

รายงานสืบเนื่อง

การประชุมวิชาการระดับชาติและระดับนานาชาติครั้งที่ 1

“ความหลากหลายทางศาสนา ภาษา และวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืน”

“Multifaceted Religions, Languages and Cultures for Sustainability”

เนื่องในโอกาสครบรอบ 12 ปี การก่อตั้งสถาบันภาษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ระหว่างวันที่ 27-28 กรกฎาคม พ.ศ. 2567

การประชุมวิชาการระดับชาติและระดับนานาชาติครั้งที่ 1

จัดโดย สถาบันภาษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ที่ปรึกษา

พระพรหมวัชรธีรอาจารย์ ศ.ดร.	อธิการบดี
พระเทพปวรเมธี รศ.ดร.	รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร
พระราชวัชรสารบัณฑิต รศ.ดร.	รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา
พระธรรมวชิโรดม รศ.ดร.	รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต
พระมหาชำนาญ มหาชาโน ดร.	รองอธิการบดีฝ่ายประชาสัมพันธ์
พระมหาสุรศักดิ์ ปัจจนตเสโน ผศ.ดร.	รองอธิการบดีฝ่ายกิจการต่างประเทศ
รศ.ดร.สุรพล สุธะพรหม	รองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป

คณะกรรมการ

พระเมธีวัชรบัณฑิต ศ.ดร.	ประธานคณะกรรมการ
พระปัญญาวชิรบัณฑิต รศ.ดร.	คณะกรรมการ
พระครูปริยัติรัตนคุณบัณฑิต รศ.ดร.	คณะกรรมการ
พระมหาจรัสวัฒน์ กนตวณโณ รศ.ดร.	คณะกรรมการ
พระปลัดระพี พุทธิสารโร รศ.ดร.	คณะกรรมการ
พระมหาบัณฑิต ปณฺธิตเมธี ดร.	คณะกรรมการ
พระมหาภราดร ภูริสุสโร ดร.	คณะกรรมการ
รศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง	คณะกรรมการ
รศ.ดร.โกนิฐ์ ศรีทอง	คณะกรรมการ
รศ.ดร.โสภณา ศรีจำปา	คณะกรรมการ
ผศ.ดร.จุฑารัตน์ คัมภีร์ภาพ	คณะกรรมการ
ผศ.ดร.ผดุง วรรณทอง	คณะกรรมการ
ผศ.ดร.วีรกาญจน์ กนกกมลเศศ	คณะกรรมการ
ผศ.ดร.ศิลาวัฒน์ ชัยวงศ์	เลขานุการคณะกรรมการ
อาจารย์ ดร.ลำพอง กลมกุล	ผู้ช่วยกรรมการ

แบบปก	: ดร.รุ่งโรจน์ ศิริพันธ์
รูปเล่ม	: พระปลัดอภิเชษฐ์ สุภทฺทรวาทิ
พิมพ์เมื่อ	: สิงหาคม 2567
จัดพิมพ์ในงาน	: งานประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 1 จัดโดย สถาบันภาษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประจำปี 2567

ถ้อยแถลง

สถาบันภาษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ในโอกาสที่สถาบันภาษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ก่อตั้งมาครบ 1 รอบ ในปี พุทธศักราช 2567 นี้ คณะผู้บริหาร คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่สถาบันภาษา จึงได้ถือโอกาสอันเป็นวาระสำคัญของสถาบันจัดงานครบรอบการก่อตั้งสถาบันภาษาขึ้น เพื่อเป็นการทบทวนพันธกิจ ภารกิจและยุทธศาสตร์ของสถาบันภาษาซึ่งได้ดำเนินการมาตลอดกว่า 1 ทศวรรษ กอปรทั้งยกระดับการทำงานของสถาบันภาษา ในการเป็นส่วนงานสนับสนุนการจัดการศึกษาด้านภาษาที่มีคุณภาพของมหาวิทยาลัย มุ่งส่งเสริมความร่วมมือระดับชาติและนานาชาติ อันเป็นการตอบวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยที่กำหนดให้สถาบันภาษา ดำเนินการสนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพของคณาจารย์ นิสิต และบุคลากร ให้มีทักษะด้านภาษาซึ่งเป็นเครื่องมือสื่อสารสากล เพื่อนำหลักธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเผยแพร่ไปทั่วโลก

ด้วยพันธกิจของสถาบันภาษาที่กล่าวแล้วข้างต้น การจัดงานประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งนี้ จึงเป็นเสมือนการยืนยันความพร้อมของสถาบันภาษาที่มีความมุ่งมั่นหมายจะขับเคลื่อนงานให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่วางไว้ จึงได้ประสานความร่วมมือร่วมกับภาคีเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกจัดงานประชุมวิชาการ เรื่อง “ความหลากหลายทางภาษา ศาสนาและวัฒนธรรม” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการเผยแพร่ผลงานของสถาบันภาษา การพัฒนางานและยกระดับคุณภาพงานวิชาการ ตลอดจนให้การสนับสนุนการเผยแพร่ผลงานวิชาการของคณาจารย์ นักวิจัย นิสิต นักศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ

การที่สถาบันภาษา สนองงานมหาวิทยาลัยมากกว่า 12 ปี และสามารถสร้างผลงานที่มีประสิทธิผลเพิ่มพูนเกียรติภูมิแก่มหาวิทยาลัยได้นั้น นับเป็นคุณูปการของผู้บริหารระดับสูงของมหาวิทยาลัยประการหนึ่ง อีกทั้งเป็นความเสียสละ พุเมเทและอุทิศตนของบุคลากรสถาบันภาษาทุกรูป/คน ที่ได้ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนพันธกิจของสถาบันภาษาอย่างเต็มที่ ตลอดถึงผู้สนับสนุนการดำเนินงานของสถาบันภาษาทุกท่าน การจัดงานประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 1 นี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี ด้วยร่วมมือจากองค์กรภาคีเครือข่ายที่สนับสนุนการดำเนินงาน สถาบันภาษารู้สึกเป็นเกียรติและภาคภูมิใจอย่างยิ่งที่ได้มีโอกาสร่วมงานกับสถาบันการศึกษาอื่นและนักวิชาการจากทั่วทุกภูมิภาค

ในนามของสถาบันภาษา ขอแสดงความขอบคุณมายังองค์กรภาคีเครือข่ายทุกแห่ง ตลอดทั้งผู้บริหารส่วนงานทุกองค์กรที่ได้ให้เกียรติร่วมงานในโอกาสอันสำคัญยิ่งของสถาบันภาษา ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย จงอภิบาลคุ้มครองรักษา และอำนวยพรให้ทุกท่านประสบความสุข ความเจริญในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตลอดจิริรัฐติกาล เทอญฯ

(พระครูปริยัตริตตคุณบัณฑิต รศ.ดร.)

ผู้อำนวยการสถาบันภาษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

27 กรกฎาคม 2567

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ถ้อยแถลง สถาบันภาษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	
สารบัญ	
วิเคราะห์การให้คำปรึกษาตามแนวสามัญญผลสูตร	1
<i>โดย Ponnyar Nonda</i>	
วิธีการสอนโฟนิคส์สำหรับเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ	15
<i>โดย ปาจารย์ นาคะประทีป</i>	
สามเณรบัณฑิต : แนวทางการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนตามแนวพุทธ	21
<i>โดย พระปลัดระพี นพธิสาโร, รศ.ดร., พระปลัดอภิเชษฐ์ สุภทรวาทิ</i>	
สุขภาวะองค์รวมเชิงพุทธของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี	29
<i>โดย พระสันติสุข สนธิสุข, ประยูร สุขะใจ, ประสิทธิ์ แก้วศรี</i>	
การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร	39
<i>โดย จำรัส สอาดเมือง, พระครูสังฆรักษ์เอกภัทร อภินนโท, ประสิทธิ์ แก้วศรี</i>	
อุปถัมภ์ความรักเชิงมนต์ศน์จากเพลงร่วมสมัยเวียดนามช่วงปี ค.ศ. 2010-2020	48
<i>โดย พิชญากัค จะเกรง</i>	
การประยุกต์ใช้หลักภavana 4 เพื่อส่งเสริมสุขภาวะผู้สูงอายุ	61
<i>โดย ว่าที่ร้อยตรี ชัตติยะ ภูมรินทร์</i>	
การศึกษาคำศัพท์ด้านการจักสานงอบของชุมชนบางนางร้าตามแนววรรณคดีชาติพันธุ์	69
<i>โดย สุรพล บุญกุล</i>	
การศึกษาวิเคราะห์การเข้าใจวิถีจิตเพื่อชีวิตที่ดีงาม	81
<i>โดย กฤษณ ธาตาบดินทร์</i>	
ความหมายและความจำเป็นของพินัยกรรมชีวิต	88
<i>โดย นุชนาฏ สายชมภู, พระครูสังฆรักษ์เอกภัทร อภินนโท, ประสิทธิ์ แก้วศรี</i>	
คุณค่าของเพลงยาวเจ้าฟ้าธรรมธิเบศรและเพลงยาวเจ้าฟ้าสังวาลย์	98
<i>โดย ณัฐวุฒิ คล้ายสุวรรณ</i>	
ผลการพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กลวิธีรีดเดอร์ส เรียเตอร์	105
<i>โดย นภาพรรณ งามพิมาย</i>	

เรื่อง	หน้า
ผลของการศึกษาแนวพุทธจิตวิทยาที่มีต่อความผาสุกทางจิตวิญญาณของผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับยาเคมีบำบัด	115
<i>โดย วาสนา ชื่นใจหวัง, ประสิทธิ์ แก้วศรี, พระมหาสุเทพ สุทธิญาโณ</i>	
พระพุทธบาทคองแก้ง : ปูนียสถานสำคัญของอาณาจักรล้านช้าง	130
<i>โดย อีระวัฒน์ แสนคำ</i>	
พหุภาวะของวัฒนธรรมการแต่งกายผ่านทัศนยะของฮันนาห์ อารีเนดท์ กรณีศึกษา นครสเตรสประเทศไทย	138
<i>โดย ปณรุฑ์ชนิด ใจทน</i>	
วรรณคดีและวรรณกรรม : ภูมิหลังทางสังคมไทย	145
<i>โดย พระก้องเกียรติ สุวฑฒนปญโญ, บดินทร์ เงินเทินบุญ</i>	
ความหมายที่สะท้อนความเชื่อสิริมงคลของป้ายพาดิษย์ย่านทะเลสาบ Hoan Kiem กรุงฮานอย	157
<i>โดย กมนทรรศน์ ดอกเมฆ</i>	
หนทางสู่ความสุขแนวพุทธ: การสร้างความอบอุ่นในครอบครัว	170
<i>โดย ปัทมณ อติเรกสาร, พระครูสังฆรักษ์เอกภัทร อภินนุโท, ประสิทธิ์ แก้วศรี</i>	
วะปี-ชะปี ความงามแห่งชีวิตที่ยั่งยืน	181
<i>โดย จารุวิทย์ อุษมากรกุล, ผศ.ดร. ปิยะมาศ ใจไผ่</i>	
Factors Affecting Reading Comprehension of EFL Learners: A Case Study of Sichuan Minzu College, China	194
<i>By: Xiaoyan Li, Suwaree Yordchim, Suphat Sukamolson</i>	
The Application of the Four Iddhipada to Develop English Language Skills	209
<i>By: Phra Suvichak Chaidee, Dr. Phrakru Suthee Sutasunthorn, Phra Chomchan Boonjemg</i>	
The Contributions of Buddhist Philosophy to Khmer Society	214
<i>By: Samphose Prak</i>	
The Current Situation of Schema Activation in English Readin	220
<i>By: Min Zhao, Suwaree Yordchim</i>	
The Representation of “Orientalism” in the Hollywood films, “Tom Yam Goong” (The Protector 2005 and 2013)	226
<i>By: Phra Arsarya Āsapo, Phra Thirathon Panupaiboonwa, Phra Nantarsiri Dechapanyo, Paradorn Sukhphan</i>	

เรื่อง	หน้า
The Study of Theories on Teaching the English Language for Kindergarten, Bangkok, Thailand	237
<i>By: Parjaree Nakapratip, Suwaree Yordchim, Sarada Jarupan</i>	
The Variety of Pu'er Tea, and Bulang Buddhists: A Case Study of Bulang Tea Tradition in Laoman'e Village	243
<i>By: Rev. Wenen Yan</i>	
Transitivity Process Analysis of the "Four Noble Truths" by Phra Rajsumedhajar Based on Systemic-Functional Theory	259
<i>By: Phra Suman Raja Bajracharya, Cholthicha Sudmuk, Suwaree Yordchim</i>	
An Analytical Study of Masculinity in Bruno Mars' Songs	265
<i>By: Phra Dammathaya Dhammathatto, Thanwa Chaikew, Jantanee Kanto, Wipaporn Surintham</i>	
Buddhism and Thai Society in the Digital Age	276
<i>By: Phrapalad Apichet Supattawathee, Phra Kongkiat Suvatthanapanyo, Assoc.Prof. Anuphum Sowkasem</i>	
"Buddhism in Literature of Southeast Asia" Buddhist Contribution in Khmer Literature	285
<i>By: Most Ven. Dr. Sok Bunthoeun</i>	
Development of the Use of English for the Propagation of Buddhism	296
<i>By: Anurak Sakaew, Baibou Pholmuangdee</i>	
Differences in English Education and Factors Influencing Motivation among Left-Behind Children in Rural and Minority Areas of China: A Case Study of Yunnan Province	301
<i>By: Tingqian Zhang, Suwaree Yordchim</i>	
Digital Harmony: Utilizing Social Media Platforms to Promote Cultural, Religious, and Linguistic Diversity for Lifestyle Stability and Enhanced Choices	307
<i>By: Nicharee Preecha, Phrakruarunsutangkarn</i>	
English Language Learning Management for Monks in the Present Era	319
<i>By: Supakorn Napikul, Mr. Colin Bottoms, Phra Songyod Cheewinmahachai</i>	

เรื่อง	หน้า
English Learning Strategies for Monks in Modern Era	325
<i>By: Phra Chetawit Khamma, Asst. Prof. Dr. Phrakru Srirattanakorn, Phra Chanapat Khlaicharoensri</i>	
Synergizing SDG's Focus on Quality Education with Buddhist Principles to Reduce Communication Apprehension in 21st Century Learners	331
<i>By: Phramaha Ashir Bajracharya</i>	
ภาคผนวก	358
คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเอกสารการประชุมวิชาการระดับชาติและระดับนานาชาติครั้งที่ 1	359
คำสั่งแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความวิชาการ (Peer Review)	360

วิเคราะห์การให้คำปรึกษาตามแนวสามัญญผลสูตร

An Analysis of Counseling Based on the Samaññaphala Sutta

Ponnyar Nonda

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การประยุกต์ใช้หลักธรรมในสามัญญผลสูตรกับการให้คำปรึกษา โดยศึกษาพัฒนาการของการให้คำปรึกษาในตะวันตกและความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต การวิเคราะห์พบว่า การให้คำปรึกษาแนวพุทธตามสามัญญผลสูตรมีจุดเด่นในการส่งเสริมสติปัญญาและความเข้าใจตนเองของผู้รับคำปรึกษา ซึ่งแตกต่างจากการให้คำปรึกษาแบบตะวันตกที่เน้นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า การบูรณาการแนวคิดทั้งสองสามารถเสริมประสิทธิภาพของกระบวนการให้คำปรึกษา โดยผสมจุดแข็งของทั้งสองแนวทาง ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้รับคำปรึกษาทั้งในด้านการพัฒนาปัญญา การเผชิญปัญหา และการยกระดับคุณภาพชีวิตโดยรวม นอกจากนี้ การศึกษายังพบว่า การให้คำปรึกษาตามแนวสามัญญผลสูตรสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในบริบทต่างๆ ทั้งด้านการศึกษา การทำงาน สุขภาพจิต และการอยู่ร่วมกันในสังคม โดยช่วยเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ การจัดการอารมณ์ และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง อันเป็นรากฐานสำคัญของการมีคุณภาพชีวิตที่ดี การวิจัยในอนาคตควรมุ่งเน้นการพัฒนาเทคนิคการให้คำปรึกษาที่ผสมผสานแนวคิดตะวันตกและตะวันออกอย่างลงตัว เพื่อตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของผู้รับคำปรึกษาในยุคปัจจุบัน

คำสำคัญ : การให้คำปรึกษา, พระพุทธศาสนา, สามัญญผลสูตร, การให้คำปรึกษาเชิงพุทธ

Abstract

This article analyzes the application of principles from the Samaññaphala Sutta to counseling, examining the development of Western counseling and its importance in improving quality of life. The analysis reveals that Buddhist counseling based on the Samaññaphala Sutta excels in promoting wisdom and self-understanding in clients, differing from Western counseling's focus on immediate problem-solving. Integrating both approaches can enhance the counseling process by combining their strengths, maximizing benefits for clients in terms of intellectual development, problem-facing abilities, and overall quality of life improvement. Furthermore, the study finds that counseling based on the Samaññaphala Sutta can be effectively applied in various contexts, including education, work, mental health, and social living. It helps strengthen analytical thinking skills, emotional management, and continuous self-development, which are fundamental to a good quality of life. The research also highlights the adaptability of this approach to modern counseling needs, demonstrating its relevance in addressing contemporary psychological and social challenges. The integration of Eastern wisdom with Western psychological techniques offers a holistic approach to personal growth and problem-solving. Future research should focus on developing counseling techniques that seamlessly blend Western and Eastern concepts to meet the diverse needs

of clients in the current era, potentially revolutionizing the field of counseling and psychotherapy.

Keywords: CounselinJg, Buddhism, Samaññaphala Sutta, Buddhist Counseling

บทนำ

การให้คำปรึกษามีวิวัฒนาการมาอย่างยาวนาน โดยแนวคิดเรื่องการให้คำปรึกษาเริ่มปรากฏในสังคมกรีกโบราณ ผ่านปรัชญาการให้คำแนะนำของเพลโต (Plato) และซอกrates (Socrates) ที่มุ่งเน้นการค้นหาความจริงและพัฒนาจิตใจ (Gladding, 2009) ต่อมาในศตวรรษที่ 20 การให้คำปรึกษาได้พัฒนาเป็นวิชาชีพที่มีแนวคิดและทฤษฎีรองรับอย่างเป็นระบบ

ปัจจุบันการให้คำปรึกษามีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคล องค์การสหประชาชาติ (2022) ระบุว่า การให้คำปรึกษาเป็นกระบวนการส่งเสริมการเติบโตและการพัฒนาของมนุษย์ ช่วยให้บุคคลเข้าใจตนเอง รู้จักแก้ปัญหา ตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม และปรับตัวได้ดีในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ นอกจากนี้ การให้คำปรึกษายังมีบทบาทสำคัญในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1. ด้านการศึกษา ช่วยให้นักเรียน นักศึกษาสามารถเรียนรู้และพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ (พรรณี ลีกิจวัฒน์, 2561) 2. ด้านการทำงาน ช่วยให้พนักงานมีประสิทธิภาพการทำงานดีขึ้น สามารถจัดการกับความเครียดได้ (รสริน ศรีอำพร, 2559) 3. ด้านสุขภาพจิต ช่วยให้บุคคลมีสุขภาพจิตที่ดี ลดความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสุขภาพจิต (ทองพูล สุขสว่าง, 2560) 4. ด้านสังคม ช่วยให้บุคคลมีทักษะในการดำรงชีวิตในสังคม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย, 2562)

นักจิตวิทยาและนักให้คำปรึกษาสามารถนำแนวคิดและหลักธรรมแนวพุทธต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการให้คำปรึกษา เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดสติปัญญา เข้าใจตนเองและปัญหาอย่างถ่องแท้ รวมทั้งมีกำลังใจในการเผชิญและแก้ปัญหา นำไปสู่การพัฒนาชีวิตและจิตใจที่ดีขึ้น สามัญญผลสูตร (Sāmaññaphala Sutta) (พระไตรปิฎกเล่มที่ ๙ [ฉบับมหาจุฬาฯ]) เป็นพระสูตรที่มีรูปแบบการให้คำปรึกษาที่นำหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าประยุกต์ใช้ในครั้งสมัยพุทธกาล ดังนั้น การให้คำปรึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการของมนุษย์ทั้งในด้านการศึกษา อาชีพ สุขภาพจิต และการดำเนินชีวิตในสังคม เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้ดียิ่งขึ้น

นิยามการให้คำปรึกษา

การให้คำปรึกษา (Counseling) หมายถึง กระบวนการให้ความช่วยเหลือเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ การเจริญเติบโต และการปรับตัวของบุคคล โดยผู้ให้คำปรึกษาจะทำงานร่วมกับผู้รับคำปรึกษาในการระบุปัญหา เข้าใจสาเหตุ และค้นหาวิธีการแก้ไขปัญหอย่างเหมาะสม นิยามจาก American Counseling Association (2010) ระบุว่า “Counseling is a professional relationship that empowers diverse individuals, families, and groups to accomplish mental health, wellness, education, and career goals.” (การให้คำปรึกษาเป็นความสัมพันธ์ทางวิชาชีพที่เสริมสร้างพลังแก่ปัจเจกบุคคล ครอบครัว และกลุ่มต่างๆ ให้สามารถบรรลุเป้าหมายด้านสุขภาพจิต ความเป็นอยู่ที่ดี การศึกษา และอาชีพ) นอกจากนี้โดย American Counseling Association แล้ว Gladding (2004) ได้ให้นิยามว่า “การให้คำปรึกษาเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสองฝ่ายหรือมากกว่านั้น โดยฝ่ายหนึ่งเรียกว่าผู้ให้คำปรึกษา มีหน้าที่ช่วยเหลืออีกฝ่ายหนึ่งหรือหลายฝ่ายซึ่งเรียกว่าผู้รับคำปรึกษา ให้สามารถเผชิญความจริง เข้าใจตนเอง และสามารถจัดการกับสถานการณ์อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น” Shertzer & Stone (1976) ได้ให้นิยามว่า “การให้คำปรึกษา

เป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสองฝ่าย คือ ผู้ให้คำปรึกษาซึ่งได้รับการฝึกอบรมมาโดยเฉพาะ และ ผู้รับคำปรึกษาซึ่งต้องการความช่วยเหลือในการเผชิญและจัดการกับปัญหาต่างๆ ในชีวิต”

สรุปได้ว่า การให้คำปรึกษา (Counseling) คือ กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้คำปรึกษาซึ่งได้รับการฝึกอบรมมาโดยเฉพาะ กับผู้รับคำปรึกษา เพื่อให้ความช่วยเหลือและเสริมสร้างพลังแก่ผู้รับคำปรึกษาในการเผชิญปัญหา เข้าใจตนเองและสถานการณ์ รวมทั้งค้นหาวิธีการจัดการกับปัญหาต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้บรรลุสุขภาพจิตที่ดี ความเป็นอยู่ที่ดี ความสำเร็จทางการศึกษาและอาชีพ

ความเป็นมาของการให้คำปรึกษาในตะวันตก

ความเป็นมาของการให้คำปรึกษาในรูปแบบที่เรารู้จักในปัจจุบันมีพัฒนาการมาอย่างยาวนาน โดยมีจุดเริ่มต้นสำคัญในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 ดังนี้

1. จุดเริ่มต้น การให้คำปรึกษามีรากฐานมาจากจิตวิทยาและจิตบำบัด ซิกมันด์ ฟรอยด์ มีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับจิตใต้สำนึกและการบำบัดด้วยการพูดคุย

2. ทศวรรษ 1940-1950 คาร์ล โรเจอร์ส พัฒนาการบำบัดแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ซึ่งเน้นการยอมรับและเข้าใจผู้รับคำปรึกษาอย่างไม่มีเงื่อนไข การให้คำปรึกษาเริ่มแยกตัวออกมาเป็นวิชาชีพที่แตกต่างจากจิตบำบัด

3. ทศวรรษ 1960-1970 เกิดแนวคิดการให้คำปรึกษาแบบต่างๆ เช่น การบำบัดความคิดและพฤติกรรม (CBT) โดย Aaron Beck การให้คำปรึกษาขยายขอบเขตไปสู่การให้คำปรึกษาในโรงเรียน การให้คำปรึกษาด้านอาชีพ และการให้คำปรึกษาครอบครัว

4. ทศวรรษ 1980 เป็นต้นมา มีการพัฒนาแนวทางการให้คำปรึกษาที่หลากหลายมากขึ้น เน้นการวิจัยเพื่อพิสูจน์ประสิทธิภาพของวิธีการให้คำปรึกษาแบบต่าง ๆ การให้คำปรึกษาได้รับการยอมรับมากขึ้นในสังคมและมีการนำไปใช้ในหลายบริบท เช่น สถานที่ทำงาน โรงพยาบาล

5. ปัจจุบัน มีการผสมผสานแนวคิดและเทคนิคจากหลายทฤษฎีเข้าด้วยกัน เทคโนโลยีมีบทบาทมากขึ้น เช่น การให้คำปรึกษาออนไลน์เป็นต้น มีการให้ความสำคัญกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมในการให้คำปรึกษา

การให้คำปรึกษาได้พัฒนามาอย่างต่อเนื่องและปรับตัวให้เข้ากับความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

การให้คำปรึกษาเชิงตะวันตก

กระบวนการให้คำปรึกษาตามแนวคิดของ Carl Rogers ซึ่งเป็นผู้พัฒนาทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง (Person-Centered Therapy) กระบวนการให้คำปรึกษาตามแนวคิดของ Carl Rogers ได้แก่ 1) การสร้างบรรยากาศที่ปลอดภัยและไว้วางใจ 2) การรับฟังอย่างตั้งใจ 3) การสะท้อนความรู้สึกและเนื้อหา 4) การส่งเสริมการสำรวจตนเอง และ 5) การสนับสนุนการเติบโตและการเปลี่ยนแปลง

Rogers เชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นเมื่อผู้รับคำปรึกษารู้สึกว่าได้รับการยอมรับและเข้าใจอย่างลึกซึ้ง

Aaron Beck ผู้พัฒนาทฤษฎีการบำบัดความคิดและพฤติกรรม (Cognitive Behavioral Therapy - CBT) กระบวนการให้คำปรึกษาตามแนวคิด CBT ของ Aaron Beck ได้แก่ 1) การสร้างสัมพันธภาพและการประเมินเบื้องต้น 2) การให้ความรู้เกี่ยวกับโมเดล CBT 3) การระบุและประเมินความคิดอัตโนมัติ 4) การทำ

ทหายและปรับเปลี่ยนความคิด 5) การฝึกทักษะและพฤติกรรมใหม่ 6) การทำการบ้านและฝึกฝนนอกการให้คำปรึกษา 7) การป้องกันการกลับเป็นซ้ำ

การให้คำปรึกษาเชิงพุทธ

Sik Hin Hung (2021) หลักการทางพุทธศาสนาเกี่ยวกับทุกข์นี้เป็นพื้นฐานทางทฤษฎีของการบำบัดด้วยธรรม ซึ่งเป็นการแทรกแซงทางจิตสังคมที่ผสมผสานการฝึกสมาธิและการฝึกความคิดทางพุทธศาสนาอื่นๆ เพื่อช่วยให้ลูกค้าพัฒนาความเห็นที่ถูกต้องและความเข้าใจในสถานการณ์ที่สร้างความเครียดที่พวกเขากำลังเผชิญอยู่ การบำบัดด้วยธรรมมีทั้งหมด 7 ขั้นตอน ต่อไปนี้เป็นการอธิบายเกี่ยวกับวิธีที่เราใช้การบำบัดด้วยธรรมเพื่อช่วยนายปีเตอร์ ชาน จัดการกับปัญหาทางจิตใจของเขา

ดร.สมณะโพธิรักษ์ (2549) ได้ให้คำนิยามของการให้คำปรึกษาเชิงพุทธว่า “เป็นกระบวนการแก้ปัญหาและพัฒนาชีวิตของผู้รับคำปรึกษา ด้วยการนำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนามาใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างปัญญา เข้าใจตนเอง เห็นทางออกของปัญหา และสามารถจัดการกับปัญหาที่เผชิญอยู่ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม สำหรับขั้นตอนการให้คำปรึกษาเชิงพุทธ ดร.พระมหาหรรษา ธมฺมหาสะ (2556) ได้เสนอแนวทางไว้ 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1) สร้างสัมพันธภาพ 2) ประเมินปัญหา 3) กำหนดเป้าหมาย 4) เลือกใช้หลักธรรมและเทคนิค 5) ปฏิบัติตามกระบวนการ 6) ประเมินผล 7) ยุติกระบวนการ โดยรายละเอียดขั้นตอนสำคัญของการให้คำปรึกษาเชิงพุทธมีดังนี้

ขั้นตอน	รายละเอียด
1. สร้างสัมพันธภาพ	สร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ เคารพซึ่งกันและกัน แสดงความเข้าใจอย่างจริงใจ ใจเย็น และมีเมตตากรุณา
2. ประเมินปัญหา	ใช้ทักษะการฟัง การสังเกต และการถามคำถาม เพื่อทำความเข้าใจปัญหาอย่างถ่องแท้ นำหลักอริยสัจ 4 มาวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุ และความต้องการของผู้รับคำปรึกษา
3. กำหนดเป้าหมาย	ร่วมกันกำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้บรรลุอย่างชัดเจน
4. เลือกใช้หลักธรรมและเทคนิค	พิจารณาหลักธรรมและเทคนิคที่เหมาะสม เช่น ไตรลักษณ์ ชั้น 5 กรรม อริยสัจ 4 อธิปไตย 4 เป็นต้น
5. ปฏิบัติตามกระบวนการ	ใช้เทคนิคต่างๆ เช่น สะท้อนความรู้สึก ตั้งคำถาม เล่าเรื่อง อุปมาอุปไมย ส่งเสริมการเรียนรู้และไตร่ตรองด้วยปัญญาของผู้รับคำปรึกษา
6. ประเมินผล	ร่วมกันสรุปและประเมินความก้าวหน้า พิจารณาสິงที่ควรปรับเปลี่ยนหรือพัฒนาต่อไป
7. ยุติกระบวนการ	เมื่อบรรลุเป้าหมายจึงยุติการให้คำปรึกษา ส่งเสริมการพึ่งพาตนเอง

สรุปได้ว่า การให้คำปรึกษาเชิงพุทธมุ่งเน้นให้ผู้รับคำปรึกษาเรียนรู้หลักธรรมะ พัฒนาจิตใจและปัญญา เพื่อแก้ไขปัญหาและดำเนินชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในสามัญญผลสูตร

สามัญญผลสูตรอยู่ในพระสุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย สีลขันธวรรคเป็นพระสูตรที่ได้กล่าวถึงสามัญญผลหรืออานิสงส์ของการเป็นสมณะอย่างครบถ้วน สมัยหนึ่งเมื่อครั้งพุทธกาล (อรรถกถา 2549) พระเจ้าอชาตศัตรูทรงกันแสงคร่ำครวญ ได้ถวายเพลิงพระศพพระบิดา ฝ่ายพระเทวทัตเข้าเฝ้าพระเจ้าอชาตศัตรูทูลว่า

มหาบพิตร พระองค์จึงสั่งคนที่จะปลงชีวิตพระสมณโคตม แล้วส่งคนทั้งหลายที่พระเจ้าอชาตศัตรูพระราชทานตนเองขึ้นเขาคิชฌกูฏ กลิ้งศิลาไปแล้ว ปล่อยให้ลอยข้ามนาหาคิริก็แล้ว ด้วยอุบายไม่ว่าอย่างใดอย่างหนึ่ง ก็ไม่อาจปลงพระชนม์พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ ก็เสื่อมลาภสักการะ พระราชาองค์นี้แหละ ตั้งแต่วันที่พยายามปลงพระชนม์พระบิดา พอหลับพระเนตรทั้ง ๒ ลง ด้วยตั้งพระทัยว่าจักหลับ ก็สะดุ้งเฮือกเหมือนถูกหอกตั้งร้อยเล่มทิ่มแทง ทรงตื่นอยู่ (ไม่หลับ เพราะหวาดภัยเหลือเกิน). ครั้นพวกอำมาตย์ทูลถามว่า เป็นอะไร พระองค์ก็มีได้ตรัสอะไร ๆ เพราะฉะนั้น ความหลับจึงมิได้เป็นที่พอพระทัยของพระองค์ ดังนั้นจึงประทับนั่งเพื่อบรรเทาความหลับ จากนั้นมีพระประสงค์จะไปปรึกษากับพระพุทธเจ้าโดยอาศัยหมอชิวก พระองค์ทรงปริวิตกอย่างนี้ว่า ลูกของเราจักถามว่า พระบิดาของเรายังหนุ่ม พระเจ้าปู่ของเราไปไหน เมื่อสดับว่า พระเจ้าปู่ นั้น พระบิดาของพระองค์ฆ่าเสียแล้วดังนี้ จักหมายมั่นว่า เราจักฆ่าพระบิดาแล้วครองราชสมบัติ พระองค์มีความแค้นพระทัยในพระโอรส เมื่อทรงปรารถนาให้พระโอรสมีความสงบ จึงตรัสอย่างนี้ด้วยประการฉะนี้ ครั้นทรงทราบความคิดของพระราชาแล้ว ทรงพระดำริว่าพระราชนัดดาไม่อาจเจรจากับเรา ทรงรำลึกถึงคุณภิกษุสงฆ์แล้วทรงระลึกถึงพระโอรส ก็เมื่อเราไม่เอ่ยขึ้นก่อน พระราชนัดดาจักไม่อาจตรัสอะไร ๆ เลย เราจะเจรจากับพระองค์ เพราะฉะนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสในลำดับแห่งพระราชาดำรัสว่า อากมา โข ตวํ มหาราช ยถาเปมํ เป็นต้น เนื้อความของพระพุทธดำรัสนั้นว่า มหาบพิตร น้ำที่ตกในที่สูงย่อมไหลไปสู่ที่ลุ่มฉฉันใด ขอพระองค์จงรำลึกถึงคุณภิกษุสงฆ์แล้วปฏิบัติตามความรักฉฉันนั้นเถิด พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสแก่พระเจ้าอชาตศัตรูและราชอำมาตย์ว่า [๑๖๑] ลำดับนั้น มจร(2539) พระเจ้าอชาตศัตรู เวเทหิบุตร เสด็จเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคถึงที่ประทับ ได้ประทับยืน ณ ที่สมควร ทรงรำลึกถึงเห็นภิกษุสงฆ์สงบนิ่งเหมือนสระน้ำใส จึงทรงเปล่งอุทานว่า “ขอให้อุทัยภัทรกุมาร ของเราจงมีความสงบอย่างภิกษุสงฆ์ในเวลาฉฉันเถิด” พระผู้มีพระภาคตรัสว่า “มหาบพิตร พระองค์เสด็จมาตามความรักภักษา” ท้าวเธอกราบทูลว่า “อุทัยภัทรกุมารเป็นที่รักของหม่อมฉฉัน ขอให้เธอจงมีความสงบอย่างภิกษุสงฆ์ในเวลาฉฉันเถิด พระพุทธเจ้าข้า” [๑๖๒] ลำดับนั้น ท้าวเธอทรงกราบพระผู้มีพระภาค ทรงไหว้ภิกษุสงฆ์แล้วประทับนั่ง ณ ที่สมควร กราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ หม่อมฉฉันขอวิโรกาสทูลถามปัญหาบางอย่างกะพระผู้มีพระภาค หากพระผู้มีพระภาคจะประทานพระวิโรกาสเพื่อทรงตอบปัญหาของหม่อมฉฉัน” พระผู้มีพระภาคตรัสว่า “เชิญถามตามพระประสงค์เถิด มหาบพิตร” “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญอาชีพรที่อาศัยศิลปะเหล่านี้ คือ พลช้าง พลม้า พลรถ ฯลฯ” บุคคลผู้ครองเพศบรรพชิตในพระธรรมวินัยนี้อย่างบริสุทธิ์และบริบูรณ์แล้ว ย่อมได้รับอานิสงส์เหล่านี้โดยปกติ คือ 1) การได้รับสักขาบทหรือข้อวัตรปฏิบัติ ทั้งจุฬศีล มัชฌิมศีล และมหาศีล อันเป็นข้อปฏิบัติขั้นต้น กลาง และสูงสุด 2) การสำรวมอินทรีย์ทั้ง 6 ประการ คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ 3) การมีสติสัมปชัญญะ คือ ความระลึกได้และรู้ตัวในสิ่งที่ตนกำลังทำอยู่ 4) ความสันโดษ คือ ความยินดีในปัจจุบัน 5) การละนิวรณ์ 5 ประการ ได้แก่ กามฉฉันทะ พยาบาท ถีนมิทธะ อุทธัจจกุกกุกจะ และ วิจิกิจฉา 6) การบรรลุอุปมานิวรณ์ 5 ประการ คือ รูปสัญญา ปฐิขสัญญา นานัตตสัญญา ปริมาณสัญญา และ อาโลกสัญญา 7) การได้บรรลุฌานทั้ง 4 คือ ปฐมฌาน ทุตติฌาน ตติยฌาน จตุตถฌาน 8) การได้บรรลุวิชชา 8 ประการ ได้แก่ วิชชา 3 ญาณ 6 การได้รับสามัญญผลหรืออานิสงส์ทั้งหลายเหล่านี้ ย่อมเป็นไปเพื่อความผาสุกในปัจจุบัน และเพื่อความหลุดพ้นจากกิเลสในที่สุด ในพระสูตรนี้มีทั้งแนวการปฏิบัติ การประยุกต์ใช้หลักธรรม วิธีการสนทนาธรรม การให้กำลังใจ การให้คำปรึกษา และอื่น ๆ ซึ่งสามารถถอดรูปแบบและวิธีการได้เป็นดี โดยเฉพาะการให้คำปรึกษา

ขั้นตอนการให้คำปรึกษาตามสามัญผลสูตร

การให้คำปรึกษามีหลายคำนิยาม แต่ที่ที่มีความคล้ายคลึงกันคือ กระบวนการช่วยเหลือและให้คำแนะนำหรือคำแก้ปัญหาในเรื่องหนึ่ง ๆ โดยอาจมีการสนทนาในสถานการณ์และนำเสนอวิธีการแก้ไขหรือปรับปรุงให้ดีขึ้น เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถแก้ไขปัญหาหรือตัดสินใจในสิ่งที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ จากการที่ได้ศึกษาค้นหาข้อมูลจากสามัญผลสูตร ขั้นตอนการให้คำปรึกษามีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 รู้ปัญหา

Eurich, T. (2018) และ Silvia, P. J., & Duval, T. S. (2001) การรู้จักปัญหาของตนเองเป็นสิ่งสำคัญมาก เนื่องจากเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาเหล่านั้น การรู้จักปัญหาของตนเองจะช่วยให้เรา คือ 1) เข้าใจตัวเองดีขึ้น เห็นจุดบกพร่องและจุดอ่อนของตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาตนเองได้ดียิ่งขึ้น 2) วางแผนและกำหนดเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม เมื่อรู้จุดบกพร่องแล้ว จะช่วยให้เราวางแผนและตั้งเป้าหมายได้อย่างตรงจุด 3) เลือกใช้วิธีการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม เมื่อรู้ปัญหาอย่างถ่องแท้แล้ว จะช่วยให้เราเลือกวิธีการแก้ไขที่ตรงประเด็น มีประสิทธิภาพ และปลอดภัย 4) หลีกเลี่ยงการถูกปัญหาเดิม ๆ ทำให้เสียโอกาส เมื่อรู้จุดอ่อนและปัญหาแล้ว เราจะสามารถหลีกเลี่ยงการตกเป็นเหยื่อของปัญหาเดิม ๆ ได้ง่ายขึ้น 5) แก้ปัญหาอย่างถูกต้องและยั่งยืน เมื่อรู้ต้นตอของปัญหา เราก็จะสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงประเด็นและไม่หวนกลับมาใหม่ การรู้จักปัญหาของตนเองจึงเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาและแก้ไขปัญหา เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการแก้ปัญหอย่างแท้จริง

ดังนั้น ก่อนที่จะให้คำปรึกษา ผู้รับคำปรึกษาควรรู้ด้วยยอมรับว่าตนเองมีปัญหา มจร(2539) พระราชาแห่งแคว้นมคธพระนามว่าชาตศัตรุ เวเทหิบุตร มีอำมาตย์ แวดล้อม ประทับนั่งอยู่บนปราสาทชั้นบน ขณะนั้น ท้าวเธอทรงเปล่งอุทานว่า "ราตรีสว่างไสวน่ารื่นรมย์ งดงาม น่าชื่นชมยิ่งนัก เป็นฤกษ์งามยามดี วันนี้เราควรเข้าไปหาสมณะหรือพรหมณ์ผู้ใดหนอ ที่จะทำให้จิตใจของเราเบิกบานเลื่อมใสได้"

ขั้นที่ 2 สร้างความไว้วางใจ หรือเป็นพื้นที่ปลอดภัย

Barnett, J. E. (2014) การสร้างความไว้วางใจและบรรยากาศที่ปลอดภัยในการให้คำปรึกษามีความสำคัญมาก เนื่องจากจะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถเปิดเผยและแบ่งปันปัญหาได้อย่างตรงไปตรงมา ซึ่งจะนำไปสู่การหาทางแก้ไขปัญหาที่ตรงประเด็นและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้น ผู้ให้คำปรึกษาจึงควรใช้วิธีการต่าง ๆ Norcross, J. C., & Wampold, B. E. (2011) คือ 1) รักษาความลับและไม่นำข้อมูลไปเปิดเผยกับผู้อื่น เพื่อสร้างความไว้วางใจและความปลอดภัยให้แก่ผู้รับคำปรึกษา 2) แสดงท่าทีเป็นกันเอง เข้าใจ ไม่ตัดสิน และไม่วิพากษ์วิจารณ์ เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษารู้สึกสบายใจที่จะเปิดเผยปัญหา 3) ใช้ภาษาและน้ำเสียงที่นุ่มนวล ไม่รุนแรงหรือคุกคาม เพื่อสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตรและปลอดภัย 4) เคารพสิทธิส่วนบุคคลและความเป็นส่วนตัวของผู้รับคำปรึกษา ไม่ซักถามหรือแสวงหาข้อมูลที่ละเอียดอ่อนเกินไป 5) ยืนยันและสร้างความมั่นใจว่าการให้คำปรึกษาเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้รับคำปรึกษาเท่านั้น 6) ยอมรับและไม่ตัดสินหากผู้รับคำปรึกษายังไม่พร้อมที่จะเปิดเผยปัญหาบางอย่าง แสดงความเข้าใจและไม่บังคับ

ดังนั้น การสร้างความไว้วางใจและบรรยากาศที่ปลอดภัยในการให้คำปรึกษาจะเป็นรากฐานสำคัญที่จะทำให้ผู้รับคำปรึกษา มจร(2539) หมอชิว กโฆมารัก ทุลตอบว่า "ขอเดชะ พระผู้มีพระภาคผู้ทรงเป็นพระอรหันต์ตรัสรู้ด้วยพระองค์เองโดยชอบ ฯลฯ เมื่อเสด็จเข้าไปเฝ้า พระทัยของพระองค์จะเบิกบานเลื่อมใส" หมอชิว กโฆมารัก ทุลตอบว่า "พระองค์โปรดอย่าได้ทรงหวาดระแวงไปเลยข้าพระพุทธเจ้าไม่ได้หลอกพระองค์ ไม่ได้ลวงพระองค์ ไม่ได้นำพระองค์มาให้ศัตรูทรอก ขอเดชะ พระองค์โปรดเสด็จเข้าไปเถิด นั้นยังมีแสงประทีปตามอยู่ในหน้"

ขั้นที่ 3 สถานที่ หรือสิ่งแวดล้อมที่สงบ

Corey, G. (2017) และ Aries, M. B., Veitch, J. A., & Newsham, G. R. (2010) การจัดสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่เงียบสงบ มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการให้คำปรึกษา เนื่องจากจะช่วยสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลาย ปลอดภัย และเอื้อต่อการเปิดเผยปัญหาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างลึกซึ้ง คือ 1) สถานที่สงบห่างไกลจากเสียงรบกวน เช่น ห้องปรึกษาส่วนตัว ห้องประชุมขนาดเล็ก หรือมุมสงบในสวนสาธารณะ จะช่วยลดการรบกวนจากภายนอก ให้ทั้งผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษาสามารถจดจ่ออยู่กับประเด็นได้อย่างเต็มที่ 2) อุณหภูมิและการระบายอากาศที่เหมาะสม ไม่ร้อนหรือเย็นจนเกินไป จะทำให้รู้สึกสบายตัวและไม่วิตกกังวลกับสภาพแวดล้อม 3) เครื่องเรือนและการจัดวางที่เรียบง่าย ไม่วุ่นวาย มีพื้นที่ว่างสำหรับการเคลื่อนไหว จะช่วยให้รู้สึกสบายใจและไม่อึดอัด 4) การดูแลรักษาความสะอาด ปราศจากกลิ่นรบกวน มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก จะทำให้รู้สึกสดชื่น ผ่อนคลาย และมีสมาธิยิ่งขึ้น 5) การมีมุมส่วนตัว มุมสงบ สำหรับผู้รับคำปรึกษาได้ใคร่ครวญความคิดหรือปลีกตัวสักพักหนึ่ง ก่อนการให้คำปรึกษาหรือระหว่างการให้คำปรึกษาจะช่วยเพิ่มความสบายใจและไว้วางใจมากขึ้น

สถานที่และสิ่งแวดล้อมที่เงียบสงบจึงมีบทบาทสำคัญในการสร้างบรรยากาศที่เหมาะสม ส่งเสริมให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถระบายปัญหาและเปิดใจแลกเปลี่ยนได้อย่างราบรื่น มจร(2539) บทว่า **ตุนฺหิภฺตุตฺ ตุนฺหิภฺตุตฺ** ความว่า จะเหยี่ยวแลไปที่ใด ๆ ก็เงียบหมดในที่นั้น ๆ จริงอยู่ ในที่นั้นไม่มีภิกษุแม้สักรูปหนึ่งที่แสดงความคะนองมีอะคะนองเท่า หรือเสียงกระแอม ภิกษุแม้รูปหนึ่งก็ได้แลดูพระราชอาหรือบริษัทของพระราชอาที่อยู่ตรงพระพักตร์พระผู้มีพระภาคเจ้า ล้วนมีนางพื่อนรำเป็นบริวาร ประดับด้วยอลังการครบครัน ภิกษุทุกรูปนั่งดูพระผู้มีพระภาคเจ้าเท่านั้น พระราชาทรงเลื่อมใสในความสงบของภิกษุเหล่านั้น ทรงตรวจดูภิกษุสงฆ์ผู้มีอินทรีย์สงบ เหมือนห้วงน้ำใส เพราะปราศจากเปือกตม บ่อย ๆ ทรงเปล่งอุทาน ในบทเหล่านั้น ด้วยบทว่า อิมินา นี้ แสดงว่า ด้วยความสงบนี้ที่ภิกษุสงฆ์สง

ขั้นที่ 4 สร้างสัมพันธภาพ

Brammer, L. M., & MacDonald, G. (2003) และ Egan, G. (2014) การสร้างสัมพันธภาพที่ดีในการให้คำปรึกษาเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้เกิดความบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ รักษาความลับของผู้รับคำปรึกษา แสดงท่าที่เป็นมิตร เปิดกว้าง และให้ความเคารพ ยืนยันว่าการให้คำปรึกษาเป็นเรื่องความลับระหว่างผู้ให้และผู้รับคำปรึกษา คือ 1) การรับฟังอย่างตั้งใจ (Active Listening) ใช้ท่าทางกายและสายตาที่แสดงถึงความสนใจ สรุประเด็นสำคัญเพื่อให้แน่ใจว่าเข้าใจถูกต้อง 2) การแสดงความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) พยายามเข้าใจความรู้สึกและมุมมองของผู้รับคำปรึกษา สะท้อนความรู้สึกของผู้รับคำปรึกษาด้วยคำพูด หลีกเลี่ยงการตัดสินหรือวิพากษ์วิจารณ์ 3) การรักษาความเป็นกลาง (Neutrality) ไม่ชี้นำหรือบังคับให้ผู้รับคำปรึกษาต้องทำตามความคิดเห็นของเรา ยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมและมุมมองของผู้อื่น

การเป็นสัมพันธภาพทำให้กระบวนการ การให้คำปรึกษาได้เดินหน้าต่อไปได้ (อรธกถา 2549) พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสในลำดับแห่งพระราชดำรัสว่า **อาคมา โข ตวํ มหาราช ยถาเปมํ** เป็นต้น เนื้อความของพระพุทธดำรัสที่ว่า มหาบพิตร น้ำที่ตกในที่สูงย่อมไหลไปสู่ที่ลุ่มฉับไฉน ขอพระองค์จงขำเลียงดูภิกษุสงฆ์แล้วปฏิบัติตามความรักฉันนั้นเถิด ครั้งนั้น พระราชามีพระราชดำริว่า โอ! พระพุทธคุณนำอัศจรรย์ ชื่อว่าคนที่ทำผิดต่อพระผู้มีพระภาคเจ้า เหมือนอย่างเราไม่มี ด้วยว่า เราฆ่าอัครอุปัฏฐากของพระผู้มีพระภาคเจ้า และเชื่อคำของพระเทวทัตส่งนายขมังธนู ปลอ่ยช้างนาฬาคีรี เพราะอาศัยเรา พระเทวทัตจึงกลิ้งศิลา เรามีความผิดใหญ่หลวงถึงอย่างนี้ พระทศพลยังตรัสเรียกจนพระโอรสจะไม่พอ โอ! พระผู้มีพระภาคเจ้าประดิษฐานอยู่ด้วยดีในลักษณะของผู้คงที่ด้วยอาการ ๕ อย่าง เราจักไม่ละทิ้งพระศาสดาเห็นปานนี้แล้วแสวงหาภายนอก ทรงพระโสมนัส

ขั้นที่ 5 ตั้งคำถาม

การตั้งคำถามอย่างมีประสิทธิภาพเป็นทักษะสำคัญในการให้คำปรึกษา เพื่อช่วยให้เข้าใจผู้รับคำปรึกษาได้ดียิ่งขึ้น ส่งเสริมการสำรวจตนเองและความเข้าใจที่ลึกซึ้งมากขึ้น ประเด็นสำคัญในการตั้งคำถาม ได้แก่ 1) การใช้คำถามปลายเปิด (Open-ended questions) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้รับคำปรึกษาได้แสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และประสบการณ์อย่างละเอียด (Egan, 2014) 2) การใช้คำถามสะท้อนความรู้สึก (Feeling reflection) เพื่อแสดงให้เห็นว่าเข้าใจและตระหนักถึงอารมณ์ความรู้สึกของผู้รับคำปรึกษา (Geldard & Geldard, 2009) 3) การใช้คำถามขยายความ (Probing questions) เพื่อขอรายละเอียดเพิ่มเติมหรือความชัดเจนมากขึ้น (Ivey et al., 2018) 4) การใช้คำถามสรุปความ (Summarizing questions) เพื่อตรวจสอบความเข้าใจที่ถูกต้อง สังเคราะห์ประเด็นสำคัญ และยืนยันความคิดรวบยอดของผู้รับคำปรึกษา (Nelson-Jones, 2005) 5) การหลีกเลี่ยงคำถามที่ชี้นำ (Leading questions) ซึ่งอาจทำให้ผู้รับคำปรึกษารู้สึกถูกควบคุมหรือถูกตัดสิน รวมถึงการระมัดระวังการใช้คำถามเชิงวิพากษ์วิจารณ์มากเกินไป (Corey, 2017)

การตั้งคำถามในสามัญญผลสูตรพระพุทธเจ้าทรงใช้ (พรหมชาลสูตร) **อนุมติปจฉา** คำถามเพื่อการรับรอง และ **กเถตุกัมยตาปจฉา** คำถามเพื่อประสงค์จะตอบเอง พระผู้มีพระภาคตรัสถามว่า “มหาบพิตร พระองค์ทรงจำได้หรือไม่ว่าปัญหาข้อนี้ได้ตรัสถามสมณพราหมณ์อื่นมาบ้างแล้ว” ครั้งนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้ามิได้ทรงวิสันหาปัญหาทันที ทรงพระดำริว่า อามาทย์ของพระราชาเหล่านี้ที่เป็นสาวกของอัญญเดียรถีย์มาก หลายมาในที่นี้ พวกอามาทย์เหล่านั้น เมื่อเรากล่าวแสดงฝ่ายดำและฝ่ายขาว จักติเตียนว่า พระราชาของพวกเราเสด็จมาในที่นี้ด้วยอุตสาหะใหญ่ ตั้งแต่พระองค์เสด็จมาแล้ว พระสมณโคดมตรัสความโกลาหลของสมณะให้เป็นเรื่องสมณะทะเลาะกันเสีย จักไม่ฟังธรรมโดยเคารพ. แต่เมื่อพระราชาตรัส พวกอามาทย์จักไม่อาจติเตียนจักอนุวัตรตามพระราชาเท่านั้น ธรรมดาชาวโลกย่อมอนุวัตรตามผู้เป็นใหญ่ ตกลงเราจะทำให้เป็นภาระของพระราชาแต่ผู้เดียว เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงกระทำให้เป็นภาระของพระราชา จึงตรัสว่า **อภิขานาสิ โน ตว** ดังนี้เป็นต้น ในบทเหล่านั้น บทว่า **อภิขานาสิ โน ตว** เท่ากับ **อภิขานาสิ นุ ตว** และ โน ศัพท์นี้พึงประกอบด้วย บท ปุจฉิตา ช้างหน้า อธิบายว่า มหาบพิตร ปัญหาที่พระองค์เคยถามสมณพราหมณ์เหล่านั้นบ้างหรือหนอ พระองค์ยังจำได้ถึงภาวะที่ถามปัญหานั้น

ขั้นที่ 6 การรับฟังอย่างตั้งใจ

การรับฟังอย่างตั้งใจเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการให้คำปรึกษา ช่วยสร้างความไว้วางใจและความเข้าใจระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา ประเด็นสำคัญของการรับฟังอย่างตั้งใจ ได้แก่ 1) การให้ความสนใจอย่างเต็มที่ (Attending) การแสดงออกทั้งทางวาจาและท่าทางที่บ่งบอกถึงความสนใจ (Ivey et al., 2018) 2) การฟังอย่างกระตือรือร้น (Active listening) การรับฟังโดยไม่ขัดจังหวะ พร้อมทั้งพยายามเข้าใจทั้งเนื้อหาและความรู้สึกของผู้พูด (Rogers & Farson, 1957) 3) การสะท้อนความรู้สึกและเนื้อหา (Reflection of feeling and content): การทวนความและสะท้อนกลับสิ่งที่ได้ยินเพื่อแสดงความเข้าใจและให้โอกาสผู้รับคำปรึกษาได้ตรวจสอบความถูกต้อง (Egan, 2014) 4) การใส่ใจต่อภาษากายและน้ำเสียง (Non-verbal cues) การสังเกตและตีความภาษากาย การแสดงออกทางอารมณ์ (Geldard & Geldard, 2009) 5) การฟังด้วยใจที่เปิดกว้าง (Open-minded listening): การรับฟังโดยปราศจากอคติหรือการตัดสิน เปิดใจรับฟังมุมมองที่แตกต่าง (Corey, 2017) 6) การใช้การเงียบอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective use of silence) การให้เวลาและพื้นที่แก่ผู้รับคำปรึกษาในการคิดและรู้สึก โดยไม่รีบเร่งหรือกดดัน (Nelson-Jones, 2005) 7) การตรวจสอบความเข้าใจ (Checking for understanding) การถามคำถามหรือสรุปประเด็นเพื่อยืนยันว่าเข้าใจสิ่งที่ผู้รับคำปรึกษาสื่อสารอย่างถูกต้อง (Hill, 2020)

การที่เปิดโอกาสให้อีกฝ่ายได้ระบายและรับฟังอย่างตั้งใจนั้น ทำให้คำปรึกษาความสิ้นไหล ในพระสูตร พระพุทธเจ้าทรงใช้วิธีนี้เช่นกัน “ท่านเหล่านั้นตอบว่าอย่างไร หากไม่หนักพระทัย เชิญพระองค์ตรัสเถิด” “ณ สถานที่ที่มีพระผู้มีพระภาคหรือผู้เปรียบดั่งพระผู้มีพระภาคประทับนั่งอยู่หม่อมฉันไม่หนักใจเลย พระพุทธเจ้า ข้า” “ถ้าอย่างนั้น เชิญพระองค์ตรัสเถิด มหาบพิตร” (อรรถกถา) บทว่า โสฬั กณฺเฑ เป็นต้น ความว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ หม่อมฉันไม่ได้สาระในวาทะของเดียรฉัตรทั้งหลาย เหมือนคันทรายไม่ได้น้ำมัน จึงขอลุกลาม พระผู้มีพระภาคเจ้า

ขั้นที่ 7 การชวนคิดและยกตัวอย่างให้เห็นภาพ

การชวนคิดและยกตัวอย่างให้เห็นภาพเป็นเทคนิคสำคัญในการให้คำปรึกษา ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษา เข้าใจสถานการณ์ของตนเองได้ชัดเจนขึ้น และมองเห็นทางเลือกใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหา ได้แก่ 1) การใช้คำถามกระตุ้นการคิด (Thought-provoking questions) ตั้งคำถามที่ท้าทายมุมมองเดิมและส่งเสริมการคิด วิเคราะห์ (Padesky, 1993) 2) การใช้อุปมาอุปไมย (Metaphors and analogies) ใช้ภาพพจน์เปรียบเทียบ เพื่อให้เข้าใจสถานการณ์หรือความรู้สึกได้ชัดเจนขึ้น (Lakoff & Johnson, 2003) 3) การใช้เทคนิคการ จินตนาการ (Guided imagery) ชวนให้ผู้รับคำปรึกษาจินตนาการถึงสถานการณ์หรืออนาคตที่ต้องการ (Rossman, 2000) 4) การใช้ตัวอย่างสมมติ (Hypothetical scenarios) สร้างสถานการณ์สมมติเพื่อให้ผู้รับ คำปรึกษาได้ฝึกคิดและตัดสินใจ (Meichenbaum, 1977) 5) การใช้เทคนิคการเล่าเรื่อง (Narrative techniques) ชวนให้ผู้รับคำปรึกษาเล่าเรื่องราวชีวิตในมุมมองใหม่ (White & Epston, 1990) 6) การใช้ แผนภาพหรือไดอะแกรม (Visual aids) ใช้ภาพวาดหรือแผนภาพเพื่อแสดงความสัมพันธ์หรือกระบวนการ ต่างๆ (Buzan, 1996)

การอธิบายของพระพุทธเจ้า ไม่ใช่แค่พูดตามพระทรงอยากจะตรัส แต่ชวนคู่สนทนาคิดตามพร้อม อุปมายกตัวอย่างให้เข้าใจอีกด้วย มจร(2539) พระผู้มีพระภาคตรัสตอบว่า “บัญญัติได้ มหาบพิตร แต่ในเรื่อง นี้อาตมภาพขอย้อนถามพระองค์ก่อน โปรดตอบตามพอพระทัย พระองค์ทรงเข้าพระทัยเรื่องนี้ว่าอย่างไร คือ สมมติว่าพระองค์มีบุรุษทาสกรรมกรผู้ตื่นก่อน นอนทีหลัง ฯลฯ

ขั้นที่ 8 การให้อภัยต่อตนเอง

การให้อภัยตนเองเป็นกระบวนการสำคัญในการเยียวยาจิตใจและส่งเสริมสุขภาพจิตที่ดี ในการให้ คำปรึกษา การช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเรียนรู้ที่จะให้อภัยตนเองมีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อไปนี้เป็นแนวทางและ เทคนิคในการส่งเสริมการให้อภัยตนเอง ได้แก่ 1) การตระหนักรู้และยอมรับความรู้สึก (Emotional awareness and acceptance) ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาระบุและยอมรับความรู้สึกที่เกิดขึ้น โดยไม่ตัดสิน (Neff, 2011) 2) การแยกแยะระหว่างตัวตนกับการกระทำ (Separating self from actions) ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษา เข้าใจว่าการกระทำผิดพลาดไม่ได้หมายความว่าตัวเขาเป็นคนไม่ดี (Ellis, 1962) 3) การฝึกความเมตตาต่อ ตนเอง (Self-compassion exercises) แนะนำเทคนิคการฝึกความเมตตาต่อตนเอง (Germer & Neff, 2019) 4) การมองหาบทเรียนและโอกาสเติบโต (Finding lessons and growth opportunities) ช่วยให้ผู้รับ คำปรึกษามองเห็นโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองจากความผิดพลาด (Dweck, 2006) 5) การทำความเข้าใจกับความเชื่อที่ไม่สมเหตุผล (Challenging irrational beliefs) ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาตรวจสอบและ ปรับเปลี่ยนความเชื่อที่ไม่สมเหตุผลเกี่ยวกับตนเอง (Beck, 1976) 6) การฝึกการยอมรับ (Practicing acceptance) สอนเทคนิคการยอมรับสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วและไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ (Hayes et al., 1999) 7) การสร้างพิธีกรรมแห่งการให้อภัย (Forgiveness rituals) แนะนำให้ผู้รับคำปรึกษาสร้างพิธีกรรมส่วนตัวเพื่อ แสดงการให้อภัยตนเอง (Luskin, 2002)

การที่คนคนหนึ่งใช้ความกล้ามาเปิดใจ ผู้ให้คำปรึกษาควรให้เขาปล่อยวางสิ่งที่เขากระทำไว้ อย่าง พระพุทธเจ้าทรงรับทราบความผิดนั้นเอง มจร(2539) หม่อมฉันนี้ขอถึงพระผู้มีพระภาค พร้อมทั้งพระธรรม และพระสงฆ์เป็นสรณะ ขอพระผู้มีพระภาคจงทรงจำหม่อมฉันว่าเป็นอุบาสกผู้ถึงสรณะตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไปจนตลอดชีวิต ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ความผิดได้ครอบงำหม่อมฉันผู้โง่เขลาเบาปัญญาซึ่งได้ปลงพระชนม์พระราชบิดาผู้ทรงธรรม เพราะต้องการความเป็นใหญ่ ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ขอพระองค์โปรดทรงรับทราบความผิดของหม่อมฉันตามความเป็นจริงเถิด เพื่อจะได้สำรวมต่อไป” พระผู้มีพระภาคตรัสว่า “เจริญพร มหาบพิตร ความผิดได้ครอบงำพระองค์ผู้โง่เขลาเบาปัญญาซึ่งได้ปลงพระชนม์พระราชบิดาผู้ทรงธรรม เพราะต้องการความเป็นใหญ่ แต่พระองค์ทรงเห็นความผิดว่าเป็นความผิดแล้วทรงสารภาพตามความเป็นจริง ดังนั้น อาตมภาพขอรับทราบความผิดนั้นของพระองค์ผู้โง่โง่เห็นความผิดว่าเป็นความผิดแล้วสารภาพออกมาตามความเป็นจริง รับว่าจะสำรวมต่อไป วิธีนี้เป็นความเจริญในวินัยของพระอริยเจ้า”

ขั้นที่ 9 การยุติให้คำปรึกษา

การยุติการให้คำปรึกษาเป็นขั้นตอนสำคัญในกระบวนการให้คำปรึกษา ซึ่งควรดำเนินการอย่างระมัดระวังและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ต่อไปนี้เป็นแนวทางในการยุติการให้คำปรึกษา 1) การเตรียมความพร้อม (Preparation) เริ่มพูดคุยเรื่องการยุติการให้คำปรึกษาล่วงหน้า เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษามีเวลาเตรียมตัวทางอารมณ์ (Gelso & Woodhouse, 2002) 2) การทบทวนความก้าวหน้า (Progress review) ร่วมกันทบทวนเป้าหมายที่ตั้งไว้ตั้งแต่เริ่มต้น และประเมินความก้าวหน้าที่เกิดขึ้น (Geldard & Geldard, 2012) 3) การสรุปบทเรียนและทักษะที่ได้เรียนรู้ (Summarizing lessons and skills) ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาระบุและสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้และทักษะที่ได้พัฒนาขึ้นระหว่างการให้คำปรึกษา (Corey, 2017) 4) การวางแผนการดูแลตนเองในอนาคต (Future self-care planning) ช่วยผู้รับคำปรึกษาวางแผนการดูแลตนเองและการจัดการกับปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต (Yalom & Leszcz, 2005) 5) การจัดการกับความรู้สึกเกี่ยวกับการยุติ (Addressing termination feelings) เปิดโอกาสให้ผู้รับคำปรึกษาแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับการยุติการให้คำปรึกษา และช่วยจัดการกับความรู้สึกเหล่านั้น (Baum, 2005) 6) การประเมินความพร้อมในการยุติ (Assessing readiness for termination) ประเมินร่วมกันว่าผู้รับคำปรึกษามีความพร้อมที่จะยุติการให้คำปรึกษาหรือไม่ (Joyce et al., 2007) 7) การให้ข้อมูลเกี่ยวกับการขอรับบริการในอนาคต (Information about future services) ให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการติดต่อหรือขอรับบริการเพิ่มเติมในอนาคตหากจำเป็น (Wachtel, 2002)

เมื่อผู้รับคำปรึกษาได้คำตอบที่ตนเองแล้วควรยุติให้คำปรึกษา ดังที่ในพระสูตร มจร(2539) เมื่อพระผู้มีพระภาคตรัสอย่างนี้ พระเจ้าอชาตศัตรู เวเทหิบุตร ได้กราบทูลว่า “ถ้าอย่างนั้น บัดนี้ หม่อมฉันขอทูลลากลับ เพราะมีกิจมีหน้าที่ที่จะต้องทำอีกมาก พระพุทธเจ้าข้า” พระผู้มีพระภาคตรัสว่า “ขอพระองค์จงทรงกำหนดเวลาที่สมควร ณ บัดนี้เถิดมหาบพิตร” พระเจ้าอชาตศัตรู เวเทหิบุตร ทรงชื่นชมยินดีภิชิตของพระผู้มีพระภาคแล้ว ได้เสด็จลุกจากที่ประทับ ทรงกราบพระผู้มีพระภาค ทรงกระทำประทักษิณแล้ว เสด็จจากไป

ขั้นตอนการให้คำปรึกษาตามสามัญผลสูตรสามารถสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ขั้นตอน	รายละเอียด
1. รู้ปัญหา	ผู้รับคำปรึกษาต้องตระหนักและยอมรับว่าตนเองมีปัญหา
2. สร้างความไว้วางใจ	สร้างบรรยากาศที่ปลอดภัยและไว้วางใจสำหรับการให้คำปรึกษา
3. สถานที่/สิ่งแวดล้อมที่สงบ	จัดสถานที่ให้เงียบสงบ เหมาะสมสำหรับการพูดคุย
4. สร้างสัมพันธภาพ	สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ให้และผู้รับคำปรึกษา

ขั้นตอน	รายละเอียด
5. ตั้งคำถาม	ใช้คำถามที่มีประสิทธิภาพเพื่อช่วยผู้รับคำปรึกษาสำรวจปัญหา
6. การรับฟังอย่างตั้งใจ	ฟังอย่างตั้งใจและเข้าใจความรู้สึกของผู้รับคำปรึกษา
7. การชวนคิดและยกตัวอย่าง	ใช้ตัวอย่างและเทคนิคต่างๆ เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจปัญหาชัดเจนขึ้น
8. การให้อภัยต่อตนเอง	ส่งเสริมให้ผู้รับคำปรึกษาเรียนรู้ที่จะให้อภัยตนเอง
9. การยุติให้คำปรึกษา	ยุติการให้คำปรึกษาอย่างเหมาะสม สรุปลิงที่ได้เรียนรู้ และวางแผนอนาคต

ตารางนี้แสดงขั้นตอนหลักของการให้คำปรึกษาตามสามัญญผลสูตร โดยแต่ละขั้นตอนมีความสำคัญ และมีรายละเอียดเฉพาะที่ช่วยให้กระบวนการให้คำปรึกษามีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ต่อผู้รับคำปรึกษา

การเปรียบเทียบและความสอดคล้องระหว่างแนวคิดทั้งสาม

1. จุดมุ่งหมาย

- 1.1 ตะวันตก มุ่งเน้นการแก้ปัญหาและพัฒนาตนเอง
- 1.2 พุทธ เน้นการสร้างปัญญา เข้าใจตนเอง และจัดการปัญหา
- 1.3 สามัญญผลสูตร มุ่งให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจปัญหาและหาทางออก

ทั้งสามแนวทางมีเป้าหมายร่วมคือช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจและจัดการกับปัญหาของตนเอง

2. การสร้างสัมพันธภาพ

- 2.1 ตะวันตก Rogers เน้นการสร้างบรรยากาศที่ปลอดภัยและไว้วางใจ
- 2.2 พุทธ เริ่มต้นด้วยการสร้างสัมพันธภาพ
- 2.3 สามัญญผลสูตร เน้นการสร้างความไว้วางใจและสัมพันธภาพที่ดี

ทั้งสามแนวทางให้ความสำคัญกับการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ให้และผู้รับคำปรึกษา

3. การรับฟัง

- 3.1 ตะวันตก Rogers เน้นการรับฟังอย่างตั้งใจ
- 3.1 พุทธ ไม่ได้ระบุชัดเจน แต่เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินปัญหา
- 3.3 สามัญญผลสูตร ระบุชัดเจนถึงการรับฟังอย่างตั้งใจ

การรับฟังเป็นทักษะสำคัญในทุกแนวทาง แม้บางแนวทางจะไม่ระบุชัดเจน

4. การใช้เทคนิคเฉพาะ

- 4.1 ตะวันตก CBT ใช้เทคนิคการทำทายและปรับเปลี่ยนความคิด
- 4.2 พุทธ ใช้หลักธรรมและเทคนิคทางพุทธศาสนา
- 4.3 สามัญญผลสูตร ใช้การชวนคิดและยกตัวอย่าง

แต่ละแนวทางมีเทคนิคเฉพาะ แต่มีเป้าหมายร่วมคือช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจปัญหาและหาทางแก้ไข

5. การประเมินและติดตามผล

- 5.1 ตะวันตก CBT เน้นการประเมินและป้องกันการกลับเป็นซ้ำ
- 5.2 พุทธ มีขั้นตอนการประเมินผลชัดเจน
- 5.3 สามัญญผลสูตร ไม่ได้ระบุชัดเจน แต่อาจรวมอยู่ในขั้นตอนการยุติการให้คำปรึกษา

การประเมินผลเป็นส่วนสำคัญในการให้คำปรึกษา แม้บางแนวทางจะไม่ระบุชัดเจน

6. การส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง

6.1 ตะวันตก CBT ใช้การทำการบ้านและฝึกฝนนอกการให้คำปรึกษา

6.2 พุทธ เน้นการสร้างปัญญาและเข้าใจตนเอง

6.3 สามัญญผลสูตร ส่งเสริมการให้อภัยตนเองและการเรียนรู้

ทั้งสามแนวทางส่งเสริมให้ผู้รับคำปรึกษาพัฒนาตนเองนอกเหนือจากการพบที่ปรึกษา โดยสรุป แม้จะมีรายละเอียดและเทคนิคที่แตกต่างกัน แต่ทั้งสามแนวทางมีเป้าหมายร่วมกันในการช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษา โดยเน้นการสร้างความเข้าใจ การพัฒนาตนเอง และการจัดการกับปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพเหมือนกันในบางข้อ

บทสรุป

จากการวิเคราะห์ผลการศึกษา สรุปได้ว่า

- 1) การให้คำปรึกษาตามแนวสามัญญผลสูตรมีจุดเด่นในการส่งเสริมสติปัญญาและความเข้าใจตนเองของผู้รับคำปรึกษา ซึ่งแตกต่างจากการให้คำปรึกษาแบบตะวันตกที่เน้นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
- 2) การบูรณาการแนวความคิดการให้คำปรึกษาแบบตะวันตกและตะวันออก (ตามสามัญญผลสูตร) สามารถเสริมประสิทธิภาพของกระบวนการให้คำปรึกษา โดยผสมผสานจุดแข็งของทั้งสองแนวทาง
- 3) การให้คำปรึกษาตามแนวสามัญญผลสูตรสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในหลายบริบท เช่น การศึกษา การทำงาน สุขภาพจิต และการอยู่ร่วมกันในสังคม เป็นต้น
- 4) แนวทางนี้ช่วยเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ การจัดการอารมณ์ และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการมีคุณภาพชีวิตที่ดี
- 5) การผสมผสานแนวคิดตะวันตกและตะวันออกในการให้คำปรึกษาสามารถตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของผู้รับคำปรึกษาในยุคปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- ทองพูล สุขสว่าง. (2560). บทบาทของนักจิตวิทยาการให้คำปรึกษาในการส่งเสริมสุขภาพจิต. *วารสารการแนะแนว*, 34(1), 21-35.
- ธนาวุฒิ สังวรินทะ, & สุรีย์พร พันพิง. (2560). การให้คำปรึกษาแนวพุทธเพื่อลดความวิตกกังวลของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 19(3), 63-74.
- บทความใน *Journal of Humanistic Psychology* ที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีของ Rogers
- พรรณณี ลีกิจวัฒน์. (2561). *กระบวนการให้คำปรึกษาเพื่อเสริมสร้างศักยภาพการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระไพศาล วิสาโล. (2544). *การให้คำปรึกษาแนวพุทธ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาสมชาย ฐานุตโร และคณะ. (2559). การพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษาเชิงพุทธแนวสติปัญญา 4. *วารสารสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*, 4(3), 169-183.
- พระมหาสมปอง มุทิโต. (2548). *การให้คำปรึกษาแนวพุทธ: หลักและวิธีการ*. กรุงเทพฯ: บริษัท ป.สัมพันธ์พาณิชย์ จำกัด.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกเล่มที่ 9 พระสุตตันตปิฎกเล่มที่ 1 [ฉบับมหาจุฬาฯ] ที่มณีกาย สิลขันธวรรค สามัญญผลสูตร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- รสริน ศรีอำพร. (2559). การให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*, 22(2), 165-182.
- วิไลลักษณ์ มะสิทธิ์พร. (2560). การให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวพุทธโดยใช้เทคนิคการเผชิญความจริง. *วารสารนานาชาติ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 7(ฉบับพิเศษ), 78-93.
- สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย. (2562). *มาตรฐานการให้คำปรึกษาในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย.
- Norcross, J. C., VandenBos, G. R., & Freedheim, D. K. (Eds.). (2021). *A history of psychotherapy: Continuity and change*. American Psychological Association.
- Rogers, C. R. (1951). *Client-centered therapy: Its current practice, implications, and theory*. Houghton Mifflin.
- Sommers-Flanagan, J., & Sommers-Flanagan, R. (2018). *Counseling and psychotherapy theories in context and practice* (3rd ed.). Wiley.
- Rogers, C. R. (1961). *On becoming a person: A therapist's view of psychotherapy*. Houghton Mifflin.
- American Counseling Association. (2010). 20/20: A vision for the future of counseling. สืบค้นจาก <https://www.counseling.org/knowledge-center/20-20-a-vision-for-the-future-of-counseling>
- Baum, N. (2005). Correlates of clients' emotional and behavioral responses to treatment termination. *Clinical Social Work Journal*, 33(3), 309-326.
- Beck, A. T. (1976). *Cognitive therapy and the emotional disorders*. International Universities Press.
- Brammer, L. M., & MacDonald, G. (2003). *The helping relationship: Process and skills* (8th ed.). Allyn and Bacon.
- Buzan, T. (1996). *The mind map book: How to use radiant thinking to maximize your brain's untapped potential*. Plume.
- Corey, G. (2017). *Theory and practice of counseling and psychotherapy* (10th ed.). Cengage Learning.
- Dweck, C. S. (2006). *Mindset: The new psychology of success*. Random House.
- Egan, G. (2014). *The skilled helper: A problem-management and opportunity-development approach to helping* (10th ed.). Brooks/Cole.
- Ellis, A. (1962). *Reason and emotion in psychotherapy*. Lyle Stuart.
- Geldard, D., & Geldard, K. (2012). *Basic personal counselling: A training manual for counsellors* (7th ed.). Pearson Higher Education AU.
- Gelso, C. J., & Woodhouse, S. S. (2002). The termination of psychotherapy: What research tells us about the process of ending treatment. In G. S. Tryon (Ed.), *Counseling based on process research: Applying what we know* (pp. 344-369). Allyn & Bacon.

- Germer, C. K., & Neff, K. D. (2019). *Teaching the mindful self-compassion program: A guide for professionals*. Guilford Publications.
- Gladding, S. T. (2009). *Counseling: A comprehensive profession* (6th ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson Education.
- Hayes, S. C., Strosahl, K. D., & Wilson, K. G. (1999). *Acceptance and commitment therapy: An experiential approach to behavior change*. Guilford Press.
- Hill, C. E. (2020). *Helping skills: Facilitating exploration, insight, and action* (5th ed.). American Psychological Association.
- Ivey, A. E., Zalaquett, C. P., & Ivey, M. B. (2018). *Intentional interviewing and counseling: Facilitating client development in a multicultural society* (9th ed.). Cengage Learning.
- Joyce, A. S., Piper, W. E., Ogrodniczuk, J. S., & Klein, R. H. (2007). *Termination in psychotherapy: A psychodynamic model of processes and outcomes*. American Psychological Association.
- Lakoff, G., & Johnson, M. (2003). *Metaphors we live by*. University of Chicago Press.
- Luskin, F. (2002). *Forgive for good: A proven prescription for health and happiness*. HarperOne.
- Meichenbaum, D. (1977). *Cognitive-behavior modification: An integrative approach*. Springer.
- Neff, K. (2011). *Self-compassion: The proven power of being kind to yourself*. William Morrow.
- Nelson-Jones, R. (2005). *Introduction to counselling skills: Text and activities* (2nd ed.). Sage Publications.
- Padesky, C. A. (1993). Socratic questioning: Changing minds or guiding discovery? Keynote address delivered at the European Congress of Behavioural and Cognitive Therapies, London.
- Rogers, C. R., & Farson, R. E. (1957). *Active listening*. Industrial Relations Center of the University of Chicago.
- Rossman, M. L. (2000). *Guided imagery for self-healing: An essential resource for anyone seeking wellness*. New World Library.
- Shertzer, B., & Stone, S.C. (1976). *Fundamentals of counseling* (2nd ed.). Boston: Houghton Mifflin.
- United Nations. (2022). The role of counseling in promoting human growth and development. สืบค้นจาก <https://www.un.org/counseling>
- Wachtel, P. L. (2002). Termination of therapy: An effort at integration. *Journal of Psychotherapy Integration, 12*(3), 373-383.
- White, M., & Epston, D. (1990). *Narrative means to therapeutic ends*. W. W. Norton & Company.
- Yalom, I. D., & Leszcz, M. (2005). *The theory and practice of group psychotherapy* (5th ed.). Basic Books.

วิธีการสอนโฟนิกส์สำหรับเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ

How to teach phonics to early childhood children for whom English is a foreign language

ปาจริย์ นาคะประทีป
โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

บทคัดย่อ

การสอนโฟนิกส์ให้เด็กปฐมวัยในปัจจุบันเป็นสิ่งสำคัญในปัจจุบันเนื่องจากทำให้เด็กสามารถอ่านออกเขียนภาษาอังกฤษได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งสิ่งแวดล้อมที่จะช่วยพัฒนาเด็กได้ดั่งนั้น คือ ครู ซึ่งครูควรมีความรู้ในเรื่องของทฤษฎี หลักการออกเสียงภาษาอังกฤษเป็นพื้นฐานเพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของการออกเสียงภาษาอังกฤษในห้องเรียน รวมถึงควรให้ความสำคัญกับวิธีการสอนโฟนิกส์ 8 ประการที่สามารถใช้ควบคู่กันเสมอซึ่งทำให้การเรียนรู้โฟนิกส์ของเด็กปฐมวัยและการสอนของครูในห้องเรียนมีการเรียนรู้ร่วมกันอย่างสนุกสนาน

คำสำคัญ : วิธีการสอนโฟนิกส์, เด็กปฐมวัย, ภาษาต่างประเทศ

Abstract

Teaching phonics in early childhood is essential today because it enables children to read and write English quickly. The environment that will help children develop well is the teacher. Teachers should know the theory. Principles of English pronunciation are the basis for realizing the importance of English pronunciation in the classroom and focusing on the 8 Phonics teaching methods that can be used together, making Phonics learning for early childhood children and teachers' teaching in the classroom fun.

Keywords: Teaching Phonics, Early Childhood, English as a Foreign Language

บทนำ

การศึกษาในปัจจุบันไม่สามารถปฏิเสธการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่ใช้เป็นสื่อการศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ การแสวงหาความรู้สิ่งใหม่ๆที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในยุคปัจจุบันโดยการใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศตามวัตถุประสงค์หลักของการใช้งานสำหรับผู้เรียน ทำให้โรงเรียนเอกชนหรือโรงเรียนรัฐบาลเห็นความสำคัญของการเรียนภาษาอังกฤษตั้งแต่ระดับการศึกษาปฐมวัย BRITISH COUNCIL (online) การพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษสำหรับเด็กอนุบาลควรให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก เพราะถือว่าภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้เด็กสามารถนำไปต่อยอดความรู้ และพัฒนาตนเองได้ในอนาคต ในการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศสำหรับเด็กปฐมวัยควรเริ่มจากการสอนออกเสียงตัวพยัญชนะ ตัวสระ การลงเสียงหนัก จังหวะและทำนองเสียง และจึงรวมเป็นคำที่มีหลากหลายพยางค์ในภาษาอังกฤษซึ่งจะช่วยให้เด็กปฐมวัยมีวิธีการเรียนรู้การออกเสียงภาษาอังกฤษอย่างเป็นขั้นตอนอย่างถูกต้อง และครูสอนโฟนิกส์สำหรับเด็กปฐมวัยควรมีพื้นฐานความรู้ทางด้านทฤษฎีการสอนออกเสียงพื้นฐานเพื่อเป็น

ต้นแบบในการใช้ภาษาอังกฤษในห้องเรียนให้กับเด็กปฐมวัยที่ถูกต้อง engbrainkids (online) ซึ่งการสอนโฟนิกส์เป็นหัวใจสำคัญที่ทำให้เด็กอ่านออกเขียนได้

ดังนั้น การสอนโฟนิกส์สำหรับเด็กปฐมวัยครูควรมีพื้นฐานการออกเสียงเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็กปฐมวัยโดยการเริ่มจากการสอนออกเสียงตัวพยัญชนะตัวสระ การลงเสียงหนัก จังหวะและทำนองเสียง และการออกเสียงเป็นคำในภาษาอังกฤษอย่างเป็นระบบ

ทฤษฎีการสอนโฟนิกส์

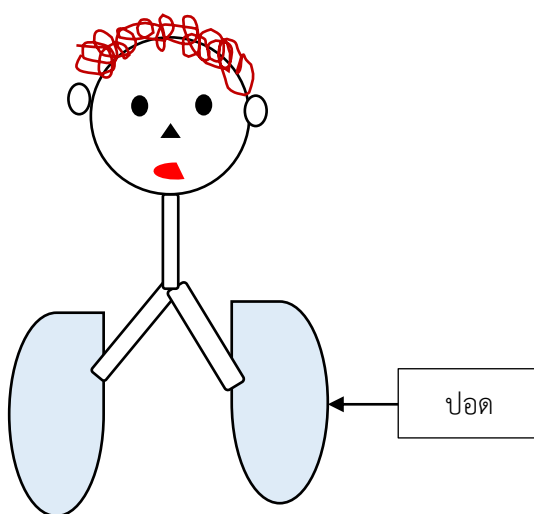
การสอนโฟนิกส์ที่ถูกต้องครูควรมีความรู้พื้นฐานของทฤษฎีการออกเสียงภาษาอังกฤษเพื่อใช้ในการฝึกฝนและนำไปจัดการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้อง OpenLearn (2024) เนื่องจากการออกเสียงเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ที่จะพูดได้อย่างมั่นใจ และเพิ่มทักษะในการสื่อสารได้ดี โดยครูควรมีความรู้พื้นฐานทางการออกเสียงภาษาอังกฤษ Ronnakiat, N. & Jitviriyanon, S. (2022) and Ronnakiat, N. (2020) ดังต่อไปนี้

1. ลักษณะของเสียง: การออกเสียงพยัญชนะและเสียงสระภาษาอังกฤษในส่วนของพยางค์ (Segments or segmental units) ในคำศัพท์เท่านั้น เช่น

เสียงพยัญชนะ		เสียงสระ	
pan	/p/	pan	/æ/
pram	/p/	van	/æ/
pen	/p/	can	/æ/

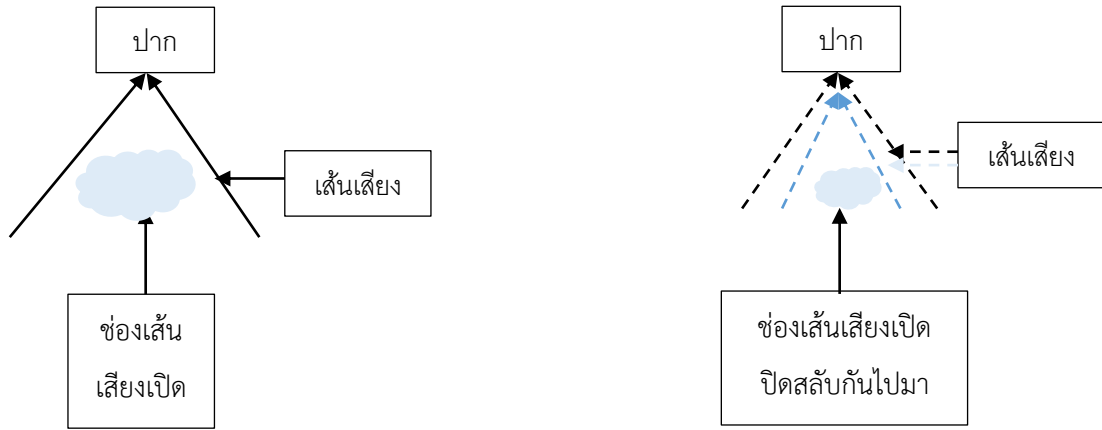
2. การออกเสียงพยัญชนะ: การออกเสียงพยัญชนะภาษาอังกฤษ 1 เสียงครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงที่มาของเสียงพยัญชนะ ดังนี้

2.1 กระแสลมที่ใช้ในการออกเสียง คือ กระแสลมจากปอด ซึ่งปอดจะทำหน้าที่ในการผลิตกระแสลมตามหน้าที่ของปอดอย่างเป็นธรรมชาติตามระบบอวัยวะของร่างกายมนุษย์ ซึ่งการปฏิบัติครูสามารถทดลองหายใจเข้า หายใจออกจะรู้สึกถึงการเคลื่อนไหวของกระแสลมภายในปอด

2.2 การทำงานของเส้นเสียงอยู่ในลักษณะการทำงานของสภาพเส้นเสียงที่แตกต่างกัน ได้แก่ เส้นเสียงเปิดกว้าง ทำให้เกิดเสียงประเภทอโหมะ คือ สภาพเส้นเสียงที่เปิดกว้างทำให้กระแสลมผ่านออกมาได้อย่าง

คล้องตัว และเสียงประเภทโฆชะ คือ สภาพเส้นเสียงสั้นเนื่องจากระหว่างการออกเสียงตัวพยัญชนะตัวนั้นๆ เส้นเสียงมีลักษณะเปิดปิดสลับกันไปมา

เสียงประเภทโฆชะ เสียงประเภทโฆชะ

2.3 อวัยวะที่ใช้ในการออกเสียง คือ อวัยวะที่อยู่ภายในช่องปากของมนุษย์ที่ประกอบด้วยอวัยวะในการออกเสียงที่ไม่สามารถเคลื่อนที่ได้ และอวัยวะในการออกเสียงที่สามารถเคลื่อนที่ได้ โดย

อวัยวะในการออกเสียงที่เคลื่อนที่ได้จะเคลื่อนเข้ามาหาอวัยวะในการออกเสียงที่ไม่สามารถเคลื่อนที่ได้

อวัยวะในการออกเสียงที่ไม่สามารถเคลื่อนที่	อวัยวะในการออกเสียงที่สามารถเคลื่อนที่
ริมฝีปาก	ริมฝีปากล่าง
ฟันบน	ปลายสุดลิ้น
ปุ่มเหงือก	ลิ้นส่วนปลาย
หลังปุ่มเหงือก	ลิ้นส่วนหน้า
เพดานแข็ง	ลิ้นส่วนหลัง
เพดานอ่อน	เส้นเสียง

3. การออกเสียงสระ: การออกเสียงสระจะทำให้เกิดเส้นเสียงสั้น คือ เสียงโฆชะ และเสียงสระที่แตกต่างกันเกิดจากกระแสลมกับปัจจัย 3 ประการ คือ ส่วนของลิ้นที่ยกขึ้นในการออกเสียง ระดับความสูงของลิ้นที่ยกขึ้น และลักษณะรูปริมฝีปากที่แตกต่างกันระหว่างการออกเสียงสระ

4. การลงเสียงหนัก: การลงเสียงหนักพยางค์ในคำศัพท์ภาษาอังกฤษทำให้เกิดความหมายของคำศัพท์นั้นๆแตกต่างกัน ซึ่งผู้สอนควรรู้แต่เพียงว่า การลงเสียงหนักพยางค์ในคำศัพท์ภาษาอังกฤษมีหลักการที่แตกต่างกัน เช่น คำ 2 พยางค์ คำ 3 พยางค์ หรือ คำ 4 พยางค์ โดยสามารถฝึกฝนการลงเสียงหนักพยางค์ในคำศัพท์ต่างๆได้ในสื่อทางเทคโนโลยี

5. จังหวะและทำนองเสียง: จังหวะและทำนองเสียงจะใช้สำหรับการออกเสียงในระดับวลีหรือประโยค ซึ่งการลงเสียงหนักจะเกิดขึ้นใน คำแสดงเนื้อหา เช่น คำนาม คำกริยาแท้ คำคุณศัพท์ คำวิเศษณ์ และคำแสดงไวยากรณ์จะทำหน้าที่เพิ่มความสมบูรณ์ของไวยากรณ์ในวลีหรือประโยคเท่านั้น

วิธีการสอนโฟนิกส์สำหรับเด็กปฐมวัย

1. ครูผู้ปัญหาการออกเสียงภาษาอังกฤษของคนไทย

ก่อนการจัดการเรียนการสอนครูควรศึกษาปัญหาการออกเสียงภาษาอังกฤษของคนไทยจากตำรา หนังสือ บทความ หรือสื่อการสอนต่างๆ ที่พูดถึงคำศัพท์ที่ควรฝึกฝนบ่อยๆ รวมถึงการฝึกฝนออกเสียงคำศัพท์นั้นๆ ด้วยตนเองด้วยวิธีการศึกษาการออกเสียงจากการใช้ Google Translate เพื่อฝึกการออกเสียงจนเป็นการออกเสียงอย่างธรรมชาติ Lewis, R. (2020) กล่าวว่า Google Translate เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการเรียนรู้การออกเสียงที่ดีที่สุด

2. การบูรณาการการสอนโฟนิกส์เข้ากับ 5 กิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย

การสอนโฟนิกส์ควรจัดให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย โดยการบูรณาการขอบข่ายของกิจกรรมประจำวันของเด็กปฐมวัยมาใช้จัดกิจกรรม Ministry of Education (2016) ได้แก่ การพัฒนา กล้ามเนื้อใหญ่ การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก การพัฒนาอารมณ์ จิตใจและปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม การพัฒนา สังคมนิสัย การพัฒนาการคิด การพัฒนาภาษา การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

3. ขั้นตอนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัย

การสอนเด็กปฐมวัยในทุกๆ กิจกรรมที่มีความหลากหลายจะต้องคำนึงถึงขั้นตอนในการสอนซึ่งประกอบด้วย ขั้นนำ ขั้นสอน ขั้นสรุป สอดคล้องกับ Education Bureau Bangkok (2017) ที่ว่าในการเขียน แผนการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยควรมีขั้นนำ ขั้นสอน และขั้นสรุป

4. การใช้บัตรคำศัพท์

การสอนโฟนิกส์ครูควรใช้บัตรคำศัพท์ประกอบการจัดกิจกรรมทุกครั้งเพื่อให้เด็กได้สังเกตตัว พยัญชนะ สระของคำศัพท์นั้นๆ จนสามารถจดจำคำศัพท์ได้อย่างแม่นยำ

ตัวอย่างบัตรคำศัพท์ในการสอนโฟนิกส์สำหรับเด็กปฐมวัย

5. การใช้คำพูดเลียนแบบเด็ก

ครูผู้สอนควรใช้คำพูดในการสื่อสารกับเด็กแบบภาษาเด็กจะช่วยให้เด็กเข้าใจการออกเสียงตัว พยัญชนะนั้นๆ ได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว เช่น ถ้าเด็กๆ เจอคำศัพท์ใดๆ ก็ตามทีเริ่มต้นด้วยพยัญชนะ p ใน หน่วยเสียง /p/ เช่นคำว่า pen จะออกเสียง [ph] [เพอะ] เพราะว่า เขาชอบมาโรงเรียนแต่เช้า แต่ถ้าเด็กๆ เจอ พยัญชนะ p ซี่่ก็เียงไม่ชอบมาโรงเรียน มาโรงเรียนสาย ซึ่งอยู่หลังตัวพยัญชนะ s เสมอจะออกเสียง [p] [เปอะ] เช่นคำว่า spoon

6. การใช้เพลง คำคล้องจองภาษาอังกฤษ

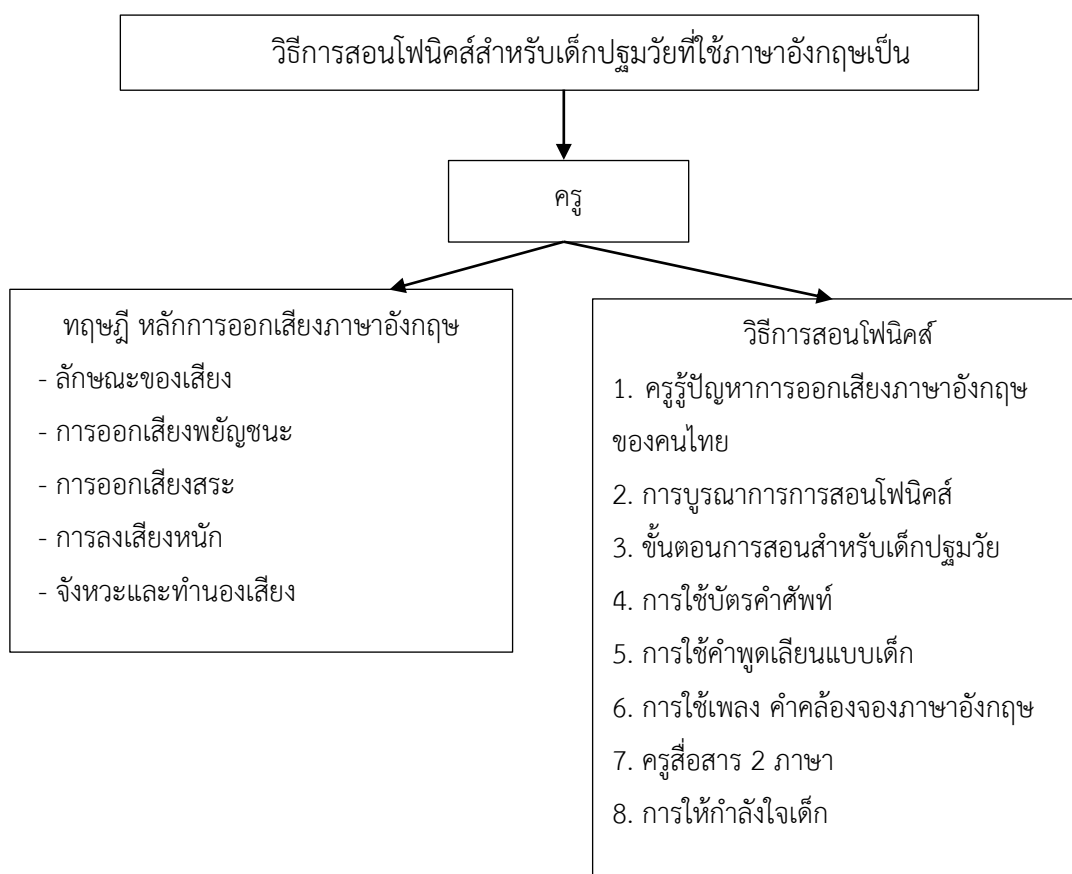
การใช้เพลง คำคล้องจองภาษาอังกฤษจะช่วยให้เด็กเกิดสมาธิระหว่างการทำกิจกรรม ดึงดูดความ สนใจในการทำกิจกรรมได้จนจบการเรียนการสอน

7. ครูสื่อสาร 2 ภาษา

การสอนออกเสียงภาษาอังกฤษครูควรใช้ภาษาแม่ และภาษาอังกฤษในการสื่อสารเพื่อให้เด็กเกิดความเข้าใจในการออกเสียงมากขึ้น เกิดความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษกับครูและเด็กสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการสื่อสารกับผู้ปกครอง

8. การให้กำลังใจเด็ก

การให้กำลังใจเด็กปฐมวัยในการทำกิจกรรมต่างๆ จะเรียกว่า การเสริมแรง ซึ่งการเสริมแรงจะหมายถึง คำพูด หรือการกระทำที่ส่งเสริมให้เด็กเกิดกำลังใจในเชิงบวกและทำสิ่งที่ต้องพัฒนาได้ดีขึ้นจนเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง เช่น การพูดชมเชย การให้ของรางวัล เป็นต้น

บทสรุป

การสอนโฟนิกส์สำหรับเด็กปฐมวัยครูเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้เด็กเรียนรู้การออกเสียงภาษาอังกฤษได้ดีที่สุด โดยวิธีการสอนโฟนิกส์นั้นครูจะต้องทำความเข้าใจในเรื่องของทฤษฎีการออกเสียงภาษาอังกฤษให้เข้าใจเพื่อสร้างความตระหนักในการออกเสียงต่างๆอย่างมีความหมายและเด็กสามารถจดจำและนำไปใช้ได้ด้วยตนเองอย่างเป็นธรรมชาติเหมือนเจ้าของภาษา

เอกสารอ้างอิง

British Council. (2024). เตรียมความพร้อมสำหรับศตวรรษที่ 21 ด้วยการเรียนภาษาอังกฤษตั้งแต่เด็ก. *British Council*. Retrieved May 15, 2024, from <https://www.britishcouncil.or.th>

- Engbrainkids. (2024). ขั้นตอนการสอน Phonics. *Engbrainkids*. Retrieved May 15, 2024, from <https://engbrainkids.com>
- Education Bureau Bangkok. (2017). Early childhood education experience plan according to the early childhood education curriculum, B.E. 2017 Kindergarten level 1–2. Retrieved May 15, 2024, from <https://www.bangkok.go.th>
- Lewis, R. (2020). Google Translate superpowers for English learning: 9 ways to use this powerful translation tool. *Leonardo English*. Retrieved May 15, 2024, from <https://www.leonardoenglish.com>
- Ministry of Education Thailand. (2017). Early childhood curriculum B.E. 2560 (A.D. 2017). Bangkok: AKSORNTHAI PRINTING.
- Ministry of Education. Description of the mission of the Ministry of Education. Retrieved May 15, 2024, from <https://www.socialprotection.org>
- OpenLearn. (2024). Teaching Spanish pronunciation. *OpenLearn*. Retrieved May 15, 2024, from <https://www.open.edu/openlearn>
- Ronnakiat, N., & Jitviriyanon, S. (2022). *Theoretical and practical phonetics* (3rd ed.). Bangkok: Thammasat University Press.
- Ronnakiat, N. (2020). *Phonetics for teaching English pronunciation* (3rd ed.). Bangkok: Thammasat University Press.

สามเณรบัณฑิต : แนวทางการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนตามแนวพุทธ
Samanera Bundita novice ; Guidelines for Providing education for children
and youth according to Buddhist principles

พระปลัดระพิน พุทธิสารโร, รศ.ดร.

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระปลัดอภิเชษฐ์ สุภทรวาทิ

ศูนย์อาเซียนศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

บทความเรื่อง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนตามแนวพุทธ ; กรณีศึกษาสามเณรบัณฑิตมีวัตถุประสงค์เพื่อสะท้อนคิดศึกษาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนตามแนวพุทธ ใช้วิธีการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเขียนนำเสนอในรูปแบบบทความวิชาการ

ในการศึกษาพบว่า เด็กและเยาวชน เป็นสิ่งที่ทรงคุณค่าสำหรับพระพุทธศาสนา โดยพระพุทธศาสนาเห็นว่าเด็กและเยาวชนเป็นกลุ่มที่ต้องไม่ถูกเลือกปฏิบัติในการพัฒนา ซึ่งหมายถึงสามารถพัฒนาและเข้าถึงการศึกษาได้อย่างไม่จำกัด และเป็นกลุ่มทรัพยากรบุคคลที่ต้องได้รับการพัฒนา โดยในทางพระพุทธศาสนามีกลุ่มเด็กและเยาวชนจำนวนหลายท่านที่ปรากฏหลักฐานว่าได้เข้าสู่กระบวนการพัฒนาตามแนวพุทธ โดยมีบุคคล ๑ ในจำนวนนั้นคือสามเณรบัณฑิต ที่ใช้การศึกษาตามอริยาศัยด้วยการเรียนรู้จากสถานที่จริง นำไปสู่การเรียนรู้เชิงประจักษ์ และนำไปสู่การเข้าถึงเป้าหมายสูงสุดของการศึกษาได้ ดังปรากฏเป็นหลักฐานในครั้งพุทธกาล สะท้อนและยืนยันในเรื่องเด็กและเยาวชนกับการเข้าถึงการเรียนรู้และพัฒนาในฐานะทรัพยากรมนุษย์

คำสำคัญ : การจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชน,ตามแนวพุทธ,สามเณรบัณฑิต

Abstract

Article on organizing education for children and youth according to Buddhist principles; Case study of novice graduates The objective is to reflect and study the provision of education for children and youth according to Buddhist principles. Use study methods from documents and related research to present them in the form of academic articles.

In the study it was found that Juvenile It is a valuable thing for Buddhism. Buddhism views children and youth as a group that must not be discriminated against in their development. This means unlimited development and access to education. and is a group of human resources that must be developed In Buddhism, there are many groups of children and youth who show evidence that they have entered the process of development according to Buddhist principles, with one person among them being a Samanera Bundita novice. that uses informal education with learning from real places Leads to empirical learning and lead to reaching the highest goals of education As evidenced in the Buddha's time. Reflect and

confirm the issue of children and youth and their access to learning and development as human resources.

Keywords: Educational management for children and youth, According to Buddhist principles, Samanera Bundita novice

บทนำ

เด็กหรือเยาวชนเป็นกลุ่มบุคคลที่ต้องได้รับการดูแล ดังที่กฎหมายไทยได้มีพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2564 (2564) ที่ในหมวด 2 ว่าด้วยการปฏิบัติต่เด็ก ที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 22 การปฏิบัติต่เด็กไม่ว่ากรณีใด ให้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็น สำคัญและไม่ให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม แปลว่า เจตนารมณ์แห่งรัฐมองที่เด็กเป็นหัวใจสำคัญแห่งรัฐ ที่ต้องได้รับการดูแลและพัฒนา ในพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (2542) มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้ ให้นิยามความหมายของ “การศึกษา” ว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้า ทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจาก การจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้ บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และใน มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนา ตนเองได้ และถือว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนา ตามธรรมชาติและ เต็มตามศักยภาพ ดังนั้นประเด็นสาธารณะ คือเด็กกับการเรียนรู้ หรือการได้รับสิทธิ์ในการเข้าถึงการพัฒนาซึ่ง รัฐก็ได้ออกแบบการเรียนรู้ที่เรียกว่า “การเรียนรู้ในระบบ และการเรียนรู้นอกระบบ และไปจบที่การเรียนรู้ ตามอัธยาศัย ซึ่งมีกระบวนการวิธีการที่แตกต่างกัน ดังกรณีประเด็นของสังคมไทยในช่วงเวลานี้จะมีประเด็นของ สามเณรอายุ น้อย 17 ปี สำเร็จการศึกษาเปรียญธรรม 9 ประโยคที่มีความหมายว่า มีศักยภาพในการเรียนรู้ และพัฒนาได้สอดคล้องกับวัย หรือกรณีที่น่าห่วงหาหนึ่งที่ได้ชื่อว่าเป็นผู้ที่มีศักยภาพในการเชื่อมโยงจิต และถูกต้อง คำถามว่าน้องทำไมไม่ได้รับการศึกษาตามช่วงวัยอย่างเหมาะสม จึงทำให้เกิดประเด็นน่าสนใจว่า พระพุทธศาสนา มองเด็กหรือเห็นว่ากระบวนการพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กควรเป็นอย่างไร ซึ่งในการศึกษา ตามกรอบการศึกษานี้จะได้ทำการศึกษาวิเคราะห์และนำเสนอแบ่งปันต่อประเด็นดังกล่าวโดยยกกรณีของ สามเณรบัณฑิต ซึ่งเป็นบุคคลในประวัติพระพุทธศาสนามาเป็นกรอบในการศึกษานำเสนอต่อไป

ตาราง 1 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนตามกรอบพระพุทธศาสนา

เด็กและเยาวชนในพุทธศาสนา	กระบวนการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้
01 สามเณรราหุล: สามเณรรูปแรกในพระพุทธศาสนา สามเณรราหุลเป็นโอรส (ลูกชาย) ของพระนางยโสธราภักกับเจ้าชายสิทธัตถะ ก่อนที่พระองค์จะตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกบวชเมื่ออายุ ๗ ขวบ และเป็นสามเณรรูปแรกในพระพุทธศาสนา.	(1).การเรียนรู้ตามรูปแบบดังกรณีที่ปรากฏในสามเณรราหุล ที่ใช้รูปแบบการศึกษาแบบปกติ ที่มีการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนโดยครูอาจารย์ หรือผู้มีส่วนต่อการจัดการศึกษา	(1) เด็กที่ปรากฏในพระพุทธศาสนา หรือเรียนรู้ตามแบบพระพุทธศาสนา สามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้อย่างสูงสุด
02 สามเณรทัฬหะ: ได้รับยกย่องทางจิตเสนาสนะ สามเณรทัฬหะ บวชและได้บรรลุมรรคผลตั้งแต่อายุ ๗ ขวบเป็นสามเณรรูปแรก ที่สำเร็จเป็นพระอรหันต์ และเป็นภิกษุรูปแรก	(2) การเรียนรู้นอกรูปแบบหรือการเรียนรู้นอกระบบ	(2) การเรียนรู้นั้นเป็นฐานสำหรับการพัฒนาตนเอง

เด็กและเยาวชนในพุทธศาสนา	กระบวนการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้
ที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงบวชยกให้ท่านเป็นภิกษุทั้งที่อายุไม่ครบยี่สิบปี	ตั้งกรณีสามเณรบัณฑิตที่เป็นการออกแบบการศึกษา	และเป็น ที่ พึ่ง ต่อ การเรียนรู้ของผู้อื่นได้
03 สามเณรนิโครธ: ผู้จุดให้พระเจ้าอโศกมหาราชหันมานับถือ และทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา ประมาณ ๓๐๐ ปีหลังพุทธปรินิพพาน มีสามเณรน้อยรูปหนึ่งนามว่าสามเณรนิโครธ อายุเพียง ๗ ขวบ ได้ออกบวชและบรรลุลุทธิธรรมเป็นพระอรหันต์สามเณรน้อยมีผิวพรรณผ่องใสและเป็นผู้ที่ฝึกตนเป็นอย่างดีจึงมีบุคลิกที่สงบสง่างามน่าเลื่อมใสยิ่งนัก	ภายใต้ การเรียนรู้เชิงประจักษ์ ทำให้เด็กและเยาวชนได้รับความรู้นำไปสู่การพัฒนา (3) การเรียนรู้ตามอัธยาศัย เป็นการส่งเสริมหรือออกแบบการศึกษาภายใต้ลักษณะ	(3) เด็กและเยาวชน ที่ ป ร า ก ฎ ใน พระพุทธศาสนาสามารถสร้างงาน ทำประโยชน์ จากชุดความรู้ของตัวเอง ที่ได้รับการพัฒนามาแล้วได้
04 สามเณรปิไลติกะ: อดีตเด็กขอทาน ในสมัยพุทธกาลมีเด็กขอทานคนหนึ่งชื่อว่า ปิไลติกะ นุ่งผ้าเก่าๆ ขาดวิน ถือขามกระเบื้องเดินขอทานอยู่ไปมา พระอานนท์เห็นเข้าจึงเกิดความเมตตาชวนให้ เด็กขอทานได้ บวช ในพระพุทธศาสนา	และการเรียนรู้ ดังปรากฏในกลุ่มสามเณรที่เป็นเด็กและเยาวชน เป็นการจัดการศึกษาภายใต้กรอบใช้ จริตและอัธยาศัย มาเป็นกรอบในการเรียนรู้ และพัฒนาเป็นต้น	
05 สามเณรเรวตะ: เอตทัคคะมณฑลทางผู้อยู่ป่า เป็นน้องชายของพระสารีบุตรผู้เป็นพระอัครสาวกเบื้องขวาขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้หนีการแต่งงานไปออกบวชในป่าตอนอายุ ๗ ขวบ...		
06 สามเณรसानุ: ผู้ถูกยักษ์ฉนิเข้าสิง สานุสามเณร แม้จะยังเยาว์ก็สามารถแสดงธรรมเทศนาได้แก่วักล้าและไพเราะเกินตัว เทศนาทุกครั้งจะมี เทวดา ยักษ์ และอมนุษย์มาฟังด้วยเสมอท่านจึงเป็นที่เคารพของอมนุษย์และเทวดาจำนวนมาก		
07 สามเณรสีวลีเจริญด้วยลาภสักการะ เพราะในอดีตชาติได้ถวายน้ำผึ้งสดแต่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระนามว่า พระวิปัสสี และหมู่สงฆ์ ด้วยผลบุญที่ได้ถวายทานแก่บุคคลผู้มีจิตบริสุทธิ์ผุดผ่องด้วยความเคารพ		
08 กัสสปสามเณร: ผู้มีผิวพรรณดุจทองคำ กุมารกัสสปะ เป็นชื่อที่พระเจ้าปเสนทิโกศลที่ทรงรับอุปการะเลี้ยงดูตั้งให้เพราะมารดาของท่านได้มีศรัทธาออกบวชหลังจากแต่งงานแล้ว		

เด็กและเยาวชนในพุทธศาสนา	กระบวนการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้
และไม่รู้ตัวว่าตั้งครมภ์ (ท้อง)...		
09 จันทะสามเณร: ผู้มีส่วนริเริ่มสังคายนา จันทะเป็นน้องชาย ๑ ใน ๗ ของพระสารีบุตรผู้เป็นอัครสาวกของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกบวชเป็นสามเณรในสำนักพระสารีบุตร		
10 ติสสามเณร: สามเณรผู้รู้วันละสังขาร ในสมัยพุทธกาลมีสามเณร น้อยองค์หนึ่งชื่อติสสะอายุ ๗ ปีมาบวชเพื่อศึกษาเล่าเรียน และปฏิบัติธรรมอยู่ในสำนักพระสารีบุตรเถระอัครสาวกของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นระยะเวลาหนึ่งปี		
11 บัณฑิตสามเณร: ผู้บรรลุอรหัตต์จากการฟังธรรมเพียง 4 ข้อ บัณฑิตสามเณรบวชตอนอายุได้ ๗ ขวบ สามารถสำเร็จอรหัตต์ในวันที่ ๘ ของการบวชมารดาตั้งชื่อว่า "บัณฑิต" เหตุเพราะเมื่อสามเณรได้มาปฏิสนธิในครรภ์มารดาก็ปรากฏว่าคนในบ้านเรือนมีแต่ความฉลาดปราดเปรื่องมากขึ้น		
12 สังกิจจสามเณร สามเณรใจเพชร ผู้ทำให้คนทั้ง 500 คน กลับใจ สามเณรสังกิจจะบวชในสำนักของพระสารีบุตรเถระท่านบรรลุธรรมเป็นพระอรหัตต์ด้วยวัย ๗ ขวบในขณะปลงผมบวชท่านเพียงรูปเดียวได้เป็นที่พึงแก่พระภิกษุ ๓๐ รูป ในป่าให้รอดพ้นความตายจากโจรป่า.		
13 สุนนสามเณร: บวชเป็นสามเณรเพื่อคอยอุปฐากพระอนุรุทธเถระสาวกพระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้เลิศทางด้านทิพยจักขุญาณ(ตาทิพย์)...		
14 โสปากสามเณร: ผู้เกิดในป่าช้า บรรลุอรหัตต์ในป่าช้า สามเณรรอดตายราวปาฏิหาริย์ขณะอยู่ในครรภ์มารดา ซึ่งกำลังถูกเผาบนเชิงตะกอนในป่าช้าแห่งหนึ่งเพราะชาวบ้านเข้าใจผิดว่ามารดาตายแล้ว.		

จากตาราง 1 ในจำนวนสามเณรทั้งหมด สามารถถอดรหัสความคิดออกมาได้ว่าพระพุทธศาสนาให้ความสำคัญกับคนทุกช่วงวัย ในการที่เข้าถึงสิทธิในการศึกษาในพระพุทธศาสนา ดังปรากฏเป็นกรณีตัวอย่างของสามเณรที่มีอายุอย่างน้อย 7 ขวบขึ้นไป ที่เข้ามาบวชและศึกษาพระพุทธศาสนา อาทิ สามเณรอรหัตต์ในสมัยพุทธกาล ได้แก่ สุนนสามเณร, โสปากสามเณร, สามเณรสีวลี, สังกิจจสามเณร, สามเณรเรวตะ, สามเณร

ราหุล, บัณฑิตสามเณร, สามเณรทัพพะ, ติสสสามเณร, สามเณรसानุ, สามเณรปิไลติกกะ, สามเณรนิโครธ, จุนทะสามเณร และกุมารกัสสปสามเณร (พระมหากฤษณา ทอนชัย, พระมหาดิเดช สติวโร, 2564) (2) ในการเข้าถึงสิทธิการศึกษาสามเณรเหล่านั้นก็สามารถพัฒนาไปจนถึงขีดสุดของการพัฒนาและการศึกษาได้ (3) สามเณรหรือเด็กและเยาวชนที่ปรากฏได้รับประโยชน์สูงสุดทางการศึกษาและในเวลาเดียวกันก็สามารถทำประโยชน์สร้างประโยชน์ผ่านศักยภาพที่ได้รับการพัฒนาจนกระทั่งได้รับการยกย่องให้เป็นบุคคลสำคัญในประวัติพระพุทธศาสนาด้วย

ภาพที่ 1 สุมณสามเณร ผู้ปราบพญานาค (ขวา) สังกิจจสามเณร สามเณรใจเพชร ผู้ทำให้คนทั้ง 500 คน กลับใจ (ซ้าย) (ที่มาภาพออนไลน์)

จากภาพที่ 1 เป็นพัฒนาการของเด็กและเยาวชนกับสิทธิในการเข้าถึงการเรียนรู้ตามพระพุทธศาสนา และใช้พระพุทธศาสนาเป็นกรอบและฐานของการเรียนรู้ เราจึงได้เห็นตัวอย่างของสามเณรหรือเด็กที่เข้าสู่กระบวนการพัฒนาดังปรากฏในครั้งพุทธกาล ซึ่งสามารถนำมาเทียบเคียงเป็นแนวทางหรือพุทธวิธีในการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่ขับเคลื่อนอยู่ในปัจจุบันได้ และเป็นการยืนยันหลักการที่ว่าพระพุทธศาสนากับเด็กและเยาวชน เป็นแนวทางหนึ่งที่มีหลักการแนวคิดปฏิบัติมาแต่ครั้งพุทธกาลภายใต้กรอบสิทธิของเด็ก กับการเข้าถึงการพัฒนาที่รัฐจะพึงจัดการหรือดำเนินการให้ โดยแนวทางพระพุทธศาสนาไม่ได้จำกัดว่าเป็นใคร ชนชั้นไหน อายุเท่าไร สามารถเข้าถึงสิทธิอันพึงได้ภายใต้กรอบของการพัฒนาอย่างสูงสุด เพื่อประโยชน์ของเด็กและเยาวชนอันจะพึงได้

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนตามแนวพุทธ; กรณีศึกษาสามเณรบัณฑิต

ในประเด็นทางพระพุทธศาสนากับการจัดการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่า เด็กเป็นหัวใจสำคัญต่อการพัฒนาในทุกสังคมประเทศชาติ โดยในครั้งพุทธกาลพระพุทธเจ้าหรือพระพุทธศาสนาให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนด้วย ดังมีเรื่องที่ปรากฏในครั้งพุทธกาลว่า

สามเณรบัณฑิต เป็นบุตรชายของเศรษฐีในกรุงสาวัตถี ได้บรรพชาเป็นสามเณรเมื่ออายุแค่ 7 ขวบ ในวันที่ 8 หลังจากบรรพชาเป็นสามเณร ขณะที่ไปบิณฑบาตกับพระสารีบุตรเถระ มองเห็นชวานากำลังไขน้ำเข้านาก็ได้เรียนถามพระเถระว่า “คนทั้งหลายยอมไขน้ำที่ไม่มีจิตเห็นปานนี้สู่ที่ที่ปรารถนาแล้วๆได้หรือขอรับ” พระเถระตอบว่า “ได้สิ เธอ” เมื่อเดินต่อไปอีก สามเณรบัณฑิตแลเห็นช่างครกำลังดัดลูกศรด้วยการใช้ไฟลนแล้วเล็งด้วยหางตาตัดให้ตรง และต่อไปก็แลเห็นช่างถากกำลังถากไม้ ทำสิ่งต่างๆเช่นล้อเกวียนเป็นต้น สามเณรก็เกิดความคิดว่า ถ้าคนทั้งหลายไขน้ำซึ่งไม่มีจิตเช่นนี้ไปสู่ที่ที่ตนปรารถนาได้ ถ้าคนทั้งหลายถือเอา

ลูกศรอันไม่มีจิตลงไฟแล้วตัดให้ตรงได้ ถ้าคนทั้งหลายถือเอาท่อนไม้ที่ไม่มีจิต ไปทำเป็นล้อเป็นต้นได้ เพราะเหตุไร คนผู้มีจิตจึงจักไม่อาจทำจิตของตนให้เป็นไปในอำนาจแล้วบำเพ็ญสมณธรรมเล่าจากนั้นบัณฑิตสามเณรได้ขออนุญาตจากพระเถระชกลับไปห้องพักของตนในวัด แล้วมุ่งมั่นพยายามปฏิบัติธรรมโดยพิจารณาภายานุปีสนากัมมัฏฐาน ทั้งทำวสีกกเทวราชและทำวมหาราชทั้ง 4 ก็ได้เสด็จมาช่วยบัณฑิตสามเณรโดยบันดาลให้อาณาบริเวณในวัดเงียบสงบไร้เสียงรบกวนจากนกเป็นต้น ก่อนเวลาฉันอาหารเข้าบัณฑิตสามเณรก็ได้สำเร็จพระอรหัตตผล

ในขณะนั้น พระสารีบุตรเถระกำลังจะนำอาหารมาให้สามเณรนั้น พระศาสดาทรงทอดพระเนตรเห็นด้วยพระจักขุทิพย์ว่า สามเณรได้บรรลุพระอนาคามีผลแล้วและหากให้ปฏิบัติธรรมอยู่ต่อไปก็จะได้บรรลุพระอรหัตตผลในไม่ช้านี้ ดังนั้นพระศาสดาจึงได้ตัดสินพระทัยไปดักคอยห้ามพระสารีบุตรเถระมิให้เข้าไปในห้อง โดยเสด็จไปประทับยืนอยู่ที่ประตูแล้วซักถามปัญหาเกี่ยวกับพระสารีบุตรเพื่อถ่วงเวลา ขณะที่การสนทนาระหว่างพระศาสดากับพระสารีบุตรกำลังดำเนินอยู่นั้น บัณฑิตสามเณรก็ได้บรรลุพระอรหัตตผลพร้อมด้วยปฏิสัมภิทาทั้งหลาย ในวันที่ 8 หลังจากที่ได้บรรพชาเป็นสามเณร

ต่อมาพระภิกษุทั้งหลายได้สนทนากันในโรงธรรมเกี่ยวกับเรื่องนี้ พระศาสดาได้ตรัสว่า “ภิกษุทั้งหลาย ในเวลาผู้มีบุญทำสมณธรรม แม้แต่ทำวสีกกเทวราชและทำวมหาราชทั้ง 4 ก็ได้มาช่วยให้การอารักขา แม้แต่เราเองมาได้มาคอยดูแลที่ประตูเพื่อมิให้บัณฑิตสามเณรถูกรบกวน บัณฑิตสามเณร เมื่อได้เห็นพวกชวานาไขน้ำเข้านา พวกช่างครดัดลูกศรให้ตรง พวกช่างถากกำลังถากไม้ ถือเอาเหตุนี้ ให้เป็นอารมณ์ ฝึกจิตตนและปฏิบัติธรรม จนได้บรรลุพระอรหัตตผลในบัดนี้”

จากนั้น พระศาสดาได้ตรัสพระธรรมบท พระคาถาที่ 80 ว่า

อุทกํ หิ นยฺนติ เนตติกา

อุสุการา นมยฺนติ เตชนํ

ทารํ นมยฺนติ ตจฺจกา

อตฺตानํ ทมยฺนติ ปณฺชิตาฯ

(แปลว่า)

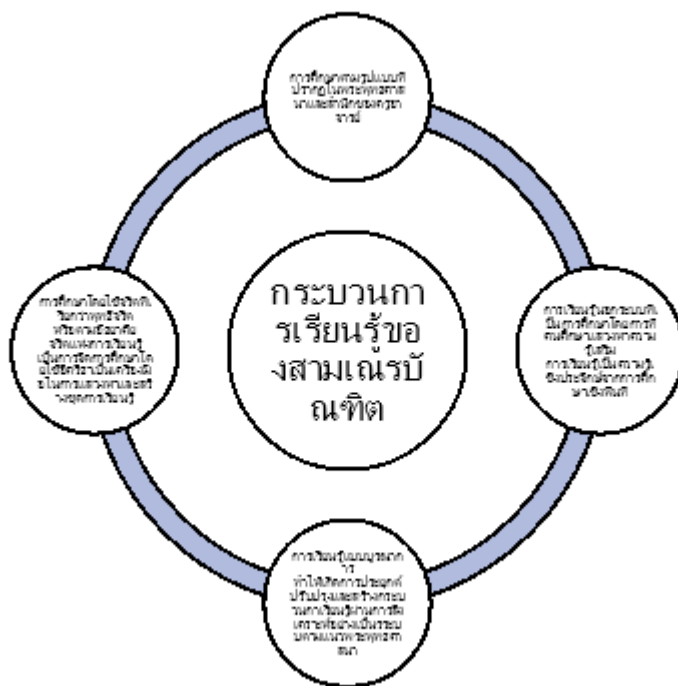
คนไขน้ำทั้งหลายย่อมไขน้ำ

ช่างครดัดทั้งหลายย่อมดัดคร

ช่างถากทั้งหลายย่อมถากไม้

บัณฑิตทั้งหลายย่อมฝึกตน.

จากภาพรวมประเด็นของการศึกษาเรียนรู้ของสามเณรบัณฑิต จะเห็นได้ว่า (1) สามเณรบัณฑิต เข้ารับการศึกษาปกติ กับอาจารย์ผู้สอนในสำนักเรียกว่ากัลยาณมิตรทางการเรียนรู้ (พระมหาวิสุทธี ฐมฺมธโร, 2558) (2) ใช้วิธีการศึกษาเรียนรู้นอกระบบ อาจใช้คำว่าการศึกษา หรือการแสวงหาความรู้เชิงพื้นที่มาเป็นกรอบในการส่งเสริมการเรียนรู้ ทำให้สามเณรบัณฑิตได้ความรู้และนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ สร้างการเรียนรู้ผ่านกระบวนการของการใช้ปัญญาไตรตรอง (พรทิพย์ พรหมชาติ, 2550) (3) ที่ในทางพระพุทธศาสนาใช้กระบวนการศึกษาผ่าน หลักไตรสิกขา (ศีล-สมาธิ-ปัญญา) และใช้กระบวนการของปัญญาเป็นเครื่องมือในการไตรตรองอย่างเห็นเป็นเหตุเป็นผล (เหตุ-สู่ผล) ตามหลักโยนิโสมนสิการ (กระบวนการคิดอย่างเป็นระบบโดยมีเหตุมีผล) ทำให้เกิดความรู้ ตระหนักรู้และพัฒนาเป็นชุดความรู้ความเข้าใจได้ดังปรากฏกรณีของสามเณรบัณฑิตที่ใช้เป็นกรณีศึกษานี้ ซึ่งสามารถสรุปออกมาเป็นแผนภาพได้คือ

ภาพที่ 2 การส่งเสริมการเรียนรู้เด็กและเยาวชนตามแบบของสามเณรบัณฑิต

วิเคราะห์ประเด็นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนตามแนวพุทธ

การจัดการศึกษาตามแนวพุทธ ที่ปรากฏในครั้งพุทธกาลเป็นการจัดการศึกษาโดยมีรูปแบบ ที่เรียกว่า ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ที่หมายถึงกระบวนการเรียนรู้ตามแนวพระพุทธศาสนา ใช้กระบวนการเรียนรู้ภายใต้ กระบวนวิธีการ (ปริยัติ) นำไปสู่การลงมือทำจากประสบการณ์ตรง (ปฏิบัติ) และทำให้เกิดความชำนาญชำนาญ เป็นประสบการณ์เชิงประจักษ์ (ปฏิเวธ) จนไปสู่กระบวนการของผู้ศึกษาที่เรียกว่าผู้ที่ยังต้องเข้าสู่ กระบวนการพัฒนาที่เรียกว่าผู้ยังต้องเรียนรู้และได้รับการพัฒนา (พระเสขะบุคคล) โดยกระบวนการเรียนรู้ ตามแนวพระพุทธศาสนา (พระโสดาบัน พระอนาคามี พระสกิทาคามี จนกระทั่งรู้แจ้งและสำเร็จตาม กระบวนการที่หมายถึงอาจไม่ต้องเรียนรู้หรือสำเร็จการศึกษาขั้นสูงสุดที่เรียกว่า พระอรหันต์ หรืออาจใช้คำว่า อเสขบุคคล ก็คงไม่ผิด ดังนั้นการศึกษาในพระพุทธศาสนาจึงมีการศึกษาทั้งที่เป็นรูปแบบ การศึกษานอก รูปแบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยผ่านกระบวนการที่ปรากฏในครั้งพุทธกาล ดังนั้นประเด็นสาระว่าด้วยเรื่อง และสิทธิ์ของเด็กและเยาวชน นัยหนึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาในทุกที่และทุกประเทศที่จะต้องให้ ความสำคัญและเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา การให้น้ำหนักและส่งเสริมเด็กและเยาวชนอย่างเหมาะสม ภายใต้การศึกษาและการพัฒนาจึงเท่ากับเป็นกระบวนการและหัวใจสำคัญของการพัฒนาเริ่มต้นแบบฐานราก เพื่อนำไปสู่การพัฒนาได้อย่างแท้จริง

บทสรุป

เด็กในวันนี้คือผู้ใหญ่ในวันหน้า ทัวโลกจึงตระหนักต่อเด็กและเยาวชน ดังที่ประเทศไทยมีกฎหมาย เนื่องด้วยเด็กและเยาวชน รวมถึงมีพระราชบัญญัติการศึกษาชาติโดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นการจัดการศึกษาเพื่อ การพัฒนาคนซึ่งหมายถึงเด็กและเยาวชน รวมไปถึงการพัฒนาการศึกษาตามช่วงวัยอย่างเหมาะสม กรณีใน พระพุทธศาสนาก็มองเห็นว่าการศึกษาเพื่อพัฒนาคนเป็นหัวใจสำคัญด้วยเช่นกัน จึงปรากฏบุคคลสำคัญใน

พระพุทธศาสนากับสิทธิในการเข้าถึงการศึกษาโดยไม่จำกัดเพศ และวัย ที่จะเข้าถึงสิทธิการศึกษาได้ สามเณร บัณฑิตในการศึกษาตามบทศึกษานี้ จึงเป็นกรณีตัวอย่างของการเข้าถึงการศึกษาที่เรียกว่าการศึกษาตามรูปแบบ และพัฒนาไปจนถึงการศึกษานอกระบบหรือไม่เป็นรูปแบบ และทำให้สามเณรใช้การศึกษาเชิงประจักษ์ พัฒนาตนเองตามกรอบของการศึกษาตามอภัยาศัย จนกระทั่งมีความรู้เข้าใจและพัฒนาตนเองไปขีดสุดของการศึกษาดังปรากฏเป็นหลักฐานในประวัติพระพุทธศาสนาและปรากฏตามบทศึกษานี้ ภายใต้อกรอบการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนตามแนวพระพุทธศาสนา

เอกสารอ้างอิง

- พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. สืบค้นจาก <https://cr3.go.th/wp-content/uploads/2020/07/พรบการศึกษาแห่งชาติ.pdf>
- พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2564. สืบค้นจาก <https://ethics.kmutt.ac.th/wp-content/uploads/2021/05/5-พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก-พ.ศ.-2546.pdf>
- พระมหาวิสุทธิ วชิรเมธี และคณะ. (2562). ศึกษาวิเคราะห์การบรรลุลุทธิของบัณฑิตสามเณร. *Journal of Buddhist Anthropology*, 4 (1) , 3 2 – 4 3 . สืบค้นจาก <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JSBA/article/view/188858>
- พรทิพย์ พรหมชาติ. (2550). ศึกษาเชิงเปรียบเทียบการบรรลุลุทธิในพระพุทธศาสนาเถรวาท กับการบรรลุลุทธิแบบฉบับปล้นในคำสอนของพระโพธิธรรม. ใน *พุทธศาสนศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*.
- พระมหาวิสุทธิ ธรรมธีโร. (2558). ศึกษาถ้อยคำที่มีผลต่อการบรรลุลุทธิในพระพุทธศาสนาเถรวาท. ใน *วิทยานิพนธ์พุทธศาสนศึกษาบัณฑิต สาขาพระพุทธศาสนา*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาภคญาณ ทอนชัย, & พระมหาอดิเดช สติวโร. (2564). ศึกษาวิเคราะห์การพัฒนาตนของสามเณรตามหลักสามเณรสิกขาในคัมภีร์พระพุทธศาสนา. *วารสาร มจร พุทธศาสตร์ปริทรรศน์*, 5(2), 103-117.

สุขภาวะองค์รวมเชิงพุทธของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
Buddhist Holistic well-being Of The Elderly In The Municipality Surat Thani
Province

พระสันติสุข สนธิสุขโข

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประยูร สุยะใจ

ประสิทธิ์ แก้วศรี

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับสุขภาวะองค์รวมเชิงพุทธของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 2) เพื่อเปรียบเทียบสุขภาวะองค์รวมเชิงพุทธของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการใช้แบบสอบถาม มีความเชื่อมั่น .948 โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 393 คน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่และค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) สุขภาวะองค์รวมเชิงพุทธของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีสุขภาวะองค์รวมเชิงพุทธโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($X = 4.32$, $SD = 0.38$) จัดลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ลำดับ 1 สุขภาวะทางสังคม ($X = 4.36$) และสุขภาวะทางปัญญา ($X = 4.36$) ลำดับ 2 สุขภาวะทางจิต ($X = 4.34$) และลำดับที่ 3 สุขภาวะทางกาย ($X = 4.23$)

2) ผลการเปรียบเทียบสุขภาวะองค์รวมเชิงพุทธของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปัจจัยด้านเพศ ประสบการณ์ปฏิบัติธรรม ที่แตกต่างกัน มีสุขภาวะองค์รวมเชิงพุทธไม่แตกต่างกัน ปัจจัยด้านอายุ แตกต่างกัน มีสุขภาวะองค์รวมเชิงพุทธแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 และ ปัจจัยด้านการศึกษา สถานภาพ รายได้ อาชีพ ภาวะสุขภาพ แตกต่างกัน มีสุขภาวะองค์รวมเชิงพุทธแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

คำสำคัญ : สุขภาวะองค์รวมเชิงพุทธ, ผู้สูงอายุ

Abstract

The objectives of this research are as follows: 1) To study the level of holistic Buddhist well-being among the elderly in the municipal area of Surat Thani province, and 2) To compare the holistic Buddhist well-being of the elderly in the municipal area of Surat Thani province based on different personal factors. This is a quantitative study, with data collected using a questionnaire that has a reliability coefficient of 0.948. The sample size is 393 people, selected by simple random sampling. The data were analyzed using descriptive statistics, including frequency and percentage, mean, standard deviation, and inferential statistics.

The research findings revealed that: 1) The overall holistic Buddhist well-being of the elderly in the municipal area of Surat Thani province is at a high level (Mean = 4.32, SD = 0.38). When ranked from highest to lowest, the results are as follows: first, social well-being (Mean = 4.36) and intellectual well-being (Mean = 4.36); second, mental well-being (Mean = 4.34); and third, physical well-being (Mean = 4.23).

2) The comparison of holistic Buddhist well-being among the elderly in the municipal area of Surat Thani province based on gender and meditation experience showed no significant differences. However, age was a factor where significant differences in holistic Buddhist well-being were observed at the 0.5 level of significance. Additionally, factors such as education, marital status, income, occupation, and health status showed significant differences in holistic Buddhist well-being at the 0.1 level of significance

Keywords: Buddhist Holistic Health, Elderly.

บทนำ

ปัจจุบันทั่วโลกมีผู้สูงอายุ ที่อายุ 60 ปีขึ้นไป มากถึง 962 ล้านคน หรือร้อยละ 13 ของประชากรโลก ทั้งหมด กระจายอยู่ทุกทวีป ถือเป็นสังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ โดยประเทศที่มีอัตราผู้สูงอายุสูงที่สุด ได้แก่ ญี่ปุ่น (ร้อยละ 33.4) รองลงมา ได้แก่ อิตาลี (ร้อยละ 29.4) และ เยอรมนี (ร้อยละ 28.0) เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 5.8 ต่อปี (National health commission office, 2023) ส่วนผู้สูงอายุในประเทศไทยปี 2565 พบว่า มีจำนวน 12,116,199 คน คิดเป็นร้อยละ 18.3 ของประชากรทั้งหมด เพิ่มขึ้นจากปี 2564 ร้อยละ 0.5 โดยสามารถแบ่งออกเป็นผู้สูงวัยที่มีอายุระหว่าง 60-69 ปี จำนวน 6,843,300 คน คิดเป็นร้อยละ 56.5 ของผู้สูงอายุทั้งหมด ถือเป็นผู้สูงวัยขั้นต้น ผู้สูงวัยที่มีช่วงอายุระหว่าง 70-79 ปี มีจำนวน 3,522,778 คน คิดเป็นร้อยละ 29.1 เป็นผู้สูงวัยช่วงกลาง และผู้สูงวัยที่มีอายุ 80 ปีขึ้นไป จำนวน 1,750,121 คน คิดเป็นร้อยละ 14.4 (Marketeeronline, 2022)

สำหรับสถานการณ์ผู้สูงอายุในจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีจำนวน 179,338 คน เทียบกับจำนวนประชากรทั้งหมดในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 1,060,868 คน คิดเป็นร้อยละ 16.90 โดยสัดส่วนผู้สูงอายุเกินกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งจังหวัด ถือว่าจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแล้วนั่นเอง โดยสามารถคาดการณ์จำนวนผู้สูงอายุของจังหวัดระหว่างปี 2558-2573 (Official statistics registration systems, 2023)

จากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจ เทคโนโลยีและอุตสาหกรรมต่าง ๆ ส่งผลให้สังคมโลก รวมถึงประเทศไทย ต้องปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตพฤติกรรมของมนุษย์เปลี่ยนไป ทำให้คุณภาพชีวิตและสุขภาพประชาชนเปลี่ยนผ่านสู่สังคมผู้สูงอายุ (Bureau of Elderly Health, 2020:7) การเพิ่มขึ้นของสัดส่วนผู้สูงอายุ จำเป็นที่ต้องศึกษาและพัฒนาาระบบการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในชุมชน เพื่อการนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ ซึ่งในสถานการณ์ปัจจุบันของประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทย พบว่าในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุยังไม่มีรูปแบบที่เห็นได้ชัดเจน ปัญหาของผู้สูงอายุนั้นมีความซับซ้อนทั้งในด้านสุขภาพและสังคม อีกทั้งมีลักษณะเรื้อรังทำให้การบริการที่มีความเหมาะสมแก่ผู้สูงอายุจึงต้องเป็นบริการที่สามารถดูแลจัดการให้ได้ครบถ้วน และจะต้องสามารถเข้าถึงชุมชนอย่างทั่วถึง มีลักษณะเชิงรุกและมีการประสานงานบริการทั้งทางด้านสุขภาพและสังคมไปพร้อม ๆ กัน

นอกจากนั้นยังต้องครอบคลุมถึงการบริการทั้งในระดับการส่งเสริม การป้องกัน การรักษา และการฟื้นฟูโดยมีการดำเนินการที่เป็นระบบสนับสนุนต่อเนื่อง (Rodjarkpai, 2019: 1-2)

สุขภาพของผู้สูงอายุ คือสุขภาพทางร่างกายและจิตใจของผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป เมื่ออายุมากขึ้น อาจประสบปัญหาเกี่ยวกับความสามารถทางร่างกายและสติปัญญาที่ลดลง ทำให้ผู้สูงอายุมีความเสี่ยงต่อความเจ็บป่วย การบาดเจ็บ และภาวะเรื้อรังต่างๆ ปัญหาสุขภาพทั่วไปที่ผู้สูงอายุต้องเผชิญ ได้แก่ โรคเรื้อรังต่างๆ เช่น ความดันโลหิตสูง เบาหวาน ข้ออักเสบ และโรคหัวใจภาวะสุขภาพจิตเช่นภาวะซึมเศร้าและความวิตกกังวล ปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจและความจำเสื่อม เช่น อัลไซเมอร์ และภาวะสมองเสื่อม การหกล้ม และการบาดเจ็บที่เกี่ยวข้องกับการขาดสารอาหาร เพื่อรักษาสุขภาพที่ดีในผู้สูงอายุสิ่งสำคัญ คือ การใส่ใจเรื่องอาหารเพื่อสุขภาพ ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ รับประทานอาหารสุขภาพและตรวจคัดกรองโรคเรื้อรังเป็นประจำ บางรายจำเป็นต้องทานยาตามที่แพทย์สั่ง มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมและรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัวและเพื่อน รักษาสุขภาพจิตใจด้วยการอ่านหนังสือ หรือเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ โดยรวมแล้วการรักษาสุขภาพที่ดีในวัยสูงอายุจำเป็นต้องอาศัยแนวทางแบบองค์รวมที่คำนึงถึงความผาสุกทางร่างกาย จิตใจ และสังคม สอดคล้องกับพระไพศาล วิสาโล (Vongvoravisit, 2006: 34) ที่ให้แนวคิดเกี่ยวกับสุขภาพว่าเป็นการพัฒนาสุขภาพส่วนบุคคลและสังคมที่เน้นการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตและความผาสุกทั้งในร่างกาย จิตใจ สังคม และธรรมชาติ โดยให้คำจำกัดความของสุขภาพแบบองค์รวมว่า “การคิดแบบองค์รวม” เป็นการเชื่อมโยงชีวิตของผู้คนกับสังคมสิ่งแวดล้อม การเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ศาสนา โดยเน้นความเข้าใจวิถีคิดของประชาชน เป็นการเปิดคุณค่าให้สังคมมีทางออก สุขภาพองค์รวมจึงเกี่ยวข้องกับเรื่องวัฒนธรรม ความหลากหลายของท้องถิ่น การส่งเสริมให้เมืองค์กรชุมชนเพื่อให้ชุมชนเป็นตัวของตัวเอง สามารถพัฒนาเศรษฐกิจ จิตใจ วัฒนธรรม การเมือง สิ่งแวดล้อม ที่สามารถพึ่งตนเองได้

อีกทั้งปัจจัยทางบุคคลมีผลต่อสุขภาพของผู้สูงอายุทั้งทางกายและจิต ตัวอย่างเช่น ปัจจัยด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ สถานภาพ ภาวะสุขภาพ และประสบการณ์ในการทำบุญมีผลมากต่อสุขภาพของกลุ่มผู้สูงอายุ ซึ่งเพศมีผลต่อสุขภาพของผู้สูงอายุโดยทั่วไปแล้วมีความแตกต่างทางกายภาพและภูมิคุ้มกันระหว่างเพศ รวมถึงบทบาททางสังคมที่มีผลต่อการดูแลสุขภาพ เช่น บางครั้งผู้หญิงมักมีอายุของชีวิตที่ยาวกว่าผู้ชาย รวมถึงช่วงอายุมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพและภูมิคุ้มกัน การดูแลสุขภาพในผู้สูงอายุต้องพิจารณาถึงความต้องการทางการแพทย์ โภชนาการ และกิจกรรมทางกายภาพที่เหมาะสม ระดับการศึกษามีผลต่อการเข้าใจข้อมูลทางสุขภาพและการนำความรู้มาใช้ในการดูแลสุขภาพส่วนตัว ผู้สูงอายุที่มีการศึกษาระดับสูงมักมีทักษะในการดูแลสุขภาพที่ดีกว่า รายได้ที่มีผลต่อความสามารถในการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพ การมีรายได้เพียงพอทำให้ผู้สูงอายุสามารถรับบริการการรักษารักษาและดูแลสุขภาพได้ตรงตามความต้องการ สถานภาพสมรสทางสังคมที่มีผลต่อสุขภาพจิตและความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ อีกทั้งยังมีภาวะสุขภาพปัจจุบันมีผลต่อความสามารถในการทำกิจกรรมทางกายและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ และประสบการณ์ในการทำบุญหรือกิจกรรมทางศาสนามีผลต่อสุขภาพจิตและความมีความสุขของผู้สูงอายุ เช่นกัน ดังนั้นการพิจารณาปัจจัยทางบุคคลทั้งหลายที่กล่าวถึงเป็นส่วนสำคัญในการวางแผนดูแลและสนับสนุนผู้สูงอายุให้ได้รับการดูแลที่เหมาะสม (Phrapariyattikijwithan, Phamaha Suporn Rakkhitadhammo, Suandong, 2021: 5-6)

ในทางปัจจัยเชิงจิตสังคมกับสุขภาพองค์รวมเชิงพุทธของผู้สูงอายุที่มีผลต่อความสุขของผู้สูงอายุมีหลายปัจจัยที่มีความสำคัญในการส่งเสริมคุณภาพชีวิต เช่น การมีเจตคติที่ดีต่อการดูแลสุขภาพ ซึ่งมีผลทำให้ผู้สูงอายุมีมุมมองที่เชื่อมั่นและเชื่อในการดูแลสุขภาพของตนเอง ความเข้าใจถึงความสำคัญของการรักษา

สุขภาพจะช่วยส่งเสริมทัศนคติที่ดีต่อการผ่านวันในสภาพที่แข็งแรงและมีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่า นอกจากนี้ยังมี การสนับสนุนการดูแลสุขภาพจากครอบครัว ซึ่งความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัวมีผลดีต่อสุขภาพจิตและทาง สังคมของผู้สูงอายุ การได้รับการสนับสนุนและการดูแลจากครอบครัวช่วยเสริมสร้างความสุขและความเป็น มิตร และความเชื่อด้านการทำบุญหรือการมีกิจกรรมทางศาสนาและการทำบุญมีผลดีต่อจิตใจและความสุข ของผู้สูงอายุ การมีความเชื่อในศาสนาหรือการทำบุญช่วยสร้างความสงบและความสุขในวิถีชีวิตของพวกเขา ท่าน ดังนั้นการสนใจและส่งเสริมปัจจัยทางจิตใจและสังคมที่สำคัญนี้จะเสริมสร้างสุขภาพทั้งทางกายและ จิตใจให้กับผู้สูงอายุให้ได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความสุขอย่างยั่งยืน (Jariyajinda, 2018: 23)

การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นหลักแนวทางในการดำเนินชีวิตโดยเฉพาะหลักภavana 4 ทั้งนี้หลักภavana 4 เป็นกระบวนการเสริมสร้างสุขภาวะ 4 รูปแบบ อันประกอบไปด้วย 1) กายภavana มา เสริมสร้างสุขภาวะทางกาย มีเป้าหมายคือ ผู้สูงอายุจะต้องมีร่างกายที่ดี 2) ศีลภavana มาเสริมสร้างสุขภาวะ ทางสังคม มีเป้าหมายคือ ผู้สูงอายุจะต้องมีความสัมพันธ์ที่ดี คือ การมีพฤติกรรมในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นโดย ปราศจากปัญหา 3) จิตภavana มาเสริมสร้างสุขภาวะทางจิต เพื่อให้เกิดแนวทาง ป้องกัน มีเป้าหมายคือ ผู้สูงอายุจะต้องมีความคิดที่ดี โดยผ่านการฝึกจิตตามแนวทางพระพุทธศาสนา ให้จิตมีคุณธรรมพื้นฐาน และ 4) หลักปัญญาภavanaมาเสริมสร้างสุขภาวะทางจิตวิญญาณ มีเป้าหมายให้ผู้สูงอายุเข้าใจชีวิต ผ่านกระบวนการ คิดพิจารณาอย่างถูกต้อง

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับ “สุขภาวะองค์รวมเชิงพุทธของผู้สูงอายุ ในเขต เทศบาลเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี” เนื่องจากสุขภาวะองค์รวมเชิงพุทธจะช่วยสร้างพื้นที่สังคมที่ดี ลด ความเครียด สร้างความสงบสุขทางใจ ลดอาการเจ็บป่วยและกระตุ้นระบบภูมิคุ้มกันของร่างกายให้แข็งแรง ผู้สูงอายุมีเพื่อนและคนรักอยู่รอบตัว ช่วยเพิ่มความสุขในชีวิตและคุณภาพชีวิตให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสุขภาวะองค์รวมเชิงพุทธของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบสุขภาวะองค์รวมเชิงพุทธของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

วิธีการศึกษา (หรือ) วิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยใช้ตาราง คำนวนของทาร์โร ยามาเน เพื่อคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งหมด ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 393 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามซึ่งมีการตรวจสอบคุณภาพ แบบสอบถามในการตรวจสอบความตรงเชิง เนื้อหานั้น โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านโดยมี การเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป และมี ค่าเฉลี่ยคะแนน IOC รวมที่ 1.0 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่าง หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) จำนวน 30 ตัวอย่างเพื่อเป็นการทดลอง (Try out) แบบสอบถามโดยการหา ค่าสัมประสิทธิ์ คออบาซแอลฟา (Crobach'Alpha Coefficient) โดยกำหนดระดับความน่าเชื่อถือไม่น้อยกว่า

0.7 หากไม่ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด ผู้วิจัยจะตัดข้อคำถามบางข้อหรือปรับข้อความให้มีภาษาและความหมายที่ชัดเจนขึ้นให้เหมาะสมต่อไป จึงได้ค่าคะแนนที่ .948

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณประกอบด้วยแบบสอบถามโดยเครื่องมือวิจัยที่ผู้วิจัยพัฒนาพร้อมที่จะลงพื้นที่ในการเก็บข้อมูล การวางแผนก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นขั้นตอนการวางแผนเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการลงพื้นที่เก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลวิจัยภาคสนามเพื่อเก็บข้อมูลกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานโดยหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการอธิบายข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม การเปรียบเทียบข้อมูลการศึกษา โดยสถิติที่ใช้คือ การทดสอบค่า t-test และค่า F-test และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One-way Anova โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการศึกษา (หรือ) ผลการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง “สุขภาวะองค์รวมเชิงพุทธของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี” นี้ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัย โดยมีประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. อภิปรายผลระดับสุขภาวะองค์รวมเชิงพุทธของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

จากการศึกษาสุขภาวะองค์รวมเชิงพุทธของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยภาพรวม พบว่า ระดับสุขภาวะองค์รวมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นด้าน พบว่า สุขภาวะทางสังคมและสุขภาวะทางปัญญา อยู่ในระดับมาก เป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ สุขภาวะทางจิต และลำดับสุดท้ายคือสุขภาวะทางกาย เป็นเพราะผู้สูงอายุในจังหวัดสุราษฎร์ธานีอาจมีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม เช่น การเข้าวัดทำบุญ การร่วมกิจกรรมชุมชน และการเข้าร่วมกลุ่มผู้สูงอายุ ทำให้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่ดี ซึ่งส่งผลให้สุขภาวะทางสังคมอยู่ในระดับสูง อีกทั้งผู้สูงอายุที่มีการศึกษาหรือมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตมักจะมีการพัฒนาทางปัญญาที่ดี การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา การศึกษาธรรมะ การฝึกสมาธิ และการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ทำให้มีสุขภาวะทางปัญญาอยู่ในระดับมากเช่นกัน รองลงมาการได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวและชุมชนในด้านจิตใจและสังคม เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ผู้สูงอายุมีสุขภาวะที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมไทยที่มีความผูกพันทางครอบครัวและการดูแลผู้สูงอายุอย่างใกล้ชิด มีความเชื่อทางศาสนาและการปฏิบัติธรรมในศาสนาพุทธช่วยส่งเสริมสุขภาวะทางจิตใจ เนื่องจาก การปฏิบัติธรรม เช่น การสวดมนต์ การทำสมาธิ และการเรียนรู้คำสอนของพระพุทธศาสนา สามารถช่วยลดความเครียดและสร้างความสงบสุขในจิตใจ แม้ว่าจะระดับสุขภาวะทางกายจะอยู่ในระดับต่ำกว่าด้านอื่น ๆ แต่ก็ได้ไม่ได้หมายความว่าอยู่ในระดับที่น่ากังวล แต่อาจจะเป็นเพราะผู้สูงอายุมีความเสื่อมทางร่างกายตามธรรมชาติ การออกกำลังกายและการดูแลสุขภาพกายอาจมีข้อจำกัด เช่น โรคประจำตัว หรือการเคลื่อนไหวที่ลดลงตามอายุ สอดคล้องกับ ชิสา กัญยาวิริยะ และเมธา หริมเทพาธิป (Ganyaviriya & Harimtepathip, 2022: 229) ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาเชิงวิเคราะห์หลักภาวา 4 ตามหลักพุทธปรัชญาเถรวาท พบว่า ผู้ที่พัฒนาแล้วจะมีจิตภาวา ที่มีลักษณะโดยการส่งเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ เช่น การบริหารสภาพจิตใจให้สงบ มีสติในการแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง ส่วนการส่งเสริมปัญญาภาวา จะเสริมสร้างความรู้ ความคิดความเข้าใจ และการหยั่งรู้ความจริงอยู่เสมอ ไม่สอดคล้องกับ Suttijit, Supasorn & Somsri (2019) ทำการศึกษาเรื่อง

การใช้สติปัญญา 4 ในการรำไทเก๊กเพื่อเสริมสร้างสุขภาวะองค์รวมของผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีสุขภาวะองค์รวมเชิงพุทธ อยู่ในระดับมากเช่นกัน แต่มีสุขภาวะทางกายอยู่ในลำดับแรก เนื่องจากการส่งเสริมการใช้สติปัญญา 4 ในการรำไทเก๊กเพื่อเสริมสร้างสุขภาวะองค์รวมของผู้สูงอายุ ดังนั้นสามารถอภิปรายผลเป็นรายด้านเรียงลำดับ ได้ดังนี้

ลำดับ 1 สุขภาวะทางสังคม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้สูงอายุเคารพกฎเกณฑ์อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข อีกทั้งยังให้ความช่วยเหลือ เมตตา กรุณาต่อผู้อื่นที่อ่อนแอกว่า ซื่อสัตย์ สุจริต ละอายใจเกรงกลัวต่อการทำชั่ว เลือคบเพื่อน แนะนำในสิ่งที่ดีต่อกัน คบกับเพื่อนด้วยความสุข พูดคุยกับผู้อื่นด้วยวาจาที่ไพเราะเป็นไปด้วยความปรารถนาดี และอันดับสุดท้าย อ่อนน้อมถ่อมตน ใความเคารพต่อพ่อแม่ ครู ญาติผู้ใหญ่ และพระสงฆ์ สอดคล้องกับ ชำมะนาฏแสนยากร ช่วยกันจักร์ (Chauikanjak, 2022: 117) ทำการศึกษาเรื่องผลของกิจกรรมตามแนวพุทธจิตวิทยาบูรณาการแพทย์แผนไทยเพื่อเสริมสร้างสุขภาวะผู้สูงอายุ พบว่า สุขภาวะสังคม คือการปรับตัวเข้าสังคม ร่วมทำกิจกรรมและละลายพฤติกรรมกับเพื่อน ๆ และไม่สอดคล้องกับ Suttijit et al.(2019) ทำการศึกษาเรื่องการใช้สติปัญญา 4 ในการรำไทเก๊กเพื่อเสริมสร้างสุขภาวะองค์รวมของผู้สูงอายุ พบว่า สุขภาวะสังคม เป็นการฝึกจิตให้ได้รับการพัฒนา ทำให้ผู้นั้นสามารถควบคุมอารมณ์และปรับตัวให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดี

ลำดับที่ 1 สุขภาวะทางปัญญา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับมากเช่นกัน เนื่องจากผู้สูงอายุใช้ชีวิตอย่างมีสติ สามารถพึ่งพาตนเอง อาบน้ำ แต่งตัว กินข้าวเอง คำนึงถึงบาปบุญคุณโทษก่อนตัดสินใจทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งลงไป ท่านคิดว่าท่านเป็นผู้สูงอายุที่มีความสุข เมื่อมีเพื่อนมาชวนกระทำความผิดท่านกล้าที่จะปฏิเสธ ฟังพอใจในชีวิตที่เป็นอยู่ของตนเอง และอันดับสุดท้ายใช้เวลาว่างในการศึกษาเรียนรู้สร้างสรรค์ สอดคล้องกับ ณิชชาพัฒน์ คำดี (Kumdee, 2022: 79) ทำการศึกษาเรื่อง หลักภavana 4 กับการส่งเสริมการปฏิบัติงานของบุคลากรยุคชีวิตวิถีใหม่ พบว่าผู้สูงอายุมีสุขภาวะทางปัญญาอยู่ในระดับมากเมื่อเจริญปัญญา พัฒนาปัญญา การฝึกอบรมปัญญา ให้รู้เข้าใจสิ่งทั้งหลายตามเป็นจริง และชีวิตตามสภาวะ สามารถทำจิตใจให้เป็นอิสระ ทุกข์ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยปัญญา กล่าวคือใช้ชีวิตอย่างมีสติด้วยปัญญา และไม่สอดคล้องกับ ดวงพงศ์ พงศ์สยาม(Pongsiam, 2009: 40-41)ทำการศึกษาเรื่อง มานุษยวิทยาสุขภาพ พบว่า บุคคลที่มีสุขภาพไม่ดีแม้จะมีสติปัญญาสูง ก็มีอาจใช้ให้เกิดประโยชน์ได้เท่าที่ควร เนื่องจากความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดชนิดนี้เอง จึงกล่าวได้ว่า สุขภาพเป็นบูรณาการที่สำคัญส่วนหนึ่ง ของการศึกษา (Health is an integral part of education) ซึ่งการศึกษานี้เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ที่จะทำให้คนเป็นคนที่มีสมบูรณ์ขึ้นได้

ลำดับ 2 สุขภาวะทางจิต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับมาก เนื่องจากผู้สูงอายุรู้สึกสำราญ เบิกบาน แจ่มใส มีความสุข เห็นอกเห็นใจผู้อื่นเมื่อผู้อื่นมีความสุข และท่านทำความดีและเชื่อว่าจะได้รับผลแห่งความดี รู้สึกเป็นสุข เมื่อได้ทำบุญ ใสบาตร ไปวัด ช่วยงานจิตอาสา กตัญญูรู้คุณ ช่วยเหลือการงานพ่อแม่ด้วยความเต็มใจ และลำดับสุดท้ายอดทนต่อสิ่งที่ทำให้ท่านไม่พอใจได้ สอดคล้องกับ ซิซิเรลลี (Cicirelli) (1981: 102) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบุตรที่เป็นวัยผู้ใหญ่ในการดูแลบิดามารดาสูงอายุในชุมชนลาฟาแยต รัฐอินเดียนา ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่าผู้สูงอายุบิดามารดามีสุขภาวะจิตอยู่ในระดับมาก โดยต้องการกำลังใจ การให้ที่อยู่อาศัย การให้ข้อมูลข่าวสารความรู้ การช่วยทำงานบ้าน การบริการรับส่ง การไปเยี่ยมและการพูดคุยทางโทรศัพท์ อย่างน้อยทุกสัปดาห์หรืออยู่เสมอ และไม่สอดคล้องกับ Robinson III James, McCormick J. Deborah, and Haroun Lee ทำการศึกษาเรื่องความสำคัญของสุขภาพและความสมบูรณ์แข็งแรง พบว่า สุขภาวะทางจิตไม่ใช่เป็นการกระทำที่อย่างเดียว แต่ต้องรู้จักเข้าใจสภาพความเป็นจริง แยกแยะสาระสำคัญของเหตุการณ์หรือสิ่งต่าง ๆ ได้ รู้จักอารมณ์ของตนเอง สามารถควบคุมอารมณ์ได้ รู้จักผ่อนคลายความเครียด และสามารถมี

ปฏิกิริยาหรือการกระทำตอบสนองต่อสิ่งที่มีกระทบได้ในชีวิตประจำวัน การละเลยสุขภาพทางด้านจิตใจย่อมส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมและบุคลิกท่าทีของบุคคล รวมไปถึงบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องด้วย

ลำดับ 3 สุขภาวะทางกาย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับมาก เนื่องจากผู้สูงอายุรับประทานอาหารเช้าที่มียาประโยชน์มากกว่ารับประทานอาหารเช้าตามใจตนเองตามค่านิยมที่ฟุ่มเฟือย อาบน้ำ แปรงฟัน รักษาสุขภาพอนามัยทุกวัน พักผ่อนเพียงพอ เข้านอนแต่หัวค่ำ ตื่นเช้าด้วยความเบิกบาน พักอาศัยอยู่ในที่ปลอดภัย ปลอดภัย ร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรง ปราศจากโรคภัย และอันดับสุดท้ายใช้เทคโนโลยี เช่น โทรศัพท์ โซเชียลมีเดีย เป็นไปเพื่อการศึกษาเรียนรู้ สอดคล้องกับ ชำมะนาฏแสนยากกร ช่วยกันจักร์ (Chauikanjak, 2022: 117) ทำการศึกษาเรื่องผลของกิจกรรมตามแนวพุทธจิตวิทยาบูรณาการแพทย์แผนไทยเพื่อเสริมสร้างสุขภาพของผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุที่ได้รับการดูแลสุขภาพทางกายในระดับมาก เช่น การยืดเหยียดกล้ามเนื้อ ผักหายใจ การแนะนำอาหารเป็นยาตามเวลา แนะนำการป้องกันโรคเบื้องต้น สนับสนุนกิจกรรมเข้าจังหวะโดยสลับหมุนลำดับกิจกรรมให้ครบ 8 วัน ทำให้ผู้สูงอายุปรับสภาพสุขภาพทุกด้านให้ดีขึ้นได้เป็นอย่างดี และไม่สอดคล้องกับ อัจฉรา ปุราคม (Purakom, 2015: 47-48) ทำการศึกษาเรื่องการส่งเสริมกิจกรรมทางกายเพื่อสุขภาพผู้สูงอายุ พบว่า ความเสื่อมถอยด้านการทำหน้าที่ทางกายเป็นข้อจำกัดที่เกิดจากอายุที่มากขึ้น ทำให้สุขภาพโดยรวมอยู่ในระดับน้อย คือทำให้หน้าที่ทางกายของผู้สูงอายุทรุดโทรมหรือเสื่อมลงตามอายุ

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสุขภาวะองค์รวมเชิงพุทธของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลเมืองจังหวัดสุราษฎร์ธานีจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

จากการเปรียบเทียบสุขภาวะองค์รวมเชิงพุทธของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีเพศต่างกัน พบว่ามีระดับการรับรู้เกี่ยวกับสุขภาวะองค์รวมเชิงพุทธไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ ชำมะนาฏแสนยากกร ช่วยกันจักร์ (Chauikanjak, 2022: 117) ทำการศึกษาเรื่องผลของกิจกรรมตามแนวพุทธจิตวิทยาบูรณาการแพทย์แผนไทยเพื่อเสริมสร้างสุขภาพผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ทั้งเพศชายและหญิงก่อนเข้าร่วมกิจกรรม มีปัญหาของสุขภาวะองค์รวมทุกด้าน เมื่อเข้าร่วมกิจกรรมตามแนวพุทธจิตวิทยาบูรณาการแพทย์แผนไทยเพื่อเสริมสร้างสุขภาพผู้สูงอายุ พบว่าผู้สูงอายุทั้งเพศชายและหญิง มีสุขภาพองค์รวมไม่แตกต่างกัน และไม่สอดคล้องกับ Phrapariyattikijwithan et al.(2021)ทำการศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาสุขภาพผู้สูงอายุองค์รวมเชิงพุทธบูรณาการในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ปัจจัยทางบุคคลมีผลต่อสุขภาพของผู้สูงอายุทั้งทางกายและจิต ตัวอย่างเช่น ปัจจัยด้านเพศมีผลมากต่อสุขภาพของกลุ่มผู้สูงอายุ ซึ่งเพศมีผลต่อสุขภาพของผู้สูงอายุ โดยทั่วไปแล้วมีความแตกต่างทางกายภาพและภูมิคุ้มกันระหว่างเพศ

จากการเปรียบเทียบสุขภาวะองค์รวมเชิงพุทธของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีอายุต่างกัน พบว่า มีระดับการรับรู้เกี่ยวกับสุขภาวะองค์รวมเชิงพุทธแตกต่างกัน สอดคล้องกับ ชิชิเรลลี (Cicirelli, 1981: 102) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบุตรที่เป็นวัยผู้ใหญ่ในการดูแลบิดามารดาสูงอายุในชุมชนลาฟาแยต รัฐอินเดียนา ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า การดูแลบิดามารดาสูงอายุในชุมชนลาฟาแยต รัฐอินเดียนา ประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีอายุแตกต่างกัน มีการรับรู้สุขภาพองค์รวมแตกต่างกัน แต่ไม่มากนัก แต่บุตรรู้สึกว่าเป็นภาระผูกพันที่จะต้องช่วยเหลือบิดามารดาในอนาคต สิ่งที่บุตรควรให้แก่บิดามารดา คือ การให้กำลังใจ การให้ที่อยู่อาศัย การให้ข้อมูลข่าวสารความรู้ การช่วยทำงานบ้าน การบริการรับส่ง พฤติกรรมที่แสดงถึงความผูกพันอีกอย่างหนึ่งคือ การไปเยี่ยมและการพูดคุยทางโทรศัพท์อย่างน้อยทุกสัปดาห์ และไม่สอดคล้องกับ เอกะณัฐฐา กรรณภูติ และพระครูสังฆรักษ์เอกภัทร อภิฉนโท (Kannabhuti, Ven.Ekkapatr Abhichando, 2020: 25) ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาปัจจัยจิตสังคมที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์รวมแนวพุทธของ

ผู้เข้าอบรมปฏิบัติธรรม วัดปัญญาบันทารามอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี พบว่า ผู้เข้าอบรมปฏิบัติธรรมที่มีอายุแตกต่างกัน มีการรับรู้เรื่องสุขภาวะองค์รวมแนวพุทธไม่แตกต่างกัน เพราะผู้สูงอายุสามารถที่จะศึกษาความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ สามารถพัฒนาตนเองด้วยการใคร่ครวญในงานที่ทำให้ดียิ่งขึ้นได้ รวมถึงสามารถเผชิญปัญหาต่าง ๆ และแก้ไขได้ด้วยเหตุผล

จากการเปรียบเทียบสุขภาวะองค์รวมเชิงพุทธของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีการศึกษาต่างกัน พบว่า มีระดับการรับรู้เกี่ยวกับสุขภาวะองค์รวมเชิงพุทธแตกต่างกัน สอดคล้องกับ Phrapariyattikijwithan et al.(2021) ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาสุขภาวะผู้สูงอายุองค์รวมเชิงพุทธบูรณาการในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ระดับการศึกษามีผลต่อการเข้าใจข้อมูลทางสุขภาพและการนำความรู้มาใช้ในการดูแลสุขภาพส่วนตัว ผู้สูงอายุที่มีการศึกษาระดับสูงมักมีทักษะในการดูแลสุขภาพที่ดีกว่า และไม่สอดคล้องกับ Pender (Pender ,1987: 25) ทำการศึกษาเรื่องการส่งเสริมสุขภาพในวิชาชีพการพยาบาล การศึกษาที่ต่างกัน ทำให้มีสุขภาวะองค์รวมไม่แตกต่างกันเนื่องจาก กลุ่มผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับสุขภาพของตนเอง โดยการพบผู้เชี่ยวชาญทางด้านสุขภาพ การปฏิบัติตามคำแนะนำที่ได้รับ และการค้นหาหรือสนใจในความผิดปกติของร่างกายตนที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งผู้สูงอายุสามารถกระทำได้โดยการแสวงหาความรู้ทางด้านสุขภาพจากการอ่านหนังสือ หรือสื่อต่าง ๆ การสังเกตการเปลี่ยนแปลงและความผิดปกติของร่างกายตรวจสุขภาพประจำปีอย่างน้อยปีละ 1-2 ครั้ง

จากการเปรียบเทียบสุขภาวะองค์รวมเชิงพุทธของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีสถานภาพต่างกัน พบว่า มีระดับการรับรู้เกี่ยวกับสุขภาวะองค์รวมเชิงพุทธแตกต่างกัน สอดคล้องกับ Phrapariyattikijwithan et al.(2021) ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาสุขภาวะผู้สูงอายุองค์รวมเชิงพุทธบูรณาการในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ พบว่า สถานภาพสมรสทางสังคมที่มีผลต่อสุขภาพจิตและความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ และไม่สอดคล้องกับ Havighurst (Havighurst, 1960: 52-62) ทำการศึกษาเรื่อง วัยรุ่นและการเลื่อนเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ พบว่า การปฏิบัติกิจกรรมกับความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ กล่าวคือเมื่อบุคคลมีอายุที่มากขึ้น สถานภาพและบทบาททางสังคมจะลดลง แต่บุคคลก็ยังคงมีความต้องการทางสังคมเหมือนบุคคลในวัยกลางคนไม่แตกต่างกัน

จากการเปรียบเทียบสุขภาวะองค์รวมเชิงพุทธของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน พบว่า มีระดับการรับรู้เกี่ยวกับสุขภาวะองค์รวมเชิงพุทธแตกต่างกัน สอดคล้องกับ Phrapariyattikijwithan et al.(2021) ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาสุขภาวะผู้สูงอายุองค์รวมเชิงพุทธบูรณาการในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ พบว่า รายได้ที่มีผลต่อความสามารถในการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพ การมีรายได้เพียงพอทำให้ผู้สูงอายุสามารถรับบริการการรักษาและการดูแลสุขภาพได้ตรงตามความต้องการ และไม่สอดคล้องกับ สุรกุล เจนอบรม (Janobrom, 1998: 28-29) ทำการศึกษาเรื่อง วิสัยทัศน์ผู้สูงอายุและการศึกษานอกระบบสำหรับผู้สูงอายุไทย พบว่า ผู้สูงอายุที่มีรายได้แตกต่างกัน มีสุขภาวะองค์รวมไม่แตกต่างกัน เพราะผู้สูงอายุกลายเป็นผู้พึ่งพิงอาศัยอยู่กับลูกหลานบางครั้งถูกทอดทิ้ง มีช่องว่างระหว่างวัยมาก สภาพนี้มักทำให้ผู้สูงอายุมีอาการหวาดระแวง ซึมเศร้า หดแรงแรง หงุดหงิด วิตกกังวล เกิดอาการทางสุขภาพจิต เนื่องจากผู้สูงอายุไม่มีรายด้านในการยังชีพ

จากการเปรียบเทียบสุขภาวะองค์รวมเชิงพุทธของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีอาชีพต่างกัน พบว่า มีระดับการรับรู้เกี่ยวกับสุขภาวะองค์รวมเชิงพุทธแตกต่างกัน สอดคล้องกับ พิศมัย จันวิมล (Chandawimol, 1998: 56-62) ทำการศึกษาเรื่อง การส่งเสริมสุขภาพ พบว่า สาขาอาชีพจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในระดับปัจเจกบุคคล และไม่สอดคล้องกับ สุรกุล เจนอบรม (Janobrom, 1998: 28-29) ทำการศึกษาเรื่อง วิสัยทัศน์ผู้สูงอายุและการศึกษานอกระบบสำหรับผู้สูงอายุไทย พบว่า อาชีพไม่

ส่งผลต่อสุขภาพโดยรวมของผู้สูงอายุ เพราะการประกอบอาชีพเล็ก ๆ น้อย ๆ เท่าที่ทำได้ของผู้สูงอายุ เช่น การทำขนมขาย ฯลฯ เป็นต้น เพื่อคลายเหงา เกิดความเพลิดเพลิน ผ่อนคลายทั้งร่างกาย และจิตใจทำให้มีความสุข ได้รายได้เพิ่มขึ้น แถมยังเกิดประดยชนต่อครอบครัวและสังคมไม่แตกต่างกัน

จากการเปรียบเทียบสุขภาพโดยรวมเชิงพุทธของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีภาวะสุขภาพต่างกัน พบว่า มีระดับการรับรู้เกี่ยวกับสุขภาพโดยรวมเชิงพุทธแตกต่างกัน สอดคล้องกับ Phrapariyattikijwithan et al.(2021) ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาสุขภาพของผู้สูงอายุ องค์รวมเชิงพุทธบูรณาการในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ภาวะสุขภาพปัจจุบันมีผลต่อความสามารถในการทำกิจกรรมทางกายและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ และไม่สอดคล้องกับ องค์การอนามัยโลก (WHO 1982: 12) ทำการศึกษาเรื่อง ภูมิบัตรรอดตาวาสำหรับการส่งเสริมสุขภาพ พบว่า ผู้สูงอายุที่มีภาวะสุขภาพต่างกัน มีระดับการรับรู้เกี่ยวกับสุขภาพโดยรวมไม่แตกต่างกัน เนื่องจากการส่งเสริมสุขภาพเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญที่สุดในการปฏิรูประบบสุขภาพ การส่งเสริมสุขภาพ ประกอบด้วยการที่สังคมมีจิตสำนึกหรือจิตนาการใหม่ในเรื่องสุขภาพ และเกิดพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพในระดับปัจเจกบุคคลของครอบครัว

จากการเปรียบเทียบสุขภาพโดยรวมเชิงพุทธของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติธรรมต่างกัน พบว่า มีระดับการรับรู้เกี่ยวกับสุขภาพโดยรวมเชิงพุทธไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ Phrapariyattikijwithan et al.(2021) ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาสุขภาพของผู้สูงอายุองค์รวมเชิงพุทธบูรณาการในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ประสบการณ์ในการทำบุญหรือกิจกรรมทางศาสนามีผลต่อสุขภาพจิตและความมีความสุขของผู้สูงอายุ เช่นกัน และไม่สอดคล้องกับ พวงขมนาถ จริยะจินดา (Jariyajinda, 2018: 23) ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบสมการโครงสร้างการดูแลผู้สูงอายุโดยครอบครัวตามหลักพุทธจิตวิทยา พบว่า ประสบการณ์ในการปฏิบัติธรรม ที่แตกต่างกันมีระดับการรับรู้เกี่ยวกับสุขภาพโดยรวมแตกต่างกัน เนื่องจากความเชื่อด้านการทำบุญหรือการมีกิจกรรมทางศาสนาและการทำบุญมีผลดีต่อจิตใจและความสุขของผู้สูงอายุ

เอกสารอ้างอิง

- จามรม, สุธเกียรติ. (2541). **วิสัยทัศน์ ผู้สูงอายุและการศึกษานอกระบบสำหรับผู้สูงอายุไทย**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จารุญาตี, พวงขมณ. (2561). **รูปแบบสมการโครงสร้างการดูแลผู้สูงอายุโดยครอบครัวตามหลักพุทธจิตวิทยา**. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา, ประเทศไทย.
- กันณภัทร์, อัครนุตรา และ พระมหาเอกภัทร อภิจันโท. (2563). **การศึกษา ปัจจัยจิตสังคมที่ส่งผลต่อสุขภาพโดยรวมแนวพุทธของผู้เข้าอบรมปฏิบัติธรรม วัดปัญญานันทาราม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี**. *วารสารพุทธจิตวิทยา*, 5(1), 25. สืบค้นเมื่อ 12 พฤษภาคม 2566 จาก <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jbp/article/view/244335/165439>
- คำดี, นิชาภัทร. (2565). **หลักภาวนา 4 กับการส่งเสริมการปฏิบัติงานของบุคลากรยุคชีวิตวิถีใหม่**. *วารสารนวัตกรรมสหวิทยาการ*, 5(2), 79. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2566 จาก <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/jidir/article/view/257850/177161>
- มาร์เก็ตเทียร์. (2565). **สถิติผู้สูงอายุไทยปี 65 จำนวนผู้สูงวัยเพิ่มต่อเนื่อง แต่อัตราการเกิดต่ำ**. สืบค้นเมื่อ 30 พฤษภาคม 2567 จาก <https://marketeeronline.co/archives/272771>

- สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (2566). **จับตาสถานการณ์ประชากรสูงอายุทั่วโลกและไทย**. สืบค้นเมื่อ 12 พฤษภาคม 2566 จาก <https://infocenter.nationalhealth.or.th/>
- องค์การอนามัยโลก (WHO). (2529). **กฎบัตรออกตาวาเพื่อการส่งเสริมสุขภาพ**. สืบค้นเมื่อ 12 พฤษภาคม 2566 จาก <https://www.who.int/teams/health-promotion/enhanced-wellbeing/first-global-conference>
- Andawimol, P. (1998). **Health Promotion Thesaurus** (1st ed.). Nonthaburi: Health Systems Research Institute (HSRI).
- Chauikanjak, C. (2021). **Effect of Buddhist Psychological Activities Integrated with the Thai Traditional Medicine for Promoting Well-being of the Elderly**. *Buddhist Psychology*, 6(2), 117. Retrieved May 20, 2023 from <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jbp/article/view/252847/171759>
- Department of Health. (2023). **Bureau of Elderly Health Annual Report 2020**. Retrieved May 12, 2023 from <https://eh.anamai.moph.go.th/th/anniversary-report>
- Ganyaviriya, C., & Harimtepathip, M. (2022). **An Analytical Study of Four Developments According to Theravada Buddhist Philosophy**. *Research Center for Dhammsuksa Phrapariyattidhamma of Watawutwikasitaram School*, 7(2), 229. Retrieved May 20, 2023 from <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/bdm/article/view/259186/172135>
- Havighurst, R. J. (1960). Adolescence and the postponement of adulthood. *The School Review*, 68(1), 52-62.
- Jariyajinda, P. (2018). **A Structural Equation Model of Elderly Care in Family Following Buddhist Psychology**. Doctoral dissertation, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Ayutthaya, Thailand.
- Pender, N.J. (1987). **Health Promotion in nursing practice** (2nd ed.). Connecticut: Appleton & Lange.
- Robinson III, J., & McCormick, D. (2004). **Essentials of Health and Wellness**. New York: Delmar Cengage Learning.
- V.G. Cicirelli. (1981). **Helping Elderly Parents, The Role of Adult Children**. Boston: Auburn House Publishing.
- World Health Organization (WHO). (1986). **Ottawa Charter for Health Promotion**. Retrieved May 12, 2023 from <https://www.who.int/teams/health-promotion/enhanced-wellbeing/first-global-conference>

การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขตคลองสามวา
กรุงเทพมหานคร

The Four Brahma Vihâra Principles For The Personnels at Nursing home In
Khlông Samwa District Bangkok.

จำรัส สอาดเมือง

พระครูสังฆรักษ์เอกภัทร อภินนโท

ประสิทธิ์ แก้วศรี

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง : การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากร ในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต
คลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาระดับการนำหลักธรรมพรหมวิหาร 4 ในการ
ทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร 2. เพื่อศึกษาความแตกต่างของ
การนำหลักธรรมพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา
กรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ
(Quantitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) จากกลุ่มตัวอย่าง 160
คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ความถี่และค่าร้อยละ (Percentage)
ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติเชิงอนุมาน โดยการวิเคราะห์
ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า 1) การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากร ในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต
คลองสามวา กรุงเทพมหานคร มีการใช้หลักธรรมในการทำงานในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในระดับมากที่สุด
(ค่าเฉลี่ยที่ 4.53 ค่า SD 0.532) ผลการเปรียบเทียบ การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากร ใน
ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานครจำแนกตาม เพศ การศึกษา อายุการทำงาน ตำแหน่ง
ในการทำงาน พบว่าไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ และผลการเปรียบเทียบ การใช้หลักพรหม
วิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากร ในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร ด้านอายุ
พบว่าแตกต่างกันซึ่งสนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้

คำสำคัญ : พรหมวิหาร, ผู้ดูแลผู้สูงอายุ, ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ

Abstract

The research titled “The Four Brahma Vihâra Principles For The Personnels at Nursing
home In Khlông Samwa District Bangkok, This study aims to 1. study the level of using the
four brahma vihâra principles for the personnels at nursing home in Khlông Samwa district,
Bangkok. 2. study the differences of using the four brahma vihâra principles for the personnels
at nursing home in Khlông Samwa district, Bangkok classified according to personal factors.
This was quantitative research using questionnaire for collecting data. The sample group
consisted of 160 personnel using a simple random sampling method. Data were analyzed

using descriptive statistics: frequency, percentage, mean and standard deviation, and inferential statistics by one-way analysis of variance.

The results show that 1) the four brahma vihâra principles for the personnels at nursing home in Khlong Samwa district, Bangkok applied dhamma principles when working in elderly care centers at the highest level (The mean was 4.53, The standard deviation was 0.532). The comparison of the four brahma vihâra principles for the personnels at nursing home in Khlong Samwa district, Bangkok classified according to gender, education, working experience and position factors founded that there was no difference which does not support the hypotheses, but the age factor founded that it was different, which supported the hypotheses.

Keywords: The Four Brahma Vihâra, Elderly caregiver, Nursing home

บทนำ

ปัจจุบันประเทศต่างๆได้หันมาศึกษาและตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างของประชากรในการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุซึ่งเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจกันเป็นอย่างมากทั้งในระดับชาติและในระดับโลกเนื่องจากมีผลกระทบอย่างกว้างขวางในระดับมหภาค เช่นผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) รายได้ต่อหัวของประชากร การออมและการลงทุน งบประมาณของรัฐบาล การจ้างงานและผลิตภาพของแรงงาน อีกทั้งในระดับจุลภาคได้แก่ ผลกระทบต่อตลาดผลิตภัณฑ์และบริการด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านการเงินและด้านสุขภาพการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จึงเป็นเรื่องเร่งด่วนสำคัญที่ต้องการการวางแผนอย่างเป็นระบบและเริ่มดำเนินการล่วงหน้าเนื่องจากมาตรการต่างๆ หลายประการล่วงแล้วแต่ต้องใช้เวลาในการดำเนินการ กว่าจะเห็นผลอย่างเป็นรูปธรรมอนาคตประชากรไทย ผู้ศึกษาได้คาดประมาณแนวโน้มประชากรไทยเป็นสามแนวโน้ม กล่าวคือ 1. แปรผันปานกลาง (Medium Variant) 2. แปรผันสูง (High Variant) และ 3. แปรผันต่ำ (Low Variant) ดังต่อไปนี้

1. แปรผันปานกลาง (Medium Variant) แนวโน้มภาวะเจริญพันธุ์ช่วงปี 2553-2558 ถึงช่วงปี 2583-2588 ใช้ค่าจากการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ.2553-2583 (ฉบับปรับปรุง) ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2. แปรผันสูง (High Variant) ปรับแนวโน้มภาวะเจริญพันธุ์ให้ลดลงกว่าแนวโน้มภาวะเจริญพันธุ์สำหรับการแปรผันปานกลาง โดยในช่วงปี พ.ศ. 2558-2563 พบว่าค่าภาวะเจริญพันธุ์มีความใกล้เคียงกับข้อมูลจากสถิติสาธารณสุข ปีพ.ศ. 2562 ที่พบอัตราเจริญพันธุ์อยู่ที่ 1.29

3. แปรผันต่ำ (Low Variant) โดยภาวะเจริญพันธุ์ใน 4 ช่วงปีแรกถูกตั้งค่าเหมือนกลุ่มแปรผันปานกลาง อย่างไรก็ตามตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2558-2563 จนถึงช่วงปี พ.ศ. 2593-2598 ตั้งค่าภาวะเจริญพันธุ์อยู่ที่ 1.6 โดยเป็นระดับภาวะเจริญพันธุ์เดียวกับประเทศสวีเดน

ประเทศไทยก็เป็นประเทศหนึ่งในหลายๆประเทศในโลกที่กำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางประชากรครั้งสำคัญ คือการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เนื่องจากอัตราการเกิดและอัตราการตายของประชากรลดลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้ประชากรไทยโดยเฉลี่ยมีอายุยืนยาวขึ้นนับว่าเป็นประเด็นปัญหาที่ทวีความรุนแรงขึ้นตามลำดับและด้วย สัดส่วนของผู้สูงอายุสูงถึง ร้อยละ 25.8 ของจำนวนประชากรทั้งหมด 68.3 ล้านคน ซึ่งสถานการณ์ของประเทศไทยก็ดำเนินไปเช่นเดียวกับนานาประเทศ ซึ่งผลสำเร็จดังกล่าวทำให้ภาวะการณ์เจริญพันธุ์และอัตราการเกิดมีแนวโน้มที่ลดลง จนเกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านโครงสร้างของประชากร กล่าวคือประชากรที่อยู่ในวัยสูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในขณะที่ประชากรวัยเด็กและวัยแรงงานมีแนวโน้มที่ลดลง

ในขณะที่ผู้สูงอายุมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องสิ่งที่มีผลกระทบตามมาคือ การต้องจัดเตรียมสถานที่ดูแลคนกลุ่มนี้ เนื่องจากหลายครอบครัวที่ไม่สามารถดูแลผู้สูงอายุในครอบครัวได้ เนื่องจากรูปแบบการใช้ชีวิตของสมาชิกในครอบครัวที่เปลี่ยนไปตามสภาพเศรษฐกิจและสังคม หลายครอบครัวที่สมาชิกในครอบครัวต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ทำให้ไม่สามารถหรือไม่มีเวลาดูแลผู้สูงอายุในครอบครัว ซึ่งไม่ได้หมายความว่าครอบครัวเหล่านั้นมีความล้มเหลว หรือสมาชิกในครอบครัวนั้นเป็นคนไม่ดี ออกตัญญูต่อผู้สูงอายุในครอบครัวแต่อย่างใด แต่เป็นความจำเป็นตามสถานะเศรษฐกิจ และสังคมในปัจจุบัน บางครอบครัวอาจมีผู้สูงอายุที่มีอาการเจ็บป่วยหรือมีสภาวะที่ต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษ เช่น ผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคอัลไซเมอร์ โรคหลอดเลือดสมอง เป็นต้น เนื่องจากความชราภาพเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เมื่อคนเรามีอายุมากขึ้นสภาพร่างกายและระบบการทำงานของระบบต่างๆ ในร่างกายจะเสื่อมถอยลงไปทำให้ผู้สูงอายุต้องพึ่งพาคนอื่นและต้องการความช่วยเหลือดูแลมากขึ้นแต่ความก้าวหน้าทางการแพทย์ พยาบาลและสาธารณสุขก็พัฒนาไปมาก ทำให้อัตราการเสียชีวิตด้วยโรคติดเชืลดน้อยลงมากขณะเดียวกันอัตราการรอดชีวิตก็เพิ่มมากขึ้นและผู้ป่วยก็มีชีวิตที่ยืนยาวต่อไปแต่ทั้งนี้ผู้ที่มีชีวิตยืนยาวมักจะมีคุณภาพการคิดด้วย

จึงเกิดการสร้างธุรกิจศูนย์ดูแลผู้สูงอายุหรือผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงขึ้นในภาครัฐและเอกชนมากมาย ความจำเป็นที่ต้องส่งผู้สูงอายุมาอยู่ในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุหรือผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง โดยที่ บุคคลอันเป็นที่เคารพรักของลูกหลาน เป็นร่วมพิธีกรรมไหว้ของทุกคนในครอบครัว ลูกหลานควรดูแลเอาใจใส่ท่านด้วยความรักและความเข้าใจ ถึงแม้ว่าสังคมไทยในปัจจุบันจะกลายเป็นสังคมเมือง ที่หลายคนต้องใช้ชีวิตเร่งรีบ แข่งขันกับเวลา โดยเฉพาะคนวัยทำงานอย่างลู่ๆ หลานๆ อาจทำให้ไม่ค่อยมีโอกาสได้ดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน แต่มีสมาชิกหนึ่งกล่าวไว้ว่า “สายน้ำไม่คอยท่า กาลเวลาไม่คอยใคร” ดังนั้น ลูกหลานทุกคนควรตระหนักถึงคุณค่าของเวลาและหาโอกาสปรนนิบัติท่านให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อให้ท่านมีสุขภาพกายและสุขภาพใจที่ดี มีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดีตามวัย

ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ หรือ เนอร์สซิงโฮม (Nursing Home) เป็นบริการรูปแบบใหม่ที่กำลังได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่องในประเทศไทย ในช่วง 2 - 3 ปีที่ผ่านมา ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ หรือ เนอร์สซิงโฮม (Nursing Home) เป็นสถานที่ให้การดูแล พักฟื้น และ ช่วยเหลือการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุที่เป็นคนพิการ หรือผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยที่ต้องการพักฟื้นระยะสั้น เช่น อาการบาดเจ็บหลังจากการผ่าตัด ซึ่งอาจต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ หรือใช้การกายภาพบำบัด ฟื้นฟู จนไปถึง ผู้ป่วยที่ต้องการพักฟื้นระยะยาว เช่น ผู้ที่เป็นโรคอัลไซเมอร์ ผู้ป่วยติดเตียงที่ไม่สามารถดูแลตัวเองได้ และต้องการการดูแลเป็นพิเศษ ลักษณะการบริการนั้น มีตั้งแต่การจัดตั้งเป็นศูนย์พยาบาล สถานดูแล ปรับปรุงจากบ้านพัก ที่อยู่อาศัย ให้เหมาะสมในการใช้ชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุ โดยมีอุปกรณ์ที่จำเป็น และเครื่องมือในการดูแลและอำนวยความสะดวกต่อการให้การดูแล ฟื้นฟู ผู้สูงอายุอย่างครบถ้วน เช่น ปุ่มฉุกเฉินในห้องน้ำ หรือห้องพัก wheelchair เครื่องปรับอากาศ รวบรวมช่วยพยุงตามจุดต่างๆ ที่จำเป็นภายในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ หรือ เนอร์สซิงโฮม (Nursing Home) เป็นต้น ผู้สูงอายุหรือผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงที่พักอยู่ในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุที่เรียกว่าเนอร์สซิงโฮม (Nursing Home) จะได้รับการดูแลโดย แพทย์ พยาบาล และผู้เชี่ยวชาญด้านการดูแลผู้สูงอายุโดยเฉพาะ ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ หรือ เนอร์สซิงโฮม (Nursing Home) มีการนำเทคโนโลยีมาใช้อย่างเหมาะสมเพื่อความปลอดภัยของผู้สูงอายุในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ หรือ เนอร์สซิงโฮม (Nursing Home) มีการจัดการอย่างเป็นระบบ ทั้งเรื่องโภชนาการอาหารที่เหมาะสมกับแต่ละบุคคลโดยนักโภชนาการที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ มีกิจกรรมเสริมสร้างความสุขและสุขภาพ เช่น การเล่นโยคะ การเต้นแอโรบิค การวาดรูป เล่นเกมกระดาน เป็นต้น มีสุนทรมายและอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี เพื่อให้ผู้สูงอายุมีความสุขกาย และสุขภาพใจที่ดี

บทความนี้จึงนำเสนอผลการศึกษาศึกษา การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากร ในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร เพื่อช่วยให้บุคลากร ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน มีขวัญกำลังใจที่จะทำงานให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลได้มากที่สุด และดูแลผู้สูงอายุที่อยู่ในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ให้มีความสุขอย่างยั่งยืนและเป็นการเพิ่มเติมหลักธรรมในการบริหารงานเชิงบูรณาการของบุคลากร ในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุในเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานครให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล เพิ่มมากขึ้น ดังนั้นผู้วิจัย จึงอยากศึกษาว่า บุคลากรในศูนย์ผู้สูงอายุ ในเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร มีการนำหลักพรหมวิหาร 4 มาใช้ในการทำงานมากน้อยเพียงใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความแตกต่างของการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

วิธีการศึกษา (หรือ) วิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
ประชากร (Population) ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร จำนวน 160 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย
ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามซึ่งมีการตรวจสอบคุณภาพ แบบสอบถามในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา นั้น โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน โดยมี การเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5ขึ้นไปและโดยมีค่าเฉลี่ยคะแนน IOC ร่วมที่ 1.0 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะ ใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่าง หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) จำนวน 30 ตัวอย่างเพื่อเป็นการทดลอง (Try out) แบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ คอลบาชแอลฟา (Crobach'Alpha Coefficient) โดยกำหนดระดับความน่าเชื่อถือ ไม่น้อยกว่า 0.7 หากไม่ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด ผู้วิจัยจะตัดข้อคำถามบางข้อหรือปรับข้อความให้มีภาษาและความหมายที่ชัดเจนขึ้นให้เหมาะสมต่อไป จึงได้ค่าคะแนนที่ .855
3. การวิเคราะห์ข้อมูล
วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานโดยหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการอธิบายข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยใช้สถิติที่ใช้คือการทดสอบค่า T-test, F- test และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Anova) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ผลการศึกษา (หรือ) ผลการวิจัย

การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
ด้านเมตตา	4.62	0.528	มากที่สุด
ด้านมุทิตา	4.50	0.646	มากที่สุด
ด้านกรุณา	4.49	0.615	มาก
ด้านอุเบกขา	4.49	0.586	มาก
รวม	4.53	0.594	มากที่สุด

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

จากตาราง พบว่า การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม มีการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงาน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 4.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.532 เมื่อจำแนกตามหลักธรรม พบว่าคะแนนระดับมากที่สุด 2 ด้าน ได้แก่ ด้านเมตตา ค่าเฉลี่ย 4.62 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.528 ด้านมุทิตา ค่าเฉลี่ย 4.50 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.646 และมีการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงาน อยู่ในระดับมาก มี 2 ด้าน ได้แก่ ด้านกรุณา ค่าเฉลี่ย 4.49 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.615 และ ด้านอุเบกขา ค่าเฉลี่ย 4.49 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.586 ซึ่งมีการแปลผลว่าอยู่ในระดับมาก

การวิเคราะห์เปรียบเทียบการศึกษา การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามเพศ โดยการหาค่าที่ (t-test)

เพศ	N	Mean	Std. Deviation	F	sig
ชาย	24	4.5045	0.33309	1.716	0.192
หญิง	136	4.5286	0.26395		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

จากตารางที่ 2 พบว่า การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศต่างกันมีการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ไม่แตกต่างกัน

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบ การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance: ANOVA)

3.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบ การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามอายุ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance: ANOVA)

ความแตกต่างระหว่างอายุ					
แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	1.531	3	0.51	7.629	0.000
ภายในกลุ่ม	10.438	156	0.067		
รวม	11.969	159			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

จากตาราง พบว่าการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการทำงานของบุคลากรในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ในเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร พบว่าผู้ที่มีอายุต่างกันมีการใช้หลักพรหมวิหาร 4 แตกต่างกัน

หนทางสู่ความสุขแนวพุทธ

การเสริมสร้างความสุขในครอบครัวเกิดขึ้นผ่านการสร้างพื้นที่ที่มีความสุขและการแบ่งปันประสบการณ์ที่ดีๆ รวมถึงการสนับสนุนและเติบโตด้วยกัน สิ่งสำคัญที่ช่วยสร้างความสุขในครอบครัวโดยทั่วไป หลักการดำเนินชีวิตในสังคมไทย มีลักษณะการดำเนินชีวิตตามหลักพุทธศาสนาให้สอดคล้องกับความเป็นจริง โดยเน้นกายจิตและสิ่งที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกันในชีวิตต่างๆ พระพุทธเจ้าทรงแสดงสมชิวิกถา คือเหตุที่ทำให้คู่สมรสครองเรือนได้ยืนยาวคุณธรรมประเภทนี้เรียกว่า สมชิวิธรรม มี 4 ประการดังนี้

1. สมศรัทธา มีศรัทธาเสมอกันเคารพในลัทธิศาสนาเดียวกัน มีค่านิยมและรสนิยมทำนอง เดียวกัน หรือพอปรับตัวเข้าหากันได้
2. สมศีลา มีศีลเสมอกันมีความประพฤติดี ตั้งอยู่ในศีลธรรมเหมือนกัน มีกิริยามารยาท และพื้นฐานการอบรมนิสัยเหมือนกัน
3. สมจาคา มีจาคะเสมอกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ โอบอ้อมอารี มีใจกว้าง มีความ เสียสละ มีความพร้อมที่จะช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น
4. สมปัญญา ให้เลือกบุคคลที่มีปัญญาเสมอกัน คือ รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักดี รู้จักชั่ว รู้จัก สิ่งที่เป็นประโยชน์ สิ่งที่ไม่ใช่ประโยชน์ มีการใช้ความคิดเพื่อแก้ปัญหา

หลักธรรมที่สามารถนำมาใช้กับสมาชิกในครอบครัวเพื่อเป็นการเสริมสร้างความสามัคคี หลักธรรมสังคหวัตถุ 4 ประการ สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ประยุทธ์ ปยุตโต) เขียนไว้ในหนังสือธรรมานุญชีวิต ว่า “ช่วยด้วยเงิน ช่วยด้วยของ ช่วยด้วยถ้อยคำ ช่วยด้วยกำลังแรงงาน ช่วยด้วยการร่วมเผชิญและแก้ปัญหา” โดยสังคหวัตถุ 4 นั้นเป็นหลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจของผู้อื่น เป็นการผูกไมตรีเอื้อเฟื้อเกื้อกูลหรือเป็นการสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน เป็นการสร้างความสามัคคีของสมาชิกในครอบครัว ดังนี้

1. ทาน (Giving) ซึ่งหมายถึง การแบ่งปัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน ถ้าหากสมาชิกในครอบครัวมีการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน ดูแลสมาชิกในครอบครัว และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ก็ย่อมจะเป็นสิ่งที่ทำให้ทุกคนที่ทำธุรกิจครอบครัวมีความรักและสามัคคีกัน

2. ปิยวาจา (Kind Speech) คือ การพูดจาไพเราะ น่ารัก น่านิยม นับถือ การที่สมาชิกในครอบครัวพูดจาไพเราะ น่ารัก ก็จะสามารถครองใจสมาชิกในครอบครัว ซึ่งเป็นการสื่อสาร หรือ Communication ซึ่งกันและกัน การสื่อสารที่ดีพูดแต่สิ่งที่ดีงามสิ่งที่เป็นความจริง โดยไม่พูดจาใส่ร้าย พูดโกหก พูดคำหยาบ และรวมถึงควรเป็นผู้รับฟังที่ดีก็เป็นศิลป์ที่จะช่วยลดความขัดแย้งลงได้ การสื่อสาร การเข้าใจ การยกย่อง สมาชิกในครอบครัว

3. อุตถจริยา (Doing Good) ก็คือ การทำตัวหรือประพฤติให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น อันหมายความว่า สมาชิกในครอบครัวควรจะทำประโยชน์ต่อกัน ต่อส่วนรวมด้วย เป็นการมีความรับผิดชอบทั้งส่วนรวมและสังคม ซึ่งก็จะทำให้เกิดประโยชน์ในระยะยาว

4. สมานัตตา (Even and Equal Treatment) หมายความว่ามีความถึงมีตนเสมอหรือการทำตัวให้เข้ากันได้ ด้วยการร่วมสุขร่วมทุกข์กัน มีความเสมอภาคและต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง ย่อมสร้างความสามัคคีให้กับสมาชิกในครอบครัวได้เป็นอย่างดี แม้ประสบปัญหาต่างคนต้องร่วมมือกัน

หลักธรรมพรหมวิหาร 4 ถือว่าเป็นธรรมของผู้ประเสริฐและผู้มีจิตใจยิ่งใหญ่ ย่อมทำให้ผู้ปฏิบัติสามารถดำรงชีวิตได้อย่างประเสริฐและสมบูรณ์โดยหลักธรรมดังกล่าวอธิบายได้ดังนี้

เมตตา (Loving Kindness) คือ ความรักความปรารถนาอยากให้ทุกคนประสบประโยชน์และความสุข ดังนั้น หากสมาชิกในครอบครัวมีความเมตตาต่อกันและต่างคนต่างปรารถนาให้สมาชิกในครอบครัวมีความสุข ข้อพิพาทก็ย่อมไม่เกิดขึ้น ความเมตตาจึงเป็นพื้นฐานสำคัญของครอบครัว ความเมตตา คือ Care and Compassion หรือความเอื้ออาทร จึงมีบทบาทสำคัญ

กรุณา (Compassion) คือ ความสงสารอยากที่จะช่วยเหลือให้พ้นจากความลำบาก เช่น หากสมาชิกในครอบครัวประสบปัญหา การให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิกในครอบครัวในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเงิน หรือการให้ความรู้ ก็ย่อมจะสร้างความรู้สึกที่ดีให้แก่สมาชิกในครอบครัว

มุทิตา (Sympathetic Joy) คือ ความเบิกบาน พลอยยินดีเห็นผู้อื่นได้ดี อยู่ดี พร้อมสนับสนุน กล่าวคือ การส่งเสริมสมาชิกในครอบครัวให้ประสบความสำเร็จในทุกเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม หน้าที่การงาน การศึกษา ควรสนับสนุน ยกย่อง ยินดี อันจะทำให้สมาชิกในครอบครัวเกิดกำลังใจและพยายามทำหน้าที่ของตนอย่างดีที่สุด

อุเบกขา (Equanimity) คือ ความวางใจเป็นกลาง เป็นการมองตามความจริงโดยวางจิตเรียบสม่ำเสมอมั่นคงเที่ยงตรงดุจตราขึง มองเห็นการที่บุคคลจะได้รับผลดีหรือชั่ว สมควรแก่เหตุที่ตนประกอบ หรือทุกอย่างเกิดจากเหตุและปัจจัย พร้อมทั้งจะวินิจฉัยวางตนและปฏิบัติไปตามหลักการ เหตุผลและความเที่ยงตรง สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ประยูร ธมฺมปยุตฺโต) ได้กล่าวว่า อุเบกขาที่เกิดจากปัญญาจะช่วยรักษาบุคคล สังคม และธรรม ข้อธรรมใหญ่ที่คุ้มทำอุเบกขาถือเป็นข้อที่สำคัญ เพราะหากมีแต่เมตตา กรุณา และมุทิตาก็อาจจะมีสมาชิกครอบครัวบางคนชอบหวังพึ่งผู้อื่นหรืออาศัยความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ช่วยเหลือกันจนเกินขอบเขตโดยไม่คำนึงถึงหลักการหรือความถูกต้องชอบธรรม

จะเห็นว่า การพัฒนาความสุขในครอบครัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านแนวปฏิบัติทางพุทธศาสนาและคุณค่าของครอบครัว ครอบครัวสามารถเป็นสถานที่ที่เติมเต็มไปด้วยความสุขและความสงบในชีวิตของสมาชิกทุกคนได้ ดังนั้น การสร้างความอบอุ่นและความสุขในครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เรามีชีวิตที่มีความสุขและเติมเต็มไปด้วยความสำเร็จในทุกด้านของชีวิต

บทสรุป

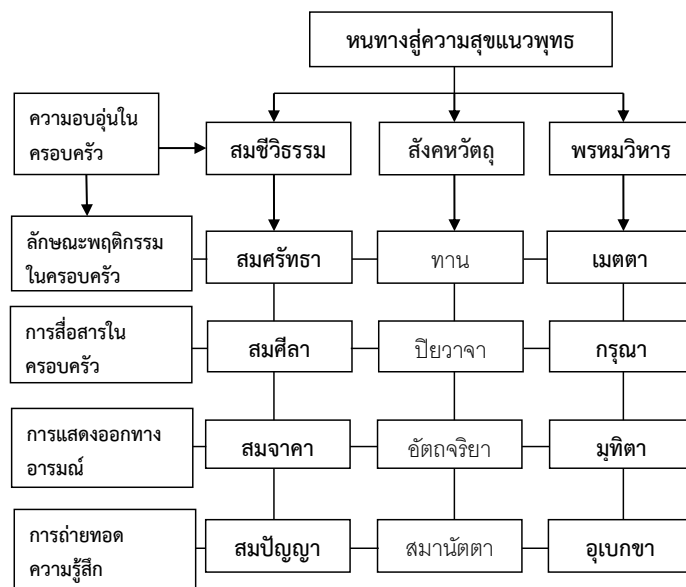
ปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นทุกวันนี้ไม่ว่าจะเป็นปัญหาอาชญากรรม ปัญหาเด็กและเยาวชนกระทำผิด ปัญหาอาชญากรรม ฯลฯ สามารถป้องกันได้ด้วย “การสร้างครอบครัวให้เข้มแข็ง” ครอบครัวเป็นที่ที่เติมเต็มด้วยความรักความอบอุ่นซึ่งอยู่บนพื้นฐานความเข้าใจกัน ชีวิตสมรสที่จะมีความสุข ราบรื่น มั่นคงยืนยาวได้นั้น คู่สมรสควรมีคุณธรรมที่สมหรือสม่ำเสมอ ความเสมอภาค การเสริมสร้างความสามัคคี และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างประเสริฐและสมบูรณ์ ลักษณะพฤติกรรมภายในครอบครัว สามีกี่ทำหน้าที่ของสามี ภรรยาที่ทำหน้าที่ของ

ภรรยา บุตรธิดาก็ทำหน้าที่ของบุตรธิดาให้สมบูรณ์ สมาชิกในครอบครัวต้องมีการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน ปฏิบัติตนให้สมกับหน้าที่ของตนเองอย่างเสมอต้นเสมอปลาย ไม่เอาเปรียบคนในครอบครัว ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ครอบครัวได้วางไว้ มีส่วนร่วมรับผิดชอบกิจกรรมภายในครอบครัว ดูแลสมาชิกในครอบครัวด้วยความรักความปรารถนาอยากให้ทุกคนประสบประโยชน์และความสุขใช้เวลาที่ร่วมกันในครอบครัวอย่างสม่ำเสมอ จะช่วยสานสัมพันธ์ภายในครอบครัวให้แน่นแฟ้น มีความเชื่อ ค่านิยมและทัศนคติในการดำเนินชีวิตเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

การสื่อสารในครอบครัว มีกิจกรรมรยาท การพูดจาไพเราะ น่ารัก น่านับถือ พูดแต่สิ่งที่ดีงามสิ่งที่เป็นความจริง ให้อภัยต่อกัน ก็จะสามารถลดความขัดแย้งลงได้ การพูดจาด้วยถ้อยคำไพเราะอ่อนหวาน จริงใจ ไม่พูดหยาบคายก้าวร้าว โดยไม่พูดจาใส่ร้าย พูดโกหก พูดคำหยาบ และรวมถึงควรเป็นผู้รับฟังที่ดี ให้การอบรมนิสัย ให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิกในครอบครัวในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเงิน หรือการให้ความรู้ ก็ย่อมจะสร้างความรู้สึกที่ดีให้แก่สมาชิกในครอบครัว

การแสดงออกทางอารมณ์ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ โอบอ้อมอารี เสียสละ มีน้ำใจต่อบุคคลในครอบครัว การสละการให้ปันทั้งสิ่งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมเสมอ ไม่ใช่ให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ให้และผู้สละแต่เพียงฝ่ายเดียว ควรพูดคุยกะเปิดใจในสิ่งที่ต้องการเพื่อไม่ให้เก็บสะสมความไม่พอใจกลายเป็นความขัดแย้งรับผิดชอบ ประพฤติให้เป็นประโยชน์ต่อสมาชิกในครอบครัว มีความพร้อมที่จะช่วยเหลือให้สมาชิกครอบครัวประสบความสำเร็จในทุกเรื่อง ทำให้สมาชิกในครอบครัวเกิดกำลังใจและพยายามทำหน้าที่ของตนเองอย่างดีที่สุด

การถ่ายทอดความรู้สึก การทำตัวให้เข้ากันได้ ด้วยการร่วมสุขร่วมทุกข์กัน มีความเสมอภาคและต้องรับผิดชอบต่อภาระของตนเอง ให้รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักดี รู้จักชั่ว รู้จัก สิ่งที่เป็นประโยชน์ สิ่งที่ไม่ใช่ประโยชน์ มองตามความจริงโดยวางจิตเรียบสม่ำเสมอมั่นคงตามเหตุและปัจจัยเมื่อครอบครัวเข้มแข็ง สังคมก็จะเข้มแข็ง ประเทศชาติก็จะเข้มแข็งตามไปด้วย ทั้งนี้เพราะครอบครัวที่อบอุ่นถือเป็นเสาหลักของสังคม การได้รับความรัก ความอบอุ่น และความเข้าใจจากสมาชิกในครอบครัวเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเพราะจะช่วยยึดเหนี่ยวจิตใจ รวมทั้งแนวทางปฏิบัติในการดำเนินชีวิตเพื่อให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพของสังคมและประเทศชาติต่อไป

แผนภูมิที่ 1 แสดงบทสรุป หนทางสู่ความสุขแนวพุทธ: การสร้างความอบอุ่นในครอบครัว

เอกสารอ้างอิง

- Prachanay, C. (2014). *The relationships between family communication patterns, lifestyle, family attachment styles, and social networking behavior and game addiction behavior amongst Thai teenagers in Bangkok metropolitan* (Master's dissertation). Bangkok University, Bangkok, Thailand.
- Crandall, R. C. (1980). *A behavioral science approach*. Massachusetts: Addison-Wesley.
- Keith, C. (1995). Family caregiving system: Models, resources, and values. *Journal of Marriage and the Family*, 57(2), 179-189.
- Phrakru Nipasdhammathimut (Amporn Parimutto). (2010). *Family conflict solution applied from Theravada Buddhism Dhamma* (Master's dissertation). Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Ayutthaya, Thailand.
- Phra Methee Waraporn (Sutthat P.D.9). (2012). *Five precepts, five precepts: Enriching human life* (8th ed.). Bangkok: Tonbun Publishing House.
- Phra Vorawat Dhammadinno (Meekull). (2018). *The method of resolving the problems of the family confliction according to the Buddhist principle* (Master's dissertation). Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Ayutthaya, Thailand.
- Chuayple, P., & Srikrueadong, A. (2019). The relationship of family members and the mental health of Thai adolescents. *Journal of Liberal Art of Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi*, 1(3), 207–220.
- Siricharoensuk, S. (2022). Buddhist well-being and human security development. *The Journal of Research and Academics*, 5(5), 331–342.
- Rianpradab, S. (2020). The relationship between adversity quotient and family relation of supporting personnel in King Mongkut's University of Technology North Bangkok. *Panyapiwat Journal*, 12(2), 149-159.
- Sanitwong Na Ayutthaya, T. (2002). *Family institutions and the strength of communities and society* (Master's dissertation). Huachiew Chalermprakiet University, Bangkok, Thailand.
- Trankhasombat, U. (2002). *The psychology of marriage and marital therapy*. Bangkok: Santa Printing.
- Wilson, C. H. (1991). Cognitive-behavioral intervention for homebound caregivers of persons with stroke. *British Journal of Nursing*, 7(11), 631-640.
- Yenjaima, R., & Suyaporn, S. (2018). Conflict in society: Theory and solution. *Journal of MCU Social Science Review*, 7(2), 224-238.

อุปลักษณความรักเชิงมโนทัศน์จากเพลงร่วมสมัยเวียดนามช่วงปี ค.ศ. 2010-2020
Conceptual metaphors on love in contemporary vietnamese songs between
2010 to 2020

พิชญากัด จะเกรง

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ

บทความนี้ศึกษาอุปลักษณความรักเชิงมโนทัศน์จากเพลงร่วมสมัยเวียดนามช่วงปี ค.ศ. 2010-2020 จำนวนทั้งสิ้น 118 เพลง มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาอุปลักษณเกี่ยวกับความรักและความสัมพันธ์ระหว่าง อุปลักษณมโนทัศน์ผ่านบทเพลงร่วมสมัยเวียดนามช่วงปี ค.ศ. 2010-2020 และเพื่อศึกษาบริบทสังคม-วัฒนธรรมเวียดนามที่มีผลต่ออุปลักษณความรักในเพลงเวียดนามร่วมสมัยปี ค.ศ. 2010-2020 โดยใช้แนวคิดภาษาศาสตร์ปริชานและอุปลักษณเชิงมโนทัศน์ในการวิเคราะห์แหวดวงความหมายต้นทาง (Source domain) ไปยังแหวดวงความหมายปลายทาง (Target domain) เพื่อให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ภาษากับภาพสะท้อนทางวัฒนธรรมของสังคมนั้น ๆ

ผลการศึกษาอุปลักษณความรักเชิงมโนทัศน์จากเพลงร่วมสมัยเวียดนามช่วงปี ค.ศ. 2010-2020 พบวงความหมายที่ใช้เปรียบเทียบบถึงอารมณ์รักทั้งสิ้น 13 ประเภท ได้แก่ 1. อารมณ์รักคือสิ่งมีชีวิต 2. อารมณ์รักคือสิ่งไม่มีชีวิต 3. อารมณ์รักคือธรรมชาติ 4. อารมณ์รักคือสิ่งเหนือธรรมชาติ 5. อารมณ์รักคือการเดินทาง 6. อารมณ์รักคือยานพาหนะ 7. อารมณ์รักคืออาหาร 8. อารมณ์รักคือการเจ็บป่วย 9. อารมณ์รักคืออวัยวะร่างกาย 10. อารมณ์รักคือตัวละคร 11. อารมณ์รักคือวิทยาศาสตร์ 12. อารมณ์รักคือเวลา และ 13. อารมณ์รักคือสี การศึกษาคั้งนี้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและบริบทสังคม-วัฒนธรรม ทำให้สามารถเข้าใจถึงระบบวิธีคิดและมโนทัศน์ของชาวเวียดนามผ่านบทเพลงร่วมสมัยได้

คำสำคัญ :

Abstract

A song can be a tool to reflect the culture of a society. The composers often express the content and meaning of songs related to their knowledge, experience and environment through songs, which contribute to the visibility of the culture of that society. This research is a study of conceptual love metaphors from 118 contemporary Vietnamese songs from 2010 to 2020, which are used in the analysis of various semantic bands. This study has the objectives of studying metaphors about love and the relationship between conceptual metaphors in Vietnamese songs through the use of words in contemporary Vietnamese songs and studying the Vietnamese modern socio-cultural in contemporary Vietnamese songs from 2010 to 2020. The findings are as follows: There are 13 main categories of conceptual love metaphors from contemporary Vietnamese songs from 2010 to 2020, consisting of [LOVE IS ANIMATE], [LOVE IS INANIMATE], [LOVE IS NATURE], [LOVE IS SUPERNATURAL], [LOVE IS JOURNEY], [LOVE IS VEHICLE], [LOVE IS FOOD], [LOVE IS ILLNESS], [LOVE IS BODY] [LOVE IS A MOVIE CHARACTER]

[LOVE IS SCIENCE] [LOVE IS TIMES], and [LOVE IS COLOR]. This study plays an important role in reflecting Vietnamese culture and concepts through contemporary Vietnamese songs from 2010 to 2020.

Keywords: Conceptual Metaphors, Metaphors, Contemporary Vietnamese Songs

บทนำ

ภาษาเป็นเครื่องมือที่มนุษย์ใช้ในการสื่อสารเพื่อถ่ายทอดความรู้สึก นึกคิดที่แสดงถึงสิ่งที่ต้องการสื่อสารไปยังผู้อื่นได้รับรู้ถึงเจตนาของผู้พูด อีกทั้งภาษายังเป็นหัวใจสำคัญที่ช่วยธำรงวัฒนธรรมให้คงอยู่ กล่าวคือ ภาษาสามารถบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ได้ ซึ่งบทเพลงถือเป็นการประพันธ์อย่างหนึ่งที่ถ่ายทอดรูปแบบของภาษาที่ผสมผสานกับสุนทรียะก่อให้เกิดความไพเราะ และสร้างจินตนาการให้กับผู้ฟังเพื่อถ่ายทอดอารมณ์ของบทเพลง ในเรื่องราวต่าง ๆ ทั้งนี้บทเพลงยังสามารถสะท้อนถึงบริบทสังคมวัฒนธรรมของสังคมนั้น ๆ ได้โดยการศึกษาตามทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชานที่กล่าวถึงเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับความคิด สอดคล้องกับแนวคิดของเลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff and Johnson, 1980) ที่ได้เสนอ มุมมองเกี่ยวกับการศึกษาอุปลักษณ์ตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน โดยกล่าวว่าอุปลักษณ์ไม่เพียงพบในบทกวีหรือบทประพันธ์เท่านั้นหากแต่สามารถพบได้ในชีวิตประจำวัน และมีได้จำกัดอยู่ในภาษาเท่านั้น แต่ระบบความคิดของเราที่เป็นอุปลักษณ์เช่นเดียวกัน ดังนั้นการศึกษาอุปลักษณ์จึงสามารถสะท้อนให้เห็นถึงระบบวิถีคิดของคนในสังคมนั้น ๆ

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษาอุปลักษณ์เพลงรักร่วมสมัยเวียดนามในช่วงปี ค.ศ. 2010-2020 เนื่องจากการสร้างสรรค์บทเพลงในแต่ละยุคสมัยสามารถสะท้อนให้เห็นถึงวิถีคิด วิถีชีวิต ค่านิยม และวัฒนธรรมของสังคมเวียดนามได้อีกทั้งอุตสาหกรรมเพลงมีส่วนช่วยในการขับเคลื่อนสังคมและเศรษฐกิจของประเทศได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะยุคภายหลังเวียดนามปฏิรูปประเทศหรือยุคโด่ยเหม้ย (Đổi Mới) ในช่วงตั้งแต่ต้นปี 2000 เพลงป๊อปเวียดนามได้รับความนิยมและได้ออกสู่สาธารณะมากขึ้น

จากการทบทวนวรรณกรรม มีนักวิชาการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาเพลงเวียดนามร่วมสมัยในเชิงสังคม และวัฒนธรรมบ้าง แต่ยังไม่มีการศึกษาในเชิงภาษาศาสตร์ปริชานเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงมโนทัศน์ของชาวเวียดนาม ดังนั้นจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์และการจัดวางความหมายของเพลงร่วมสมัยเวียดนามช่วงปี ค.ศ. 2010-2020 จำนวน 118 เพลง เพื่อให้เห็นถึงระบบความคิดและมิติทางวัฒนธรรมผ่านบทเพลงเวียดนามช่วงปี ค.ศ. 2010-2020 ว่ามีการใช้อุปลักษณ์ประเภทใดบ้าง และศึกษามโนทัศน์ความรักของผู้ชายและผู้หญิงว่าแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมเวียดนามอย่างไร โดยใช้แนวคิดอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ของเลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff and Johnson, 1980) ในการวิเคราะห์เพื่อให้เกิดความเข้าใจมโนทัศน์และสะท้อนให้เห็นถึงระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาที่ถ่ายทอดผ่านทางภาษาเพื่อให้เข้าใจถึงวัฒนธรรมนั้น ๆ

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาอุปลักษณ์เกี่ยวกับความรักและความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณ์มโนทัศน์และศึกษาบริบทสังคมวัฒนธรรมเวียดนามที่มีผลต่ออุปลักษณ์ความรักในเพลงเวียดนามร่วมสมัยปี ค.ศ. 2010-2020

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. ทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน

ทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน (Cognitive Linguistics) แนวคิดนี้เริ่มพัฒนาขึ้นตั้งแต่ปี 1970 นักภาษาศาสตร์ปริชานมีความสนใจเรื่องความสัมพันธ์เรื่องของภาษา (language) และความนึกคิด (mind) ที่ได้มีประสบการณ์รับรู้มาจากโลกภายนอก (the external world) และนำมาถ่ายทอดผ่านทางภาษา

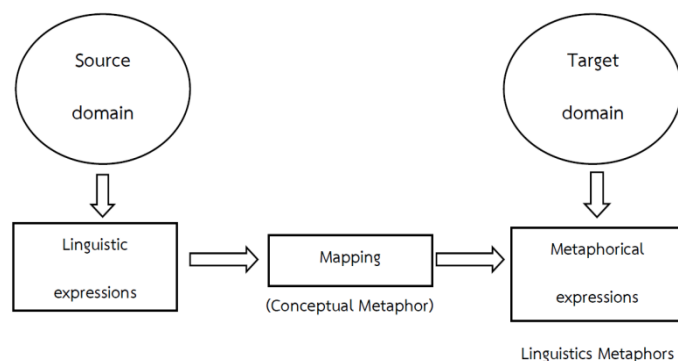
เลคอฟและจอห์นสัน นักภาษาศาสตร์ที่เสนอแนวคิดนี้เชื่อว่าอุปลักษณ์เป็นปรากฏการณ์ทางปริชานที่ประกอบทั้งระบบภาษาและระบบความคิดเข้าด้วยกัน โดยมองว่า อุปลักษณ์คือสิ่งที่ช่วยให้การคิดเป็นสิ่งที่ง่ายขึ้น มีหลักการง่าย ๆ คือการพยายามเข้าใจโมทัศน์หนึ่งที่เป็นนามธรรมด้วยอีกมโนทัศน์หนึ่งที่เป็นรูปธรรมซึ่งเข้าใจง่ายและคุ้นเคยกว่า โดยมโนทัศน์ ทั้งสองนี้มีมิติทางความคิดต่าง ๆ เชื่อมต่อกันอย่างเป็นระบบเนื่องจากมีองค์ประกอบบางอย่างทางความคิดสัมพันธ์กัน

นอกจากนี้เลคอฟและจอห์นสันยังได้อธิบายว่าการศึกษาอุปลักษณ์เชิงปริชานนี้ได้ไปถึงการศึกษาด้านปรากฏการณ์ทางสังคม โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันของมนุษย์ ซึ่งอุปลักษณ์เป็นสิ่งที่อยู่ทั่วไปซึ่งไม่ใช่อยู่ในภาษา แต่อยู่ในความคิดและการกระทำของมนุษย์ด้วย

2. อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์

อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ (Conceptual metaphor) เป็นทฤษฎีที่ เลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff & Johnson, (1980: 3-4) นักภาษาศาสตร์ ได้อธิบายไว้ในหนังสือ Metaphors We Live By (1980) ว่าเป็นแนวคิดอุปลักษณ์แบบใหม่ โดยเขาทั้งสองมองอุปลักษณ์เป็นปรากฏการณ์ทางปริชานที่ประกอบทั้งภาษาและความนึกคิดเข้าไว้ด้วยกัน ทำให้สามารถเข้าใจมโนทัศน์ที่เป็นนามธรรมด้วยมโนทัศน์ที่เป็นรูปธรรมที่ง่ายและคุ้นเคยกว่า เนื่องจากทั้งสองมีมิติทางความคิดที่เชื่อมต่อกัน (mental spaces) เพราะทั้งสองมีบางอย่างทางความคิดที่สัมพันธ์กัน

นอกจากนี้ เขาทั้งสองยังมองว่า ระบบการสร้างมโนทัศน์ (conceptual system) ที่ทำให้มนุษย์สามารถคิดและทำสิ่งต่าง ๆ ได้มีพื้นฐานมาจากอุปลักษณ์ทั้งสิ้น ไม่มีมโนทัศน์นามธรรมใดหรือมีน้อยมาก ที่สามารถพูดถึงได้โดยไม่ใช้อุปลักษณ์หรือไม่มีอุปลักษณ์มาเกี่ยวข้อง ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 1 แสดงแผนผังการวิเคราะห์แฉวงความหมายจากต้นทางไปยังแฉวงความหมายปลายทาง

แนวการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคำอุปลักษณ์และมโนทัศน์ตามที่เลคอฟและจอห์นสัน (1980) ได้เสนอนี้ แสดงให้เห็นภาพของระบบความคิดหรือมโนทัศน์ของคนที่มีต่อประเด็นต่าง ๆ ผ่านการใช้อุปลักษณ์และถ่ายโยงความคิดจากแฉวงความหมายต้นทาง (Source domain) ไปสู่แฉวงความหมายปลายทาง (Target domain) ที่สัมพันธ์กับบริบททางวัฒนธรรมและประสบการณ์ร่วมของคนในสังคม เพื่อให้เกิดความเข้าใจและสื่อความหมายได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้จึงได้นำกรอบแนวการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคำอุปลักษณ์และมโนทัศน์ของเลคอฟและจอห์นสันเพื่อวิเคราะห์การศึกษาอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์จาก

เพลงร่วมสมัยเวียดนามช่วง ปี ค.ศ. 2010-2020 จำนวน 118 เพลง ซึ่งแปลความหมายเป็นภาษาไทยและตรวจสอบโดยเจ้าของภาษา ทั้งนี้เพื่อให้เห็นถึงมโนทัศน์ของชาวเวียดนามผ่านอุปลักษณ์เหล่านี้ที่เกิดจากการเชื่อมโยงกับประสบการณ์การรับรู้ของตัวบุคคล ความนึกคิด ความรู้สึกและการมองโลกของคนเวียดนาม

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง “อุปลักษณ์ความรักเชิงมโนทัศน์จากเพลงร่วมสมัยเวียดนามช่วงปี ค.ศ. 2010-2020” (CONCEPTUAL METAPHORS ON LOVE IN CONTEMPORARY VIETNAMESE SONGS BETWEEN 2010 TO 2020) เพื่อศึกษาอุปลักษณ์ความรักในเพลงเวียดนามร่วมสมัยปี ค.ศ.2010-2020 และภาพสะท้อนทางสังคมวัฒนธรรมของเวียดนาม โดยมีวิธีการดำเนินการวิเคราะห์ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน (Cognitive Linguistic) และแนวคิดอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ (Conceptual Metaphor)

2. เก็บข้อมูลอุปลักษณ์ที่พบในบทเพลงเกี่ยวกับความรัก www.youtube.com ในช่วงปี ค.ศ. 2010-2020 ที่มียอดการเข้าชมเกิน 1, 000, 000 ยอดการเข้าชมเท่านั้น แล้วนำมาคัดเฉพาะบทเพลงที่มีอุปลักษณ์ปรากฏได้ทั้งสิ้น 118 บทเพลง

3. วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.1 วิเคราะห์อุปลักษณ์ที่พบ จากนั้นนำมาแยกประเภทอุปลักษณ์

3.2 ศึกษาความหมายของอุปลักษณ์และความหมายตามบริบทของบทเพลง

3.3 วิเคราะห์มโนทัศน์ โดยอธิบายการถ่ายโยงความหมายจากแนวคิดความหมายต้นทาง ไปยังแนวคิดความหมายปลายทาง ตามแนวคิดอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ของเลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff and Johnson, 1980) และใช้กรอบแนวคิดภาษาศาสตร์ปริชานมาเพื่อศึกษาบริบทสังคมวัฒนธรรมเวียดนามที่มีผลต่ออุปลักษณ์ความรักในเพลงเวียดนามร่วมสมัยช่วงปี ค.ศ.2010-2020

3.4 สรุป อภิปรายผล

ผลการดำเนินการวิจัย

จากการศึกษาอุปลักษณ์ความรักเชิงมโนทัศน์จากเพลงร่วมสมัยเวียดนามช่วงปี ค.ศ. 2010-2020 พบอุปลักษณ์ทั้งสิ้น 13 ประเภท ซึ่งแต่ละประเภทแสดงให้เห็นถึงวงความหมายต้นทางในแต่ละอุปลักษณ์ ถ่ายโยงไปยังวงความหมายปลายทาง การอธิบายความหมายของถ้อยคำอุปลักษณ์ ผู้วิจัยจะนำเฉพาะถ้อยคำอุปลักษณ์ นั้น ๆ มาวิเคราะห์ความหมายของสินินาฏ วัฒนสุข (2549:18, อ้างอิงจากอนุช อภาภิรม. 2544) โดยอุปลักษณ์แต่ละถ้อยคำพบอุปลักษณ์ความรักใน 3 องค์ประกอบ ได้แก่

1. ผู้ที่มีความรัก หมายถึง ผู้รัก ผู้ที่ถูกรัก และบุคคลที่สาม

2. อาการที่เกิดจากความรัก หมายถึง การกระทำ การแสดงความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากความรัก เช่น ออกหัก ผิดหวัง เสียใจ น้อยใจ ไม่กล้ารัก หลงรัก รักข้างเดียว แย่งชิง เป็นต้น

3. อารมณ์รัก หมายถึง อารมณ์ ความรู้สึก ความสัมพันธ์แบบคู่รัก

ทั้งนี้ สามารถอธิบายให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างถ้อยคำอุปลักษณ์ความรักกับบริบทสังคมวัฒนธรรมเวียดนามในประเด็นต่าง ๆ โดยเรียงจากถ้อยคำอุปลักษณ์ที่พบมากที่สุดไปน้อยที่สุด ดังนี้

อุปลักษณ์ความรักคือธรรมชาติ พบถ้อยคำอุปลักษณ์มากที่สุดจำนวน 29 ถ้อยคำคิดเป็นร้อยละ 24.58 โดยการนำมโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นอยู่ตามธรรมชาติ เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติในสภาพต่าง ๆ มา

ใช้ให้เกิดการเปรียบเทียบเพื่อแสดงให้เห็นถึงมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาในมุมมองผู้ที่มีความรักว่า ความรักเป็นธรรมชาติ โดยเห็นว่าลักษณะและสภาพของความรักเป็นลักษณะและสภาวะทางธรรมชาติ เช่น

-การพรากจากคนรักหรือห่างจากคนรัก ดังตัวอย่าง

(1) Vào đêm hôm ấy gió và mưa cuốn đi nàng trăng

ในคืนนั้นลมและฝนได้พัดพาพระจันทร์ไป

(Ngọt Ngào/ Đông Nhi)

จาก (1) “nàng trăng” (พระจันทร์) จัดอยู่ในวงความหมายของธรรมชาติ อ้างถึง ผู้ที่มีความรักที่เป็นผู้หญิง เป็นการนำมโนทัศน์ของลักษณะที่เกี่ยวข้องบางประการของธรรมชาติมาเปรียบเทียบกับความรัก จากลักษณะของ “gió” (ลม) ที่สามารถพัดสิ่งต่างๆ พลิ้วไหวได้ และ “mưa” (ฝน) ที่เมื่อฝนตกมักจะทำให้ท้องฟ้าครึ้มบดบังดวงจันทร์และทำให้มองไม่เห็น ทั้งสองถูกนำมาใช้เพื่ออ้างถึง ความรักหรือคนรักที่หายไป สอดคล้องกับสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ นอกจากนี้อาจหมายถึงบุคคลที่สามที่ทำให้พรากคนรักไป แสดงถึงการเชื่อมโยงมโนทัศน์ต้นทางคือ “ธรรมชาติ” มาเพื่ออธิบายถึงมโนทัศน์ปลายทางคือ “ความรัก” แสดงถึงผู้มีความรัก

อุปสรรคความรักคือสิ่งไม่มีชีวิต พบถ้อยคำอุปสรรครองลงมาจำนวน 18 ถ้อยคำคิดเป็นร้อยละ 18 จากการศึกษาอุปสรรคความรักคือสิ่งไม่มีชีวิตพบมี 3 อุปสรรคคือ อุปสรรคสิ่งของ อุปสรรคสิ่งก่อสร้าง และอุปสรรคดนตรี สะท้อนมโนทัศน์ผู้ใช้ภาษาว่า ความรักเป็นสิ่งไม่มีชีวิต ได้แก่ เป็นสิ่งของ เป็นสิ่งก่อสร้าง และเป็นดนตรี โดยมีสภาพหรือสามารถกระทำกระทำกิริยาหรือถูกกระทำกิริยา เช่น

อุปสรรคความรักคือสิ่งก่อสร้าง

-เปรียบเทียบสิ่งก่อสร้างกับจิตใจคนที่คาดเดายาก ณ ที่นี้หมายถึงการที่คนเข้ามาแต่ยังไม่แน่ใจว่าเขาจะรักจริงหรือไม่ หรือเพียงแค่เข้ามาทำให้หลงเพียงชั่วขณะ ดังตัวอย่าง

(2) Thời gian sẽ chúng mình ta thấy một người đổi thay làm sao!? Sống thế nào!?

Lòng người như giếng sâu đứng trước sắc đẹp, rồi bao cảm dỗ, ai sẽ thủy chung!?

เวลาจะพิสูจน์ให้เราเห็นว่าคนเปลี่ยนไปอย่างไร จะอยู่อย่างไร

ใจคนก็เหมือนบ่อน้ำลึก สวยแล้วมายั่วใครต่อใคร ใครเล่าจะเชื่อ

(Gửi anh và cô ấy/Hương Tràm)

จาก (2) ถ้อยคำ “giếng sâu” (บ่อน้ำลึก) การนำมโนทัศน์เรื่องบ่อน้ำที่มีความลึก จึงยากที่จะมอง ลงไปจนถึงก้นบ่อได้อย่างชัดเจน ถูกนำมาใช้เพื่อถ้อยความหมายของจิตใจของคนที่ยากจะหยั่งถึงว่าเขานึกคิดหรือต้องการอะไร นอกจากนี้ยังสะท้อนถึงวิถีชีวิตชาวเวียดนามที่มีความเกี่ยวพันกับบ่อน้ำ เนื่องจากนัยหนึ่งคือคุณค่าทางวัฒนธรรมที่หล่อเลี้ยงชาวเวียดนามชนบทในเขตรอบลุ่มแม่น้ำแดงในหลายพื้นที่ อีกทั้งบ่อน้ำเป็นสัญลักษณ์แห่งความอุดมสมบูรณ์ แม้ในปัจจุบันประเทศเวียดนามได้พัฒนาและมีนโยบายชนบทใหม่เพื่อให้ชาวบ้านมีน้ำสะอาดใช้ในทุกครัวเรือน ทำให้ชาวเวียดนามไม่ได้ใช้น้ำจากบ่อน้ำอีก แต่ก็ยังคงพบเห็นได้ในชุมชน ถือเป็นสมบัติล้ำค่าและเป็นส่วนหนึ่งของความทรงจำที่ส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่น

อุปสรรคความรักคือดนตรี

-เสน่ห์ของผู้หญิงเหมือนซิมโฟนีที่ทำให้ใครต่อใครต่างหลงใหล เหมือนกับหลายคนที่หลงใหลในเสียงเพลงและเสียงดนตรี ดังตัวอย่าง

(3) Em là bản giao hưởng khiến nhân gian phải động lòng
คุณคือซิมโฟนีที่ทำให้ผู้คนตกหลุมรัก

(Chân Ái/Orange)

จาก (3) ถ้อยคำ “bản giao” (ซิมโฟนี) เป็นการนำดนตรีมาเปรียบถึงผู้หญิงที่สวยงาม มีเสน่ห์ ทำให้หลายคนหลงใหล ซึ่งเป็นอารมณ์รักอย่างหนึ่ง สอดคล้องกับซิมโฟนี เป็นดนตรีตะวันตกที่มีการสอดประสานกันระหว่างเครื่องดนตรีหลายชนิดทำให้เกิดความไพเราะ เพลิดเพลิน จนทำให้หลายคนชื่นชอบ นอกจากนี้ซิมโฟนี ทำให้เห็นถึงร่องรอยทางประวัติศาสตร์ในช่วงฝรั่งเศสเข้ามาแพร่อิทธิพลในเวียดนามช่วงก่อนปี ค.ศ. 1900 หนึ่งในนั้นคือการรับเอาวัฒนธรรมดนตรีแนวตะวันตกมาประยุกต์ในวงการดนตรีในประเทศเวียดนามอีกด้วย

อุปสรรคความรักคือสิ่งของ

-ความรักทำให้ผู้คนรู้สึกอบอุ่นหัวใจได้ ความรักที่ทำให้คนรู้สึกดี ดังตัวอย่าง

(4) Tình yêu như lò vi sóng, làm ta nóng từ trong ra

ความรักก็เหมือนเตาไมโครเวฟ ทำให้เราอบอุ่นจากภายในสู่ภายนอก

(Trời hôm nay nhiều mây cục!/Đen)

จาก (4) ถ้อยคำ “lò vi sóng” (เตาไมโครเวฟ) คือการนำคุณสมบัติบางประการของสิ่งของคือไมโครเวฟ ซึ่งเป็นรังสีคลื่นสั้นรูปแบบหนึ่งที่ทำให้ความร้อนออกมาได้ เสมือนความรักทำให้เราสามารถรู้สึกอบอุ่นได้ ซึ่งเป็นอารมณ์รักอย่างหนึ่ง

อุปสรรคความรักคือสิ่งมีชีวิต พบถ้อยคำอุปสรรคจำนวน 17 ถ้อยคำคิดเป็นร้อยละ 14.41 โดยพบ 3 อุปสรรคได้แก่ อุปสรรคมนุษย์ อุปสรรคสัตว์ และอุปสรรคพืช สะท้อนมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาว่า ผู้มีความรักเป็นสิ่งมีชีวิต ได้แก่ เป็นมนุษย์ สัตว์ และพืช ตัวอย่างเช่น

อุปสรรคความรักคือมนุษย์

-ความรักและความหลงใหลของผู้ชายที่มีให้กับผู้หญิง ดังตัวอย่าง

(5) Từng đi lạc ở trong thế giới điên rồ ngoài kia

Và tình yêu em trao anh ngày ấy đã mang anh về bên em

Yêu em như a fat kid loves cake

เคยหลงอยู่ในโลกที่บ้าคลั่งและความรักที่ผมมอบให้คุณในวันนั้น ทำให้ผมมาหาคุณ ผมรักคุณเหมือนเด็กอ้วนชอบเค้ก

จาก (5) ถ้อยคำ “fat kid” (เด็กอ้วน) ถ้อยคำ “fat kid” (เด็กอ้วน) จัดอยู่ในวงความหมายของมนุษย์ ถูกนำมาใช้เป็นมโนทัศน์ต้นทาง “มนุษย์” เพื่อถ่ายโยงกับมโนทัศน์ปลายทางคือ “ผู้ที่มีความรักที่เป็นผู้ชาย” ส่วนถ้อยคำ “cake” (เค้ก) ถูกนำมาอ้างถึง “ผู้ที่มีความรักที่เป็นผู้หญิง” แสดงให้เห็นถึงมโนทัศน์ของเด็กคนหนึ่งที่หลงใหลและชื่นชอบในการทานขนมจนอ้วน สะท้อนถึงความรักและความหลงใหลของผู้ชายที่มีให้กับผู้หญิง

นอกจากนี้สะท้อนถึงเศรษฐกิจเวียดนามเติบโตมากขึ้น ทำให้ผู้คนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สอดคล้องกับบทเพลง Chiếc Bụng Đói ขับร้องโดย Bé Thanh Ngân ในประเด็นวิถีชีวิตที่สะท้อนถึงปัญหาข้าวยากหามาแฉ่ง ผู้คนอดอยากและไม่มี ความมั่นคงทางอาหาร อันเนื่องมาจากสงครามที่เกิดขึ้นในประเทศเวียดนาม ดังนั้นในบทเพลงที่พูดถึงความผิมนในวัยเด็กที่อยากจะมีอาหารล้นเพื่อให้พวกเขาได้อิ่มท้องในทุกมื้อ ทำให้ชาวเวียดนามให้ความสำคัญกับเรื่องปากท้องอย่างมากโดยจะเห็นได้จากคำว่า “tốt bụng” ที่แปลว่า “ใจดี”

ในภาษาเวียดนาม “tốt” แปลว่า “ดี” ส่วน “bụng” แปลว่า “ท้อง” กล่าวคือหากท้องอืดจะทำให้คนอารมณ์ดีไร้กังวลส่งผลให้อารมณ์เย็นหรือใจดีนั่นเอง

-มุมมองต่อความรักระหว่างชายหญิงด้านสถานะทางสังคม ดังตัวอย่าง

(6) Dầu biết phận mình cay đắng. Nhưng cứ sao lòng vẫn buồn.

Làm phu, làm thuê làm sao. Mơ cho đũa ngọc ngà

แม้ว่าฉันรู้ว่าชะตากรรมของผมขมขื่น แต่ทำไมหัวใจของผมยังคงเศร้า

ในฐานะกรรมกรรับจ้าง ผมจะฝันถึงหยกได้อย่างไร

(Cô Thắm Không Vê/Phát Hồ)

(7) Em vẫn trao hết cho anh. Cứ muốn bên anh một đời như.

Công chúa vốn đi bên cạnh hoàng tử

ฉันยังมอบทุกอย่างให้คุณ แค่อยากอยู่กับคุณไปตลอดชีวิตตั้ง เจ้าหญิงผู้เดินเคียงข้างเจ้าชาย

(Người Minh Yêu Chưa Chắc Đã Yêu Minh/GIL LÊ)

จาก (6) ถ้อยคำ “Làm phu, làm thuê” (กรรมกร) ถูกนำมาอ้างอิงถึง ผู้ชายที่มีอาชีพหรือฐานะไม่มั่นคง และถ้อยคำ “ngọc ngà” (อัญมณี) ถูกนำมาอ้างอิง ผู้หญิงที่สวยงามหรือมีฐานะที่ดี บ่งบอกถึงความรักที่อกหัก ไม่สมหวังในความรัก สะท้อนถึงผู้ที่มีความรักของคนสองคนที่มีฐานะ และสถานะทางสังคมต่างกัน กล่าวคือผู้ชายที่อาชีพหาซาวกินค่า อาชีพไม่มั่นคงโอกาสที่จะได้รักกับผู้หญิงที่เปรียบพร้อมกว่าหรือหญิงสาวสวยจะเป็นไปได้ยาก อีกมุมมองหนึ่งคือการมีสถานะทางสังคมที่ใกล้เคียงกันจะสามารถเกื้อกูลกัน และสามารถประคองรักให้ยาวนานได้เหมือนดั่งเจ้าหญิงและเจ้าชาย ดังตัวอย่าง (7)

อย่างไรก็ตาม ทั้งสองบทเพลงเป็นเพียงการหยิบยกบางมุมของชาวเวียดนามเท่านั้น ซึ่งปัจจุบันค่านิยมในเรื่องความรักอาจเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ยกตัวอย่างเช่นท่อนหนึ่งในบทเพลง Sáng mắt chưa? ขับร้องโดย Trúc Nhân ที่ว่า “Giờ em đã sáng mắt chưa? “สามีของคุณเป็นเกย์”

สะท้อนบริบทสังคมเวียดนามที่พยายามนำเสนออีกมุมมองหนึ่งของความรักและการเลือกคู่ครองเกี่ยวกับกลุ่ม LGBTQ+ ในขณะเดียวกันยังแสดงให้เห็นถึงการผลักดันกฎหมายการสมรสเท่าเทียมในสังคมเวียดนามเช่นเดียวกัน (กองบรรณาธิการ วอยซ์ทีวี. (2014). เว็บไซต์ : <https://www.voicetv.co.th/read/119799>)

อุปนิสัยความรักคือสัตว์

-เรื่องราวจากนิทานอีสปมาถ่ายทอดถึงความรักที่ไม่สมหวัง ดังตัวอย่าง

(8) Anh như con cáo, em như một cành nho xanh.

Khi em còn trẻ và đẹp, em lại không dành cho anh

ผมเหมือนสุนัขจิ้งจอก เธอเหมือนเถาองุ่นเขียว

ตอนที่คุณยังเด็กและสวย คุณไม่ใช่สำหรับผม

(Anh Đếch Cần Gì Nhiều Ngoài Em/ Đen)

จาก (8) ถ้อยคำ “con cáo” (สุนัขจิ้งจอก) ถูกนำมาใช้เพื่ออ้างอิง ผู้ที่มีความรักที่เป็นผู้ชาย ส่วนถ้อยคำ “cành nho xanh” (เถาองุ่นเขียว) อ้างถึง ผู้ที่มีความรักที่เป็นผู้หญิง เป็นการนำมโนทัศน์เรื่องราวในนิทานอีสปที่เป็นเรื่องราวระหว่างสุนัขจิ้งจอกกับพวงองุ่นมาแสดงถึงผู้ชายที่ต้องการคนรัก แต่ไม่ได้ตั้งใจหวังจึงล้มเลิกความตั้งใจในการจีบ สอดคล้องกับเนื้อเรื่องที่สุนัขจิ้งจอกเดินผ่านไร่องุ่นจึงอยากกินเพื่อแก้กระหาย แต่

สุดท้ายกระโดดกินก็พลาดทุกที จนเริ่มเหนื่อยจึงล้มเลิกความตั้งใจที่จะกินงูนั่น แสดงให้เห็นถึงผู้ที่มีความรักที่ไม่สมหวัง

-การเปรียบเทียบระหว่างสัตว์และลักษณะของมนุษย์เพื่อนำมาใช้ในการสื่อถึงอารมณ์รัก

(9) Anh không muốn nghe kể chuyện em với hán lên giuồng

Anh đẹp trai ngời ngời không phải bò hay linh dương.

Rồi mai em đi mất, đời anh sẽ lại đẹp tinh tươm.

ผมไม่อยากจะยินเรื่องเธอกับเขาแล้ว คนหล่อไม่ใช่วัวหรือละมั่ง

พรุ่งนี้เธอก็จากไปแล้วชีวิตของผมก็จะสวยงามและบริสุทธิ์อีกครั้ง

จาก (9) ถ้อยคำ “bò” (วัว) และ ถ้อยคำ “linh dương” (ละมั่ง) แสดงให้เห็นถึงการนำสัตว์มาเปรียบถึงลักษณะของคน ณ ที่นี้ ถ้อยคำ “bò” (วัว) และ ถ้อยคำ “linh dương” (ละมั่ง) อ้างถึง คนโง่ ถูกหลอกง่าย สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมเวียดนามในการเปรียบเทียบระหว่างสัตว์และลักษณะของมนุษย์เพื่อนำมาใช้ในการสื่อถึงอารมณ์รัก จากตัวอย่างทั้งสองจะเห็นถึงบริบทสังคมของเวียดนามที่เป็นสังคมเกษตรกรรมส่งผลต่อการเลือกใช้ภาษาเพื่อสื่อถึงสิ่งที่เป็นนามธรรม

อุปลักษณความรักคือพิษ

-ความรักที่ต้องห่างไกลกัน ดังตัวอย่าง

(10) có lẽ trái tim giờ đây héo úa

บางทีตอนนี้หัวใจของฉันทำลังเหี่ยวเฉา

(Anh Thế Giới Và Em /Hương Tràm)

จาก (10) ถ้อยคำ “héo úa” (เหี่ยวเฉา) เปรียบเทียบถึงอาการที่เกิดขึ้นจากความรัก เป็นลักษณะอาการที่เกิดจากการขาดน้ำทำให้พืชมีลักษณะเหี่ยวเฉา ณ ที่นี้ถูกนำมาอ้างถึงอาการของผู้ที่ขาดคนรัก เหงาหรือต้องใช้ชีวิตอย่างโดดเดี่ยว เสมือนอาการพืชที่ขาดน้ำ ซึ่งน้ำเป็นสิ่งที่ต้องใช้ในการดูแลบำรุงพืช ที่ขาดน้ำจะทำให้เหี่ยวแห้งและตายลงได้

อุปลักษณความรักคืออาหาร พบถ้อยคำอุปลักษณจำนวน 11 ถ้อยคำคิดเป็นร้อยละ 9.32 โดยอุปลักษณอาหาร หมายถึง อุปลักษณที่เกิดจากการนำรูปภาพที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับอาหารมาใช้กล่าวเปรียบเทียบถึงความรัก ในเรื่องลักษณะ วิธีการทำ รวมถึงรสชาติซึ่งหมายถึง รส หรือสิ่งที่รับรู้ได้ด้วยลิ้น เช่นเปรี้ยว หวาน เค็ม ฝาด (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554, น.973) สะท้อนถึงวิถีชีวิตของชาวเวียดนามที่ให้ความสำคัญกับการทานข้าวร่วมกันในครอบครัว ทั้งถ้อยคำอุปลักษณที่ปรากฏยังเป็นอาหารที่หาทานง่ายในสังคม

-สีสนของความรัก มีสุขมีทุกข์ปะปนกันไป เป็นเรื่องธรรมดาของความรักที่บางครั้งอาจมิได้ราบรื่นเสมอไป ดังตัวอย่าง

(11) Mì tôm cũng tựa như tình yêu. Vừa chua vừa cay nhưng mà ngon.

Nhiều khi chẳng đời mấy cũng muốn ăn nhiều vào

บะหมี่กึ่งสำเร็จรูปก็เหมือนความรัก ทั้งเปรี้ยวและเผ็ด แต่อร่อย

บ่อยครั้งแม้ไม่หิวก็ยังอยากกินมากขึ้น

Trúc Nhân & HẢO HẢO /Làm Gỏi Đờ Thèm)

จาก (11) ถ้อยคำ “Mi tòm” (บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป) จัดอยู่ในวงความหมายของอาหาร อ้างถึง อารมณ์รัก เป็นการนำรสชาติของอาหาร ณ ที่นี้คือ “Mi tòm” (บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป) ที่มีรสชาติ “chua” (รสชาติเปรี้ยว) และ “cay” (เผ็ด) มากกล่าวถึงสถานะของอารมณ์รักที่ถ่ายโยงถึงสีสันของความรัก มีสุขมีทุกข์ปะปนกันไป เป็นเรื่องธรรมดาของความรักที่บางครั้งอาจมิได้ราบรื่นเสมอไป

อุปสรรคความรักคือการเดินทาง พบถ้อยคำอุปสรรคจำนวน 10 ถ้อยคำคิดเป็นร้อยละ 8.4 แสดงให้เห็นถึงการเคลื่อนที่และความสัมพันธ์ที่สามารถพัฒนาให้ก้าวหน้าหรือสิ้นสุดได้ หรือเป็นความสัมพันธ์ที่ดำเนินไปอย่างมีเป้าหมาย เช่น

-อุปสรรคความรัก ความไม่ราบรื่นในความรัก ดังตัวอย่าง

(12) Minh ðèo nhau trên con xe nhỏ nhỏ, qua từng con phố ðen xanh ðỏ

เราเดินทางผ่านไฟแดงและไฟเขียวบนถนนด้วยกันบนรถคันเล็ก

(Yêu Ðương/OSAD)

จาก (12) ถ้อยคำ “xanh ðỏ” (ไฟเขียวแดง) เป็นการนำสัญญาณไฟจราจร มาใช้เพื่อเป็นมโนทัศน์ต้นทางคือ “การเดินทาง” มาถ่ายโยงถึงมโนทัศน์ปลายทางคือ “ความรัก” โดยการนำสัญญาณไฟแดง เป็นสัญญาณที่บ่งบอกถึงการหยุดชะงัก อ้างถึง อุปสรรคความรัก ความไม่ราบรื่นในความรัก ส่วนสัญญาณไฟเขียวเป็นสัญญาณผ่านได้ อ้างถึง ความรักที่ราบรื่น ความสัมพันธ์อันดีกับคนรัก ดังนั้นถ้อยคำ “xanh ðỏ” (ไฟเขียวแดง) จึงหมายถึง ความสัมพันธ์ที่มีทั้งสุขและทุกข์ปะปนกันไป สอดคล้องกับอารมณ์รัก

อุปสรรคความรักคือยานพาหนะ พบถ้อยคำอุปสรรคจำนวน 9 ถ้อยคำคิดเป็นร้อยละ 7.63 สะท้อนมโนทัศน์ของเวียดนามในบริบทสังคมเวียดนามที่ต้องออกเดินทางไปทำกิจกรรมหรือออกไปทำงานมาเปรียบถึงความรัก เช่น

-การรอคอยคนรัก ดังตัวอย่าง

(13) Có một chuyến xe ðang chờ ðợi ai. Chờ ðợi ai.

มีรถเมล์กำลังรอใครบางคนอยู่ รอใครสักคนกลับมา

(Em Là Ai?/Vu)

จาก (13) ถ้อยคำ “chuyến xe” (รถเมล์) ถูกนำมาเปรียบเป็นมโนทัศน์ต้นทางคือ “การเดินทาง” ถ่ายโยงกับมโนทัศน์ปลายทางคือ “ผู้ที่มีความรัก” อ้างถึงผู้ชาย การนำยานพาหนะที่ใช้เพื่อรับส่งผู้โดยสารมาเปรียบเทียบการรอคอยให้บางคน เสมือนการรอคอยผู้โดยสาร สอดคล้องกับผู้ที่มีความรัก

อุปสรรคความรักคือร่างกาย พบถ้อยคำอุปสรรคจำนวน 7 ถ้อยคำคิดเป็นร้อยละ 5.93 แสดงถึงอวัยวะร่างกายที่เกี่ยวข้องกัน เช่น มือ-มือ, กระดูก-ข้อต่อ เป็นต้น สะท้อนมโนทัศน์ที่เป็นสิ่งสองสิ่งที่มีความสัมพันธ์กันหรือเชื่อมต่อกันได้ หากขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปจะไม่สมบูรณ์ เช่น

-ความรักที่มีกันและกัน ดังตัวอย่าง

(14) Vẫn thích anh, muốn anh, có anh ở ðây bên em như là xương cấn khớp.

ฉันยังชอบคุณ ต้องการคุณ และอยากให้คุณอยู่เคียงข้างฉัน เช่นเดียวกับกระดูกต้องการข้อต่อ

(Em Bé/ Karik, Amée)

อุปสรรคความรักคือการเจ็บป่วย พบถ้อยคำอุปสรรคจำนวน 5 ถ้อยคำคิดเป็นร้อยละ 4.24 สะท้อนให้เห็นถึงมโนทัศน์เกี่ยวกับการเจ็บป่วยว่าความรักมีทั้งสุขและทุกข์ปะปนกัน เสมือนกับร่างกายของเราที่บางครั้งมีการเจ็บป่วยหรือร่างกายอาจไม่สบายได้เช่นกัน เช่น

-ความไม่แน่นอนในความสัมพันธ์ เหมือนกับร่างกายที่บางที่มีอาการเจ็บป่วยจึงต้องทานยา
ใบสั่งยาจึงเป็นตัวแทนของความสัมพันธ์ที่เริ่มสั่นคลอน ดังตัวอย่าง

(15) Yêu xa phải nhớ lấy điều là điều toa. Có chắc tình mình về lâu về dài
รักระยะไกลต้องจำไว้ว่ามันคือ ใบสั่งยา เป็นการยากที่จะแน่ใจในความรักของเราในระยะยาว

(Điều Toa/Masew x Pháo)

จาก (15) ถ้อยคำ "Điều toa" (ใบสั่งยา) เป็นการนำมโนทัศน์เรื่องการเจ็บป่วยมาเปรียบเทียบกับความรัก แสดงถึงความไม่แน่นอนในความรัก เหมือนคนเรามีเกิด แก่ เจ็บ ตาย สอดคล้องกับชีวิตมนุษย์ที่ทุกคนจะต้องเจอ เนื่องจากมโนทัศน์ในเรื่องของความเจ็บป่วยมาเปรียบในเรื่องความรักที่มีสุขและทุกข์ปะปนกันไปจึงไม่มีความแน่นอนในความสัมพันธ์ เหมือนกับร่างกายที่บางที่มีอาการเจ็บป่วยจึงต้องทานยา ใบสั่งยาจึงเป็นตัวแทนของความสัมพันธ์ที่เริ่มสั่นคลอนแสดงถึงอารมณ์รัก

อุปสรรคความรักคือตัวละคร พบถ้อยคำอุปสรรคจำนวน 4 ถ้อยคำคิดเป็นร้อยละ 3.39 สะท้อนมโนทัศน์ของชาวเวียดนามที่รับอิทธิพลจากภาพยนตร์ตะวันตกจึงเริ่มนำตัวละครจากในภาพยนตร์เข้ามาถ่ายโยงถึงผู้ที่มีความรักในบทเพลง สอดคล้องกับบริบทประเทศที่อุตสาหกรรมภาพยนตร์ต่างประเทศได้รับความสนใจเพิ่มมากขึ้นจากชาวเวียดนาม เช่น

-การแสดงความรักห่วงใยต่อคนรัก ดังตัวอย่าง

(16) Anh như biến thành người nhện, vì trong lòng nhiều tơ vương
มันเหมือนกันว่าผมกลายเป็นมนุษย์แมงมุมเพราะมีสายใยรักในใจของผม

(Anh Đéch Căn Gì Nhiều Ngoài Em/ Đen)

จาก (16) ถ้อยคำ “người nhện” (มนุษย์แมงมุม) จัดอยู่ในวงความหมายตัวละครในบริบทเพลงนี้กล่าวถึงสไปเดอร์แมน ซึ่งเป็นตัวละครหรือตัวแสดงในภาพยนตร์ที่เป็นยอดมนุษย์มีความสามารถในการชักใยออกมาได้ ถ้อยคำ “tơ vương” (ใยไหม) อ้างถึงความห่วงใย โดยการนำลักษณะบางประการของใยที่โยงกันไปมาเพื่อแสดงถึงความห่วงใยที่มีให้กับคนรัก

อุปสรรคความรักคือสิ่งเหนือธรรมชาติ พบถ้อยคำอุปสรรคจำนวน 4 ถ้อยคำคิดเป็นร้อยละ 3.39 เช่น

-อาการที่เกิดจากความรักที่เป็นความทรงจำซึ่งยากจะลบเลือน ดังตัวอย่าง

(17) Nhưng nắng mới đã lên đánh lừa ta rằng mọi thứ đã trôi qua. Nhưng quá khứ đời
khi hiện về ám ảnh như bóng ma. Ở sau lưng, không nhìn thấy không có nghĩa là đã xa
แต่แสงแดดใหม่ ๆ ได้หลอกเราว่าทุกอย่างจบลงแล้ว แต่อดีตบางครั้งก็กลับมาหลอกหลอน เราเหมือนผี
ด้านหลังมองไม่เห็นไม่ได้หมายความว่าอยู่ไกล

(Nước Mắt Em Lau Bằng Tình Yêu Mới/Da LAB ft. Tóc Tiên)

จาก (17) ถ้อยคำ “bóng ma” (ผี) เป็นการนำมโนทัศน์เกี่ยวกับความเชื่อเรื่องผีสาวที่ว่าแมงที่เกิเกิดขึ้นในอดีต สะท้อนถึงชาวเวียดนามมีความเชื่อในเรื่องผีสาว อาจมองไม่เห็นด้วยตาเปล่าแต่เชื่อว่าเป็นสิ่งเหนือธรรมชาติที่มีอยู่ และสอดคล้องกับอาการที่เกิดจากความรัก

อุปสรรคความรักคือสี พบถ้อยคำอุปสรรคจำนวน 2 ถ้อยคำคิดเป็นร้อยละ 1.69 สะท้อนมโนทัศน์ในเรื่องการนำสีมาเปรียบถึงลักษณะความรักและอารมณ์รัก เช่น

-ความรักที่จืดจางลง

(18) Tình yêu giờ đây hình như đã hết nhiệm màu

ความรักตอนนี้ดูเหมือนสีกำลังจางลง

(Có Điều Gì Sao Không Nói Cùng Anh/Trung Quân)

จาก (18) ถ้อยคำ “hết nhiệm màu” (สีจางลง) ถูกนำมาเปรียบถึงลักษณะของความรัก อ้างถึงความรักที่มีลดน้อยลงไป เปรียบกับสีที่กำลังซีดหรือจางลง แสดงให้เห็นถึงความรักที่ไม่ค่อยได้เอาใจใส่ดูแล ทำให้ไม่รู้สึกรักพิเศษเช่นเดิม เหมือนสีที่เริ่มซีดหรือจางลง สอดคล้องกับอารมณ์รัก

อุปสรรคความรักคือวิทยาศาสตร์ พบถ้อยคำอุปสรรคจำนวน 1 ถ้อยคำคิดเป็นร้อยละ 0.85 สะท้อนถึงการนำทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์เข้ามาอ้างถึงอารมณ์รัก เช่น

-ความหลงใหลในความรัก

(19) Anh đã tin vào em như tin vào thuyết nhật tâm

ผมเชื่อในตัวคุณ เหมือนผมเชื่อในทฤษฎีเฮลิโอเซนตริก

(Hai Triệu Năm /Đen)

จาก (19) ถ้อยคำ “thuyết nhật tâm” (ทฤษฎีเฮลิโอเซนตริก) จัดอยู่ในวงความหมายของวิทยาศาสตร์ อ้างถึงความเชื่อในความรักที่มอบให้กับผู้หญิงคนหนึ่ง ความหลงใหล หลงเสน่ห์ในตัวผู้หญิง สอดคล้องกับอารมณ์รัก เนื่องจากนำทฤษฎีเฮลิโอเซนตริก (Heliocentrism) เป็นเรื่องเกี่ยวกับการศึกษาวัตถุท้องฟ้าในอดีตของกาลิเลโอที่เขาเชื่อว่าโลกกลมขณะที่คนยุคนั้นมีความเชื่อว่าโลกแบน หลายคนจึงมองว่า เขา ส ต ิ ไม ่ ดี (ส ี บ ค ัน จ า ก เ ว ี บ ไซ ต ์ : <https://www.meteorologiaenred.com/th/teoria-heliocentrica.html#:~:text=>

อุปสรรคความรักคือเวลา พบถ้อยคำอุปสรรคจำนวน 1 ถ้อยคำคิดเป็นร้อยละ 0.85 เช่น

-อารมณ์รักที่เป็นความรู้สึกเย็นชา

(20) Muốn được cùng em, trồng rau bèn hồ cá

Nhung tim em lúc đó, là thời kì đồ đá

ผมอยากอยู่กับคุณ ปลูกผักริมสระน้ำ แต่หัวใจของเธอในตอนนั้น เหมือนดั่งยุคหิน

(Hai Triệu Năm /Đen)

จาก (20) ถ้อยคำ “đồ đá” (ยุคหิน) ซึ่งเป็นการบ่งบอกถึงช่วงเวลาทางประวัติศาสตร์ ถูกนำมาอ้างถึงอารมณ์รักที่เป็นความรู้สึกเย็นชา ใจแข็งของผู้หญิง ไม่สานต่อความรัก สะท้อนการนำมโนทัศน์ต้นทางเกี่ยวกับ “เวลา” มาถ้อยความหมายถึงมโนทัศน์ปลายทางคือ “อารมณ์ความรัก”

บทสรุป

จากการศึกษาเพลงเวียดนามร่วมสมัยทั้งสิ้น 118 เพลงสามารถแบ่งอุปสรรคออกเป็น 13 ประเภท สามารถจำแนกเป็นประเภทย่อยตามลักษณะตามความหมาย ได้ดังนี้

ประเภทอุปสรรคความรัก	จำนวนถ้อยคำที่พบ (คำ)	คิดเป็นร้อยละ
อุปสรรคความรักคือธรรมชาติ	29	24.58%
อุปสรรคความรักคือสิ่งไม่มีชีวิต	18	15.25%
อุปสรรคความรักคือสิ่งมีชีวิต	17	14.41%

ประเภทอุปลักษณความรัก	จำนวนถ้อยคำที่พบ (คำ)	คิดเป็นร้อยละ
อุปลักษณความรักคืออาหาร	11	9.32%
อุปลักษณความรักคือการเดินทาง	10	8.47%
อุปลักษณความรักคือยานพาหนะ	9	7.63%
อุปลักษณความรักคืออวัยวะร่างกาย	7	5.93%
อุปลักษณความรักคือการเจ็บป่วย	5	4.24%
อุปลักษณความรักคือตัวละคร	4	3.39%
อุปลักษณความรักคือสิ่งเหนือธรรมชาติ	4	3.39%
อุปลักษณความรักคือสี	2	1.69%
อุปลักษณความรักคือวิทยาศาสตร์	1	0.85%
อุปลักษณความรักคือเวลา	1	0.85%
ผลรวม	118	100.00%

ตารางที่ 1 อุปลักษณความรัก 13 ประเภทจากบทเพลงเวียดนามร่วมสมัยช่วงปี ค.ศ.2010-2020

จากผลการวิจัยที่กล่าวมา แสดงให้เห็นอุปลักษณเชิงมนทัศน์ในเรื่องต่าง ๆ 13 ประเภทที่พบในบทเพลงความรักร่วมสมัยเวียดนาม การถ้อยความหมาย และสะท้อนมนทัศน์ของผู้ประพันธ์ในเรื่องต่าง ๆ สอดคล้องกับแนวคิดอุปลักษณเชิงมนทัศน์ของเลคอฟและจอห์นสัน ที่มองว่า อุปลักษณสามารถสะท้อนให้เห็นถึงระบบวิธีคิดของผู้ใช้ภาษาได้ ทั้งยังสามารถสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมของสังคมนั้น ๆ ผ่านภาษาที่ใช้ในการสื่อสารระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร ซึ่งเป็นภาษาที่ใช้ภาษาในชีวิตประจำวันทั่วไปของมนุษย์และที่อยู่ในความคิดและการกระทำของมนุษย์ด้วย อาทิ อุปลักษณความรักคือธรรมชาติพบมากที่สุด แสดงให้เห็นถึงความผูกพันระหว่างชาวเวียดนามและธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ประเทศเวียดนาม อุปลักษณความรักคืออาหารแสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญในการร่วมกันรับประทานอาหารพร้อมหน้าพร้อมตากันในครอบครัว เป็นต้น นอกจากนี้จะเห็นว่าผู้ประพันธ์มีการใช้ภาษาเวียดนามในการถ้อยความมนทัศน์ต่าง ๆ ทำให้เห็นถึงความสัมพันธ์กันระหว่างภาษากับบริบททางสังคมที่สอดคล้องกัน อีกทั้งยังทำให้เห็นถึงค่านิยม มุมมอง วิธีชีวิต วัฒนธรรมของชาวเวียดนาม อาทิ เปรียบอัญมณีเป็นผู้หญิง ผู้ชายเป็นกรรมกร สะท้อนถึงผู้ที่มีสถานะทางสังคมดี มีฐานะดี มีเงินทองจะมีโอกาสประสบความสำเร็จในด้านความรักมากกว่าผู้ที่ไม่พร้อม และเปรียบชิมโปนี่เป็นอารมณ์รักที่ทำให้ผู้คนหลงใหลและตกหลุมรัก นอกจากนี้ชิมโปนี่ทำให้เห็นถึงร่องรอยทางประวัติศาสตร์ของการรับอิทธิพลดนตรีตะวันตกเข้ามาประยุกต์และประสานเข้ากับดนตรีพื้นเมืองของเวียดนาม และเปรียบความรักเป็นพืช ที่ต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่ หากไม่ดูแลเอาก็อาจเหี่ยวเฉาได้ เช่นเดียวกับความรักหากไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่อาจทำให้รักสั้นคลอนได้ เป็นต้น นอกจากนี้เพลงร่วมสมัยเวียดนามนำภาษาต่างประเทศมาใช้ในบทเพลง สะท้อนให้เห็นถึงการตอบรับกระแสโลกาภิวัตน์และการผลักดันวงการเพลงให้ทันสมัยมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ในเพลงเวียดนามร่วมสมัยระหว่างปี 2010-2020 ผู้วิจัยพบว่า ยังมีประเด็นอื่นที่น่าสนใจ ดังต่อไปนี้

1. ควรมีการศึกษาอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ เกี่ยวกับอารมณ์รักจากบทเพลงเปรียบเทียบระหว่างภาษากับสังคมอื่น เพื่อให้เข้าใจถึงระบบคิดผ่านประเด็นที่ศึกษา
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบเพลงเวียดนามร่วมสมัย ในช่วงเวลาก่อน ค.ศ. 2010 เพื่อศึกษาความแตกต่างของรูปภาษาที่ใช้เป็นอุปลักษณ์แสดงอารมณ์รักในเวลาที่แตกต่างกัน
3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างเพลงร่วมสมัยไทยและเพลงร่วมสมัยเวียดนาม เพื่อให้เห็นถึงวัฒนธรรมที่มีร่วมกันและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- กองบรรณาธิการ วอยซ์ทีวี. (2014). *เวียดนามกับอนาคต. ม.สมรสเพศเดียวกัน*. สืบค้นจาก <https://www.voicetv.co.th/read/119799>
- ชัชวดี ศรีลัมพ์. (2548). อุปลักษณ์ตามแนวคิดของทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน. *วารสารศิลปศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*, 5(1), 2-12.
- สินีนานฎ วัฒนสุข. (2549). *อุปลักษณ์แสดงอารมณ์รักในเพลงไทยสากลสำหรับวัยรุ่นไทย*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาศาสตร์เพื่อการสื่อสาร), คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (ถ่ายเอกสาร)
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2554). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- Lakoff, G., & Johnson, M. (1980). *Metaphors we live by*. Chicago, IL: University of Chicago Press.
- ทฤษฎี เฮลิโอเซนทริก . (2018). สืบค้นเมื่อ 12 มกราคม 2566, จาก <https://www.meteorologiaenred.com/th/teoria-heliocentrica.html#:~:text>

การประยุกต์ใช้หลักภavana 4 เพื่อส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ

Application of the Bhavana 4 Principles to promote the well-being of Elderly

ว่าที่ร้อยตรี ชัตติยะ ภูมรินทร์

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้หลักภavana 4 เพื่อส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ สร้างสุขทางกายและจิตใจด้วยศักยภาพของตนเอง ผู้เขียนได้ศึกษาตามแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง มีการสรุปผลเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ พบว่า หากมีการฝึกฝนตามหลักภavana 4 เป็นประจำ ได้แก่ กายภavana การพัฒนาดูแลร่างกายให้ดี จิตภavana การพัฒนาจิตใจ ให้ไม่เครียด ไม่กังวล มีสุขภาพจิตที่ดี ศิลภavana เป็นหลักในการอยู่ร่วมกัน ด้วยการดูแลกายและวาจาให้เรียบร้อย และปัญญาภavana เป็นการเรียนรู้และพัฒนาให้มีความรู้อย่างต่อเนื่อง และมีความเข้าใจโลกและชีวิตตามหลักสัจธรรม และปรับตัวเข้ากับยุคสมัยได้ ซึ่งจะทำให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพที่ดี และสามารถที่จะเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ นำไปสู่ความสุขความเจริญ ส่งผลต่อสุขภาพของครอบครัวคือ สุขภาพทางกาย และจิตใจ อันเกิดจากศักยภาพของการปฏิบัติตนในผู้สูงอายุเอง การปฏิบัติตนดังกล่าวผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงการช่วยเหลือจากสังคมรอบข้างได้ในทุกมิติ

คำสำคัญ : สุขภาวะ, ผู้สูงอายุ, ภavana 4

Abstract

This academic article aims to present an approach for applying the Four Foundations of Mindfulness (Bhavana) to promote the well-being of the elderly, fostering physical and mental health through their own potential. The author studied relevant concepts and theories, summarizing the findings to create new knowledge. The study found that regular practice of the Four Foundations of Mindfulness can lead to significant benefits. These include: Kaya-bhavana: Developing and maintaining good physical health. Citta-bhavana: Cultivating mental well-being, reducing stress and anxiety, and maintaining good mental health. Sila-bhavana: Guiding principles for living harmoniously with others, by taking care of one's actions and speech. Panna-bhavana: Continuous learning and development to gain deeper understanding of the world and life according to the principles of truth, and adapting to modern times. By following these principles, the elderly can achieve overall well-being, becoming a source of mental support, leading to happiness and prosperity. This contributes to holistic health, which encompasses physical and mental happiness derived from the elderly's self-practice. Such practice enables the elderly to access support from their surrounding community in all dimensions.

Keywords: the well-being, Elderly, Bhavana 4

บทนำ

ผู้สูงอายุ (Older Person) ตามคำจำกัดความขององค์การสหประชาชาติ หมายถึง ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปสรุป ผู้สูงอายุ หรือผู้สูงวัย เป็นผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปและเป็นช่วงวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงหลายด้าน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังขรณ์ทั้งมีสมรรถนะที่เสื่อมถอยลง ผู้สูงอายุ ตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุเกินกว่า 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปและมีสัญชาติไทย ประเทศไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ (Aged Society) แล้ว เนื่องจากมีประชากรสูงวัยในสัดส่วน 20% ของประชากรทั้งหมด ซึ่งตรงกับลักษณะของสังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2548 เท่าตัว สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) จะเป็นสังคมที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมด หรือมีประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไปเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 14 ของประชากรทั้งหมด (ThaiPublica,2567 (ออนไลน์) จากข้อมูลของสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ เดือนธันวาคม 2566 พบว่า ไทยมีผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไปทั่วประเทศ จำนวน 13,064,929 คน คิดเป็น 20.17% ของประชากรรวม มีผู้สูงอายุ 65 ปีขึ้นไป จำนวน 8,901,145 คน คิดเป็น 14% ประชากรรวม (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2567, (ออนไลน์) จากความสำคัญของสถานการณ์ดังกล่าว ประเทศไทยได้ดำเนินการกำหนดแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ ระยะที่ 3 (พ.ศ.2566-2580) ดำเนินการภายใต้วิสัยทัศน์ "ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีหลักประกันมั่นคง เป็นพลังพัฒนาสังคม" โดยมีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางปฏิบัติงานด้านผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง 2) เพื่อเพิ่มคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุ 3) เพื่อให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีในทุกมิติ 4) เพื่อรองรับสังคมสูงวัยเชิงรุก โดยเฉพาะกลุ่มผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 25 – 59 ปี ในปัจจุบัน ซึ่งจะเป็นผู้สูงอายุในอีก 1 - 35 ปี ข้างหน้า ให้ได้ตระหนักและเตรียมพร้อมการใช้ชีวิตที่ดีในยามสูงอายุ สำหรับการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุฯ ฉบับนี้ จะแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ แผนปฏิบัติการระยะเร่งด่วนใน 5 ปีแรก (พ.ศ.2566-2570) และแผนปฏิบัติการระยะ 15 ปี (พ.ศ.2566-2580) (กรมประชาสัมพันธ์, 2565 (ออนไลน์) เพื่อที่จะขับเคลื่อนการพัฒนาให้ผู้สูงอายุได้มีสุขภาวะที่ดี

สุขภาวะ ก็คือสุขภาพ เป็นภาวะที่มีความสมบูรณ์ ทั้งทางกาย จิต สังคม และจิตวิญญาณ หรือ ปัญญา เชื่อมโยงกันเป็นองค์รวม เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้สูงอายุ เพราะการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุปัจจุบันยังคงมีปัญหามากมาย อันเป็นเหตุมาจากพื้นฐานด้านการศึกษา เศรษฐกิจครอบครัว ประสบการณ์ และนับถือศาสนาที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิต เพราะสภาพทางร่างกายและจิตใจมีสภาพเสื่อมถอย การใช้ชีวิตเปลี่ยนไปจากที่เคยมีมาก่อนขาดหายไป ภาณุ อุดกลั่น ได้กล่าวถึงทฤษฎีที่เกี่ยวกับผู้สูงอายุว่า ความสูงอายุโดยพิจารณาจากประสิทธิภาพการทำงานของร่างกายที่ลดลง ทางจิตวิทยาจะมองความสูงอายุจากความจำ การเรียนรู้สติปัญญา อารมณ์ส่วนทฤษฎีทางสังคมวิทยา พิจารณา ความสูงอายุจากบทบาทและสถานภาพทางสังคม ความเสื่อมถอยของสังขรณ์ การเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์จิตใจ สภาพสังคมของผู้สูงอายุได้ทั้งหมด (ภาณุ อุดกลั่น, 2553 : 35) การส่งเสริมสุขภาวะผู้สูงอายุจึงเป็นสิ่งจำเป็น โดยส่วนหนึ่งนั้นก็สามารถทำได้ด้วยการประยุกต์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ซึ่งมีอยู่มากมายหลากหลาย และสามารถนำไปใช้ได้จริง โดยบทความนี้ขอนำเสนอหลักสังคหวัตถุธรรม อันเป็นหลักธรรมเพื่อการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมให้มีความสุขหรือมีสุขภาวะที่ดี

การส่งเสริมสุขภาวะของผู้สูงอายุ พรธณี วงศ์จำปาศรี(2565, 28) นำเสนอวิธีบูรณาการพุทธธรรมกับการส่งเสริมสุขภาวะผู้สูงอายุ โดยใช้หลักภาวนา 4 ได้แก่ กายภาวนา มีการกำหนดสติไว้ที่ร่างกาย ไม่ว่าจะเคลื่อนไหว หรือรู้สึกเจ็บปวด ศีลภาวนา คือมุ่งมั่นรักษากาย วาจาให้อยู่ในศีล 5 ทุกวัน จิตภาวนา สร้างจิตใจให้สงบ มีกุศลจิตส่งผลให้มีความสุข และปัญญาภาวนา วางใจไว้เห็นกฎสังขธรรม เข้าใจเรื่องแก่ เจ็บตาย และการพลัดพรากว่าเป็นเรื่องธรรมดา สอดคล้องกับความเห็นของ สมาน ศิริเจริญสุข (2565, 331) ที่มองว่า

ภาวนา 4 เป็นทางเลือกหนึ่งที่จะส่งเสริมสุขภาวะเชิงพุทธและสร้างความมั่นคงของมนุษย์ได้ นำไปสู่ภาวะสมดุล เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการมีสุขภาวะที่ดี นอกจากนี้ พระมหาภคศิษฐ์ มหาวีริโย และพระมหามิตร ฐิตปัญโญ (2560, 42) ยังพบว่า หลักภาวนา 4 เป็นแนวทางพัฒนาชีวิตให้มีคุณภาพ มีความเจริญงอกงาม ทั้งภายในและภายนอก จากผลการศึกษาต่างๆ ที่กล่าวมาทำให้เห็นว่าหลักภาวนา 4 มีความน่าสนใจ และสามารถเป็นแนวทางนำมาประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมสุขภาวะผู้สูงอายุได้เป็นอย่างดี

จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้เขียนมีความประสงค์จะนำเสนอแนวทางประยุกต์หลักภาวนา 4 เพื่อส่งเสริมสุขภาวะผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นกลุ่มเปราะบางที่ควรให้ความสำคัญ และควรมีแนวทางที่จะพัฒนาหรือส่งเสริมให้มีภาวะความเป็นอยู่ที่มีความสุข และสามารถที่จะเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญของสังคมต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับสุขภาวะ

1) ความหมายของสุขภาวะ

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตฺโต) ได้อธิบายถึงคำว่า สุขภาวะ ว่า “สุขภาวะ” หรือ “สุขภาพ” เป็นคำเดียวกันในภาษาไทย แต่ภาษาไทยแปลว่า “ว” เป็น “พ” เกิดคำว่า “สุขภาพ” เมื่อความหมายของสุขภาพคือสุขภาพทางกาย จิตสังคมและปัญญา จึงสื่อความหมายใกล้ความสุข ภาวะที่ปลอดทุกข์เป็นสุข เป็นภาวะที่สมบูรณ์คำสมัยใหม่เรียกว่า “องค์รวม” ความสุขแนวพุทธหรือ สุขภาพแนวพุทธ(พระพรหมคุณาภรณ์. (ป.อ.ปยุตฺโต), 2557 : 6-9) ซึ่ง ในพระไตรปิฎก ได้กล่าวถึงความเป็นผู้มีสุขภาพดี หรือเป็นลักษณะของสุขภาวะที่ดีมีอยู่ 2 คำ คือ คำว่า “อัปปาพาโธ” แปลว่า “มีความเจ็บป่วยน้อย” หรือ “อัปปาตังโก” แปลว่า “มีโรคน้อย” (ม.ม. (ไทย) 13/379/464.) เช่น “ภิกษุ ในธรรมวินัย นี้เป็นผู้มีอาพาธน้อย มีโรคเบาบาง” (ที.ปา. (ไทย) 11/317/306-307) “บุคคลในโลกนี้ เป็นผู้ไม่เบียดเบียนสัตว์กลับมาเกิดเป็น มนุษย์ในทีใดๆ เขาก็จะเป็นผู้มีโรคน้อย”

จากความหมายดังกล่าวมาจะเห็นได้ว่า คำว่า สุขภาวะ หรือ สุขภาพ แม้พุทธศาสนาจะให้ความสำคัญกับจิตใจมาก แต่ก็ไม่ได้ละเลย สุขภาพด้านร่างกาย เพราะถือว่าเป็นสิ่งที่พื้นฐานนำไปสู่การบำเพ็ญเพียรดังพุทธพจน์ที่ว่า “เป็นผู้มีอาพาธน้อย มีโรคเบาบาง ประกอบด้วยไฟธาตุสำหรับย่อยอาหารสม่ำเสมอ ไม่เย็นนัก ไม่ร้อนนัก ปานกลาง เหมาะแก่การบำเพ็ญเพียร” (อง.ปญจก. (ไทย) 22/53/92) คือผู้ที่มีร่างกายแข็งแรงก็จะเหมาะแก่การเจริญวิปัสสนากรรมฐานนั่นเอง

ในทางพระพุทธศาสนา แม้ว่าจะโรคทางกายเกิดขึ้น ก็สามารถพัฒนาด้านจิตใจได้เพราะมุ่งให้ความสำคัญทางด้านจิตใจเป็นพิเศษ ตามพุทธพจน์ “ใจเป็นผู้นำสรรพสิ่ง” (ขุ.ธ. (ไทย) 25/1/23.) พระพุทธเจ้าตรัสถึงความสำคัญของการมีสุขภาพดีไม่มีโรคภัยเบียดเบียนว่า เป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมแก่การบำเพ็ญเพียรอย่างยิ่ง (อง.ปญจก. (ไทย) 22/53-54/92-93.) หากร่างกายเจ็บป่วยไม่อาจเยียวยาได้แล้ว พระองค์ทรงมุ่งเน้นการเยียวยาทางด้านจิตใจเป็นหลัก ทศนะเรื่องความเจ็บป่วยที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ประการหนึ่งว่า “ร่างกายเป็นรังแห่งโรค” (อง.จตุกก. (ไทย) 21/157/217.) ดังพุทธพจน์ ที่ว่า ผู้ที่ปราศจากโรคทางกายเป็นเวลานานๆ หรือไม่มีโรคทางกายปรากฏอยู่เลยนั้นพอหาได้แต่คนที่ ไม่มีโรคทางใจแม้เพียงชั่วขณะหนึ่งนี้หายาก ยกเว้นพระอรหันต์ผู้หมดกิเลสแล้วเท่านั้น

สรุปความหมาย สุขภาวะเชิงพุทธ หมายถึง ความเป็นผู้มีสุขภาพกายดี สุขภาพใจดี สัมพันธภาพทางสังคมดี และมีปัญญา ในการดำเนินชีวิตให้ถูกต้องดีงาม

2) สุขภาวะองค์รวม

การที่มีสุขภาพที่ดีสมบูรณ์ในการดำเนินชีวิตจะต้องมีพิจารณาความพร้อมทั้งด้านสุขภาพ ด้านสุขภาพจิตใจและการเสริมสร้างให้มีความสุข พัฒนาสุขภาพอย่างครบวงจร ทั้ง 4 ด้าน คือด้าน กาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม และปัญญา พระไพศาล วิสาโล ได้กล่าวถึงศักยภาพสุขภาพ ทางร่างกาย ทางจิตใจ ทางสังคม และทางปัญญา สุขภาพทางกาย ได้แก่การมีสุขภาพดีปลอดพ้นจากโรคร้ายไข้เจ็บ ไม่อดอยากหิวโหย มีปัจจัย 4 เพียงพอต่อสุขภาพ อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เกื้อกูลต่อสุขภาพ ปราศจากมลพิษหรือมลภาวะ มีการเอาใจใส่ดูแลร่างกาย รวมทั้งการบริโภคใช้สอยในปัจจัย 4 อย่างถูกต้องและเหมาะสมอันก่อให้เกิดความสะดวกทางกาย มีความสัมพันธ์กับทางจิตใจ คือจิตใจมีความสุขเรียกว่า สุขภาวะทางจิต ได้แก่ การที่มีจิตใจที่สดชื่น เบิกบาน แจ่มใส สงบสุข มีความมั่นคง ภายใน มรกำลังใจไม่ท้อแท้มีจิตใจที่อ่อนโยน มีเมตตา กรุณา และดำเนินชีวิตให้มีความสุข เมื่อกายและจิตใจมีความสุขย่อมส่งผลต่อสภาพแวดล้อมทางสังคม ทำให้มีความต้องการสร้างสังคมที่ดีอยู่ร่วมกันอย่างผาสุก เรียกว่า สุขภาวะทางสังคม ได้แก่การที่อยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างกลมกลืนราบรื่น และเป็นสุข ประกอบไปด้วยเมตริจิต ปราศจากความริ้วฉาน มีสวัสดิภาพในชีวิต มีสิทธิเสรีภาพที่ได้รับการคุ้มครอง ไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน แสวงหาแนวทางพัฒนาสังคม ให้มีความมั่นคง ปราศจากความขัดแย้ง พัฒนาสังคมตนเองอย่างเป็นธรรม มองเห็นสภาวะธรรมชาติที่อยู่ร่วมกันเป็นแนวทางในการปฏิบัติตน เรียกว่า สุขภาวะทางปัญญา ได้แก่ การที่มีความรู้และความคิดที่ตึ๊งงานและถูกต้อง มีการ ดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข มีความรู้สึกนึกคิด และพิจารณาด้วยเหตุผลสามารถแก้ไขปัญญาได้ให้ สำเร็จได้ด้วยปัญญาด้วยความสามารถของตนเองและเป็นที่ยิ่งของตนเองได้ (พระไพศาล วิสาโล, 2552 : 7-9)

3) พฤติกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ

พฤติกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ หมายถึง การส่งเสริมการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้สูงอายุให้มีการปฏิบัติจนกลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน เพื่อให้มีสุขภาพแข็งแรง ป้องกันการ เกิดโรคสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ผู้สูงอายุต้องไม่มีพฤติกรรมนำสารพิษเข้าสู่ร่างกายโดยการ ดื่ม การสูบ คือ การไม่ดื่มสุรา ไม่สูบบุหรี่ ปัจจัยการบริโภคอาหารเป็นปัจจัยสำคัญมาก เพราะเป็นสิ่งที่เข้าไปเสริมสร้างร่างกาย ผู้สูงอายุต้องมีลักษณะนิสัยการรับประทานอาหารที่ดีรับประทานอาหารที่มีคุณค่าและมีเส้นใยสูง บำรุงกล้ามเนื้อหมวดอาหารโปรตีน อย่างเพียงพอ เพื่อให้ร่างกายซ่อมเสริมกล้ามเนื้อให้มีความแข็งแรง รวบคู่ไปกับการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ การออกกำลังกายแบบแอโรบิค ครั้งละ 20 – 30 นาทีอย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 ครั้ง หรือทุกวันเลยยิ่งดี เป็นการทำให้ร่างกายไม่หยุดอยู่กับที่ การออกกำลังกายเป็นใช้พลังงานผ่านกล้ามเนื้อ เมื่อกกล้ามเนื้อใช้งานร่างกายจะมีการซ่อมแซมส่วนสึกหลอ จะทำให้ร่างกายได้กล้ามเนื้อขึ้นมาก การออกกำลังกาย ควรใช้ควบคู่ไปกับการพักผ่อนอย่างเพียงพอ และมีกิจกรรมนันทนาการ ไม่ให้เกิดความเครียดซึ่งเป็นปัจจัยให้เกิดโรคต่างๆในผู้อายุ (เพ็ญผกา กาญจนภาส 2528 : 23)

ในข้อมูลส่วนนี้จึงสรุปได้ว่า ผู้สูงอายุต้องมีการรักษาสุขภาพกายสุขภาพจิตด้วยการใช้ชีวิตที่ถูกต้องคือการกิน การอยู่ การปฏิบัติตนทางกายภาพ ตามหลักศาสนาให้มีความเหมาะสม

4) ในการสร้างสุขภาพผู้สูงอายุ

การสร้างสุขภาพผู้สูงอายุเป็นการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพกาย สุขภาพจิต และคุณภาพชีวิตที่ดี โดยครอบคลุมกายและจิตใจ คือ มีการดูแลสุขภาพให้แข็งแรง ป้องกันโรคร้ายไข้เจ็บและทานอาหารที่มีประโยชน์ ออกกำลังกายสม่ำเสมอ ส่วนสร้างเสริมสภาพต้องให้มีจิตใจเบิกบาน แจ่มใส ไม่เครียด รู้สึกมีคุณค่า เป็นที่ยอมรับของสังคม มีกิจกรรมให้ทำ มีงานอดิเรก เข้าสังคม พบปะผู้คน เพื่อให้เกิดนันทนาการทางกายและจิตใจ พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) ได้อธิบายขยายความไว้ว่า ความสุขมีความสำคัญมาก ในการปฏิบัติธรรมทางพระพุทธศาสนา อาจกล่าวได้ว่าพุทธจริยธรรมได้แยกต่างหากจากความสุข เริ่มต้นขั้นต้น ในการทำดีหรือกรรมดีต่างๆไปทีเรียกว่าบุญ ก็มีพระพุทธพจน์ตรัสว่า บุญเป็นชื่อของ ความสุข ในการบำเพ็ญเพียรทางจิต

หรือเจริญภาวนา ความสุขก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้เกิดสมาธิ ดังพุทธพจน์ที่ว่า ผู้มีสุข จิตย่อมตั้งมั่นเป็นสมาธิและจิตเป็นสมาธิบรรลุมานแล้ว ความสุขก็เป็น องค์ประกอบของฌาน ดังที่เรียกว่าองค์ฌานต่อไปอีกจนถึงฌานที่ 3 ฌานสมาบัติที่สูงกว่านั้นขึ้นไปแม้จะไม่มีสุขเป็นองค์ฌานแต่ก็กลับเป็นความสุขที่ประณีตยิ่งขึ้นไปอีก จุดหมายสูงสุดของพระพุทธ ศาสนา คือ นิพพานก็เป็นสุข และเป็นบรมสุขคือสุขสูงสุดด้วย พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต),2546 : 529-530)

นอกจากนั้น จิราพร เกศพิชญ์วัฒนา และคณะ ได้กล่าวสรุป สุขภาวะหรือความสุขทางใจของผู้สูงอายุไทย ซึ่งประกอบด้วยมิติต่าง ๆ 5 มิติคือ ความสามัคคี ประองตอง การพึ่งพาอาศัยกันและกัน ความสงบสุขและการยอมรับ การเคารพนับถือและความเบิกบานโดยแต่ละมิติรายละเอียด ดังนี้ มิติทางความสามัคคีประองตองเกิดขึ้นระหว่างบุคคลในครอบครัว ลูกหลาน การเป็นมิตรที่ดีต่อกันระหว่างเพื่อน เพื่อนบ้านตลอดจนความสำเร็จความต้องการความก้าวหน้าของบุคคล ครอบครัว ลูกหลานนำมาซึ่งความผาสุกทางใจของผู้สูงอายุในมิติแห่งการพึ่งพาอาศัยกันและกัน ผู้สูงอายุแสดงความรู้สึกสบายใจมีความสุขในการที่ตนเองได้ ทำตนให้เป็นประโยชน์ช่วยเหลือลูกหลานบุคคลในครอบครัว ความสบายใจเกิดจากการมีคุณค่าใน ตนเอง ผู้ที่สูงอายุรู้สึกว่าการตนเองยังสามารถช่วยเหลือตนเองได้ มิติแห่งความสงบสุขและการยอมรับ การทำใจให้ยอมรับและหาความสงบในจิตใจการปล่อยวาง ความคิดที่ทำให้ไม่สบายใจ ปล่อยกับสิ่งที่ขึ้นเกิดกับตนเองทำให้สงบ ไม่กลุ่มกับสิ่งที่ตนเองไม่สบายใจ มิติของการเคารพนับถือ การที่ผู้สูงอายุรับรู้มีความรู้สึกถึงการเคารพให้เกียรติหรือคำแนะนำ ให้แก่ผู้อาวุโสน้อยกว่า ผู้รับฟังหรือปฏิบัติตาม เป็นที่เคารพนับถือของบุคคลในชุมชนนั้น และมีความเบิกบาน ความรู้สึกสดชื่นมีชีวิตชีวา และสนุกสนานสนานรื่นรมย์กับสิ่งรอบตัว ความเบิกบานอาจเกิดจากการทำกิจกรรมกับเพื่อนหรือกลุ่มผู้สูงอายุในวัยเดียวกัน เช่นร่วมกิจกรรม ชมรมผู้สูงอายุ (ไพบุลย์ เทวรักษ์,2537 : 2)

จากแนวความคิดที่ผ่านมามีทำให้ทราบว่า การส่งเสริมสุขภาวะของผู้สูงวัยนั้น หมายถึง การที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี สภาพจิตใจที่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงได้ เมื่อต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางด้าน ร่างกาย จิตใจหรือสังคม นำไปสู่กระบวนการพัฒนาผู้สูงวัยให้มีสุขภาวะที่ดี และพบความสุขที่แท้จริงในการดำเนินชีวิต การยอมรับว่าร่างกายของตนเองมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ก่อให้เกิดการดูแลสุขภาพตนเอง ให้มีสุขภาพแข็งแรง มีความขยันหมั่นเพียร เชื่อถือได้มีเกียรติในตนเอง และการแสวงหาความสุขทั้งทาง โลกและทางธรรม ทั้งผู้สูงวัยสามารถที่จะปฏิบัติตนเองเองได้ช่วยเหลือตนเองได้ควบคุมตนเองได้และมีความพึงพอใจในการดำเนินชีวิต

แนวคิดเกี่ยวกับภาวนา 4

ภาวนา 4 เป็นหลักธรรมที่เป็นแนวทางเพื่อการพัฒนาตน หรือเป็นหลักสำคัญในการปฏิบัติตนไปสู่ความก้าวหน้า เพิ่มพูนคุณความดี หรือมีความสุข มีสุขภาพที่ดี และเป็นแนวทางเพื่อการส่งเสริมการมีสุขภาวะที่ดีได้ คณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (2563, 133-137) ได้อธิบายหลักภาวนา ๔ ไว้ดังนี้

๑. การพัฒนาร่างกาย คือ การพัฒนาร่างกายให้แข็งแรง ไร้โรค มีสุขภาพดีและที่สำคัญคือการพัฒนาความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เริ่มแต่ปัจจัย ๔ เป็นต้นไป อย่างถูกต้อง ดื่มน้ำ ในทางที่เป็นคุณประโยชน์ เช่น สัมพันธ์กับอาหาร โดยการกินเพื่อช่วยให้ร่างกายมีกำลัง มีสุขภาพดี ไม่ใช่เพื่อมุ่งความอโรยอวดโก้ แสดงฐานะ สัมพันธ์กับโทรทัศน์โดยดูเพื่อติดตามข่าวสาร แสวงหาความรู้ ส่งเสริมปัญญา มิใช่เพื่อหมกมุ่นในความสนุกสนานเพลิดเพลิน หรือเอาเป็นเครื่องมือเล่นการพนัน เป็นต้น

๒. การพัฒนาศีล คือ การพัฒนาความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางสังคมให้เป็นไปด้วยดี เริ่มแต่ไม่ก่อการเบียดเบียน ไม่ทำความเดือดร้อนต่อผู้อื่นและสังคม ประพฤติในสิ่งที่ เป็นประโยชน์เกื้อกูลต่อผู้อื่น และต่อสังคม มีระเบียบวินัย ประกอบสัมมาชีพด้วยความขยันหมั่นเพียร ฝึกฝนอบรมกายวาจาของตนให้ประณีตปราศจากโทษก่อคุณประโยชน์และเป็นเครื่องสนับสนุนกรฝึกองรมจิตใจยิ่งๆ ขึ้นไป

๓. การพัฒนาจิต คือ พัฒนาจิตใจให้มีคุณสมบัติดีงามพร้อม ซึ่งอาจแบ่งออกเป็น ๓ ด้าน ดังนี้คือ

๓.๑ คุณภาพจิต คือ ให้มีคุณธรรมต่าง ๆ ที่เสริมสร้างจิตใจให้ดีงาม เป็นผู้มีจิตใจสูงละเอียดอ่อน เช่น มีเมตตา มีความรักความเป็นมิตร มีกรุณา อยากช่วยเหลือปลดปล่อยความทุกข์ของผู้อื่น มีจาคะ คือ มีน้ำใจเผื่อแผ่ มีคารวะ มีความกตัญญู รวมทั้งมุ่งพัฒนาบุคคลให้มีจิตที่มีคุณภาพ เป็นต้น

๓.๒ สมรรถภาพจิต คือ ให้เป็นจิตที่มีความสามารถเช่น มีสติ มีวิริยะ คือ ความเพียร มีขันติ คือความอดทน มีสมาธิ คือจิตตั้งมั่นแน่วแน่ มีสัจจะ คือความจริงจัง มีอธิษฐาน คือความเด็ดเดี่ยวแน่วแน่ต่อจุดมุ่งหมาย เป็นจิตใจที่พร้อมและเหมาะที่จะใช้งานโดยเฉพาะงานทางปัญญา คือการคิดพิจารณาให้เห็นความจริงแจ่มแจ้งชัดเจน รวมทั้งการสร้างเกราะป้องกันโดยอาศัยหลักธรรมต่างๆ ดังกล่าว

๓.๓ สุขภาพจิต คือ ให้เป็นจิตที่มีสุขภาพดี มีความสุขสดชื่น ร่าเริงเบิกบาน ปลอดโปร่ง สงบ ผ่องใส พร้อมทั้งจะยิ้มแย้มได้ มีปิติ ปราโมทย์ ไม่เครียด ไม่กระวนกระวายใจ ไม่คับข้องใจ ไม่ขุ่นมัวเศร้าหมอง ไม่หดหู่โศกเศร้า รวมทั้งการสร้างให้มีสุขภาพจิตที่ดีได้ เป็นต้น

๔. การพัฒนาปัญญา คือ พัฒนาความรู้ความเข้าใจของตนเอง ให้เกิดความรู้แจ้งเห็นจริง และใช้ความรู้แก้ไขปัญหา ทำให้เกิดสุขได้ เริ่มแต่รู้ เข้าใจศิลปวิทยา เรียนรู้ถูกต้องตามเป็นจริง ไม่บิดเบือนหรือเอนเอียงด้วยอคติ (ความลำเอียง) คิดวินิจฉัยใช้ปัญญาโดยบริสุทธิ์ใจ รู้เข้าใจโลกและชีวิตตามความเป็นจริง รู้จักแก้ไขปัญหาและทำการให้สำเร็จตามแนวทางของเหตุปัจจัย ตลอดจนรู้เท่าทันธรรมชาติของสังขาร ถึงขั้นที่ทำให้มีจิตใจเป็นอิสระหลุดพ้นจากกิเลสและความทุกข์โดยสิ้นเชิง

จากรายละเอียดดังกล่าวมา ทำให้เห็นว่า ภาวนา 4 เป็นหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่สามารถนำมาประยุกต์สู่การพัฒนาสุขภาพแบบองค์รวมเชิงพุทธ ได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นกลุ่มคนเปราะบาง จำเป็นที่จะต้องได้รับการดูแลและส่งเสริมให้มีภาวะสุขภาพ หรือสุขภาพที่ดี

สังเคราะห์ภาวนา ๔ เพื่อการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ

ผู้เขียนได้สังเคราะห์หรือปรับประยุกต์หลักภาวนา 4 เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ โดยแสดงเป็นตารางได้ดังนี้

หลักภาวนา ๔	พฤติกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพ	เป้าหมาย
กายภาวนา	-ผู้สูงอายุมีการบริโภคอาหารที่มีประโยชน์อย่างเพียงพอ -ผู้สูงอายุได้ออกกำลังกาย และมีการพักผ่อนอย่างเหมาะสม -ผู้สูงอายุมีอุปกรณ์เพื่อพุงกาย สำหรับการดำเนินชีวิต สอดคล้องกับความจำเป็นทางร่างกายของแต่ละคน	สุขภาพทางกายดี มีพละทานามัยที่แข็งแรงตามวัย
ศีลภาวนา	-ผู้สูงอายุมีการรักษาศีล ไม่เบียดเบียนคนอื่น ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติดหรืออบายมุขต่างๆ -ผู้สูงอายุมีการปรับตัวให้มีสัมพันธภาพที่ดีกับคนอื่น	สุขภาพทางสังคมดี มีการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมที่เหมาะสม ไม่เหงา
จิตภาวนา	-ผู้สูงอายุมีการดูแลจิตใจตนเองอย่างเหมาะสม ไม่มีเรื่องเครียด หรือกังวลใจ	สุขภาพทางใจดี สุขภาพจิตดี ไม่เครียด หรือกังวล

	-ผู้สูงอายุมีการสวดมนต์ไหว้พระ เจริญจิตภาวนา และทำบุญกุศลเพื่อพัฒนาจิตใจ	
ปัญญาภาวนา	-ผู้สูงอายุได้รับการส่งเสริมให้มีความรู้ทั้งด้านการดูแลสุขภาพ การดูแลจิตใจ -มีกิจกรรมส่งเสริมความรู้อย่างต่อเนื่องให้กับผู้สูงอายุจะได้ปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัย เช่นความเข้าใจเครื่องมือเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้สูงอายุ	สุขภาพทางปัญญาดี มีความเข้าใจโลกและชีวิตมากขึ้น ปล่อยวางได้ และมีการปรับตัวเข้ากับยุคสมัยได้เป็นอย่างดี

บทสรุป

การส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุสามารถนำหลักภาวนา ๔ ของพุทธศาสนามาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการพัฒนาตนเองในด้านกาย ศีล จิต และปัญญา จะช่วยให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพที่ดีทั้งทางกาย สังคม จิตใจ และปัญญา ซึ่งเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยรวมอย่างสมบูรณ์แบบ

ในด้าน กายภาวนา การพัฒนากายหมายถึงการดูแลร่างกายให้แข็งแรงและมีสุขภาพดี ผู้สูงอายุควรได้รับการสนับสนุนให้บริโภคอาหารที่มีประโยชน์และเพียงพอ ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ และพักผ่อนอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ การมีอุปกรณ์ช่วยพยุงกายที่เหมาะสมกับความต้องการของแต่ละคนยังช่วยให้ผู้สูงอายุดำเนินชีวิตได้อย่างสะดวกและปลอดภัย เป้าหมายของการพัฒนากายคือการมีสุขภาพทางกายที่ดีและพลานามัยที่แข็งแรงตามวัย

สำหรับ ศีลภาวนา การพัฒนาศีลหมายถึงการประพฤติตนให้ตั้งอยู่ในศีลและมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ผู้สูงอายุควรรักษาศีล ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่ยุ่งเกี่ยวกับสิ่งเสพติดหรืออบายมุข และควรปรับตัวให้มีสัมพันธภาพที่ดีกับครอบครัว การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมที่เหมาะสมยังช่วยลดความเหงาและเพิ่มสุขภาพทางสังคมให้ดีขึ้น

ในด้าน จิตภาวนา การพัฒนาจิตใจให้เข้มแข็งและมีสุขภาพจิตที่ดีเป็นสิ่งสำคัญ ผู้สูงอายุควรดูแลสุขภาพจิตของตนเอง ไม่ให้เครียดหรือกังวล การสวดมนต์ไหว้พระ เจริญจิตภาวนา และทำบุญกุศลเป็นวิธีที่ดีในการพัฒนาจิตใจให้มีคุณธรรมและสุขภาพจิตที่ดี ส่งผลให้ผู้สูงอายุมีความสุขและสงบใจ

สุดท้ายคือ ปัญญาภาวนา การพัฒนาปัญญาหมายถึงการเพิ่มพูนความรู้และความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ผู้สูงอายุควรได้รับการส่งเสริมให้มีความรู้ทั้งด้านการดูแลสุขภาพและจิตใจ การมีกิจกรรมส่งเสริมความรู้จะช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัย เช่น การใช้เทคโนโลยีที่จำเป็น เป้าหมายของการพัฒนาปัญญาคือการมีสุขภาพทางปัญญาที่ดี มีความเข้าใจโลกและชีวิตมากขึ้น สามารถปล่อยวางและปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้

การนำหลักภาวนา ๔ มาใช้ในการส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุเป็นวิธีที่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพดีทั้งทางกาย จิตใจ สังคม และปัญญา ซึ่งเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยรวมอย่างแท้จริงตามหลักพุทธศาสนา

เอกสารอ้างอิง

กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2567). *ข้อมูลผู้สูงอายุทั่วไป*. (ออนไลน์) แหล่งที่มา : <https://www.dop.go.th/th/know/1>

- กรมประชาสัมพันธ์. (2565). *กรม.ไฟเขียว! แผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ ระยะที่ 3 (พ.ศ.2566-2580) รองรับสังคมสูงวัยเชิงรุก กทม.มติ. (ออนไลน์) แหล่งที่มา : <https://www.prd.go.th/th/content/category/detail/id/39/iid/95091>*
- คณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2563). *ธรรมประยุกต์. พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.*
- คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2553). *แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564).* (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เทพเพ็ญวานิชย์.
- ภาณุ ออกถัน. (2553). *ทฤษฎีการสูงอายุ. เอกสารประสานประกอบการสอน. อุตรธานี : วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี.*
- พรณี วงศ์จำปาศรี. (2565). *กระบวนการส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุเชิงพุทธบูรณาการ จังหวัดนครพนม, วารสารสถาบันวิจัยพหุวัฒนธรรม. ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2565: 27-37.*
- พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต). (2544). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม.* กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดวงแก้ว.
- พระไพศาล วิสาโล. (2552). *สุขแท้ด้วยปัญญาวิธีสู่สุขภาวะทางปัญญา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ สสส.*
- พระมหาภคศิษฐ์ มหาวิริโย และพระมหามิตร ฐิตปญโญ. (2560). *การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักภาวนา 4. วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณแก่น ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2560: 42.*
- เพ็ญ สุขมาก, (2560). *เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพภาคเครือข่าย สสส.ระดับกลุ่มพื้นที่ภาคใต้. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.*
- เพ็ญผกา กาญจนโณภส. (2537). *การรักษาสุขภาพ ในวัยสูงอายุ. กรุงเทพมหานคร : อรุณการพิมพ์.*
- ไพบูลย์ เทวรักษ์.(2537) *จิตวิทยาศึกษาพฤติกรรมภายนอกและภายใน. กรุงเทพมหานคร : เอส.ดี.เพรส,*
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.*
- สมาน ศิริเจริญสุข. (2565). *สุขภาวะเชิงพุทธกับการพัฒนาความมั่นคงของมนุษย์. วารสารวิจัยวิชาการ ปีที่ 5 ฉบับที่ 5 กันยายน-ตุลาคม 2565 : 331.*
- ThaiPublica. (2024) *เมื่อไทยเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ Aged Society ผู้สูงอายุไทยได้รับสวัสดิการอะไรบ้าง. (ออนไลน์) แหล่งที่มา : <https://thaipublica.org/2024/02/thailand-becomes-aged-society/>*

การศึกษาคำศัพท์ด้านการจักสานของชุมชนบางนางร้าตามแนววรรณศาสตร์ชาติพันธุ์
An Ethnosemantic Study of Ngop basketry jargon in Bang Nang Ra

สุรพล บุญกุลศล

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ศึกษาคำศัพท์และประมวลภูมิความรู้ด้านการจักสานงอบในพื้นที่ตำบลบางร้า อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้วยแนวทางวรรณศาสตร์ชาติพันธุ์ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษาจำนวน 3 คนที่ได้จากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง หลังจากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการองค์ประกอบทางความหมาย และการจัดจำพวกแบบชาวบ้าน ผลการวิจัยทำให้ได้ทราบและเข้าใจถึงกระบวนการการจักสานงอบของพื้นที่วิจัยอย่างเป็นระบบ พบว่าชาวบ้านมีภูมิความรู้ด้านการจักสานงอบในส่วนของ การตีใบลานเป็นอย่างดีเนื่องจากมีคำศัพท์เฉพาะและขั้นตอนเป็นจำนวนมาก การวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับงานศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นที่มีความละเอียดและประณีต สมควรแก่การอนุรักษ์ และเผยแพร่ข้อมูลให้เกิดประโยชน์แก่สังคมต่อไป

คำสำคัญ : วรรณศาสตร์ชาติพันธุ์, การจักสานงอบ, ภูมิปัญญาท้องถิ่น, พระนครศรีอยุธยา

Abstract

This research investigates the vocabulary and compiles the knowledge of Ngop basketry in Bang Nang Ra Subdistrict, Bang Pahan District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province, by using an ethnosemantic approach. The researcher conducted in-depth interviews to collect data from three consultants selected through purposive sampling. The data was then analyzed using Componential Analysis and Folk Taxonomy methods. The results reveal a systematic understanding of the Ngop basketry process in the study area. It was found that the locals possess extensive knowledge in the section of attaching palm leaves, reflected by the specific terms and numerous steps involved. This research provides detailed information about the intricate and delicate local craftsmanship, which merits preservation and dissemination for the benefit of society.

Keywords: Ethnosemantic, Ngop basketry, local wisdom, Phra Nakhon Si Ayutthaya

บทนำ

เครื่องจักสานเป็นงานศิลปหัตถกรรมที่เกิดขึ้นมานับพันปีตั้งแต่มนุชย์รู้จักวิธีการนำวัสดุดิบใกล้ตัวมาประดิษฐ์ให้เกิดประโยชน์ต่อการใช้สอย ภูมิปัญญาของมนุชย์ได้สั่งสมและถูกพัฒนาขึ้นจนทำให้เครื่องจักสานเหล่านั้นไม่เป็นเพียงเครื่องใช้สอยแต่เป็นสิ่งที่มีความประณีตงดงามในเชิงศิลปะ เครื่องจักสานมีความสัมพันธ์กับมนุชย์โดยลักษณะหรือกระบวนการนั้นสามารถสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละกลุ่มสังคม เช่น วิถีชีวิต ความเชื่อ สภาพแวดล้อม วัสดุดิบ นอกเหนือจากการศึกษาลักษณะทางกายภาพของเครื่องจักสานแล้วยังสามารถศึกษาภาษาได้ด้วยจากคำเรียกชื่อชิ้นส่วน วัสดุดิบ หรือกระบวนการ เพื่อให้เห็นโลก

ทัศน์และระบบความคิดของมนุษย์ในแต่ละสังคมผ่านความหมายตามแนวทางของอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ (Ethnosemantics) เนื่องจากภาษากับวัฒนธรรมนั้นมีความสัมพันธ์ต่ออย่างยิ่งดัง Fraenkel (1967: 22 as cited in Kamnuansin, 2018: 2) กล่าวว่า “As is generally known, language is key to cultural and knowledge transmission.” โดยเฉพาะคำในภาษาที่ใช้เรียกสิ่งต่างๆ นั้นสามารถสะท้อนให้เห็นการจำแนกสิ่งในสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรม และการให้ความสำคัญต่อสิ่งนั้นของคนในชุมชน (Kamnuansin, 2018)

งอบ คือ เครื่องสวมหัวสำหรับกันแดดและฝน สานด้วยตอกไม้ไผ่ กรุด้านนอกด้วยใบลาน รูปคล้ายกระจาดคว่ำ มีรังสำหรับสวม (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554) ลักษณะพิเศษของงอบคือการทำหน้าที่เหมือนหมวก แต่มีลักษณะที่โปร่งสามารถระบายอากาศได้ดี ถือเป็นเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันของคนไทยภาคกลางที่ประกอบอาชีพที่ต้องทำงานกลางแจ้ง อีกทั้งการจักสานงอบยังมีหลายขั้นตอนและต้องใช้ความประณีต เต็มไปด้วยกรรมวิธีและวัสดุอุปกรณ์ที่มีคำเรียกเฉพาะเจาะจง งอบจึงถือได้เป็นเครื่องจักสานชนิดหนึ่งที่อุดมประโยชน์การใช้สอยและคุณค่าทางศิลปะ

แหล่งผลิตงอบที่สำคัญและมีมาตรฐานที่สุดในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา คือ อำเภอบางปะหัน ชาวบ้านประกอบอาชีพนี้กันมากจึงถือได้ว่าอาชีพทำงอบมีความสำคัญทางเศรษฐกิจของชาวบางปะหันเป็นอย่างมาก (Sustainable Arts and Crafts Institute of Thailand, 2018) จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลเบื้องต้นของผู้วิจัยพบว่าไม่สามารถระบุจุดเริ่มต้นของการจักสานงอบในพื้นที่นี้ได้ว่าเริ่มขึ้นเมื่อใด แต่พบว่าชาวบ้านประกอบอาชีพจักสานงอบกันมาตั้งแต่วัยเด็ก และหลายครัวเรือนได้ประกอบอาชีพจักสานงอบมาตั้งแต่บรรพบุรุษโดยสามารถสืบย้อนไปได้ถึง 4 รุ่นอายุ จึงสันนิษฐานได้ว่าพื้นที่แห่งนี้มีการประกอบอาชีพจักสานงอบมาไม่ต่ำกว่า 100 ปี แต่ปัจจุบันชุมชนมีผู้ประกอบอาชีพและผู้สืบทอดน้อยลง เห็นได้ว่าวัฒนธรรมการประกอบอาชีพจักสานงอบอาจกำลังอ่อนแอลง อาจเกิดการเปลี่ยนแปลงทางภาษาที่คนในชุมชนใช้คำศัพท์น้อยลงจากเดิมและนำไปสู่การสูญเสียภาษา และอาจนำมาสู่องค์ความรู้และภูมิปัญญาที่กำลังหายไป

จากที่กล่าวมาทั้งหมด ผู้วิจัยได้เล็งเห็นปัญหาและสนใจว่าระบบคำเรียกที่เกี่ยวข้องกับการจักสานงอบนั้นมีรายละเอียดอย่างไร โดยเลือกพื้นที่วิจัยชุมชนบางนางร้า อำเภอบางปะหัน การวิจัยนี้มุ่งรวบรวมและศึกษาคำศัพท์ด้านการจักสานงอบอันเป็นองค์ความรู้พื้นถิ่น และประมวลภูมิความรู้ด้านการจักสานงอบของชาวบ้านในพื้นที่ให้เป็นระบบ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สามารถนำองค์ความรู้ไปต่อยอดได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาคำศัพท์หรือคำเรียกที่มีอยู่ในกระบวนการจักสานงอบในพื้นที่ตำบลบางนางร้า อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. ประมวลภูมิความรู้ด้านการจักสานงอบของชาวบ้านในพื้นที่ตำบลบางนางร้า อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยาผ่านการศึกษาวเคราะห์คำศัพท์

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้แนวทางศึกษาความหมายแบบอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ (Ethnosemantic) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Componential Analysis) และการจัดจำพวกแบบพื้นบ้าน (Folk taxonomy) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

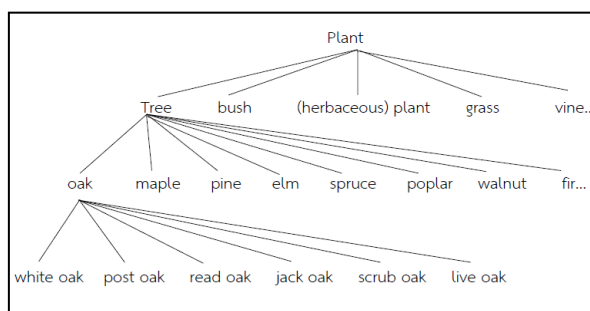
การวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมาย เป็นการศึกษาหาองค์ประกอบทางความหมายหรืออรรถลักษณะ (Semantic Component) ของคำศัพท์ที่ต้องการศึกษาว่ามีความแตกต่างหรือเหมือนกันอย่างไร

เพ็ญศรี วงศ์วิภาณนท์ (Vongvipanond, 1982) ได้อธิบายการวิเคราะห์อรรถลักษณะว่ามีหลักการเบื้องต้นคือ (1) ความหมายของคำสามารถนำมาแยกเป็นความหมายย่อยได้ ความหมายย่อยในที่นี้เรียกว่าอรรถลักษณะ (2) อรรถลักษณะแต่ละประการที่ประกอบกันเข้าเป็นความหมายของคำ ๆ หนึ่ง ไม่ใช่อรรถลักษณะที่พบในคำเพียงคำเดียว อรรถลักษณะจึงช่วยให้เราเห็นความสัมพันธ์ของความหมายต่าง ๆ

ในการวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายจะนำคำมาเปรียบเทียบเพื่อระบุความเหมือนหรือแตกต่างในมิติต่าง ๆ แล้วจึงกำหนดอรรถลักษณะในแต่ละมิติที่มีความแตกต่างกัน (Distinctive Feature) โดยกำหนดมิติที่มีความแตกต่างเป็นแบบทวิภาค (Binary Value) คือ การใช้เครื่องหมาย + และ - โดยเครื่องหมายดังกล่าวจะประกอบอยู่หน้าอรรถลักษณะเพื่อแสดงคุณสมบัติของอรรถลักษณะนั้น ๆ โดยกลุ่มอรรถลักษณะของคำจะถูกเขียนในเครื่องหมายวงเล็บเหลี่ยม [] ตัวอย่างเช่นคำว่า “พ่อ” และ “แม่” เมื่อลองพิจารณาจะเห็นว่าทั้งหมดนั้นมีความเป็นมนุษย์เหมือนกัน สามารถให้กำเนิดลูกได้ แต่มีความแตกต่างกันในมิติของเพศ ดังนี้

พ่อ	แม่
[+เป็นมนุษย์ +มีลูก +ชาย]	[+เป็นมนุษย์ +มีลูก -ชาย]

การจัดจำพวกแบบชาวบ้าน (Folk Taxonomy) เดิมทีนั้นการจัดจำแนกหรืออนุกรมวิธานเป็นการจัดระเบียบสิ่งต่าง ๆ บนโลกโดยมนุษย์เป็นผู้กำหนดและทำให้เป็นระเบียบ แต่การจัดจำพวกแบบชาวบ้านเป็นการจัดกลุ่มของสรรพสิ่งต่าง ๆ ตามแบบพื้นถิ่นจากการจัดระเบียบของสิ่งต่าง ๆ ในสภาพแวดล้อมที่มีการแสดงลักษณะประเภทอย่างไรและสิ่งใดที่เป็นจำพวกเดียวกันโดยจำแนกคำศัพท์เป็นลำดับชั้น (Hierarchy) Abera (2006 as cited in Hengsuwan, 2006: 10-11) กล่าวว่า การจัดจำพวกแบบชาวบ้านเป็นระบบการจำแนกประเภทอย่างหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความคิดของผู้คนในการจัดกลุ่มให้กับประสบการณ์ที่พบเห็น หลักการสำคัญของการจัดจำพวกคือแนวคิดเรื่องการเปรียบเทียบ (Contrasts) และการรวมไว้เป็นพวก (Inclusion) โดยคำที่อยู่ในระดับเดียวกันจะเปรียบเทียบกันหรือตรงข้ามกัน ส่วนคำที่อยู่ในระดับบนจะรวมคำที่อยู่ระดับต่ำลงมาไว้ซึ่งเป็นการรวมไว้เป็นพวก (Kamnuansin, 2018: 11) โดยแสดงผ่านแผนภูมิที่เป็นอนุกรมวิธานอย่างวิทยาศาสตร์อย่างแผนภาพลำดับชั้นต้นไม้ (Tree Diagram) ดังตัวอย่างของ Hickerson (1980 as cited in Kamnuansin, 2018: 11) ดังแผนรูปภาพที่ 1

รูปภาพที่ 1 อนุกรมวิธานพฤกษศาสตร์พื้นบ้านในอังกฤษ (Hickerson, 1980, as cited in Kamnuansin, 2018: 11)

วิธีการศึกษา (หรือ) วิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เลือกศึกษาในพื้นที่ตำบลบางนางร้า อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ชุมชนยังคงประกอบอาชีพการจักสานออบและมีการตั้งกลุ่มอาชีพจักสานออบ “ออบไทยไบลาน” และมีการดำเนินงานอย่างมีมาตรฐานโดยได้รับคัดสรรเป็นผลิตภัณฑ์ OTOP 5 ดาว ปี พ.ศ. 2549

ผู้วิจัยรวบรวมรายการคำศัพท์โดยใช้วิธีการลงพื้นที่ศึกษากระบวนการจักสานงอบภายในพื้นที่วิจัย เก็บข้อมูลการจักสานงอบตั้งแต่ขั้นตอนแรกจนถึงขั้นตอนสุดท้าย พร้อมกันนี้มีการบันทึกวิดีโอเพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลคำศัพท์จากผู้บอกภาษา หลังจากนั้นเก็บข้อมูลคำศัพท์โดยใช้วิธีการสอบถามคำศัพท์ และความหมาย จากผู้บอกภาษาจำนวน 3 คน ด้วยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้ผู้มีความรู้และเชี่ยวชาญด้านการจักสานงอบ คุณสมบัติของผู้บอกภาษามีดังนี้ 1) มีอายุ 70 ปีขึ้นไป 2) อาศัยอยู่ในพื้นที่วิจัย โดยไม่เคยย้ายถิ่นฐาน 3) มีประสบการณ์ในการจักสานงอบมากกว่า 50 ปี และ 4) สุขภาพแข็งแรง สามารถมองเห็นและฟังเสียงได้ปกติ และเต็มใจในการให้ข้อมูล

การเก็บข้อมูลคำศัพท์จะใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบรายบุคคล (Personal Interview) กับผู้บอกภาษาทุกคนโดยใช้วิดีโอที่ได้บันทึกกระบวนการจักสานงอบไว้ประกอบการสัมภาษณ์ และตรวจสอบความถูกต้องของคำศัพท์โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม (Focus Group Interview) กับผู้บอกภาษาจำนวน 3 คน เพื่อสอบถามคำศัพท์และความหมายต่าง ๆ เพื่อทวนสอบข้อมูลจากการลงพื้นที่ศึกษากระบวนการจักสานงอบ เมื่อได้คำศัพท์แล้วผู้วิจัยก็จะนำคำศัพท์มาศึกษาและใช้เก็บข้อมูลการสูญคำศัพท์ต่อไป

เมื่อได้คำศัพท์จากผู้บอกภาษามาแล้วจะศึกษาคำศัพท์เหล่านั้นโดยการกำหนดความหมายของคำศัพท์ตามที่ได้ข้อมูลจากผู้บอกภาษา และวิเคราะห์ความสัมพันธ์กันของคำศัพท์ในแต่ละขั้นตอนเพื่อแบ่งหมวดหมู่คำศัพท์ นอกจากนี้จะประมวลคำศัพท์ออกมาเป็นลำดับขั้นตอนเพื่อให้ง่ายต่อการศึกษา นอกจากการศึกษาความหมายและขั้นตอนทั่วไปแล้วยังศึกษาคำศัพท์เหล่านั้นตามแนวทางของอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ ได้แก่ การวิเคราะห์องค์ประกอบ และการจัดจำพวกแบบชาวบ้าน โดยจะใช้ทั้งสองเครื่องมือวิเคราะห์มาช่วยในการนำเสนอและประมวลภูมิรู้ด้านการจักสานงอบของชุมชน

ผลการวิจัย

จากการเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายได้คำศัพท์ที่ใช้ในการจักสานงอบจำนวน 90 คำ พร้อมคำอธิบายความหมาย และจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า คำศัพท์เหล่านี้สามารถแบ่งหมวดหมู่ได้ 4 หมวดตามการจัดกลุ่มความหมาย (Semantic Domains) ดังนี้ 1) ชนิดของงอบ 2) วัสดุและอุปกรณ์ในการจักสานงอบ 3) ส่วนประกอบของงอบ และ 4) วิธีการจักสานงอบ บางคำศัพท์เป็นศัพท์เฉพาะวงการที่ปรากฏอยู่ในแวดวงงานศิลปหัตถกรรมการจักสาน บางคำศัพท์เป็นที่รู้จักกันทั่วไป และบางคำศัพท์เป็นศัพท์ที่มีเฉพาะในพื้นที่วิจัยเท่านั้น ในการอธิบายความหมายผู้วิจัยจึงอ้างอิง *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554* (The Royal Institute, 2011) และ *นามานุกรมเครื่องจักสาน* (Lisuwan, 2010) มาใช้อธิบายความหมายร่วมด้วย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ชนิดของงอบ มีจำนวน 8 คำ ได้แก่ **งอบถี่ งอบห่าง งอบไม่ตี งอบเลว งอบผ่าสอง งอบใหญ่ งอบนาง และงอบเต็ก** จากการวิจัยพบว่าชาวบ้านแบ่งชนิดของงอบโดยใช้เกณฑ์ 2 เกณฑ์คือความละเอียดและขนาด การแบ่งตามความละเอียดมี 2 ประเภท ได้แก่ **งอบถี่** และ**งอบห่าง** (**งอบไม่ตี งอบเลว งอบผ่าสอง**) ความละเอียดนี้พิจารณาได้จากจำนวนตาของงอบและการตีใบลาน

งอบถี่ คือ งอบที่ต้องเย็บด้วยความละเอียดซึ่งจะต้องใช้จำนวนใบลานและระยะเวลาในการทำงอบนานกว่างอบห่าง ใบลานที่ใช้ติดงอบจะมีลักษณะเรียวยาวและไม่กว้างจึงต้องใช้ใบลานจำนวนมากในการติดเหลื่อมซ้อนกันให้รอบโครงงอบ ความละเอียดดังกล่าวเกิดจากลักษณะของโครงงอบที่มีจำนวนตาและจำนวนเสียดมาก โดยงอบถี่มักจะมีตา 13 ถึง 16 ตา นับได้จากตาบริเวณโครงที่เป็นแถวเรียงตั้งแต่ข้างล่างสุดของโครงจนถึงบนสุด ในขณะที่ **งอบห่าง** คือ งอบที่มีความละเอียดไม่เท่ากับงอบถี่ เนื่องจากโครงงอบมีจำนวนตาน้อยไม่ถึง 13 ตา อีกทั้งใบลานที่ใช้ทำงอบห่างมีลักษณะใหญ่กว่าใบลานที่ใช้ติดงอบถี่ นอกจากนี้งอบห่างยัง

สามารถเรียกชื่อได้อีกหลายชื่อ ดังนี้ (1) **งอบเลว** หรือ (2) **งอบไม้ตี** คำศัพท์ทั้งคู่เป็นชื่อที่สะท้อนถึงลักษณะการจักสานที่ทำขึ้นอย่างไม่ละเอียดเท่างอบถี่ และ (3) **งอบผ่าสอง** คือ งอบห่างที่ทำด้วยใบลานขนาดใหญ่การผ่าเป็นสองซีกจากใบลานเต็มใบ นอกจากใช้สำหรับสวมใส่ยังนำไปใช้ในงานเกษตรกรรมเพื่อใช้ปิดหลุมต้นกล้าของพืชพันธุ์ต่าง ๆ อีกด้วย งอบถี่และงอบห่างมีลักษณะที่แตกต่างกันดังรูปภาพที่ 2

งอบถี่

งอบห่าง

รูปภาพที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างงอบถี่และงอบห่าง

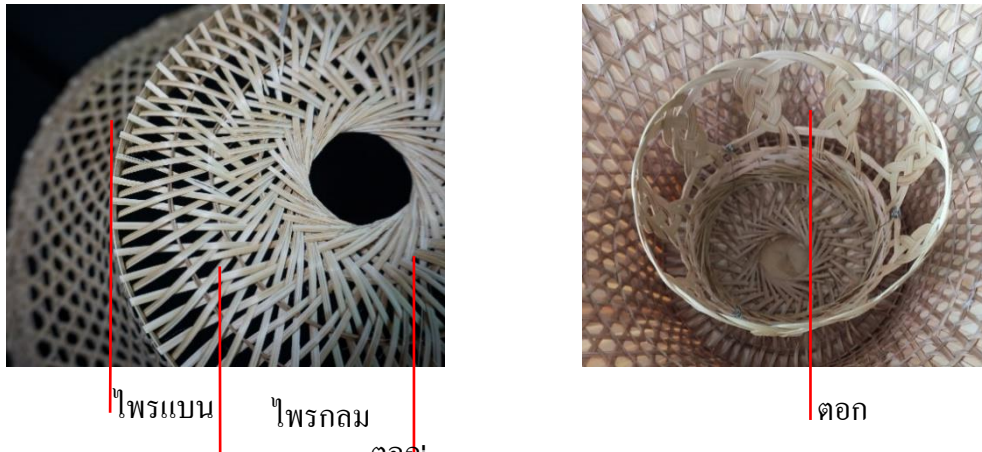
สำหรับการแบ่งตามขนาดแบ่งได้เป็น 3 ขนาดคือ **งอบใหญ่** **งอบนาง** และ**งอบเด็ก** เป็นงอบที่มีขนาดใหญ่ (เส้นผ่าศูนย์กลางยาว 17 นิ้ว) ปานกลาง (เส้นผ่าศูนย์กลางยาว 16 นิ้ว) และเล็ก (มีเส้นผ่าศูนย์กลางยาว 13 นิ้ว) ตามลำดับ

2. **วัสดุและอุปกรณ์ในการจักสานงอบ** มีจำนวน 29 คำ สามารถแบ่งวงความหมายเพิ่มเติมได้อีก 2 ประเภทคือ 1) **วัสดุในการจักสานงอบ** มีจำนวน 23 คำ ได้แก่ กระจาดอังกฤษ ก้านลาน ก้านลานตัวผู้ ก้านลานตัวเมีย ดอก ดอกสาน ไพรแบน ไพรกลม ดิ้ว ดอกไพร ดอกปิ่น ด้าย น้ำมันวานิช ไหม คล้า หวาย เศษก้านลาน ใบลานหยาบ ไม้ไผ่ ใบลานสุก ใบลานละเอียด ใบลาน และใบลานดิบ และ 2) **อุปกรณ์ในการจักสาน** มีจำนวน 6 คำ ได้แก่ **กระจกเจียนลาน ค้อน เหล็กหมาด เข็ม รอง และมีด**

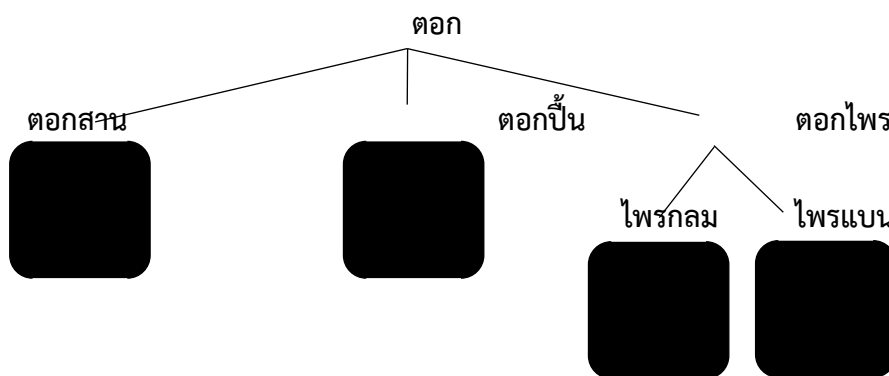
จากข้อมูลเกี่ยวกับวัสดุและอุปกรณ์การจักสานงอบพบว่า วัสดุส่วนใหญ่ที่ใช้คือไม้ไผ่และใบลาน ไม้ไผ่สีสุกเป็นสายพันธุ์ที่นิยมใช้จักสานโครงงอบ โดยไม้ไผ่ถูกจักเป็นดอกแบบต่าง ๆ ได้แก่ ดอกสาน ดอกปิ่น ดอกไพร (ไพรกลมและไพรแบน) ดอกเหล่านี้มีความแตกต่างตามรูปร่างลักษณะและการใช้งาน นอกจากไม้ไผ่แล้วยังมีใบลานซึ่งมีใช้ใบลานสุกที่รีดแล้วเพราะใบลานดิบนั้นอาจมีเชื้อราขึ้นได้ การติดใบลานควรพิจารณาคุณภาพของใบลานว่าเป็นผึ่งละเอียดหรือหยาบด้วย สำหรับก้านลานมีการแบ่งออกเป็นเพศผู้ และเมียโดยพิจารณาจากสันและสีของก้านลาน นอกจากนี้วัสดุที่มีลักษณะเป็นเส้นใยใช้สำหรับการยึดติดส่วนต่าง ๆ ของงอบเข้าด้วยกันมีวัสดุหลายชนิดให้เลือกใช้ ได้แก่ หวาย คล้า และไหม (ด้ายไนลอน) สำหรับอุปกรณ์ในการจักสานงอบมีลักษณะเป็นอุปกรณ์ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการทำงานงอบ มีรายละเอียดการวิเคราะห์ ดังนี้

ตัวอย่างการวิเคราะห์คำศัพท์ที่ 1

ดอก สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (The Royal Institute, 2011: 468) ให้ความหมายว่า “น. ไม้ไผ่ที่จักเป็นเส้นแบนยาว ขนาดหนาหรือบางตามต้องการ สำหรับผูกมัดหรือสานสิ่งต่าง ๆ” และวิบูลย์ ลี้สุวรรณ (Lisuwan, 2010: 215) ได้อธิบายวิธีการทำดอกไว้ว่า “ต้องนำลำไม้ไผ่มาตัดเป็นท่อน ๆ ตามความยาวที่ต้องการใช้มีดอโต้ ผ่าเป็นซีก ๆ ...ใช้มีดดอกจักเป็นเส้นบาง ๆ หรือเรียกเป็นเส้นแล้วเหลาให้เรียบ” จากข้อมูลข้างต้นนั้นสอดคล้องกับคำศัพท์ “ดอก” ที่ได้จากการเก็บข้อมูล โดยดอกเป็นเส้นไม้ไผ่สำหรับใช้สานเป็นโครงงอบและรังงอบ ดอกไม้ไผ่จะมีลักษณะแตกต่างกันไปตามลักษณะการใช้งาน มีรายละเอียดและการจัดหมวดหมู่ดังภาพที่ 3 และ 4

รูปภาพที่ 3 ตอกประเภทต่าง ๆ

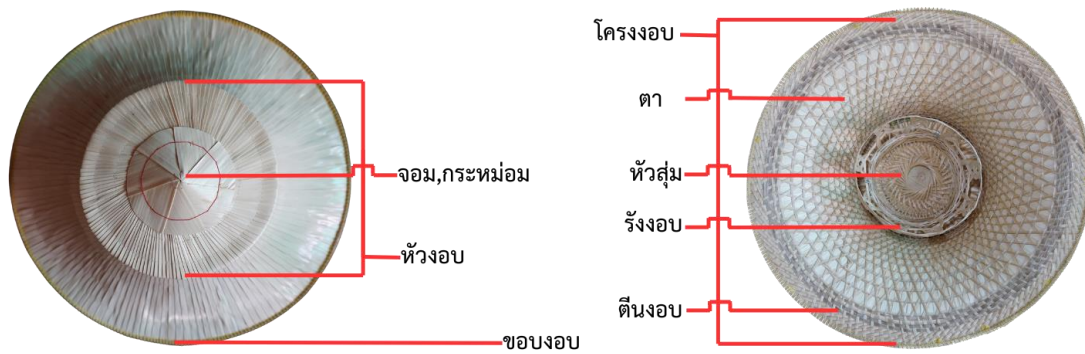
รูปภาพที่ ผิดพลาด! ไม่มีข้อความของสไตล์ที่ระบุในเอกสาร แผนภูมิแสดงประเภทของตอกแบบต่าง ๆ ตามการจัดจำพวกแบบชาวบ้าน

ตอกสาน คือ ตอกสานจะเป็นตอกสำหรับใช้ในการสานโครงงอบมีลักษณะเล็กบาง แตกต่างกับตอกป็นเพราะว่าตอกป็นมีขนาดใหญ่และใหญ่กว่าใช้สำหรับทำรังงอบ

ตอกป็น คือ ตอกที่มีขนาดใหญ่ ในการจักสานงอบตอกชนิดนี้ใช้สำหรับทำรังงอบโดยเฉพาะ

ตอกไพร หรือ **ไพร** เป็นตอกสำหรับใช้สวมในช่วงที่กำลังสานตอกในบริเวณหัวงอบของโครงงอบ มีลักษณะเป็นเส้นตอกโค้งวงกลม โดยทำหน้าที่เป็นหลักหรือตัวยึดให้การสานนั้นเกิดรูปทรงโค้ง หรือวงกลมที่แข็งแรง โดยตอกไพรแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้ (1) **ไพรกลม** หรือ **ดัว** คือตอกไพรมีลักษณะเป็นตอกที่ถูกเหลากลม ใช้สวมอยู่บริเวณด้านในโครงงอบส่วนหัวงอบ (2) **ไพรแบน** คือ ตอกไพรที่มีลักษณะเป็นตอกแบน ไพรแบนมีความหนาและแข็งแรงจึงสวมไว้บริเวณขอบของโครงงอบส่วนหัวงอบ

3. ส่วนประกอบต่าง ๆ ของงอบ มีจำนวน 17 คำ ได้แก่ กระหม่อม จอม จอมอังกฤษ หัวงอบ โครงตา ตีนงอบ ตีนทีบ ตีนโปร่ง ลายเฉลว เส้นโครง หัวส้อม ขอบ มอบ ปีกงอบ ไม้ขัด และรัง โดยงอบจะมีส่วนประกอบต่าง ๆ ที่เป็นคนละชิ้นส่วนกันและสังเกตเห็นได้ชัดเจน คือ โครงงอบ รังงอบ จอมงอบ และขอบงอบ ภาพรวมของส่วนประกอบต่าง ๆ มีแสดงดังรูปภาพที่ 5 โดยยังมีส่วนประกอบย่อยอยู่อีกหลายแห่งซึ่งมีชื่อเรียกเป็นคำศัพท์ที่ระบุถึงส่วนนั้นอย่างเฉพาะเจาะจง โดยคำศัพท์ส่วนประกอบย่อยดังกล่าวมีความคล้ายคลึงกันและสังเกตเห็นได้ยากหากไม่มีภูมิความรู้ก็จะไม่ทราบคำศัพท์เหล่านั้น นอกจากนี้บางคำศัพท์ยังเป็นคำที่มีความหมายเหมือนกัน (Synonym) เช่น จอม กับ กระหม่อม

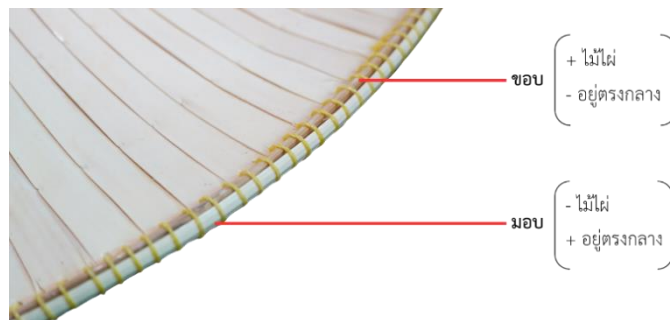

รูปภาพที่ 5 ส่วนประกอบของงอบ

ตัวอย่างการวิเคราะห์คำศัพท์ที่ 2

ขอบ เป็นไม้ไผ่ที่ถูกเหลาจนมีขนาดบางใช้ประกบข้างบนและข้างล่างของใบลาน โดยประกบตลอดไปในบริเวณริมของงอบเป็นวงกลม และใช้ไหมในการผูกเพื่อเป็นวิธีการเข้าขอบเพื่อยึดให้ขอบนั้นแน่น

มอบ เป็นส่วนประกอบที่ทำจากก้านลาน มีตำแหน่งอยู่บริเวณใกล้เคียงกับขอบ โดยมอบจะอยู่ระหว่างกลางของขอบที่ประกบกัน เพื่อปิดไม้ให้เห็นใบลานเมื่อมองจากด้านข้าง โดยเมื่องอบเข้าขอบแล้วจึงทำการผูกงอบโดยใส่มอบเข้าไปในระหว่างช่องประกบของขอบงอบ ขอบกับมอบมีความแตกต่างทางลักษณะและองค์ประกอบทางความหมายดังรูปภาพที่ 6

รูปภาพที่ 6 รูปภาพและการวิเคราะห์องค์ประกอบของ “ขอบ” และ “มอบ”

4.4. วิธีการจักสานงอบ

ปัจจุบันในพื้นที่ไม่มีการจักสานโครรงอบและรั้งงอบแล้ว โดยจะรับมาจากพื้นที่ที่ทำส่วนต่าง ๆ แทนแล้วจึงนำมาประกอบรวมกันในหมู่บ้าน ด้วยเหตุดังกล่าวภูมิความรู้เกี่ยวกับโครรงอบและรั้งของของคนในพื้นที่จึงมีไม่มากเท่ากับพื้นที่อื่นที่มีผลิตส่วนประกอบนั้น ๆ ทั้งนี้ จะกล่าวถึงการทำโครรงอบและรั้งงอบพอสังเขปตามข้อมูลที่ได้และผู้วิจัยมุ่งกล่าวถึงเพียงขั้นตอนที่สร้างขึ้นในพื้นที่วิจัย คำศัพท์ด้านวิธีการจักสานงอบมีจำนวน 36 คำ แบ่งตามขั้นตอนการจักสานงอบได้ ดังนี้

1) การทำโครรงอบ ได้แก่ สาน เก็บหัวสุม และเม้มตอก ทำโดยใช้ตอกที่เตรียมไว้มาสานบนรองงอบที่เป็นแม่แบบ เริ่มต้นจากการทำหัวสุมด้วยวิธีการเก็บหัวสุม โดยนำกลุ่มเส้นตอกมาขัดกันจนมีลักษณะเป็นวงกลมแน่นเพื่อเป็นจุดเริ่มต้นในการสาน แล้วนำไพรกลมวงที่ 1 และวงที่ 2 มาสวมไว้เพื่อยึดให้เป็นรูปทรงกลม ตามลำดับและบริเวณขอบจะใช้ไพรแบนมาสวมไว้ หลังจากนั้นนำตอกสานมาขัดกันขึ้นเป็นตาเรียกว่าลายเฉลว จนถึงบริเวณตีนงอบก็จะใช้วิธีเม้มตอกโดยการพับทับกันไว้เพื่อเก็บไม่ให้ตอกคลายออก

2) การทำรังงอบ ไม่ปรากฏเพราะว่าชาวบ้านในพื้นที่ไม่ได้ทำรังงอบ อย่างไรก็ตามจากการเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษาบางคนผู้วิจัยพบว่ามีคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับรังงอบแต่ไม่ได้ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เพราะกระบวนการทำรังงอบอยู่นอกเหนือจากภูมิรู้ของชุมชน

3) การทำจอมงอบ ได้แก่ ถาก การทำจอมทำโดยนำแผ่นใบลานจำนวน 6 แผ่น นำด้านหนึ่งของใบลานมาซ้อนทับกันจนเป็นวงกลมทั้ง 6 ใบ เย็บติดกันตรงกลางกระจายออกเป็นวงกลม แล้วจึงเย็บด้านถอยหลังหรือเรียกว่า “ถาก” (สันนิษฐานคือคำเดียวกับ “การถัก” แต่ชาวบ้านออกเสียงเป็น “ถาก”) ที่ปลายจนให้ทุกแผ่นติดกันและดันกันจนทำให้ตรงกลางนูนสูงขึ้น แล้วตัดส่วนปลายที่เกินออกให้มีลักษณะเป็นวงกลม

4) การจัดเตรียมใบลาน ได้แก่ ริดใบลาน และเจียน จัดเตรียมใบลานโดยต้องริดใบลานด้วยความร้อนเพื่อยืดอายุการเก็บรักษา เมื่อนำใบลานมาใช้ต้องนำมา “เจียน” หรือเนียนใบลานโดยประมาณใบลานให้มีความยาวพอดีกับโครงงอบ แล้วเจียนใบลานจากด้านบนเฉียงลงมาด้านล่าง ให้ข้างบนมีขนาดประมาณ 1.5 เซนติเมตร และข้างล่างประมาณ 2.5 เซนติเมตร จึงได้ใบลานที่มีด้านกว้างและยาวโดยจะมีมุมฉากอยู่ 1 มุม

5) การกรูใบลานติดกับโครงงอบและการเย็บงอบ ได้แก่ ล้มหัว สักหัว เลียดติด เย็บ ดัน กรู ติด เลียดติด เลียดคอ เลียด เลียดหนึ่ง เลียดสอง เลียดสาม ผุด ผุดแตก และตัดหัวงอบ การกรูใบลานติดกับงอบนั้นมีหลายขั้นตอนและคำศัพท์ส่วนมากเป็นกรรมวิธีที่มีลักษณะคล้ายการเย็บ มีขั้นตอน ดังนี้

“กรูใบลาน” หรือ “ติดใบลาน” ทั้งคู่เป็นคำความหมายเดียวกันทำโดยนำใบลานที่ตัดเจียนไว้แล้วมาติดโดยใช้การกรูติดกับโครงงอบ โดยเริ่มต้นใช้เข็มกับด้ายกรูใบลานให้ติดตรงกลางของด้านข้างงอบซึ่งเป็นบริเวณด้านนอกโครงงอบแล้วจัดเรียงใบลานซ้อนเหลื่อมกันไปเรื่อย ๆ เมื่อเย็บใบลานติดโครงงอบ 1 รอบจะได้แนวเส้นด้ายเรียกว่า “เลียด” โดยรอบแรกเรียกว่า “เลียดติด” หลังจากนั้นจะไปเริ่มกรูบริเวณหัวงอบด้วยการ “ล้มหัวงอบ” หรือการพับใบลานช่วงบนเข้าหาจุดศูนย์กลางของหัวงอบ แล้วจึงเย็บกรูใบลานให้ติดกับโครงงอบส่วนบนด้วยวิธีเดิมอีกจนครบแนว หลังจากนั้นกรูเลียดเป็นแนววงกลมเริ่มซึ่งจากวงในก่อนแล้วจึงทำอีกเลียดเป็นวงด้านนอกลักษณะการเย็บนี้เรียกว่า “สักหัวงอบ” เมื่อเสร็จแล้วจึงเริ่มเย็บด้านข้างของงอบต่อไป

หลังจากสักหัวงอบเสร็จแล้วจะ “เย็บงอบ” ในบริเวณที่ต่ำลงมาโดยเป็นชั้นการกรูใบลานให้แน่นขึ้นด้วยการเพิ่มเลียด โดยจะเริ่มจากเลียดแรก (เมื่อนับลงจากหัวงอบ) เรียกว่า “เลียดคอ” โดยใช้วิธีการดันตะลุยกอย่างเดิมไปตามแนวเส้นโครงจนครบรอบ แล้วเริ่มยังเลียดถัดไปในบริเวณที่ต่ำลงโดยเว้นเส้นโครง 1 เส้นโครงทำให้ครบเลียดแล้วเว้นเส้นโครงไปจนสุดปลายงอบจึงเย็บเสร็จสมบูรณ์ เห็นได้ว่ากระบวนการต่าง ๆ ของการเย็บงอบมีความคล้ายคลึงกันมากแต่มีคำเรียกที่แตกต่างกันไปตามแต่ละกรรมวิธี ตำแหน่งที่ลงมือทำ หรือลำดับของกรรมวิธี สามารถวิเคราะห์ห่องค์ประกอบทางความหมายได้ดังรูปภาพที่ 7

กรู, ติด	ล้มหัว	เย็บ, ดัน	สักหัว	เลียด	เลียดคอ	เลียดติด
+ชื่อขั้นตอน	+ชื่อขั้นตอน	+ชื่อขั้นตอน	+ชื่อขั้นตอน	±ชื่อขั้นตอน	-ชื่อขั้นตอน	-ชื่อขั้นตอน
+ทำให้ติดกัน	-ทำให้ติดกัน	+ทำให้ติดกัน	+ทำให้ติดกัน	+ทำให้ติดกัน	-ทำให้ติดกัน	+ทำให้ติดกัน
+ขั้นตอนแรก	-ขั้นตอนแรก	-ขั้นตอนแรก	-ขั้นตอนแรก	-ขั้นตอนแรก	-ขั้นตอนแรก	+ขั้นตอนแรก
-ส่วนบนของงอบ	+ส่วนบนของงอบ	-ส่วนบนของงอบ	+ส่วนบนของงอบ	-ส่วนบนของงอบ	-ส่วนบนของงอบ	-ส่วนบนของงอบ
-นับเป็นรอบ	-นับเป็นรอบ	-นับเป็นรอบ	-นับเป็นรอบ	+นับเป็นรอบ	+นับเป็นรอบ	+นับเป็นรอบ

รูปภาพที่ 7 การวิเคราะห์ห่องค์ประกอบทางความหมายของคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการเย็บงอบ

6) การเข้าขอบงอบ ได้แก่ ประกับ เปลาะ และตัดตีนงอบ การเข้าขอบทำโดยนำขอบงอบที่เป็นไม้ไผ่ถูกเหลาจนมีขนาดบางแล้วผ่าตรงกลางเพื่อให้ใบลานแทรกอยู่กลางได้ หลังจากนั้นใช้ขอบงอบประกบกัน (ประกบกันโดยมีใบลานแทรกอยู่ตรงกลาง) แล้วจึงใช้ตอกหรือเศษก้านลานมัดให้แน่น

7) การผูกงอบ ได้แก่ ถาก สันปลาช่อน จูนาง สามหวาย และหัวแมลงวัน เมื่อบริเวณขอบและตีนงอบพร้อมแล้วจะต้องผูกงอบต่อซึ่งเป็นวิธีการยึดขอบงอบแบบถาวร เพื่อความสวยงามและประโยชน์ของการใช้งานในหีบงอบมีความทนทาน (Bookkuson, 2020) พร้อมทั้งใส่มอบบริเวณระหว่างขอบบนและล่างเพื่อปิดใบลานที่แลบออกมา วัสดุที่นำมาผูกงอบโดยทั่วไปจะใช้วัสดุที่เป็นเส้นเล็กมาผูกเป็นเงื่อนชื่อต่าง ๆ ได้แก่ สันปลาช่อน จูนาง สามหวาย และหัวแมลงวัน

8) การประกอบงอบ ได้แก่ ปะจอม ตัดจอม ผูกรัง ชัดรัง และติดรัง การประกอบงอบจะเป็นการประกอบรังและจอมเข้ากับงอบ สำหรับจอมจะใช้คำว่า “ปะจอม” หรือ “ตัดจอม” ส่วนคำเรียกการประกอบรังขึ้นอยู่กับวิธีการคือการใช้ลวดหรือเชือกมัดจะเรียกว่า “ผูกรัง” หรือ “ติดรัง” แต่ถ้าใช้ “ไม้ขัด” เรียกว่า “ชัดรัง” โดยนำไม้สองชิ้นรูปกากบาทมาแทงขัดกันเป็นในโครงงอบเพื่อยึดให้รังกับโครงติดกัน

9) การตกแต่งผิวงอบ ได้แก่ น้ำมันวานิช เมื่อประกอบงอบสมบูรณ์แล้วควรนำงอบมาเคลือบผิวใบลานด้วยน้ำมันวานิชเพื่อให้ลานมีความคงทน กันแดดกันฝนได้ดี และไม่ขึ้นราง่ายทั้งยังช่วยให้งอบดูเงางามขึ้น

สรุปผล และอภิปรายผล

หมวดหมู่	จำนวน	คำศัพท์
หมวดชนิดของงอบ	8	งอบถี่ งอบห่าง งอบไม่ตี งอบเลว งอบผ่าสอง งอบใหญ่ งอบนาง งอบเด็ก
หมวดวัสดุและอุปกรณ์การจักสานงอบ	29	ไม้ไผ่ ตอก ตอกสาน ตอกไพร ไพรกลม ไพรแบน ดิว ตอกปิ่น ใบลาน ใบลานสุก ใบลานดิบ ใบลานละเอียด ใบลานหยาบ ก้านลาน ก้านลานตัวผู้ ก้านลานตัวเมีย เศษก้านลาน ด้าย ไหม คล้า หวาย ร่อง มีด กระจกเจียนลาน เข็ม เหล็กหมาด ค้อน กระจดาษอังกฤษ น้ำมันวานิช
หมวดส่วนประกอบของงอบ	17	โครง หัวงอบ หัวส้อม ตีนงอบ ตีนโปรง ตีนทีบ ตา ลายเฉลว เส้นโครง จอม กระจหม่อมงอบ จอมอังกฤษ รัง ไม้ขัด ขอบ มอบ และ ปีกงอบ
หมวดวิธีการจักสานงอบ	36	กรู เก็บหัวส้อม จูนาง เจียน ริดใบลาน ตัน ตัดตีนงอบ ตัดหัวงอบ ตัดใบลาน ตัดจอม ปะจอม ถาก(จอม) ติดรัง ผูกรัง ชัดรัง ถาก (ขอบงอบ) ผูก เข้าขอบ ประกับ เปลาะ ผุด ผุดแตก เม้มตอก เย็บ ล้มหัว เลียด เลียดคอก เลียดติด เลียดสอง เลียดสาม เลียดหนึ่ง สักหัว สันปลาช่อน สาน หัวแมลงวัน สามหวาย

การวิจัยนี้ทำให้ได้ทราบและเข้าใจถึงกระบวนการการจักสานงอบของพื้นที่วิจัย ทั้งเรื่องในเรื่องวัตถุดิบ การแบ่งประเภท และวิธีการจักสานงอบ เห็นได้ว่าชาวบ้านมีความรู้เชิงลึกหรือความรู้ละเอียดพิเศษ (Specialized Knowledge) เพราะคำศัพท์หลายคำที่มีลักษณะใกล้เคียงกันมาก โดยมีความหมายเป็นกระบวนการหรือส่วนประกอบที่มีความคล้ายคลึงกัน และมีภูมิความรู้ด้านการจักสานงอบในส่วนของการติดใบลานเป็นอย่างดี เนื่องจากมีคำศัพท์เฉพาะเป็นจำนวนมากที่ใช้ต่างกันไปตามแต่ละกระบวนการ เช่น ล้มหัว สักหัว ตัด เลียดติด เย็บ ตัน กรู ตัด เลียดติด เลียดคอก เลียด เลียดหนึ่ง เลียดสอง เลียดสาม เส้นโครง ผุด ผุดแตก ตัดหัวงอบ ถาก สันปลาช่อน จูนาง สามหวาย และหัวแมลงวัน คำศัพท์เหล่านี้มีลักษณะที่ใกล้เคียงกันมาก ผู้วิจัยต้องประยุกต์ใช้การแยกองค์ประกอบทางความหมายมาร่วมวิเคราะห์จึงทำให้เข้าใจความแตกต่างของแต่ละคำศัพท์ โดยกรรมวิธีและรายละเอียดดังกล่าวสะท้อนความประณีตและเชี่ยวชาญในด้านการจักสานงอบ

การใช้เครื่องมือตามแนวบรรณศาสตร์ชาติพันธุ์มาวิเคราะห์ทำให้เห็นความแตกต่างของคำศัพท์ที่ใกล้เคียงกัน ผ่านการวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายที่ทำให้เห็นความแตกต่างทางความหมายของแต่ละคำศัพท์ยิ่งขึ้น โดยมีมิติที่ทำให้ความหมายแตกต่างกันคือวัสดุ รูปร่าง ตำแหน่ง รูปแบบการเย็บ มิติเหล่านี้ทำให้แยกความหมายจากคำที่มีลักษณะใกล้เคียงกันได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น สำหรับการจัดจำพวกแบบชาวบ้านทำให้ทราบว่าคำศัพท์นั้นมีการแบ่งประเภทเป็นอะไรบ้างและแบ่งออกเป็นกี่ชนิด ระเบียบวิธีวิจัยของงานวิจัยนี้บูรณาการเครื่องมือทางด้านภาษาศาสตร์ มาช่วยประมวลภูมิความรู้ด้านการจักสานของชาวบ้านในพื้นที่ทำให้เข้าใจรายละเอียดได้ดียิ่งขึ้น เอื้อต่อการจัดองค์ความรู้ให้เป็นระบบ สามารถสร้างประโยชน์ต่อท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สามารถนำองค์ความรู้ไปต่อยอดได้ สอดคล้องกับ สุนีย์ คำนวนศิลป์ (Kamnuansin, 2019: 61-62) ที่นำบรรณศาสตร์ชาติพันธุ์ (Ethnosemantics) มาศึกษาวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยกล่าวว่า “อนุกรมวิธานสามารถเชื่อมโยงความรู้ไปสู่วิทยาศาสตร์สาขาอื่นที่เกี่ยวข้องต่อไป เช่น พฤษศาสตร์พื้นบ้าน นิเวศวิทยา มานุษยวิทยาวัฒนธรรม ... จะเป็นข้อมูลสำหรับหน่วยงานในท้องถิ่นเพื่อใช้ในการสืบทอด พัฒนา และอนุรักษ์วัฒนธรรม”

ในขณะที่การสานโครงงอบ และการทำรังงอบนั้นชาวบ้านจะให้ข้อมูลได้น้อยเนื่องจากมีความไม่คุ้นชินกับกระบวนการดังกล่าว ก็ทำให้ภูมิความรู้ในส่วนนี้มีไม่มากเท่ากับกระบวนการที่ทำอยู่ โดยกระบวนการทำงอบในปัจจุบันจะทำการจักสานโครงงอบ โดยหมู่บ้านหนึ่งก็จะทำขึ้นส่วนหนึ่งหรือกระบวนการหนึ่งแล้วส่งต่อกันไปจนเสร็จสิ้นถึงการขาย ซึ่งพื้นที่บ้านบางนางร้านี้จะทำเกี่ยวกับขั้นตอนการติดงอบไปจนกระทั่งขายงอบ สำหรับในสมัยก่อนชาวบ้านบางร้ามีการทำโครงงอบเองด้วย แต่ปัจจุบันโครงงอบจะทำกันในพื้นที่ตำบลเสาชิง และอำเภอมหาสาร ส่วนรังงอบจะทำที่ตำบลบ้านลี่ซึ่งพื้นที่ทั้งหมดอยู่ใกล้เคียงกัน จากที่กล่าวมาเห็นได้ว่าชาวบ้านมีภูมิความรู้ที่ละเอียดเชี่ยวชาญกับเรื่องที่ทำอันเป็นถือเป็นสภาพแวดล้อมในพื้นที่ แต่บางกระบวนการชาวบ้านก็ไม่เชี่ยวชาญ ประเด็นนี้สอดคล้องกับแนวคิดที่ภาษามีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมของสุนีย์ คำนวนศิลป์ (Kamnuansin, 2018) ว่า “คำในภาษาที่ใช้เรียกสิ่งต่างๆ นั้นสามารถสะท้อนให้เห็นการจำแนกสิ่งในสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรม และการให้ความสำคัญต่อสิ่งนั้นของคนในชุมชน” และสอดคล้องกับข้อความของ Noam Chomsky (as cited in Jeannette, 2016) ว่า “ภาษาไม่ใช่แค่คำพูด มันคือวัฒนธรรม ประเพณี การรวมตัวของชุมชน และประวัติศาสตร์ทั้งหมดที่ความเป็นชุมชน โดยทั้งหมดเป็นเป็นต้นในภาษา”

การวิจัยนี้ถือเป็นส่วนหนึ่งในวิทยานิพนธ์ของสุรพล บุญกุศล (Boonkuson, 2023) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาประเด็นสถานการณ์การสูญคำศัพท์ของคำศัพท์เฉพาะทาง ผู้วิจัยตั้งใจที่จะใช้คำศัพท์เกี่ยวกับการจักสานงอบของพื้นที่วิจัย เป็นสัญญาณเตือนและกรณีศึกษาแทนคำศัพท์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มสังคมอีกหลายกลุ่มที่กำลังจะเสื่อมสูญไปพร้อมกับภูมิปัญญาและอัตลักษณ์ จากการศึกษาดังกล่าวพบว่า “ระดับสูญคำศัพท์โดยภาพรวมมีระดับสูงขึ้นเมื่อระดับอายุน้อยลง” กล่าวคือ เกิดการสูญคำศัพท์ในชุมชนขึ้นซึ่งคนรุ่นใหม่ในชุมชนรู้จักคำศัพท์ด้านการจักสานงอบน้อยลง ลักษณะทางความหมายของคำศัพท์ที่มักเกิดการสูญคำศัพท์มีดังนี้ (1) ไม่ใช่ส่วนประกอบหรือขั้นตอนหลัก (2) ชับซ้อนจำเป็นต้องใช้ความชำนาญ (3) ปัจจุบันไม่มีหรือไม่ทำแล้วในชุมชน (4) ความหมายทับซ้อนกับศัพท์ทั่วไป และ (5) อยู่นอกเหนือองค์ความรู้การทำงานงอบของชุมชน

นอกเหนือจากการสูญคำศัพท์ที่ปรากฏในลักษณะของภาษาแล้ว การวิจัยของ สุรพล บุญกุศล (Boonkuson, 2023) ครั้งนี้ยังสะท้อนให้เห็นการเสื่อมสูญของวัฒนธรรมภูมิความรู้ของคนในชุมชนลดลง โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ที่ไม่รู้จักกรรมวิธีการจักสานงอบและไม่ได้ประกอบอาชีพจักสานงอบ ทำให้ชุมชนกำลังประสบปัญหาขาดแคลนผู้สืบทอดภูมิปัญญาซึ่งนับเป็นหนึ่งในปัญหาของวงการจักสาน สอดคล้องกับงานวิจัยของปิ่นลัน ปุณฺณประภา และคณะ (Poonyaprapha & Supasetsiri & Inchan & Nopudompan, 2018) ปณตนนท์ เถียรประภากุล (Tejanprapakun, 2014) และมานพ ชุ่มอุ้น (Chum-un, 2018) ทั้งสามงานวิจัยปรากฏสภาพปัญหาด้านการขาดแคลนผู้สืบทอดงานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านของแต่ละชุมชน ข้อมูลข้างต้นทำให้อนุมานได้ว่าปัญหาการพังทลายของวัฒนธรรม (Cultural Erosion) เป็นส่วนหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงทางภาษาที่กำลังดำเนินอยู่ไปพร้อมกันการสูญคำศัพท์และเกิดขึ้นอย่างแพร่หลายในกลุ่มวัฒนธรรมอื่น ๆ ด้วย

สำหรับด้านคุณค่าและประโยชน์ งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาและรวบรวมคำศัพท์อันเป็นองค์ความรู้และภูมิปัญญาของชุมชนอย่างละเอียดและเป็นระบบ พร้อมทั้งนำเสนอองค์ความรู้ของชุมชนผ่านคำศัพท์สำหรับใช้เรียกหรือจำแนกสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจักสานงอบ อีกทั้งการวิจัยนี้ได้บูรณาการศาสตร์ด้านภาษาเข้ามาศึกษาภูมิปัญญาโดยผู้วิจัยใช้การศึกษาวิเคราะห์ตามแนววรรณคดีชาตินิยม สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ผู้ที่ต้องการศึกษาในด้านนี้เข้าใจได้ง่ายและเป็นระบบมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังสะดวกต่อการนำไปเชื่อมโยงเข้ากับองค์ความรู้ทางวิชาการรูปแบบอื่นต่อไปได้ด้วยภูมิปัญญาที่ถูกบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร และสร้างความตระหนักว่าภูมิปัญญาด้านการจักสานงอบเป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม (Intangible Cultural Heritage) ที่ควรค่ายิ่งแก่การอนุรักษ์และเผยแพร่ สุดท้ายประเด็นการอภิปรายอาจจุดความคิดริเริ่มหรือสร้างความตระหนักเรื่องปัญหาการสูญหายคำศัพท์อันเกิดจากวิถีปฏิบัติทางวัฒนธรรมที่เปลี่ยนไป ทั้งนี้บทความวิจัยนี้ได้เสนอสถานการณ์ทางภาษาพร้อมทั้งได้บันทึกข้อมูลอันเป็นองค์ความรู้ท้องถิ่นไว้จริงเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกต่อการฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมที่อาจเกิดขึ้นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- เพ็ญศิริ วงศ์วิภาณนท์. (2525). *เอกสารประกอบการสอนวิชาภาษาไทย 3 หน่วยที่ 13*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พนมพล เทียนประกายกุล. (2557). กระบวนการถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำเครื่องปั้นดินเผาบ้านม่อนเขาแก้ว จ.ลำปาง. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 31(2), 79–100. สืบค้นจาก <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/HUSO/article/view/32277>
- พิลาสิน ปุณยาพรพัฏฐ, สุภเสฏฐสถิตย์, พริตต์, อินจันทร์, นพดล, & นฤตมพันธ์, กิตติกานต์. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อการสืบสานภูมิปัญญาการทอผ้าไทยพวน บ้านใหม่ จ.นครนายก. *วารสารนวัตกรรมการสื่อสารสังคม*, 6(1), 159–168.
- มนสิการ เห่งสุวรรณ. (2550). *คำเรียกประเภทผีของคนไทยในชุมชนวัดสวนแก้ว ต.บางเลน อ.บางใหญ่ จ.นนทบุรี: การศึกษาแนววรรณคดีชาตินิยม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- มานพ ชุมอุ้น. (2561). การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาธุรกิจชุมชนในผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือ: กรณีศึกษา กลุ่มผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวง ตำบลแม่แรง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน. *วารสารวิจัยราชภัฏเชียงใหม่*, 13(2), 155–168.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- ลดาวัลย์ บุญกุศล. (2563). *โครงการออกแบบผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากการทำรังงอบของกลุ่มชุมชนงอบไทยใบลาน จ.พระนครศรีอยุธยา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร : กรุงเทพฯ.
- วิบูลย์ ลิข้วน. (2553). *นามานุกรมเครื่องจักสาน*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิเล็ก-ประไพ วิริยะพันธุ์.
- สถาบันส่งเสริมศิลปหัตถกรรมไทย. (2561). *คลังข้อมูลหัตถศิลป์*. [Online]. สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2567, จาก <https://www.sacit.or.th/th/listcategories/4>
- สุนีย์ คำนวนสิน. (2561). *การศึกษาภูมิรู้เรื่องตาลของคนเพชรบุรีผ่านระบบคำ*. นครปฐม: คณะวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุนีย์ คำนวนสิน. (2562). *ภูมิรู้และวัฒนธรรมการทำตาลโตนดของคนเพชรบุรีที่สะท้อนผ่านภาษา*. *วารสารภาษาและวัฒนธรรม*, 38(1), 41-64.

สุรพล บุญกุลศล. (2566). การสูญคำศัพท์: กรณีศึกษาคำศัพท์เฉพาะวงการจักสานงอบในตำบลบางนางร้า อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล : นครปฐม.

Aberra, D. A. (2006). *The hierarchical relationship of words: Superordinate, hyponym and subordinate*. University of Alberta working papers in linguistics. [Online]. สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2567, จาก

https://www.academia.edu/238841/The_hierarchical_relationship_of_words

Fraenkel, G. (1967). *Language in Culture*. Boston: Ginn & Company.

Hickerson, N. P. (1980). *Linguistic Anthropology*. New York: Holt, Rinehart and Winston.

Stewart, J. (2016). *Community Lives: Creating a universal language*. [Online]. สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2567, จาก <https://multilingual.com/articles/community-lives-creating-a-universal-language>

การศึกษาวิเคราะห์การเข้าใจวิถีจิตเพื่อชีวิตที่ดีงาม

A study of the analysis of understanding Thought-process to a good life

กฤษณ ธาตาบดินทร์

คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์การเข้าใจวิถีจิตเพื่อชีวิตที่ดีงาม ผลการศึกษาพบว่า จิตนี้มีความสำคัญต่อมนุษย์เป็นอย่างมาก เนื่องจากจิตเป็นแกนกลางในการสั่งการมนุษย์ให้กระทำกุศลบ้าง อกุศลบ้าง กิริยาบ้าง ซึ่งมนุษย์จำเป็นต้องศึกษาจิตผ่านการทำงานซึ่งเรียกว่า วิถีจิต วิถีจิตนี้เป็นการทำงานทางจิตซึ่งจะมีการเกิดดับที่ต่อเนื่องกันไปอย่างไม่มีวันจบสิ้น ตั้งแต่ยามหลับจนถึงตื่นนอน วิถีจิตนี้ก็ยังคงดำเนินต่อไปโดยในวิถีจิตจะมีทั้งเหตุ ผลและกิริยา เช่นเดียวกับกรรมของมนุษย์เราทุกคน หากบุคคลใดต้องการให้จิตของตนประกอบด้วยกุศลตลอดเวลา พึงกระทำความดีมีทาน รักษาศีล เจริญภาวนา เพื่อให้จิตได้เสพคุ่นอยู่กับกุศล เมื่อตายแล้วสู่สุคติโลกสวรรค์ และพร้อมกันนั้น จงปิดทางเข้าศึกคือกิเลส อันผ่านเข้ามาทาง 6 ซึ่งจะส่งผลให้ท่านทั้งหลายตกนรก การศึกษาเรื่องวิถีจิตจะทำให้บุคคลสามารถเข้าใจถึงความเป็นไปของวิถีจิต จนทำให้บุคคลสามารถเลือกที่จะเสพแต่สิ่งที่ดี และกำจัดสิ่งที่ไม่ดีออกไปจากจิตใจของบุคคลนั้นได้

คำสำคัญ : ศึกษาวิเคราะห์, วิถีจิต, เพื่อชีวิตที่ดีงาม

Abstract

This article aims to study of the analysis of understanding Thought-process to a good life. The study found that the mind is extremely important to humans, as it is the central control unit that directs humans to act both kusala and akusala, both physically and verbally. Humans need to study Thought-process called Vithīcitta, which is the continuous process of the mind arising and ceasing, day and night. This process includes causes, effects, and actions, just like the karma of all humans. If a person wants their mind to be constantly filled with skillful qualities, they should perform good deeds, be generous, keep the precepts, and meditate, so that their mind becomes accustomed to skillful qualities. When they die, they will be reborn in the good heavens. At the same time, they should close the door to the Kilesa, which is the six-senses door, which will otherwise send them to hell. Studying Thought-process will enable people to understand the nature of Thought-process, so that they can choose to experience only good things and eliminate bad things from their minds.

Keywords: A study of the analysis of understanding, Thought process, good life

บทนำ

พระพุทธศาสนานับได้ว่าเป็นศาสนาแห่งความจริง เป็นกุศลหรือกฏธรรมชาติ ดังปรากฏข้อความว่า ธมมคือ สัจจะและปกติ ธรรมตา ได้แก่ เห็น สัจธรรม บรรลุธรรม รู้ธรรมแจ่มแจ้งแล้ว และความปรารถนาย่อมเกิดขึ้นแก่สัตว์ผู้มีความเกิดเป็นธรรมตา(พระมหาสมปอง มุทิโต, 2562: 903) จิตเป็นธรรมข้อหนึ่งที่อยู่ใน

กฎธรรมนิยาม 5 ได้แก่ จิตนิยาม เป็นกฎธรรมชาติของสรรพสิ่งในโลกที่ว่าด้วยความคิด หรือกระบวนการคิดของมนุษย์ โดยจิตนี้มีความสำคัญมากกว่าร่างกาย มีบทบาทสำคัญอันเป็นต้นตอที่จะทำให้ร่างกายปฏิบัติตามในสิ่งที่จิตสั่ง ไม่ว่าจะเป็นการประพฤติชั่วทางกาย วาจา ใจ หรือแม้แต่การประพฤติดี ทางกาย วาจา ใจ ดังพระพุทธพจน์ที่ว่า(ขุ.ธ. (ไทย) 25/1-2/23-24) “ธรรมทั้งหลายมีใจเป็นหัวหน้า มีใจเป็นใหญ่ สำเร็จด้วยใจ ถ้าคนมีใจชั่ว ก็ประพฤติชั่วหรือทำชั่วตามไปด้วย ถ้าคนมีใจดี ก็ประพฤติดีหรือทำดีตามไปด้วย”

จิตเปรียบเสมือนแกนกลางที่คอยควบคุมการกระทำที่จะลิขิตชีวิตของมนุษย์ทั้งหลายให้ดี ชั่วแตกต่างกัน พระพุทธองค์จึงทรงพยายามให้มนุษย์รุ่นต่อไปได้เข้าใจในเรื่องของจิต และค้นหาวิธีที่จะพัฒนาจิตให้มีความก้าวหน้าความเป็นจิตที่ปราศจากกิเลส ตลอดจนพระชนชีพทรงสั่งสอนธรรมเพื่อการพัฒนาพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งมาจากการประสบกับปัญหาต่าง ๆ โดยมีจิตเข้าไปเป็นตัวรับรู้ต่อปัญหานั้น ๆ จนก่อให้เกิดทุกข์อันมีโทษ โทสะ โมหะ ครอบงำจิต ก่อการกระทำที่ไม่ดีออกมทางกาย วาจา ใจ การกระทำเช่นนี้เป็นสิ่งที่จะนำความทุกข์มาสู่ทั้งแก่ตนเองและสังคม ดังนั้น พระพุทธองค์จึงทรงสอนให้ละชั่ว ทำดี ทำจิตใจให้ผ่องแผ้ว ด้วยเหตุนี้เอง ผู้วิจัยจึงได้มีความสนใจที่ต้องการศึกษาว่า พระไตรปิฎกกล่าวถึงจิตไว้อย่างไรและสามารถนำมาประยุกต์เพื่อชีวิตที่ยั่งยืนได้อย่างไร

ความเป็นมาและความสำคัญของจิต

คำว่า จิต หมายถึง ธรรมชาติที่รู้อารมณ์(พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), 2557: 280-281) มีคำไวพจน์อื่น ๆ อีกมากมายที่มีความหมายว่า จิต ได้แก่ มโน มนัส หทัย มนินทรีย์และวิญญาณ เป็นต้น ตามพระพุทธพจน์ว่า(ส.นิ. (ไทย)16/61/115) “ตลาคตเรียกสิ่งนี้ว่า จิตบ้าง มโนบ้าง วิญญาณบ้าง” แต่ละคำที่เป็นไวพจน์ สามารถอธิบายได้(พระเทพวิสุทธิกวี (พิจิตร ฐิตวณฺโณ), 2547: 15) ดังนี้ 1) จิตคือ ธรรมชาติที่คิด อารมณ์ 2) มโนคือ ธรรมชาติที่โน้มไปหาอารมณ์ 3) วิญญาณคือ ธรรมชาติที่รู้อารมณ์

พระพุทธองค์ได้ยืนยันการมีอยู่ของจิตว่า “ภิกษุทั้งหลาย สัตว์เกิดนับตั้งแต่จิตดวงแรก วิญญาณดวงแรกเกิดปรากฏขึ้นในครรภ์ของมารดา” (วิ.ม. (ไทย) 4/124/191) จิตจึงมีอยู่ตั้งแต่เกิด การเริ่มต้นของชีวิตนั้น เกิดตั้งแต่จิตดวงแรกหรือปฐมวิญญาณ เกิดขึ้นในครรภ์ของมารดา ความเป็นมนุษย์จึงเริ่มต้นขึ้น โดยมีขั้นตอนของการเริ่มต้นชีวิต(ส.ส. (ไทย) 15/235/337-338) ดังนี้

รูปนี้เป็นกลละ (รูปละเอียดมีลักษณะกลมใส) ก่อน จากกลละเกิดเป็นอัมพุทะ (รูปละเอียด สีเหมือนน้ำล้างเนื้อ ลักษณะเหมือนดีบุกเหลว) จากอัมพุทะเกิดเป็นเปสิ (ชิ้นเนื้อเล็ก) จากเปสิเกิดเป็นขณะ (เป็นก้อน) จากขณะเกิดเป็นปุม 5 ปุม ต่อจากนั้น ผม ขนและเล็บ จึงเกิดขึ้น สัตว์ผู้อยู่ในครรภ์มารดานั้น ก็ยังอ้าปากให้เป็นไปในครรภ์ ด้วยขำน้ำโภชนาหารอย่างนั้น

ข้อความที่ได้ยกมาแล้วข้างต้น จึงทำให้ทราบว่า จิตนี้มีความสำคัญอย่างมาก เพราะหากไม่มีจิตแล้วชีวิตก็คงจะไม่เกิดขึ้นมาได้ จิตจึงเป็นความจริงคือ ปรมัตถ์ ที่ทุกสรรพสัตว์ล้วนแล้วแต่จะต้องมีจิตนี้ ไม่ว่าจะ เป็นมนุษย์ เดรัจฉาน เทวดา พรหม เปรต อสุรกาย แม้แต่สัตว์นรกก็ตาม โดยหน้าที่ตลอดจนธรรมชาติของจิตนี้ มีอธิบายไว้หลากหลาย ผู้วิจัยจะขอยกมากล่าวไว้พอสังเขป หน้าที่ของจิต(อภิ.สง.อ. (ไทย) 1/187) ได้แก่ 1) จิตย่อมรู้อารมณ์ 2) จิตสั่งสมสันดานของตนไว้ 3) จิตนั้นกรรมและกิเลสทั้งหลายสั่งสมวิบากไว้ 4) จิตเป็นสภาวะธรรมที่วิจิตร ธรรมชาติของจิต(สุจินท์ บริหารวนเขตต์, 2536: 180) ได้แก่ 1) ธรรมชาติผ่องใส 2) ธรรมชาติตื่นรณกวัดแกว่งรักษาไว้ได้ยากห้ามไว้ได้ยาก 3) ธรรมชาติที่ไม่มีตัวตน เทียวไปผู้เดียว เทียวไปได้ไกล มีถ้าเป็นที่อาศัย

ทัศนะผู้วิจัยมีความเห็นสรุปว่า จิตเป็นธรรมชาติที่หาความแน่นอนไม่ได้ ด้วยว่าจิตนี้ไม่มีตัวตน รักษา ยาก กวัดแกว่ง ดังพระพุทธพจน์ว่า(ขุ.ธ. (ไทย) 25/33-34/35) “จิตที่ตื่นรณ กวัดแกว่ง รักษา ยาก ห้ามยาก

ย่อมเดินร่นไปมา เหมือนปลาที่ถูกยกขึ้นจากน้ำโยนไปบนบก” ฉะนั้น มนุษย์จึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาและจะต้องมีความรู้ เข้าใจเกี่ยวกับระดับของจิต กระบวนการทำงานตลอดจนแนวปฏิบัติต่อจิต

สรุป คำว่า จิต หมายถึง ธรรมชาติที่รู้อารมณ์ ซึ่งมีคำไวพจน์ที่ใช้แทนกันได้ เช่น มโน มนัส หทัย มนินทรีย์ และวิญญาณ จิตมีความสำคัญต่อชีวิต หรือชั้น 5 เป็นอย่างมาก หน้าที่และธรรมชาติของจิต จึงมีความหลากหลาย อาทิ ดิ้นรนกวัดแกว่งรักษาไว้ได้ยาก ห้ามไว้ได้ยาก ไม่มีตัวตน เทียบกับผู้เดียว เทียบไปได้ไกล มีถ้าเป็นที่อาศัยและรู้แจ้งอารมณ์ เป็นต้น ทำให้ยากต่อการควบคุม ยากต่อการทำตามคำสั่งของเจ้าของ ดังนั้น มนุษย์จึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาและจะต้องมีความรู้ เข้าใจเกี่ยวกับระดับของจิต กระบวนการทำงานตลอดจนแนวปฏิบัติต่อจิต

การดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคล จะใช้ช่องทางในการรับรู้โลกและชีวิตหรือจิตที่รู้อารมณ์มีอยู่ด้วยกัน 6 ช่องทาง ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น กายและใจ เป็นแดนที่เชื่อมต่อของความรู้ที่อยู่ภายในร่างกาย ถูกเรียกชื่อว่าอายตนะภายใน 6 กับช่องทางในการถูกรู้อีก 6 ช่องทางซึ่งถูกเรียกว่า อายตนะภายนอก 6 ได้แก่ รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัสและธรรมารมณ์ โดยเกิดตามแต่ละช่องทางนั้น ๆ

ในธรรมชาติ จิตเกิดขึ้นรู้อารมณ์ได้ก็ตาม อาจเป็นปรมัตถสัจจะหรือสมมติสัจจะ ก็จะต้องดับไป มีอายุ ชั่วขณะของการเกิดขึ้นและดับลงไป และจะเกิดขึ้นและดับลงไปใหม่อีกเรื่อย ๆ ไม่มีวันสิ้นสุด ในขณะที่เดียวกัน อารมณ์ที่จิตเข้าไปรู้ก็จะเปลี่ยนไปด้วยเช่นกัน เมื่อพิจารณาจากข้อความข้างต้นแล้ว ก็จะทราบได้ว่า จิตนั้นจะแตกต่างกันไปตามอารมณ์ที่จิตรู้ และก็จะแตกต่างกันตามองค์ประกอบของจิตที่ถูกเรียกว่า เจตสิก(ศ. กิตติคุณ ดร. ระวี ภาวิไล, 2559: 20) และยิ่งแตกต่างกันไปตามสภาพความเป็นอยู่ด้วย อาทิ มนุษย์ เดรัจฉาน พรหม เทวดา เป็นต้น เจตสิก อภิธรรมได้มีการจำแนกไว้จำนวน 52 ดวง ซึ่งมีความสำคัญพอกับจิต ด้วยเจตสิกจัดเป็นเงื่อนไขสำคัญต่อการจำแนกจิตเป็นประเภทต่าง ๆ ฉะนั้น เจตสิกแต่ละดวงจะมีบทบาทหน้าที่เฉพาะดวงในการเข้าไปประกอบกับจิต

จิตซึ่งมีอยู่ในทุกสรรพสัตว์นั้น จำแนกตามระดับชีวิตหรือชั้นของจิตได้ 4 ระดับ หรือ 4 ภูมิ(พระครูปลัดมารุต วรมงคล, 2553: 63) ได้แก่ 1) กามาวจรภูมิคือ จิตที่เป็นไปในกามภูมิ 11 ภูมิ มี 45 ดวง 2) รูปาวจรภูมิคือ จิตที่เป็นไปในรูปาวจรภูมิ 16 ภูมิ มี 15 ดวง 3) อรูปาวจรภูมิคือ จิตที่เป็นไปในอรูปาวจรภูมิ 4 ภูมิ มี 12 ดวง 4) โลกุตตรภูมิ คือจิตที่พ้นจากภูมิทั้ง 3 คือ กามภูมิ รูปาวจรภูมิ และอรูปาวจรภูมิ มี 8 (หรือ 40) ดวง และหากจัดจิตที่ท่องเที่ยวไปในโลก แบ่งได้เป็น 2 ประการ ได้แก่ โลกียจิตกับโลกุตตรจิต

ธรรมอีกอย่างที่เกิดขึ้นควบคู่ด้วยกันเสมอ เรียกธรรมนี้ว่า เจตสิก(พระครูปลัดมารุต วรมงคล, 2553: 67) เป็นองค์ประกอบของจิต คุณสมบัติของจิตในแต่ละดวง อาทิ โลก โกรธ หลง เป็นต้น เจตสิกจะมีทั้งหมด 52 ดวง เจตสิกมีความสำคัญต่อเนื่องกันกับจิต ด้วยเจตสิกเป็นเช่นใด จิตก็จะเป็นเช่นนั้น จิตมีเพียงดวงเดียวที่เปลี่ยนแปลงไปตามเจตสิก มีลักษณะดังข้อความว่า(พระคันธสาราภิวศ์, 2553: 265) “มีการเกิดและการดับ ขณะเดียวกับจิต มีอารมณ์และที่ตั้งอย่างเดียวกับจิต” และสามารถแบ่งเจตสิกออกได้(พระครูปลัดมารุต วรมงคล, 2553: 67) ดังนี้ 1) อัญญาสมานาเจตสิก 13 ดวง 2) อุกุศลเจตสิก 14 ดวง 3) โสภณเจตสิก 25 ดวง รวม 52 ดวง

จิตดวงใดดวงหนึ่งพร้อมด้วยเจตสิกที่เกิดประกอบ การเกิดขึ้นของธรรมทั้ง 2 นี้ จะถูกแสดงอาการผ่านทวารทั้ง 6(สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช, 2553: 36) ได้แก่ รูปารมณ์ผ่านทางจักขุทวาร สัททวารมณ์ผ่านทางโสตทวาร คันธารมณ์ผ่านทางฆานทวาร รสธารมณ์ผ่านทางชีวหาทวาร โภกฐัพพารมณ์ผ่านทางกายทวาร ัมมมารมณ์ผ่านทางมโนทวาร แล้วต่อจากนั้นจิตที่รับรู้อารมณ์ที่เกิดควบคู่กันกับเจตสิกจนเกิดเป็น กุศล อุกุศลและกิริยา

สรุป จิตนั้นมีความสำคัญต่อชีวิตของมนุษย์ทุกคน จึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับจิต เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการ การทำหน้าที่และอาการต่าง ๆ ของจิต อภิธรรมปิฎกเป็น คัมภีร์หนึ่งในสามคัมภีร์ที่กล่าวถึงเรื่องของจิตหรือธรรมชาติของจิตไว้ และนอกจากอภิธรรมปิฎกจะบรรยายถึง จิตแล้ว ยังบรรยายถึงเจตสิก อันเป็นธรรมที่เกิดร่วมกันกับจิตและดับพร้อมกันกับจิต และเจตสิกจะเป็น ตัวกำหนดคุณสมบัติของจิตให้เป็นกุศล อกุศลและกิริยา

การประยุกต์จิตเพื่อชีวิตที่ยั่งยืน

จิตแต่ละดวงต้องมีสิ่งที่จิตกำลังรู้ เรียกว่า อารมณ์(นินา วัน กอร์คคอม, 2558: 13) กล่าวคือ จิตที่เห็นมี สิ่งที่ปรากฏทางตาเป็นอารมณ์ ได้ยินมีสิ่งที่ปรากฏทางหูเป็นอารมณ์ ได้กลิ่นมีสิ่งที่ปรากฏทางจมูกเป็นอารมณ์ ลิ้มรสมีสิ่งที่ปรากฏทางลิ้นเป็นอารมณ์ สัมผัสมีสิ่งที่ปรากฏทางกายเป็นอารมณ์ รับรู้ธรรมารมณ์มีสิ่งที่ปรากฏ ทางมโนเป็นอารมณ์ บางครั้งจิตก็เป็นอกุศลบ้าง กุศลบ้าง กิริยาบ้าง ส่วนเจตสิกนั้น เป็นธรรมที่เกิดและดับไป พร้อมกันกับจิต นั้นก็แสดงให้เห็นว่า เมื่อจิตเกิดขึ้น ก็ย่อมที่จะมีเจตสิกเกิดขึ้นตามมาด้วย เจตสิกหลายดวง เกิดขึ้นได้ในจิตดวงหนึ่ง ๆ นั้นเอง

ในชีวิตประจำวันของแต่ละบุคคลจะต้องมีทั้งรูปและนาม นามเกิดไม่ได้ถ้าเว้นรูปไปเสีย จิตจึงเกิด ไม่ได้หากไม่อาศัยรูป รูปและนามต้องเกิดขึ้นพร้อมกัน โดยจิตที่เกิดขณะแรกเรียกว่า ปฏิสนธิจิต ปฏิสนธิจิตคือ จิตขณะแรกในชาติหนึ่ง ๆ อันกรรมที่เป็นวิบากจากชาติก่อน ๆ เป็นปัจจัยตามมาให้ผลร่วมกับปฏิสนธิจิต ส่งผลให้แต่ละบุคคลมีอุปนิสัย จริต บุคลิกภาพแตกต่างกันบ้าง และผลของกรรมจากอดีตชาตินี้เอง ทำให้สัตว์ แต่ละประเภทอุบัติในกำเนิดที่แตกต่างกัน เมื่อปฏิสนธิจิตดับไป ก็จะส่งผลต่อกับจิตดวงหนึ่งเรียกว่า ภาวจิต (นินา วัน กอร์คคอม, 2558: 117) ซึ่งเป็นวิบากจิตคือ ผลของกรรมที่ทำให้ปฏิสนธิจิตเกิด ปฏิสนธิจิตมีอยู่ ด้วยกัน 19 ดวง ภาวจิตจึงมี 19 ดวง ได้แก่ 1) อุเบกขาสันตிரณจิต 2 ดวง 2) มหาวิปากจิต 8 ดวง มหัคคตวิ ปากจิต 9 ดวง

การดำเนินของจิตแบ่งเป็น 2 ประการคือ จิตนอกวิถี (วิถีมุตตจิต) และจิตในวิถี (วิถีจิต) ตั้งแต่ปฏิสนธิ จิต+ภาวจิต จัดเป็นวิถีมุตตจิต ส่วนปัญจทวารวิชชนจิต+ทวีปัญจวิญญานจิต+สัมปฏิจฉนจิต+สันตிரณจิต+ ไวกุฐัพพนจิต+ชวนจิต+ตทาลัมพนจิต จัดเป็นวิถีจิต ในที่นี้จะกล่าวเพียงแค่วิถีจิตเพียงอย่างเดียว ปกติแล้ว การดำเนินสืบต่อของจิตจะเกิดดับ 3 ขณะ(ศ. กิตติคุณ ดร. ระวี ภาวิไล, 2559: 147) ได้แก่ อุปปาทขณะ รุติ ขณะแลงคขณะ แต่เมื่อใดที่อายนะภายนอกมีรูปเป็นต้น เป็นอารมณ์ของอายตนะภายในรูปารมณมารกะทบ จักขุทวาร จิตที่แต่เดิมตกภวังค์อยู่ก็จะเคลื่อนขึ้นสู่วิถี 17 ขณะ(นินา วัน กอร์คคอม, 2558: 119) เพราะรูปมี อายุกเท่ากับจิตเกิดดับ 17 ขณะ ได้แก่(พระภุชงค์ ปญาวุฑฒ (ฉลาดดีสกุล), 2561: 19-20) อดีตภวังค์ 1 ขณะ ภวังคลงณะ 1 ขณะ ภวังคุปัจเฉท 1 ขณะ ปัญจทวารวิชชนจิต 1 ขณะ ทวีปัญจวิญญานจิต 1 ขณะ สัมปฏิ จฉนจิต 1 ขณะ สันตிரณจิต 1 ขณะ ไวกุฐัพพนจิต 1 ขณะ ชวนจิต 7 ขณะ ตทาลัมพนจิต 2 ขณะ รวมเป็น 17 ขณะ วิถีจิตนี้จะดำเนินไปตามทวารทั้ง 6 ทวารคือ จักขุทวารวิถี โสตทวารวิถี ฆานทวารวิถี ชิวหาทวารวิถี กายทวารวิถีและมโนทวารวิถี รูปารมณเป็นต้นกระทบกับจักขุทวารที่อดีตภวังคจิตแล้ว ภวังคจิตเคลื่อนไปเป็น ภวังคลงณะ และภวังคุปัจเฉท แล้วก็ถูกปัญจทวารวิชชนจิตจะเกิดขึ้นตัดกระแสเพื่อขึ้นสู่วิถี(พระภุชงค์ ปญาวุฑฒ (ฉลาดดีสกุล), 2561: 49) และดำเนินไป 17 ขณะ โดยภวังคจิตที่ถูกปัญจทวารมารกะทบจะมีจิต เกิดทั้งหมด 15 ดวง(ศ. กิตติคุณ ดร. ระวี ภาวิไล, 2559: 383) ได้แก่ 1) อเหตุกอกุศลวิปากสันตிரณจิต 1 ดวง 2) อเหตุกกุศลวิปากสันตிரณจิต 1 ดวง 3) มหาวิปากจิต 8 ดวง 4) รูปาวจรจิตต 5 ดวง

ปัญจทวารวิชชนจิตเป็นวิถีจิตดวงแรกที่ทำหน้าที่รู้รูปารมณ ซึ่งเป็นอารมณ์ปรมัตถ์ ปัญจทวารวิชชน จิต 1 ดวงนี้ จะทำหน้าที่เปิดทวารทั้ง 5 เพื่อรับอารมณ์ กิจในจิตดวงนี้จะมี(ศ. กิตติคุณ ดร. ระวี ภาวิไล,

2559: 16) 1) ทัสสนกิจ ทำหน้าที่เห็น 2) สอนกิจ ทำหน้าที่ได้ยิน 3) ฆายนกิจ ทำหน้าที่ได้กลิ่น 4) สายนกิจ ทำหน้าที่รู้รส 5) ผุสนกิจ ทำหน้าที่รู้สิ่งที่มากระทบกาย ชื่อในปัญจทวารก็จะเปลี่ยนไปตามชื่อของจิตดวงนี้ ได้แก่ จักขุทวารวิชชจิต โสททวารวิชชจิต ฆานทวารวิชชจิต ชิวหาทวารวิชชจิตและกายทวารวิชชจิต(นี้ นำ วัน กอรรคคอม, 2558: 125) เมื่อจิตดวงนี้ทำกิจแล้วก็ดับไป ก็จะส่งต่อไปให้ทวีปัญจวิญญาณจิต 10 ดวง เกิดขึ้นตามสมควรแก่อารมณ์ทำหน้าที่รู้ว่า นี้จักขุวิญญาณ โสทวิญญาณ ฆานวิญญาณ ชิวหาวิญญาณ กายวิญญาณ แต่ก่อนที่ทวีปัญจวิญญาณจิตจะทำหน้าที่สืบต่อปัญจทวารวิชชจิตนั้น ก็จะมีจิตดวงหนึ่งที่เกิดคั่นระหว่างปัญจวิชชจิตกับทวีปัญจวิญญาณก็คือ ภาวังคจิต เกิดขึ้นเพื่อส่งต่ออารมณ์ในปัญจทวารวิชชจิตเข้าไปสู่จิตอีกดวงคือ มโนทวารวิชชจิตเพื่อทำการรับรู้ปรามณ์ สัททารมณ์ คันธารมณ์ รสอารมณ์ โผฏฐัพพารมณ์ และยังรับอารมณ์อีก 1 อารมณ์ที่เกิดเฉพาะทางมโนทวารในมโนทวารวิชชจิตคือ ธรรมารมณ์ รวมเป็นอารมณ์ 6 เข้ามายังมโนทวาร จิตที่ทำกิจนี้จึงมีอยู่ 2 ประการ ได้แก่ 1) ปัญจทวารวิชชจิต รู้อารมณ์ทางทวาร 5 หนึ่งดวง 2) มโนทวารวิชชจิต รู้อารมณ์ทางมโนทวาร อีกหนึ่งดวง แต่ด้วยวิถีจิตในปัญจทวารนี้ นับเพียงทวารทั้ง 5 เท่านั้น จึงไม่นับมโนทวารวิชชจิต จึงนับเพียงจิตที่เกิดในปัญจทวารวิชชจิตแค่ 1 ดวงเท่านั้น

ปัญจทวารวิชชจิตรับอารมณ์ทางทวาร 5 เป็นอเหตุกิริยาจิตแล้วดับไป จิตดวงใหม่ก็จะทำหน้าที่สืบต่ออารมณ์ดังกล่าวคือ ทวีปัญจวิญญาณจิต 10 ดวง(นี้ นำ วัน กอรรคคอม, 2558: 126-127) ได้แก่ จักขุวิญญาณจิต 2 ดวง โสทวิญญาณจิต 2 ดวง ฆานวิญญาณจิต 2 ดวง ชิวหาวิญญาณจิต 2 ดวง กายวิญญาณจิต 2 ดวง ที่เป็นอนิฏฐารมณ์คู่หนึ่ง และที่เป็นอิฏฐารมณ์คู่หนึ่งรวมเป็น 10 ดวง เป็นอเหตุกิริยาจิตจากนั้นสัมปฏิจฉนจิตทำหน้าที่รับอารมณ์ 5 ฉะนั้น หากจักขุวิญญาณ โสทวิญญาณ ฆานวิญญาณ ชิวหาวิญญาณและกายวิญญาณ เป็นอกุศลวิบากและกุศลวิบาก ดังนั้น สัมปฏิจฉนจิต จึงมีอยู่ 2 ดวง เป็นอเหตุกิริยาจิต เมื่อสัมปฏิจฉนจิตดับไปแล้ว สันตிரณจิตทำหน้าที่พิจารณาอารมณ์ทั้ง 5 ตามสภาพอารมณ์ในทวารนั้น ๆ ได้แก่ อุเบกขาสันตริณอกุศลวิปากจิต อุเบกขาสันตริณอกุศลวิปากจิต โสมนัสสันตริณอกุศลวิปากจิต(นี้ นำ วัน กอรรคคอม, 2558: 128) และเป็นอเหตุกิริยาจิต ดังที่ได้กล่าวถึงอเหตุกิริยาจิตและอเหตุกิริยาจิตข้างต้น สรุปรวมได้ว่า อเหตุกิริยาจิตมี ทวีปัญจวิญญาณจิต 10 ดวง สัมปฏิจฉนจิต 2 ดวง สันตริณจิต 3 ดวง รวมอเหตุกิริยาจิต 15 ดวง อเหตุกิริยาจิตมีปัญจทวารวิชชจิต 1 ดวง และมโนทวารวิชชจิต 1 หลีตูปาทที่เป็นจิตของพระอรหันต์อีก 1 ดวง รวมอเหตุกิริยาจิต 3 ดวง เมื่อรวมทั้งอเหตุกิริยาจิตและอเหตุกิริยาจิตแล้วก็จะได้อเหตุกจิต 18 ดวง

เมื่อสันตริณจิตที่เกิดขึ้นทำหน้าที่พิจารณาอารมณ์ทางปัญจทวารดับไปแล้ว ก็จะส่งต่อไปให้กับโวกุฐัพพนจิตซึ่งก็คือ มโนทวารวิชชจิต จิตดวงนี้ทำหน้าที่ตัดสินอารมณ์ทางปัญจทวารที่ได้รับมาจากสันตริณจิตตามสภาพความเป็นจริงว่า เป็นอิฏฐารมณ์หรืออนิฏฐารมณ์ แล้วจิตดวงนี้ก็จะส่งต่อไปให้ชวนจิต 7 ดวง เสพอารมณ์ที่ได้รับมาจากโวกุฐัพพนจิต ดังนั้น หากโวกุฐัพพนจิตเป็นอนิฏฐารมณ์ หรืออกุศล ชวนจิตก็จะเสพอารมณ์ที่เป็นอกุศลนั้นไปซ้ำ 7 ดวง ในทางกลับกัน หากโวกุฐัพพนจิตเป็นอิฏฐารมณ์ หรือกุศล ชวนจิตก็จะเสพอารมณ์ที่เป็นกุศลนั้นไปซ้ำ 7 ดวง ในชวนจิตนี้จะมีจิตที่เป็นกุศลจิตและอกุศลจิตรวมแล้ว เมื่อชวนจิตทำหน้าที่เรียบร้อยแล้ว ก็จะส่งต่อไปให้ตทาลัมพนจิตทำหน้าที่รับหน่วงอารมณ์ หรือยึดอารมณ์นั้นไว้จากชวนจิตเสพเหลือไว้ 2 ขณะเมื่อทำหน้าที่เรียบร้อยแล้ว รูปอันดำเนินไปจนครบ 17 ขณะของจิตแล้วก็จะดับลง จิตก็จะตกลงสู่ภวังค์ และเมื่อจิตอันมีปสาทรูป 5 ซึ่งเป็นทวาร 5 ของจิตถูกอารมณ์ 5 เข้าไปสู่ปัญจทวารวิชชจิตแล้ว ภาวังคจิตก็จะขึ้นสู่วิถีซ้ำอีก

เมื่อผู้วิจัยได้กล่าววิถีจิตที่เป็นไปในปัญจทวารวิถีจิตแล้ว ก็จะกล่าวถึงมโนทวารวิถี มโนทวารวิถีเป็นวิถีจิตของอารมณ์ทางใจ(พระภุชงค์ ปญาวุฑฒ (ฉลาดดีสกุล), 2561: 22) โดยมโนทวารนี้จะเกิดสืบต่อจาก

กระบวนการทางปัญญาทวารวิถี(พระภุชงค์ ปญฺาฑูโธ (ฉลาดทีสกุล), 2561: 22) ทำให้จิตเกิดกระบวนการแห่งความคิดพิจารณา จิตนาการต่าง ๆ โดยมีโนทวารนี้มี 3 ขณะ(พระคัมภีร์สาราภิงค์, 2553: 51) คือ มโนทวารวิชชจิต 1 ขณะ ชวนจิต 1 ขณะ และตทารัมพนจิต 1 ขณะ มีหน้าที่รับรู้ มีหน้าที่เสพและเสวยอารมณ์ต่าง ๆ ในช่วงของภวังคจิตและวิถิจิต ดังนั้น จิตจะเกิดกระบวนการคิดนึกได้ ก็ต้องอาศัยมโนทวารเป็นสำคัญ ปัญญาทวารวิถีและมโนทวารวิถีมีความเป็นไปที่สืบเนื่องต่อกันไม่ขาดสาย ก่อเกิดเป็นกระบวนการคิด พิจารณา จินตนามากมาย(พระภุชงค์ ปญฺาฑูโธ (ฉลาดทีสกุล), 2561: 25)

มนุษย์แต่ละบุคคลต้องดำเนินชีวิตอยู่ภายใต้อำนาจของจิต โดยมีระดับของจิต ดังนี้ 1) จิตนี้มีทั้งดีและไม่ดี ประการแรกบุคคลจำพวกหนึ่งสร้างกรรมที่ประกอบด้วยกุศล อาทิ บำเพ็ญทาน เป็นต้น จิตของบุคคลผู้นั้นย่อมเป็นกุศล ดวงใดดวงหนึ่งใน 21 ดวงอันชวนจิตและตทาลัมพนจิตเสพและหน่วงไว้ เมื่อบุคคลมีจิตประกอบด้วยมหากุศลจิต 8 ดวง รูปาวจรกุศลจิต 5 ดวง อรูปาวจรกุศลจิต 4 ดวงอยู่เนื่อง ๆ ย่อมทำให้วิถิจิตทางปัญญาทวารวิถีมีจักขุเป็นต้นเป็นจิตที่ต้งาม เมื่อตายไปย่อมเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ อีกพวกหนึ่งบุคคลสร้างกรรมที่ประกอบด้วยอกุศล อาทิ ฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ เป็นต้น จิตของบุคคลผู้นั้นย่อมเป็นอกุศล ดวงใดดวงหนึ่งใน 12 ดวง ได้แก่ โภสมุลจิต 8 ดวง, โทสมุลจิต 2 ดวง, โมหมุลจิต 2 ดวง อันชวนจิตและตทาลัมพนจิตเสพและหน่วงไว้ เมื่อบุคคลมีจิตประกอบด้วยโภสมุลจิต 8 ดวง, โทสมุลจิต 2 ดวง, โมหมุลจิต 2 ดวง อยู่เนื่อง ๆ ย่อมทำให้วิถิจิตทางปัญญาทวารวิถีมีจักขุเป็นต้นเป็นจิตที่ไม่ต้งาม เมื่อตายไปย่อมเข้าถึงทุคติ วินิบาต นรก แต่ก็มีอีกจำพวกเป็นโสดาบันผล สกทาคามีผล อนาคามีผลและอหัตตผลจิตของบุคคลผู้นั้นย่อมเป็นโลกุตตรผลจิต ดวงใดดวงหนึ่งใน 4 ดวง ได้แก่ โสดาปัตติผลจิต สกทาคามีผลจิต อนาคามีผลจิต อหัตตผลจิต อันชวนจิตและตทาลัมพนจิตเสพและหน่วง เมื่อบุคคลมีจิตประกอบด้วยโสดาปัตติผลจิต สกทาคามีผลจิต อนาคามีผลจิต อหัตตผลจิต อยู่เนื่อง ๆ ย่อมทำให้วิถิจิตทางปัญญาทวารวิถีมีจักขุเป็นต้นเป็นจิตที่ต้งาม ยกเว้นอหัตตผลจิตที่ไม่จัดว่าเป็นจิตดีและไม่ดี จิตดวงนี้เป็นแต่เพียงกิริยาจิตเท่านั้น ดังนั้น เมื่อบุคคลตายลงในโสดาปัตติผลจิต สกทาคามีผลจิต อนาคามีผลจิตย่อมไปสู่สุคติโลกสวรรค์ ปิดประตูอบายอย่างสิ้นเชิง ยกเว้นอหัตตผลจิตที่ไม่ต้องกลับมาเวียนว่ายตายเกิดอีก ดังนั้น บุคคลพึงเลือกเสพอารมณ์ทางจักขุ โสธ ฆานะ ชิวหา กายและมโนทวารต่าง ๆ ในอารมณ์ที่น่ารัก น่าพอใจ อันมีทาน ศีล ภาวนา ให้กุศลจิต 21 ดวงบังเกิด อันจะนำท่านทั้งหลายไปสู่สุคติโลกสวรรค์ และพร้อมกันนั้น จงปิดทางฆ่าศึกคือกิเลส อันผ่านเข้ามาทาง 6 ซึ่งจะส่งผลให้ท่านทั้งหลายตถกนรก

จากการศึกษาสรุปได้ว่า ปัญญาทวารวิชชจิตถูกอารมณ์มีรูปารมณเป็นต้นมากระทบทางทวารทั้ง 5 จิตดวงนี้จะทำให้ภวังคจิตเคลื่อนขึ้นสู่วิถิ และส่งต่อไปยังทวิปัญญาวินญาณจิต โดยความเป็นอภิวรรณและอนิภิวรรณ จากนั้นสัมปฏิจฉนจิตทำหน้าที่รับอารมณ์ 5 โดยความเป็นกุศลอกุศล มโนทวารวิถีเป็นวิถีที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ เริ่มต้นที่อวัชชวนจิตไปจนถึงชวนจิตและตทาลัมพนจิตแล้วจิตก็จะตถภวังค์ หน้าที่ของมโนทวารนี้จะมีทั้งการรับหน้าที่เป็นอวัชชนะ รับอารมณ์ 5 อารมณ์ 6 และทำหน้าที่ไวภวัญพนะในปัญญาทวารวิถี จึงมีความเกี่ยวข้องกันกับปัญญาทวารวิถีในส่วนของการรับเอาอารมณ์ 6 เข้ามาสู่ภวังคจิต แต่แตกต่างตรงที่ขณะการดำเนินไปที่มีมโนทวารวิถีจะมีขณะจิต 3 ขณะเท่านั้น ในขณะที่ปัญญาทวารวิถีมีจิตเกิดดับ 17 ขณะ เมื่อสัมปฏิจฉนจิตดับไปแล้ว สันตริณจิตทำหน้าที่พิจารณาอารมณ์ทั้ง 5 แล้วก็จะส่งต่อไปให้กับไวภวัญพนจิตทำหน้าที่ตัดสินอารมณ์โดยความเป็นอภิวรรณและอนิภิวรรณ แล้วส่งต่อไปให้กับชวนจิต 7 ดวง เสพอารมณ์ ส่งต่อไปให้ตทาลัมพนจิตหน่วงอารมณ์ที่เหลือแล้วจิตก็จะตถภวังค์อีก การศึกษาเรื่องวิถิจิตจะทำให้บุคคลสามารถเข้าใจถึงความเป็นไปของวิถิจิต จนทำให้บุคคลสามารถเลือกที่จะเสพแต่สิ่งที่ดี และกำจัดสิ่งที่ไม่ดีออกไปจากจิตใจของบุคคลนั้นได้

บทสรุป

จิต หมายถึง ธรรมชาติที่รู้อารมณ์ มีค่าไวพจน์ที่ interchangeable เช่น มโน มนัส หทัย มนินทรีย์ และ วิญญาณ หน้าที่และธรรมชาติของจิต มีความหลากหลาย อาทิ ดิ้นรนกวัดแกว่งรักษาไว้ได้ยาก ห้ามไว้ได้ยาก จิตจึงมีความสำคัญที่บุคคลพึงศึกษาเพื่อให้เข้าใจในการทำงานของจิต วิถีจิต เป็นกระบวนการในการทำงานของจิต แบ่งวิถีออกเป็น 2 ประการคือ ปัญจทวารวิถีและมโนทวารวิถี ในปัญจทวารวิถีจะเริ่มตั้งแต่ภวังคจิต + ปัญจทวารวิชชจิต + ทวิปัญจวิญญาณจิต + สัมปฏิจฉนจิต + สันตிரณจิต + โวภูฏัพพนจิต + ชวนจิต + ตทาลัมพนจิต แล้วจิตก็จะตกลงสู่ภวังค์ตามเดิม ในส่วนของมโนทวารวิถีจะเริ่มตั้งแต่ มโนทวารวิชชจิต+ชวนจิต+ตทาลัมพนจิต แล้วจิตก็จะตกลงสู่ภวังค์ โดยจะมีภวังคจิตมาคั่นระหว่างปัญจทวารวิถีและมโนทวารวิถี การศึกษาเรื่องวิถีจิตจะทำให้บุคคลสามารถเข้าใจถึงความเป็นไปของวิถีจิต จนทำให้บุคคลสามารถเลือกที่จะเสพแต่สิ่งที่ดี และกำจัดสิ่งที่ไม่ดีออกไปจากจิตใจของบุคคลนั้นได้

เอกสารอ้างอิง

- นีน่า วัน กอร์คอม. (2558). *พระอภิธรรมในชีวิตประจำวัน*. แปลโดย ดวงเดือน บาร์มีธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา.
- พระพุทธโฆสเถระ. (2556). *คัมภีร์วิสุทธิมรรค*. แปลโดย สมเด็จพระพุทธปาจารย์ (อาจ อาสภมหาเถร). พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ธนาเพรส จำกัด.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2557). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 27. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระเทพวิสุทธิกวี (พิจิตร ฐิตวณฺโณ). (2543). *จิตวิทยาในพระอภิธรรม*. กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- พระครูปลัดมารุต วรมงคล. (2553). การศึกษาวิเคราะห์พุทธจิตวิทยาในพระไตรปิฎก. *รายงานวิจัย*. คณะครู ศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาสมปอง มุทีโต. (2562). *คัมภีร์อภิธานวรรณนา*. อุดรธานี : ศูนย์วิปัสสนากรรมฐานนันทารธรรม.
- พระคันธสาราภิวังศ์. (2553). *อภิธรรมมัตถสังคหะและปรมัตถทีปนี*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ประยูรสารีสไทย การพิมพ์.
- พระภุชงค์ ปญวฑฺฒโต (ฉลาดดีสกุล). (2561). ศึกษาวิถีจิตในการพิจารณารูป นามในปัจจุบันปริคคหญาณ. *สารนิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ศ. กิตติคุณ ดร. ระวี ภาวิไล. (2559). *อภิธรรมสำหรับคนรุ่นใหม่*. พิมพ์ครั้งที่4. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พิมพ์สวย จำกัด.
- สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช. (2553). *ความเข้าใจเรื่องพระอภิธรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สุจินท์ บริหารวนเขตต์. (2536). *ปรมัตถธรรมสังเขปจิตสังเขปและภาคผนวก*. กรุงเทพมหานคร: ชวนพิมพ์.

ความหมายและความจำเป็นของพินัยกรรมชีวิต

The Meaning and Necessity of Living Wills

นุชนาฏ สายชมภู
พระครูสังฆรักษ์เอกภัทร อภินันโท
ประสิทธิ์ แก้วศรี
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้ มุ่งเน้นไปที่ความสำคัญของพินัยกรรมชีวิต โดยอธิบายความหมาย ซึ่งแจ้งความจำเป็น วิเคราะห์ประเด็นที่เกี่ยวข้อง สรุปประโยชน์ของการมีพินัยกรรมชีวิต และผลของการไม่มีพินัยกรรม ทั้งยังกล่าวถึงการจัดการมรดกซึ่งเป็นกระบวนการหลังเสียชีวิต เพื่อแจกจ่ายทรัพย์สินตามกฎหมายหรือพินัยกรรม พินัยกรรมชีวิตนั้นมีสาระสำคัญ โดยเฉพาะความแตกต่างจากพินัยกรรมทั่วไป กรณีที่เขียนพินัยกรรมไม่ได้ และความท้าทายในการบังคับใช้ ซึ่งให้เห็นคุณประโยชน์ของการทำพินัยกรรมชีวิต ถึงการนำความต้องการของบุคคลไปกำหนดผู้จัดการมรดก ทั้งนี้เพื่อช่วยลดภาระครอบครัวที่อาจเกิดขึ้นภายหลัง ช่วยสร้างความมั่นใจว่าความประสงค์ของบุคคลนั้นจะได้รับการเคารพ และป้องกันความขัดแย้งระหว่างทายาทที่อาจเกิดขึ้น รวมไปถึงช่วยให้แพทย์ผู้รักษาสมาารถตัดสินใจในการรักษาพยาบาลได้อย่างราบรื่น การทำพินัยกรรมชีวิตเป็นการเตรียมพร้อมที่สำคัญสำหรับทุกคน ไม่ใช่แค่ผู้สูงอายุ หรือผู้ป่วยระยะสุดท้ายเท่านั้น เพราะเหตุการณ์ไม่คาดฝันนั้น สามารถเกิดขึ้นกับทุกคนได้เสมอ พินัยกรรมชีวิต เป็นเครื่องมือทางกฎหมายที่สำคัญในการกำหนดความต้องการด้านการรักษาพยาบาลของบุคคลในกรณีที่ไม่สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง มีความสำคัญในการปกป้องสิทธิ และความเป็นอิสระในการตัดสินใจของผู้ป่วย อย่างไรก็ตาม การยอมรับ และการใช้พินัยกรรมชีวิตในประเทศไทยนั้นยังคงมีข้อจำกัดมาก ทั้งในแง่ของความรู้ความเข้าใจของประชาชน โดยทั่วไป และข้อจำกัดทางด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย ซึ่งคนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับพินัยกรรมชีวิต ทำให้ไม่สามารถตัดสินใจได้อย่างมีข้อมูลครบถ้วน นอกจากนี้ข้อจำกัดทางกฎหมาย กระบวนการจัดทำพินัยกรรมชีวิตที่ยังไม่ชัดเจน และไม่เป็นที่ยอมรับในวงกว้าง ส่งผลให้การใช้พินัยกรรมชีวิตยังคงเป็นเรื่องยาก บทความนี้จะช่วยให้เข้าใจถึงสาเหตุที่คนไทยส่วนใหญ่ยังไม่รู้จัก และยอมรับพินัยกรรมชีวิต ซึ่งจะนำไปสู่แนวทางการรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับพินัยกรรมชีวิตแก่คนไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

คำสำคัญ : พินัยกรรมชีวิต, การเตรียมตัวตาย

Abstract

Living wills (LW) are legal documents that empower individuals to express their medical treatment preferences in anticipation of potential incapacity. These crucial instruments safeguard patients' autonomy and human rights, alleviate family burdens, ensure the fulfillment of patients' wishes, and prevent conflicts among heirs. This research delves into the critical aspects of LWs, commencing with a distinction between LWs and regular wills. LWs focus on specifying medical care preferences, whereas regular wills focus on asset distribution. The study also addresses scenarios where LW creation is not feasible, in which case relatives

or caregivers can petition the court to appoint a representative for medical treatment decisions. Furthermore, the research explores the challenges associated with LW enforcement. The effectiveness of LW enforcement may be influenced by the laws and regulations of each country. Lastly, the research proposes recommendations to promote widespread LW adoption. Firstly, there is a need for public awareness campaigns to educate the general population about LWs. Secondly, comprehensive and clear LW-related laws that align with human rights principles must be developed. Thirdly, fostering widespread acceptance of LWs among both the public and healthcare professionals is crucial. In conclusion, LWs serve as valuable tools in promoting patients' autonomy and human rights in end-of-life care. Enhancing public understanding, developing robust laws, and cultivating widespread LW acceptance are essential to ensure that all patients can make informed decisions about their medical treatment with dignity and respect.

Keywords: Living Will, Advance Care Planning

บทนำ

พินัยกรรมชีวิตเป็นเครื่องมือทางกฎหมายที่สำคัญในการกำหนดความต้องการด้านการรักษาพยาบาลของบุคคลในกรณีที่ไม่สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง มีความสำคัญในการปกป้องสิทธิ และความเป็นอิสระในการตัดสินใจของผู้ป่วย (Song, 2019) อย่างไรก็ตาม การยอมรับและการใช้พินัยกรรมชีวิตในประเทศไทยนั้นยังคงมีข้อจำกัดมาก ทั้งในแง่ของความรู้ความเข้าใจของประชาชน และข้อจำกัดทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (Hossler et al., 2021) ในประเทศไทย คนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับพินัยกรรมชีวิต ทำให้ไม่สามารถตัดสินใจได้อย่างมีข้อมูลครบถ้วน นอกจากนี้ ข้อจำกัดทางกฎหมายและกระบวนการจัดทำพินัยกรรมชีวิตที่ยังไม่ชัดเจน และไม่เป็นที่ยอมรับในวงกว้าง ส่งผลให้การใช้พินัยกรรมชีวิตยังคงเป็นเรื่องยาก (Pew Research Center, 2020)

ระยะสุดท้ายของชีวิต ผู้ป่วยต้องตัดสินใจว่า จะรอให้ตนเองตายเอง “ตามธรรมชาติ” จะชะลอให้ตายช้าลง หรือจะเร่งให้ตายเร็วขึ้น การตัดสินใจนี้ไม่ได้เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยแต่เพียงผู้เดียว แต่ยังเกี่ยวข้องกับครอบครัวของผู้ป่วย ซึ่งอาจจะต้องทำธุรกรรมและนิติกรรมแทนผู้ป่วย รวมทั้งเกี่ยวข้องกับระบบสุขภาพ อันครอบคลุมถึงรูปแบบการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย ที่สังคมยอมรับได้ และการนิยามสิทธิตามกฎหมายของผู้ป่วย บุคลากรทางการแพทย์ รวมไปถึงการตัดสินใจในระยะสุดท้ายของชีวิตจึงไม่ใช่เรื่องของปัจเจก แต่เป็นประเด็นทางนโยบายที่ต้องมีกฎหมายรองรับ และมีการกำกับดูแลโดยรัฐ (Schafar, 2013)

ประเทศเนเธอร์แลนด์ เป็นประเทศแรกในโลกที่มีกฎหมายคุ้มครองการุณยฆาต และการฆ่าตัวตายด้วยความช่วยเหลือของแพทย์ อนุญาตให้มีการกระทำได้ตั้งแต่วันที่ ค.ศ. 2002 / พ.ศ. 2545 ภายใต้กฎหมาย Termination of Life on Request and Assisted Suicide (Review Procedures) Act และกำหนดให้การุณยฆาต และการฆ่าตัวตาย โดยความช่วยเหลือของแพทย์ กระทำได้กับผู้ป่วยที่มีสัญชาติเนเธอร์แลนด์ ทั้งที่เป็นผู้ใหญ่ (อายุมากกว่า 18 ปี) และผู้เยาว์ (อายุ 12-18 ปี) โดยที่ไม่ผิดกฎหมาย แต่มีเงื่อนไขอยู่ว่า แพทย์ที่กระทำการดังกล่าวต้องปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติที่กำหนดไว้ในกฎหมาย (Criteria for Due Care) สำหรับในประเทศไทย การจัดการกับความต้องการของผู้ป่วยระยะสุดท้าย ทั้งการบัญญัติมาตรา 12 และการให้การดูแลแบบประคับประคอง เป็นวิธีการของรัฐที่กำหนดให้ผู้ป่วยมีทางเลือกเดียวในระยะสุดท้ายของชีวิต คือการ

เสียชีวิต “อย่างเป็นทางการ” โดยผู้ป่วยสามารถปฏิเสธความพยายามในการยืดชีวิตได้ (อันอาจทำให้เสียชีวิตเร็วกว่ากรณีที่ได้รับการดูแลแบบประคับประคองได้) แต่ไม่มีสิทธิตามกฎหมายในการขอให้แพทย์เร่งการเสียชีวิต(รศ. ดร. นพพล วิทย์ วรพงศ์, 2563)

บทความวิชาการนี้ มุ่งเน้นไปที่ความสำคัญของพินัยกรรมชีวิต โดยอธิบายความหมาย ชี้แจงความจำเป็น วิเคราะห์ประเด็นที่เกี่ยวข้อง สรุปประโยชน์ของการมีพินัยกรรมชีวิต และผลของการไม่มีพินัยกรรม ทั้งยังกล่าวถึงการจัดการมรดก ซึ่งเป็นกระบวนการหลังเสียชีวิต ทั้งนี้เพื่อแจกจ่ายทรัพย์สินตามกฎหมายหรือพินัยกรรม พินัยกรรมชีวิตมีสาระสำคัญ โดยเฉพาะความแตกต่างจากพินัยกรรมทั่วไป กรณีที่เขียนพินัยกรรมไม่ได้ และความท้าทายในการบังคับใช้ ซึ่งให้เห็นประโยชน์ของการทำพินัยกรรมชีวิต ถึงการนำความต้องการของบุคคลไปกำหนดผู้จัดการมรดก ช่วยลดภาระครอบครัว สร้างมั่นใจว่าความประสงค์ได้รับการเคารพ และป้องกันความขัดแย้งระหว่างทายาท รวมไปถึงช่วยแพทย์ตัดสินใจรักษาพยาบาล การทำพินัยกรรมชีวิต เป็นการเตรียมพร้อมที่สำคัญสำหรับทุกคน ไม่ใช่แค่ผู้ป่วยระยะสุดท้าย เพราะเหตุการณ์ไม่คาดฝันเกิดขึ้นกับทุกคนได้เสมอ นอกจากนี้จะช่วยให้อาสาสมัครที่คนไทยส่วนใหญ่ยังไม่รู้จัก และยอมรับพินัยกรรมชีวิต ซึ่งจะนำไปสู่แนวทางการรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับพินัยกรรมชีวิตแก่คนไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การศึกษาความหมาย ความจำเป็น และบทบาทของพินัยกรรมชีวิตในบริบทสังคมไทย ผู้เขียนเขียนบทความนี้ขึ้นมาเพราะมีประสบการณ์ตรงจากการสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รักในครอบครัวไปหลายคน โดยที่ไม่มีใครได้ทำพินัยกรรมไว้ ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมามากมาย ผู้เขียนจึงเชื่อว่าการทำพินัยกรรมชีวิตจะช่วยลดปัญหาเหล่านี้ลง และช่วยให้ การจัดการเรื่องต่างๆ หลังเสียชีวิตเป็นไปอย่างราบรื่น และการทำพินัยกรรมชีวิต เป็นการเตรียมพร้อมที่สำคัญสำหรับ ทุกคน ไม่ใช่แค่ผู้สูงอายุ หรือผู้ป่วยระยะสุดท้าย เพราะเหตุการณ์ไม่คาดฝันนั้นเกิดขึ้นกับทุกคนได้เสมอ

ความหมาย : พินัยกรรมชีวิต

คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ศูนย์ความเป็นเลิศด้านโรคเมเร็ง (2567) ได้ให้ความหมายของคำว่า “พินัยกรรมชีวิต” คือ หนังสือแสดงเจตนาไม่ประสงค์จะรับบริการสาธารณสุขที่เป็นไปเพียงเพื่อยื้อการตายในวาระสุดท้ายของตนหรือเพื่อยุติการทรมานจากการเจ็บป่วยได้ ตามมาตรา 12 พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2550

สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (2567) พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2550 ตามมาตรา 12 จัดพิมพ์หนังสือ ความต้องการครั้งสุดท้ายของชีวิต (Living Will) ระบุว่า พินัยกรรมชีวิต คือเอกสารหรือหนังสือที่เขียนแสดงความปรารถนา หรือเป็นการสื่อสารกับบุคคลในครอบครัวหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจถึงความต้องการในระยะสุดท้ายของชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการเลือกวิธีการรักษาในระยะสุดท้าย การจัดงานศพ การเลือกวิธีการรักษาในระยะสุดท้าย

พระไพศาล วิสาโล (2567) เขียนไว้ในหนังสือ ความต้องการครั้งสุดท้ายของชีวิต (Living Will) ว่า “การเตรียมใจให้สงบก่อนตาย สำหรับคนทั่วไปแล้วต้องอาศัยบรรยากาศหรือคนแวดล้อมช่วยด้วย แต่สมัยนี้ไม่ค่อยสนใจกันเลย คิดแต่จะยื้อชีวิต หรือยึดลมหายใจอย่างเดียว จึงมักส่งคนไข้หนักไปห้องไอซียู เพื่อทำทุกอย่างไม่ให้ตาย แต่หารู้ไม่ว่าบรรยากาศในห้องไอซียูนั้น ไม่ส่งเสริมให้คนไข้ตายอย่างสงบ เพราะไหนคนป่วยจะถูกหมอบและพยาบาลมะรุมมະตุ้ม ไหนจะถูกกระตุ้นด้วยยานานาชนิด แถมยังถูกบีบหัวใจ แล้วยังทรมานจากท่อที่ค้างอยู่ในปาก ใกล้จะตายก็หาใครมาช่วยนำทางใจให้สงบไม่ได้ ลูกเมียพ่อแม่ก็อยู่นอกห้อง หลายคนจึงตาย อย่างไม่สงบ”

พุทธทาสภิกขุ 2565 “การเรียนรู้ชีวิตใกล้ตาย ทำให้มีปัญญาที่สมบูรณ์ขึ้น เราจะศึกษาความเจ็บ ความตาย ความทุกข์ให้มันชัดเจน ไม่สบายทุกข์ที่ฉลาดขึ้นทุกที่เหมือนกัน การตายเป็นหน้าที่ของสังขารอย่าง ไม่มีทางเปลี่ยนแปลงแก้ไข นอกจากการต้อนรับให้ถูกวิธี”

จากข้อมูลข้างต้น สรุปได้ว่าพินัยกรรมชีวิต คือเอกสารแสดงเจตจำนงในการปฏิเสธการรับบริการทาง การแพทย์ที่มุ่งยื้อการเสียชีวิตในช่วงวาระสุดท้าย หรือเพื่อลดความทรมานจากอาการเจ็บป่วย ตามมาตรา 12 ของพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 เอกสารนี้ใช้สื่อสารความปรารถนาสุดท้ายของบุคคลให้แก่ ครอบครัวและผู้เกี่ยวข้อง ทั้งในเรื่องการรักษาพยาบาลและการจัดการพิธีศพ การเตรียมจิตใจให้สงบก่อน เสียชีวิตเป็นสิ่งสำคัญที่ยังไม่ได้รับความสนใจเพียงพอ การนำผู้ป่วยหนักเข้าสู่ห้องไอซียู อาจไม่เอื้อต่อการตาย อย่างสงบ เนื่องจากต้องเผชิญกับการกระตุ้นทางการแพทย์ และการขาดการสนับสนุนทางจิตใจ การทำความเข้าใจเกี่ยวกับชีวิตในช่วงใกล้ตายที่ช่วยเพิ่มพูนปัญญา และเตรียมพร้อมรับมือกับการเสียชีวิตอย่างเหมาะสม

ความจำเป็น : พินัยกรรมชีวิต

คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ศูนย์ความเป็นเลิศด้านโรคมะเร็ง (2567) ระบุว่า “การทำเอกสารพินัยกรรมชีวิต” หากไม่ได้ทำเป็นหนังสือหรือเอกสาร ให้ดำเนินการดังนี้

1) ควรจะมีกระบวนการพูดคุยถึงเจตนาที่เปิดเผยให้บรรดาญาติมิตรของผู้ป่วยได้รับรู้ ต้องมีการ สื่อสารระหว่างกัน ระหว่างผู้ป่วยกับญาติผู้ป่วย เพื่อให้ผู้ป่วยหมดความกังวล และ จากไปอย่างสงบได้ รวมทั้ง ให้ญาติ บุคลากรทางการแพทย์ ได้ปฏิบัติตามความประสงค์ของผู้ป่วยเองได้กรณีที่ไม่ได้มีการตัดสินใจทำ พินัยกรรมชีวิต

2) แนะนำให้พิจารณาเลือกผู้ที่สามารถตัดสินใจแทนผู้ป่วย โดยอาจบันทึกและแจ้งญาติคนอื่น ๆ ให้ รับทราบว่า เมื่อผู้ป่วยเข้าสู่ระยะท้าย ให้ทางแพทย์ พยาบาลสอบถามญาติผู้นี้ให้ตัดสินใจแทนผู้ป่วย ดังนั้น ผู้ป่วยควรสื่อสารในความต้องการของตนเอง หรือพิจารณาเลือกญาติ ที่ผู้ป่วยคิดว่าญาติผู้นี้ มีความเข้าใจความ ต้องการของผู้ป่วยได้

การทำพินัยกรรมชีวิต ทางโรงพยาบาลจะให้ผู้ป่วยเก็บเอกสารจริงไว้กับตนเอง และโรงพยาบาลเก็บ สำเนาเอกสารไว้ เมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้น เพื่อทางโรงพยาบาลจะแนะนำให้ทางญาติแสดงเอกสารพินัยกรรมชีวิต กับทางแพทย์ผู้รักษา เอกสารพินัยกรรมชีวิตเมื่อเขียนแล้ว ผู้ป่วยสามารถปรับเปลี่ยนได้ โดยเมื่อเปลี่ยนให้แจ้ง ให้ทางครอบครัวรับทราบและนำสำเนาเอกสารล่าสุดมอบให้ทางโรงพยาบาลทราบ ผู้ป่วยสามารถสอบถาม แพทย์ผู้รักษา หรือทีมการรักษาประจำประคองเกี่ยวกับการทำพินัยกรรมชีวิตได้ โดยสามารถทำตั้งแต่ไม่มี อาการ หรือระหว่างได้รับการรักษา หรือเมื่ออาการโรครำเริบได้

ไพศาล ลิ้มสถิต ศูนย์กฎหมายสุขภาพและจริยศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2567) กล่าวถึง “แนวคิดเรื่องหนังสือแสดงเจตนาปฏิเสธการรักษาของผู้ป่วยที่อยู่ในวาระสุดท้ายของชีวิต มีความเป็นมาหรือความสำคัญอย่างไร” โดยมีใจความว่า “พินัยกรรมชีวิต” เป็นคำเรียกติดปากคนทั่วไป แปร มาจากภาษาอังกฤษคำว่า “Living Will” คือ “หนังสือแสดงเจตนาปฏิเสธการรักษาของผู้ป่วยที่อยู่ในวาระ สุดท้ายของชีวิต” ตาม พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ มาตรา 12 นั้นเอง แต่คำว่าพินัยกรรมชีวิตเป็นคำแปลที่ไม่ ถูกต้องตามความหมายแท้จริง เพราะคำว่า “will” ในที่นี้หมายถึง ความปรารถนา ความต้องการ ความมุ่ง หมาย หรือทางเลือกของผู้ทำหนังสือแสดงเจตนาฯ หรือผู้ป่วย ไม่ได้หมายถึงพินัยกรรมตามกฎหมาย เพราะฉะนั้น หนังสือแสดงเจตนาฯ ตามมาตรา 12 จึงไม่เกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สิน เงินทอง หรือการทำ พินัยกรรมให้แก่ทายาทของผู้ป่วยแต่อย่างใด

การทำหนังสือดังกล่าว เป็นสิทธิเฉพาะตัวบุคคลที่จะทำไว้หรือไม่ก็ได้ หนังสือนี้เป็นเสมือนการบันทึกความประสงค์ของผู้ป่วยที่อยู่ในวาระสุดท้ายของชีวิต หรือผู้ป่วยที่ได้รับความทรมานจากการเจ็บป่วยที่ไม่สามารถบรรเทาให้ดีขึ้นได้ จนเสียชีวิตในที่สุด ซึ่งต้องการเสียชีวิตอย่างสงบตามธรรมชาติ หรือตามวาระอันควร โดยไม่ต้องการถูกยื้อการตายออกไป หรือไม่อยากเป็นภาระให้แก่คนในครอบครัว ตัวอย่างเช่น กรณีอดีตนักร้องลูกทุ่งชื่อดัง ยอดรัก สลักใจ ที่ป่วยเป็นมะเร็งตับระยะสุดท้าย ได้บอกกล่าวแก่คนในครอบครัวที่จะปฏิเสธการใส่ท่อช่วยหายใจ การปั๊มหัวใจหรือใช้เครื่องกระตุ้นหัวใจใดๆ หากคนไข้หยุดหายใจหรือหัวใจหยุดเต้น โดยภรรยาและลูกได้ลงนามในหนังสือกับแพทย์ที่ให้การรักษา กรณีนี้ก็ถือเป็นการใช้สิทธิที่สอดคล้องกับมาตรา 12 เพราะคุณยอดรักทราบถึงสภาพร่างกายของตนเองจากแพทย์ที่ให้การดูแลและต้องการจากไปอย่างสงบ ซึ่งหากในทางกลับกัน หากไม่มีการทำเอกสารพินัยกรรมชีวิตดังกล่าวเอาไว้ก่อนหน้าการพิจารณาของแพทย์และการตัดสินใจของคนในครอบครัว อาจจะเป็นไปอย่างไม่ราบรื่น

นอกจากนี้ มีงานวิจัยหลายชิ้นได้ศึกษาความหมาย และความจำเป็นของพินัยกรรมชีวิต ซึ่งผลการศึกษาพบว่า พินัยกรรมชีวิต มีความสำคัญหลายประการ ดังนี้

-เพื่อให้แน่ใจว่าความต้องการของบุคคลนั้นได้รับการเคารพ พินัยกรรมชีวิตช่วยให้บุคคลสามารถแสดงเจตนาธรรมณ์เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ได้อย่างชัดเจน ซึ่งจะช่วยลดปัญหาการขัดแย้งระหว่างบุคคลในครอบครัว หลังการเสียชีวิต

-เพื่อลดภาระให้กับบุคคลในครอบครัว การทำพินัยกรรมชีวิตช่วยให้บุคคลในครอบครัวทราบความต้องการของผู้ป่วยชนม์ ซึ่งจะช่วยลดภาระในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการศพและมรดก

-เพื่อป้องกันปัญหาทางกฎหมาย การทำพินัยกรรมชีวิตช่วยป้องกันปัญหาทางกฎหมายที่อาจเกิดขึ้นได้ เช่น กรณีการแบ่งมรดก

พระไพศาล วิสาโล บรรยายเรื่อง “พินัยกรรมชีวิต มีความจำเป็นแค่ไหนสำหรับสังคมไทย” (2567) ดังนี้ “ไม่จำเป็น แต่มีประโยชน์” ในเมืองนอกพินัยกรรมชีวิตเป็นสิ่งสำคัญเพราะมีเรื่องกฎหมายเข้ามาเกี่ยวข้องว่า ถ้าแพทย์ไม่ให้การรักษบางอย่าง เช่น ไม่ปั๊มหัวใจ ไม่ใส่ท่อ อาจจะถูกฟ้องได้ ดังนั้น การมีหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษรจะช่วยให้ แต่ในเมืองไทย เรายังเน้นเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างหมอกับคนไข้อยู่ เป็นเรื่องความไว้วางใจ เชื่อใจ หมอว่าอย่างไรเราก็ว่าอย่างนั้น คนไข้ว่าอย่างไร หมอก็กทำตามโดยไม่ต้องมีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร เหมือนการยืมเงิน คนไทยเวลายืมเงินกันไม่จำเป็นต้องทำสัญญา ก็ยังได้ แต่ในเมืองนอกไม่ได้ การทำสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษรจะช่วยให้เรื่องคดีได้

พินัยกรรมชีวิต มีประโยชน์สำหรับการแสดงเจตนาของคนไข้ ว่าจะรักษาได้แค่ไหน รวมไปถึงว่าจะให้ใครรักษา ให้ใครมาอยู่ด้วยในเวลาที่ยากลำบาก รวมถึงถ้าตายจะให้ทำกับศพของตัวเองอย่างไร ดังนั้นจึงช่วยให้คนไข้ได้ใคร่ครวญเรื่องนี้จริงจัง ถ้ามีรายละเอียดชัดเจนมากเท่าไร ก็เป็นประโยชน์ต่อหมอและญาติในการดูแลเขามากเท่านั้น ตัวคนไข้สามารถได้ ถ้ามีการปรึกษาหารือ หรือมีการศึกษาว่า ถ้าฉันตาย ถ้าฉันหัวใจหยุดเต้น ไม่ต้องปั๊มนะ ฉันไม่ใส่ท่อนะ มันจะมีรายละเอียดในเอกสารที่เป็นแบบฟอร์มว่า จะช่วยได้แค่ไหน

ดังนั้น จากการค้นคว้าสรุปความหมายของพินัยกรรมชีวิตคือ การวางแผนสำหรับการดูแลสุขภาพในช่วงปลายชีวิตถือเป็นเรื่องสำคัญที่ควรได้รับการพิจารณาอย่างละเอียดอ่อนและรอบคอบ หนึ่งในวิธีการที่เป็นที่ยอมรับและใช้กันอย่างแพร่หลายในวงการแพทย์คือการจัดทำพินัยกรรมชีวิต (Living Will) ซึ่งเป็นเอกสารที่ผู้ป่วยสามารถระบุความประสงค์ในการรับหรือไม่รับการรักษาทางการแพทย์ในกรณีที่ตนเองไม่สามารถแสดงความต้องการได้อีกต่อไป

บทบาทของพินัยกรรมชีวิตของงานวิจัยต่างประเทศ

Song et al. (2019) ระบุว่าพินัยกรรมชีวิตช่วยลดความเครียดและความขัดแย้งในครอบครัว รวมทั้งเพิ่มความมั่นใจในการตัดสินใจของแพทย์ เนื่องจากทราบถึงความต้องการของผู้ป่วยล่วงหน้า (Song, 2019: 345-347) นอกจากนี้ Hossler et al. (2021) แสดงให้เห็นว่าพินัยกรรมชีวิตช่วยลดค่าใช้จ่ายทางการแพทย์ที่ไม่จำเป็นในช่วงปลายชีวิตของผู้ป่วย ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อระบบสาธารณสุข (Hossler, 2021: 189-191)

การศึกษาความหมายและความจำเป็นของพินัยกรรมชีวิตมีความสำคัญอย่างยิ่งในวงการแพทย์และการดูแลสุขภาพในช่วงปลายชีวิต จากการศึกษาโดย Song et al. (2019) พบว่าพินัยกรรมชีวิตช่วยลดความเครียดและความขัดแย้งในครอบครัว รวมทั้งเพิ่มความมั่นใจในการตัดสินใจของแพทย์ นอกจากนี้ Hossler et al. (2021) แสดงให้เห็นว่าการมีพินัยกรรมชีวิตช่วยลดค่าใช้จ่ายทางการแพทย์ที่ไม่จำเป็น ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อระบบสาธารณสุข

การวิจัยนี้ยังมีความสำคัญต่อการพัฒนาแนวทางการจัดทำพินัยกรรมชีวิตที่เหมาะสมกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมและสังคมในปัจจุบัน Turner (2022) พบว่าความหลากหลายทางวัฒนธรรมมีบทบาทสำคัญในการยอมรับและการใช้พินัยกรรมชีวิต

การศึกษาโดย Pew Research Center (2020) ยังชี้ให้เห็นว่ามีความจำเป็นในการเพิ่มการตระหนักรู้เกี่ยวกับพินัยกรรมชีวิตในประชากรทั่วไป เนื่องจากปัจจุบันมีเพียงร้อยละ 33 ของผู้ใหญ่ในสหรัฐอเมริกาที่ได้จัดทำพินัยกรรมชีวิต การวิจัยนี้จึงมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความเข้าใจและการนำพินัยกรรมชีวิตมาใช้ในวงกว้างและ การศึกษาของ Song et al. (2019) พบว่าพินัยกรรมชีวิตมีบทบาทสำคัญในการลดความเครียดและความขัดแย้งในครอบครัวของผู้ป่วย นอกจากนี้ยังช่วยให้แพทย์และพยาบาลมีความมั่นใจในการตัดสินใจในการรักษา เนื่องจากทราบถึงความต้องการของผู้ป่วยล่วงหน้า ในอีกด้านหนึ่ง การศึกษาโดย Hossler et al. (2021) แสดงให้เห็นว่าพินัยกรรมชีวิตสามารถช่วยลดค่าใช้จ่ายทางการแพทย์ที่ไม่จำเป็นในช่วงปลายชีวิตของผู้ป่วย

การสำรวจโดย Pew Research Center (2020) พบว่า มีเพียงร้อยละ 33 ของผู้ใหญ่ในสหรัฐอเมริกาที่ได้จัดทำพินัยกรรมชีวิต ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการเพิ่มการตระหนักรู้และการศึกษาเกี่ยวกับประโยชน์ของพินัยกรรมชีวิตในประชากรทั่วไป ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและความหลากหลายทางวัฒนธรรม การจัดทำพินัยกรรมชีวิตเป็นเครื่องมือสำคัญในการคงไว้ซึ่งความเคารพและการดูแลที่เหมาะสมต่อความต้องการของผู้ป่วย (Turner, 2022: 114-116)

จากข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า พินัยกรรมชีวิตเป็นสิ่งจำเป็นที่ช่วยให้ผู้ป่วยสามารถคงไว้ซึ่งความสมบูรณ์ของชีวิตและการดูแลในช่วงเวลาที่สำคัญที่สุด พินัยกรรมชีวิต มีความสำคัญอย่างยิ่งในวงการแพทย์และการดูแลสุขภาพในช่วงปลายชีวิต การทำพินัยกรรมชีวิต ช่วยลดความเครียด ความขัดแย้งในครอบครัวเพิ่มความมั่นใจในการตัดสินใจของแพทย์ ลดค่าใช้จ่ายทางการแพทย์ที่ไม่จำเป็น และเป็นประโยชน์ต่อระบบสาธารณสุขโดยรวม การพัฒนาแนวทางการจัดทำพินัยกรรมชีวิตที่เหมาะสมกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมและสังคมเป็นสิ่งจำเป็น การตระหนักรู้และการศึกษาถึงประโยชน์ของพินัยกรรมชีวิตในประชากรทั่วไปยังคงเป็นสิ่งที่ต้องการเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม พินัยกรรมชีวิตจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการคงไว้ซึ่งความเคารพ และการดูแลที่เหมาะสมต่อความต้องการของผู้ป่วย ช่วยให้ผู้ป่วยสามารถคงไว้ซึ่งความสมบูรณ์ของชีวิต และการดูแลในช่วงเวลาที่สำคัญที่สุด

บทบาทของพินัยกรรมชีวิตในบริบทสังคมไทย

พินัยกรรมชีวิตในบริบทสังคมไทยยังไม่เป็นที่รู้จักและยอมรับอย่างกว้างขวาง เนื่องจากมีหลายสาเหตุสำคัญ เช่น ความเชื่อทางวัฒนธรรมที่คนไทยส่วนใหญ่เชื่อเรื่องบาปบุญและกลัวว่าการทำพินัยกรรมชีวิตจะเป็นการล่วงล้ำเวลา อีกทั้งคนไทยส่วนใหญ่อยู่ในชนบทและขาดการศึกษาทำให้ขาดความรู้เกี่ยวกับพินัยกรรมชีวิต นอกจากนี้กฎหมายไทยเกี่ยวกับพินัยกรรมชีวิตยังมีข้อจำกัดหลายประการ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันเริ่มมีการตระหนักถึงความสำคัญของพินัยกรรมชีวิตมากขึ้นในสังคมไทย เนื่องจากการรณรงค์ให้ความรู้จากองค์กรต่างๆ มากขึ้น มีกรณีตัวอย่างของบุคคลที่มีชื่อเสียงที่ทำพินัยกรรมชีวิตและได้รับการเผยแพร่ต่อสาธารณชน และสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่คนไทยมีความเป็นอิสระและ autonomy มากขึ้น

รุ่งทิภา กังวานสุระ (2565) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักถึงการทำพินัยกรรมชีวิตในผู้ป่วยสูงอายุ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ป่วยสูงอายุส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับพินัยกรรมชีวิต ร้อยละ 74.9 แต่มีเพียงร้อยละ 24.6 ที่เคยทำพินัยกรรมชีวิต และเหตุผลที่ไม่เคยทำพินัยกรรมชีวิต เหตุจากการไม่รู้ว่าจะทำอย่างไร คิดว่ายังไม่แก่พอ กลัวว่าจะละงาน บทความนี้จะมุ่งเน้นศึกษาความหมายและความจำเป็นของพินัยกรรมชีวิต โดยมีขอบเขตดังนี้ คนไทยส่วนใหญ่ยังมีความเชื่อและทัศนคติที่ผิดๆ เกี่ยวกับพินัยกรรมชีวิต เช่น คิดว่าเป็นการลบหลู่ คิดว่าเป็นการสาปแช่งตนเอง และคิดว่าเป็นเรื่อง โกลดัว ฯลฯ บทความนี้จะช่วยแก้ไขความคิดเหล่านี้ และส่งเสริมทัศนคติเชิงบวกต่อพินัยกรรมชีวิต

สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (2565) ได้กำหนดมาตรฐานการวางแผนการดูแลล่วงหน้าสำหรับประเทศไทย พ.ศ.2565 ไว้ 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แนวทางปฏิบัติในการวางแผนการดูแลล่วงหน้าสำหรับประเทศไทย

ส่วนที่ 2 แนวทางการขับเคลื่อนมาตรฐานการวางแผนการดูแลล่วงหน้าสำหรับประเทศไทย

ส่วนที่ 3 ผู้ตัดสินใจแทน ในที่นี้หมายถึงบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากผู้ป่วยให้ทำหน้าที่ตัดสินใจเลือกการรักษาที่เป็นไปตามความต้องการของผู้ป่วยขณะยังมีสติสัมปชัญญะ หมายรวมถึงผู้แสดงเจตนาแทนหรือบุคคลที่มีหน้าที่อธิบายความประสงค์ที่แท้จริง ของผู้ทำหนังสือแสดงเจตนาโดยจะทำหน้าที่ เมื่อผู้ป่วยหมดความสามารถในการตัดสินใจแล้ว

ส่วนที่ 4 เมื่อวางแผนการดูแลล่วงหน้าเรียบร้อยแล้ว จะต้องทำอย่างไรบ้าง

การวางแผนการดูแลล่วงหน้าเป็นกระบวนการที่เคารพความเป็นปัจเจกชนของบุคคล โดยให้บุคคลมีส่วนร่วมกับบุคลากรด้านสุขภาพในการตัดสินใจในการดูแลตนเอง ซึ่งผู้ที่ไม่เจ็บป่วยหรือผู้ป่วยสามารถวางแผนการดูแลล่วงหน้าเพื่อตัดสินใจแนวทางในการดูแลสุขภาพร่างกายของตนเองในอนาคตตามที่ต้องการได้ ในการดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่รุนแรงและรักษาไม่หาย รวมถึงการดูแลผู้สูงอายุ การวางแผนการดูแลล่วงหน้า เป็นสิ่งสำคัญมากเนื่องจากหากผู้ป่วยและญาติได้ร่วมกันวางแผนการดูแลล่วงหน้ากับบุคลากรสุขภาพ จะทำให้บุคลากรด้านสุขภาพทราบถึงเป้าหมายและความต้องการในการดูแลของผู้ป่วยและครอบครัว ในบางกรณียังช่วยลดการให้การรักษาที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ป่วยที่จะนำไปสู่การขัดแย้งกันกับฝ่ายผู้ให้การรักษาพยาบาล ความชัดเจนที่เพิ่มขึ้นของแผนการดูแลล่วงหน้ายังลดความเครียดในการดูแลผู้ป่วยจากความไม่แน่นอนของอาการในระยะนี้ ประกอบกับปัจจุบันประเทศไทยมีจำนวนผู้ป่วยเรื้อรังที่รุนแรงและรักษาไม่หาย และจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น ทำให้สถานพยาบาลและบุคลากรด้านสุขภาพเพิ่มโอกาสในการนำการวางแผนการดูแลล่วงหน้าไปใช้ในกระบวนการดูแลผู้ป่วยและครอบครัวมากขึ้นเรื่อย ๆ

สมุดเบาใจ เป็นหนึ่งในเครื่องมือที่ช่วยทบทวนใคร่ครวญชีวิต เป็นหนึ่งในรูปแบบของ Living Will หรือหนังสือแสดงเจตนาล่วงหน้าเกี่ยวกับสุขภาพช่วงสุดท้ายและการตายดี ตาม พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 มาตรา 12 สมุดเล็กๆ จะช่วยบอกกล่าวแนวทางและสิทธิในการเลือกรักษาพยาบาลยามเจ็บไข้ได้ป่วยว่า

แพทย์ พยาบาล หรือญาติพี่น้องใกล้ชิด ควรจะทำได้แค่ไหน อย่างไร กับร่างกายของเรา ช่วยให้พวกเขาไม่ต้องเดาใจยามที่เราป่วยหนักหมดสติไป หรือไม่สามารถสื่อสารได้ นำไปสู่การตายอย่างสงบตามธรรมชาติ คล้าย ๆ “พินัยกรรมชีวิต” สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (2567)

ภาพที่ 1 สมุดใบใจ

ที่มาข้อมูล : สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (2567)

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าพินัยกรรมชีวิตในบริบทสังคมไทยในอดีต ยังไม่เป็นที่รู้จักและยอมรับอย่างกว้างขวาง เนื่องจากหลายสาเหตุสำคัญ เช่น ความเชื่อทางวัฒนธรรมที่มองว่าการทำพินัยกรรมชีวิตเป็นการล่วงล้ำเวลา อีกทั้งคนไทยส่วนใหญ่อยู่ในชนบทและขาดการศึกษา ทำให้ขาดความรู้เกี่ยวกับพินัยกรรมชีวิต นอกจากนี้ กฎหมายไทยเกี่ยวกับพินัยกรรมชีวิตยังมีข้อจำกัดหลายประการ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันมีการตระหนักถึงความสำคัญของพินัยกรรมชีวิตมากขึ้น เนื่องจากการรณรงค์ให้ความรู้จากองค์กรต่าง ๆ และการเผยแพร่กรณีตัวอย่างของบุคคลที่มีชื่อเสียงที่ทำพินัยกรรมชีวิต และสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่คนไทยมีความเป็นอิสระและมีอำนาจในการตัดสินใจมากขึ้น สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ก็เป็นหนึ่งในองค์กรแห่งชาติที่เห็นความสำคัญของพินัยกรรมชีวิต จึงกำหนดมาตรฐานที่เกี่ยวข้องในการทำพินัยกรรมชีวิต โดยแบ่งเนื้อหาเป็น 4 ส่วนสำคัญ คือแนวทางปฏิบัติในการวางแผนการดูแลล่วงหน้า แนวทางการขับเคลื่อนมาตรฐานการวางแผนการดูแลล่วงหน้า ผู้ตัดสินใจแทน และขั้นตอนหลังการวางแผนการดูแลล่วงหน้า ซึ่งกระบวนการนี้เคารพความเป็นปัจเจกชน และช่วยให้บุคคลมีส่วนร่วมกับบุคลากรด้านสุขภาพในการตัดสินใจดูแลตนเอง ในการดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังและผู้สูงอายุ การวางแผนการดูแลล่วงหน้าเป็นสิ่งสำคัญเพื่อลดความเครียดและความขัดแย้งในการรักษา

บทสรุป

พินัยกรรมชีวิตคือเครื่องมือสำคัญในการดูแลสุขภาพปลายชีวิต และเป็นเอกสารที่บุคคลสามารถระบุความประสงค์ในการรับหรือไม่รับการรักษาทางการแพทย์ในกรณีที่ตนเองไม่สามารถแสดงความต้องการได้อีกต่อไป ซึ่งมีความสำคัญต่อการลดความเครียดและความขัดแย้งในครอบครัว เพิ่มความมั่นใจในการตัดสินใจของแพทย์ ลดค่าใช้จ่ายทางการแพทย์ที่ไม่จำเป็น เป็นประโยชน์ต่อระบบสาธารณสุขโดยรวม โดยแนวทางการจัดทำพินัยกรรมชีวิตนั้น ควรมี การพัฒนาแนวทางการจัดทำพินัยกรรมชีวิตที่เหมาะสมกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมและสังคม ซึ่งจำเป็นต้องมี การรณรงค์ให้ความรู้และการศึกษาถึงประโยชน์ของพินัยกรรมชีวิตในประชากรทั่วไป ทั้งนี้ยังมีข้อจำกัดในด้านกฎหมายไทยเกี่ยวกับพินัยกรรมชีวิตยังมีข้อจำกัดอยู่หลายประการ ซึ่งแนวโน้มในปัจจุบัน หน่วยงานภาครัฐได้มีการตระหนักถึงความสำคัญของพินัยกรรมชีวิตมากขึ้น มีการพัฒนาแนวทางการจัดทำพินัยกรรมชีวิตที่เหมาะสมกับความหลากหลายทางวัฒนธรรม และสังคม รวมทั้งมีการรณรงค์ให้ความรู้และการศึกษาถึงประโยชน์ของพินัยกรรมชีวิตในประชากรทั่วไป พินัยกรรมชีวิตจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการคงไว้ซึ่งความเคารพ และการดูแลที่เหมาะสมต่อความต้องการของผู้ป่วย ช่วยให้ผู้ป่วยสามารถคงไว้ซึ่งความสมบูรณ์ของชีวิตและการดูแลในช่วงเวลาที่สำคัญที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ศูนย์ความเป็นเลิศด้านโรคมะเร็ง. (2567). การทำเอกสารพินัยกรรมชีวิต [Online]. สืบค้น 14 มิถุนายน 2567, จาก [https://www.rama.mahidol.ac.th/cancer_center/th/palliative-care-living-will#:~:text=พุทธทาสภิกขุ.\(2565\).หนังสือปัจฉิมอาพาธท่านพุทธทาสมหาเถระและธรรมบรรยายเกี่ยวกับการเจ็บไข้](https://www.rama.mahidol.ac.th/cancer_center/th/palliative-care-living-will#:~:text=พุทธทาสภิกขุ.(2565).หนังสือปัจฉิมอาพาธท่านพุทธทาสมหาเถระและธรรมบรรยายเกี่ยวกับการเจ็บไข้)
- [Online]. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2567, จาก <https://pagoda.or.th/>
- ไพศาล ลิ้มสถิตย์. (2567). *เผชิญความตายอย่างสงบ เครือข่ายพุทธิกา, พินัยกรรมชีวิต ลู่การจากไปด้วยใจสงบ* [Online]. สืบค้น 14 มิถุนายน 2567, จาก <https://budnet.org/sunset/node/163>
- พระไพศาล วิสาโล. (2567). *เผชิญความตายอย่างสงบ เครือข่ายพุทธิกา, พินัยกรรมชีวิต ลู่การจากไปด้วยใจสงบ* [Online]. สืบค้น 14 มิถุนายน 2567, จาก <https://budnet.org/sunset/node/163>
- รุ่งทิwa กังวานสุระ. (2565). ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการทำพินัยกรรมชีวิตในผู้ป่วยสูงอายุ. *วารสารระบบบริการปฐมภูมิและเวชศาสตร์ครอบครัว*, 5(1), มกราคม - มีนาคม 2565.
- นพพล วิทย์วรพงศ์. (2563). *รายงานฉบับสมบูรณ์ การตัดสินใจในระยะท้ายของชีวิตกับสังคมไทย: บทเรียนจากประสบการณ์ของต่างประเทศ*. เสนอต่อสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์เป้าหมาย (Spearhead) ด้านสังคม คนไทย 4.0.
- สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ. (2567). *มาตรฐานการวางแผนการดูแลล่วงหน้าสำหรับประเทศไทย พ.ศ. 2565* [Online]. สืบค้น 14 มิถุนายน 2567, จาก <https://www.nationalhealth.or.th/th/node/3584>
- สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ. (2567). *สื่อสารความตายแบบ “เบาใจ” สื่อสารความตายด้วยหัวใจ* [Online]. สืบค้น 14 มิถุนายน 2567, จาก <https://www.nationalhealth.or.th/en/node/2159>
- สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ. (2567). *หนังสือ ความต้องการครั้งสุดท้ายของชีวิต (Living Will) หนังสือแสดงเจตนาตาม พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 มาตรา 12* [Online]. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2567, จาก

https://www.nationalhealth.or.th/sites/default/files/upload_files/thailivingwill_RP03_t_o_print.pdf

พระไพศาล วิสาโล. (2567). หนังสือ ความต้องการครั้งสุดท้ายของชีวิต (*Living Will*) หนังสือแสดงเจตนาตามพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 มาตรา 12 [Online]. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2567, จาก

https://www.nationalhealth.or.th/sites/default/files/upload_files/thailivingwill_RP03_t_o_print.pdf

Schafer, A. (2013). Physician assisted suicide: The great Canadian euthanasia debate. *International Journal of Law and Psychiatry*, 36, 522-531.

Song, M. (2019). The right to die with dignity: An argument in ethics, medicine, and law. *Diametros*, (61), 54-69.

Hossler, C., Miller, B., & Weitzman, P. (2021). Cost-effectiveness of advance care planning. *Journal of Health Economics*, 12(4), 189-191.

Pew Research Center. (2020). Americans' attitudes toward advance directives [Online]. Retrieved June 14, 2024, from <https://www.pewresearch.org>

Turner, L. J., & Castle, N. G. (2022). Cultural competence in end-of-life care. *International Journal of Palliative Nursing*, 28(2), 114-116.

คุณค่าของเพลงยาวเจ้าฟ้าธรรมธิเบศรและเพลงยาวเจ้าฟ้าสังวาลย์
The Value of Phleng Yao Prince Thammathibet and Phleng Yao Prince
Sangwan

ณัฐวุฒิ คล้ายสุวรรณ
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณค่าของเพลงยาวเจ้าฟ้าธรรมธิเบศรและเพลงยาวเจ้าฟ้าสังวาลย์ ผลการศึกษาพบว่าเพลงยาวเจ้าฟ้าธรรมธิเบศรและเพลงยาวเจ้าฟ้าสังวาลย์ มีคุณค่าทางจิตใจ 2 ประการ คือ คุณค่าทางโลกและคุณค่าทางธรรม

คุณค่าทางโลกที่ปรากฏ คือ การสะท้อนความคิดของคนสมัยก่อนที่คิดว่าความลับไม่มีในโลก คนมั่งมีเงินทองเป็นที่ชื่นชมของผู้พบเห็น จิตใจมนุษย์ยากแท้หยั่งถึง และหากชีวิตประสบกับเรื่องเลวร้ายขอให้รักษาศักดิ์ศรีและอยู่อย่างเจียมเนื้อเจียมตัว สำหรับคุณค่าทางธรรมที่ปรากฏ คือ การสะท้อนให้เห็นว่าชีวิตของมนุษย์มีทุกข์ อันเนื่องมาจากความรัก ความพลัดพราก และความอยากได้อะไรก็มี ทั้งนี้กวีได้กล่าวถึงวิถีทางของการพ้นทุกข์ว่า พระธรรมคำสอนของพุทธศาสนามีส่วนช่วยให้มนุษย์พ้นจากความทุกข์ และพบกับความสุขอย่างแท้จริง

คำสำคัญ : คุณค่า, เพลงยาวเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร, เพลงยาวเจ้าฟ้าสังวาลย์

Abstract

This academic article There is an educational objective. The Value of Phleng Yao Prince Thammathibet and Prince Sangwan. The results of the study found that Phleng Yao Prince Thammathibet and Prince Sangwan. It has two emotional values is worldly values and Moral values.

The worldly values that appear are A reflection of the thoughts of people in the past who thought that secrets did not exist in the world. Rich people are admired by those who see them. The human mind is truly incomprehensible and if life experiences bad things, please maintain your dignity and live modestly. As for the moral values that appear, they are It reflects that human life is suffering because of love Separation and wanting to have In this regard, the poet has spoken about the path to liberation from suffering. Dhamma of Buddhism helps humans escape from suffering. and find true peace

Keywords: The Value, Phleng Yao Prince Thammathibet, Phleng Yao Prince Sangwan

บทนำ

เพลงยาวเป็นวรรณกรรมพรรณนาอารมณ์ประเภทหนึ่งของวรรณคดีไทย กวีแต่งขึ้นเพื่อส่งสารในเชิงเกี่ยวพาราสิหรือตดพ้อต่อว่าไปยังคนรัก เพื่อให้ทราบอารมณ์และความรู้สึกของกวีว่าคิดอย่างไรหรือต้องการสิ่งใด (ธิดา โมสิกรัตน์, 2550 : 499) ตามประวัติวรรณคดีไทยกล่าวว่าเพลงยาวเกิดขึ้นในสมัยอยุธยา รัชกาล

สมเด็จพระนารายณ์มหาราช เพราะปรากฏตัวบทเพลงยาวพยากรณ์กรุงศรีอยุธยา และเพลงยาว ณ พระที่นั่ง จันทรพิศาล (สิทธิา พินิจภูวดล และนิตยา กาญจนวรรณ, 2520 : 127) ครั้นในรัชกาลสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศรทรงแต่งเพลงยาวขึ้น 3 สำนวน ซึ่งเพลงยาวสำนวนที่ 1 มีเนื้อหาเกี่ยวกับการต่อว่าหม่อมเหญกที่ลักลอบเป็นซู้กับเจ้าพระยาโกษา (ปิ่น) ส่วนเพลงยาวสำนวนที่ 2 และเพลงยาวสำนวนที่ 3 มีเนื้อหาในการคร่ำครวญถึงเจ้าฟ้าสังวาลย์ (ณัฐภูมิ คล้ายสุวรรณ, 2566 : 33)

หลักฐานจากประวัติวรรณคดีไทยให้ข้อมูลว่า เจ้าฟ้าสังวาลย์ทรงเขียนเพลงยาวตอบเจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร (วันเนา ยูเต็น, 2527 : 296-298) แต่ไม่ได้ให้ข้อมูลเชิงลึกว่า เพลงยาวที่เจ้าฟ้าสังวาลย์เขียนนั้น ปัจจุบันถูกเก็บรักษาหรือรวมพิมพ์ไว้ในหนังสือเล่มใด ผู้เขียนบทความจึงสืบค้นตามแหล่งข้อมูลต่างๆ เพื่อหาตัวบทของเพลงยาวที่คาดว่า น่าจะเป็นเพลงยาวที่เจ้าฟ้าสังวาลย์ทรงเขียน โดยค้นคว้าจากเอกสารและหนังสือหลายเล่มจนพบว่า มีเพลงยาวที่เรียกว่าเพลงยาวความเก่า (สำนวนที่ 1) รวมพิมพ์ไว้ในหนังสือประชุมเพลงยาวฉบับหอพระสมุดวชิรญาณ เมื่อผู้เขียนบทความได้อ่านและพิจารณาแล้วมีความเห็นว่า เพลงยาวดังกล่าวอาจเป็นเพลงยาวที่เจ้าฟ้าสังวาลย์เขียนขึ้นเพื่อตอบสารรักของเจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร

เหตุที่ผู้เขียนบทความเชื่อดังนี้ เพราะความตอนหนึ่งของเพลงยาวกล่าวถึงตำแหน่งกรมพระราชวังบวรสถานมงคลที่เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศรทรงดำรงพระยศอยู่ และเจ้านายสตรีที่มีความสัมพันธ์สนิทสนมกับกรมพระราชวังบวรสถานมงคลจนถึงกับลักลอบเป็นซู้กัน ตามที่ปรากฏในเอกสารประวัติศาสตร์ก็คือเจ้าฟ้าสังวาลย์ (คำให้การขุนหลวงหาวัด, 2553 : 487) ทั้งนี้ข้อความจากเพลงยาวที่ปรากฏตัวบทในหนังสือประชุมเพลงยาวฉบับหอพระสมุดวชิรญาณ ที่ทำให้ผู้เขียนบทความคาดว่า อาจเป็นเพลงยาวที่เจ้าฟ้าสังวาลย์ทรงเขียน คือข้อความที่กล่าวว่า

ถึงเชษฐาองค์ศราราช
สงวนศักดิ์สุจริตไม่ผิดธรรม์

ประเวศอาสน์เบื้องวังบวรสวรรค์
ถวัลยราชดำรงธเรชตรี

(สำนวนวรรณกรรมและประวัติศาสตร์, 2565 : 172)

ข้อความที่พิมพ์ตัวหนาจากเพลงยาวที่ยกมาข้างต้น แสดงให้เห็นถึงการสื่อสารไปยังผู้เป็นใหญ่ในฝ่ายพระราชวังบวรสถานมงคล ทั้งนี้ตามข้อมูลจากเอกสารประวัติศาสตร์ และข้อมูลจากประวัติวรรณคดีได้บ่งชี้ให้เห็นว่าการแต่งเพลงยาวเกิดขึ้นในรัชกาลของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช แต่ในรัชกาลดังกล่าวไม่ปรากฏการสถาปนาพระราชวงศ์องค์ใดให้เป็นกรมพระราชวังบวรสถานมงคล ทั้งนี้แม้ว่าในอีกสามรัชกาลต่อมา คือรัชกาลของสมเด็จพระเพทราชา รัชกาลของสมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ 8 (พระเจ้าเสือ) และรัชกาลของสมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ 9 (พระเจ้าอยู่หัวท้ายสระ) จะมีการสถาปนาพระราชวงศ์ให้ดำรงตำแหน่งกรมพระราชวังบวรสถานมงคล แต่ก็ไม่ปรากฏว่า มีกรมพระราชวังบวรสถานมงคลพระองค์ใดในสามรัชกาลนี้ เขียนเพลงยาวส่งให้เจ้านายสตรี จึงเป็นที่แน่ใจได้ว่ากรมพระราชวังบวรสถานมงคลที่ปรากฏในเพลงยาวคือเจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร และผู้เขียนเพลงยาวคือเจ้าฟ้าสังวาลย์ ดังนั้นเพลงยาวที่ปรากฏในหนังสือประชุมเพลงยาวฉบับหอพระสมุดวชิรญาณ จึงควรเรียกชื่อว่าเพลงยาวเจ้าฟ้าสังวาลย์

แม้ว่าเพลงยาวเจ้าฟ้าธรรมาธิเบศรกับเพลงยาวเจ้าฟ้าสังวาล จะมีความเป็นเรื่องส่วนตัวของเจ้าฟ้าทั้งสองพระองค์ แต่เมื่ออ่านตัวบทอย่างละเอียดแล้วจะพบว่า เพลงยาวทั้ง 2 เรื่อง มีคุณค่าที่ควรแก่การศึกษา โดยผลของการศึกษาครั้งนี้ จะช่วยทำให้มองเห็นวิถีแห่งการดำเนินชีวิตของบรรพบุรุษ และการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากความทุกข์ อันเป็นตัวอย่างที่ดีต่อการใช้ชีวิตของคนในสังคมไทยปัจจุบัน

คุณค่าของเพลงยาวเจ้าฟ้าธรรมธิเบศรและเพลงยาวเจ้าฟ้าสังวาลย์

เมื่อศึกษาเพลงยาวเจ้าฟ้าธรรมธิเบศรและเพลงยาวเจ้าฟ้าสังวาลย์ โดยการอ่านอย่างละเอียด จะเห็นได้ว่าเพลงยาวทั้ง 2 เรื่อง ให้คุณค่าทางด้านจิตใจ ซึ่งแบ่งออกเป็นคุณค่าทางโลกและคุณค่าทางธรรม ดังนี้

1. คุณค่าทางโลก

คุณค่าทางโลกที่เพลงยาวเจ้าฟ้าธรรมธิเบศรและเพลงยาวเจ้าฟ้าสังวาลย์ได้สะท้อนให้เห็นล้วนเป็นข้อคิดและคติเตือนใจที่เน้นย้ำว่าเรื่องราวต่างๆ ในชีวิตมนุษย์ ไม่มีเรื่องใดที่สามารถปกปิดให้เป็นความลับได้ จะต้องถูกเปิดเผยไม่วันใดก็วันหนึ่ง ดังความจากเพลงยาวเจ้าฟ้าธรรมธิเบศรว่า

จะปิดควันกันไฟไว้ได้ฤๅ เมื่อปลายมือก็จะเพราะอยู่โห่งหน่ง
ฝนตกคางคกก็สบเพลง อีงอ่าก็จะแก่งขึ้นเต้นปลิว

(กรมศิลปากร, 2545 : 303)

เพลงยาวเจ้าฟ้าธรรมธิเบศรยังสะท้อนให้เห็นแนวความคิด ตลอดจนค่านิยมของคนไทยในสมัยก่อนว่าให้ความนับถือผู้มีทรัพย์ ใครมีทรัพย์เงินทองมากมาย ย่อมเป็นที่พอใจของผู้พบเห็น ดังความว่า

วิชาดีมีทรัพย์เขานับถือ กระนี้ฤๅหม่อมแม่มีแร่หลง
ข้างหม่อมลูกก็ได้พลอยชะลวยลง พิศวงหวังสวาคี่ไม่ขาดแล
ประเดี่ยวนี่แต่เพียงเหนเอียงเท่ สมคะเนแล้วกระมังทั้งหม่อมแม่
เหนเผื่องฝาหน้าผากเหมือนปากแดร ที่นี้แพหม่อมพ่อเปนหองาม
เสียแรงรักน้อยฤๅหักให้เหนใจ ช่างเชิดหน้าขึ้นได้ไม่เขดขาม
อันหญิงชั่วไม่กลัวจะกวนความ มีแต่ทรัพย์ก็เอาทามไว้กับตัว

(กรมศิลปากร, 2545 : 303)

นอกจากนี้เพลงยาวเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร ยังแสดงข้อคิดเตือนใจเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์อีกว่า จิตใจของมนุษย์ลึกลับซับซ้อน ยากที่จะคาดคะเน ดังความว่า

ถึงชะลามาหาห้องชะเล จะเททั้งดั่งทอดก็หยั่งทัน
อันน้ำใจนี้ยากจะหยั่งถึง เหนเหลือดั่งจะถึงหมายด้วยสายสั้น
จึงร้อนใจเจ็บใจอยู่จาบัลย์ สุดกระสันกำครดสลายทรวง

(กรมศิลปากร, 2545 : 305)

ข้อคิดเตือนใจที่น่าสนใจจากเพลงยาวเจ้าฟ้าธรรมธิเบศรอีกประการหนึ่ง คือ การแนะนำให้รู้จักรักศักดิ์ศรี และอยู่อย่างเจียมเนื้อเจียมตัว หากชีวิตต้องประสบกับเรื่องเลวร้าย ดังความว่า

เมื่อเวรมาบาราศให้ขาดรัก สงวนศักดิ์ไว้ให้งามเถิดทรมสงวน
คิดเสียมเจียมภักดรแต่ก่อควร ใครสงวนไม่เท่านวลสงวนกาย

(กรมศิลปากร, 2545 : 307)

ข้อคิดเตือนใจดังกล่าวนี้ มีปรากฏอยู่ในเพลงยาวเจ้าฟ้าสังวาลย์เช่นกัน โดยความในเพลงยาวเจ้าฟ้าสังวาลย์ กวีได้แนะนำตักเตือนให้คนรักนึกถึงตนเองให้มาก ให้ดูแลรักษาตนเองให้ห่างไกลจากความชั่ว มิใช่ปฏิบัติ ตัวไปตามยถากรรม ดังความว่า

เหล่าพาลจะประมาณประมาทหมาย เพราะราศีระคายระคนกลัว
จึงตรีกตรอกตรอมจิตคิดถึงตัว มิใช่ชั่วแต่ว่ากรรมแล้วจำจน

(สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์, 2565 : 173)

2. คุณค่าทางธรรม

คุณค่าทางธรรมที่เพลงยาวเจ้าฟ้าธรรมธิเบศรและเพลงยาวเจ้าฟ้าสังวาลย์ได้สะท้อนให้เห็น คือ ชีวิตมนุษย์ล้วนมีความทุกข์ และสิ่งที่ทำให้มนุษย์มีความทุกข์ตามที่ปรากฏในเพลงยาวทั้ง 2 เรื่อง ได้แก่ 1) ความรัก 2) ความพลัดพราก 3) ความอยากได้อะไรก็มี ดังนี้

1) ความรัก

เพลงยาวเจ้าฟ้าธรรมธิเบศรและเพลงยาวเจ้าฟ้าสังวาลย์ ได้แสดงให้เห็นว่ามนุษย์มีความทุกข์เพราะความรัก ดังที่เพลงยาวเจ้าฟ้าธรรมธิเบศรได้กล่าวไว้ว่า

แต่เวียนหวังตั้งใจบำรุงรัก	สักเท่าไรมาแล้วไม่เลงเหน
เหมือนทาร์กำจะให้น้ำตากระเด็น	ฤเช่นหลังยังน้อยไม่หน่ายใจ
ไอ้เสียแรงแบ่งจิตรวมอยู่เพื่อน	มาอึ้งเอื้อนอกเอื้อนี่เป็นไฉน
รักน้องน้องหน่ายอาไลยไกล	มิแต่โหยให้ซ้าระกำกาย

(กรมศิลปากร, 2545 : 304)

ความจากเพลงยาวเจ้าฟ้าธรรมธิเบศรข้างต้น แสดงให้เห็นอารมณ์ของกวีที่เป็นทุกข์อันเนื่องมาจากความรัก เพราะคนรักของกวีไม่เอาใจใส่ต่อความรักที่กวีมอบให้ ทั้งนี้เนื้อความในเพลงยาวเจ้าฟ้าสังวาลย์ก็แสดงให้เห็นว่า ความรักทำให้เกิดทุกข์เช่นเดียวกัน ดังความว่า

ก็ตั้งจิตจงรักภักดีพี่	น้องจึงมีความร้อนท่อนเหือดหาย
สุดสกันต์แต่ทนระกำกาย	เพียงจะวายวางชีพทุกทิวา
แต่ยื่นข่าวที่เขากล่าวประมาทพี่	พลอยทวีความทเวชด้วยเชษฐา
เคยงามพักตร์ลักษณะจำเริญตา	ก็นับว่าแต่ทำจะอัประมาณ

(สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์, 2565 : 173)

ความจากเพลงยาวเจ้าฟ้าสังวาลย์ ได้แสดงอารมณ์ของกวีที่เป็นทุกข์อันเนื่องมาจากความรัก เช่นเดียวกับเพลงยาวเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร แต่ความทุกข์ของกวีที่เกิดขึ้นนั้น สืบเนื่องมาจากคนรักของกวีถูกสบประมาทโดยคน รอบข้าง กวีจึงคิดวิตกเพราะห่วงใยคนรัก และเกรงว่าชีวิตของคนรักจะต้องพบกับความพินาศย่อยยับ

ทั้งนี้การรอคอยที่จะได้พบกับคนรักด้วยระยะเวลาอันยาวนานอย่างมีใจจดจ่อ แต่ท้ายที่สุดกลับไม่ได้พบกับคนรัก หรือการที่กวีได้พบกับคนรักแต่ไม่ได้สนทนากัน ก็ทำให้กวีเกิดความทุกข์เช่นกัน ดังความจากเพลงยาวเจ้าฟ้าธรรมธิเบศรว่า

ถึงวันนัดคอยน้องเหนผินัด	ทุกข์ณัดหนักอกดั่งยกเขา
ตั้งแต่เที่ยงจนตะวันเลียงลับเงา	คอยเปล่าคิดแปลกฤไทยครัน
เมื่อยามหนาวครวณ้องขึ้นพระบาท	ใจจะขาดเสียด้วยร้างภริมย์ชวัญ
แสนละห้อยคอยหาร่ำจาบัลย์	นับวันคอยวันถวิลเชย

(กรมศิลปากร, 2545 : 304-305)

2) ความพลัดพราก

นอกจากจะแสดงให้เห็นว่าความรักทำให้เกิดทุกข์แล้ว เพลงยาวเจ้าฟ้าธรรมธิเบศรกับเพลงยาวเจ้าฟ้าสังวาลย์ ยังแสดงให้เห็นว่าความพลัดพรากจากกันทำให้เกิดทุกข์ ดังปรากฏในเพลงยาวเจ้าฟ้าธรรมธิเบศรว่า

ถึงอยู่ใกล้ก็เหมือนไกลเพราะใช้คู่	มิได้ชุ่มฉ่ำโคมประโลมขวัญ
เห็นสิ้นบุญแล้วในเบื้องประจวบ	ขอหมายมั่นบุญเบื้องบูรพา
แม้เนกศลเราสองเคยร่วมสร้าง	ขอร่วมห้องอย่าได้ห่างเสนาหา
เสี่ยงผลที่ได้เพิ่มบำเพ็ญมา	ขอร่วมชีวาร่วมวางชีวาวย
เกิดไหนขอให้ได้ถนอมภักตร์	ความรักอย่าได้ร้างอารมณ์สลาย
รักนุชอย่าได้สุดเสน่ห์คลาย	ขอสมหมายที่ข้ามมาตมาทาน

(กรมศิลปากร, 2545 : 308)

ความจากเพลงยาวเจ้าฟ้าธรรมธิเบศรตอนนี้ แสดงให้เห็นถึงความทุกข์อันเกิดจากการพลัดพรากจากกันอย่างถาวรระหว่างกวีกับคนรัก ความทุกข์ที่หนักอก ทำให้กวีต้องอธิษฐานเพื่อขอให้ตนกับคนรักได้กลับมาอยู่ด้วยกันอีกครั้งในชาติหน้า และขออย่าให้ต้องพลัดพรากจากกันเหมือนในชาติปัจจุบัน ทั้งนี้ความในเพลงยาวเจ้าฟ้าสังวาลย์ก็ได้แสดงให้เห็นว่าความพลัดพรากเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดทุกข์ ดังนั้นกวีจึงอธิษฐานขอให้ตนกับคนรักได้กลับมาพบกันอีกครั้งในชาติหน้า ดังความว่า

แม้เนเวียนวิภูปฏิสนธิสถานใด	ขอให้ได้สมสุขเสนาหา
จงพบประสบสร้อยสายสุตา	อันโอฬาริกภาพจงพร้อมกัน
อย่ารู้ร้างอารมณ์ภริมย์ร้าง	อย่ารู้หมางมิตรเมินสะเทิ้นผัน
จงรู้รักรู้สงวนให้ควรกัน	ที่หมายมั่นอย่าประมาทประมาณนาน

(สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์, 2565 : 174)

3) ความอยากได้อะไร

ความอยากได้อะไรเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดทุกข์ และการตั้งใจเพื่อไม่ให้เกิดความอยากได้อะไรก็เป็นเรื่องที่กระทำไต่ยาก มนุษย์ทุกคนจึงพยายามทำทุกวิถีทางเพื่อให้ตนเองได้ในสิ่งที่ปรารถนา แม้ว่าสิ่งนั้นอาจไขว่คว้าหามาได้ยาก ดังนั้นความพยายามเพื่อให้ตนสมปรารถนาจึงเป็นความทุกข์ใหญ่หลวง ดังที่เพลงยาวเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร กล่าวว่า

ตั้งหมายดวงหมายเดือนดารากร	ปางพี่มาตมาสนุมาลย์สมร
แม้พี่เหิรเดินได้ในเวหาส	อันลอยพันอำพรโพนมพราย
มิได้ชุ่มก็ภอได้ดำเนินชาย	ถึงจะมาดก็ไม่เสียซึ่งแรงหมาย
นี้สุดหมายที่จะมาตมาลย์สมาน	เมียงหมายรัศมีพิมานทอง
สุดคิดที่จะเข้าเคียงประคอง	สุดจะหาญที่จะเหิรเวหาศห้อง
	สุดสนองใจสนิทเสน่ห์กัน

(กรมศิลปากร, 2545 : 308)

ความจากเพลงยาวเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร แสดงให้เห็นความทุกข์ของกวีอันเนื่องมาจากความอยากได้อะไร โดยกวีหมายปองหญิงคนหนึ่งที่สูงส่ง และมีค่าเทียบเท่ากับดวงจันทร์ ทั้งนี้กวีเปรียบเทียบกับตัวเองว่าเป็นคนไร้ค่าแต่ก็ปรารถนาที่จะได้ครอบครองของสูงค่า หากไม่มีโอกาสได้ครอบครองก็ขอเพียงแค่เซยชมเท่านั้น

นอกจากนี้ แม้กวีจะรู้ว่าสิ่งสูงค่าที่ตนหมายปองมิได้เห็นคุณค่าของตัวกวีเลย แต่กวีก็ไม่อาจตัดความรักให้ขาดจากนางได้ กวีจึงต้องระทมกับความทุกข์อันเกิดจากความอยากได้อะไรมี ดังความว่า

แสนรักจะร่วมเรือนเหมือนบุหร่ง	ที่พิศวงภานุมาศประภัสสร
เมื่อเลี้ยวลับศิขรินลงรอรอน	สุดอาวรณ์ที่นุกยงจะมุ่งปอง
แสนวิตกเหมือนกระต่ายที่ไผ่ผืน	แสงพระจันทร์งามจรเวหาศห้อง
พระจันทร์อยู่สำราญวิมานทอง	ฤจะปองใจหมายกระต่ายดง
สงสารอกกระต่ายป่าปักษาชาติ	จะวายชีวาตมดับชีวิตด้วยพิศวง
แสนคะเนถึงเส้นที่ที่จำนาง	ก็เหมือนอกกระต่ายดงที่หลงเดือน
ไอ้สุดคิดสุดฤทธิ์เห็นสุดรัก	เพราะตำกัฏร์ไม่มีศักดิ์เสมอเหมือน
ใครจะช่วยบำรุงรักช่วยตักเตือน	ไอ้นับเดือนก็จะลับไปนับวัน

(กรมศิลปากร, 2545 : 307)

แม้ว่ากวีผู้แต่งเพลงยาวจะต้องทนทรมานเพราะความทุกข์จากความรัก ความทุกข์จากการพลัดพราก และความทุกข์จากการอยากได้อะไรมี แต่กวีก็มีวิธีการดับทุกข์เหล่านี้ ด้วยการเข้าฟังพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ดังที่กวีกล่าวไว้ในเพลงยาวเจ้าฟ้าสังวาลย์ ความว่า

ได้จำเริญเรียนประสิทธิ์วิทยา	รักษาอารมณ์แล้วข่มใจ
รสสุคนธ์ปนรูปเทียนสนอง	ปลงป้องเคารพสบสมัย
จงจิตบุชิตเป็นเนืองใน	แจ่มใสโสมนัสประนอมกร

(สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์, 2565 : 173)

ความจากเพลงยาวเจ้าฟ้าสังวาลย์ที่ยกมาข้างต้น มีความหมายที่แสดงให้เห็นถึงการเตือนตนของกวีหลังจากที่คร่ำครวญมานานเพราะความทุกข์ โดยกวีเตือนตนว่าจะสงบสติอารมณ์และข่มใจไม่ให้ฟุ้งซ่านตลอดจนปล่อยวางกับความทุกข์ เพื่อหาความสุขจากความสงบ

ความจากเพลงยาวเจ้าฟ้าสังวาลย์อีกตอนหนึ่ง หลังจากที่กวีได้คร่ำครวญมาอย่างยาวนานเพราะความทุกข์แล้ว กวีจึงดับความทุกข์นั้นโดยการหันหน้าเข้าหาธรรมะ พร้อมกับอ้างว่า การกระทำของกวีแม้ไม่มีใครรู้ แต่เทวดาและคนดีมีศีลธรรมย่อมรู้ นอกจากนี้กวียังกล่าวอีกว่าจะใช้ชีวิตด้วยความสุจริต ไม่กระทำตนเป็นคนไม่ดี จะตัดซึ่งความอาฆาตพยาบาท และจะครองตนเป็นคนดี ทำบุญกรวดน้ำเพื่อให้ชีวิตพ้นจากเรื่องเลวร้าย และจะได้กลับมาพบกับคนที่กวีรักในภายภาคหน้า ดังความว่า

จะเห็นใจก็แต่ในสุรารักษ์	จะประจักษ์แจ้งจริงทุกสิ่งฉงน
กับสุจริตที่ไม่คิดทรชน	ก็ลุดลบันดาลฤทัยแคลง
จะหักหาญรานร้ายพยาบาท	อย่าอาฆาตคุมคิดเคืองแสวง
ทั้งมาลารสสุคนธ์วิมลแสดง	แบ่งจิตคิดจำนงจงบูชา
จะตั้งหน้าอยู่ประสาสุจริต	ชีโนทกจะอุทิศปรารภนา
ให้บำบัตมลทินและนินทา	ลูจินดาได้พบประสพกัน

(สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์, 2565 : 173-174)

บทสรุป

แม้ว่าเพลงยาวจะเป็นวรรณกรรมพรรณนาอารมณ์ของกวีที่ส่งสารถึงคนรัก และมีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวของกวีกับคนรัก แต่เพลงยาวเจ้าฟ้าธรรมธิเบศรและเพลงยาวเจ้าฟ้าสังวาลย์กลับมีลักษณะโดดเด่นที่เหนือกว่าการกล่าวถึงเรื่องส่วนตัวของกวีกับคนรัก เพราะเพลงยาวทั้ง 2 สำนวน ได้สะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตตลอดจนความคิดของมนุษย์ ทั้งยังแสดงให้เห็นสัจธรรมของชีวิตว่า มนุษย์ทุกคนเกิดมามีความทุกข์ ไม่มีผู้ใดที่จะสามารถหลีกเลี่ยงความทุกข์ไปได้ ทั้งนี้กวีได้แนะนำวิถีทางในการที่จะทำให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ว่าพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า สามารถนำพาชีวิตให้พ้นจากความทุกข์และพบกับความสงบสุขโดยแท้จริงซึ่งคำแนะนำของกวีมีผลทางด้านจิตใจ เพราะสามารถช่วยให้ผู้ที่กำลังประสบความทุกข์มีกำลังใจในการดำเนินชีวิตและเกิดสติปัญญาในการแก้ไขปัญหาอันเกิดจากความทุกข์

เอกสารอ้างอิง

- กรมศิลปากร. (2545). *วรรณกรรมสมัยอยุธยา เล่ม 3* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คำให้การขุนหลวงหาวัด. ใน *ประชุมคำให้การกรุงศรีอยุธยา รวม 3 เรื่อง* (2553). กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- ณัฐวุฒิ คล้ายสุวรรณ. (2566). วิเคราะห์เรื่องนางในวรรณกรรมของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร. *วารสารวิชาการอยุธยาศึกษา*, 15(2), 23-35.
- ธิดา โมสิกรัตน์. (2550). วรรณคดีวิวิธ (2). ใน *ภาษาไทย 4: วรรณคดีไทย หน่วยที่ 1-7* (พิมพ์ครั้งที่ 5). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วันเนาว์ ยูเด็น. (2527). *ประวัติวรรณคดีสมัยสุโขทัยและอยุธยา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์. (2565). *ประชุมเพลงยาวฉบับหอพระสมุดวชิรญาณ*. กรุงเทพฯ: สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร.
- สิทธา พิณีจภูวดล และ นิตยา กาญจนวรรณ. (2520). *ความรู้ทั่วไปทางวรรณกรรมไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ดวงกมล.

ผลการพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒
โดยใช้กลวิธีรีดเดอร์ส เธียเตอร์

The development of reading comprehension of second-grade students by
using reader's theater.

นภาพรณ งามพิมาย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังได้รับการเรียนรู้ด้วยกลวิธีรีดเดอร์สเธียเตอร์ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 16 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยกลวิธีรีดเดอร์สเธียเตอร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และแบบทดสอบ การพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กลวิธีรีดเดอร์ส เธียเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่แบบไม่อิสระ (t-test for dependent)

ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยผลการพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของผู้เรียนหลังจากเรียนโดยใช้กลวิธีรีดเดอร์สเธียเตอร์ เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการอ่านสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าการอ่านเพื่อความเข้าใจของผู้เรียนหลังจากเรียนโดยใช้กลวิธีรีดเดอร์สเธียเตอร์ สามารถส่งเสริมผลการพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของผู้เรียนได้

คำสำคัญ : การอ่านเพื่อความเข้าใจ, กลวิธีรีดเดอร์ส เธียเตอร์, การพัฒนาความสามารถในการอ่าน

Abstract

The research objective of this study was to compare reading comprehension of second-grade students' pre-test and post-test by using reader's theatre. The samples were 16 second-grade students. They were selected by using purposive sampling. The instruments were the Thai lesson plans based on reader's theater and the development of English reading comprehension test. The data were analyzed using mean, standard deviations, and t-test for a dependent sample.

The result of this research showed that the mean score of the post-test of the Thai reading comprehension test of the participants who learned Thai through reader's theatre was significantly higher than the pre-test one at the .05 level. This study indicated that the reader's theater could effectively develop students' reading comprehension.

Keywords: reading comprehension, reader's theatre, development of reading

บทนำ

การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้และการดำรงชีวิต เนื่องจากการใช้ชีวิตประจำวันของมนุษย์ ต้องอาศัยการแสวงหาความรู้จากข้อมูลข่าวสาร การรับรู้ความเคลื่อนไหวทางสังคม และวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการอ่านจึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้อ่านมีพัฒนาการด้านความรู้ ความคิด และมุมมองที่กว้างไกล สามารถเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างลึกซึ้ง สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง ทันท่วงที่ (Saekee, 2021) จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าการอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ที่สำคัญของมนุษย์ ดังนั้นเพื่อเป็นการยกระดับการเรียนรู้ที่ดีขึ้น ครูควรส่งเสริมให้ผู้นเรียนมีทักษะการอ่าน การคิด และทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ (Tawee, 2022) เพื่อให้ผู้นเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการอ่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การอ่านเพื่อความเข้าใจ ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานในโลกยุคปัจจุบัน ที่มีความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการด้านต่าง ๆ มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการติดต่อสื่อสารในลักษณะที่ไร้พรมแดน ทำให้ประชากรทั่วโลกสามารถติดต่อสื่อสารถึงกันได้ง่าย และรวดเร็ว ด้วยเทคโนโลยี และแอปพลิเคชันมากมายที่ผู้คนใช้สื่อสารกันผ่านทางตัวหนังสือ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องและตรงกัน การพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อสร้างความเข้าใจตั้งแต่ช่วงชั้นประถมศึกษาที่จะเป็นพื้นฐานต่อไปในอนาคตซึ่งจะช่วยให้เด็ก ๆ สามารถเจริญเติบโตไปเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศได้ อาจกล่าวได้ว่าการอ่านมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้ดีขึ้น

วิธีการสำคัญที่สามารถพัฒนานักเรียนให้เกิดคุณลักษณะที่สนองตอบต่อปัญหาดังที่กล่าวมาข้างต้นคือ กลวิธีรีดเตอร์ส เรียเตอร์ (Reader's theater) เป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งพัฒนาทักษะทางภาษา โดยเฉพาะทักษะในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนผ่านการแสดงละคร ซึ่งผู้เรียนจะทำการแสดงบทบาทสมมติผ่านการอ่านออกเสียงจากบทที่ครูมอบให้ และในกระบวนการนี้ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะในการอ่านเพื่อความเข้าใจจากการอ่านบททวนบทละคร เพื่อให้เกิดความเข้าใจในบทบาทและตัวละครที่ได้รับในขั้นของการฝึกซ้อมก่อนทำการแสดง (Willcutt, 2007 อ้างถึงใน Lekwilai, 2014) กลวิธีนี้เป็นการสอนอ่านด้วยละคร เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ซึ่งผู้เรียนไม่จำเป็นต้องใช้การท่องจำ แต่เป็นการเรียนรู้ผ่านการลงมือทำด้วยตนเอง จึงทำให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้น

นอกจากนี้กลวิธีรีดเตอร์สเรียเตอร์ ยังสามารถบูรณาการทักษะทางด้านภาษา ได้แก่ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน เข้าด้วยกันผ่านการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Bafille, 2015) ดังนั้นกลวิธีรีดเตอร์สเรียเตอร์ ไม่เพียงแต่พัฒนาทักษะในการอ่านของผู้เรียนเท่านั้น ยังสามารถพัฒนาทักษะอื่น ๆ ไปพร้อมกัน ได้แก่ ความเข้าใจในการอ่าน ความคิดสร้างสรรค์ ความมั่นใจ รวมถึงการเพิ่มแรงจูงใจของผู้เรียนผ่านการเรียนผ่านการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cornwell, 2012) ซึ่งในขั้นของการจัดการเรียนการสอนผู้สอนยังสามารถสอดแทรกการพัฒนาทักษะในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ผ่านการอ่านบทละคร บทนิทาน รวมทั้งวรรณกรรมต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสพัฒนาทักษะการอ่านที่เกิดความเข้าใจได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

กระบวนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวมีความสอดคล้องกับลักษณะของรายวิชาภาษาไทย ในระดับชั้นประถมศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากในรายวิชาภาษาไทย โดยเฉพาะในระดับชั้นประถมศึกษามุ่งเน้นให้นักเรียนสามารถอ่านออก เขียนได้ ดังที่ระบุไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่ากลวิธีรีดเตอร์ส เรียเตอร์ (Reader's theater) สามารถพัฒนาผู้เรียนในทุกมิติที่หลักสูตรการศึกษาได้กำหนดไว้ และยังเป็นกลวิธีที่เปิดโอกาสผู้เรียนได้มีส่วนร่วม เป็นการเรียนรู้แบบร่วมมือที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะของห้องเรียนและการจัดการเรียนรู้ในยุคศตวรรษที่ 21

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า กลวิธีรีดเดอร์ส เรียเตอร์ (Reader's theater) มีความเหมาะสมที่สามารถพัฒนาทักษะในการอ่านเพื่อความเข้าใจของผู้เรียนได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงดำเนินการพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้ด้วยกลวิธีรีดเดอร์สเรียเตอร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษา เพื่อจะนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังได้รับการเรียนรู้ด้วยกลวิธีรีดเดอร์สเรียเตอร์
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยกลวิธีรีดเดอร์สเรียเตอร์

สมมติฐานการวิจัย

ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังจากได้รับการเรียนรู้ด้วยกลวิธีรีดเดอร์สเรียเตอร์มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนได้รับการเรียนรู้ด้วยกลวิธีรีดเดอร์สเรียเตอร์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยเรื่องผลการพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กลวิธีรีดเดอร์สเรียเตอร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาผู้วิจัยศึกษาทบทวนทั้งเอกสารดังรายการต่อไปนี้

การอ่านเพื่อความเข้าใจเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน เนื่องจากการรับสารผ่านการอ่าน ที่ผู้อ่านสามารถแปลความหมายของคำจากข้อความ ได้อย่างมีความหมาย อีกทั้งยังมีการเชื่อมโยงแนวความคิดที่ได้จากการอ่านร่วมกับประสบการณ์เดิม เพื่อให้เกิดความเข้าใจเนื้อเรื่องอย่างลึกซึ้ง และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปปรับใช้ในชีวิตจริงได้ (Chailerdfar, 2017) ได้ให้ความสำคัญของการอ่าน เนื่องจากการอ่านเป็นทักษะสำคัญ

ในการแสวงหาความรู้ เพื่อใช้ในการสร้างความคิด การพัฒนาความรู้ให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้การอ่านยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาความรู้ เสริมสร้างสติปัญญา และสามารถนำความรู้ที่ได้รับ จากการอ่านมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน ซึ่งระดับการอ่านเพื่อความเข้าใจเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นที่ผู้อ่านควรคำนึงในการอ่าน ทั้งนี้เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านได้ดีมากขึ้น (Harris & Sipay, 1979: 119) กล่าวว่า ระดับการอ่านเพื่อความเข้าใจมี 4 ระดับ คือ 1. ระดับความเข้าใจตามอักษร (Literal Comprehension) เป็นความเข้าใจระดับต้นที่ผู้อ่านเข้าใจตามตัวอักษรว่า ผู้เขียนต้องการสื่ออะไร เป็นเรื่องของการระลึกรายละเอียด (Details) ใจความสำคัญ (Main Ideas) ลำดับเรื่อง (Sequences) การเปรียบเทียบ (Comparison) เหตุและผล (Cause-Effect) และเข้าใจลักษณะของตัวละครหรือของเรื่อง (Character Traits) 2. ระดับความเข้าใจของขอบข่ายที่เกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่อง (Transference) สามารถโยงเหตุการณ์อื่น ๆ ได้ 3. ระดับความเข้าใจที่ประเมินผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ (Evaluation) เข้าใจเนื้อเรื่องแล้ว

ประเมินผลเกี่ยวกับเรื่องที่เราอ่านได้ว่าผู้เขียนมีเป้าหมายอย่างไร อารมณ์ของเรื่องเป็นอย่างไร เจตคติของผู้เขียนเป็นอย่างไร เป็นต้น และ 4. ระดับความเข้าใจที่จะทำให้เกิดทัศนคติ เกิดความซาบซึ้ง เปลี่ยนแปลงความ เชื่อ ความรู้สึกนึกคิดได้

การอ่านเป็นทักษะที่สัมพันธ์กับการสอนและการพัฒนาการสอนทักษะอื่น ๆ คือ ฟัง พูด และ เขียน ดังนั้นการประเมินผลอาจทำได้โดยให้ผู้เรียนอ่านแสดงความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน ซึ่ง (Phoowipadawat, 1997 อ้างถึงใน Prommated, 2006: 32-34) ได้แบ่งการประเมินการทดสอบ การอ่านออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้ คือ แบบทดสอบ และการวัดและการประเมินการอ่านตามสภาพจริง ในการวิจัยครั้งนี้ใช้การประเมินด้วยแบบทดสอบ และการวัดและการประเมินการอ่านตามสภาพจริง เนื่องจากผู้สอนควรประเมินความสามารถที่หลากหลายของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายเพื่อสะท้อนถึงความเข้าใจได้หลากหลายมิติ

วิธีการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจ (Angwattanukul, 1994 อ้างถึงใน Sonthirak, 2022) ได้กล่าวถึงการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจว่า สามารถจัดลำดับขั้นตอนการสอนอ่านได้ดังนี้

1. กิจกรรมก่อนการอ่าน (Pre-reading Activities)
2. กิจกรรมระหว่างการอ่าน (While-reading Activities) เป็นการทำความเข้าใจ โครงสร้าง และเนื้อความในเรื่องที่อ่าน
3. กิจกรรมหลังการอ่าน (Post-reading Activities) เป็นการตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน กิจกรรมที่ท่าอาจจะเป็นการถ่ายโยงไปสู่ทักษะอื่น ๆ เช่น ทักษะการพูด หรือ การเขียน ก็ได้

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีรีดเดอร์สเธียเตอร์ พบข้อมูลเกี่ยวกับนักการศึกษาที่ให้ความหมาย คำจำกัดความ และความสำคัญของกลวิธีรีดเดอร์เธียเตอร์ไว้ดังนี้ กลวิธีรีดเดอร์สเธียเตอร์สามารถบูรณาการทักษะทางด้านภาษา ได้แก่ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียนเข้าด้วยกันผ่านการจัดการเรียนรู้ (Bafile, 2015) โดย (Lekwilai, 2014) และ (Willcutt, 2007) ได้กล่าวถึงความหมายของกลวิธีรีดเดอร์สเธียเตอร์ (Readers' Theater; RT) ไว้ว่ากลวิธีรีดเดอร์สเธียเตอร์เป็นหนึ่งในวิธีการสอนที่ผู้สอนกำหนดให้ผู้เรียนทำการแสดงละครตามบทบาท ผ่านการอ่านออกเสียงจากบทละครที่ได้รับ ซึ่งกลวิธีรีดเดอร์สเธียเตอร์มีความคล้ายคลึงกับการแสดงละครเวที แต่มีสิ่งที่แตกต่างจากละครเวที คือ กลวิธีรีดเดอร์สเธียเตอร์ ไม่จำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ประกอบฉาก เครื่องแต่งกาย และฉากการแสดง นอกจากนี้นักเรียนไม่มีความจำเป็นต้องใช้การท่องจำในการจำบทละคร แต่นักเรียนจะอ่านเพื่อทำความเข้าใจในตัวละคร

จากนั้นทำการแสดงผ่านการอ่านบทโดยใช้การแสดงผ่านน้ำเสียง (Bafile, 2015) ได้กล่าวว่างลวิธีรีดเดอร์สเธียเตอร์ เป็นกลวิธีที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมโดยใช้การอ่านออกเสียงจากบทละครในขณะที่ผู้เรียนทำการแสดงละคร ซึ่งในส่วนใหญ่ครูนิยมใช้บทละครจากเรื่องราวในหนังสือเรียน หรือ นิทาน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอ่านทำความเข้าใจและทำการแสดงได้ทันที โดยที่ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องต้องมีการจัดเตรียม เครื่องแต่งกาย หรือ อุปกรณ์ประกอบฉาก นอกจากนี้กลวิธีรีดเดอร์สเธียเตอร์ยังเป็นกลวิธีที่ผสมผสานการฝึกฝนทั้งทักษะการอ่านและทักษะการแสดงไปพร้อมกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการอ่านได้อย่างมั่นใจ เนื่องจากผู้เรียนจำเป็นต้องฝึกอ่านออกเสียงเพื่อที่จะใช้ทักษะดังกล่าวในการแสดงละคร ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการอ่าน

กลวิธีรีดเดอร์สเธียเตอร์เป็นการนำองค์ประกอบของการละครเข้ามาร่วมกับการอ่านและการเรียนรู้ โดยการเปลี่ยนห้องเรียนให้กลายเป็นเวทีการแสดง แต่กลวิธีรีดเดอร์สเธียเตอร์มีจุดที่แตกต่างจากการแสดงละครทั่วไป คือ เน้นการแสดงจากผ่านอ่านออกเสียงจากบทของผู้แสดงโดยตรง ไม่สนใจมิติอื่น ๆ เช่น ฉาก และอุปกรณ์เสริม (Saekke, 2021) ได้สรุปองค์ประกอบของกลวิธีรีดเดอร์ส เธียเตอร์ ไว้ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1) บทละคร เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด เป็นองค์ประกอบที่กำหนดเรื่องราวทั้งหมดที่

ใช้ในการแสดง 2) ผู้อ่านหรือนักแสดง นักแสดงแต่ละคนสามารถสวมบทบาทเป็นตัวละครหนึ่งตัวหรืออาจจะมากกว่าหนึ่งตัวละครได้ โดยที่ผู้แสดงจะอาศัยการเปลี่ยนเสียง เพื่อช่วยให้สามารถสื่อสารกับผู้ชมได้ว่าเป็นผู้แสดงกำลังสวมบทบาทเป็นตัวละครที่แตกต่างกัน 3) ผู้บรรยาย มีหน้าที่บรรยายให้ทราบถึงฉากของเรื่อง และการเปลี่ยนไปยังฉากต่าง ๆ 4) ผู้ชม มีหน้าที่เป็นผู้รับสาร ตีความ และจินตนาการภาพจากนักแสดง 5) พื้นที่ทำการแสดงหรือเวที เป็นพื้นที่สำหรับใช้ทำการแสดง ซึ่งโดยปกติแล้วกลวิธีรีดเดอร์สเธิเตอร์ไม่เน้นที่การตกแต่งเวที เนื่องจากกลวิธีนี้ไม่ได้ให้ความสำคัญที่องค์ประกอบทางกายภาพแต่จะให้ความสำคัญกับการอ่านออกเสียงของนักแสดงเป็นหลัก

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องจะเห็นว่าโดยส่วนใหญ่แล้วกลวิธีรีดเดอร์สเธิเตอร์นิยมนำไปใช้ในการพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้เรียน โดยสามารถประยุกต์ใช้ในเนื้อหาต่าง ๆ ได้สำหรับผู้เรียนทุกช่วงวัย ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา และอีกหนึ่งปัจจัยที่เห็นได้ชัด คือ กลวิธีรีดเดอร์สเธิเตอร์สามารถพัฒนาทักษะทางภาษาได้ดีโดยเฉพาะในทักษะการอ่าน เพราะสามารถช่วยเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนของผู้เรียนได้ ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงเลือกใช้กลวิธีรีดเดอร์สเธิเตอร์ เนื่องจากเป็นวิธีที่มีความเหมาะสมในการพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิธีการศึกษา

การดำเนินการวิจัยเรื่อง ผลการพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้ด้วยกลวิธีรีดเดอร์ส เธิเตอร์ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่าน เพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังรายการต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มเครือข่ายศูนย์ 7 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 จำนวน 132 คน

กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวังน้ำ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 จำนวน 16 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ตัวแปรต้น คือ กลวิธีรีดเดอร์สเธิเตอร์ และตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ

รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Research) ดำเนินการตามแบบแผนการวิจัย One Group Pretest - Posttest Design (Fitz-Gibbon & Morris, 1987)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ทำการทดลอง คือ แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจด้วยกลวิธีรีดเดอร์สเธิเตอร์ รายวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 3 แผน แผนละ 4 ชั่วโมง รวมเวลา 12 ชั่วโมง โดยมีขั้นตอนดำเนินงานตามกลวิธีรีดเดอร์ส เธิเตอร์ของ Bilton & Duff (2021) นำมาประยุกต์ใช้ในการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจ

การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การหาค่า IOC จากการนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมาให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ในด้านเนื้อหา ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ และทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำไปใช้ในการทดสอบภาคสนามจำนวน 10 คน

2. เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 แบบทดสอบการอ่านเพื่อความเข้าใจวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ซึ่งจัดทำเป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยมีการหาประสิทธิภาพของแบบทดสอบ โดยการนำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านประเมินความสอดคล้องของจุดประสงค์การเรียนรู้กับข้อทดสอบแต่ละข้อโดยหาค่า IOC ตามวิธีของ (Index of item objective congruence) และนำผลรวมของคะแนนของข้อสอบแต่ละข้อของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดหาค่าเฉลี่ย เพื่อพิจารณาดัชนีความสอดคล้อง โดยเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67-1.0 มีจำนวน 60 ข้อ จากนั้นนำแบบทดสอบการอ่านเพื่อความเข้าใจมาทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 12 คน และคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .20-.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป จำนวน 30 ข้อ ซึ่งมีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.26-0.57 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.23 จัดทำเป็นแบบทดสอบการอ่านเพื่อความเข้าใจ ด้วยกลวิธีรีดเดอร์สเรียดเตอร์ นำผลการทดสอบมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตร KR-20 ของ Kuder Richardson ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ เท่ากับ 0.91

2.2 แบบสอบถามความพึงพอใจ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขั้นเตรียมการสอน

1.1 เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบการอ่านเพื่อความเข้าใจวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อน และหลังเรียน

1.2 เตรียมนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 คน โดยการทดสอบก่อนเรียน (Pretest)

2. ขั้นตอนการทดลอง

2.1 ทำการสอนโดยดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนรู้

3. ขั้นหลังการทดลอง

3.1 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยกลวิธีรีดเดอร์สเรียดเตอร์ ให้กลุ่มตัวอย่างทำการประเมิน

3.2 นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาทำการวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยต่อไป

3.3 ประเมินผลและสรุป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้มีวิธีการและขั้นตอน ดังนี้ การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ดังนี้ การอ่านเพื่อความเข้าใจของผู้เรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจด้วยกลวิธีรีดเดอร์สเรียดเตอร์ วัดโดยการให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบการอ่านเพื่อความเข้าใจ โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย (x) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าการทดสอบทีชนิดกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระแก่กัน (T-test dependent samples) เพื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนแบบทดสอบการอ่านเพื่อความเข้าใจก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ ด้วยกลวิธีรีดเดอร์สเรียดเตอร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ผลการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่องผลการพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กลวิธีรีดเดอร์ส เรียเตอร์ เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังได้รับการเรียนรู้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ

จากการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 16 คน ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจก่อนและหลังการใช้ด้วยกลวิธีรีดเดอร์ส เรียเตอร์ ทำการทดสอบโดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ และเป็นชุดเดียวกัน จำนวน 30 ข้อ มีคะแนนเต็ม 30 คะแนน ซึ่งผลการวิเคราะห์ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างพบว่า คะแนนหลังการเรียนการสอนโดยใช้ด้วยกลวิธีรีดเดอร์ส เรียเตอร์สูงขึ้นกว่าก่อนเรียน ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คะแนนเปรียบเทียบผลการทดสอบก่อนและหลังการใช้กลวิธีรีดเดอร์ส เรียเตอร์ เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

เลขที่	ผลการทดสอบก่อนเรียน	ผลการทดสอบหลังเรียน	ผลต่าง
1	16	22	6
2	15	18	3
3	18	24	6
4	13	18	5
5	14	17	3
6	16	20	4
7	12	17	5
8	19	24	5
9	13	20	7
10	17	24	7
11	11	17	6
12	10	13	3
13	9	14	5
14	15	18	3
15	16	20	4
16	21	26	5
\bar{x}	14.69	19.50	4.81
S.D.	3.28	3.72	1.38

ตารางที่ 1 แสดงให้เห็นนักเรียนทุกคนมีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจมากขึ้น ภายหลังจากการใช้ด้วยกลวิธีรีดเดอร์ส เรียเตอร์ ในการเรียนการสอนซึ่งวิเคราะห์ได้จากคะแนนการทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ก่อนและหลังการใช้กลวิธีรีดเดอร์ส เรียเตอร์ จากคะแนนที่ผู้เรียนทำได้สูงสุด และ

ต่ำสุด โดยก่อนเรียนมีคะแนนสูงสุด 21 คะแนน และ ต่ำสุด 9 คะแนน ในขณะที่หลังเรียนมีคะแนนสูงสุด 26 คะแนน และต่ำสุด 13 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 ผลการทดสอบหลังเรียนมีนักเรียนที่มีผลต่างของคะแนนสูงสุดมีค่าเท่ากับ ค่าผลต่างสูงสุดอยู่ที่ 17 คะแนน จำนวน 2 คน (ร้อยละ 12.50) และค่าผลต่างต่ำสุดอยู่ที่ 3 คะแนน จำนวน 4 คน (ร้อยละ 25)

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คะแนนผลต่างเฉลี่ย (D) และค่าทดสอบ (t-test) ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างระหว่างก่อนและหลังการเรียนโดยใช้กลวิธีรีดเดอร์ส เรียเตอร์

การทดสอบ	คะแนนเต็ม	Mean	S.D.	D	t-test	Sig.
ก่อนเรียน	30	14.69	3.28	4.81	13.98*	.000
หลังเรียน	30	19.50	3.72			

*p < .05

จากตารางที่ 2 พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้กลวิธีรีดเดอร์ส เรียเตอร์ ของกลุ่มตัวอย่างหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนน หลังเรียนเท่ากับ 19.50 คะแนน (S.D. = 3.72) ในขณะที่ค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนก่อนเรียนมีค่าเท่ากับ 14.69 คะแนน (S.D. = 3.28) และผลต่างเฉลี่ยของคะแนนเฉลี่ย (D) มีค่าเท่ากับ 4.81 คะแนนค่าสถิติ t เท่ากับ 13.98 สามารถสรุปได้ว่า ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้กลวิธีรีดเดอร์ส เรียเตอร์ของกลุ่มตัวอย่างหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผล (หรือ) อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องผลการพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กลวิธีรีดเดอร์สเรียเตอร์ เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังได้รับการเรียนรู้ด้วยกลวิธีรีดเดอร์สเรียเตอร์ ซึ่งในบทนี้จะรายงานในหัวข้อการสรุปผลการวิจัย และการอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องผลการพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กลวิธีรีดเดอร์สเรียเตอร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังได้รับการเรียนรู้ด้วยกลวิธีรีดเดอร์สเรียเตอร์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวังน้ำ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7 จำนวน 16 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบไปด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีรีดเดอร์สเรียเตอร์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ จำนวน 3 แผน และ 2) แบบทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจก่อนและหลังเรียน โดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่า t-test ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้ระยะเวลาในการทดลอง 6 วัน วันละ 2 คาบ คาบเรียนละ 60 นาที ซึ่งเป็นคาบเรียนที่ต่อเนื่องกัน รวมเวลาเรียนทั้งหมด 12 คาบเรียน ไม่รวมการทำแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน จำนวนครั้งละ 1 คาบเรียน รวมระยะเวลาในการทดลองทั้งสิ้น 14 คาบเรียน ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถ

ในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีคะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

การอภิปรายผล

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 16 คน ที่ได้รับการสอนโดยใช้กลวิธีรีดเดอร์ส เรียเตอร์มีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจมากขึ้น โดยพบได้จากคะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

การจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีรีดเดอร์สเรียเตอร์ สามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนได้ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีรีดเดอร์ส เรียเตอร์ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้อิสระแก่นักเรียนในการนำประสบการณ์เดิมของตนมาทำความเข้าใจเนื้อเรื่อง จึงทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในการอ่านได้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ (Sirisomboonvej, 2004: 38) ได้กล่าวไว้ว่า การนำประสบการณ์เดิมของนักเรียน เช่น อารมณ์ ความรู้สึก ความคิดเห็นและประสบการณ์ในชีวิตจริงมาเชื่อมโยงกับเนื้อเรื่องจะทำให้ผู้อ่านได้พัฒนาการคิดและเพิ่มความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น และสอดคล้องกับแนวคิดของ (Shepherd, 1973 : 79) ที่กล่าวว่าประสบการณ์เดิมของผู้อ่านมีส่วนช่วยใน

การรวบรวมความคิดของผู้อื่น ทำให้อ่านได้เร็ว และเข้าใจเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้อง ซึ่งกลวิธีรีดเดอร์สเรียเตอร์ เป็นกลวิธีสอนอ่านผ่านกระบวนการละครที่บูรณาการทักษะทางภาษาทั้ง ฟัง พูด อ่าน และเขียน ที่นักวิชาการ กล่าวตรงกันว่านอกจากการพัฒนาการอ่านออกเสียงของผู้เรียนได้แล้ว ยังสามารถพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจของผู้เรียนได้อีกด้วย เพราะกลวิธีรีดเดอร์สเรียเตอร์ทำให้อ่านเกิดความเข้าใจในเรื่องที่ อ่านอย่างรอบด้าน

ทั้งเนื้อหา แนวคิด และอารมณ์ความรู้สึกที่ผู้เขียนต้องการถ่ายทอดผ่านงานเขียน (Neebe, 2017); (Weber & Schofield, 2013) สอดคล้องกับงานวิจัยของ (Keehn, Harmon, & Shoho, 2008) ที่ศึกษาผลของการสอนอ่านโดยใช้กลวิธีรีดเดอร์สเรียเตอร์ ที่มีต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีรีดเดอร์สเรียเตอร์ มีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ และพัฒนาทักษะเกี่ยวกับคำศัพท์สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ และสามารถพัฒนาแรงจูงใจและความมั่นใจในการอ่านของนักเรียนได้อีกด้วย ประกอบกับงานวิจัยของ (Young, Durham, Miller, Rasinski, & Lane, 2019) ที่ศึกษาผลของการสอนอ่านโดยใช้กลวิธีรีดเดอร์ส เรียเตอร์ ที่มีต่อความสามารถในการตีความ ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ และความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้การอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาด้วย กลวิธีรีดเดอร์ส เรียเตอร์ สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านทั้งในด้านการอ่านคล่อง ความเข้าใจในการอ่าน

เอกสารอ้างอิง

- Angwattanakul, S. (2017). *How to teach English*. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Bafile, C. (2015). Reader's theater: Giving students a reason to read aloud. [Online]. Retrieved December 12, 2024, from <http://www.readingrockets.org/article/readers-theatergiving-students-reason-read-aloud>
- Chailerdar, O. (2017). *Development of Thai reading for main idea skills of grade 2 students using mind mapping*. (Master's thesis). Chiang Mai University, Chiang Mai, Thailand.

- Cornwell, L. (2012). What is readers theater?. [Online]. Retrieved December 12, 2024, from <https://www.scholastic.com/librarians/programs/whatisrt.htm#bio>
- Weber, E. M., & Schofield, C. (2013). *Reading to the Core: Learning to read closely, critically, and generatively to meet performance tasks*. Capstone: Maupin House.
- Fitz-Gibbon, C. T., & Morris, L. L. (1987). *How to design a program evaluation* (Vol. 3). Sage.
- Harris, A. J., & Sipay, E. R. (1971). *Effective teaching of reading*. David Nokey Company Inc.
- Keehn, S., Harmon, J., & Shoho, A. (2008). A study of readers theater in eighth grade: Issues of fluency, comprehension, and vocabulary. *Reading & Writing Quarterly, 24*(4), 335-362.
- Lekwilai, P. (2014). Reader's theater: An alternative tool to develop reading fluency among Thai EFL learners. *PASAA, 48*(4), 89-112. Retrieved from <https://digital.car.chula.ac.th/pasaa/vol48/iss1/4>
- Neebe, D. C. (2017). *Differentiating literacy instruction for digital learners: The effect of multimedia think-aloud worked examples on adolescent analytical reading comprehension*. (Doctoral dissertation). University of San Francisco.
- Prommated, P. (2006). *Use of lexically based language teaching to enhance English vocabulary knowledge and reading comprehension of expanding level students*. (Master's thesis). Chiang Mai University, Chiang Mai, Thailand.
- Saekee, C. (2021). *Thai literature instruction using readers theater strategy to enhance reading comprehension abilities of secondary school students*. (Master's thesis). Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand.
- Shepherd, D. L. (1973). *Comprehensive high school reading methods*.
- Sirisomboonvej, P. (2004). *A development of Thai literature instructional model based on reader-response theory to enhance literature responding, reading comprehension and reflective thinking abilities of undergraduate student*. (Doctoral dissertation). Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand.
- Tawee, S. (2022). *Development of reading comprehension learning package based on balanced literacy approach for elementary students*. (Master's thesis). Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand.
- Willcutt, J. (2007). Arts for academic achievement: A brief review of research on readers' theatre and tableau in literacy instruction. *Center for Applied Research and Educational Improvement*.
- Young, C., Durham, P., Miller, M., Rasinski, T. V., & Lane, F. (2019). Improving reading comprehension with readers theater. *The Journal of Educational Research, 112*(5), 615-626.

ผลของการปรึกษาแนวพุทธจิตวิทยาที่มีต่อความผาสุกทางจิตวิญญาณของผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับยาเคมีบำบัด

Effects of a Buddhist psychology counseling process to spiritual well-being in cancer patients receiving chemotherapy

วาสนา ชื่นใจหวัง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประสิทธิ์ แก้วศรี

พระมหาสุเทพ สุทธิญาโณ

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษากระบวนการปรึกษาแนวพุทธจิตวิทยาในการใช้สร้างความผาสุกทางจิตวิญญาณของผู้ป่วยโรคมะเร็งที่ได้รับยาเคมีบำบัด 2) เพื่อศึกษาผลของกระบวนการปรึกษาแนวพุทธจิตวิทยาต่อความผาสุกทางจิตวิญญาณของผู้ป่วยโรคมะเร็งที่ได้รับยาเคมีบำบัด เป็นวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีผู้ให้ข้อมูล 5 ท่าน โดยเข้ากระบวนการต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 12 สัปดาห์ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการสะท้อนความคิด ความรู้สึกและสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มทดลอง และการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic Induction)

ผลการวิจัยพบว่า

1) กระบวนการปรึกษาแนวพุทธจิตวิทยาสำหรับผู้ป่วยโรคมะเร็งที่ได้รับยาเคมีบำบัด มี 5 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 สร้างสัมพันธภาพ ประกอบด้วย การสร้างความประทับใจ สานสัมพันธ์ สร้างกัลยาณมิตร สร้างความเป็นมิตร และการเสนอความช่วยเหลือ ขั้นตอนที่ 2 สำรวจทุกข์ ประกอบด้วย ทุกข์จากการพลัดพรากทุกข์จากการสูญเสียภาพลักษณ์ และการให้ใคร่ครวญโดยตั้งคำถาม ขั้นตอนที่ 3 พบเหตุแห่งทุกข์ ประกอบด้วย เหตุจากการกลัวการพลัดพราก กลัวการรักษา กลัวเสียภาพลักษณ์ และกลัวตาย ขั้นตอนที่ 4 ไร้จิตคิดกุศล ประกอบด้วย ให้ระลึกถึงความดี การเห็นคุณค่าในตนเอง การสร้างแรงบันดาลใจและการสร้างความผูกพัน ขั้นตอนที่ 5 ใจสงบพบทางสว่าง ประกอบด้วย การฝึกเทคนิคการหายใจอยู่กับปัจจุบัน เทคนิคยิ้มภาวนา เทคนิคเมตตาภาวนา และเทคนิคขอบคุณสิ่งที่มี

2) ผลการประเมินกระบวนการปรึกษาแนวพุทธจิตวิทยาสำหรับผู้ป่วยโรคมะเร็งที่ได้รับยาเคมีบำบัดพบว่า หลังจากผู้ป่วยได้รับบริการปรึกษาแนวพุทธจิตวิทยาแล้ว เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความคิดดีขึ้น ได้แก่ 1) ยอมรับความจริง 2) บรรเทาความยึดมั่น 3) คิดเชิงบวก และเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรม ได้แก่ 1) เปิดใจรับการรักษา 2) พยายามดูแลตนเอง 3) พุดเชิงบวก 4) กลับมามีปฏิสัมพันธ์และปฏิบัติกิจทางศาสนาตามความเชื่อ 5) จิตใจมั่นคง ยอมรับความจริง และสามารถเตรียมตัวเพื่อจากลา

คำสำคัญ : กระบวนการปรึกษา, พุทธจิตวิทยา, ผู้ป่วยมะเร็ง, ยาเคมีบำบัด, ความผาสุกทางจิตวิญญาณ

Abstract

The purpose of this research is to 1. To study the process of Buddhist psychological counseling in the spiritual well-being of cancer patients undergoing chemotherapy 2. To study

the effect of the Buddhist psychological counseling process on the spiritual well-being of cancer patients undergoing chemotherapy.

It is a qualitative research method. There were main five information providers and they attended the continuous process for at least ๑๒ weeks. The qualitative data analysis by using the content analysis was applied in this research. Based on the reflect on the thinking and feeling, the observation in the behavior of the experimental group, and the construction on the analytic induction, the research results found that

1. Buddhist Psychology Consultation Process for Cancer Patients Undergoing Chemotherapy There are 5 steps: Step 1: Build a relationship includes: Creating an impression and building relationships Creating a friendship Creating friendliness and offering help. Step 2: Exploring Suffering: Suffering from separation, suffering from loss of image, and reflecting by asking questions. Step 3: Finding the cause of suffering includes: The reason is the fear of separation, fear of treatment, of losing their image and fear of death. Step 4: Encourage charity to remember the goodness Self-esteem Inspiration and bonding Step 5: Calm mind finds the bright way, consisting of practicing the technique of living in the present. Smile and prayer techniques, compassion prayer techniques, and gratitude techniques for what you have.

2) Results of the evaluation of the Buddhist Psychology Counseling Process for Cancer Patients Undergoing Chemotherapy It was found that after the patient received the Buddhist Psychology counseling service, Changes in thinking are improved, including 1) accepting the truth, 2) relieving attachment, 3) thinking positively, and behavioral changes, including 1) opening up to treatment, 2) trying to take care of yourself, 3) speaking positively, 4) resuming interaction and religious practice according to your beliefs, and 5) mental stability. Accept the truth and be able to prepare to leave.

Keywords: Counseling Process, Buddhist Psychology, Cancer Patients, Chemotherapy Drugs, Spiritual Well-being

บทนำ

มะเร็งเป็น โรคที่เกิดจากการมีเซลล์ผิดปกติในร่างกายและเซลล์เหล่านี้มีการเจริญเติบโตรวดเร็วเกินปกติ กระบวนการควบคุมการเจริญเติบโตในเซลล์มะเร็งบกพร่องทำให้เซลล์มะเร็งสามารถเจริญเติบโตอย่างไม่หยุดยั้ง (สุภัสร์ สุงภช:2560) การรักษาโรคมะเร็งในปัจจุบันมีความก้าวหน้ามากขึ้นและได้มีการวิจัยพัฒนาและศึกษาอย่างต่อเนื่อง การรักษาที่พัฒนาขึ้นช่วยยืดชีวิตให้ผู้ป่วยแต่ละชนิดเฉลี่ย 5 ปี ถึง 10 ปี โดยมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกันไป (National Cancer Institute: online, American Cancer Society: 2566) นับตั้งแต่ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคมะเร็งส่งผลต่อสุขภาพทางอารมณ์ของผู้ป่วย ครอบครัวและผู้ดูแล พบว่าอารมณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ได้แก่ ความวิตกกังวล ความทุกข์ และภาวะซึมเศร้า บทบาทที่เคยทำได้เกิดผลกระทบ ซึ่งนับเป็นสิ่งสำคัญที่ทีมสุขภาพจะต้องตระหนักถึงความเปลี่ยนแปลงนี้ (American Cancer Society:2566)

ภาวะบีบคั้นด้านจิตใจพบได้บ่อยในผู้ป่วยมะเร็ง อาการเจ็บป่วยทางกายที่มากขึ้นมีผลกระทบมาจากจิตใจ แม้ในขณะที่รักษาผู้ป่วยมักวิตกกังวลถึงโอกาสในการกลับเป็นซ้ำ หลายคนคับแค้นใจที่บกพร่องในการดูแลตนเอง (ศมนันท์ ทศนีย์สุวรรณ และกิตติกร นิลมานันต์ :2562)

ในกรณีที่เกิดภาวะการดำเนินโรคไม่สามารถควบคุมได้ด้วยการรักษาชนิดเดียว ทำให้ผู้ป่วยประสบปัญหาจากอาการข้างเคียงจากการรักษาและทำให้ผู้ป่วยส่วนใหญ่รู้สึกสูญเสีย ความภูมิใจในสมรรถภาพการทำงาน ของร่างกาย ต้องพึ่งพาคนอื่น ทำให้ตนเองไม่มีค่า ไม่มีความหมาย หงุดหงิด เศร้าโศก รู้สึกถึงความไม่แน่นอน ในชีวิต ไม่รู้ว่าโรคจะกลับเป็นซ้ำเมื่อใด หรือจะตายลงวันไหน ส่งผลให้ผู้ป่วยเกิดความท้อแท้ สิ้นหวัง ไม่มี กำลังใจในการต่อสู้กับอุปสรรค จะใช้ชีวิตที่เหลืออยู่อย่างหมดหวัง และไม่มีความสุข เมื่อผู้ป่วยทราบว่าตนเอง เป็นมะเร็ง ผู้ป่วยจะมีความรู้สึกเหมือนร่างกายถูกคุกคามจู่โจมอย่างรุนแรง ตื่นตระหนก สับสน งุนงง ผู้ป่วย ยังคงมีสภาพจิตใจไม่ยอมรับ สร้างความทุกข์ วิดกกังวลเป็นอย่างมาก บางรายอาจเข้าสู่ระยะวิกฤติ บางรายจะ เกิดความรู้สึกกลัวตาย กลัวการรักษา กลัวการถูกทอดทิ้ง กลัวไม่มีคนดูแลกลัวความเจ็บปวด ความทุกข์ ทรมาน ผู้ป่วยส่วนใหญ่จึงป่วยทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ส่งผลทางด้านร่างกาย ต่อการทำงานของระบบต่อมไร้ท่อซึ่งมีผลยับยั้งการทำงานของภูมิคุ้มกันด้านร่างกาย จึงส่งผลให้โรคมะเร็ง แพร่กระจายตัวที่เร็วขึ้น (Callroll-Johnson:2549) นอกจากนี้โรคมะเร็งยังส่งผลต่อด้านจิตวิญญาณเช่นกัน เมื่อผู้ป่วยรับรู้ว่ามีโรคมะเร็งมีความรุนแรงและไม่สามารถรักษาให้หายได้ผู้ป่วยส่วนใหญ่จะมีภาวะปฏิเสธต่อการ เคารพกับความตายที่ใกล้เข้ามา (American Society of Clinical Oncology : 2556)

Saori Tamura (2564) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการฟื้นตัวของผู้ป่วยพบว่า ความสามารถในการฟื้นตัวเป็นตัวทำนายความวิตกกังวล ความซึมเศร้า และคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยมะเร็งลำไส้ ใหญ่และทวารหนักในประเทศญี่ปุ่น หรืออาจกล่าวได้ว่าการฟื้นตัวมีบทบาทสำคัญในการทำนายสุขภาพจิต และ คุณภาพชีวิต ในผู้ป่วยมะเร็งลำไส้ใหญ่และทวารหนักที่ได้รับเคมีบำบัด ผู้ป่วยมะเร็งที่มีการแพร่กระจาย ต้องได้รับเคมีบำบัดเป็นระยะเวลานานจนกว่าการรักษาจะประสบความสำเร็จซึ่งส่งผลเสียต่อแรงจูงใจในการ แสวงหาการรักษา นอกจากนี้ ผู้ป่วยมะเร็งระยะแพร่กระจายยังมีความทุกข์ทางร่างกายและจิตใจในระดับสูง เนื่องจากผลข้างเคียงและอาการที่เกี่ยวข้องกับโรคเป็นเวลานานและเคมีบำบัดอย่างต่อเนื่อง จึงจำเป็นอย่างยิ่ง ที่พยาบาลจะต้องให้ความสำคัญในการทำความเข้าใจถึงผลกระทบดังกล่าวเพื่อสามารถดูแลได้ครอบคลุม เนื่องจากจิตที่เข้มแข็งก็สามารถเยียวยาสุขภาพกายภายนอกได้ หากเราส่งเสริมให้มีกิจกรรมพัฒนาจิตให้ เกิดขึ้นในผู้ป่วยด้วยโรคเรื้อรังเช่นผู้ป่วยโรคมะเร็ง มีรายงานว่า ผู้ป่วยจะตอบสนองเชิงบวกด้วยจิตที่เข้มแข็ง และมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมสุขภาพ สามารถมีคุณภาพชีวิตที่ดีส่งเสริมการฟื้นฟูสุขภาพได้ (รินดา ประกอบ บุญ: 2565) ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความผาสุกทางจิตวิญญาณ สามารถ ส่งเสริมได้หลายวิธีเช่น 1) การปฏิบัติตามคำสอนของศาสนาที่ตนเองนับถือ 2) การศึกษาธรรมชาติ สัมผัส ธรรมชาติ เช่นชมความงามในธรรมชาติที่มีอยู่รอบตัว 3) การทำกิจกรรมต่างๆที่ผู้ป่วยสนใจ 4) การออกกำลังกาย ที่เหมาะสมกับสภาพร่างกาย 5) การใช้เวลากับครอบครัวและคนรอบข้าง และ 6) การทบทวนชีวิตเพื่อ การคิดทบทวนและการให้เวลากับตนเอง (วิไลลักษณ์ ตันติตระกูล,2552)

พยาบาลยังมีบทบาทให้คำปรึกษาซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการลดความทุกข์ทางจิตใจและจิต วิญญาณ พยาบาลจะได้ระบุแนวทางในการแก้ไขหรือพบปัญหาต่างๆ อีกด้วย ส่งผลให้ปัญหาได้รับการแก้ไข และความต้องการดังกล่าวได้รับการดูแล ในที่สุดแล้ว ความทุกข์ทางจิตใจก็หมดไป ไม่เน้นแต่สุขภาพร่างกายที่ ดีขึ้นเท่านั้น แต่ยังรวมถึงสุขภาพจิตและจิตวิญญาณด้วย(จรินทร์ทิพย์ พุ่มศรี และคณะ: 2565) จากแนวทาง ปฏิบัติของ NCCN (NCCN.org/patientguidelines:2567) ได้ให้นิยามของอาการทุกข์ใจ คือประสบการณ์ด้าน ลบ ไม่พึงประสงค์ จากปัจจัยต่าง ๆ ในชีวิตของผู้ป่วยที่เกิดจากปัญหาทางร่างกาย จิตใจ สังคม หรือจิต วิญญาณทำให้ผู้ป่วยทุกข์ทรมานจากความทุกข์ในใจส่งผลให้ผู้ป่วยไม่สามารถจัดการกับความป่วยของตนเองได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

จากทบทวนวรรณกรรมศึกษาดิจิทัลวิทยาการปรึกษาแนวพุทธ ซึ่งคือการนำหลักพุทธธรรมมาเป็นพื้นฐานในการช่วยเหลือและบำบัดผู้รับการปรึกษาที่มีความทุกข์ เน้นการเรียนรู้และปฏิบัติตามหลักการและกระบวนการทางธรรม เพื่อช่วยให้ผู้รับการปรึกษามีความสติปัญญาและความรู้เท่าทันเกี่ยวกับความทุกข์ที่เกิดขึ้น โดยการตระหนักรู้และเข้าใจสาเหตุและลักษณะของความทุกข์ การปฏิบัติตามหลักธรรมพุทธธรรมเพื่อลดความทุกข์ และพัฒนาตนเองในด้านความคิด พฤติกรรม และอารมณ์ อีกทั้งยังเน้นการสร้างความเข้าใจและเชื่อมั่นในความเป็นจริงของชีวิตและความทุกข์ที่เกิดขึ้น จนเกิดพฤติกรรมที่ผู้รับการปรึกษาสามารถพัฒนาตนเองได้ จนถึงที่สุดสุด มีทัศนคติใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น รู้จักการพึ่งตนเองได้อย่างสมบูรณ์

ผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษาที่ผู้รับการปรึกษาแนวพุทธจิตวิทยาสามารถสัมผัสกับความสุขในจิตใจในยามวิกฤติของชีวิต ให้ชีวิตดำเนินไปได้ด้วยดีเยี่ยมไปด้วยความหมาย ช่วยให้ผู้รับการปรึกษารู้สึกว่าตัวเองยังมีคุณค่าสามารถดำรงไว้ซึ่งความเป็นตนเอง เอื้อให้ผู้มารับการปรึกษาตระหนักถึงความเป็นจริงของชีวิต ให้มองเห็นสิ่งธรรมดาของเหตุการณ์ในชีวิตที่ไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง รวมถึงเมื่อพบกับความเจ็บป่วยและความตาย กระทั่งสามารถยอมรับสภาพที่เป็นอยู่ได้ และก้าวผ่านความทุกข์ไปสู่การอยู่กับความเป็นจริงของชีวิตอย่างสงบ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจอย่างมากศึกษากระบวนการปรึกษาแนวพุทธ ทฤษฎี แนวคิดทางจิตวิทยา หลักธรรมที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับผู้พบวิกฤติในชีวิต และความทุกข์ทางด้านจิตใจที่เกิดขึ้นสำหรับผู้ป่วยโรคมะเร็งที่รับยาเคมีบำบัด เพื่อพัฒนากระบวนการปรึกษาแนวพุทธจิตวิทยาสำหรับผู้ป่วยโรคมะเร็งที่รับยาเคมีบำบัด โดยเฉพาะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษากระบวนการปรึกษาแนวพุทธจิตวิทยาในการสร้างความผาสุกทางจิตวิญญาณของผู้ป่วยโรคมะเร็งที่รับยาเคมีบำบัด
- 2) เพื่อศึกษาผลของกระบวนการปรึกษาแนวพุทธจิตวิทยาต่อความผาสุกทางจิตวิญญาณของผู้ป่วยมะเร็ง

กระบวนการวิจัย

1. การศึกษาข้อมูลเอกสาร (Documentary Research) ศึกษาจากเอกสารดังนี้
 - 1.1) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความผาสุกทางจิตวิญญาณ
 - 1.2) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปรึกษาเชิงพุทธจิตวิทยา
 - 1.3) แนวคิดเกี่ยวกับผู้ป่วยมะเร็ง
 2. การเก็บข้อมูลจากการให้บริการปรึกษา และสัมภาษณ์ (Consuling interview) โดยเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ได้แก่ผู้ป่วยมะเร็งที่รับยาเคมีบำบัด จำนวน 5 ท่าน เป็นการให้การปรึกษาเชิงพุทธจิตวิทยา และสัมภาษณ์เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย ซึ่งเป็นพยาบาลปฏิบัติการในหน้าที่ดูแลผู้ป่วย ซึ่งมีเวลาอยู่กับผู้ป่วยอย่างต่อเนื่องสามารถที่จะสังเกตทั้งการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจความสัมพันธ์
- เพื่อให้การดูแลด้านจิตใจของผู้ป่วยโรคมะเร็งที่รับยาเคมีบำบัด เป็นไปอย่างเหมาะสมตามบริบทของผู้ป่วย จึงสังเคราะห์เครื่องมือเป็นขั้นตอนจิตวิทยาการปรึกษาแนวพุทธเพื่อผู้ป่วยรับยาเคมีบำบัดโดยดำเนินการตามกระบวนการ 5 ขั้น ได้แก่ ขั้นที่ 1 สร้างสัมพันธ์ ขั้นที่ 2 สำรวจทุกข์ ขั้นที่ 3 พบเหตุแห่งทุกข์ ขั้นที่ 4 ภาวนาจิตคิดกุศล ขั้นที่ 5 ใจสงบพบทางสว่าง

การวิเคราะห์และการตรวจสอบข้อมูล

- 1) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการทบทวนข้อมูลเอกสาร การศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์

2) ถอดเทปเสียงจากการสัมภาษณ์เป็นตัวหนังสือ แล้วนำ keyword สำคัญมาเรียบเรียงตามประเด็นที่ศึกษา

3) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปความตามประเด็นสำคัญ

4) นำเสนอข้อมูลในรูปแบบความเรียงตามวัตถุประสงค์

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ (Interview) โดยวิธีวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพ วิเคราะห์เอกสารเนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอข้อมูลด้วยวิธีพรรณนาดี

สรุปผลของการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษาเรื่อง “ผลของกระบวนการปรึกษาแนวพุทธจิตวิทยาที่มีต่อความผาสุกทางจิตวิญญาณของผู้ป่วยโรคมะเร็งที่รับยาเคมีบำบัด” สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

1) กระบวนการปรึกษาแนวพุทธจิตวิทยาในการสร้างความผาสุกทางจิตวิญญาณของผู้ป่วยโรคมะเร็งที่รับยาเคมีบำบัด

จากการศึกษาเรื่องจิตวิทยาการปรึกษาแนวพุทธผู้วิจัยออกแบบกระบวนการปรึกษา 5 ขั้นตอน โดยจะนำเสนอรายละเอียด ดังนี้

ขั้นที่ 1 สร้างความสัมพันธ์

กระบวนการสร้างความสัมพันธ์

1. การสร้างความประทับใจเมื่อพบกันครั้งแรกด้วยการช่วยเหลืออำนวยความสะดวกสร้างความรู้สึกปลอดภัยด้วยความเป็นมิตร กรณีมาโดยอุปกรณ์เคลื่อนย้ายเช่นรถนอน ผู้วิจัยเข้าไปช่วยด้วยท่าที่เต็มใจแข็งแรง มั่นคง สัมผัสผู้มารับบริการด้วยความนุ่มนวลไม่ใช้แรงกระชากหรือลาก บางครั้งอาจต้องใช้ผ้าพวงช่วยหรือแผ่นกระดานสไลด์เพื่อให้สามารถลงเตียงได้ด้วยความปลอดภัย เพื่อให้ผู้ป่วยรับรู้ว่าคุณได้รับการช่วยเหลือ กรณีมาโดยรถนั่ง เข้าช่วยเหลือโดยยืนตรงหน้าผู้มารับบริการให้ผู้มารับบริการสามารถเกาะแขนสำหรับการยืนขึ้นจากที่นั่งหรือจับในการเคลื่อนย้ายจากรถนั่งขึ้นนั่งบนเตียง พร้อมกับสอบถามความต้องการว่าต้องการว่าจะปรับที่นอนให้เป็นแบบไหน กรณีมาโดยวิธีการเดินสังเกตวิธีการเดิน ความสมดุลในการเคลื่อนไหว เมื่อผู้รับบริการถึงเตียงที่ให้บริการอาสาช่วยปรับระดับเตียงตามผู้รับบริการต้องการ ช่วยอำนวยความสะดวกให้ได้พัก

1) การสร้างความเป็นมิตร ด้วยการทักทาย การสื่อสารด้วยปิยาวาจา และฟังด้วยความว่างด้วยจิตเมตตา

แสดงความเอาใจใส่สบตาทักทายพร้อมด้วยรอยยิ้ม แนะนำตนเอง สวัสดีค่ะ “พยาบาลชื่อ วาสนา นะคะ อยากเรียกว่าเจ๊ยยก็ได้ค่ะ” สังเกต สีหน้าท่าทาง น้ำเสียง

ถ้ากรณีสังเกตเห็นท่าทีที่เป็นกังวลเช่นไหล่ห่อ ก้มหน้า เกร็งตัว มองไปมา หรือบางครั้งพบว่าผู้ป่วยมีน้ำตาคลอหน่วยตาถามคำถามได้แก่ “ดูกังวลนะจะมีอะไรเล่าให้พยาบาลฟังไหม”

“มีอะไรให้ช่วยไหมคะ” ตลอดการสนทนาแจ้งกับผู้ป่วยให้ทราบว่าเนื้อหาการสนทนาเป็นความลับ

กรณีที่ผู้มารับบริการไม่ได้แสดงท่าทีกังวลหรือตั้งเครียด ทักทายชวนคุยเรื่องทั่ว ๆ ไป โดยพยาบาลใช้อารมณ์ขัน

หัวข้อในการสนทนาอาจได้แก่ เขาเป็นใคร ทำอาชีพอะไร ยังทำงานอยู่ไหม ถ้าไม่ทำงานตอนนี้ใครดูแล อาศัยอยู่กับใคร อยู่ที่ไหน เดินทางมาโรงพยาบาลอย่างไร มากับใคร คนที่มาด้วยคือคนที่อยู่ด้วยไหม เดินทางมาโดยอะไร

ตัวอย่างจากการทักทายพูดคุย ครั้งหนึ่ง คนไข้บอกว่า “ตนเองอยู่คนเดียว มีลูก 20 คน จากภรรยาทุกจังหวัด” คนไข้อายุ 73ปี ขอให้พยาบาลเก็บเป็นความลับเพราะตนเองไม่เคยบอกใคร คนที่พามาโรงพยาบาลเป็นลูกที่มาจากแม่เกาหลี ตนเองอยู่คนเดียวสะดวกสำหรับชีวิตที่ผ่านมา

กรณีทักทายเพื่อเสริมความรู้สึกเชิงบวก ได้แก่ “สวัสดิ์คะ วันนี้สีหน้าแจ่มใส เป็นอย่างไรบ้างคะ”

การฟัง ฟังเพื่อเข้าใจข้อมูล นอกจากข้อมูลทั่วไปแล้ว ยังฟังเพื่อ

เข้าใจสมรรถนะ ได้แก่ ความรู้ ทักษะ ความคิด เช่น คนไข้บางคนมีความรู้มากจากการศึกษาเรื่องโรคตนเองโดยข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต การได้รับข้อมูลมีผลต่อพฤติกรรมเชิงลบ หรือ เชิงบวกของผู้ป่วย

การที่ฟังเรื่องความคิดของผู้ป่วยทำให้สามารถประเมินคิดของผู้ป่วย ได้ทราบว่าเขาทราบไหมเป็นโรคอะไร ร้ายแรงเพียงไหน เคยมีประสบการณ์หรือรับรู้อะไรเกี่ยวกับโรคนั้นบ้าง นอกจากนี้ยังฟังเพื่อเข้าใจรอบความคิดที่สื่อถึงค่านิยม ความเชื่อ ประสบการณ์

ตัวอย่างคำตอบคนไข้ได้แก่

“ในครอบครัวผม ไม่เคยมีใครเป็นโรคนี้อะไรเลย มีผมคนเดียว”

“หนูมีพ่อเป็นมะเร็งลำไส้ ที่หนูป่วยเป็นแบบนี้เพราะพ่อ พ่อเป็นคนทำให้หนูเป็น”

“พี่สาวฉันเป็น ฉันดูแลเขาตลอดการป่วย ฉันเห็นเขาทรมานมาก ฉันคงต้องตายไปแบบนั้น”

“ป่าไม่ยอมให้หมอทำอะไร กับก้อนนี้เลย นี่เป็นเวรกรรมที่พี่ต้องชดใช้”

“เป็นมะเร็งก็ไม่หาย ไม่รู้ว่าจะรักษาไปทำไม”

การเปิดพื้นที่การฟังยังสามารถเข้าใจความเป็นตัวตน ได้แก่ ด้านจิตวิญญาณ อุปนิสัย คุณสมบัติของเขา ได้แก่

“ยายทำบุญมาทั้งชีวิต บุญไม่ช่วยอะไรเลย ทำให้ป่วยทรมานขนาดนี้”

“ผมเป็นเหมือนผู้นำของครอบครัว ผมจะไม่ให้พวกเขาต้องมาเสียเวลาดูแลผม ให้ผมตายคนเดียวดีกว่า”

“จริงๆ ยายก็พร้อมแล้วนะ ไม่เอาอะไรแล้ว แต่ลูกหลานเขาไม่ยอมให้ไป เลยอดทรมารักษา”

2) การสร้างความคุ้นเคยด้วยสิ่งที่คล้ายกัน เพื่อสร้างความเป็นพวกเดียวกัน เพราะมีความชอบที่คล้ายกัน ดังกรณีตัวอย่างดังต่อไปนี้

กรณีคนไข้กลัวการรักษาเล่าประสบการณ์การดูแลคุณแม่ของพยาบาลที่ป่วย20ปี ค่อยๆปรับตัว ปัจจุบันยังอยู่แบบไม่ใช่ผู้ป่วยติดเตียง สุขภาพดีตามวัย

กรณีที่ผู้ป่วยกลัวเข็ม ชวนคุยเรื่องทุกคนก็กลัว พยาบาลเองก็กลัว และมีความจริงเรื่องเข็มคือ แพนกเคมีใช้เข็มเบอร์เล็กและสิ่งที่อยู่ในตัวคนไข้เป็นท่อพลาสติก บางครั้ง ให้คนไข้ได้ดูและทดลองเอามือหักท่อพลาสติกด้วยตนเองทำให้ลดความหวาดกลัวลง

กรณีกลัวกระบวนการรักษา พยาบาลชวนคนไข้ปฏิบัติตนเพื่อส่งผลที่ดีต่อการรักษา รวมถึงตอบคำถามที่คนไข้มีข้อสงสัยเกี่ยวกับอาการทางกาย

3) ประเมินความต้องการ เสนอความช่วยเหลือในระยะหลังรับบริการ

กรณีที่ประเมินความสุขคนไข้ คนไข้ให้คะแนนระดับต่ำกว่า 6 เสนอช่องทางการติดต่อพยาบาลรับปรึกษาออนไลน์

ขั้นที่ 2 ค้นหาทุกข์ ขั้นตอนนี้ต้องการหาความคาดหวังที่เกินจริง

ทักษะต่างๆที่นำมาใช้ในขั้นตอนนี้คือ การฟัง การถาม การใส่ใจ การทวนความ การสะท้อนความรู้สึก การสรุป การให้กำลังใจ ค้นหาทุกข์กาย เรื่องไหนบ้างมีอะไรที่ดูแลได้ เช่น ทุกข์จากอาการไม่สุขสบายต่างๆ

พยาบาลช่วยให้คำแนะนำประสานช่วยเหลือเพื่อบรรเทาอาการทางกาย เมื่อดูแลทุกข์ทางกายบรรเทาลง จึงใช้กระบวนการปรึกษาเพื่อดูแลทุกข์ทางใจ

ค้นหาความทุกข์ ที่เกิดจากความคาดหวังที่ไม่ตรงตามความจริง หรือเข้าใจเคลื่อนไปไม่ตรงกับหลักของ วงจรปฏิบัติสมุปปาท มุ่งค้นหาจิตใจที่ทุกข์กดตัน เสียใจ หงุดหงิด ผิดหวัง ความกระวนกระวาย ความไม่พอใจ ความเศร้า ความหวาดกลัว หรือความวิตกกังวล

ตัวอย่างประโยคทุกข์ของผู้มาปรึกษา

กรณีกลัวการพลัดพราก

“อยากสู้ให้ถึงที่สุด อยากเห็นลูกโตกว่านี้ อยากรอดูเขาจนจบปริญญา เราจะจากไปตอนนี้ไม่ได้ค่ะ ตั้งใจจะหาเงินมาซื้อตำแหน่งทางข้าราชการ ถ้าเราบรรจุได้เราจะเบิกยาได้หลายตัวเห็นหมอบอกมา”

กรณีกลัวผลจากการรักษา

“เคยรับยามาก่อนช่วงนั้นแพ้มากเกือบไม่รอด นี่เพิ่งพักมาไม่ถึง 6 เดือน ต้องมารับอีกแล้วแค่คิดก็อยากอาเจียนออกมาเลยคะ เป็นช่วงเวลาที่ทรมาณมาก” (คำกล่าวของผู้ป่วยมะเร็งเต้านมชนิดกลับเป็นซ้ำ)

กรณีกลัวตาย

“หนูกลัวนะค่ะพี่เจี๊ยบ ชีวิตนี้ทำบาปมาเยอะ ตายไปคงทรมาณในนรก ไม่เคยตอบแทนบุญคุณพ่อแม่ด้วยนะค่ะ ความดีไม่เคยทำ” (คำกล่าวของผู้ป่วยหญิง อายุ 29 มะเร็งลำไส้ระยะท้าย)

กรณีกลัวสูญเสียภาพลักษณ์

“ที่จริงทุกคนก็เกิดมาต้องตาย เรากลัวสุดไม่ชอบสุดเรื่องความเจ็บปวดทรมาณ พอมันเกิดขึ้นนี้ รู้สึกใจหล่นหาย

เราก็ทำดีมาทั้งชีวิต ช่วยคนมาก็มาก บุญที่มีไม่พอจะช่วยเรา เคราะห์กรรมที่ทำให้เรามาทรมาณแบบนี้ มีถุงหน้าเกลียดทางหน้าห้อง ที่เราไม่ยอมมองเลย” (คำกล่าวของผู้ป่วยชาย อายุ 56 ซึ่งมีนิสัยรักสวยรักงามป่วยเป็นมะเร็งทวารหนัก มีถุงทางหน้าห้อง)

ซึ่งเมื่อค้นพบว่าผู้มารับคำปรึกษามีทุกข์ เราสามารถใช้ทักษะต่างๆเพื่อช่วยค้นหาที่มาของทุกข์ ทุกข์ที่เกิดขึ้นแท้จริงที่กำลังเกิดขึ้นในใจเขา ยกตัวอย่างสั้น ๆ ดังนี้

“ขอตายโดยไม่ปวด ไม่อยากเจ็บปวดทรมาณอีกคะ เบื่อ ไม่อยากอยู่แล้ว”

กรณีนี้ชวนตั้งคำถาม

“น้องบอกว่าไม่อยากปวดเพราะทรมาณ ชีวิตแบบนี้ไม่เป็นดังใจอย่างที่ยากให้เป็นใช่ไหม”

หรือ “น้องบอกไม่อยากอยู่ เพราะไม่ต้องการให้ตนเองพบความทรมาณ ถ้าอาการปวดบรรเทาลงเหตุการณ์น่าจะดีกว่านี้ พี่เข้าใจถูกไหมคะ” แสดงถึงการยอมรับไม่ได้กับสิ่งที่เกิด กับการที่ชีวิตไม่เป็นไปตามความคาดหวัง

ขั้นที่ 3 เข้าใจเหตุแห่งทุกข์

ทักษะในขั้นนี้ ให้กำลังใจ การให้ข้อเสนอแนะ การให้หลักธรรม ตรวจสอบความเข้าใจเป้าหมายในขั้นนี้ ผู้ป่วยสามารถค้นพบว่าทุกข์ตนเองเกิดจากอะไร สามารถเข้าใจประเด็นปัญหาของตนเองและสามารถยอมรับความจริงรวมถึงอยู่กับสิ่งที่เกิดขึ้นได้

กรณีกลัวการพลัดพราก

“อยากสู้ให้ถึงที่สุด อยากเห็นลูกโตกว่านี้ อยากรอดูเขาจนจบปริญญา เราจะจากไปตอนนี้ไม่ได้ค่ะ ตั้งใจจะหาเงินมาซื้อตำแหน่งทางข้าราชการ ถ้าเราบรรจุได้เราจะเบิกยาได้หลายตัวเห็นหมอบอกมา”

หลังจากผ่านกระบวนการปรึกษา ผู้ป่วยเริ่มมีมุมมองเกี่ยวกับความหวังที่จะยืดเวลาชีวิตเพื่ออยู่กับลูก โดยผู้ป่วยเดินทางไปบ้านที่นครปฐมและตั้งใจอยู่กับลูกมากขึ้น ผู้ป่วยเล่าว่า

“การใช้เงินเพื่อให้สามารถบรรลุได้นี้เขาเอาหลักแสน หนูมาคิดดู โรคที่เป็นก็ตั๋วยาทุกอย่าง ร่างกายมันก็เปลี่ยนไปเยอะ หนูเก็บเงินไว้ให้ลูกเป็นค่าเล่าเรียนดีกว่า ถ้าหนูไม่อยู่ทุกคนก็จะช่วยกันเลี้ยงให้โตขึ้นได้ ตลอด4ปีนี้ตั้งแต่ลูกเกิดมาหนูก็เอาแต่ทำงานส่งเงินมาให้ค่าเลี้ยงดู เวลานี้ หนูแค่อยากใช้เวลาอยู่กับเขาเท่าที่ได้ เขาบอกว่า โตไปจะเป็นหมอด้วยนะคะพี่ เขาบอกจะได้รักษาคนไม่สบายแบบแม่” เมื่อคนไข้ได้มีช่วงเวลาที่ได้ไตร่ตรอง ทำให้คนไข้ยอมรับการที่จะต้องพลัดพรากจากบุตรชาย อายุ 4ขวบได้ ด้วยใจสงบมากขึ้น

กรณีกล่าวผลจากการรักษา

“เคยรับยามาก่อนช่วงนั้นแพ้มากเกือบไม่รอด นี่เพิ่งพักมาไม่ถึง 6 เดือน ต้องมารับอีกแล้วแค่คิดก็อยากอาเจียนออกมาเลยคะ เป็นช่วงเวลาที่ทรมาณมาก” (คำกล่าวของผู้ป่วยมะเร็งเต้านมชนิดกลับเป็นซ้ำ) ในกรณีศึกษาใช้หลักการตั้งคำถาม รวมถึงการสะท้อน และชวนหาสิ่งที่ทำให้คนไข้ผ่านช่วงเวลานั้นมา ผ่านมาด้วยพื้นที่ใจ พลังใจแบบไหน สร้างพื้นที่กับผู้ป่วยโดยอยู่ในระดับเดียวกับผู้ป่วย จนกระทั่งเขามีการแสดงออกต่อการมารับการรักษาที่ต่างไป ได้แก่เดินมาด้วยสีหน้ายิ้มแย้ม ทักทายพยาบาลเหมือนเป็นเพื่อน ทำที่ต่อกระบวนการรักษาเช่นการเปิดเส้นให้น้ำเกลือ จากเดิมนอนเกร็งตัว เบือนหน้าหนี ก็สามารถยอมรับด้วยท่าที่ผ่อนคลายมากขึ้น

“ที่จริง โชคดีที่เคยผ่านมาแล้ว ตอนนี้อะไรเริ่มทานได้ พี่โตปอาหารเต็มที่ เน้นดูแลตนเอง แลมีนั่งสมาธิฟังคลิปพระอาจารย์ไพศาลวิศาลด้วยนะคะ”

กรณีกล่าวตาย

“หนูกลัวนะคะพี่เจ๊ียบ ชีวิตนี้ทำบาปมาเยอะ ตายไปคงทรมาณในนรก ไม่เคยตอบแทนบุญคุณพ่อแม่ด้วยนะคะ ความดีไม่เคยทำ” (คำกล่าวของผู้ป่วยหญิง อายุ 29 มะเร็งลำไส้ระยะท้าย)

กรณีกล่าวสูญเสียภาพลักษณ์

“ที่จริงทุกคนก็เกิดมาต้องตาย เรากลัวสุดไม่ชอบสุดเรื่องความเจ็บปวดทรมาณ พอมันเกิดขึ้นนี้ รู้สึกใจหล่นหาย

เราก็ทำดีมาทั้งชีวิต ช่วยคนมาก็มาก บุญที่มีไม่พอจะช่วยเรา เคาระห์กรรมที่ทำให้เรามาทรมาณแบบนี้ มีถุงหน้าเกลียดทางหน้าท้อง ที่เราไม่ยอมมองเลย” (คำกล่าวของผู้ป่วยชาย อายุ 56 ซึ่งมีนิสัยรักสวยรักงามป่วยเป็นมะเร็งทวารหนัก มีถุงทางหน้าท้อง)

ระยะแรกเมื่อได้ดูแล ผู้ป่วยท่านนี้ไม่จับสัมผัสถุงทางหน้าท้อง และไม่สัมผัสสรุทวารเทียมทางหน้าท้องด้วยตนเอง

ต้องมีคนทำให้ ผู้ป่วยไม่มอง ไม่สัมผัส ต้องการใส่เสื้อผ้าปกคลุมกลัวคนอื่นมาพบเห็น เมื่อผ่านไปหนึ่งเดือนผู้ป่วยกลับมาเล่าว่า เขาสามารถถอดและล้างดูแลรุทวารเทียมทางหน้าท้องได้เอง นอกจากนี้ยังเย็บถุงผ้าที่พอดีตัวช่วยพยุงถุงไว้คล้ายกระเป๋ ผู้ป่วยอธิบายเพิ่มเติมว่า “ที่จริงถ้าไม่ทำรุทวารเทียมคงลำบากกว่านี้ โรคน่าจะทำให้ตันลำไส้จนส่งผลให้เสียชีวิตเพราะติดเชื้อในช่องท้อง มีชีวิตรอดทำสิ่งดีๆต่อไป ดีกว่าเสียชีวิต”

ขั้นที่ 4 หาแรงบันดาลใจ หรือแหล่งพลังงานเชิงบวก

ค้นหาสิ่งที่คุ้นเคยตามพุทธพจน์ที่ว่า ความคุ้นเคยเป็นญาติอย่างยิ่ง การระลึกถึงความความดีทางกุศลของตนเองเสมอซ้ำๆ ช่วยให้จิตใจเบิกบาน มีความสุข มีพลังรวมมึงกลับมาให้คุณค่าในตนเอง ช่วยเชื่อมโยงเขาไปสู่ ความสงบสุข

ค้นหาสิ่งที่เขามีพลัง มีความภูมิใจในอดีต อะไรเป็นแหล่งความสุขของคนไข้ ค้นหาสิ่งที่มีผลต่อหัวใจ
สิ่งค้างคา

ในกระบวนการนี้ค้นหาสิ่งยึดเหนี่ยว สิ่งที่เขาศรัทธา หรือสิ่งที่ทำให้เขามีพลังงานบวก ได้แก่ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ คน บางกรณีมีความผูกพันกับสัตว์เลี้ยง

กรณีแรงบันดาลใจคือ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ คนไข้อาจจะมีพลังเมื่อทำกิจกรรมทางศาสนา เช่น การขออโหสิกรรม การอยากทำบุญถวายสังฆทาน

กรณีที่เขามีความผูกพันกับคนในครอบครัว สามารถติดตามเพิ่มเติมเรื่องสิ่งค้างคาใจ รวมถึงส่งเสริมให้บุคคลที่เขาผูกพันสามารถสื่อสารหรือเข้ามาใกล้ชิดเขา เพื่อคลี่คลายสิ่งที่ค้างคาใจ ได้ปลดปล่อยทางใจต่อกันและกัน

กรณีที่มีความผูกพันกับสัตว์เลี้ยง อาจส่งเสริมให้ได้ใช้เวลาอยู่กับสัตว์เลี้ยงเชื่อมโยงกับความรักเชิงบวก การที่ย้อนคิดถึงความทรงจำที่ดีที่เคยทำร่วมกัน

ขั้นที่ 5 เร้ากุศล น้อมนำจิตไว้กับกุศล

ในกระบวนการนี้โน้มน้าวใจให้ผู้มารับบริการร่วมทำแบบฝึกหัด การเลือกกิจกรรมมีหลากหลายเพื่อให้เหมาะกับผู้ป่วยที่มีความเหมาะสมต่างกัน

1) ใช้เทคนิคการหายใจอยู่กับปัจจุบัน ผู้วิจัยพาผู้ป่วยทำเป็นลักษณะการประยุกต์แบบกายานุปัสสติแบบคลุมหายใจมาเอาจิตไว้กับการหายใจ โดยแนะนำให้สมาธิอย่างง่ายด้วยการหายใจ เพื่อเบี่ยงเบนให้ผู้ป่วยสามารถอยู่กับปัจจุบัน ในช่วงเริ่มต้นผู้ป่วยบางรายทำไม่ได้ ผู้วิจัยจึง ชี้ประโยชน์ในการฝึกลมหายใจซึ่งมีผลทำให้ร่างกายผ่อนคลาย ช่วยให้ผลการรักษาดีขึ้น การฝึกเริ่มโดย ฝึกหายใจเข้าลึกๆแล้วหยุดลมหายใจไว้ชั่วคราว แล้วผ่อนลมหายใจออก หรือ หายใจเข้านับ 7 กลั้นลมหายใจนับ 14 แล้วผ่อนลมหายใจออกนับ 7 การฝึกลักษณะนี้ใช้กับผู้ป่วยที่มีภาวะวิตกกังวล หรือคนที่ไม่เคยฝึกสมาธิ หรือผู้ป่วยที่มีอาการของระบบการหายใจ

2) ใช้เทคนิคยัมภาวนา ผู้วิจัยจะชวนผู้ป่วยที่มีอาการปวดศีรษะหรือปวดกล้ามเนื้อเข้าและยัมออกมาทุกครั้งที่ยายใจออก การฝึกยัมนี้ระหว่างทำกิจกรรมผู้ป่วยมักมีอาการร่าเริงขึ้นกับสิ่งที่ไม่เคยทำ การทำให้กล้ามเนื้อใบหน้าคลายจะส่งผลให้จิตใจของผู้ป่วยแจ่มใสขึ้น การฝึกยัมไปพร้อมกับการหายใจนี้ครอบครัวคนไข้สะท้อนให้ฟังว่าผู้ป่วยดูสบายขึ้น นำเข้าใกล้ ผู้ดูแลพลอยใจสบายไปด้วย

3) ใช้เทคนิคเมตตาภาวนา ผู้วิจัยประยุกต์การส่งจิตแห่งความเมตตาใช้กรณีคนที่ด้อยค่าตนเอง มีพลังงานลบรู้สึกตนเองไร้ค่า โดยฝึกส่งจิตที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความเมตตาปรารถนาดีจินตนาการคล้ายว่าตนเองเหมือนเป็นเสาพลังงานส่งกระแสสัญญาณได้ พร้อมทั้งภาวนาว่า ขอให้ดวงจิตทุกดวงมีความเข้มแข็งเบิกบานมีความสุข เป็นสัญญาณที่ต้องการให้ทุกคนมีความสุขด้วยหัวใจอันประเสริฐของผู้ให้

4) ใช้เทคนิคขอบคุณสิ่งที่มี มีวิธีฝึกสองวิธี ผู้วิจัยใช้กิจกรรมนี้เมื่อผู้ป่วยคิดว่าตนเองโชคร้ายไม่มีความสุข มีภาวะทุกข์จากการเจ็บป่วย ผู้วิจัยจึงใช้การระลึกถึงสิ่งต่างๆ หรือเขียนออกมา ได้แก่ ร่างกายระบบต่างๆของเรา ขอบคุณสิ่งที่มี ขอบคุณเหตุการณ์ที่เราได้พบ ขอบคุณผู้คนในชีวิต

ผู้วิจัยได้นำไปปฏิบัติจริงผลพบว่า หลังจากผู้ป่วยได้รับบริการปรึกษาแนวพุทธจิตวิทยาแล้ว เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความคิดดีขึ้น แบ่งเป็น 3 ประเด็นสำคัญได้แก่ 1) ยอมรับความจริง 2) บรรเทาความยึดมั่น 3) คิดเชิงบวก และเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรม แบ่งเป็น 4 ประเด็นสำคัญได้แก่ 1) เปิดใจรับการรักษา 2) กลับมาพยายามดูแลร่างกายเอง 3) เริ่มพูดเชิงบวกเกี่ยวกับตนเอง 4) กลับมามีปฏิสัมพันธ์และปฏิบัติกิจทางศาสนาตามความเชื่อ 5) มีจิตใจมั่นคงสามารถยอมรับความจริงในสถานการณ์ที่พบเตรียมตัวเพื่อจากลา

สรุปการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาเรื่อง “การพัฒนากระบวนการปรึกษาแนวพุทธจิตวิทยาสำหรับผู้ป่วยโรคมะเร็งที่รับยาเคมีบำบัด” สามารถสรุปตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

1) การศึกษากระบวนการปรึกษาแนวพุทธจิตวิทยาในการสร้างความผาสุกทางจิตวิญญาณของผู้ป่วยโรคมะเร็งที่รับยาเคมีบำบัด ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการปรึกษาแนวพุทธจิตวิทยาสำหรับผู้ป่วยโรคมะเร็งที่รับยาเคมีบำบัด มี 5 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 สร้างสัมพันธภาพ ประกอบด้วย 1) การสร้างความประทับใจ 2) สานสัมพันธ์ สร้างกาลยามิตร 3) สร้างความเป็นมิตร และ 4) การเสนอความช่วยเหลือ ขั้นตอนที่ 2 สำรวจทุกข์ ประกอบด้วย 1) ทุกข์จากการปลัดพราก 2) ทุกข์จากการสูญเสียเอกลักษณ์ 3) การให้ใคร่ครวญโดยตั้งคำถาม ขั้นตอนที่ 3 พบเหตุแห่งทุกข์ ประกอบด้วย 1) เหตุจากการกลัวการปลัดพราก 2) กลัวการรักษา 3) กลัวเสียเอกลักษณ์ 4) กลัวตาย ขั้นตอนที่ 4 เร้าจิตคิดกุศล ประกอบด้วย 1) ให้ระลึกถึงความดี 2) การเห็นคุณค่าในตนเอง 3) การสร้างแรงบันดาลใจ 4) การสร้างความผูกพัน ขั้นตอนที่ 5 ใจสงบพบทางสว่าง ประกอบด้วย 1) การฝึกเทคนิคการหายใจอยู่กับปัจจุบัน 2) เทคนิคยิ้มภาวนา 3) เทคนิคเมตตาภาวนา 4) เทคนิคขอบคุณสิ่งที่มี

2) ผลของกระบวนการปรึกษาแนวพุทธจิตวิทยาต่อความผาสุกทางจิตวิญญาณของผู้ป่วยโรคมะเร็งที่รับยาเคมีบำบัด พบว่า หลังจากผู้ป่วยได้รับการปรึกษาแนวพุทธจิตวิทยาแล้ว เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความคิดดีขึ้น แบ่งเป็น 3 ประเด็นสำคัญได้แก่ 1) ยอมรับความจริง 2) บรรเทาความยึดมั่น 3) คิดเชิงบวก และเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรม แบ่งเป็น 4 ประเด็นสำคัญได้แก่ 1) เปิดใจรับการรักษา 2) กลับมาพยายามดูแลร่างกายเอง 3) เริ่มพูดเชิงบวกเกี่ยวกับตนเอง 4) กลับมามีปฏิสัมพันธ์และปฏิบัติกิจทางศาสนาตามความเชื่อ 5) มีจิตใจมั่นคงสามารถยอมรับความจริงในสถานการณ์ที่พบเตรียมตัวเพื่อจากลา

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผล ดังนี้

1) การศึกษากระบวนการปรึกษาแนวพุทธจิตวิทยาสำหรับผู้ป่วยโรคมะเร็งที่รับยาเคมีบำบัด ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้การศึกษาในกระบวนการปรึกษาแนวพุทธจิตวิทยาสำหรับผู้ป่วยโรคมะเร็งที่รับยาเคมีบำบัด ใน 5 ขั้นตอน แต่ละขั้นตอนผู้ให้การศึกษาควรฝึกฝนตนเองเฉพาะด้านในแต่ละกระบวนการ คือ ขั้นตอนที่ 1 สร้างสัมพันธภาพ ประกอบด้วย 1) การสร้างความประทับใจ 2) สานสัมพันธ์ สร้างกาลยามิตร 3) สร้างความเป็นมิตร และ 4) การเสนอความช่วยเหลือ ซึ่งขั้นตอนนี้สอดคล้องกับแนวทางการสื่อสารเชิงพุทธจิตวิทยาที่สามารถจะสร้างสัมพันธภาพที่ดี และเป็นการสื่อสารอย่างสันติ สอดคล้องกับการศึกษาของ พินิจทอง แมนสมิตรีชัย (2560) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการสื่อสารอย่างสันติเชิงพุทธจิตวิทยา 1) การแสดงออกที่แท้จริงผ่านองค์ประกอบ 4 ประการ คือ (1) การสังเกต (2) รู้ลึก (3) ความต้องการ (4) การขอร้อง 2) ความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกของตนเอง และผู้อื่น เพราะผู้ให้บริการการปรึกษาจะต้องเป็นนักฟังที่ดี และการฟังอย่างมีคุณภาพนั้นสามารถที่จะเยียวยาจิตใจคนได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ กัญญา คำพรรณ และคณะ (2565) ศึกษาเรื่อง การฟังอย่างลึกซึ้งเพื่อเยียวยาความทุกข์ตามหลักพุทธจิตวิทยา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) นำเสนอให้เห็นถึงความสำคัญของการฟัง อย่างลึกซึ้งต่อการเยียวยาความทุกข์และ 2) นำเสนอหลักพุทธธรรม ได้แก่ กัลยาณมิตรธรรม สังคหวัตถุ พรหมวิหาร และสติสัมปชัญญะ เพื่อเสริมสร้างการเป็นผู้ฟังที่มีหัวใจเมตตากรุณา การฟังอย่าง ลึกซึ้งหรือการฟังด้วยหัวใจเมตตากรุณา เป็นการฟังอย่างมีสมาธิเพื่อเชื่อมโยงให้สามารถรับรู้ และเข้าใจถึงสภาวะภายในจิตใจของคู่สนทนาด้านอารมณ์ ความคิดและความรู้สึก เป็นการฟังอย่างไม่มีเงื่อนไข นอกจากนี้ข้อค้นพบของพินิจทอง แมนสมิตรีชัย (2560) ยังเสริมอีกว่า ทักษะในการสานสัมพันธ์ ด้วยการมีพรหมวิหาร 4 ในการดำเนินชีวิตตามแนวทางอริยมรรค มีองค์ 8 ผนวกกับมีกัลยาณมิตร และปรโตโฆสะ ที่ทำให้เกิดการมีปัญญา รู้คิดแบบโยนิโสมนสิการ การสื่อสารอย่างสันติเชิงพุทธจิตวิทยานั้น แท้

ที่จริงแล้ว เป็นกระบวนการสื่อสารที่เริ่มต้นมาจากหัวใจแห่งความเมตตา ซึ่งประกอบด้วยปัญญาที่ทำให้เกิดการตระหนักรู้ในเรื่องที่จะทำการสื่อสาร มีความรู้ที่ถูกต้อง รู้ลึก รู้ชัดแจ้ง รู้จริงในสิ่งที่ตนกำลังสื่อสาร รวมทั้งต้องรู้กาลเทศะ ความเหมาะสม จนทำให้เกิดเป็นความเชื่อที่ถูกต้องและมีทัศนคติ ที่ถูกต้องในการมองโลกตามความเป็นจริงว่าทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้ ต่างต้องพึ่งพาอาศัยกัน

สำหรับขั้นตอนที่ 2 สสำรวจทุกข์ ประกอบด้วย 1) ทุกข์จากการพลัดพราก 2) ทุกข์จากการสูญเสียภาพลักษณ์ 3) การให้ใคร่ครวญโดยตั้งคำถาม ขั้นตอนที่ 3 พบเหตุแห่งทุกข์ ประกอบด้วย 1) เหตุจากการกลัวการพลัดพราก 2) กลัวการรักษา 3) กลัวเสียภาพลักษณ์ 4) กลัวตาย 2 ขั้นตอนนี้เป็นกระบวนการทำให้เกิดการตระหนักรู้ความเป็นจริงของชีวิต และความเป็นจริงในสิ่งที่ผู้ป่วยกำลังเผชิญอยู่ เพื่อให้เกิดการยอมรับความจริงได้ เพราะสิ่งที่ผู้ป่วยโรคมะเร็งเผชิญอยู่ เป็นความจริงที่ยากจะยอมรับทำให้เกิดภาวะทุกข์ แต่เมื่อกระบวนการปรึกษาเชิงพุทธถูกนำมาใช้ทำให้เกิดการนำพาค้นพบเหตุแห่งทุกข์ที่แท้จริง จนเกิดภาวะเข้าใจและยอมรับได้ ตลอดจนปล่อยวางในที่สุด เป็นการยอมรับความจริงหรือสัจจะของชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ บุญมี แก้วตา และคณะ (2562) ที่ค้นพบว่า การยอมรับความจริงตามกฎไตรลักษณ์นั้นมีความสัมพันธ์กับความผาสุกทางจิตวิญญาณโดย ยอมรับชีวิตของมนุษย์ว่า ชีวิต มีการเกิดขึ้น ตั้งอยู่และดับไปสิ่งใดไม่เที่ยง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งนั้นเป็นอนัตตตามกฎของไตรลักษณ์ ความสัมพันธ์ระหว่างหลักไตรลักษณ์กับความผาสุกทางจิตวิญญาณของมนุษย์เกิดจากการที่มนุษย์มีความรู้แจ้งและเข้าใจ รวมทั้งเกิดการยอมรับว่าชีวิตมนุษย์ทุกคนล้วนตกอยู่ใต้กฎไตรลักษณ์ ซึ่งกระบวนการเข้าถึงความจริงแท้ในเชิงพุทธเรียกอีกอย่างว่า อริยสัจ ซึ่งถูกนำมาบูรณาการเข้ากับการสร้างกระบวนการปรึกษาแนวพุทธจิตวิทยาสำหรับผู้ป่วยโรคมะเร็งที่รับยาเคมีบำบัดครั้งนี้ โดยอ้างอิงถึงการศึกษาของ โสริช โปธิแก้ว (2563) ที่มีการนำอริยสัจ 4 ของพระพุทธศาสนาและผสานเข้าสู่ กระบวนการปรึกษาเชิงจิตวิทยาและจิตรักษา ผู้ให้การศึกษาจิตวิทยาการปรึกษาแนวพุทธต้องผ่านกระบวนการ ฝึกฝนใน 3 ด้าน คือ ความเข้าใจโลกและชีวิต คุณภาพของจิตใจ กระบวนการการศึกษาเชิงจิตวิทยาและจิตรักษา ส่งผลต่อตัวแปร ทั้งตัวแปรทางตะวันออก ที่อิงหลักพุทธธรรม เช่น ศีล ปัญญา สันติภาวะ เมตตา สันโดษ เป็นต้น และตัวแปรทางตะวันตก อาทิ เช่น ความเอื้อเฟื้อ ความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิต ความสามารถในการฟื้นฟูพลัง การเพิ่มความ เข้มแข็งอดทน และการยกระดับสุขภาวะทางจิต เป็นต้น และวิชชูด้า ฐิติโชติรัตน (2561) ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการปรึกษาแนวพุทธจิตวิทยาบูรณาการของพระสงฆ์ที่มีบทบาทให้การปรึกษา การปรึกษาแนวพุทธจิตวิทยา เป็นกระบวนการที่ผู้ให้การปรึกษานำหลักธรรม โดยเฉพาะอริยสัจ 4 มาช่วยเหลือบุคคลที่มีทุกข์ใจให้เข้าใจความจริงของธรรมชาติของชีวิตตามแนวพุทธธรรม

ขั้นตอนที่ 4 เร้าจิตคิดกุศล ประกอบด้วย 1) ให้ระลึกถึงความดี 2) การเห็นคุณค่าในตนเอง 3) การสร้างแรงบันดาลใจ 4) การสร้างความผูกพัน และขั้นตอนที่ 5 ใจสงบพบทางสว่าง ประกอบด้วย 1) การฝึกเทคนิคการหายใจอยู่กับปัจจุบัน 2) เทคนิคยิ้มภาวนา 3) เทคนิคเมตตาภาวนา 4) เทคนิคขอบคุณสิ่งที่มี ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ Thasaneesuwan (2018) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับ การทดลองแบบสุ่มที่มีกลุ่มควบคุมของโปรแกรมการพยาบาลตามพุทธศาสนา สำหรับสตรีที่เป็นมะเร็งเต้านม ประยุกต์ใช้อริยมรรคมีองค์ 8 และขจัดความทุกข์ โดยมีจุดประสงค์เพื่อลดความถี่ ความรุนแรง และความทุกข์ของอาการทางด้านจิตใจระหว่างการรักษาด้วยเคมีบำบัด กระบวนการปรึกษาแนวพุทธจิตวิทยายังมีเครื่องมือที่หลากหลาย เช่น การกำหนดลมหายใจ การฝึกสติ ทำให้ผู้รับบริการมีเครื่องมือที่จะไปฝึกที่บ้านได้ สอดคล้องกับงานของ ศรีสุดา งามคำและคณะ (2021) ได้ศึกษาการเจริญสติแบบพุทธต่อการบรรเทาปวดในผู้ป่วยมะเร็ง ซึ่งการศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเป็นไปได้ของการเจริญสติตามหลักพุทธศาสนา โดยผู้ร่วม

โครงการจะได้รับการฝึกสติ 3 วัน หลังจากนั้น ฝึกที่บ้าน 8 สัปดาห์ กลุ่มตัวอย่างนี้เป็นสตรี ที่ป่วยเป็นโรคมะเร็งและอยู่ระหว่างรับยาเคมีบำบัด ผลการศึกษาพบว่า การเจริญสติได้ผลสำหรับผู้ที่มีประวัติป่วยเป็นโรคมะเร็ง การนำเนื้องอกตามกระบวนการ เช่น การฝึกเทคนิคการหายใจอยู่กับปัจจุบัน การยิ้มภาวนา และการเจริญเมตตาภาวนา ที่ออกแบบกระบวนการเพื่อผู้ป่วยมะเร็งที่รับยาเคมีบำบัดจึงเป็นวิธีการที่สามารถช่วยให้ผู้ป่วยได้เกิดภาวะมีสติอยู่กับปัจจุบัน กระทั่งเกิดการตระหนักรู้ในตนเอง โฮ่ไท่ตูฮอง (Ho Thi Thu Hang, 2023) ศึกษาเรื่องการนำการสวดมนต์มาใช้รักษาผู้ที่เป็นโรครกแล้วความตาย ซึ่งงานวิจัยนี้ศึกษาในกลุ่มผู้ป่วยโรคหัวใจและหลอดเลือด โรคมะเร็งและผู้สูงอายุพบว่า ประสิทธิภาพของการบำบัดด้วยสติในการลดความวิตกกังวลแล้วการเสียชีวิต และสามารถมีสุขภาพจิตดีขึ้น มีมุมมองเชิงบวกเกี่ยวกับความตาย ซึ่งจะช่วยบรรเทาความกลัวและความวิตกกังวลที่เกี่ยวข้องกับการตาย

2) การดูแลผู้ป่วยมะเร็งด้านจิตใจเป็นกระบวนการละเอียดอ่อน ผู้ให้การปรึกษาจำเป็นต้องทำความเข้าใจ ทฤษฎีแนวความคิดการปรึกษาตะวันตกและตะวันออก ฝึกฝนจนสามารถบูรณาการนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้ป่วยสามารถปฏิบัติตัวและดูแลตนเองเมื่อเกิดอาการข้างเคียงไม่พึงประสงค์จากการรักษา มีอารมณ์เชิงบวก รับมือกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากเกิดความสงบสุขภายในจิตใจและสามารถรับรู้คุณค่าของตนเองมากขึ้น การเลือกใช้ทฤษฎีและเทคนิคเพื่อการปรึกษาให้ครอบคลุมมิติการมีสุขภาพที่ดีได้แก่ ด้านการยอมรับตนเอง สามารถนำทฤษฎีการให้การศึกษาแบบรู้คิด ทฤษฎีการให้การศึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม เพื่อให้ผู้ป่วยที่รับการศึกษาสามารถค้นหาและตรวจสอบทุกข์ รวมถึงปรับเปลี่ยนโครงสร้างของพฤติกรรมไปในทางที่ดี ตระหนักถึงความหมายชีวิต จึงสามารถใช้ทฤษฎีการให้การศึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม และทฤษฎีการให้การศึกษาแบบพฤติกรรมนิยม รวมถึงเทคนิคทางจิตวิทยาอื่น เช่นการฝึกสติ และศิลปะบำบัด

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

จากการวิจัยได้องค์ความรู้ใหม่ซึ่งสามารถสร้างเป็นกระบวนการปรึกษาเชิงพุทธสำหรับผู้ป่วยโรคมะเร็งที่รับยาเคมีบำบัด ดังนี้

กระบวนการการปรึกษาแนวพุทธจิตวิทยาในการปรึกษาผู้ป่วยโรคมะเร็งที่รับยาเคมีบำบัด

สรุปอธิบายกระบวนการได้ดังนี้

1. สร้างสัมพันธภาพ การสร้างความประทับใจ เริ่มต้นโดยการสร้างบรรยากาศที่เต็มไปด้วยความเข้าใจและความอบอุ่นสานสัมพันธ์เพื่อสร้างกัลยาณมิตร สร้างความรู้สึกของความเป็นมิตรและการเข้าใจซึ่งกันและกันสร้างความเป็นมิตร สร้างความใกล้ชิดและความเข้าใจต่อการเสนอความช่วยเหลือ ให้ความสนับสนุนและความช่วยเหลือต่อคนในสภาพที่ต้องการสำรวจทุกข์

2. สำรวจทุกข์ ทุกข์จากการพลัดพราก พิจารณาถึงความกังวลและความไม่แน่นอน ทุกข์จากการสูญเสียภาพลักษณ์ สำรวจถึงความสับสนและความไม่มั่นคงในตัวตน การให้ใคร่ครวญโดยตั้งคำถาม สร้างการตั้งคำถามเพื่อเข้าใจทุกข์ที่เกิดขึ้น

3. พบเหตุแห่งทุกข์ เหตุจากการกลัวการพลัดพราก สำรวจถึงความกังวลและความกลัวที่เกี่ยวข้องกับการสูญเสียกลัวการรักษา สำรวจถึงความกังวลเกี่ยวกับสุขภาพหรือความเปลี่ยนแปลงกลัวเสียภาพลักษณ์ สำรวจถึงความกังวลและความไม่มั่นคงในตัวตน กลัวตาย สำรวจถึงความกังวลและความกลัวที่เกี่ยวข้องกับการสิ้นสุดชีวิตเร้าจิตคิดกุศล เมื่อสามารถเข้าใจเห็นตามความจริงของชีวิตจะสามารถวางคลายจากความยึดมั่นเดิม สามารถมีจิตมั่นคง ตั้งมั่นในตนเองขณะปัจจุบันได้

4. เร้าจิตคิดกุศล ให้ระลึกถึงความดี สร้างการรับรู้เกี่ยวกับความดีที่อยู่ในตัวตนและผู้อื่น การเห็นคุณค่าในตนเอง: สร้างการรับรู้เกี่ยวกับคุณค่าและความสำคัญของตนเอง การสร้างแรงบันดาลใจ สร้างการกระตุ้นและการให้กำลังใจต่อตนเองและผู้อื่น การสร้างความผูกพัน สร้างความเชื่อมโยงและความสัมพันธ์ที่เข้มแข็ง บุคคลผู้ซึ่งระลึกถึงตนเองในแง่บวกสามารถมีความภาคภูมิใจในตนเอง มีจิตใจที่แข็งแกร่งมั่นคงยอมรับตนเองในสถานะต่างๆ ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้

5. ใจสงบพบทางสว่าง การฝึกเทคนิคการหายใจอยู่กับปัจจุบัน ฝึกการสังเกตและควบคุมการหายใจ เพื่อสร้างความสงบในใจ เทคนิคยัมภาวนา การใช้ยัมเพื่อสร้างความสุขและความสบายใจ เทคนิคเมตตาภาวนา การให้ความเข้าใจและสนับสนุนต่อผู้อื่น เทคนิคขอบคุณสิ่งที่มี การรับรู้และการขอบคุณสิ่งที่มีอยู่ในชีวิต เมื่อประยุกต์การฝึกสติมาใช้ในชีวิตประจำวัน สามารถช่วยให้บุคคลมีสติสัมปชัญญะกับสิ่งที่เกิดแต่ละขณะ พิจารณาหาแนวทางปฏิบัติตัวได้อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกรุงเทพมหานคร ควรมีการวางแผนและกำหนดกระบวนการปรึกษาแนวพุทธจิตวิทยาเพื่อการดูแลแก่ผู้ดูแลทั้งที่บ้าน และศูนย์ดูแลผู้ป่วยโรคมะเร็งที่รับยาเคมีบำบัด ทั้งในชุมชน และเอกชน

2) กระทรวงแรงงาน และกรุงเทพมหานคร ควรมีนโยบายสนับสนุนเพิ่มการฝึกอบรมเรื่องกระบวนการปรึกษาแนวพุทธจิตวิทยาเพื่อการดูแลผู้ป่วยโรคมะเร็งที่รับยาเคมีบำบัด

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

จากการเก็บข้อมูล และผลการค้นพบ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ประเมินต่างยืนยันว่า กระบวนการปรึกษาแนวพุทธจิตวิทยาสำหรับผู้ป่วยโรคมะเร็งที่รับยาเคมีบำบัด หากมีการนำไปใช้จริง จะช่วยให้เกิดการพัฒนาทักษะกระบวนการปรึกษาแนวพุทธจิตวิทยาสำหรับผู้ป่วยโรคมะเร็งที่รับยาเคมีบำบัด ให้มีคุณภาพสูงขึ้น ดังนั้นจึงนำเสนอให้ผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

1) กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกรุงเทพมหานคร ควรจัดทำมาตรฐานในด้านกระบวนการรักษาแนวพุทธจิตวิทยาสำหรับผู้ป่วยโรคมะเร็งที่รับยาเคมีบำบัด

2) องค์การทางพระพุทธศาสนา สถาบันการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยโรคมะเร็งที่รับยาเคมีบำบัดควรนำหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้ป่วยโรคมะเร็งที่รับยาเคมีบำบัดไปประกอบในการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมอันนำไปสู่การปฏิบัติต่อผู้ป่วยโรคมะเร็งที่รับยาเคมีบำบัดได้อย่างเหมาะสม รวมถึงคำนึงถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้ป่วยโรคมะเร็งที่รับยาเคมีบำบัดด้วย

3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยโรคมะเร็งที่รับยาเคมีบำบัด และกรุงเทพมหานคร ควรพัฒนาความสามารถด้านกระบวนการรักษาแนวพุทธจิตวิทยาสำหรับผู้ป่วยโรคมะเร็งที่รับยาเคมีบำบัดให้มีความรู้ และสามารถนำไปสู่ปฏิบัติได้ในประเด็นการประเมินสถานการณ์ความต้องการการดูแลของผู้ป่วยโรคมะเร็งที่รับยาเคมีบำบัด

4) ควรมีการนำไปประยุกต์ใช้กับผู้ดูแลที่เป็นบุคคลในครอบครัว เพื่อให้เกิดการพัฒนาความสัมพันธ์ในครอบครัว

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งเน้นพัฒนากระบวนการรักษาแนวพุทธจิตวิทยาสำหรับผู้ป่วยโรคมะเร็งที่รับยาเคมีบำบัด จึงเสนอว่าควรนำกระบวนการที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ไปทำวิจัยเชิงทดลองกับกลุ่มประชากรผู้ป่วยมะเร็งที่เฉพาะกลุ่มโรค ระยะโรค เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลการรักษาจิตวิทยาแนวพุทธสำหรับผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับยาเคมีบำบัดและการให้สุขศึกษาหรือการวางแผนดูแลที่มีอยู่ในปัจจุบัน เพื่อเพิ่มพูนองค์ความรู้ทางวิชาการด้านการรักษาแนวพุทธที่นำมาใช้กับผู้ป่วยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กัญกร คำพรรณ และคณะ. (2565). การฟังอย่างลึกซึ้งเพื่อเยียวยาความทุกข์ตามหลักพุทธจิตวิทยา. *วารสาร มจร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์*, 8(1), 54-66.
- บุญมี แก้วตา และคณะ. (2562). ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักไตรลักษณ์กับความผาสุกทางจิตวิญญาณ. *วารสารพุทธศาสตร์ศึกษา*, 10(2), 87-98.
- ประทีป พีชทองหลวง และคณะ. (2561). กระบวนการและทักษะการรักษาเชิงพุทธจิตวิทยา. *วารสาร ปณิธาน: วารสารวิชาการด้านปรัชญาและศาสนา*, 14(1), 205-215.
- พระครูปลัดมารุต วรมงคล. (2553). การศึกษาวิเคราะห์พุทธจิตวิทยาในพระไตรปิฎก. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พินิจทอง แมนสุมิตรชัย. (2560). รูปแบบการสื่อสารอย่างสันติเชิงพุทธจิตวิทยา. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์ดุสิต บัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- รินดา ประกอบบุญ. (2565). สมมติภาวณาเพื่อการพัฒนาจิตให้เป็นสุขท่ามกลางสถานการณ์โควิด-19. *วารสาร สหวิทยาการวิจัยและวิชาการ*, 2(2), 95-106.
- วสิน อินทสระ. (2550). *หลักธรรมอันเป็นหัวใจพระพุทธศาสนา* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: เม็ดทราย.
- วิชชุดา ฐิติโชติรัตน์. (2561). การพัฒนารูปแบบการรักษาแนวพุทธจิตวิทยานูรณ์การของพระสงฆ์ที่มีบทบาทให้การปรึกษา พุทธศาสตร์ดุสิต บัณฑิต สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ศมนันท์ ทศนีย์สุวรรณ และกิตติกร นิลมานัต. (2562). ภาวะบีบคั้นด้านจิตใจของผู้ป่วยโรคมะเร็งระหว่างรับการรักษาด้วยเคมีบำบัดและการพยาบาล. *วารสารพยาบาลสงขลานครินทร์*, 39(4), 54-67.

- สุภัสร์ สุขงกช. (2560). *เภสัชกรรมปฏิบัติในโรคมะเร็ง*. ขอนแก่น: โรงพิมพ์พิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- โสรัช โปธิแก้ว. (2553). การประยุกต์อริยสัจ 4 ของพระพุทธศาสนากับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาและจิตรักษา. รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- American Cancer Society. (2023). *Cancer Fact Figures*. Atlanta: American Cancer Society.
- Callroll-Johnson, R. M. (2006). *Psychosocial nursing care along the cancer continuum*. Retrieved from https://pureadmin.qub.ac.uk/ws/portalfiles/portal/128955595/TCT_Blueprint_31_10_2016.pdf
- Garcia, A. C. M. (2021). Quality of life, self-compassion and mindfulness in cancer patients undergoing chemotherapy: A cross-sectional study. *European Journal of Oncology Nursing*, 51.
- Guido Miccines. (2023). Assessing suffering of patients on cancer treatment and of those no longer treated using ESAS–Total Care (TC). *Supportive Care in Cancer*.
- Ho Thi Thu Hang. (2023). Integrating Meditation Practice into Thanatophobia Therapy. *International Journal of Science Annals*, 6(1).
- National Cancer Institute website. (2023). Types of cancer treatment. Retrieved from www.cancer.gov/about-cancer/treatment/types
- NCCN Guideline for patients. (2024). *Distress During Cancer Care*. Retrieved from NCCN.org/patientguidelines
- Srisuda Ngamkham, J. J., & Yang, E. L. S. (2021). Thai Buddhism Based Mindfulness for Pain Management in Thai Outpatients with Cancer: A Pilot Study. *Asia Pac J Oncol Nur's*, 8(2), 58-67.
- Tamura, S., Suzuki, K., Ito, Y., & Fukawa, A. (2021). Factors related to the resilience and mental health of adult cancer patients: a systematic review. *Supportive Care in Cancer*, 29(3), 3471-3486. <https://doi.org/10.1007/s00520-020-05943-7>
- Thasaneesuwan, S., Petpichetchian, W., & Chinnawong, T. (2018). A randomized controlled trial of a Buddhist-based Nursing Program for women with breast cancer. *Pacific Rim International Journal of Nursing Research*, 22(1), 58-73.
- The International Agency for Research on Cancer (IARC), World Health Organization. (2022). The online GLOBOCAN database. Retrieved from <https://gco.iarc.fr/>

พระพุทธรูปบาทคอแก้ง : ปูชนียสถานสำคัญของอาณาจักรล้านช้าง
Phra Phutthabat Kho Kaeng: An important place of worship in the Lan Xang
Kingdom.

ธีระวัฒน์ แสนคำ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของพระพุทธรูปบาทคอแก้ง วัดพระพุทธรูปบาท ตำบลพระพุทธรูป อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย จากการศึกษาพบว่าพระพุทธรูปบาทคอแก้งเป็นรอยพระพุทธรูปเก่าแก่ที่ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานสำหรับชาติ ตั้งอยู่บนที่เนินสูงริมฝั่งแม่น้ำโขงใกล้กับเมืองเวียงจันทน์ซึ่งเคยเป็นราชธานีของอาณาจักรล้านช้าง และเป็นปูชนียสถานสำคัญที่ชาวล้านช้างให้ความเคารพศรัทธามาช้านาน สันนิษฐานว่าพระพุทธรูปบาทคอแก้งน่าจะเป็นรอยพระพุทธรูปที่สุวรณนาคทูลขอพระพุทธเจ้าให้ประทับไว้เป็นที่สักการะตามความในตำนานอุรังคธาตุ

คำสำคัญ : พระพุทธรูปบาทคอแก้ง, รอยพระพุทธรูปบาท, ปูชนียสถาน, อาณาจักรล้านช้าง, ตำนานอุรังคธาตุ

Abstract

This article aimed to study the history and importance of Phra Phutthabat Kho Kaeng at Wat Phra Phutthabat Phra Phutthabat Subdistrict, Si Chiang Mai District, Nong Khai Province. From the study it was found that Phra Phutthabat Kho Kaeng is an ancient Buddha footprint that is registered as a national historic site. It is located on a high hill on the banks of the Mekong River near the city of Vientiane, which was once the capital of the Lan Xang Kingdom and is an important place that the Lan Xang people have respected and believed in for a long time. It is assumed that the Phra Buddha's Footprint Kho Kaeng is probably the footprint that Suwannaka asked the Buddha to place as a place of worship according to the legend of Urangkhatat

Keywords: Phra Phutthabat Kho Kaeng, Buddha's Footprint, Place of Worship, Lan Xang Kingdom, Legend of the Orangkhatat

บทนำ

ในพื้นที่ลุ่มแม่น้ำโขงซึ่งเป็นเขตปกครองของอาณาจักรล้านช้างเดิม ได้ปรากฏมีรอยพระพุทธรูปกระจายอยู่จำนวนมาก พระพุทธรูปแต่ละรอยต่างมีเรื่องเล่าความเป็นมาที่ยาวนาน บางแห่งอ้างอิงถึงการเสด็จมาประทับรอยพระพุทธรูปของพระพุทธเจ้าไว้ยังสถานที่ต่างๆ ส่วนใหญ่กล่าวถึงการประทับไว้เพื่อให้เป็นที่สักการบูชาของเหล่าพญานาคทั้งหลาย รอยพระพุทธรูปเหล่านี้ปัจจุบันล้วนแต่เป็นปูชนียสถานศักดิ์สิทธิ์ที่มีความสำคัญต่อความเชื่อและสังคมวัฒนธรรมของพุทธศาสนิกชนในท้องถิ่นนั้นๆ เช่น พระพุทธรูปบาทบัวบก พระพุทธรูปบาทบัวบ้าน พระพุทธรูปบาทคอแก้ง และพระพุทธรูปบาทเวินปลา เป็นต้น

พระพุทธรูปคอกแก้วประดิษฐานอยู่บนลานหินภายในวัดพระพุทธรูป ตำบลพระพุทธรูป อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย เป็นรอยพระพุทธรูปเก่าแก่และเป็นปูชนียสถานสำคัญแห่งหนึ่งในลุ่มแม่น้ำโขง พุทธศาสนิกชนในเขตลุ่มแม่น้ำโขงทั้งฝั่งไทยและลาวจำนวนมากมักเดินทางมางานนมัสการพระพุทธรูปคอกแก้วที่มีการจัดขึ้นในช่วงวันขึ้น 15 ค่ำ เดือนสามเป็นประจำทุกปี รอยพระพุทธรูปแห่งนี้มีเรื่องเล่าในท้องถิ่นว่าเป็นรอยพระพุทธรูปที่พระพุทธรูปเจ้าเสด็จมาประทับฉันภัตตาหารและประทับรอยพระพุทธรูปไว้ให้พญานาคในแถบนี้ได้สักการบูชา จึงเป็นที่เคารพศรัทธาของพุทธศาสนิกชนสืบเนื่องมาตั้งแต่สมัยล้านช้าง

ที่ผ่านมา แม้ว่ารอยพระพุทธรูปคอกแก้วจะเป็นโบราณสถานเก่าแก่ที่ได้รับการประกาศเป็นโบราณสถานสำหรับชาติตั้งแต่ พ.ศ. 2479 แต่ยังคงขาดการศึกษาความเป็นมาของรอยพระพุทธรูปนี้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นความสัมพันธ์กับตำนานพระเจ้าเลียบโลกและตำนานอูรังคะตาคู ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าพระพุทธรูปคอกแก้วน่าจะเป็นรอยพระพุทธรูปสำคัญแห่งหนึ่งตามความที่ปรากฏในตำนานอูรังคะตาคู ดังนั้น จึงได้ทำการศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของพระพุทธรูปคอกแก้วมาเผยแพร่ให้เป็นที่รับรู้มากขึ้นต่อไป

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโบราณสถานพระพุทธรูปคอกแก้ว

พระพุทธรูปคอกแก้วเป็นรอยพระพุทธรูปที่ประทับอยู่กลางลานหินบนเนินสูงติดริมฝั่งขวาของแม่น้ำโขงภายในวัดพระพุทธรูป ท้องที่บ้านพระบาท ตำบลพระพุทธรูป อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย

พระพุทธรูปคอกแก้วมีชื่อเรียกหลายชื่อ อาทิ พระพุทธรูปคอกแก้ว พระพุทธรูปเวินกุ่ม และพระพุทธรูปโคกชวก เป็นต้น แต่ละชื่อมีที่มาต่างกัน คำว่า “คอกแก้ว” หมายถึงคอคอดของแม่น้ำโขง ซึ่งบริเวณนี้ถือได้ว่าเป็นจุดที่แม่น้ำโขงแคบที่สุด มีหินดาตยื่นออกไปทั้งสองข้างฝั่ง ชาวบ้านจึงเรียกบริเวณนี้ว่า “แก่ง” หรือ “แก้ง” รวมกันจึงเรียกว่า “คอกแก้ว” ในขณะเดียวกัน น้ำในแม่น้ำโขงที่ไหลไปจากคอกแก้วแล้วไปกระทบก้อนหินทำให้น้ำที่วางขวางระเกะระกะอยู่ แล้วไหลวกกลับคืนมาเป็นบริเวณกว้างนั้น ชาวบ้านเรียกว่า “เวิน” คือหมายถึงน้ำไหลวน และกระแสน้ำนั้นก็ไหลไปตามลำแม่น้ำโขงตามเดิม ประกอบกับในสมัยก่อนบริเวณนั้นมีต้นกุ่มน้ำขึ้นเต็มไปหมด เป็นป่ากุ่มน้ำก็ว่าได้ ชาวบ้านจึงเรียกรวมว่า “เวินกุ่ม” ซึ่งเป็นที่มาของชื่อพระพุทธรูปเวินกุ่ม (พระนิโรธรังสี, 2531: 5) ส่วนชื่อพระพุทธรูปโคกชวกมาจากชื่อหมู่บ้านโคกชวก ซึ่งเป็นชุมชนเก่าแก่ที่อยู่ใกล้กับวัดพระพุทธรูปคอกแก้วมากที่สุด ต่อมาจึงมีการแยกบ้านเรือนที่อยู่ใกล้กับวัดพระพุทธรูปคอกแก้วตั้งเป็นหมู่บ้านใหม่ ชื่อว่าบ้านพระบาท (พงศ์ศานต์ หลินกาญจนบุตร, สัมภาษณ์)

เอกสารของกรมศิลปากร (2545: 84-85) ระบุว่า เป็นรอยพระพุทธรูปโบราณ สภาพแต่เดิมนั้นเข้าใจว่าคงเป็นแอ่งหินธรรมชาติที่ได้มีการตกแต่งให้มีเป็นรูปร่างอย่างรอยพระพุทธรูปและนับถือเป็นอุทเทสิกเจดีย์ สิ่งอุทิศแด่พระพุทธรูปเจ้าประเภทหนึ่ง กำหนดอายุราวพุทธศตวรรษที่ 22-24 พระพุทธรูปคอกแก้วได้รับการประกาศขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานสำหรับชาติในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 53 วันที่ 27 กันยายน 2479 หน้า 1527 ลักษณะของพระพุทธรูปคอกแก้วในปัจจุบันมีลักษณะเป็นรอยเท้าประดิษฐ์โดยโอบปูนทับรอยเดิมไปมากแล้ว มีการฉาบปูน ตกแต่งเป็นรอยขอบนิ้วพระบาท เป็นรอยพระบาทซ้าย หันไปทางทิศตะวันออก มีขนาดความกว้างราว 80 เซนติเมตร ยาวประมาณ 180 เซนติเมตร ลึกประมาณ 40 เซนติเมตร เป็นที่สักการบูชาของคนท้องถิ่นและบุคคลทั่วไป

แต่เดิมนรอยพระพุทธรูปคอกแก้วน่าจะมีอาคารครอบไว้ แต่ไม่ปรากฏหลักฐานว่ามีลักษณะเช่นไร สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นอาคารแบบอุโมงค์ก่อด้วยอิฐเช่นเดียวกับที่สร้างครอบพระพุทธรูปบัวบานและรอยพระพุทธรูปธาตุร้างอุโมงค์ในเขตภูพระบาท จากบันทึกของพระราชนิโรธรังสี (เทศก์ เทสรังสี) ทำให้ทราบว่าเมื่อ

พ.ศ. 2459 เคยมีวิหารครอบรอบพระพุทธรูปอยู่หลังหนึ่งสร้างโดยพ่อเผ่าหลวงแก้ว ชาวเวียงจันทน์ที่มาถือ ศิลปฏิบัติธรรมอยู่ที่นี่ เป็นวิหารขนาดเล็ก กว้าง 6 เมตร ยาว 8 เมตร มีเฉลียงรอบในราว 2 เมตร ทำกำแพง รอบ ต่อมาพระอาจารย์สีห์ต๋ ถ้วนสมปนโน ได้พาคณะศิษยานุศิษย์มาบูรณะวิหารครอบรอบพระพุทธรูปใน ช่วงเวลาใกล้เคียงกับการสร้างเจดีย์ครอบรอบพระพุทธรูปบัวบก ภายหลังวิหารนี้ก็ชำรุดทรุดโทรมและถูกรื้อ ออกไป ทำให้รอยพระพุทธรูปอยู่กลางแจ้งไม่มีอาคารคลุม กระทั่งถึงราว พ.ศ. 2509 จึงได้มีการเริ่มสร้าง มณฑปครอบรอบพระพุทธรูปในสมัยที่พระครูสถิตคณารักษ์เป็นเจ้าของอาวาส โดยมีพระราชนิโรธรังสีเป็นผู้ริเริ่ม แต่เนื่องจากพระครูสถิตคณารักษ์มรณภาพหลังจากนั้นไม่นานจึงทำให้การก่อสร้างหยุดชะงัก จนกระทั่งพระ อาจารย์ปิยะพงษ์ อรุณโณ มาเป็นเจ้าอาวาสจึงดำเนินการต่อจนมณฑปแล้วเสร็จราว พ.ศ. 2530 โดยมีรูปแบบ ทางสถาปัตยกรรมคล้ายกับมณฑปครอบรอบพระพุทธรูปวัดพระพุทธรูปอารามมหาวิหาร จังหวัดสระบุรี ใน ขณะเดียวกันพระอาจารย์ปิยะพงษ์ก็ดำเนินการสร้างกำแพงวัดและศาลาการเปรียญควบคู่กันไปด้วย (พระ นิโรธรังสี, 2531: (7), 2, 18-19)

บริเวณวัดพระพุทธรูปคอกแก้วยังมีเศษอิฐโบราณและเศษกระเบื้องดินเผาสำหรับมุงหลังคากระจาย อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของมณฑปพระพุทธรูป มีบ่อน้ำโบราณชาวบ้านเรียกว่า “บ่อพญานาค” และ ที่สำคัญคือ ทางทิศเหนือของมณฑปพระพุทธรูปจะเป็นหน้าผาหันไปทางแม่น้ำโขง ที่หน้าผาจะมีเพิงหินเป็น ลักษณะคล้ายถ้ำขนาดเล็กอยู่ 2 ถ้ำ ชาวบ้านเรียกว่า “ถ้ำพระ” สามารถพักอาศัยและเป็นที่พักกรรมสำหรับ 10-20 คนได้ ในอดีตคงถูกใช้งานเป็นที่พักปฏิบัติธรรมของพระสงฆ์มาก่อน ปัจจุบันมีอยู่ถ้ำหนึ่งที่ถูกตัดแปลง เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปและใช้งานคล้ายวิหาร ตามเพิงหินบริเวณนี้ เมื่อ พ.ศ. 2559 ผู้เขียนเคยสำรวจ พบชิ้นส่วนพระพุทธรูปหินทรายแกะสลัก ศิลปะล้านช้าง อยู่ภายในถ้ำจำนวนหลายองค์ แต่ปัจจุบันถูก เคลื่อนย้ายและสูญหายแล้ว บริเวณเนินเขาทางทิศใต้ของมณฑปพระพุทธรูปมีเพิงหินขนาดเล็กอยู่แห่งหนึ่ง ชาวบ้านเรียกว่า “ถ้ำฤๅษี” ภายในมีรูปปั้นฤๅษีตั้งอยู่ เป็นที่นับถือศรัทธาของคนในพื้นที่ จากการสำรวจพบว่า เพิงหินนี้มีการตัดแปลงเพื่อใช้งานมาช้านานแล้ว ดังพบร่องรอยการก่ออิฐเสริมเพิงหิน สันนิษฐานว่าแต่เดิมอาจ ใช้เป็นที่พักของพระสงฆ์หรือใช้ในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาก็เป็นได้ จากที่กล่าวมานี้แสดงให้เห็นว่า บริเวณวัดพระพุทธรูปคอกแก้วเป็นศาสนสถานสำคัญของผู้คนในเขตนี้มาช้านานแล้ว (ธีระวัฒน์ แสนคำ, 2567: 135-137)

ความเป็นมาของพระพุทธรูปคอกแก้ว

ความเป็นมาของพระพุทธรูปคอกแก้วน่าจะมีความสัมพันธ์กับภูกูเวียนในตำนานอุรังคธาตุ ชื่อ “ภูกู เวียน” ปรากฏในตำนานอุรังคธาตุหลายครั้ง และมีลักษณะเป็นเหตุการณ์ต่างยุคสมัย สามารถแยกออกเป็น 4 ช่วง ช่วงแรกกล่าวถึงที่มาของชื่อภูกูเวียน ช่วงที่สองกล่าวถึงพระพุทธรูปเจ้าเสด็จมาโปรดสุวรรณนาครที่ภูกูเวียน และประทับรอยพระพุทธรูปไว้ให้เหล่าพญานาคสักการบูชา ช่วงที่สามกล่าวถึงพญานาคสร้างเมืองให้บุรีจัน อยู่ใกล้กับภูกูเวียน และช่วงที่สี่กล่าวถึงพราหมณ์ค้นพบรอยกงจิตแก้วของพระพุทธรูปเจ้าที่ภูกูเวียน หาก พิจารณาตามความที่ปรากฏในตำนานอุรังคธาตุก็จะพบว่า สิ่งสำคัญที่สุดบนภูกูเวียนคือ “กงจิตแก้วรอยบาท ลักษณะ” ซึ่งในตำนานอุรังคธาตุเรียกรอยพระพุทธรูปที่พระพุทธรูปเจ้าประทับไว้ ภูกูเวียนจึงน่าจะเป็นที่ ประดิษฐานรอยพระพุทธรูปของพระพุทธรูปเจ้าที่ประทับไว้ใกล้ปากถ้ำสุวรรณนาคร และภูกูเวียนแห่งนี้ใน ตำนานยังแสดงให้เห็นว่าอยู่ริมแม่น้ำโขงทางตอนเหนือของตัวเมืองเวียงจันทน์ (กรมศิลปากร, 2563: 80-120) พระธรรมราชานุวัตร (แก้ว กนโตภาโส ป.ธ. 6) อดีตเจ้าอาวาสวัดพระธาตุพนมวรมหาวิหาร ผู้ได้ชื่อว่าเป็น นักปราชญ์แห่งลุ่มน้ำโขงผู้หนึ่ง ได้แต่งหนังสือ “อุรังคินทาน (ตำนานพระธาตุพนม พิศดาร)” อันเป็นการ อธิบายขยายความในตำนานอุรังคธาตุและเพิ่มเติมเนื้อหาส่วนที่เกี่ยวข้องกับพระธาตุพนมมาจนถึงทศวรรษที่

2490 ได้อธิบายให้เห็นเป็นเชิงอรรถคำว่า “กฎเวียน” ในเนื้อหาตอนพระพุทธเจ้าเสด็จมาทรมานพญานาคและประทับรอยพระพุทธรบาทที่กฎเวียนใกล้ปากถ้ำของสุวรรณนาคว่า “เข้าใจว่า กฎาน ตรงพระบาทคอแก้ง อยู่เหนือ อ. ศรีเชียงใหม่ และนครเวียงจันทน์” (พระเทพรัตนโมลี, 2505: 18) แต่การอธิบายเชิงอรรถของพระธรรมราชานุวัตรในเรื่องนี้ไม่ได้รับความสนใจ เกิดการตั้งคำถาม หรือศึกษาขยายความเพิ่มเติม

จากการศึกษาของผู้เขียนพบว่าเรื่องพระพุทธรบาทคอแก้งน่าจะมีเกี่ยวข้องกับสุวรรณนาคในตำนานอูรังคธาตุ ดังที่พระราชนิเวศรังสี (เทสก์ เทสรังสี) ซึ่งเคยอ่านคัมภีร์โบลานเรื่องอูรังคธาตุได้ระบุว่า “มีหนังสือโบลานผูกหนึ่งคือหนังสืออูรังคธาตุ ซึ่งกล่าวถึงพระธาตุพนมแลพระพุทธรบาทในบริเวณแก้งนี้ พร้อมทั้งพระพุทธรบาทคอแก้งแห่งนี้ด้วย ล้วนแล้วแต่มีพระยานาค มีชื่อต่างๆ กันมาขอรอยพระพุทธรบาทไว้เพื่อให้คนได้มาไหว้สักการบูชาทั้งนั้น เช่นที่พระพุทธรบาทคอแก้งนี้ ก็มีชื่อว่าสุวรรณนาคราชเป็นต้น หนังสือโบลานผูกนั้นไม่ทราบว่ามีที่มาจากไหน ผู้เขียนก็ลืมไปนานแล้ว ได้อ่านแต่ครั้งเมื่อเป็นหนุ่มได้ 2-3 พรรษาโน้น” (พระนิเวศรังสี, 2531: 1-2)

บันทึกดังกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นว่าผู้คนในเขตเมืองเวียงจันทน์และจังหวัดหนองคายรุ่นเก่าต่างเข้าใจว่าพระพุทธรบาทคอแก้งเป็นรอยพระพุทธรบาทหนึ่งที่ปรากฏในตำนานอูรังคธาตุ และเป็นรอยพระพุทธรบาทที่พระพุทธเจ้าประทับไว้ให้สุวรรณนาคสักการบูชา ดังปรากฏในคำไหว้พระพุทธรบาทคอแก้งที่มีนักปราชญ์ผูกคำบาลีไว้ช้านานแล้วว่า “มหาสุวรรณนาคะราชา พุทธะรังสี หิทธิสะวา นะทีตีเร นิกขะมิตตะวา ยาจิโต โคตรมะ พุทธะเสฏฐัง ติฏฐะบัลลัง เอกะปาทัง เอกะปาทะวะรัง อะหังวันทามิ สัพพะทา” (พระนิเวศรังสี, 2531: 14)

จากการศึกษาด้านอูรังคธาตุหลายฉบับที่มีผู้ปริวรรตและตีพิมพ์เผยแพร่พบว่า ไม่มีตำนานอูรังคธาตุฉบับใดที่มีการกล่าวถึงพระพุทธรบาทคอแก้งในเนื้อความ แต่ทุกฉบับระบุตรงกันว่าพระพุทธเจ้าทรงประทับรอยพระพุทธรบาทไว้บนแผ่นหินที่กฎเวียนใกล้ปากถ้ำของสุวรรณนาค ซึ่งในปัจจุบันนักวิชาการส่วนใหญ่ต่างเข้าใจว่ารอยพระพุทธรบาทใกล้ปากถ้ำของสุวรรณนาคหมายถึงรอยพระพุทธรบาทบัวบก (กรมศิลปากร, 2535: 52) แต่จากการศึกษาของผู้เขียนพบว่าตำแหน่งรอยพระพุทธรบาทที่พระพุทธเจ้าประทับให้สุวรรณนาคสักการะตามความในตำนานอูรังคธาตุสัมพันธ์กับตำแหน่งที่ประดิษฐานรอยพระพุทธรบาทคอแก้งมากกว่า กล่าวคือ

บริเวณเนินเขาที่สูงที่สุดริมฝั่งขวาของแม่น้ำโขงในเขตเหนือเมืองเวียงจันทน์และเหนือดอนซิงซู้ ซึ่งเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรบาทคอแก้ง รอยพระพุทธรบาทที่มีความเก่าแก่และเป็นปูชนียสถานที่สำคัญของผู้คนในลุ่มแม่น้ำโขงเขตเมืองเวียงจันทน์มาช้านาน มีหลักฐานในด้านคติชนวิทยาเกี่ยวกับสุวรรณนาคซึ่งเป็นชื่อพญานาคสำคัญในตำนานอูรังคธาตุ และมีเรื่องเล่าที่สัมพันธ์กับตำนานพระเจ้าเสียบโลก จึงมีความเป็นไปได้ที่จะเป็นตำแหน่งที่ตั้งของ “กฎเวียน” กฎสำคัญอันเป็นที่ประดิษฐานรอยพระพุทธรบาทที่พระพุทธเจ้าประทับไว้ให้สุวรรณนาคสักการบูชาตามที่ปรากฏในตำนานอูรังคธาตุ มากกว่าจะเป็นภูพระบาทอันเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรบาทบัวบกและพระพุทธรบาทอีกหลายรอยในท้องที่อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี (ธีระวัฒน์ แสนคำ, 2567: 116-148)

แม้ปัจจุบันไม่มีการอธิบายความเป็นมาของพระพุทธรบาทคอแก้งผ่านตำนานอูรังคธาตุ แต่ก็มีกรณีตำนานพระเจ้าเสียบโลกซึ่งมีส่วนหนึ่งปรากฏในตำนานอูรังคธาตุมาใช้ในการอธิบายความเป็นมา หากแต่ตำนานพระเจ้าเสียบโลกที่ถูกนำมาอธิบายความเป็นมาของพระพุทธรบาทคอแก้งนั้นไม่ปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษรในตำนานอูรังคธาตุหรือตำนานพระเจ้าเสียบโลกที่ถูกบันทึกและเผยแพร่เป็นกระแสหลัก

เรื่องความเป็นมาของพระพุทธรบาทคอแก้งถูกอธิบายความเป็นมาผ่านตำนานพระเจ้าเสียบโลกที่ปรากฏในเรื่องเล่ามุขปาฐะของชาวบ้านในละแวกนี้ โดยเล่าว่าสมัยพุทธกาล พระพุทธเจ้าได้เสด็จมาโปรด

พญานาคและผู้คนในกลุ่มแม่น้ำโขง พระพุทธองค์ได้เสด็จมาเสวยภัตตาหารบนลานหินติดกับคอแก้ง แล้วเอาน้ำล้างบาตรเทลงไปจึงเป็นหลุมลึกลงไปในหิน 4 เมตร กว้าง 5 เมตร ชาวบ้านเรียกว่า “บ่อน้ำล้างบาตรพระพุทธเจ้า” และก่อนเสด็จกลับพระพุทธเจ้ายังทรงประทับรอยพระพุทธบาทไว้ให้พญานาคและผู้คนแถบนี้ได้สักการบูชาด้วย (พงศคานต์ หลินกาญจนบุตร, สัมภาษณ์)

ในพื้นที่ยังมีอดีตข้าราชการที่พยายามอธิบายการเสด็จของพระพุทธเจ้ามายังบริเวณวัดพระพุทธบาทคอแก้งสัมพันธ์กับตำนานอูรังคราตุตอนพระพุทธเจ้าเสด็จมาโปรดสุวรรณาคและประทับรอยพระพุทธบาทให้สุวรรณาคได้สักการบูชา และอธิบายว่าเมื่อเสร็จพุทธกิจที่วัดพระพุทธบาทคอแก้งแล้วพระพุทธเจ้าก็เสด็จไปยังเมืองเวียงจันทน์ เพื่อโปรดเงือกที่หนองคันแทเสื่อน้ำ และเสด็จไปยังโพนจิกเวียงจัวเป็นลำดับต่อไป แต่ในการอธิบายนี้ก็ได้กล่าวถึงว่าบริเวณวัดพระพุทธบาทคอแก้งคือภูเขียงแต่อย่างไรก็ตามแต่อ้างถึงตำนานการเสด็จมาประทับรอยพระพุทธบาทของพระพุทธเจ้าเพื่ออธิบายว่ารอยพระพุทธบาทแห่งนี้เป็นรอยพระพุทธบาทของพระพุทธเจ้าจริงเท่านั้น (สมาน บุญประกอบ, 2545: 1-12)

นอกจากนี้ บนลานหินทางทิศใต้ใกล้กับบ่อน้ำล้างบาตรพระพุทธเจ้าและพระพุทธบาทคอแก้งยังมีรูเหมือนกันรอยหางงู มีลักษณะกลมรีคล้ายเม็ดแตงโม กว้าง 1 เมตร ลึก 4 เมตร รูนี้ชาวบ้านเชื่อกันว่าเป็นรูพญานาคผุดขึ้นมาจากแม่น้ำโขง มาขอรอยพระพุทธบาทประดิษฐานไว้ ณ ที่นี้ (พระนิโรธรังสี, 2531: 14) แม้ปัจจุบันจะไม่ได้มีการอธิบายว่าพระพุทธบาทนี้เป็นรอยพระพุทธบาทบนภูเขียงที่สุวรรณาคทูลขอจากพระพุทธเจ้าอย่างชัดเจน แต่ก็ยังพอเห็นเค้าความทรงจำที่มีการอธิบายว่าพญานาคได้ทูลขอรอยพระพุทธบาทนี้จากพระพุทธเจ้าได้เป็นอย่างดี

ศรีศักร วัลลิโภดม (2546: 13) อธิบายว่านาคเป็นลัทธิหนึ่งในทางศาสนา เป็นระบบความเชื่อดั้งเดิมของกลุ่มชนที่อยู่ในลุ่มแม่น้ำโขงตั้งแต่หนองแสลงมา เป็นลัทธิที่เกี่ยวกับการบูชานาค นาคเป็นสิ่งนอกเหนือธรรมชาติที่สำคัญ บันดาลให้เกิดแม่น้ำ หนองบึง ภูเขา และแหล่งที่อยู่อาศัย ครั้นเมื่อวัฒนธรรมอินเดียโดยเฉพาะพระพุทธศาสนาและศาสนาพราหมณ์แพร่หลายเข้ามา ลัทธิบูชานาคก็ได้ผสมเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของลัทธิศาสนาที่เข้ามาใหม่ จะเห็นได้ว่าเรื่องการที่พระพุทธเจ้าทรงทรมานนาคก็ตี เรื่องพระอิศวรและพระนารายณ์ (พระกฤษณะ) รบกับพญานาคก็ตี ในตำนานอูรังคราตุนั้น เป็นการแสดงถึงชัยชนะของศาสนาใหม่ที่มีต่อระบบความเชื่อเก่า สอดคล้องกับความเห็นของยุทธพงศ์ มาตย์วิเศษ (2560: 463) ที่กล่าวว่าความเชื่อที่ว่าพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ทั้งบนภูเขาและในแม่น้ำเป็นที่อยู่ของนาคได้อยู่อาศัยมาก่อนที่พระพุทธเจ้าจะเสด็จเข้ามาเสียบโลกนั้น สะท้อนให้เห็นถึงการตั้งถิ่นฐานของผู้คนที่มีระบบความเชื่ออย่างอื่นที่ไม่ใช่พระพุทธศาสนา และพื้นที่เหล่านั้นเป็นพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ในการประกอบพิธีกรรมของผู้คนในลุ่มแม่น้ำโขงมาก่อนที่จะรับเอาคติทางพระพุทธศาสนาเข้ามา

ดังนั้น จึงมีความเป็นไปได้ว่าบริเวณวัดพระพุทธบาทคอแก้งน่าจะเป็นพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์หรือที่ประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อดั้งเดิมเรื่องการบูชาพญานาค ด้วยพื้นที่วัดพระพุทธบาทคอแก้งมีลักษณะพิเศษ มีแอ่งน้ำและรูหินอยู่บนลานหินกลางส่วนสูงสุดของเนินเขาที่ติดกับแม่น้ำโขงที่เป็นแก่งหิน แต่เมื่อพระพุทธศาสนาแผ่เข้ามาจึงถูกเปลี่ยนจากสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ในลัทธิบูชานาคมาเป็นที่ประดิษฐานรอยพระพุทธบาทซ้อนทับความศักดิ์สิทธิ์ลงไปอีกชั้นหนึ่ง การประทับรอยพระพุทธบาทของพระพุทธเจ้าในตำนานอูรังคราตุจึงเป็นสื่อถึงการเข้ามาประดิษฐานมาพระพุทธศาสนาในเขตลุ่มแม่น้ำโขง หากใช้การเสด็จมาจริงของพระพุทธเจ้าแต่อย่างไรก็ตาม

ความเชื่อความศรัทธาของผู้คนลุ่มแม่น้ำโขงที่มีต่อพระพุทธบาทคอแก้ง

เรื่องความเป็นมาของพระพุทธบาทคอแก้งถูกอธิบายความเป็นมาผ่านตำนานพระเจ้าเสียบโลกที่ปรากฏในเรื่องเล่ามุขปาฐะของชาวบ้านในละแวกนี้ โดยเล่าว่าสมัยพุทธกาล พระพุทธเจ้าได้เสด็จมาโปรด

พญานาคและผู้คนในลุ่มแม่น้ำโขง พระพุทธองค์ได้เสด็จมาเสวยภัตตาหารบนลานหินติดกับคอกแก้ง แล้วเอน้ำล้างบาตรเทลงไปจึงเป็นหลุมลึกลงไปในหิน 4 เมตร กว้าง 5 เมตร ชาวบ้านเรียกว่า “บ่อน้ำล้างบาตรพระพุทธเจ้า” และก่อนเสด็จกลับพระพุทธเจ้ายังทรงประทับรอยพระพุทธบาทไว้ให้พญานาคและผู้คนแถบนี้ ได้สักการบูชาด้วย (พงศศานต์ หลินกาญจนบุตร, สัมภาษณ์)

ในพื้นที่ยังมีอดีตข้าราชการที่พยายามอธิบายการเสด็จของพระพุทธเจ้ามายังบริเวณวัดพระพุทธบาทคอกแก้งสัมพันธ์กับความในตำนานอุรังคธาตุตอนพระพุทธเจ้าเสด็จมาโปรดสุวรรณนาครและประทับรอยพระพุทธบาทให้สุวรรณนาครได้สักการบูชา และอธิบายว่าเมื่อเสร็จพุทธกิจที่วัดพระพุทธบาทคอกแก้งแล้วพระพุทธเจ้าก็เสด็จไปยังเมืองเวียงจันทน์ เพื่อโปรดเงือกที่หนองคันแทเสื่อน้ำ และเสด็จไปยังโพนจิกเวียงจัวเป็นลำดับต่อไป แต่ในการอธิบายนี้ก็ได้กล่าวถึงว่าบริเวณวัดพระพุทธบาทคอกแก้งคือภูเขียงแต้อย่างใดเพียงแต่อ้างถึงตำนานการเสด็จมาประทับรอยพระพุทธบาทของพระพุทธเจ้าเพื่ออธิบายว่ารอยพระพุทธบาทแห่งนี้เป็นรอยพระพุทธบาทของพระพุทธเจ้าจริงเท่านั้น (สมาน บุญประกอบ, 2545: 1-12)

พระพุทธบาทคอกแก้งถือเป็นปูชนียสถานสำคัญที่กราบไหว้สักการบูชาของผู้คนในเขตเมืองเวียงจันทน์และจังหวัดหนองคายเป็นอย่างมากแห่งหนึ่ง พระราชินีโรธรังสี (เทสก์ เทสรังสี) ซึ่งเคยมาสักการะพระพุทธบาทคอกแก้งครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2459 ได้บันทึกไว้ว่า “วัดพระพุทธบาทคอกแก้ง (เวินกุ่ม) ไม่ทราบความเป็นมาอย่างไรใครเป็นผู้สร้างครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. เท่าไร ไม่มีใครรู้เลย เกิดมาก็เห็นมีคนไปไหว้สักการบูชาอยู่อย่างนั้น เมื่อสมัยก่อน ออกพรรษาแล้วคนแถวริมแม่น้ำโขง เช่น ชาวเวียงจันทน์ ศรีเชียงใหม่ ทาบ่อ หนองคาย ตลอดถึงโพนพิสัยโน่น พวกกันทำปราสาทผึ้งลงเรือยาว หมู่ม สาว เฒ่า แก่ แก่กันมาทอดที่นี้ ปีหนึ่งๆ ได้ขี้ผึ้งเป็นอันมากจะถามคนเฒ่าคนแก่ก็ไม่มีผู้พอจะรู้เรื่องได้” (พระนิโรธรังสี, 2531: 1)

การสร้างรอยพระพุทธบาทคอกแก้งในตำแหน่งที่เป็นเนินเขาที่สูงที่สุดริมฝั่งแม่น้ำโขงในเขตทางเหนือของเมืองเวียงจันทน์ อาจมีความเกี่ยวข้องกับคติการบูชาภูเขาศักดิ์สิทธิ์ถือเป็นความเชื่อดั้งเดิมก่อนการเข้ามาของพระพุทธศาสนา ภูเขานับเป็นองค์ประกอบสำคัญของภูมิวัฒนธรรมที่มีความโดดเด่นกว่าลักษณะภูมิประเทศอื่นใด เพราะมักจะสัมพันธ์กับอำนาจศักดิ์สิทธิ์ที่สูงสุดของท้องถิ่นและจักรวาลที่มาจากเบื้องบน (ศรีศักร วัลลิโภดม, 2560: 26) ในท้องถิ่นต่างๆ ผู้คนก็จะสังเกตและเลือกสรรภูเขาในภูมิภาคที่ตนอยู่ ณ ตรงจุดใดจุดหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นจุดที่สูงที่สุดหรือจุดที่มีรูปร่างแปลกผิดปกติ ขึ้นมาเป็นภูเขาศักดิ์สิทธิ์หรือสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ (ศรีศักร วัลลิโภดม, 2542: 12)

เมื่อพระพุทธศาสนาเถรวาท ลัทธิลังกาวงศ์เผยแผ่เข้ามาในเขตลุ่มแม่น้ำโขงอย่างเข้มข้นผ่านทางอาณาจักรล้านนา โดยการอุปถัมภ์ของราชสำนักล้านช้างในช่วงพุทธศตวรรษที่ 21-23 จึงทำให้เกิดการแทนที่ความเชื่อในพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ของคนท้องถิ่นเดิม มีการสร้างพระเจดีย์และรอยพระพุทธบาทเป็นจำนวนมากตามยอดเขา เนินเขาหรือสถานที่ประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อดั้งเดิมและศาสนสถานในศาสนาพราหมณ์-ฮินดูในบริเวณลุ่มแม่น้ำโขง ดังปรากฏเรื่องเล่าท้องถิ่นที่ระบุว่าพระพุทธเจ้าเสด็จมาที่บริเวณนี้และพญานาคทูลขอรอยพระพุทธบาทไว้ พญานาคนี้อาจเป็นภาพแทนของความเชื่อพื้นเมืองดั้งเดิมที่ถูกเปลี่ยนให้หันมายอมรับนับถือพระพุทธศาสนาได้ ในขณะที่เดียวกันช่วงเวลานี้ราชสำนักล้านช้างก็มีการเขียนตำนานอุรังคธาตุขึ้นมาเพื่ออธิบายหรือรองรับความสำคัญของรอยพระพุทธบาทที่ถูกดัดแปลงหรือสร้างขึ้นใหม่ยังสถานที่ต่างๆ ทั่วอาณาจักร

งานนมัสการพระพุทธบาทคอกแก้งจะมีการจัดขึ้นในช่วงวันขึ้น 15 ค่ำ เดือนสามเป็นประจำทุกปี ในอดีตเมื่อครั้งที่เส้นทางการเดินทางมาสักการะพระพุทธบาทคอกแก้งยังลำบากอยู่ พระสงฆ์ สามเณรและชาวบ้านที่เดินทางมาจำเป็นที่จะต้องพักค้างแรมที่บริเวณวัดพระพุทธบาทคอกแก้งเป็นจำนวนมาก แต่ไม่มีที่พัก

อาศัยหลบแดดหลบฝน บางครั้งฝนตกก็เปียกปอนกันหมด ต่อมาจึงเป็นเหตุให้ทางวัดได้พยายามสร้างศาลาการเปรียญขนาดใหญ่เมื่อ พ.ศ. 2529 สำหรับเป็นที่พักพุทธศาสนิกชน แต่ไม่มีงบประมาณที่จะให้แล้วเสร็จได้ พระราชินีโรธรังสี (เทสก์ เทสรังสี) จึงได้ให้ความช่วยเหลือด้านงบประมาณและออกแบบเป็นอาคารโถงสองชั้น สร้างเสร็จเมื่อ พ.ศ. 2531 (ชัชวาลย์ พริ้งพวงแก้ว, 2528: 74-75) ต่อมาท่านยังได้สร้างศาลาสองชั้น เช่นเดียวกับที่สร้างไว้วัดพระพุทธบาทคอกแก้วไว้ที่วัดพระพุทธบาทบัวบก เพื่อเป็นที่พักของพุทธศาสนิกชนซึ่งมาสักการะพระพุทธบาทบัวบกช่วงงานประจำปีในเดือนสี่อีกด้วย (พระราชินีโรธรังสี, 2534: 22-24)

นอกจากช่วงงานนมัสการประจำปีแล้ว บริเวณวัดพระพุทธบาทคอกแก้วก็น่าจะไม่ค่อยมีพระสงฆ์พำนักอยู่ประจำเท่าใดนัก เนื่องจากว่าอยู่ห่างจากชุมชน จึงเป็นสถานที่ที่มีความเหมาะสมต่อการบำเพ็ญภาวนาของพระสงฆ์ผู้ใฝ่ในการบำเพ็ญภาวนา ดังปรากฏข้อมูลว่าในช่วงครึ่งหลังพุทธศตวรรษที่ 25 มีพระปาภกรรมฐานสายพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต ได้เดินทางมาจาริกแสวงบุญและพักบำเพ็ญสมณธรรมอยู่ที่วัดพระพุทธบาทคอกแก้วอยู่เนืองๆ เช่น พระอาจารย์บุญ ปลายาวุโธ วัดบุญญานุสรณ์ จังหวัดอุดรธานี พระราชินีโรธรังสี (เทสก์ เทสรังสี) วัดหินหมากเป้ง จังหวัดหนองคาย พระอาจารย์แหวน สุจิณฺโณ วัดดอยแม่ปิ้ง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น (พระนิโรธรังสี, 2531: 14-15)

บทสรุป

จากที่ผู้เขียนกล่าวมาจะเห็นได้ว่าพระพุทธบาทคอกแก้วเป็นรอยพระพุทธรูปเก่าแก่ที่มีความสำคัญต่อความเชื่อความศรัทธาของชาวลุ่มแม่น้ำโขงสืบเนื่องมาตั้งแต่สมัยล้านช้างสืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะในเขตเมืองเวียงจันทน์และละแวกใกล้เคียง ความเก่าแก่และความสำคัญข้างต้นทำให้ทางกรมศิลปากรประกาศขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานสำหรับชาติ ตำแหน่งที่ประดิษฐานรอยพระพุทธรูปคอกแก้วเป็นเนินเขาที่สูงที่สุดริมฝั่งขวาของแม่น้ำโขงในเขตเหนือเมืองเวียงจันทน์และเหนือดอนซิงซู้ มีหลักฐานในด้านคติชนวิทยาเกี่ยวกับสุวรรณนาคซึ่งเป็นชื่อพญานาคสำคัญในตำนานอุรังคธาตุ และมีเรื่องเล่าที่สัมพันธ์กับตำนานพระเจ้าเลียบโลก จึงมีความเป็นไปได้ที่จะเป็นตำแหน่งที่ตั้งของ “ภูเขเวียน” ภูเขาสำคัญอันเป็นที่ประดิษฐานรอยพระพุทธรูปที่พระพุทธรูปเจ้าประทับไว้ให้สุวรรณนาคสักการบูชาตามที่ปรากฏในตำนานอุรังคธาตุ

ปัจจุบันพระพุทธรูปคอกแก้วยังเป็นสถานที่แสวงบุญและแหล่งท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาที่สำคัญแห่งหนึ่งของอำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย รอยพระพุทธรูปประดิษฐานอยู่ในมณฑปที่มีรูปแบบเดียวกับพระมณฑปครอบรอยพระพุทธรูปวัดพระพุทธรูปราชวรมหาวิหาร จังหวัดสระบุรี ในช่วงเทศกาลงานนมัสการพระพุทธรูปคอกแก้วซึ่งมีการจัดขึ้นในช่วงวันขึ้น 15 ค่ำ เดือนสามของทุกปียังมีพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวลาวจำนวนมากเดินทางมาสักการะขอพรรอยพระพุทธรูป ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นปูชนียสถานสำคัญของรอยพระพุทธรูปคอกแก้วที่มีต่อสังคมวัฒนธรรมในลุ่มแม่น้ำโขงได้เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- กรมศิลปากร. (2535). *อุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท*. กรุงเทพมหานคร: กองโบราณคดี กรมศิลปากร.
- _____. (2545). *ทำเนียบโบราณสถานขึ้นทะเบียน อีสานบน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 7 ขอนแก่น.
- _____. (2563). *อุรังคธาตุ (ตำนานพระธาตุพนม)*. กรุงเทพมหานคร: กรมศิลปากร.
- ชัชวาลย์ พริ้งพวงแก้ว. (2528). *อนุสรณ์สถานของท่านอาจารย์เทสก์ เทสรังสี*. กรุงเทพมหานคร: สำนักกราชเลขาธิการ.

- ธีระวัฒน์ แสนคำ. (2567). ข้อคิดเห็นบางประการเกี่ยวกับที่ตั้งกฎเวียนในตำนานอุรังคธาตุ. ใน *ศิลปวัฒนธรรม*, 45(7), 93-110.
- พงศ์ศานต์ หลินกาญจนบุตร. (2566). ครูชำนาญการ หัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนพระพุทธบาทวิทยาคม ตำบลพระพุทธบาท อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย. สัมภาษณ์ วันที่ 1 กันยายน 2566.
- พระนิโรธรังสี. (2531). *ประวัติวัดพระพุทธบาทคอกแก้ว (เวินกุ่ม)*. หนองคาย: พิมพ์แจกในงานฉลองวัดพระพุทธบาทคอกแก้ว (เวินกุ่ม) 29 กุมภาพันธ์-2 มีนาคม 2531.
- พระเทพรัตนโมลี. (2505). *อุรังคนิทาน (ตำนานพระธาตุพนม พิศดาร)*. นครพนม: วัดพระธาตุพนมวรมหาวิหาร.
- พระราชนิโรธรังสี. (2534). *ประวัติความเป็นมาพระพุทธบาทบัวบก*. หนองคาย: พิมพ์แจกในงานฉลองศาลา นิโรธรังสีอนุสรณ์ วัดพระพุทธบาทบัวบก 27-28 กุมภาพันธ์ 2534.
- ยุทธพงศ์ มาตย์วิเศษ. (2560). *ตำนานอุรังคธาตุ: ภาพสะท้อนวัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำโขง (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศรีศักร วัลลิโภดม. (2542). ภูเขาศักดิ์สิทธิ์กับความเป็นสากล. ใน *เมืองโบราณ*, 25(3), 67-85.
- _____. (2546). *แอ่งอารยธรรมอีสาน*. กรุงเทพมหานคร: มติชน.
- _____. (2560). *สร้างบ้านแปงเมือง*. กรุงเทพมหานคร: มติชน.
- สมาน บุญประกอบ. (2545). *ประวัติวัดพระพุทธบาท (เวินกุ่ม)*. หนองคาย: สำนักงานเจ้าคณะจังหวัดหนองคาย.

พหุภาวะของวัฒนธรรมการแต่งกายผ่านทัศนะของฮันนาห์ อาเรนด์ท กรณีกิจา ครอสเดรส
ประเทศไทย

The plurality of cultural dress through Hannah Arendt perspective :
Crossdresser in Thailand

ปณัฐธินิต ใจทน

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บทคัดย่อ

บทความวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความเป็นพหุภาวะในวัฒนธรรมการแต่งกายของครอสเดรสประเทศไทยผ่านทัศนะของฮันนาห์ อาเรนด์ท โดยการวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยผ่านการรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเป็นพหุภาวะ (plurality) ในทัศนะของฮันนาห์ อาเรนด์ทและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับครอสเดรสและสัมภาษณ์ครอสเดรสประเทศไทย จำนวน 20 คน โดยแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept interview) ประกอบด้วยแบบบันทึกข้อมูลทั่วไป ประวัติชีวิตโดยสังเขป การแต่งครอสเดรสตัวตนส่วนตัวและตัวตนทางสังคม จากนั้นนำแนวคิดเกี่ยวกับความเป็นพหุภาวะของฮันนาห์ อาเรนด์ทมาวิเคราะห์ประกอบการอธิบาย

ผลการวิจัยพบว่าความเป็นพหุภาวะของครอสเดรสกลุ่มศึกษาคือลักษณะของความหลากหลายของตัวตนที่แสดงออกผ่านร่างกายที่แต่งเป็นหญิงซึ่งร่างกายนี้กลายเป็นตัวตนใหม่หรือชีวิตใหม่ ซึ่งมีชีวิตและมีความสามารถที่จะดำเนินชีวิตได้ อันเป็นผลจากการเรียนรู้ความแตกต่างของสภาวะระหว่างความเป็นชายแท้ในร่างกายดั้งเดิมกับความเป็นผู้หญิงจากเสื้อผ้า สถานการณ์ของผู้หญิง และผู้คนที่ปะทะสังสรรค์กับเธอในฐานะที่เธอคือผู้หญิง ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับทัศนะของอาเรนด์ทเนื่องจากอาเรนด์ทได้เสนอว่าการแสดงตัวตนและการเกิดใหม่ในโลกเกิดขึ้นได้ภายในพื้นที่สาธารณะที่ซึ่งปัจเจกบุคคลนำเสนอต่อกันและต้องศึกษาเรียนรู้ความเป็นอื่นจากตนเอง

คำสำคัญ : พหุภาวะ, ครอสเดรส, พื้นที่สาธารณะ

Abstract

The purpose of this research article is to analyze the pluralism in the Thai crossdressing culture through the perspective of Hannah Arendt. This research is qualitative research (Qualitative Research) There is a research method for collecting information from books, articles and research on plurality from the perspective of Hannah Arendt and research related to crossdressing and interviews with 20 Thai crossdressers. The interview form used in the research was an in-depth interview (In-dept interview) consisting of general information, life history, cross-dressing, personal identity and social identity then take Hannah's concept of pluralism analyzed and explained.

The research found that The plurality of the crossdressing study group is characterized by the multiplicity of identities expressed through the female body, which becomes a new

identity or life which has life and has the ability to live. This is the result of learning the difference in conditions between true masculinity in the original body and femininity from clothing, women's situation and the people who interact with her as a woman. The results of this research are consistent with Arendt's views because Arendt suggested that self-expression and rebirth in the world can occur within a public space where individuals present themselves to each other and must explore, study and learn about otherness from themselves.

Keywords: plurality, cross-gender, public realm

บทนำ

ฮันนาห์ อารเอนด์ (1906 - 1975) เป็นนักปรัชญาการเมืองที่สำคัญและทฤษฎีของเธอมีอิทธิพลต่อโลกทางการเมืองเป็นอย่างมาก (SHERWOOD, 2017) โดยพื้นฐานทางความคิดของอารเอนด์นั้นคือธรรมชาติของการเมืองและชีวิตทางการเมือง ซึ่งแตกต่างจากขอบเขตอื่น ๆ ของกิจกรรมของมนุษย์ ความพยายามของเธอในการอธิบายเพื่อตรวจสอบพลังทางประวัติศาสตร์และสังคมที่เข้ามาคุกคามการดำรงอยู่ของอาณาจักรทางการเมืองที่เป็นอิสระ ซึ่งมีลักษณะทางปรากฏการณ์วิทยา (Yar, n.d.) เธออธิบายถึงความพยายามในการวิเคราะห์ตรวจสอบและตีความเพื่อประเมินคุณค่าของความคิดใหม่ โดยการมอຍย้อนไปถึงที่มาของพัฒนาการทางสังคมการเมืองเพื่อนำมาสู่การเชื่อมโยงอธิบายและทำความเข้าใจต่อปรากฏการณ์การมีชีวิตอยู่ของมนุษย์ภายใต้สภาวะการณ์ของความเป็นสมัยใหม่ (Modernity) เธอได้ให้ความหมายของความเป็นมนุษย์สภาวะไว้ว่า คือ การดำรงอยู่ของมนุษย์ที่ดำเนินอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่มีความสืบเนื่องมาจากทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์ได้เกี่ยวข้องของการติดต่อสัมพันธ์แล้วจะต้องแปลงสภาพหรือเข้ามาเป็นเงื่อนไขของการดำรงอยู่ทั้งสิ้น นี่คือนสิ่งที่เกิดขึ้นไม่ว่ามนุษย์จะกระทำอะไรก็ตามแต่ การดำรงอยู่ของมนุษย์ต้องดำเนินอยู่ภายใต้เงื่อนไขเสมอ (Mukdaratsami, 2018: 51-52) ทั้งนี้ อารเอนด์เน้นย้ำลงไปว่า มนุษย์ (Men) คือผู้ที่อาศัยอยู่บนโลกนี้ที่มีความเป็นพหุภาวะ (plurality) ถือเป็นกฎของการมีชีวิตอยู่บนโลกใบนี้ และรวมไปถึงเบื้องต้นของการรวมตัวของผู้คน ตามมาด้วยการตกลงอาศัยอยู่ร่วมกันในลักษณะของชุมชน สังคม และรัฐที่เกิดขึ้นตามลำดับ ดังนั้นการมองความเป็นมนุษย์สภาวะจึงเป็นการพิจารณามนุษย์บนพื้นฐานของความเป็นพหุภาวะ อันเป็นสภาวะที่เกิดขึ้นมาจากความสัมพันธ์กับตัวเองและระหว่างเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน อารเอนด์มีความเชื่อมั่นว่าความเป็นพหุภาวะคือเงื่อนไขสำคัญสำหรับการแสดงตนและการพูด (speech) ซึ่งความเป็นพหุภาวะมาจาก

พื้นฐานของความเสมอภาคและความแตกต่างแยกออกมาอย่างชัดเจน กล่าวคือ ในเบื้องต้นนั้นสังคมการเมืองต้องสร้างบรรยากาศของความเสมอภาคหรือความเท่าเทียมให้กับบุคคลแต่ละคนเพื่อที่จะได้แสดงตนออกมา การแสดงตนที่ติดตามมาด้วยการพูดเป็นสิ่งที่สร้างให้แต่ละบุคคลเกิดความแตกต่างโดดเด่น และด้วยการพูดและการแสดงตน มนุษย์ได้แสดงออกมาให้โลกได้รับรู้จึงทำให้การแสดงตัวเองหรือการแสดงตัวตนมีความสำคัญ

อย่างไรก็ตามในปรัชญาการเมืองของอารเอนด์ได้ให้ความสำคัญกับพื้นที่ (space) ที่ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงกิจกรรมและความเป็นไปได้ของศักยภาพของมนุษย์ในการแสดงตนและความเป็นพหุภาวะภายในพื้นที่นั้น (Thuma, 2011) โดยเธอได้แบ่งพื้นที่ออกเป็นสองส่วนออกจากกันอย่างชัดเจนเพื่ออธิบายถึงมนุษย์สภาวะ (The Human Condition) คือ พื้นที่ส่วนตัวและพื้นที่สาธารณะ ภายใต้พื้นที่ส่วนตัว (The Private Realm: Property) อารเอนด์กล่าวถึงในลักษณะของพร็อพเพอร์ตี้ส่วนบุคคลหรือพื้นที่ส่วนบุคคลที่มีไว้สำหรับการใช้แรงงาน การทำงาน (การสร้างผลงาน) และการพัฒนาจิตวิญญาณซึ่งทั้งหมดมีความสำคัญต่อการอยู่รอดและ

การดำรงเผ่าพันธุ์ของมนุษย์ (Arendt, 1958, pp. 58-67) และภายใต้พื้นที่สาธารณะ (The Public Realm: The Common) เธออธิบายผ่านโลกที่ซึ่งมีความเท่าเทียมและมีไว้สำหรับการแสดงตนทางสังคมหรือทางการเมืองและดำเนินไปในลักษณะการเปิดเผยความเป็นเอกลักษณ์ที่แตกต่างและไม่เหมือนใครผ่านการแสดงและการพูดของปัจเจกบุคคลผู้ซึ่งนำเสนอต่อกันภายในสังคมนั้น ๆ รวมไปถึงเป็นพื้นที่ที่มีไว้สำหรับบันทึกความทรงจำและประวัติศาสตร์ของมนุษย์ (Arendt, 1958, pp. 50-58) ในประเด็นการแสดงตนนั้นถือเป็นประเด็นที่อาเรนต์ให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเพราะเป็นกิจกรรมเป้าหมายสูงสุดของการเป็นมนุษย์และมีความสอดคล้องต่อความเป็นพหุภาวะที่ดำเนินไปในพื้นที่สาธารณะ การศึกษาครั้งนี้จึงได้หยิบยกประชากรกลุ่มโครอสเตรสขึ้นมาศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการแสดงตัวตนทางเพศซึ่งวิถีชีวิตของพวกเขาค่อนข้างจะแตกต่างและมีความซับซ้อนจากเพศปกติทั่วไปในสังคม (Phraekhao, Kittimahacharoen, Intamool, Chonwilai, 2013)

การแต่งกายข้ามเพศ (Cross-dressing) หรือ โครอสเตรส (Cross-dress) ถูกนิยามและให้ความหมายในลักษณะที่ครอบคลุมหลากหลาย Brett Genny Beemyn (2015) ระบุว่า ผู้แต่งตัวข้ามเพศ (Cross-dressers) คือ คนที่สวมเสื้อผ้าเป็นอีกเพศ โดยมีรูปร่างหน้าตาและพฤติกรรมเป็นเพศอื่นที่ไม่ใช่เพศของตัวเอง ซึ่งภายใต้ข้อบังคับหรือข้อกำหนดทางวัฒนธรรมคนกลุ่มนี้มักถูกเข้าใจผิดและถูกใส่ร้ายอยู่ในสังคมที่มีบทบาททางเพศแบบแบ่งขั้วที่เข้มงวด จนทำให้หลายคนเลือกที่จะซ่อนตนเองและบางครั้งก็รู้สึกอายและรู้สึกผิดอยู่ภายใน (Beemyn, 2015) AgeUK (2023) อธิบายว่า การแต่งกายข้ามเพศหรือโครอสเตรส (cross-dress) คือ คนที่ชอบสวมเสื้อผ้าที่เกี่ยวข้องกับเพศตรงข้าม โดยอาจจะเกิดขึ้นในช่วงเวลาสั้น ๆ เพื่อความสะดวกสบายและความสุขส่วนตัว บางคนอาจจะแต่งกายข้ามเพศโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นขั้นตอนเบื้องต้นก่อนตัดสินใจแปลงเพศหรือเพื่อดำเนินชีวิตตามเพศที่อยากจะเป็นถาวร (ageuk, 2023) หรือบางคนอาจเริ่มจากการสวมเสื้อผ้าผู้หญิงหนึ่งหรือสองชิ้น เช่น ชุดชั้นใน เพื่อปลูกเร้าอารมณ์และสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเอง ไปจนถึงการใช้เวลาหลายวันหรือหลายสัปดาห์ในการใช้ชีวิตและแสดงในฐานะผู้หญิง (Gilbert M. A., 2014) ในอีกความหมายหนึ่ง Quratulain Farooq (2020) ระบุว่า การแต่งตัวข้ามเพศเป็นเรื่องของความสะดวกสบายและความชอบส่วนบุคคลที่จะสวมเสื้อผ้าที่เกี่ยวข้องกับเพศตรงข้ามโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำให้ผู้อื่นตกใจหรือทำทนายบรรทัดฐานทางสังคมภายใต้ค่านิยมของสังคมปิตาธิปไตย (patriarchal society) ที่ถูกครอบงำโดยผู้ชาย (male-dominated) หรือใช้เพื่อเข้าถึงสถานที่ (places) หรือทรัพยากร (resources) ที่ไม่สามารถเข้าถึงได้ตามปกติ (Farooq, 2020) อย่างไรก็ตามในปัจจุบันยังปรากฏภาพให้เห็นว่าคนที่มีการแสดงออกทางเพศที่แตกต่างไปจากเพศกำเนิดนั้นยังจัดเป็นกลุ่มคนชายขอบทางสังคมอย่างชัดเจน ซึ่งล้วนแต่เป็นการเบียดขับให้คนกลุ่มนี้ต้องรู้สึกว้าวนั่นเป็นส่วนน้อยของสังคมไม่สามารถที่จะรับสิทธิที่เท่าเทียมและแสดงออกทางด้านอื่นอย่างอิสระและสร้างสรรค์ได้ (Potiwan, 2011)

ในงานวิจัยฉบับนี้จึงได้หยิบยกประชากรเพศชายไทยที่ชื่นชอบการแต่งกายแบบผู้หญิง Mtf หรือ Men To Female crossdresser ขึ้นมาทำการศึกษาโดยเฉพาะเนื่องจากเป็นบุคคลหรือกลุ่มประชากรที่มีการแต่งโครอสเตรสออกมาใช้ชีวิตประจำวันเป็นปกติรวมถึงมีการปะทะสังสรรค์และปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ๆ ในสังคมตั้งแต่ความสัมพันธ์ในสังคมครอบครัว สังคมโครอสเตรส จนถึงในสังคมกลุ่มคนที่มีความเป็นอื่น ความแปลกหน้า และมีความไม่สนิทสนม เช่น สังคมออนไลน์ และส่วนใหญ่พวกเขาเป็นกลุ่มประชากรที่ถูกมองถูกเข้าใจผิดและถูกใส่ร้าย ถูกแบ่งและถูกจัดประเภทในหลากหลายมิติและหลายรูปแบบ จนทำให้เกิดความเข้าใจที่คาบเกี่ยวและทับซ้อนกันเกี่ยวกับการแสดงออกของพวกเขา (Cremin, 2017) โดยนำมาวิเคราะห์ผ่านกรอบแนวคิดทฤษฎีทางปรัชญาของฮันนาห์ อาเรนต์ (Hannah Arendt) ภายใต้พื้นที่สาธารณะ เพื่อวิเคราะห์ถึงความเป็นพหุภาวะของพวกเขาท่ามกลางปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่พวกเขาได้พบเจอ ทั้งนี้ประเด็นวิจัยนี้ค่อนข้างเป็นประเด็นใหม่ แม้จะมีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มเพศทางเลือกในหลากหลายสาขาวิชา อาทิ สังคมศาสตร์

มนุษยศาสตร์ แต่ยังไม่พบงานวิจัยทางปรัชญาที่มุ่งศึกษาพหุภาวะของครอสเดรสในประเทศไทยผ่านปรากฏการณ์ของสังคมโดยตรง งานวิจัยนี้จึงน่าจะเป็นงานวิจัยหนึ่งที่ขยายขอบเขตการศึกษาเกี่ยวกับปรัชญาให้กว้างขวางออกไป และ นำไปสู่ความเข้าใจตัวตนกลุ่มเพศทางเลือกในสังคมไทยซึ่งเป็นสังคมที่มีความหลากหลายทางเพศ (Chonwilai, & Khruataeng, 2019) ได้มากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ความเป็นพหุภาวะในวัฒนธรรมการแต่งกายของครอสเดรสประเทศไทยผ่านทัศนะของฮันนาห์ อาเรนต์

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดการวิจัย

ในหมวดหมู่ของความเป็นพหุภาวะในกรอบความคิดทางปรัชญาของฮันนาห์ อาเรนต์สามารถมองเห็นได้ผ่านการแสดงตน (act) ที่เกิดขึ้นในพื้นที่สาธารณะ ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านวิเคราะห์ไว้แตกต่างกัน เช่น จากหนังสือ *vita active* การรื้อฟื้น ‘มนุษย์สภาวะ’ ของฮันนาห์ อาเรนต์ ของ Pisan Mukdaratsami (2018) ได้อธิบายว่าการแสดงตนต้องมีลักษณะการเข้าไปมีส่วนร่วม จะต้องมีการรวมตัวกันของสมาชิกในสังคมการเมืองหรือมีบุคคลอื่นเข้ามารวมได้ด้วยเสมอ จึงเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นได้เฉพาะในพื้นที่สาธารณะ (Mukdaratsami, 2018: 67) โดยสำหรับอาเรนต์เรื่องศักยภาพการแสดงตนถือว่าเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของมนุษย์ที่แตกต่างไปจากเทพเจ้าและสัตว์เดรัจฉาน ขณะที่พื้นที่สาธารณะคือสถานที่ที่มนุษย์สามารถแสดงตนผ่านทางคำพูด (words) อันเกิดจากการใช้ความคิดและเหตุผลและอาจจบด้วยการกระทำ (deeds) เป็นการแสดงสถานะของการเป็นสัตว์การเมือง ตามที่อาเรนต์อธิบายถึงความเหนือกว่าทางสถานภาพความเป็นพลเมืองของกรีก การแสดงตนได้กลายมาเป็นมรดกทางปรัชญาการเมืองที่สำคัญ โดยเฉพาะแนวคิดในเรื่องการไม่ใช้ความรุนแรง (non-violence) มาช่วยแก้ไขตัดสินปัญหาที่เกิดขึ้นกับเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน เธอมีความเชื่อมั่นว่าหากความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ด้วยกันยึดหลัก การแสดงตนในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นแล้ว เขาจะต้องคำนึงถึงบุคคลอื่นที่ดำรงอยู่เพื่อยืนยันการมีตัวตนของตัวเองในฐานะของการเป็นกระจกหรือเงาสะท้อน ซึ่งหากไม่มีบุคคลอื่นยอมไม่มีตัวเขาปรากฏ ดังนั้นหากเราทำร้ายหรือลงมือปฏิบัติรุนแรงต่อผู้อื่น เท่ากับเราทำร้ายและทำรุนแรงแก่ตัวเราด้วย (Mukdaratsami, 2018: 107)

อาเรนต์เชื่อมั่นว่าความเป็นพหุภาวะคือเงื่อนไขสำคัญสำหรับการแสดงและการพูด (Mukdaratsami, 2018: 120) ซึ่งความเป็นพหุภาวะมาจากพื้นฐานความเสมอภาคและความแตกต่างแยกออกมาอย่างชัดเจน กล่าวคือ ในเบื้องต้นนั้นสังคมการเมืองต้องสร้างบรรยากาศของความเสมอภาคหรือความเท่าเทียมให้กับบุคคลแต่ละคนเพื่อที่จะได้แสดงตนออกมา การแสดงตนที่ติดตัวมาด้วยการพูดเป็นสิ่งที่สร้างให้แต่ละบุคคลเกิดความแตกต่างโดดเด่นขึ้นมา และด้วยการใช้คำพูดและการลงมือกระทำมนุษย์ได้แสดงตัวเองออกมาให้โลกรับรู้ ซึ่งการแสดงตนเองมีความสำคัญ เหมือนการถือกำเนิดครั้งที่สอง นอกจากนี้การที่บุคคลผู้นั้นได้แสดงออกผ่านทางคำพูดและการแสดง เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากความสมัครใจ ไม่ถูกบังคับรวมไปถึงมีความความต้องการที่จะเข้าร่วมแบ่งปันความคิดและแสดงทัศนคติกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในสังคม การแสดงตนและการใช้คำพูดจึงเป็นการที่บุคคลผู้นั้นได้กระทำการเปิดเผยตัวตนกับโลกเป็นการประกาศว่าบุคคลผู้นั้นคือใคร มีความรู้ ความคิด ความอ่านในลักษณะใด อีกทั้งมุ่งหนึ่งการแสดงตน หรือ Action ที่ว่านี่เป็นการกระทำ การของมนุษย์ที่ไม่ได้เป็นไปเพื่อเป้าหมาย ภายนอกแต่เป็นไปเพื่อเติมเต็มความเป็นมนุษย์ มนุษย์มีการเกิดเป็นจุดเริ่มต้น มีชีวิตที่ยังไม่สมบูรณ์ในตัวเองและต้องเผชิญกับความตายในที่สุดการแสดงตนจึงไม่ได้มีเป้าหมายอื่น

ได้นอกเหนือไปจากการใช้ชีวิตให้สมบูรณ์ ซึ่งความสมบูรณ์ที่ว่านี้ มนุษย์จะบรรลุมันได้โดยที่เราดำรงอยู่ท่ามกลางความแตกต่างหลากหลาย (plurality) ของมนุษย์ในสังคมนั่นเอง (Chuangsatiansup, & Anuphongphat, 2017: 76-78) อีกด้านหนึ่งการแสดงตนที่ทำให้ภาวะความเป็นมนุษย์สมบูรณ์นี้แตกต่างไปจากการดำรงชีพ (Labor) ในแง่ที่การแสดงเป็นการเริ่มต้นใหม่ (เกิดใหม่) ในความหมายของการสร้างสิ่งใหม่และสร้างตัวตนใหม่ของมนุษย์อยู่ตลอดเวลาและมันจำเป็นต้องเกิดขึ้นในความสัมพันธ์ทางสังคมที่หลากหลายที่มีมนุษย์เป็นทั้งผู้ให้และผู้รับในขณะที่แสดง ซึ่งการดำรงชีพนั้นก็เพียงเพื่อรักษาร่างกายให้อยู่ได้เพื่อที่จะกระทำการเพื่อการดำรงชีพต่อไป

วิธีการศึกษา (หรือ) วิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยทั้งหมด 5 ขั้นตอน

- (1) รวบรวมข้อมูลจากหนังสือ บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพหุภาวะในทัศนะของฮันนาห์ อารีเรนต์
- (2) รวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครอสเตรส
- (3) สัมภาษณ์โครอสเตรสไทย จำนวน 20 คน โดยแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept interview) ประกอบด้วยแบบบันทึกข้อมูลทั่วไปและคำถามที่เกี่ยวข้องกับโครอสเตรสไทยโดยจะมีหมวดหมู่หลักทั้งหมด 3 กลุ่ม คือ ประวัติชีวิตโดยสังเขป การแต่งโครอสเตรส ตัวตนส่วนตัวและตัวตนทางสังคม
- (4) นำแนวความคิดปรัชญาของฮันนาห์ อารีเรนต์ มาวิเคราะห์ประกอบการอธิบายเพื่อให้ เข้าใจความเป็ของโครอสเตรสไทย

ผลการศึกษา

จากการวิเคราะห์พบได้ว่า ความเป็นพหุภาวะของโครอสเตรสกลุ่มศึกษาคือลักษณะของความหลากหลายของตัวตนที่แสดงออกผ่านร่างกายที่แต่งเป็นหญิงซึ่งร่างกายนี้ก็กลายเป็นตัวตนใหม่หรือชีวิตใหม่ ซึ่งมีชีวิตและมีความสามารถที่จะดำเนินชีวิตได้ อันเป็นผลจากการเรียนรู้ความแตกต่างของสภาวะระหว่างความเป็นชายแท้ในร่างดั้งเดิมกับความเป็นผู้หญิงจากเสื้อผ้า สถานการณ์ของผู้หญิง และผู้คนที่ปะทะสังสรรค์กับเธอ ในฐานะที่เธอคือผู้หญิง แต่การแสดงตัวตนที่แต่งเป็นหญิงในพื้นที่สาธารณะไม่ได้เป็นอิสระจากแรงกดดันภายนอกและไม่ได้เป็นอิสระจากความคาดหวังของสังคม โครอสเตรสหลายคนจึงเลือกที่จะแสดงออกอย่างประนีประนอมภายใต้เงื่อนไขในความสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่พวกเขาได้เข้าไปเกี่ยวข้อง

รูปที่ 1 ภาพชายที่แต่งเป็นคริสเตียน (ซ้าย) รูปที่ 2 ภาพชายที่แต่งเป็นคริสเตียน (ขวา)
(ภาพอ้างอิงจาก: คุณ RQN, นามสมมติ, แต่งคริสเตียนมากกว่า 3 ปี)

ทั้งนี้ภายในงานวิจัยเป็นการวิเคราะห์ถึงการแสดงตัวตนทางเพศผ่านการสวมใส่เสื้อผ้าซึ่งสัมพันธ์กับตัวตนส่วนตัวและตัวตนทางสังคม ไม่ได้ศึกษาถึงการแสดงตนในแง่มุมมองของการอภิปรายประเด็นปัญหาทางการเมืองของปัจเจกบุคคล โดยจากการสัมภาษณ์คริสเตียน (N=20) ไม่ได้ให้ความสำคัญถึงปัญหาทางการเมืองหรือการเรียกร้องสิทธิทางการเมืองเรื่องเพศ แต่ให้ความสำคัญกับการใช้ชีวิตในร่างที่แต่งเป็นหญิงเพียงเท่านั้น ในอีกด้านหนึ่งถึงแม้ว่าคริสเตียนหลายคนจะเจอกับอุปสรรคที่เข้ามาสอบทานความสามารถในการแสดงตัวตน เช่น คำวิจารณ์เกี่ยวกับตัวตนทางเพศ การดูถูกดูหมิ่นหรือถูกล้อเลียนเกี่ยวกับการแสดงออกทางเพศ หรือการได้รับการไม่ยอมรับหรือได้รับการถูกปฏิเสธตัวตนที่แต่งเป็นหญิง แต่อย่างไรก็ตามเห็นได้ว่าพวกเขาได้เลือกที่จะไม่สนใจข้อครหาเหล่านั้น และยังคงตั้งมั่นต่อการแต่งคริสเตียนไปได้ ด้วยสาเหตุที่การแต่งเป็นหญิงได้สร้างความรู้สึกรักสุข ทำให้ชีวิตได้ถูกเติมเต็มและสามารถปลดปล่อยความต้องการที่อยากจะแต่งเป็นหญิงของเธอได้โดยไม่ต้องมีคู่ครองเป็นผู้หญิงหรือมีเพื่อนผู้หญิงในชีวิต (QMX, คริสเตียน 01)

สรุปผล (หรือ) อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ต่อย้ำให้เห็นว่าตัวตนใหม่ที่เกิดขึ้นของคริสเตียนกลุ่มศึกษามีความสามารถในการแสดงตัวตนได้ในพื้นที่สาธารณะ และในพื้นที่สาธารณะยังเห็นถึงความเป็นไปได้ของการแสดงตัวตนและถูกเปิดเผยได้โดยทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ซึ่งมีความสอดคล้องกับข้อเสนอของอาเรนต์ที่ว่า การแสดงตนจะเกิดขึ้นได้แต่เพียงพื้นที่สาธารณะ ในขณะที่ดำรงอยู่ท่ามกลางผู้อื่นเท่านั้นที่การแสดงตัวตนจึงจะเกิดขึ้นได้ อย่างไรก็ตาม การแสดงตนของคริสเตียนยังไม่ได้เป็นอิสระต่อแรงกดดันภายนอกหรือไม่ได้เป็นอิสระจากความคาดหวังของสังคมจริง เพียงแต่เป็นการเลือกแสดงตัวตนตามสถานการณ์หรือตามความสบายใจของตนเอง

ในอีกด้านหนึ่งยังมีความสอดคล้องเกี่ยวกับการมีชีวิตที่สองหรือการเกิดขึ้นใหม่อีกชีวิต (second birth) ของอาเรนต์ ที่เสนอว่าเป็นผลลัพธ์จากการเรียนรู้ความแตกต่างหรือความเป็นอื่นจากตนเองที่ปัจเจกได้ปะทะสังสรรค์กับสิ่งอื่นรอบตัวซึ่งเกิดเพียงในพื้นที่สาธารณะ คือการเกิดใหม่ในรูปแบบของการนำเอาตัวตนใหม่ออกไปปรากฏและปะทะสังสรรค์กับสิ่งอื่นในพื้นที่สาธารณะ ซึ่งในกระบวนการนี้เป็นไปโดยการต้องถูกสอบทานจากการถูกตีความหรือได้รับการปฏิบัติจากสังคม ภายใต้อุดมการณ์หรือแนวคิดเรื่องเพศของแต่ละปัจเจกที่แตกต่างกันออกไปที่พวกเขาพบเจอ ในบางครั้งถึงแม้ว่าพวกเขาจะมีอุปสรรคจากความเป็นอื่นที่เกิดขึ้น แต่พวกเขายังคงชื่นชอบที่จะทำทนายตัวเองและมีความมั่นคงที่จะแต่งหญิงเพื่อเติมเต็มความรู้สึกและ

ความต้องการเป็นผู้หญิงในฐานะของผู้ชายที่ชอบแต่งเป็นหญิงต่อไปได้โดยไม่สนใจสายตาสาธารณะได้ตามสถานการณ์

จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับการรับรองจริยธรรมโครงการวิจัย รหัส CMUREC 65/142

เอกสารอ้างอิง

- Potiwan, P. (2011). Identity, sub-cultural and social space of the transgender. *Damrong Journal*, 99-125.
- Parekaow, P., Kittimahacharoen, S., Intamool, S., & Chonwilai, S. (2013). *Cultural pluralism and sex/gender diversity in Thailand*. Bangkok: Princess Maha Chakri Sirindhorn Anthropology Centre (Public Organisation).
- Pisan Mukdaratsami. (2018). *Vita Activa*. Bangkok: Illuminations Editions.
- Chonwilai, S., & Anoporn, K. (2019). *Gender of Siam: History of sexual diversity*. Bangkok: Parbpim Printing.
- AgeUK. (2023, July). Trans issues and later life. Retrieved June 1, 2024, from https://www.ageuk.org.uk/globalassets/ageuk/documents/factsheets/fs16_trans_issues_and_later_life_fcs.pdf
- Arendt, H. (1958). *The human condition*. United States: University of Chicago Press.
- Beemyn, B. G. (2004). Cross-dressing. Retrieved June 1, 2024, from http://www.glbqtarchive.com/ssh/cross_dressing_ssh_S.pdf
- Cremin, C. (2017). *Man-made woman: The dialectics of cross-dressing*. Pluto Press.
- Farooq, Q. (2020). Eroticism and mysteries of cross-dressing: Increasing trends of male to female cross-dressing in Pakistani society. *European Scientific Journal*, 90-101.
- Gilbert, M. A. (2014). Cross-dresser. *TSQ: Transgender Studies Quarterly*, 65-67.
- Thuma, A. (2011). Hannah Arendt, agency, and the public space. *IWM Junior Visiting Fellows' Conference Proceedings*, Vol. XXIX, 1-9.
- QMS. (2022, August 24). Interview with university staff.

วรรณคดีและวรรณกรรม : ภูมิหลังทางสังคมไทย
Thai Literature and Literary Works: Societal Landscapes

พระก้องเกียรติ สุวทณปญโญ
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
บดีรินทร์ เจริญบุญ
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งสำรวจวิวัฒนาการและรากฐานของวรรณคดีไทย ซึ่งมีอิทธิพลอย่างลึกซึ้งต่อสังคมไทย โดยเป็นแหล่งวัตถุดิบที่อุดมสมบูรณ์สำหรับนักเขียนในการสร้างสรรค์ผลงานที่สะท้อนสภาพสังคมในแต่ละยุคสมัย อิทธิพลนี้ครอบคลุมทั้งปัจจัยภายนอก เช่น พฤติกรรมและการแต่งกาย และปัจจัยภายใน เช่น ความคิดและอารมณ์ของผู้คนในสังคม วรรณกรรมจึงทำหน้าที่เป็นกระจกเงาสังคมที่ทรงพลัง ซึ่งสะท้อนภาพเหตุการณ์และบุคคลในแต่ละยุคสมัย ช่วยให้เราเข้าใจชีวิต วัฒนธรรม และวิวัฒนาการทางสังคมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ด้วยการศึกษาค้นคว้าของวรรณคดีไทย ดังนั้น เราสามารถมองเห็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่สำคัญซึ่งได้หล่อหลอมความเป็นอัตลักษณ์และวัฒนธรรมเข้าด้วยกัน

คำสำคัญ : วรรณคดีและวรรณกรรม, ภูมิหลังทางสังคม

Abstract

This article aims to explore the development and roots of Thai literature, which profoundly influences Thai society. Serving as a rich source for writers to create works reflecting the societal conditions of each era, Thai literature encompasses both external factors such as behavior and attire, and internal factors like people's thoughts and emotions within society. Literature acts as a powerful mirror of society, reflecting events and personalities throughout different periods. It helps us understand life, culture, and social development from the past to the present. By studying the evolution of Thai literature, we can observe significant societal changes, molding identities and cultures together.

Keywords: Literature and Literary Works, Social Context

บทนำ

“วรรณคดี” นับเป็นสิ่งสร้างสรรค์อันล้ำค่าของมนุษย์ มนุษย์สร้างและสื่อสารเรื่องราวของชีวิต วัฒนธรรมและอารมณ์ความรู้สึกที่เกี่ยวข้องหรือสะท้อนความเป็นมนุษย์ด้วยกลวิธีการใช้ถ้อยคำสำนวนภาษา ซึ่งมีความเหมือนหรือแตกต่างกันไปในแต่ละยุคสมัย วรรณคดีมีความสำคัญทางด้านการใช้ภาษาสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตของคน การสืบทอดและอนุรักษ์วัฒนธรรม กฎระเบียบคำสอน และเป็นเครื่องมือสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในกลุ่มชน และให้ความจริงใจ นอกจากจะให้คุณค่าในด้านอรรถรสของถ้อยคำให้ผู้อ่านเห็นความงดงามของภาษาแล้ววรรณคดียังมีคุณค่าทางด้านเนื้อหา ไหว้คิดถึงเกี่ยวกับชีวิตและปรัชญาตลอดจนคุณค่าเชิงสังคม วัฒนธรรม และค่านิยม สิ่งที่น่าสนใจประการหนึ่งก็คือกวีไทยได้ให้ความสำคัญต่อการสร้างแนวคิดและ

สร้างสรรค์หรือสรรหาแห่งวรรณคดี ความสำราญในอารมณ์ของผู้อ่านวรรณคดีอยู่ที่ความวิจิตร อลังการของภาษา (ปรีดา นวลประกอบ, 2542)

วรรณคดี หมายถึง วรรณกรรมหรือหนังสือที่ได้รับการยกย่องว่าแต่งดี มีศิลป์ และมีคุณค่าทางอารมณ์ และความรู้สึกต่อผู้อ่าน สามารถใช้เป็นแบบแผนและอ้างอิงได้ แต่ในขณะที่วรรณกรรม หมายถึง วรรณคดีหรือ ศิลปะ ที่เป็นผลงานอันเกิดจากการคิด และจินตนาการ แล้วเรียบเรียงนำมาบอกเล่า บันทึก ขับร้อง หรือสื่อออกมาด้วยกลวิธีต่าง ๆ โดยทั่วไปแล้ว วรรณกรรมไทย แบ่งออกได้ 2 ชนิด คือ ร้อยแก้ว เป็นข้อความเรียงที่ แสดงเนื้อหาเรื่องราวต่าง ๆ ร้อยกรอง เป็นข้อความที่มีการใช้คำที่สัมผัส คล้องจอง ทำให้สัมผัสได้ถึงความงาม ของภาษาไทย ร้อยกรองมีหลายแบบ คือ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน และร่าย เป็นต้น (อลงกรณ์ พลอยแก้ว, 2564) อาจกล่าวได้ว่าวรรณกรรมเป็นเครื่องมือสื่อสารที่สามารถแสดงออกถึงศิลปะอันประณีต การศึกษาหรือ การอ่านวรรณกรรมจะทำให้ผู้อ่านมองสภาพสังคม วัฒนธรรม การเมือง และเศรษฐกิจ ที่บรรดานักเขียนได้ บรรจงถ่ายทอดออกมาในแต่ละยุคสมัย แต่เนื่องจากในวงวรรณกรรมไทยมีศัพท์ที่มีความหมายใกล้เคียงกันอยู่ หลายคำ ไม่ว่าจะเป็นคำว่าวรรณกรรม วรรณคดี วรรณศิลป์ และวรรณกรรมไทยปัจจุบัน (จรรยาวรรณ เทพศรี เมือง, 2560)

สังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรม หรือนักเขียนในฐานะเป็นแหล่งรวมชีวิต วัฒนธรรมขนบธรรมเนียม ประเพณี และระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ ซึ่งนักเขียนย่อมนำไปเป็นวัตถุดิบในการเขียนเสมอ และงานเขียนจะมี ลักษณะเนื้อหา รูปแบบอย่างไร ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญทางสังคมว่าขณะนั้นสภาพสังคมเป็นอย่างไร คนในสังคม ประสงค์จะอ่านเรื่องราวประเภทใดผู้เขียนก็ต้องสร้างงานนั้นเพื่อสนองความปรารถนาของผู้อ่านอยู่เสมอ อิทธิพลของสังคมที่มีต่อวรรณกรรมนั้นมีทั้งภายในและภายนอก คือ ทั้งเรื่องของรูปธรรม เช่นการแต่งกาย พฤติกรรมต่าง ๆ และอิทธิพลภายในนั้นคือ ความรู้สึกนึกคิดของคนในสังคมที่มีต่อแนวความคิดของนักเขียน (ธานีวัฒน์ บุญโต, 2542) นอกจากนี้ วรรณคดีและวรรณกรรมมีประโยชน์เช่นเดียวกับประวัติศาสตร์ คือบอก ถึงความรู้สึกนึกคิดด้วยอย่างเช่น ลิลิตตะเลงพ่าย เป็นต้น วรรณกรรมเป็นเรื่องที่ให้ประโยชน์ในด้านการแสดง ภาพสังคมเหตุการณ์บุคคลและอื่น ๆ ได้อย่างกว้างขวาง (Xu, Weijie, 2555)

ดังนั้น วรรณคดีและวรรณกรรม เป็นสิ่งสร้างสรรค์ที่มีความสำคัญในการเสริมสร้างความความรู้ ความ เข้าใจเกี่ยวกับชีวิตและวัฒนธรรมของมนุษย์ในแต่ละยุคสมัย และเป็นเครื่องมือที่สามารถใช้ในการสร้าง ความรู้สึก ความเข้าใจในหลากหลายด้านของสังคม และเป็นที่พักประสงคในการเรียนรู้ การศึกษาและทำความเข้าใจเชิงลึกในวัฒนธรรมไทยต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น อิทธิพลของสังคมมีผลในการเป็นที่ยอมรับของผลงานวรรณคดีและ วรรณกรรม ซึ่งมีส่วนสำคัญในการสร้างความเข้าใจและการรับรู้ในสังคมโดยรวม บทบาทสำคัญในการแสดง ภาพลักษณ์ของเหตุการณ์ในอดีตและในปัจจุบัน ดังนั้น ผู้เขียนจึงมีความต้องการศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับ วรรณกรรม ซึ่งสะท้อนภูมิหลังต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

ความเป็นมาของวรรณคดีและวรรณกรรมไทย

วรรณคดีไทยเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันแฝงไปด้วยสาระความรู้และความบันเทิงใจ เป็นมรดกของ สังคมไทยอันทรงคุณค่า หากศึกษาความรู้พื้นฐานทางวรรณคดีแล้วจะช่วยให้เกิดความเข้าใจสารของวรรณคดี ที่ส่งให้แก่ผู้อ่าน และช่วยให้เกิดความบันเทิงใจได้ วรรณคดีมิใช่เรื่องเฉพาะบุคคล หากแต่ยังมีอิทธิพลต่อสังคม วรรณคดีเป็นงานเขียนที่มีคุณค่า มีรูปแบบและเนื้อหาเฉพาะ มีทั้งที่เป็นรูปแบบร้อยกรองและร้อยแก้ว เนื้อหา แบบบันเทิงคดีและสารคดี การทำความเข้าใจและมีความรู้พื้นฐานทางวรรณคดีไทยจะเป็นพื้นฐานให้ผู้อ่าน เข้าใจวิวัฒนาการวรรณคดีและซาบซึ้งคุณค่าของวรรณคดีได้มากยิ่งขึ้น (จิราภรณ์ อัจฉริยะประสิทธิ์, 2564)

แม้วรรณกรรมไทยปัจจุบันจะมีระยะเวลาไม่ยาวนานนัก เมื่อเทียบกับยุควรรณกรรมแบบฉบับหรือวรรณกรรมแบบเดิม แต่เป็นช่วงเวลาที่ยุควรรณกรรมมีความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงค่อนข้างรวดเร็วบางครั้งมีลักษณะก้าวหน้า บางครั้งถอยหลัง และหลายครั้งหยุดชะงัก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยทางการเมืองและสังคมเป็นสำคัญ ดังนั้นการศึกษาพัฒนาการของวรรณกรรมจึงต้องศึกษาควบคู่ไปกับสถานการณ์ทางการเมืองและสังคมในทีนี้จะได้กล่าวถึงพัฒนาการของวรรณกรรมไทยปัจจุบันยุคบุกเบิกจนถึงเปลี่ยนแปลงการปกครอง และวรรณกรรมไทยปัจจุบันช่วงหลังเปลี่ยนแปลงการปกครองถึงปัจจุบัน ตลอดระยะเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมาวงการวรรณกรรมมีการเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับปัจจัยทางสังคมหลาย ๆ อย่าง ไม่ว่าจะเป็นการเมือง การปกครอง และเศรษฐกิจก็ดี ล้วนมีผลกระทบต่อวงการวรรณกรรมทั้งสิ้น ดังนั้นการแบ่งช่วงเวลาเพื่อศึกษาพัฒนาการนั้นจึงมีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลาประกอบอยู่ด้วย โดยในช่วงแรกของพัฒนาการวรรณกรรมนี้ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเกิดขึ้นแล้วนั้น ย่อมมีผลกระทบต่อหลายสิ่งหลายอย่างในสังคม วรรณกรรมเป็นหนึ่งในบรรดาหลายสิ่งหลายอย่างที่มีความเปลี่ยนแปลง ความเปลี่ยนแปลงในยุคหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองนี้เกิดขึ้นทั้งในระดับผู้เขียน ผู้อ่าน และผู้จัดจำหน่าย (จรรยาบรรณ เทพศรีเมือง, 2560)

การปฏิรูปและการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองครั้งสำคัญของไทย คือ การปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน และการทำให้ประเทศมีความทันสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทั้งนี้เนื่องจากสังคมไทยในยุคต้นรัตนโกสินทร์ยังอยู่ในสภาพกึ่งราชอาณาจักรโบราณ โดยมีรูปแบบการปกครองแบบตะวันออกบนฐานของอารยธรรมอินเดียและจีน (ลิขิต ธีรเวคิน, 2530) เมื่อเปรียบเทียบกับชาติตะวันตก ซึ่งมีการจัดองค์กรที่ทันสมัยโดยเฉพาะในเรื่องการทหาร วิทยาการในทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแล้ว จึงอยู่ในสภาพที่ล้าหลังมาก เพื่อรับมือกับชาติตะวันตกที่กำลังหลั่งไหลเข้ามา พระองค์จึงเริ่มการปฏิรูปขนานใหญ่โดยโปรดเกล้าฯ ให้ยกเลิกระบบเจ้าเมืองซึ่งสืบทอดทางสายโลหิตมาเป็นแบบผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากกรุงเทพฯ ตั้งกระทรวง ทบวง กรมขึ้นรับผิดชอบงานด้านต่าง ๆ จัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ ปฏิรูประบบสาธารณสุข โภค เช่น สร้างถนนขุดคลอง สร้างทางรถไฟ ไฟฟ้า โทรเลข โทรศัพท์ ฯลฯ

การปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดินที่เกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 นั้น มีการเตรียมการไว้แล้วตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 และได้สานต่อโดยรัชกาลที่ 6 สิ่งก็ตามมากับการปฏิรูปประเทศ เพื่อความทันสมัย คือ การเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างของสังคมไทย การเลิกทาสและระบบไพร่ทำให้สังคมไทยมีลักษณะเสรีมากขึ้น คนมีอิสระในการเลือกอาชีพ ประกอบกับการประกาศพระราชบัญญัติประถมศึกษาในรัชกาลที่ 6 ทำให้การศึกษาได้ขยายตัวสู่ทุกชนชั้นในสังคมไทย ผลผลิตของการปฏิรูปทางสังคมทำให้เกิด “ชนชั้นกลาง” ขึ้นในสังคมไทย และชนชั้นกลางนี้เองเข้ามามีบทบาททางการเมืองและก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองในสมัยรัชกาลที่ 7 ชนชั้นกลาง ได้แสดงความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการบริหารของประเทศโดยเสนอข้อมูลข่าวสาร บทวิพากษ์วิจารณ์ในหน้าหนังสือพิมพ์ รูปแบบการเขียนซึ่งแต่เดิมเป็นร้อยกรองไม่อาจใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในข้อเขียนแสดงความคิดเห็น นอกจากนี้ ผลจากการทำสนธิสัญญาเบาว์ริง กับประเทศอังกฤษ และประเทศอื่น ๆ ใน พ.ศ. 2398 ซึ่งตรงกับรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมของประเทศตะวันตกได้หลั่งไหลเข้าสู่ประเทศไทย เป็นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากระบบเศรษฐกิจที่มีการผลิตเพื่อเพียงพอต่อการยังชีพไปเป็นการผลิตเพื่อการค้าขาย หรือกลายเป็นเศรษฐกิจแบบตลาด ระบบเศรษฐกิจแบบตลาด ระบบเศรษฐกิจทุนนิยมนี้เปิดโอกาสให้ชนกลุ่มใหม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีมีการศึกษาดีและเป็นคนในสังคมเมืองที่ได้รับรู้วัฒนธรรมสมัยใหม่แบบตะวันตก ได้เขยิบฐานะของตนมาเป็นชนชั้นกลาง เป็นชนชั้นที่เข้ามามีบทบาทและอิทธิพลอย่างสูงในสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็น ด้านการเมือง เศรษฐกิจ

สังคม และรวมไปถึงวงวรรณกรรมด้วยไม่ว่าจะในฐานะผู้สร้างหรือผู้เสพ การสร้างสรรค์วรรณกรรม ซึ่งเดิมอยู่ในความอุปถัมภ์ของราชสำนักและชนชั้นสูงพระมหากษัตริย์ทรงชุบเลี้ยงกวี (บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, 2520)

วรรณคดีและวรรณกรรมไทย ตั้งแต่ยุคบุกเบิกจนถึงเปลี่ยนแปลงการปกครอง และยุคหลังเปลี่ยนแปลงการปกครองถึงปัจจุบัน ซึ่งในทั้งสองยุคนั้นจะประกอบไปด้วยรายละเอียดปลีกย่อยของแต่ละยุค เพื่อให้ผู้อ่านได้มองเห็นภาพพัฒนาการของวรรณกรรมไทยปัจจุบันชัดเจนยิ่งขึ้น จะเห็นได้ว่าช่วงเวลาต่าง ๆ ของวรรณกรรมจะมีความสัมพันธ์กับเหตุการณ์ต่าง ๆ ในบ้านเมือง เหตุการณ์ทางการเมืองทั้งสงบสุข และช่วงแห่งความขัดแย้ง นักเขียนในแต่ละยุคก็เช่นเดียวกันที่ล้วนมีความเกี่ยวข้องข้องกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ไม่มากก็น้อย ดังนั้น การจะศึกษาพัฒนาการของวรรณกรรมไทยปัจจุบันนั้น ผู้อ่านจึงไม่สามารถปฏิเสธการเรียนรู้เกี่ยวกับสภาพสังคมในแต่ละช่วงเวลาด้วยนอกจากพัฒนาการตามช่วงเวลาแล้ว ผู้อ่านยังต้องศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้วรรณกรรมไทยเปลี่ยนแปลงสู่ยุคปัจจุบันซึ่งประกอบไปด้วยการปฏิรูปการศึกษา ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีการพิมพ์ การส่งเสริมทางการประพันธ์ รวมไปถึงสภาพเศรษฐกิจและความต้องการของตลาด ปัจจัยทั้งหลายล้วนส่งผลต่อรูปแบบการเขียนที่เปลี่ยนแปลงไปเช่นกัน (จรรยาวรรณ เทพศรีเมือง, 2560)

ชาติไทยมีความเจริญรุ่งเรืองมาแต่โบราณ นับได้ประมาณกว่า 700 ปี จึงมีหนังสือวรรณคดีจำนวนมาก ที่เป็นมรดกตกทอดจากบรรพบุรุษ มาจนถึงคนไทยในปัจจุบัน คนไทยทุกสมัยเห็นความสำคัญของวรรณคดีไทย จึงช่วยกันรักษาวรรณคดีไว้ด้วยความหวงแหน เพื่อให้เป็นวรรณคดีประจำชาติ มีความยั่งยืนและอยู่คู่แผ่นดินไทยตลอดไป วรรณคดีไทยที่ได้รับการยกย่องอย่างต่อเนื่องมา ตั้งแต่สมัยสุโขทัย จนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ในปัจจุบัน ล้วนมีคุณค่าทางด้านวรรณศิลป์ และด้านสังคม ที่แสดงให้เห็นค่านิยม และความเชื่อของคนไทย ส่วนการแต่งวรรณกรรมก็ได้มีวิวัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องทั้งด้านร้อยกรอง และร้อยแก้ว ผู้แต่งวรรณกรรมร้อยกรองเรียกว่า กวี ส่วนผู้แต่งวรรณกรรมร้อยแก้วมักจะเรียกว่า ผู้ประพันธ์ หรือจะเรียกตามประเภทของวรรณกรรมก็ได้ เช่น ผู้แต่งวรรณกรรมประเภทบทละครจะเรียกว่า ผู้แต่งบทละคร ผู้แต่งนวนิยายหรือเรื่องสั้นเรียกว่า ผู้แต่งนวนิยาย (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน, 2548) ตัวอย่างเช่น “โขน” ศิลปะชั้นสูงที่รวมศาสตร์และศิลป์ทางวรรณคดีและวรรณกรรม ดังภาพ

ภาพที่ 1 “โขน” ศิลปะชั้นสูงที่รวมศาสตร์และศิลป์ทางวรรณคดีและวรรณกรรม
ที่มา : Hathaichanok Yimchan (2564)

วรรณคดีและวรรณกรรมไทยมีความสัมพันธ์กับเหตุการณ์ประวัติศาสตร์และสังคมในแต่ละยุค นักเขียนไทยในทุกสมัยมีส่วนร่วมในการสร้างผลงานที่สะท้อนภาพพัฒนาการของชาติ ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น การศึกษาวรรณกรรมไทยเป็นการศึกษาประวัติศาสตร์และสังคมไทยอย่างครอบคลุม และ

ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทั้งในลักษณะร้อยกรองและร้อยแก้ว ผู้เขียนไทยในแต่ละสมัยมีส่วนร่วมในการสร้างผลงานที่สะท้อนภาพพัฒนาการของชาติ

วรรณคดีและวรรณกรรมที่ส่งผลต่ออิทธิพลทางสังคมไทย

ภูมิปัญญาถือเป็นพื้นฐานความรู้ความสามารถที่แต่ละชาติสร้างสรรค์ขึ้น ประเทศไทยเองก็มีภูมิปัญญาที่บรรพบุรุษสร้างสรรค์ไว้ เรียกว่า ภูมิปัญญาไทย โดยเฉพาะภูมิปัญญาที่ปรากฏอยู่ในหนังสือประเภทวรรณคดี ได้สอดแทรกวัฒนธรรมประเพณีอันเป็นมรดกของคนไทยให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้มากมาย เนื่องจากวรรณคดีเป็นเครื่องแสดงออกถึงความเจริญทางสติปัญญาของคนในชาติที่ผู้แต่งคำประพันธ์ได้เรียบเรียงเป็นเรื่องราวสนุกสนาน มีคุณค่าทางวรรณศิลป์ทั้งยกระดับจิตใจและสติปัญญาผู้อ่านให้สูงขึ้น ดังนั้น วรรณคดีจึงเป็นมรดกทางภาษาที่แสดงความรุ่งเรืองของคนในชาติ เป็นกระจกส่องสะท้อนความเป็นอยู่ของบรรพบุรุษในอดีต จึงเป็นหน้าที่ของทุกคนที่ต้องช่วยกันอนุรักษ์และสืบสานมิให้สูญหาย วรรณคดีที่สำคัญของชาติมีมากมาย เช่น เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ซึ่งเป็นเรื่องราวที่ถ่ายทอดวัฒนธรรมประเพณีงานศพงานบวช งานแต่งงาน นอกจากนั้นยังให้ความบันเทิงด้วยการประยุกต์ใช้เป็นบทละครที่สะท้อนคติคำสอนหลักธรรมหรือปรัชญาชีวิตที่ผู้ประพันธ์ได้สอดแทรกไว้เพื่อกล่อมเกลาคิดใจให้ตั้งงาม วัฒนธรรมประเพณีเหล่านี้ถือเป็นภูมิปัญญาในวรรณคดีที่แสดงถึงเจตคติความคิด พื้นฐานทางจิตใจความเป็นอยู่หรือภาพเรื่องราวชีวิตของผู้ประพันธ์ที่เต็มไปด้วยอุดมคติหรือความนิยม (กุหลาบ มัลลิกะมาส และวิพุธ โสภวงศ์, 2537)

ภาพที่ 1 การศึกษาวรรณกรรมแต่ละเรื่องทำให้ผู้อ่านมองเห็นภาพสังคม
ที่มา : Hathaichanok Yimchan (2564)

วรรณกรรม เป็นเครื่องมือสื่อสารความรู้สึกรู้สึกนึกคิด ถ่ายทอดจินตนาการและแสดงออกซึ่งศิลปะอันประณีตงดงาม การศึกษาวรรณกรรมแต่ละเรื่องทำให้ผู้อ่านมองเห็นภาพสังคม วัฒนธรรม การเมืองและเศรษฐกิจ ของยุคสมัยที่ผู้ประพันธ์ได้สะท้อนผ่านมุมมองของตนออกมา รวมทั้งทำให้ผู้อ่านเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้คนที่มีต่อสภาพการณ์เหล่านั้นด้วย วรรณกรรมไทยมีมากมายหลายเรื่อง เช่น ไตรภูมิพระร่วง ลิลิตพระลอ กฤษณาสมานนึ่งคำฉันทน์ อิเหนา ขุนช้างขุนแผน พระอภัยมณี เป็นต้น โดยกวีไทยได้พยายามสอดแทรกคำสอน คุณธรรม จริยธรรม และแง่คิดทางปรัชญาไว้ในวรรณกรรมของตนเอง ซึ่งทำให้วรรณกรรมที่เป็นสิ่งที่มีคุณค่า ควรที่อนุชนรุ่นหลังจะได้ศึกษาและอนุรักษ์วรรณกรรมอันทรงคุณค่าเหล่านี้ไว้ ส่วนวรรณคดีหมายถึง วรรณกรรมหรืองานเขียนที่ยกย่องกันว่าดี มีสาระ และมีคุณค่าทางวรรณศิลป์ วรรณคดีจึงเป็นวรรณกรรมที่ถูกยกย่องว่าเขียนดี มีคุณค่า สามารถทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์สะเทือนใจ มีความคิดเป็นแบบแผน ใช้ภาษาที่ไพเราะ เหมาะแก่การให้ประชาชนได้รับรู้ เพราะสามารถยกระดับจิตใจให้สูงขึ้น รู้ว่าอะไรควรหรือไม่

ควร วรรณคดี จึงจัดเป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่งซึ่งเป็นเครื่องแสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของแต่ละชาติ ดังนั้นชาติที่เจริญแล้วทุกชาติจะต้องมีวรรณคดีเป็นของตัวเองและวรรณคดีจะมีมากหรือน้อย ดีหรือเลว ก็แล้วแต่ความเจริญองงามแห่งจิตใจของชนในชาตินั้น ๆ

ด้วยเหตุนี้ วรรณคดีจึงเป็นเครื่องมือสื่อสารความรู้สึกรู้สึกนึกคิด ถ่ายทอดจินตนาการและแสดงออกซึ่งศิลปะอันประณีตงดงาม การศึกษาหรืออ่านวรรณคดีแต่ละเรื่อง ทำให้มองเห็นภาพสังคม วัฒนธรรม การเมืองและเศรษฐกิจของยุคสมัย ซึ่งผู้ประพันธ์ได้สะท้อนผ่านมุมมองของตนออกมา รวมทั้งทำให้ผู้อ่านเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้คนที่มีต่อสภาพการณ์เหล่านั้นด้วย ดังที่ดวงมน จิตรจำนง ได้กล่าวถึงภาพสะท้อนวิถีชีวิตจากวรรณคดีว่า “วรรณคดีนั้นย่อมสะท้อนให้เห็นภาพของสังคม เนื่องจากสังคมมีส่วนสร้างจินตนาการและความรู้สึกของนักประพันธ์ วรรณคดีและสังคมย่อมมีอิทธิพลต่อกัน กวีอาจเป็นตัวแทนความคิดของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือของสังคมทั้งหมด อาจเป็นความคิดที่คล้อยตามหรือรักษาความคิดของสังคม หรือเป็นความคิดที่คัดค้านสังคมก็ได้ และอาจสร้างความคิดใหม่ขึ้นจากการคิดและประสบการณ์ของเขาเอง หรือได้รับกระแสดความคิดจากสังคมหรือวัฒนธรรมอื่น ขณะเดียวกัน วรรณคดียังมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคมในแง่การนำเอาข้อคิดหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้อีกด้วย” การที่จะศึกษาวรรณคดีให้ได้รรถรสและเข้าใจเข้าถึงเนื้อหา รวมไปถึงความคิดของผู้ประพันธ์ที่แฝงอยู่ในวรรณคดีอย่างถ่องแท้ชัดเจนนั้น หลักสำคัญอย่างหนึ่งที่ต้องนำมาประกอบในการศึกษาก็คือ การใช้หลักทฤษฎีการวิจารณ์วรรณคดี ซึ่งต้องใช้วิทยาความรู้ด้านทฤษฎีนำมาปรับใช้ประยุกต์ปฏิบัติเพื่อให้เกิดความชำนาญ กล่าวคือ การวิจารณ์วรรณคดีเป็นการใช้ศาสตร์แห่งวิทยาการความรู้เชิงทฤษฎีและเป็นทั้งศิลป์แห่งวิจิตรศิลป์ ที่มีความงดงามในการนำเอาทั้งสองสิ่งมาผสมผสานอย่างลงตัว โดยผู้อ่านต้องใช้ทั้งไหวพริบ ปฏิภาณ และความชำนาญมาประกอบกรวิจารณ์วรรณคดี นอกจากนั้น การศึกษาวรรณคดี จำต้องอ่านอย่างไตร่ตรอง พินิจพิจารณาเรื่องที่อ่าน เพื่อบอกให้ได้ว่า เรื่องที่อ่านมีคุณค่าหรือมีอิทธิพลต่อส่วนร่วมอย่างไรบ้าง ดังที่ วิทย์ ศิวะศรียานนท์ กล่าวว่า การวิจารณ์ที่แท้คือ การพิจารณาลักษณะของบทประพันธ์ แยกแยะส่วนประกอบที่สำคัญ และหยิบยกออกมาแสดงว่าไพเราะงดงามเพียงใด วิเคราะห์ความหมายของบทประพันธ์นั้น แสดงหลักศิลปะ และแนวคิดของผู้ประพันธ์ เผยให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบต่าง ๆ ของงานนั้นและชี้ว่าแต่ละส่วนมีความสำคัญต่อส่วนรวมอย่างไร (พระมหาเฉลิมชัย ชยเมธี, 2557)

ภาษา วรรณกรรม และวัฒนธรรมไทย ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของโลก ความเปลี่ยนแปลงนี้ นับว่าเป็นเรื่องธรรมดา เป็นกฎธรรมชาติ คือ เป็นอนิจจัง สิ่งทั้งหลายทั้งปวงรวมทั้งโลกเองด้วยย่อมเปลี่ยนแปลงไป ไม่เที่ยงแท้ ไม่คงที่ แต่การที่เราเอาคำว่าเปลี่ยนแปลงมาเป็นส่วนหนึ่งของชื่อการบรรยายนี้ ก็เพราะว่า ในยุคสมัยนี้การเปลี่ยนแปลงได้ปรากฏเด่นชัดมาก สมควรจะเน้นเป็นพิเศษ คือ เป็นความเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปด้วยพลังแรงในอัตราที่เร็ว และมีขอบเขตที่กว้างขวาง เรียกได้ว่า เป็นการเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่ ทำให้เกิดสภาพใหม่ และลักษณะใหม่ของชีวิต จิตใจมนุษย์ สังคมและสิ่งแวดล้อม ทำให้เรามีชื่อเรียกยุคสมัยที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ ว่า เป็นยุคข่าวสารข้อมูล ยุคผ่านพ้นอุตสาหกรรม หรือมีคำแปลก ๆ ใหม่ ๆ เกิดขึ้น เช่นคำว่า โลกาภิวัตน์ เป็นต้น คำเรียกชื่อเหล่านี้ ล้วนสัมพันธ์กับสภาพความเปลี่ยนแปลงที่กล่าวมานั้น ไม่นับแต่ก็แง่หนึ่ง ความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ซึ่งปรากฏขึ้นในสภาพแวดล้อมที่มนุษย์ต้องอาศัย และในสภาพชีวิตที่มนุษย์จะต้องเผชิญนั้นมีมากมายหลายประการ เฉพาะที่เป็นเรื่องสำคัญ เช่น เรื่องข่าวสารข้อมูล เรื่องเทคโนโลยี เรื่องอุตสาหกรรม เรื่องระบบสังคมบริโภค เรื่องระบบแข่งขันในการแสวงหาผลประโยชน์ เรื่องของการปกครองหรือการเมือง โดยเฉพาะระบบประชาธิปไตย ตลอดจนเรื่องธรรมชาติแวดล้อม (ป. อ. ปยุตโต, 2538)

วรรณคดีเป็นเครื่องมือสื่อสารที่สำคัญในการถ่ายทอดความรู้สึก ความนึกคิด และจินตนาการ ผ่านศิลปะที่งดงาม การศึกษาวรรณคดีช่วยให้เราเข้าใจและมองเห็นภาพสังคม วัฒนธรรม การเมือง และเศรษฐกิจของยุคสมัย ผ่านมุมมองของผู้ประพันธ์ และช่วยให้เราเข้าใจความรู้สึกและคิดเห็นของผู้คนต่อสถานการณ์นั้น การวิจารณ์วรรณคดีต้องใช้ทักษะและความรู้ทางทฤษฎีเพื่อให้เกิดความเข้าใจและความชำนาญในการวิจารณ์ ซึ่งผู้อ่านต้องใช้ทั้งไหวพริบ ปฏิภาณ และความชำนาญในการประกอบการวิจารณ์ เพื่อแสดงถึงคุณค่าและอิทธิพลของวรรณคดีที่สำคัญในการสร้างแรงบันดาลใจและส่งเสริมการสร้างงานวรรณกรรมและศิลปกรรมต่าง ๆ ในสังคม

คุณค่าของวรรณคดีไทยต่อวิถีชีวิต

การศึกษาวรรณคดีช่วยให้เรารับรู้ถึงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของทุกสังคม และเข้าใจถึงชีวิตมนุษย์ในแต่ละยุคได้ดียิ่งขึ้น ดังบุญเหลือ เทพยสุพรรณ (2543) กล่าวว่า “ทุกชุมชนทุกสังคมมีวรรณคดีในรูปใดรูปหนึ่ง แล้วแต่ระดับและลักษณะความเจริญของชุมชนหรือสังคมนั้น ๆ สังคมกรีกเป็นสังคมที่เจริญทางศิลปวิทยาการเกือบทุกสาขา ก็ไม่ต้องสงสัยว่าจะมีวรรณกรรมชั้นเยี่ยมยิ่งตกลดลงมาถึงคนในปัจจุบัน สังคมโรมเจริญทางการทหาร กฎหมายและการบริหาร สังคมนั้นก็มิขาดวรรณคดี สังคมอินเดียเจริญทางปรัชญาทางจิตก็มีวรรณกรรมชั้นวิเศษสูง สังคมจีน ญี่ปุ่น ก็เช่นกัน สังคมตะวันตกในปัจจุบันเจริญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หรือวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ก็มีวรรณคดีเยี่ยมยิ่งอีก จึงอาจสรุปได้ว่า วรรณคดีเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตมนุษย์จริง เมื่อวรรณคดีเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตมนุษย์ และเราสนใจกับชีวิตมนุษย์ ก็ต้องศึกษาวรรณคดี นอกจากนี้ วรรณคดีและวรรณกรรมมีคุณค่าและความสำคัญที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม แสดงถึงสภาพสังคม ความเชื่อ การดำเนินชีวิต และยังแสดงถึงความงามทางด้านภาษาแฝงไปด้วยจินตนาการ ความลุ่มลึกของการสรรคำใช้โวหารภาพพจน์ต่าง ๆ ส่งผลต่อจินตนาการและอารมณ์ที่กวีต้องการจะสื่อถึงนำไปสู่การเติบโตทางปัญญา ที่สำคัญวรรณคดีและวรรณกรรมยังแสดงให้เห็นถึงการยึดถือคุณค่าทางคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และความเชื่อของคนในสังคมแต่ละยุคสมัยมีเนื้อหาและข้อคิดที่สนับสนุนให้เข้าใจชีวิตผู้อื่นเพิ่มขึ้น ส่งเสริมให้ผู้อ่านได้พัฒนาสติปัญญาในการนำความรู้ ข้อคิดที่ได้มาพัฒนาเป็นแนวทางการปฏิบัติตนที่เหมาะสมกับตนเอง (อติอร ตัญญาจัน, 2562)

วรรณคดีเป็นศิลปะแห่งการประพันธ์เรื่องราว จากความหมายของวรรณคดี เราจะเห็นได้ว่าคุณค่าโดยตรงของวรรณคดีก็คือ คุณค่าทางอารมณ์ คุณค่าทางภาษา และคุณค่าทางวัฒนธรรม วรรณคดีมีคุณค่าทางอารมณ์ก็เพราะว่าวรรณคดีเป็นงานศิลปะ จึงมุ่งให้เกิดความเพลิดเพลินทางอารมณ์เป็นหลัก มีคุณค่าทางภาษาก็เพราะวรรณคดีอยู่ในรูปแบบภาษา ใช้ภาษาในการถ่ายทอด และช่วยพัฒนาการใช้ภาษาในเวลาเดียวกัน และมีคุณค่าทางวัฒนธรรมก็เพราะวรรณคดีเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมของชนชาติ และในทางกลับกัน วัฒนธรรมของชนชาติก็ถูกจารึกอยู่ในวรรณคดีด้วยเช่นกัน

ภาพที่ 3 วรรณคดีเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตมนุษย์
ที่มา : Hathaichanok Yimchan (2564)

อลงกรณ์ พลอยแก้ว (2564) อธิบายว่า โดยทั่วไปยอมรับกันว่าคุณค่าของวรรณคดีมีหลากหลายด้านดังต่อไปนี้

1. คุณค่าทางอารมณ์ จุดหมายหลักของวรรณคดีคือความเพลิดเพลินอารมณ์ ดังเช่นงานศิลปะอื่น ๆ ที่ก่อให้เกิดความรู้สึกทางอารมณ์แก่ผู้รับรู้ วรรณคดีที่ยิ่งใหญ่ล้วนแล้วแต่ก่อให้เกิดอารมณ์ร่วมแก่ผู้อ่าน ไม่ว่าจะเป็นความสุข ความเศร้า ความยินดี ความโกรธ ความตื่นเต้น หรือแม้แต่ความสงบ การมีอารมณ์ร่วมไปกับบทประพันธ์ของผู้อ่าน ขึ้นอยู่กับทักษะในการประพันธ์เรื่องของกวีผู้รจนา

2. คุณค่าทางปัญญา วรรณคดีแทบทุกเรื่อง ล้วนมีเนื้อหาที่เป็นความรู้สอดแทรกอยู่เสมอ ทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้ในเรื่องต่าง ๆ โดยปริยาย ทำให้เกิดปัญญาหากผู้อ่านขบคิดใคร่ครวญอย่างละเอียดถี่ถ้วน วรรณคดีที่ให้ความรู้ในเรื่องศาสนา เช่น รามเกียรติ์ ไตรภูมิพระร่วง ลิลิตโองการข่งน้ำ มหาเวสสันดรชาดก วรรณคดีที่ให้ความรู้เรื่องการศึกษาสงคราม เช่น สามก๊ก ราชาริราช วรรณคดีที่ให้ข้อคิดเตือนใจ เช่น โคลงโลกนิติ เป็นต้น

3. คุณค่าทางศีลธรรม หรือคุณค่าในการจรรโลงสังคม เมื่อคนมีความประพฤติอยู่ในศีลในธรรม หรือแม้จารีตประเพณีอันดี ก็ทำให้สังคมเกิดความผาสุก วรรณคดีส่วนมาก โดยเฉพาะวรรณคดีเก่าแก่ มักจะเชิดชูคุณธรรมความดีของตัวละคร เพื่อให้ผู้อ่านซึมซับความดีนั้น ๆ และประพฤติปฏิบัติตาม หรือแม้แต่ความประพฤติของตัวละครที่บางครั้งเลวทราม ก็ยังสามารถยกเป็นตัวอย่างที่ไม่ควรปฏิบัติตามได้ เพราะตัวละครนั้น ๆ มักประสบชะตากรรมที่ไม่ดี

4. คุณค่าทางวัฒนธรรม วรรณคดีเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมของแต่ละชนชาติ และยังเป็นบันทึกทางวัฒนธรรมที่บอกเล่าความรู้เกี่ยวกับคนรุ่นก่อน ทั้งวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ความเชื่อ ประเพณี ค่านิยม ที่ผู้อ่านสามารถสืบสาวหรือเชื่อมโยงอดีตหรือรากเหง้าของตนเองได้ วรรณคดีที่โดดเด่นในด้านวัฒนธรรม เช่น นิราศต่างๆ ของสุนทรภู่ ขุนช้างขุนแผน สวัสดิรักษา สุภาษิตสอนหญิง กาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน กาพย์เห่เรือ เป็นต้น

5. คุณค่าทางประวัติศาสตร์ แม้วรรณคดีจะมีได้มุ่งให้ข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์อย่างถูกต้องตามจริง แต่วรรณคดีหลายเรื่องก็ใช้ข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์เป็นข้อมูลพื้นฐานในการประพันธ์ บางครั้งเราจดจำประวัติศาสตร์ได้จากกรอ่านวรรณคดี มากกว่าการอ่านพงศาวดารเสียอีก วรรณคดีที่เน้นบอกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ เช่น ลิลิตตะเลงพ่าย ลิลิตยวนพ่าย เป็นต้น หรือแม้แต่วรรณคดีที่เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับเทพและอมนุษย์อย่างรามเกียรติ์ ก็มีการศึกษากันว่า น่าจะเป็นการแต่งเรื่องจากเค้าโครงทางประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นจริง ในช่วงยุคที่ชนชาติอารยันอพยพเข้ามาครอบครองพื้นที่ที่เป็นอินเดียในปัจจุบัน

6. คุณค่าทางจินตนาการ เนื่องจากวรรณคดีเป็นเรื่องแต่งขึ้น โดยอาจจะอิงมาจากเรื่องจริงหรือไม่ก็ได้ ทำให้ผู้แต่งต้องใส่จินตนาการที่กว้างไกลลงไปในงานประพันธ์ เมื่อผู้อ่านได้อ่านวรรณคดีเรื่องนั้น ๆ ก็จะมีสัมผัสจินตนาการของผู้แต่งและอาจจินตนาการต่อยอดออกไปได้อีกด้วย ซึ่งจินตนาการเป็นทักษะที่สำคัญอย่างหนึ่งที่เราควรมี เพราะมีหลายต่อหลายครั้งที่จินตนาการได้ช่วยให้เราก้าวออกจากกรอบความคิดเดิม ๆ ได้ ทำให้เราแก้ปัญหาที่เผชิญอยู่หรือสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ได้ วรรณคดีไทยที่ได้รับการยอมรับว่าโดดเด่นด้านจินตนาการได้แก่ พระอภัยมณีของสุนทรภู่

7. คุณค่าทางทักษะเชิงวิจารณ์ การอ่านวรรณคดีมาก จะทำให้เราพัฒนาทักษะในการวิพากษ์วิจารณ์ เช่น เราเกิดความไม่เห็นด้วยกับเนื้อเรื่องหรือแนวคิดบางอย่างที่วรรณคดีหนึ่ง ๆ เชิดชูว่าถูกต้อง อาจเป็นเพราะยุคสมัยที่เปลี่ยนไปทำให้ความเชื่อหรือค่านิยมของคนในสังคมหนึ่ง ๆ เปลี่ยนแปลงไปด้วย เช่น ในปัจจุบันเราอาจไม่เห็นด้วยกับการทำทานด้วยลูกและเมียของพระเวสสันดร ในขณะที่คนสมัยก่อนอาจจะไม่รู้สึกระคายคางใจเมื่ออ่านเรื่องนี้ ทำให้เราเกิดความคิดวิพากษ์วิจารณ์ เป็นต้น

8. คุณค่าทางการใช้ภาษา วรรณคดีถูกถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นด้วยภาษา นอกจากคุณค่าด้านอื่น ๆ ที่จะถูกถ่ายทอดสู่คนรุ่นถัดไปแล้ว การใช้ภาษาในการประพันธ์ที่งดงามก็ได้รับการถ่ายทอดไปสู่คนรุ่นใหม่ด้วยเช่นกัน การอ่านวรรณคดีมาก จะทำให้เราจดจำกลวิธีการร้อยเรียงถ้อยคำที่สวยงาม คมคาย และนำมาใช้พัฒนางานเขียนของตนเองได้ต่อไป

9. คุณค่าที่เป็นแรงบันดาลใจให้เกิดการสร้างวรรณกรรม และศิลปกรรมด้านต่าง ๆ วรรณคดีที่แพร่หลายในสังคมชนชาติหนึ่ง ๆ มาเป็นเวลายาวนาน อดไม่ได้ที่จะส่งผลกระทบต่อวรรณกรรมเรื่องอื่น ๆ ที่มีผู้แต่งตามอย่าง ไม่ว่าจะเป็นการอ้างอิงพื้นหลังของเรื่อง รูปแบบการดำเนินเรื่อง เป็นต้น อีกทั้งงานศิลปะด้านอื่น ๆ ที่ศิลปินบรรจงรังสรรค์ขึ้นด้วยความซาบซึ้งใจ ประทับใจในวรรณคดีต้นแบบ วรรณคดีของไทยที่มีอิทธิพลต่อวรรณคดี และวรรณกรรมอื่น รวมทั้งศิลปกรรมต่างๆ มากที่สุดก็คือ รามเกียรติ์นั่นเอง

จากที่กล่าวมาข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า วรรณคดีและวรรณกรรมนั้น มีคุณค่าทางอารมณ์สร้างความปลอดภัยเพลิดเพลินแก่ผู้รับรู้ มีคุณค่าทางปัญญาโดยให้ความรู้ผ่านเนื้อหาที่แทรกอยู่เสมอ มีคุณค่าทางศีลธรรมเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของแต่ละชนชาติ ทำให้เกิดจินตนาการและการวิจารณ์ที่เป็นแรงบันดาลใจในการสร้างวรรณกรรมและศิลปกรรมต่าง ๆ เป็นต้น

การศึกษาวรรณคดีและวรรณกรรมไทยในปัจจุบัน

วรรณคดีและวรรณกรรมปัจจุบัน หมายถึง วรรณกรรมที่มีรูปแบบ แนวคิด และเนื้อเรื่องแตกต่างไปจากเดิม และมีเงื่อนไขเวลาเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งยังไม่อาจกำหนดเวลาไปได้แน่ชัดว่าเริ่มตั้งแต่เมื่อใด ผู้รู้บางท่านกำหนดระยะเวลาตั้งแต่รัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นต้นมา เนื่องจากมีอิทธิพลของวรรณกรรมตะวันตกเข้ามาแล้ว บางท่านกล่าวว่าวรรณกรรมปัจจุบันจริง ๆ ควรเริ่มตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลรัชกาลที่ 8 แห่งราชวงศ์จักรี เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งบางครั้งก็เรียกว่าวรรณกรรมร่วมสมัย เพราะอยู่สมัยเดียวกัน ส่วนผู้ศึกษารายละเอียดของวรรณกรรมปัจจุบัน มักแบ่งระยะเวลาเพื่อศึกษาออกเป็น 2 ช่วง คือ ระยะเวลาแห่งวรรณกรรมปัจจุบัน เริ่มที่สมัย รัชกาลที่ 4 เป็นต้นมา และช่วงระยะเวลาวรรณกรรมปัจจุบันที่แท้จริง เริ่มตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 8 มาจนถึงปัจจุบัน (ไพโรธ เลิศพิริยกุล, 2539)

จากกระแสวัฒนธรรมต่างประเทศที่เข้ามาหลายรูปแบบ โดยเฉพาะทางด้านสื่อและเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลกับทุกภาคส่วน จึงทำให้หลายฝ่ายร่วมมือกันเพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาโดยหันกลับไปให้ความสำคัญแก่ความเป็นไทยและการสืบทอดภูมิปัญญาไทยอย่างแท้จริง ตั้งแต่ในระดับนโยบาย ดังจะเห็นได้จากกฎหมาย

สำคัญหลายฉบับ อาทิ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ที่เน้นให้ประชาชนและองค์กรต่าง ๆ มีส่วนร่วมสนับสนุนและร่วมมือในการทำนุบำรุงมรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้อยู่ในสังคมโลกได้อย่างภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ของตน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี, 2545) ต่อเนื่องมาจนถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ที่ยังคงมุ่งเน้นให้เกิดการเตรียมความพร้อมและสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ประชาชน โดยนำมิติทางวัฒนธรรมมาสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อให้ประชาชนพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ (ธีรพงษ์ มหาวีโร, 2550)

จากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมดังกล่าว ทำให้ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา การพัฒนาประเทศท่ามกลางสังคมสมัยใหม่ โดยการใช้กระแสวัฒนธรรมพื้นถิ่น เพื่อต่อยอดกับวัฒนธรรมกระแสนิยม จึงมีให้เห็นเป็นระยะ ๆ ในแผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. 2550-2559) ก็ได้กล่าวถึงแนวทางการแก้ปัญหาจากผลกระทบของสังคมโลกาภิวัตน์ไว้ว่า “คนไทยต้องมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีความตระหนักรู้และเข้าใจในคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ และสามารถรักษาอัตลักษณ์ของตนท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรมได้” (กระทรวงวัฒนธรรม, 2552)

ถึงแม้ว่าวรรณคดีและวรรณกรรมจะมีความสำคัญ และมีการจัดการเรียนการสอนในทุกระดับชั้น แต่ยังคงพบปัญหาหลายด้านทั้งปัญหาในด้านผู้สอน ผู้เรียน และปัญหาเกี่ยวกับรูปแบบการสอน ที่ครูผู้สอนนำมาใช้ยังไม่หลากหลาย ขาดการให้ผู้เรียนคิดและเชื่อมโยงเข้าสู่ชีวิตจริงโดยผู้เรียนมักจะคิดว่าการเรียนวรรณคดีวรรณกรรมเป็นเรื่องไกลตัว เรียนแล้วนำไปใช้ประโยชน์ไม่ได้ซึ่งการสอนวรรณคดีวรรณกรรมโดยทั่วไปยังเป็นการสอนแบบอ่านเอาเรื่อง มุ่งเน้นให้ผู้เรียนศึกษาคำศัพท์ ท่องจำบทประพันธ์และถอดคำประพันธ์ออกมาในรูปแบบของความเรียงที่มีความสละสลวยมากยิ่งขึ้น วรรณคดีวรรณกรรมเปรียบเสมือนดัชนีบ่งชี้ความเจริญทางด้านวัฒนธรรมของชาติเนื่องจากวรรณคดีได้รับการยกย่องว่าแต่งดีและมีคุณค่า ทั้งนี้ยังแสดงให้เห็นถึงความร่ำรวยของภาษาและความเจริญทางด้านจิตใจ สติปัญญา และจินตนาการ

จุดประสงค์ของการศึกษาวรรณคดีและวรรณกรรมมีหลากหลายและมีทัศนคติที่ตรงกันหลายประการ กล่าวคือนอกจากเพื่อให้เกิดความบันเทิงใจแล้ว ควรได้เรียนรู้วรรณคดีในแง่มุมต่าง ๆ ได้ฝึกอ่าน ฝึกจินตนาการ รู้จักการวิเคราะห์วิจารณ์วรรณคดีเพื่อนำไปสังเคราะห์เป็นความรู้ของตนเองในการปรับใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ชีวิต (อติอร ตัญญาญจน์, 2562)

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมในประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมา มีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากมีการพัฒนาประเทศที่ใช้วัฒนธรรมพื้นถิ่นเพื่อต่อยอดกับวัฒนธรรมกระแสนิยม การศึกษาวรรณคดีและวรรณกรรมยังพบปัญหาหลายด้าน เช่น ความขาดแคลนในการเชื่อมโยงวรรณคดีและวรรณกรรมเข้าสู่ชีวิตจริง ซึ่งมักจะถูกพิจารณาว่าเป็นเรื่องไกลเกินกว่าจะมีประโยชน์ การสอนยังมุ่งเน้นการอ่านและคำศัพท์มากกว่าการเชื่อมโยงความหมายและการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งการศึกษาวรรณคดีและวรรณกรรมเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างคุณค่าทางวัฒนธรรมและการเจริญทางจิตใจของประชาชนไทยในสมัยใหม่ได้อย่างชัดเจน

บทสรุป

วรรณคดีและวรรณกรรมมีบทบาทสำคัญในการสะท้อนสังคมและประวัติศาสตร์ โดยได้รับอิทธิพลจากสังคมและมีส่วนในการสร้างความเข้าใจและการรับรู้ในสังคม ผลงานเหล่านี้เป็นภาพสะท้อนของเหตุการณ์ในอดีตและปัจจุบัน รวมถึงการพัฒนาของชาติ ความสัมพันธ์กับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์และสังคมในแต่ละยุค นักเขียนมีส่วนร่วมในการสร้างผลงานที่สะท้อนสภาพพัฒนาการของชาติและปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การศึกษาวรรณกรรมไทยจึงเป็นการศึกษาประวัติศาสตร์และสังคมไทยอย่างครอบคลุม

นอกจากนี้ วรรณคดียังเป็นเครื่องมือสื่อสารที่ทรงพลังในการถ่ายทอดความคิดและจินตนาการ การวิจารณ์วรรณคดีต้องใช้ทักษะและความรู้เพื่อให้เกิดความเข้าใจและความชำนาญในการวิจารณ์ ซึ่งจะแสดงถึงคุณค่าและอิทธิพลของวรรณคดีในการสร้างแรงบันดาลใจและส่งเสริมการสร้างงานวรรณกรรมและศิลปกรรม วรรณคดีและวรรณกรรมมีคุณค่าทางอารมณ์ ปัญญา ศีลธรรม และวัฒนธรรม โดยสร้างความเพลิดเพลินให้ ความรู้ สร้างจินตนาการ และเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานอื่น ๆ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมในประเทศไทยได้ส่งผลต่อวรรณคดีและวรรณกรรม โดยมีการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมพื้นถิ่นและวัฒนธรรม กระแสหลัก อย่างไรก็ตาม ยังมีปัญหาในการเชื่อมโยงวรรณคดีและวรรณกรรมเข้ากับชีวิตจริง และการสอนที่ เน้นการอ่านและคำศัพท์มากกว่าการเชื่อมโยงความหมายและการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

เอกสารอ้างอิง

- กุหลาบ มัลลิกามาส และวิพุธ โสภวงศ์. (2537). *การเขียน 1*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- จรรยาวรรณ เทพศรีเมือง. (2560). *เอกสารประกอบการสอน รายวิชาวรรณกรรมไทยปัจจุบัน*. อุตรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.
- จิราภรณ์ อัจฉริยะประสิทธิ์. (2564). *เอกสารประกอบการสอน รายวิชาพัฒนาการของวรรณคดีไทย*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ธานีวัฒน์ บุญโต. (2542). *ภาพสะท้อนวิถีชีวิตชาวจีนในวรรณกรรมของ หยก บุรพา* (ปริญญาานิพนธ์การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- ธีรพงษ์ มหาวิโร. (2550). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554)*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เจริญรัฐการพิมพ์.
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ม.ล. (2520). *ภาษาไทย วิชาที่ถูกกลืน*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมส่งเสริมการใช้ภาษาไทย.
- _____. (2543). *วิเคราะห์วรรณคดีไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ศยาม.
- ปรีดา นวลประกอบ. (2542). *แก่นเรื่องจากวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน* (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พระมหาเฉลิมชัย ชยเมธี. (2559). การศึกษาเชิงวิเคราะห์คุณค่าวรรณกรรมและหลักพุทธธรรมที่ปรากฏในกวีนิพนธ์เรื่อง “สามัคคีเภทคำฉันท์”. *วารสารมหาจุฬาริชาการ*, 9(3), 192-206.
- ไพโรธ เลิศพิริยกุล. (2539). *วรรณกรรมปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสงขลา.
- ลิขิต ธีรเวคิน. (2530). *วิวัฒนาการการเมืองการปกครองไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน. (2548). กรุงเทพฯ: โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนโดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2545). *สรุปสาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- อติอร ตัญญาญจน์. (2562). *การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนการสอนวรรณคดีและวรรณกรรมไทยโดยใช้กระบวนการกระจายค่านิยมเพื่อส่งเสริมความซื่อสัตย์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- อลงกรณ์ พลอยแก้ว. (2564). ภาษา วรรณกรรม และวัฒนธรรมไทย ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของโลก. สืบค้นเมื่อ 12 พฤษภาคม 2567 จาก <https://shorturl.asia/AC41R>
- อลงกรณ์ พลอยแก้ว. (2564). วรรณคดี วรรณกรรม และวรรณกรรมท้องถิ่น. สืบค้นเมื่อ 8 พฤษภาคม 2567 จาก <https://www.trueplookpanya.com/learning/detail/34246>
- Hathaichanok Yimchan. (2564). ความงดงามของวรรณศิลป์ในวรรณคดีไทย. สืบค้นเมื่อ 12 พฤษภาคม 2567 จาก <https://www.vlearn.world/education/view/85>
- Xu, W. (2555). ภาพสะท้อนการก่อสร้างตัวของคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทยจากนวนิยายไทย (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.

ความหมายที่สะท้อนความเชื่อสิริมงคลของป้ายพาณิชย์ย่านทะเลสาบ Hoan Kiem
กรุงฮานอย

Meanings reflecting beliefs in auspiciousness on commercial signs in the area
of hoan kiem lake, ha noi

กมลทรรศน์ ดอกเมฆ

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) วิเคราะห์ลักษณะการใช้ภาษาในการตั้งชื่อร้านค้าย่านทะเลสาบ Hoan Kiem และ (2) วิเคราะห์ความหมายที่สะท้อนความเชื่อสิริมงคลของป้ายพาณิชย์ในย่านทะเลสาบ Hoan Kiem โดยเก็บข้อมูลจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์เจ้าของธุรกิจชาวเวียดนามทั้งหมด 400 ร้าน วิเคราะห์ข้อมูลจากการหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่คำร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า (1) ป้ายชื่อธุรกิจการค้าในย่านทะเลสาบ Hoan Kiem มีการใช้ทั้งภาษาเวียดนาม ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเกาหลีและภาษาอื่น ๆ แสดงให้เห็นลักษณะพหุภาษาในย่านธุรกิจ ในจำนวนนี้ภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อร้านสูงสุด 3 อันดับ คือ ภาษาเวียดนามพบมากที่สุด จำนวน 260 ร้าน รองลงมาคือ ภาษาอังกฤษ จำนวน 52 ร้าน และการปนภาษาเวียดนาม-ภาษาอังกฤษ จำนวน 46 ร้าน (2) ชื่อร้านค้าในย่านทะเลสาบ Hoan Kiem มีหน่วยคำที่มีความหมายสะท้อนความเชื่อสิริมงคลทั้งหมด 116 หน่วยคำ สามารถจัดกลุ่มความหมายได้ 14 กลุ่ม กลุ่มความหมายที่พบมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ กลุ่มธรรมชาติ กลุ่มความดีงามความเจริญรุ่งเรืองและกลุ่มความสุข ตามลำดับ การศึกษาครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าเจ้าของธุรกิจให้ความสำคัญกับการตั้งชื่อร้านค้าที่เป็นสิริมงคลต่อการดำเนินธุรกิจ ทั้งยังสะท้อนแนวโน้มในการตั้งชื่อร้านค้า ความคิด และค่านิยมของชาวเวียดนาม อันเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจในธุรกิจและการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรมเวียดนาม-ไทยต่อไป

คำสำคัญ : การตั้งชื่อ, ความหมาย, ความเชื่อสิริมงคล, ป้ายพาณิชย์

Abstract

This research aimed to 1) analyze characteristics of shop names in the area of Hoan Kiem Lake, and 2) study meanings that reflect beliefs in auspiciousness on commercial signs in the area of Hoan Kiem Lake. Data were collected by interviewing Vietnamese shop owners from 400 shops. Data were analyzed using frequency and percentage. The results were as follows; 1) Business names in the area of Hoan Kiem Lake, different languages including Vietnamese, English, French, Chinese, Japanese, Korean and other languages are used. This indicates that the area of Hoan Kiem Lake is a multilingual community. The most used languages are Vietnamese (260 shops), English (52 shops), and mixed Vietnamese - English (46 shops) respectively. 2) There were 116 words reflecting beliefs in auspiciousness in Vietnamese trade names. The merchant paid much attention to naming auspicious shops for their business. Characteristics of naming auspicious shops could be categorized into 14 groups. The shop owner selected words denoting nature the most, prosperity and happiness respectively. This

research argues that the languages on commercial signs owned by Vietnamese entrepreneurs in the Hoan Kiem Lake community present the popular trend for shop naming, conceptual, and values of Vietnamese people. Moreover, they are beneficial for those interested in business and intercultural learning between Vietnamese and Thai cultures. It is a great way to bridge the cultural gap between the two countries.

Keywords: Naming, Meaning, Auspiciousness, Commercial signs

บทนำ

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามเป็นประเทศหนึ่งในกลุ่มประเทศอาเซียน (ASEAN: Association of Southeast Asian Nations) ที่มีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่โดดเด่น จากข้อตกลงทางการค้าทั้งในและต่างประเทศ การเข้าร่วมระเบียงเศรษฐกิจอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS Economic Corridors) ในการพัฒนาสาทรูปโภคขั้นพื้นฐานหลายแขนง โดยเฉพาะเส้นทางคมนาคมทางถนน สิ่งแวดล้อม และกฎหมาย ทำให้เวียดนามมีการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างก้าวกระโดด ทั้งนี้ ความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างไทย – เวียดนามที่มีมาอย่างยาวนานตั้งแต่การสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูต ในปี พ.ศ. 2519 อยู่ในความสัมพันธ์ระดับที่ตีมาตลอด และมีการแลกเปลี่ยนการเยือนในทุกระดับอย่างต่อเนื่อง

เวียดนามมีประวัติศาสตร์ความเป็นมายาวนานนับพันปี และเป็นอีกประเทศหนึ่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่รับเอาอิทธิพลวัฒนธรรมจีนเข้ามาตั้งแต่อดีต และยังคงมีจารีตวัฒนธรรมที่ตกทอดมาเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตชาวเวียดนามจวบจนปัจจุบัน รวมถึงวัฒนธรรมการตั้งชื่อ

เราจะเห็นได้ว่า ในทุกสังคมต่างให้ความสำคัญกับการตั้งชื่อ ไม่ว่าจะเป็นการตั้งชื่อบุคคลหรือการตั้งชื่อธุรกิจการค้า ในงานวิจัยของวีรัช ศิริวัฒนนะนาวิน (2544) และสมชาย สำเนียงงาม (2545) พบว่า คนไทยมีความเชื่อว่าความหมายของชื่อสามารถน้อมนำชีวิตของเจ้าของชื่อไปในทางที่ดีได้ คนไทยจึงนิยมตั้งชื่อให้มีความหมายที่เป็นสิริมงคล เพื่อสะท้อนความปรารถนาสิ่งดี ๆ เข้ามาในชีวิต ส่วนคนจีนก็มีค่านิยมในเรื่องการตั้งชื่อให้มีความหมายที่เป็นสิริมงคลคล้ายกับคนไทย โดยพบว่า “คนจีนนิยมตั้งชื่อให้มีความหมายสอดคล้องกับความมั่งหวัง อุดมคติ และปณิธานของพ่อแม่และวงศ์ตระกูล เพราะถือกันว่าชื่อที่ดีจะชี้นำอนาคต จึงมักตั้งชื่อที่มีความหมายดีงามเป็นสิริมงคล” (ถาวร สิกขโกศล, 2537: 45-46)

ชุมชนการค้าย่านทะเลสาบ Hoan Kiem หรือทะเลสาบคืนดาบ ตั้งอยู่ในพื้นที่เขตพื้นที่เมืองเก่า ในเขต Hoan Kiem กลางกรุงฮานอย ในอดีตมีการเล่าถึงสถานที่แห่งนี้ว่าเป็นตำนานการสร้างชาติเวียดนามตั้งแต่ศตวรรษที่ 15 ปัจจุบันนอกจากเป็นแหล่งท่องเที่ยวและมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ ทะเลสาบแห่งนี้ยังมีความผูกพันอยู่ในวิถีชีวิตของชาวฮานอย เป็นสถานที่ที่ผู้คนหลากหลายวัย หลากหลายเชื้อชาติมาพบปะสังสรรค์ และเป็นย่านธุรกิจที่สำคัญ ป้ายร้านค้าส่วนใหญ่บริเวณทะเลสาบจึงประกอบด้วยภาษามากกว่าหนึ่งภาษา แต่ละภาษามีหน้าที่ในการสื่อสารกับผู้อ่านซึ่งเป็นผู้รับสารที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาเวียดนามและภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ การตั้งชื่อธุรกิจการค้าก็มีความสำคัญต่อการศึกษาภาษาและวัฒนธรรม กล่าวคือ สามารถสะท้อนความคิด ความเชื่อ อัตลักษณ์ของธุรกิจและลักษณะชุมชน เพราะภาษาเป็นสื่อกลางหลักในการสื่อสารระหว่างเจ้าของธุรกิจและผู้บริโภค

จากความสำคัญของภาษาและความหมายที่ได้กล่าวไปข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษาความหมายที่สะท้อนความเชื่อสิริมงคลของป้ายพาณิชย์ย่านทะเลสาบ Hoan Kiem กรุงฮานอย จะทำให้เข้าใจความคิด มโนทัศน์การมองโลก ค่านิยม และความเชื่อของคนเวียดนามมากขึ้นซึ่งเป็นการทำความรู้จักและเข้าใจ “เขา”

ในฐานะประเทศสมาชิกอาเซียน ตลอดจนเกิดการพัฒนา “เรา” ให้เหมาะสมกับความต้องการของตลาด เศรษฐกิจในมิติของภาษาและวัฒนธรรมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้ภาษาบนป้ายพาณิชย์ย่านทะเลสาบ Hoan Kiem
2. เพื่อศึกษาความหมายที่สะท้อนความเชื่อสิริมงคลบนป้ายพาณิชย์ในย่านทะเลสาบ Hoan Kiem

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้กรอบแนวคิดภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์ (Linguistic landscape) มาใช้ในการศึกษา ความหมายที่สะท้อนความเชื่อสิริมงคลของป้ายพาณิชย์ผ่านการตั้งชื่อ ซึ่งนับเป็นการสร้างอัตลักษณ์ให้กับ สินค้าและบริการต่าง ๆ และสะท้อนให้เห็นความเคลื่อนไหวในเชิงภาษาศาสตร์สังคมได้หลายประการ เพราะ การใช้แผ่นป้ายภาษาที่แตกต่างภาษานั้น เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์กับความหลากหลายทางภาษา (Gorter, 2006: 88) ซึ่งความหลากหลายทางภาษา (linguistic diversity) ที่ปรากฏให้เห็นบนแผ่นป้ายในพื้นที่ สาธารณะ (signs in public spaces) เป็นหลักฐานที่แสดงปรากฏการณ์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ใน สังคมของแต่ละพื้นที่นั้น ๆ และอธิบายภาวะพหุภาษา-พหุวัฒนธรรม ซึ่งเป็นลักษณะของสังคมโลกปัจจุบันที่ เพิ่มมากขึ้น จึงเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นระบบนิเวศน์ภาษาศาสตร์สังคม (sociolinguistic ecology) ของแต่ละ พื้นที่ (Spolsky, 2009) ป้ายจึงเป็นแหล่งข้อมูลประเภทหนึ่งที่สะท้อนบทบาทและสถานะของภาษาในสังคมได้ นอกจากนี้ ยังเป็นการสร้างพื้นที่สาธารณะในเชิงสัญลักษณ์อีกด้วย (Ben-Rafael et al., 2006)

ภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์ผ่านตัวอักษรบนแผ่นป้ายนี้เองที่แสดงให้เห็นปรากฏการณ์บางอย่างอันต่อ เนื่องมาจากการสัมผัสภาษา (language contact) โดยเฉพาะการปนภาษา (language mixing) นอกจากนี้ ภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์ยังทำให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งที่มีคุณค่าต่อสถานการณ์ภาษาในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง รวมทั้งเป็นแนวทางการศึกษาภาษาอีกทางหนึ่งที่นักภาษาศาสตร์ใช้ศึกษาภาษาในเขตชุมชนเมือง (Metro Linguistics) ด้วยแนวคิดที่ว่า ภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์เกิดจากภาษาที่ปรากฏในพื้นที่สาธารณะของเมืองหรือ ชุมชนนั้น ๆ นอกจากนี้ สังคมเมืองในปัจจุบัน มักจะมีผู้คนหลากหลายเชื้อชาติหลากหลายวัฒนธรรมมาอาศัย อยู่ร่วมกัน ดังนั้น ภาษาที่ใช้สื่อสารในพื้นที่สาธารณะอาจจะมีลักษณะที่แสดงให้เห็นสภาพสังคมและวัฒนธรรม ดังกล่าว กล่าวคือ อาจมีการปนภาษาปรากฏให้เห็นบนป้ายที่แสดงในพื้นที่สาธารณะนั้น ๆ (Shohamy & Gorter, 2009: 1)

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า การศึกษาภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์เป็นวิธีการศึกษาภาษาใน สังคมอีกวิธีหนึ่ง โดยอาศัยเครื่องมือที่ภาษาปรากฏให้เห็นชัดเจนจากป้ายต่าง ๆ อาทิ จากป้ายจราจร ป้ายบอก ทาง ป้ายร้านค้า และป้ายโฆษณา เป็นต้น ในบริเวณชุมชนที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่นหรือบนพื้นที่ สาธารณะในเขตชุมชนเมือง นอกจากนี้ ภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์ยังสามารถบอกข้อมูลที่แฝงอยู่เบื้องหลังภาษาที่ ปรากฏบนป้ายต่าง ๆ ที่ใช้สื่อสารกันได้อีกทางหนึ่งด้วย Wu & Techasan (2016) ได้ศึกษาป้ายชื่อร้านและ วิเคราะห์ภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อในเขตเยาวราช กรุงเทพมหานคร ได้ตั้งข้อสังเกตว่า การศึกษาชื่อ จะสะท้อนให้ เห็นปรากฏการณ์หลายอย่างทางด้านภาษาไม่ว่าจะเป็นภาวะพหุภาษา (Multilingualism) นโยบายทางภาษา (Language Policy) หรือผลจากโลกาภิวัตน์ (Effect of Globalization) ที่มีต่อภาษาต่าง ๆ

การศึกษาภาษาบนป้ายในงานภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์ช่วง 1-2 ทศวรรษที่ผ่านมาพบว่ามีการศึกษาอย่าง แพร่หลายทั้งในและต่างประเทศ ในประเทศอาเซียนเองก็มีการศึกษาอย่างในประเทศสิงคโปร์ เน้นที่การศึกษา

ความหมายของป้ายสาธารณะ มีงานวิจัยเชิงปริมาณหลายชิ้นที่จำแนกป้ายจากพื้นที่ต่าง ๆ ออกเป็นกลุ่มย่อยตามลำดับของภาวะหลายภาษา ในประเทศกัมพูชา Kasanga (2012) ศึกษาภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์ โดยการเก็บข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณ เพื่อสำรวจอำนาจทางภาษาของภาษาเขมรและภาษาอื่นในกรุงพนมเปญ พบว่าบนป้ายต่าง ๆ มีการใช้ภาษาเขมรร่วมกับภาษาอื่นมากที่สุด (ร้อยละ 76) เมื่อพิจารณาด้านวัฒนธรรมชาติพันธุ์ (ethnocultural stereotype) พบว่า ภาษาอังกฤษถูกเชื่อมโยงเข้ากับความทันสมัยของโลก ความรุ่งเรืองและผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ภาษาอังกฤษยังเป็นภาษาที่นิยมใช้ในธุรกิจนานาชาติและในพื้นที่กรุงพนมเปญ ประเทศฟิลิปปินส์ De los Reyes (2014) ศึกษาภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์ในกรุงมะนิลา โดยใช้กรอบแนวคิดการวิเคราะห์การเชื่อมต่อ (nexus analysis framework) เพื่อสำรวจภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์ของสถานีรถไฟ 2 แห่ง และแสดงให้เห็นว่าแม้จะมีการใช้ภาษาอื่น ๆ เช่น ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น หรือภาษาสเปน แต่ป้ายส่วนใหญ่ยังใช้ภาษาอังกฤษ หรือภาษาฟิลิปปิโน หรือใช้ทั้งสองภาษาผสมกัน โดยมีการใช้ภาษาอังกฤษมากกว่า De los Reyes ให้เหตุผลว่า ชาวฟิลิปปินส์มีทัศนคติด้านบวกกับภาษาอังกฤษ กล่าวคือ ชาวฟิลิปปินส์โยงภาษาอังกฤษเข้ากับความหรูหราระดับโลกตะวันตก นอกจากนี้ ภาษาอังกฤษยังให้ความรู้สึกในแง่ของความเจริญ ความเห็นแก่เงินและประชาธิปไตย

ในประเทศไทยมีงานวิจัยที่ศึกษาภาษาและการตั้งชื่อโดยใช้กรอบแนวคิดภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์อย่างในการศึกษาของ กฤตพล วังภูสิต (Wangpusit, 2012) ศึกษาชื่อธุรกิจการค้าในย่านสยามสแควร์: การศึกษาตามแนวภูมิทัศน์เชิงภาษาศาสตร์, จริยา เสียงเย็น (Seangyen, 2015) ศึกษาภูมิทัศน์ทางภาษาจากป้ายโฆษณาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี, Chariya Prapobratanakul (Prapobratanakul, 2016) ศึกษาเรื่อง Hybridity, Language Awareness and Globalization in the Linguistic Landscape of a Local Commercial Neighborhood in Bangkok (การผสมภาษาและความตระหนักถึงชื่อร้านค้าในกรุงเทพฯ) เป็นต้น

วิธีการศึกษา

โครงการวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผสมผสานกับการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ขั้นตอนและวิธีการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูล (Data Collection)

1.1 ศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับชื่อและความหมายจากเอกสารเบื้องต้น

1.2 ศึกษาภาคสนาม (Field Studies) โดยการเก็บข้อมูลจากภาพถ่ายและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจากเจ้าของธุรกิจร้านค้าในย่านทะเลสาบ Hoan Kiem จำนวน 400 ร้าน จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 ร้าน เป็นจำนวนที่เหมาะสมในการใช้เป็นตัวแทนของการศึกษาภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์ของแต่ละพื้นที่เนื่องจากข้อมูลจะเกิดการอิ่มตัว นั่นคือแม้ว่าจะเก็บข้อมูลมากกว่า 400 ร้าน ลักษณะของข้อมูลและภาษาบนป้ายที่ได้มามีลักษณะแบบเดียวกันกับ 400 ร้านแรก

2. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล (Data analysis)

2.1 วิเคราะห์การใช้ภาษาของชื่อธุรกิจการค้าในย่านทะเลสาบ Hoan Kiem

2.2 วิเคราะห์ความหมายชื่อร้านที่สะท้อนความเชื่อสิริมงคล พิจารณาข้อมูลที่ละธุรกิจไปจนครบทุกธุรกิจร้านค้าว่ามีสิ่งใดบ่งบอก หรือสะท้อนวัฒนธรรมการตั้งชื่อในบริเวณพื้นที่ที่ศึกษา แล้วนำมาจัดหมวดหมู่ แจกแจงและนับความถี่ต่อไป

ผลการศึกษา

การวิเคราะห์การใช้ภาษาบนป้ายพาณิชย์ย่านทะเลสาบ Hoan Kiem

รูปแบบการเลือกภาษาที่นำมาใช้ตั้งชื่อธุรกิจบนป้ายพาณิชย์ในย่านทะเลสาบ Hoan Kiem ผลการศึกษาปรากฏ ดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รูปแบบการเลือกภาษาบนป้ายพาณิชย์ในย่านทะเลสาบ Hoan Kiem กรุงเทพมหานคร

รูปแบบการเลือกภาษา บนป้ายพาณิชย์	ความถี่(จำนวนร้าน)	ค่าร้อยละ
ป้ายหนึ่งภาษา	322	80.50
ป้ายสองภาษา	78	19.50
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 1 สามารถสรุปได้ว่า ชื่อธุรกิจการค้าในย่านทะเลสาบ Hoan Kiem จำนวน 400 ร้าน พบรูปแบบการเลือกภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อ 2 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบหนึ่งภาษา จำนวน 322 ธุรกิจ คิดเป็นร้อยละ 80.5 และรูปแบบสองภาษา จำนวน 78 ธุรกิจ คิดเป็นร้อยละ 19.5

ตารางที่ 2 รูปแบบการปรากฏของภาษาบนป้ายพาณิชย์ในย่านทะเลสาบ Hoan Kiem กรุงเทพมหานคร

รูปแบบการเลือก ภาษาบนป้าย	ภาษาที่ใช้	ความถี่ (จำนวนร้าน)	ค่าร้อยละ
ป้ายภาษาเดียว	ภาษาเวียดนาม	260	65
	ภาษาอังกฤษ	52	13
	ภาษาฝรั่งเศส	4	1
	ภาษาอื่น ๆ	6	1.5
ป้ายสองภาษา	ภาษาเวียดนาม-ภาษาอังกฤษ	46	11.5
	ภาษาเวียดนาม-ภาษาฝรั่งเศส	6	1.5
	ภาษาเวียดนาม-ภาษาจีน	2	0.5
	ภาษาเวียดนาม-ภาษาญี่ปุ่น	2	0.5
	ภาษาอังกฤษ-ภาษาจีน	4	1
	ภาษาอังกฤษ-ภาษาญี่ปุ่น	4	1
	ภาษาอังกฤษ-ภาษาสเปน	3	0.75
	ภาษาอังกฤษ-ภาษาเกาหลี	2	0.5
	ภาษาอังกฤษ-ภาษาฮินดี	2	0.5
	ภาษาอังกฤษ-ภาษาอื่น	7	1.75
รวม		400	100.00

จากตารางที่ 2 สรุปได้ว่า ภาษาที่ถูกเลือกใช้มาตั้งชื่อธุรกิจค้าในย่านทะเลสาบ Hoan Kiem มากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ ภาษาเวียดนาม ภาษาอังกฤษและ ภาษาเวียดนามปนภาษาอังกฤษตามลำดับ จะเห็นได้ว่าภาษาประจำชาติ คือ ภาษาเวียดนามนั้นปรากฏและถูกนำมาใช้ในการตั้งชื่อธุรกิจการค้ามากที่สุด จำนวน 260 ร้าน

คิดเป็นร้อยละ 65 ของร้านทั้งหมดอยู่ในรูปแบบของป้ายหนึ่งภาษาที่เลือกใช้ภาษาเวียดนาม รองลงมาคือภาษาอังกฤษ จำนวน 52 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 13 และภาษาเวียดนามปนภาษาอังกฤษ จำนวน 46 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 11 โดยภาพรวมแล้ว การเลือกใช้ภาษาบนป้ายพาณิชย์ในย่านทะเลสาบ Hoan Kiem ภาษาเวียดนาม ยังคงเป็นภาษาที่มีความสำคัญมากกว่าภาษาอื่น แต่ในขณะเดียวกัน ก็พบการปรากฏของภาษาอังกฤษและภาษาอื่น ๆ มากขึ้นเช่นกัน

ภาพที่ 1-2 ตัวอย่างป้ายชื่อร้านภาษาเดียว

ภาพที่ 3-4 ตัวอย่างป้ายชื่อร้านสองภาษา

การวิเคราะห์ความหมายที่สะท้อนความเชื่อสิริมงคลบนป้ายพาณิชย์ในย่านทะเลสาบ Hoan Kiem

จากการวิเคราะห์ความหมายที่สะท้อนความเชื่อสิริมงคลบนป้ายพาณิชย์ย่านทะเลสาบ Hoan Kiem พบว่า ชื่อร้านคำมีหน่วยคำที่มีความหมายที่เป็นสิริมงคลทั้งหมด 116 หน่วยคำ สามารถจัดกลุ่มความหมายได้ 14 กลุ่ม เรียงลำดับจากกลุ่มความหมายที่พบมากไปน้อย ดังที่แสดงในตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 ความถี่และค่าร้อยละกลุ่มความหมายที่มีความสิริมงคลบนป้ายชื่อร้านค้าในย่าน ทะเลสาบ Hoan Kiem

ลำดับ	กลุ่มความหมาย	ความถี่	ค่าร้อยละ
1	ธรรมชาติ	27	23.28
2	ความดีงามและความเจริญรุ่งเรือง	26	22.41
3	ความสุข	12	10.34
4	ความมั่งคั่ง	9	7.76
5	เกียรติยศและอำนาจ	8	6.90
6	ความรู้ความสามารถ	8	6.90
7	กิริยาและคุณลักษณะ	7	6.03
8	ความเชื่อ	6	5.17

ลำดับ	กลุ่มความหมาย	ความถี่	ค่าร้อยละ
9	มนุษย์และชาติพันธุ์	4	3.45
10	ลำดับและจำนวน	3	2.59
11	ทิศทาง	2	1.72
12	สิ่งของ	2	1.72
13	การดำรงอยู่	1	0.86
14	กฎระเบียบ	1	0.86
	รวม	116	100.00

จากตารางที่ 3 สามารถจัดกลุ่มความหมายชื่อร้านค้าที่มีความหมายเป็นสิริมงคลได้ 14 กลุ่มความหมาย โดยกลุ่มความหมายที่พบมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติ พบจำนวน 27 หน่วยคำ คิดเป็นร้อยละ 23.28 กลุ่มความหมายเกี่ยวกับความดีงามความเจริญรุ่งเรือง พบจำนวน 26 หน่วยคำ คิดเป็นร้อยละ 22.41 และกลุ่มความหมายเกี่ยวกับความสุข พบจำนวน 12 หน่วยคำ คิดเป็นร้อยละ 10.34

ตารางที่ 4 แสดงการจัดกลุ่มความหมายของคำศัพท์ที่สะท้อนความเชื่อสิริมงคลบนป้ายพาณิชย์

ลำดับ	กลุ่มความหมาย	คำศัพท์	ตัวอย่างชื่อร้านค้า	
1	ธรรมชาติ	น้ำ	Thủy (น้ำ), Hà, Giang (แม่น้ำ), Hải (ทะเล)	Khánh Thủy, Hải Kinh, Ha Thanh Boutique
		ลม	Phong (ลม)	Hiệu kính Hiếu Phong
		เมฆ	Vân (เมฆ)	Vân Art Gallery, Thu Vân
		ภูเขา	Sơn (ภูเขา), Thạch (ศิลา)	Kính Mắt Hùng Sơn
		ป่าไม้	Lâm (ป่า)	Thành Lâm
		หิมะ	Tuyết (หิมะ)	Minh Tuyết
		ต้นไม้ ดอกไม้	Hoa (ดอกไม้), Cúc (เบญจมาศ), Hồng (กุหลาบ), Lan (กล้วยไม้), Liên (ดอกบัว), Quỳnh (ดอกไม้ชนิดหนึ่ง), Diệp (ใบไม้)	Souvenirs Shop Ngọc Diệp, Hoa quả dâm Hoa Béo, Ngọc Lan Jewelry, Hà Cúc
		สัตว์	Dẫn (เสือ), Oanh, Yến (นกชนิดหนึ่ง)	Hiệu chè bà Dẫn, Oanh Thu
		ฤดูกาล	Xuân (ฤดูใบไม้ผลิ), Thu (ฤดูใบไม้ร่วง)	Thu Hà, Xuân, Vạn Xuân Foot Care
		วันเวลา	Mai (รุ่งอรุณ, วันพรุ่งนี้)	Hair Salon Ngọc Mai
		ระบบสุริยะ	Dương (พระอาทิตย์), Nhật (พระอาทิตย์, กลางวัน), Nguyệt, Trăng (พระจันทร์)	Dương Quyên, Nhật Linh, Shop Thanh Nguyệt

ลำดับ	กลุ่มความหมาย	คำศัพท์	ตัวอย่างชื่อร้านค้า
2	ความดีงามและความเจริญรุ่งเรือง		
	คุณธรรม, ความดี	Đức (คุณธรรม), Hiền (อ่อนโยน, คุณธรรม), Hiếu (ความกตัญญู), Luân (คุณธรรมจริยธรรม), Nghĩa (ความหมาย, การปฏิบัติตามสิ่งที่ถูกต้อง), Trung (กลาง, ความซื่อสัตย์), Thuần, Thanh (บริสุทธิ์), Hào (ความดีงาม)	Nhà may Đức Trạch, Đức Thuần, Hiệu kính Thành Luân, Kính Mắt Thành Hiếu, vàng Đức Trung
	ความงาม	Mỹ (สวยงาม), Nga (ความงามของผู้หญิง), Quyên (ความงาม), Tú (สง่างาม, ดีงาม)	Bánh Bao Mỹ An, Dương Quyên, Anh Tú Bakery, Thạch Tú
	ความสว่าง	Quang (แสงสว่าง), Hiền (ความรุ่งโรจน์), Huy (แสงสว่าง, รัศมีอันรุ่งโรจน์)	Vàng Duy Quang, Hiệu kính Quang Vĩ
	ความเจริญรุ่งเรือง	Hung (ความเจริญรุ่งเรือง), Thịnh (รุ่งเรือง), Tiến (ก้าวหน้า), Lộc (ความเจริญรุ่งเรืองและโชคลาภ)	Đức Thịnh, Phú Hưng, Vở bánh gói Tiến Nga
	ความสมบูรณ์	Toàn (ครบถ้วน), Nguyên (สมบูรณ์)	Toàn Phú, Nguyên Sinh Hà Nội
	ความเป็นเลิศ	Quý (ล้ำค่า), Duy (เอกลักษณ์เฉพาะ)	Cửa hàng kính Đức Quý, Vàng Duy Quang
	ความสำเร็จ	Vinh, Thành (ความสำเร็จ, สิริมงคล)	Kính Mắt Thành Hiếu, Nhà may Vinh Trạch
3	ความสุข		
	ความสงบสุขสันติภาพ	An, Yên (ความสงบสุข), Bình (ความสงบสุข, เสมอภาค, ความยุติธรรม), Song (ความสมดุล), Ninh (ความสงบเรียบร้อย, ความมั่นคง), Công (ความยุติธรรม, เสมอภาค)	AN Handmade, Nhà may An Trạch, Bún Thang cô Bình, SONG THU
	ความรัก	Tình, Thương (ความรัก)	Ngọc Thương
	ความสุข	Hạnh (ความสุข, โชคลาภ), Khánh (งานเฉลิมฉลอง, ความสุขสนุกสนาน)	Khánh Thủy
	คำอวยพร	Thọ (อายุยืนยาว), Phúc (โชคดี)	Kính Mắt Thọ Kim, Phuc Tin
4	ความมั่งคั่ง		

ลำดับ	กลุ่มความหมาย	คำศัพท์	ตัวอย่างชื่อร้านค้า
	อัญมณี	Châu (ไข่มุก), Bích (หยกจีน), Ngọc (หยก), Thúy (อัญมณีล้ำค่า)	Hiệu kính Minh Châu, Ngọc Hiên, Vỏ bánh gỏi Ngọc Bích
	ทรัพย์สินสมบัติ	Kim (ทอง), Ngân (เงิน), Trang (เครื่องประดับ), Bảo (ทรัพย์สินสมบัติ)	Kính Mắt Thọ Kim, Trang Anh, Souvenir Shop Thúy Ngân
	ความมั่งคั่ง	Phú (ความมั่งคั่ง, อุดมสมบูรณ์)	Toàn Phú
5	เกียรติยศและอำนาจ		
	ชัยชนะ	Thắng (ชัยชนะ)	Vỏ bánh gỏi Loan Thắng
	ความยิ่งใหญ่	Vĩ, Vỹ (ยิ่งใหญ่, สง่างาม)	Hiệu kính Quang Vĩ
	พลังกำลัง	Mạnh (แข็งแรง, แข็งแกร่ง)	shop Mạnh Loan
	การต่อสู้ สงคราม	Chiến (รบ, สงคราม)	Chiến Minh
	ความกล้าหาญ	Anh (ผู้กล้าหาญ, มีความสามารถ), Hùng (ความกล้าหาญแข็งแกร่ง), Dũng (ความกล้าหาญ), Hào (กล้าหาญ, วีรบุรุษ)	Vỏ Bánh Gỏi Hùng Thúy, Phan Anh handicraft, Ngọc Anh
6	ความรู้ความสามารถ		
	ปัญญา ความรู้ ความสามารถ	Minh, Tuấn (ฉลาด), Thọ (เชี่ยวชาญ), Trí (ฉลาด, สติปัญญา)	Quang Minh café, Hiệu kính Minh Châu, Tuấn Vân
	การศึกษา	Văn (วรรณกรรม)	Ngọc Văn
	ความคิด	Ý (ความคิดเห็น), Trách (การเลือก), Tuổi (จินตนาการ)	Nhà may Đức Trạch, Nem Nướng Nha Trang Ý Thiên
7	กริยาและคุณลักษณะ		
	กลิ่น	Hương (กลิ่นหอม)	Café Hương, Nhà may Mai Hương
	ขนาด	Quảng (กว้างใหญ่)	Quảng Lan
	คุณลักษณะ	Tân (ใหม่), Tuyến (เส้น)	Tân Việt, Minh tuyến
	กริยา	Phi (บิน, เร็วเหมือนบิน), Thăng (ทะยานขึ้น), Vũ (เต้นรำ)	Khách sạn Thăng Long, Angry Birds Quang Vũ
8	ความเชื่อ		
	สัตว์วิเศษ	Phượng, Phượng (หงส์ไฟ), Loan (หงส์ไฟตัวเมีย), Long (มังกร)	Hiệu kính Ngọc Long, Vỏ bánh gỏi Loan Thăng
	สิ่งเหนือธรรมชาติ	Linh (จิตวิญญาณ, ปาฏิหาริย์), Thiên (สวรรค์, สิ่งศักดิ์สิทธิ์)	Nem Nướng Nha Trang Ý Thiên, Nhật Linh

ลำดับ	กลุ่มความหมาย	คำศัพท์	ตัวอย่างชื่อร้านค้า
9	มนุษย์และชาติพันธุ์		
	มนุษย์	Dân (ประชาชน), Quàn (ทหาร), Hoàng (กษัตริย์)	Bánh Khúc Quàn, Dân chủ handicrafts
	ชาติพันธุ์	Việt (เวียดนาม, คนเวียดนาม)	Tân Việt
10	ลำดับและจำนวน		
	ลำดับ	Nhất (ที่หนึ่ง)	Mỳ Nhất
	จำนวน	Bách (มากมาย), Vạn (หนึ่งหมื่น)	Vạn Xuân Foot Care
11	ทิศทาง	Phương (ทิศ), Nam (ทิศใต้)	Long – Phương, Phương Lan
12	สิ่งของ	Huyền (เชือก, สายธนู, สีดำ), Thư (จดหมาย, บันทึกลับ)	Huyền Nga, Oanh Thư
13	การดำรงอยู่	Sinh (การเกิด, การเติบโต)	Sinh Cafe Travel, Nguyễn Sinh Hà Nội
14	กฎระเบียบ	Lệ (กฎระเบียบ)	Hiệu kính Lệ Thanh

สรุปผลและอภิปรายผล

ผู้วิจัยลงพื้นที่สำรวจและเก็บข้อมูลผ่านการสัมภาษณ์เจ้าของธุรกิจชาวเวียดนาม โดยรวบรวมข้อมูลจากร้านค้าทั้งหมด 400 ร้าน พบรูปแบบการเลือกภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อ 2 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบหนึ่งภาษาจำนวน 322 ธุรกิจ คิดเป็นร้อยละ 80.5 และรูปแบบสองภาษา จำนวน 78 ธุรกิจ คิดเป็นร้อยละ 19.5 ภาษาที่ถูกเลือกใช้มาตั้งชื่อธุรกิจในย่านทะเลสาบ Hoan Kiem มากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ ภาษาเวียดนาม ภาษาอังกฤษและ ภาษาเวียดนามปนภาษาอังกฤษตามลำดับ จะเห็นได้ว่าภาษาประจำชาติ คือ ภาษาเวียดนาม นั้นปรากฏและถูกนำมาใช้ในการตั้งชื่อธุรกิจการค้ามากที่สุด จำนวน 260 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 65 อยู่ในรูปแบบของป้ายหนึ่งภาษา รองลงมาคือ ภาษาอังกฤษ จำนวน 52 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 13 และภาษาเวียดนามปนภาษาอังกฤษ จำนวน 46 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 11 โดยภาพรวมแล้ว การเลือกใช้ภาษาบนป้ายพาณิชย์ในย่านทะเลสาบ Hoan Kiem ภาษาเวียดนาม ยังคงเป็นภาษาที่มีความสำคัญมากกว่าภาษาอื่น แต่ในขณะเดียวกัน ก็พบการปรากฏของภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเกาหลี และภาษาอื่น ๆ มากขึ้นเช่นกัน

ในการเลือกใช้ภาษาบนป้ายพาณิชย์ ผลจากการวิจัยนี้แสดงให้เห็นแนวโน้มที่สำคัญในการใช้ภาษาประจำชาติและภาษาต่างประเทศในการตั้งชื่อร้านค้า หรือใช้ในการสื่อสาร อันจะเห็นได้ว่าการปนของภาษา (Code Mixing and Hybridization) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Snodin et al (2017) ที่ศึกษาการใช้ภาษาในการตั้งชื่อผลิตภัณฑ์ โดยมีการใช้ภาษาไทยหรือภาษาประจำชาติมากกว่าภาษาอังกฤษ เช่นเดียวกับการศึกษาภาษาบนป้ายพาณิชย์ในย่านทะเลสาบ Hoan Kiem กรุงเทพมหานครซึ่งมีการเลือกใช้ภาษาเวียดนามภาษาเดียวมาใช้ตั้งชื่อร้านค้าในสัดส่วนที่สูงกว่าภาษาต่างประเทศภาษาอื่น ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Saisuwan et al. (2019) ซึ่งพบว่าภาษาเวียดนามทำหน้าที่เป็นภาษาหลักที่มีความสำคัญมากที่สุดในทุกแวดวงการใช้ภาษาและในทุกมิติการใช้ภาษา ในฐานะภาษาประจำชาติ ภาษาเวียดนามครอบคลุมพื้นที่การใช้ภาษาที่สำคัญและมีอำนาจในสังคมเวียดนามทั้งหมด เป็นภาษาที่สามารถใช้ได้บริบทที่หลากหลาย โดยไม่มีภาษาอื่นที่ทำหน้าที่ในลักษณะดังกล่าวในระดับที่เทียบเคียงกัน จึงอาจกล่าวได้ว่าภาษาเวียดนามเป็นภาษาประจำชาติที่มีเสถียรภาพสูง และมีสถานะมั่นคงในสังคมเวียดนาม ส่วนภาษาอังกฤษจัดว่าเป็นภาษาต่างประเทศที่

โดดเด่นและได้รับความสำคัญมากที่สุด ผู้ประกอบการร้านค้าให้ความสำคัญกับการสื่อสารหรือเผยแพร่ข้อมูลในสังคมเวียดนามออกสู่สังคมอื่น ผ่านการใช้ภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาต่างประเทศที่มีการใช้แพร่หลายมากที่สุด นอกจากนี้ ยังมีแนวโน้มที่รัฐบาลและประชาชนเวียดนามจะให้ความสำคัญกับภาษาอังกฤษมากขึ้นอย่างต่อเนื่องอย่างไรก็ตาม ภาษาอังกฤษก็ยังคงมีสถานะเป็นเพียงภาษาต่างประเทศ ที่แม้จะได้รับความสำคัญ แต่ก็ได้รับสถานะคนละรูปแบบกับภาษาเวียดนามซึ่งเป็นภาษาประจำชาติ

ในการศึกษาความหมายที่สะท้อนความเชื่อสิริมงคลบนป้ายพาณิชย์ในย่านทะเลสาบ Hoan Kiem สามารถจัดกลุ่มความหมายสิริมงคลได้ 14 กลุ่มความหมาย โดยกลุ่มความหมายที่พบมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติ พบจำนวน 27 หน่วยคำ เช่น Hà, Giang (แม่น้ำ), Hải (ทะเล), Nguyệt, Trăng (พระจันทร์) เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 23.28 กลุ่มความหมายเกี่ยวกับความดีงามความเจริญรุ่งเรือง พบจำนวน 26 หน่วยคำ เช่น Đức (คุณธรรม), Hiên (อ่อนโยน, คุณธรรม), Hiếu (ความกตัญญู) เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 22.41 และกลุ่มความหมายเกี่ยวกับความสุข พบจำนวน 12 หน่วยคำ เช่น An, Yên (ความสงบสุข), Bình (ความสงบสุข, ความเสมอภาค, ความยุติธรรม), Phúc (โชคดี) เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 10.34 ตามลำดับ จากการวิเคราะห์หน่วยคำในแต่ละกลุ่มความหมาย สะท้อนให้เห็นว่าเจ้าของธุรกิจมีความเชื่อว่าการใช้หน่วยคำที่มีความสิริมงคลในการตั้งชื่อจะทำให้ธุรกิจของตนเอง ครอบคลุม รวมถึงลูกค้าที่มาใช้บริการเกิดความเป็นสิริมงคลตามความหมายของชื่อร้านค้า ดังที่ สมชาย สำเนียงงาม (Sumniengngam, 2002: 92) กล่าวว่า “การตั้งชื่อที่มีความหมายเป็นสิริมงคลจะน้อมนำให้ทั้งเจ้าของชื่อและผู้เรียกชื่อนี้ก็ถึงแต่สิ่งที่เป็นสิริมงคลตามชื่อนั้นไปด้วย ส่วนความหมายที่เป็นกาลกิณีในชื่อ คือความหมายที่ผู้ตั้งชื่อพิจารณาแล้วว่าเป็นความหมายไม่ดีหรืออาจมีนัยแฝงอันจะทำให้เจ้าของชื่อประสบแต่ความเดือดร้อนและความทุกข์ได้” ความหมายของชื่อจึงไม่ได้เป็นเพียงสิ่งที่สะท้อนความดีงาม ความเป็นมงคลและความมุ่งหวังของผู้ตั้งชื่อและเจ้าของชื่อนั้น หากแต่ความหมายของชื่อยังเป็นสิ่งสะท้อนถึงความคาดหวังในชีวิต มโนทัศน์การมองโลก ค่านิยม ความเชื่อของคนในแต่ละสังคมอีกด้วย การศึกษาวิจัยนี้ ยังสอดคล้องกับสุวรรณา ตั้งทีชะรักษ์ (Tangteekarak, 2014) ที่พบว่าทั้งคนไทยและคนจีนมีความเชื่อในการตั้งชื่อให้มีความหมายเกี่ยวกับความดีงามและความเจริญรุ่งเรือง ความมั่งคั่ง และธรรมชาติถือว่าเป็นชื่อที่ให้ความสิริมงคลสูงสุด ซึ่งจากการศึกษาการตั้งชื่อร้านค้าในเวียดนามก็มีการใช้กลุ่มความหมายการตั้งชื่อเพื่อความสิริมงคลที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ ความดีงามและความเจริญรุ่งเรืองเช่นเดียวกัน เหตุผลประการหนึ่ง คือ เวียดนามได้รับอิทธิพลวัฒนธรรมจีนเข้ามาตั้งแต่อดีต ทั้งทางความเชื่อทางศาสนา การปกครองและการมองโลก ดังนั้น อิทธิพลความเชื่อของจีนที่ยังหลงเหลือและหลอมรวมกับวิถีชีวิตความเชื่อท้องถิ่น โดยแสดงให้เห็นผ่านป้ายร้านค้าในย่านทะเลสาบ Hoan Kiem

วัฒนธรรมการตั้งชื่อร้านค้าของชาวเวียดนามสะท้อนให้เห็นถึงรากฐานทางวัฒนธรรมที่เก่าแก่ วิถีชีวิตของชาวเวียดนามที่ยังคงผูกพันกับธรรมชาติผ่านการตั้งชื่อ มโนทัศน์การมองโลก ความคิดความเชื่อที่สืบทอดมาตั้งแต่บรรพบุรุษ แม้การตั้งชื่อร้านค้าของชาวเวียดนามจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย แต่ยังคงความเรียบง่าย ไม่ได้สลับซับซ้อนมากขึ้นตามกาลเวลา ดังที่ Humboldt (1988) กล่าวว่า “โลกทัศน์ของบุคคลผูกแน่นอยู่กับความหมายของคำพูดในภาษาของเขา กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เราจะเข้าใจโลกทัศน์การมองโลก ความคิด และความเชื่อของกลุ่มชนใดได้จากความหมายของภาษาที่เขาใช้ ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า การศึกษาความหมายของภาษาจะทำให้เราเข้าใจโลกทัศน์ของผู้ใช้ภาษาในกลุ่มสังคมนั้นได้”

การศึกษาความหมายที่สะท้อนความเชื่อสิริมงคลของป้ายพาณิชย์ย่านทะเลสาบ Hoan Kiem กรุงเทพมหานคร อาจเป็นภาพสะท้อนอีกแผ่นหนึ่งของสังคมโลก ที่เป็นสังคมพหุภาษา-พหุวัฒนธรรม อันเนื่องมาจาก

ชีวิตความเป็นอยู่และการติดต่อปฏิสัมพันธ์กับผู้คนที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ เป็นสังคมที่คนในสังคมยอมรับความทันสมัย (Modernity) ซึ่งความทันสมัยก็ต้องปรับตัวและเปิดรับความเป็นท้องถิ่น (Locality) ขณะเดียวกันในสังคมก็ยังมี การอำรงรักษาและสืบทอดตัวตนผ่านป้ายภาษา ป้ายภาษาเหล่านี้ก็ทำหน้าที่เผยให้เห็นเรื่องราว การเปลี่ยนแปลงและตัวตนของสังคมชาวเวียดนาม ซึ่งภาพสะท้อนนี้ แสดงให้เห็นว่าชีวิตของคนในสังคมยังดำรงอยู่ และมีความเคลื่อนไหวภายในสังคมที่ติดต่อกับสังคมอื่น รวมทั้งสังคมโลกอย่างไม่หยุดยั้ง ภายใต้กระแสการหมุนเปลี่ยนของกาลเวลาที่พัฒนาไปพร้อมกับการขยายตัวของสังคมเมือง

ข้อเสนอแนะ

1. นำข้อมูลที่ได้จากงานวิจัยนี้เป็นข้อมูลพื้นฐาน เพื่อบูรณาการกับการศึกษาภาษาศาสตร์สังคมแขนงอื่น ทั้งนี้เพื่อให้ทราบถึงสถานการณ์การใช้ภาษาปัจจุบัน การศึกษาเชิงนโยบายการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศบูรณาการกับการศึกษาด้านวาทกรรมวิเคราะห์ (critical discourse analysis) เช่น การศึกษาอำนาจของภาษาบูรณาการกับการศึกษาด้านสัญวิทยา (semiology) การศึกษาการสื่อความหมายจากรูปภาพและสัญลักษณ์บูรณาการกับการศึกษาด้านตัวอักษร เช่น ประเด็นศึกษาด้านอักขรวิธี (orthography) และการออกแบบอักษร (typography)

2. ขยายและปรับเปลี่ยนพื้นที่การศึกษาในสังคมอื่น ๆ เพิ่มขึ้น เพื่อเปรียบเทียบผลการศึกษาความเหมือนและต่างจากปัจจัยทางสังคมด้านต่าง ๆ เพื่อต่อยอดการศึกษาในอนาคตต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- De Los Reyes, R. (2014). Language of 'order': English in the linguistic landscape of two major train stations in the Philippines. *Asian Journal of English Language Studies*, 2(1), 24-49.
- Gorter, D. (Ed.). (2006). *Linguistic landscape: A new approach to multilingualism*. Clevedon, UK: Multilingual Matters.
- Humboldt, W. V. (1988). *On language: The diversity of human language-structure and its influence on the mental development of mankind* (P. Heath, Trans.). Cambridge: Cambridge University Press.
- Kasanga, L. A. (2012). Mapping the linguistic landscape of the commercial neighbourhood in central Phnom Penh. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 33(6), 553-567.
- Prapobratankul, C. (2016). Inside the shop names: Hybridity, language awareness and globalization in the linguistic landscape of a local commercial neighborhood in Bangkok. *Manusya: Journal of Humanities*, 22, special issue, 26-37.
- Saisuwan, P., Siwina, P., Tejarajanya, B., & Hengsuwan, M. (2019). *The linguistic situation in Vietnam: The stability of the national language and the importance of English*. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Seangyen, C. (2015). Linguistic landscape on billboards in Mueang District, Udonthani province. *Mekong Chi Mun Art and Culture Journal*, 1(2), 13-36.

- Shohamy, E., & Waksman, S. (2009). Linguistic landscape as an ecological arena: Modalities, meanings, negotiations, education. In E. Shohamy & D. Gorter (Eds.), *Linguistic landscape: Expanding the scenery* (pp. 313-331). New York: Routledge.
- Snodin, N. S., Higgins, J., & Yoovathaworn, S. (2017). How Thai businesses utilize English in their product names. *Kasetsart Journal of Social Sciences*, 38(2), 123-128.
- Spolsky, B. (2009). Prolegomena to a sociolinguistic theory of public signage. In E. Shohamy & D. Gorter (Eds.), *Linguistic landscape: Expanding the scenery* (pp. 25-39). New York: Routledge.
- Sumnienggam, S. (2002). *Linguistic characteristics indicating change in the belief in auspiciousness and inauspiciousness in Thai names* (Doctoral dissertation). Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand.
- Tangteekarak, S. (2014). A comparative study of the meanings of shops' names which reflect Thai and Chinese people's beliefs in auspiciousness. *Institute of Culture and Arts Journal*, 15(2), 45-57.
- Wangpusit, K. (2012). *Business names in the area of Siam Square: A linguistic landscape study* (Master's dissertation). Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand.
- Wu, H., & Techasan, S. (2016). Chinatown in Bangkok: The multilingual landscape. *Manusya: Journal of Humanities*, 22, special issue, 38-52.

หนทางสู่ความสุขแนวพุทธ: การสร้างความอบอุ่นในครอบครัว

The Path to Happiness in Buddhism : Creating Warmth in the family

ปัทมน อติเรกสาร
พระครูสังฆรักษ์เอกภัทร อภินันโท
ประสิทธิ์ แก้วศรี
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

บทความพุทธวิธีทางสู่ความสุข: การสร้างความอบอุ่นในครอบครัวนี้เน้นการสร้างความสุขและความอบอุ่นในครอบครัว มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพุทธวิถีการสร้างความสุขและความอบอุ่นในครอบครัว และเสนอแนวทางในการสร้างความสุขและความอบอุ่นในครอบครัว โดยนำองค์ประกอบของครอบครัวอบอุ่นในเชิงจิตวิทยา มาบูรณาการร่วมกับแนวคิดทางพุทธศาสนา เพื่อเสริมสร้างสังคมที่มีความสุขและเต็มไปด้วยความอบอุ่นในสังคม ครอบครัวเป็นที่ที่เต็มไปด้วยความรักความอบอุ่นซึ่งอยู่บนพื้นฐานความเข้าใจกัน สามีทำหน้าที่ของสามี ภรรยาทำหน้าที่ของภรรยา บุตรธิดาทำหน้าที่ของบุตรธิดาให้สมบูรณ์ชีวิตสมรสจะมีความสุขราบรื่นมั่นคงและยืนยาว

แนวทางในการสร้างความสุขและความอบอุ่นในครอบครัวนั้นคู่สมรสควรมีคุณธรรมที่สมหรือสม่ำเสมอ กัน สร้างความสามัคคีและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างประเสริฐและสมบูรณ์ มีกิริยามารยาท การพูดจาไพเราะ น่ารัก น่านับถือ พูดแต่สิ่งที่ดีงามสิ่งที่เป็นความจริง ให้อภัยต่อกัน รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักดี รู้จักชั่ว รู้จัก สิ่งที่เป็นประโยชน์ ให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิกในครอบครัวในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเงินหรือความรู้ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ โอบอ้อมอารี เสียสละ มีน้ำใจต่อบุคคลในครอบครัวร่วมสุขร่วมทุกข์กัน เสียสละแบ่งปัน ทั้งสิ่งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมเสมอ มีความเสมอภาคและรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง

คำสำคัญ : ความสุขแนวพุทธ, ความอบอุ่นในครอบครัว

Abstract

This article of “Buddhist Path to happiness: the development of family warmth” emphasizes the study of Buddhist way to create happiness and warmth in the family. The study aims to propose guidelines on the development of a happy and warm family by integrating the psychology elements of warm family with Buddhist concepts which are crucial for the strengthen of happy and warm society.

Family is a place full of love and warm based on mutual understanding and being true to one’s duty. The husband fulfills the duty of a husband, the wife fulfills the duty of a wife and the children fulfill their duties which will result in happy, secure and lasting marriage.

As for the guidelines to develop happiness and warmth in the family, the couple should have equality in morales, living consistently in harmony and leading life on divine path. They should have good manners and courtesy, well-spoken of good and truthful things, be nice and respectable and full of forgiveness. They should be logical, able to distinguish between good and evil and know the merits.

Keywords: Buddhist happiness, family warmth

บทนำ

ครอบครัวต้องได้รับการตอบสนองต่อความจำเป็นขั้นพื้นฐานของการดำรงชีวิตมนุษย์ รวมถึงความสามารถในการทำหน้าที่ของครอบครัวต่อสมาชิกของครอบครัวและสังคม ทำให้ครอบครัวสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี และพร้อมที่จะพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ และการปรับตัวให้เกิดสมดุลในการดำเนินชีวิตครอบครัว มีสุขภาพสมบูรณ์ แข็งแรง ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และจิตวิญญาณ

ปัจจุบันมักเกิดปัญหาสัมพันธ์ภาพครอบครัว ครอบครัวมักใช้ชีวิตในลักษณะต่างคนต่างอยู่ ปัญหาด้านปัจจัย 4 และการทำงาน ส่วนเรื่องปัญหาของชีวิตคู่ ไม่ค่อยจะมีปฏิสัมพันธ์กัน ปัญหาภายในครอบครัวเป็นเรื่องที่จะต้องมีการพูดคุยแก้ไขกันไปตามบริบทความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ซึ่งก็มีความแตกต่างกันไปตามปัญหาที่คู่สามีภรรยาแต่ละคู่ต้องเผชิญและกำลังเป็นปัญหาที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างมาก เพราะปัญหาดังกล่าวนำไปสู่วิกฤตปัญหาทางสังคมต่างๆ เช่น ปัญหาการหย่าร้าง ปัญหาการทารุณกรรมในครอบครัว ปัญหาการล่วงละเมิดทางเพศ ปัญหาสิทธิเด็กและสตรี ปัญหาวัยรุ่น เป็นต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้น และอาจเป็นแนวทางนำไปสู่ปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด และการพนันต่อไปได้ พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิมลฉัตร (มีกุล) (Meekull, 2561: 1) กล่าวว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัวไทยในปัจจุบัน ส่วนหนึ่งเกิดจากค่านิยมและการประพฤติปฏิบัติบางประการที่มีการสืบทอดกันจากรุ่นหนึ่ง ค่านิยมที่เห็นชัดเจนก็คือการยกให้ชายเป็นใหญ่กว่าหญิง ยอมรับให้ชายสามารถใช้ชีวิตอย่างเป็นอิสระและมีบทบาทส่วนร่วมในกิจกรรมประจำวันของครอบครัวน้อยเกินไป สิ่งเหล่านี้ทำให้ชายสร้างปัญหาครอบครัวในรูปแบบต่างๆ อาทิ เช่น การดื่มสุรา เจ้าชู้ การเที่ยวโสเภณี การมีภรรยาน้อย การทุบตีหรือทำร้ายสมาชิกในครอบครัว การหย่าร้าง หรือการทอดทิ้งครอบครัว จากปัญหาดังกล่าว เป็นผลให้ครอบครัวขาดความสมดุล และนำไปสู่การเผชิญปัญหาที่สลับซับซ้อนหลากหลายยิ่งขึ้นในสังคมไทยได้แก่ ปัญหาครอบครัวแตกแยก ปัญหาเด็กถูกทอดทิ้ง ปัญหาผู้สูงอายุขาดการดูแล ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของวัยรุ่นปัญหายาเสพติดและอื่นๆ ตามมา

พระครูนิภาสธรรมาธิมุต (อำพร ปริมุตโต) (Parimutto, 2553: 1) กล่าวว่าความผูกพันกับวิถีชีวิตคนไทยตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย การดำเนินชีวิตด้วยการนำหลักธรรมทางศาสนามาเป็นแนวทางปฏิบัติเป็นการชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของจริยธรรมบุคคลและสังคมที่ต้องมีศาสนาเป็นแกนหลัก ดังนั้นการดำเนินชีวิตของคนไทยจะควบคู่ไปกับศาสนา ซึ่งพุทธวิถีการสร้างความสุขและความอบอุ่นในครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังจริยธรรมจนทำให้สังคมมีความสงบร่มเย็นมีความสุข ผู้เขียนนำเสนอแนวทางในการสร้างความสุขและความอบอุ่นในครอบครัวมาเป็นครรลองชีวิต เป็นหนทางสร้างความสุขให้ดำรงดำเนินชีวิตให้ชีวิตครอบครัวอบอุ่นครอบครัวและมีคุณภาพชีวิตที่ดี

ลักษณะของครอบครัวในสังคมไทย

ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานของสังคมที่มีความสำคัญที่สุด ประกอบด้วย บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยทั่วไปแล้วประกอบด้วยครอบครัว บุตร พ่อแม่ และพี่น้องเป็นหลัก มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันและมีข้อตกลงในการที่จะใช้ชีวิตร่วมกัน มีความผูกพันแบ่งปันความห่วงใยในการพัฒนาการของสมาชิกในครอบครัว กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จัดทำนโยบาย และยุทธศาสตร์การพัฒนาสถาบันครอบครัวแบ่งครอบครัวเป็น 3 รูปแบบหลักๆ ได้แก่ 1. ครอบครัว

เดี่ยว 2. ครอบครัวขยาย 3. ครอบครัวลักษณะเฉพาะ ซึ่งบทบาทและหน้าที่ต่างๆ ของครอบครัวนั้นล้วนมีอิทธิพลต่อสังคมเพื่อให้สังคมสามารถดำรงอยู่ได้ ครอบครัวเป็นแหล่งของสมาชิกที่ได้รับความรักและความอบอุ่นอย่างบริสุทธิ์ใจ ในการสร้างแรงบันดาลใจหรือความมุ่งมั่น การสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม ทักษะคิด และการสอนให้เกิดทักษะหรือความเชี่ยวชาญ โดยผ่านตัวแทนของการขัดเกลา ได้แก่ ครอบครัว สถานศึกษา เพื่อน ศาสนา และสื่อมวลชน เป็นต้น

ลักษณะสำคัญ ๆ ของครอบครัวไทย ครอบครัวทำหน้าที่อบรมขัดเกลาค่านิยมของครอบครัวและสังคม เป็นที่อบรมขัดเกลาและถ่ายทอดระเบียบทางสังคม ความรู้สึกนึกคิด ทักษะคิด ความเชื่อ ความศรัทธาและวัฒนธรรมจากสมาชิกรุ่นหนึ่ง และหล่อหลอมบุคลิกภาพ คุณลักษณะของสมาชิกของครอบครัว ครอบครัวเป็นที่สำหรับการพักผ่อนและทำกิจกรรมร่วมกัน สิ่งเหล่านี้มีผลต่อพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และจิตใจ ของสมาชิกครอบครัว ในการแสดงบทบาทและพฤติกรรมที่เห็นแบบอย่างจากผู้ใหญ่ที่อยู่ใกล้ชิด โดยทั่วไปพ่อแม่จะเป็นแบบอย่างการแสดงออกในลักษณะต่าง ๆ นอกจากนี้ ครอบครัวยังเป็นสถานที่สร้างคุณภาพชีวิตและคุณลักษณะต่าง ๆ ของสมาชิกในครอบครัวที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาสังคมและชุมชนเช่นเดียวกับสถาบันทางสังคมอื่น ๆ ตามวงจรของชีวิต ตั้งแต่เกิด เจริญเติบโต จนเข้าสู่วัยเรียน วัยทำงาน วัยแต่งงาน เลี้ยงดูลูกของตนเอง ดูแลพ่อแม่เมื่อแก่ชราลง สอนและฝึกให้สมาชิกครอบครัวทุกคน มีบทบาทหน้าที่ในฐานะต่าง ๆ ให้เข้าไปทำหน้าที่และรับผิดชอบในฐานะเป็นสมาชิกของชุมชนหรือสังคมสู่อีกรุ่นหนึ่ง ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานทางการศึกษาของสังคม ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ ฝึกฝน และอบรมให้สมาชิกได้เรียนรู้ระเบียบทางสังคมหรือการขัดเกลาทางสังคม

การใช้ชีวิตคือการแบ่งปันความรู้สึกต่าง ๆ ระหว่างครอบครัว รวมถึงการช่วยเหลือเกื้อกูลดูแลซึ่งกันและกัน พฤติกรรมที่ไม่สอดคล้อง ครอบครัวที่มีวิถีประเพณีต่างกันมาก จำเป็นจะต้องมีการลดข้อขัดแย้งระหว่างกันให้ได้โดยการตระหนักถึงบทบาทที่เปลี่ยนไปหลังแต่งงาน รัฐบาล เย็นใจมา และสุรพล สุยะพรหม (Yenjaima, R., & Suyaporn, S, 2018: 224-238) กล่าวว่า ความแตกต่างของจุดประสงค์ ความเชื่อ และค่านิยมระหว่างบุคคล และกลุ่มบุคคล ความขัดแย้งในสถานการณ์ใดก็ตาม เป็นการแสดงออกของปัจจัยต่างๆ สามีภรรยาหลายคู่ที่ไม่ได้ทำหน้าที่ตามบทบาทที่ยึดถือกันในอดีต ขาดความรับผิดชอบ กรณีที่ครอบครัวฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่สามารถรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนเองได้ ย่อมส่งผลกระทบต่อชีวิตคู่ก่อให้เกิดความไม่เข้าใจ เกิดความรู้สึกถูกเอาเปรียบน้อยเนื้อต่ำใจในชีวิต เพราะภาระหน้าที่ในการดูแลครอบครัวย่อมตกเป็นของอีกฝ่าย ก่อให้เกิดความเหน็ดเหนื่อยในการแบกรับภาระ ส่งผลต่อความมั่นคงในความสัมพันธ์ เพราะจะมีทัศนคติในแง่ลบเกิดขึ้น อุมาพร ตรังคสมบัติ (Trankhasombat, 2545: 76) กล่าวว่า ความขัดแย้งทางอารมณ์เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยากระหว่างสามีภรรยา ความแตกต่างในการโต้ตอบทางอารมณ์ของครอบครัว อาจเป็นสาเหตุนำมาซึ่งความขัดแย้ง และความขัดแย้งจากการขาดความซื่อสัตย์ เป็นสาเหตุสำคัญในความล้มเหลวของชีวิตสมรสเพราะสิ่งที่ตามมาภายหลังจากการนอกใจ คือการขาดความนับถือ ความเชื่อใจระหว่างกันและบานปลายไปสู่ความขัดแย้งในที่สุด สรุปสาเหตุของความขัดแย้งในครอบครัว ประกอบไปด้วยเหตุต่างๆ คือ

1) นิสัยและความเคยชินส่วนตัวของแต่ละฝ่าย ลักษณะนิสัยส่วนตัวเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ครอบครัวเกิดความขัดแย้งระหว่างกันมีจุดเริ่มต้นมาจากการที่คู่ครองมีลักษณะนิสัยและความเคยชินส่วนตัวหรือความชอบและความสนใจที่แตกต่างกัน ซึ่งในกรณีที่ไม่สามารถปรับตัวเข้าหากันหรือยอมรับในพฤติกรรมที่เกิดขึ้นได้นั้นจะส่งผลให้เกิดความขัดแย้งแอบแฝงที่ฝังตัวในความรู้สึกของทั้งสองฝ่าย เนื่องจากความคาดหวังในการวางตัวของอีกฝ่ายไม่ได้รับการตอบสนอง จนกระทั่งหมดความอดทนต่อพฤติกรรมที่มีต่อกัน

2) ขาดความตระหนักในบทบาทและหน้าที่ของตัวเอง ในอดีตการแบ่งหน้าที่บทบาทของสามี ภรรยาจะมีความชัดเจนคือ สามีมีหน้าที่หาเงินมาเลี้ยงดูครอบครัวและเป็นผู้ดำเนินการตัดสินใจต่างๆ ส่วน ภรรยาจะมีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบงานในบ้าน คอยอบรมสั่งสอนลูกๆ ปัจจุบันด้วยวัฒนธรรมที่เปลี่ยนไป การแบ่งหน้าที่ของสามีภรณานั้นก็จะแล้วแต่การตกลงกันในครอบครัว มีคู่สามีภรรยาหลายคู่ที่ไม่ได้ทำหน้าที่ตาม บทบาทที่ยึดถือกันในอดีต

3) การใช้ความรุนแรงตัดสินใจในครอบครัว ความคิดที่ขัดแย้งและการทะเลาะกันถือเป็นเรื่อง ปกติที่คู่สามีภรรยาทุกคู่จะต้องเผชิญ แต่หลายครั้งด้วยอารมณ์โกรธและไม่มีสติ หรืออาจเป็นการผลอพูดจา ยั่วยุให้อีกฝ่ายโมโหในระหว่างโต้เถียงกัน ก็อาจนำไปสู่การลงไม้ลงมือต่อบตี และทำร้ายร่างกาย การแสดง อารมณ์ในทางลบ อาจจะทำให้เกิดความขัดแย้งเพราะความไม่เข้าใจกัน หาก ครอบครัวยุคใหม่ไม่สามารถหาวิธีการแก้ไขและมีการร่วมมือกัน ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นอาจจะขยายเป็นวงกว้าง และส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ในที่สุด สอดคล้องกับทฤษฎีความขัดแย้งระหว่างบุคคลของ

4) อบรมมุข ปัญหาในเรื่องของอบรมมุขเป็นปัญหาที่รุนแรงอย่างมาก การดำเนินชีวิตของคนใน สังคมนั้นส่วนใหญ่อยอมตกอยู่ภายใต้อำนาจของกิเลส ตัณหา คือ ความโลภ ความโกรธ ความหลง ทำให้หลัก ของการดำเนินชีวิตเกิดความผิดพลาดอยู่เสมอ ชีวิตที่ผิดพลาดหลงผิดและมัวเมาหลุมหลงด้วยอำนาจแห่ง อบรมมุขย่อมก่อให้เกิดโทษอย่างมหันต์ โดยในทางแห่งพระพุทธศาสนาแล้วถือว่าอบรมมุขนั้น เป็นต้นเหตุแห่ง ความฉิบหายทั้งปวง เป็นหนทางแห่งความเสื่อมถอยต่อการดำเนินชีวิต ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการเล่นการ พนัน พระพุทธเจ้าทรงตรัสว่าสิ่งเหล่านี้เป็นหนทางแห่งความเสื่อม เป็นหนทางแห่งความไม่เจริญ จัดว่าเป็น อบรมมุขและทรงเห็นโทษที่เกิดขึ้นมาจากเหตุของอบรมมุข ที่มีอยู่มากมายนานับประการ จึงทรงตรัสสอนใน หลักการให้รู้จักการ งดเว้น ละ เลิก โดยทรงชี้ให้เห็นโทษของอบรมมุขนั้นว่ามีโทษอย่างไรและว่าไม่มีประโยชน์ อันใดเลย และอบรมมุขนั้นเมื่อจำแนกออกตามหลักแห่งความสำคัญ เมื่อแยกออกแล้วได้แก่เรื่องของ การพนัน ทุกอย่าง การดื่มสุราและการสังเวยพิศวัตทุกประเภทและสุราในสังคมายังก่อให้เกิดปัญหาลูกโซ่ที่เกี่ยวข้องกันไป หมดแทบทุกเรื่องทั้งความฟุ้งเฟ้อ ความยากจนการแตกแยกของครอบครัว พระพุทธศาสนาได้แสดงหนทาง แห่งความเสื่อม และความพินาศไว้ 6 ประการ เรียกว่า อบรมมุข 6 ได้แก่ 1. การดื่มน้ำเมา การดื่มน้ำเมา หมายถึง การดื่มน้ำเมาที่หมักโดยยังไม่กลั่น ได้แก่ เบียร์ ไวน์ เป็นต้น และการดื่มน้ำเมาที่กลั่นแล้ว ได้แก่ สุรา และยังหมายรวมถึงการเสพสารเสพติดอื่นๆ เช่น ยาบ้า กัญชา เฮโรอีน เป็นต้น 2. การเที่ยวกลางคืน การเที่ยว กลางคืน หมายถึง การออกนอกบ้านในยามวิกาลในแหล่งบันเทิง เพื่อสนองต่อความสุขทางกาย และทางใจ อาทิ ร้านอาหารโอเกะ ร้านเหล้า ร้านเบียร์ เป็นต้น 3. การเที่ยวดูการละเล่น การเที่ยวดูการละเล่น หมายถึง การเที่ยวออกดูการแสดง การบันเทิงต่างๆ ทั้งในเวลากลางวัน และยามวิกาล อบรมมุขในข้อนี้ มิได้ห้ามมิให้ เที่ยวดูเลย แต่พึงให้เที่ยวดูตามกิจที่เหมาะสม เพื่อยังให้เกิดประโยชน์แก่ตนบนพื้นฐานแห่งศีลธรรมเป็นหลัก 4. การเป็นนักเลงการพนัน หมายถึง การชอบเล่นการพนันขั้นต่อมิได้เสีย เช่น เล่นไพ่ เล่นหวย จนถึงขั้นที่ เรียกว่า ผีนั่นเข้าสิง 5. การเกียจคร้านทำงาน หมายถึง การไม่ขยันทำงานตามเวลาและหน้าที่รับผิดชอบ ปล่อยางงานให้คั่งค้าง เหมือน ดินพอกหางหมู คนเกียจคร้านทำงาน 6. การคบคนชั่วเป็นมิตร หมายถึง การ คบคนชั่วหรือคนพาลเป็นมิตร

5) ความไม่ซื่อสัตย์ การนอกใจกันของสามี หรือภรรยา คือปัญหาหลักของการครองรัก คู่รักตกลง ปลงใจที่จะแต่งงานใช้ชีวิตคู่ร่วมกันนั้น ย่อมคาดหวังให้ครอบครัวรักและซื่อสัตย์ต่อตนเองเพียงคนเดียว ปัญหา การนอกใจเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อครอบครัว ภรรยาส่วนใหญ่สามารถอดทนต่อความ

ยากลำบากในการสร้างตัว ความเหน็ดเหนื่อยจากการทำงาน หรือต่อภาระหน้าที่ในการทำงานบ้านดูแลลูก แต่สิ่งที่อาจจะทำให้ภรรยาต้องการยุติความสัมพันธ์กับสามีมากที่สุดก็คือ การที่สามียกย่องหญิงอื่น หรือแอบไปมีความสัมพันธ์กับหญิงอื่นที่ไม่ใช่ตนเนื่องจากการมีบุคคลที่สามเข้ามาในความสัมพันธ์ ได้สร้างความเจ็บปวดและอับอายให้กับภรรยา อีกทั้งทำให้ภรรยารู้สึกว่าสามีหมกมุ่นในตนเอง ครอบครัวบางคู่พบว่าตลอดชีวิตที่อยู่ด้วยกันมาร่วมทุกข์ร่วมสุขกันมา ปัญหาที่ทำให้เกือบจะต้องเลิกกันก็คือการที่สามีไม่ซื่อสัตย์ ไม่มั่นคงในความรัก ซึ่งกรณีที่สามีไม่สามารถปรับปรุงตนเองหรือเปลี่ยนพฤติกรรม ย่อมทำให้ภรรยาเลือกวิธีแก้ปัญหาดังกล่าวโดยการยุติความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน

การสร้างความอบอุ่นในครอบครัว

โดยทั่วไประบบโครงสร้างและบทบาทของสมาชิกในครอบครัวจะมีความสอดคล้องกันต้องมีการประสานความสัมพันธ์กันทั้งระบบ ครอบครัวจะอบอุ่นมั่นคงได้ก็เมื่อสมาชิกในครอบครัวซึ่งประกอบด้วยพ่อแม่ ลูก อยู่ร่วมกันด้วย ความรัก ความเข้าใจ มีเวลาให้กัน เอื้ออาทรต่อกัน ในโครงสร้าง บทบาท และกระบวนการดูแล คีธ (Keith, C., 1995: 179-189) กล่าวว่า สัมพันธภาพที่ดีส่งผลให้กระบวนการดูแลสมาชิกในครอบครัวมีคุณภาพ ในทางตรงข้ามหากสัมพันธภาพในครอบครัวบกพร่องจะก่อให้เกิดความขัดแย้งและพฤติกรรมดูแลที่ไม่เหมาะสม วิลสัน (Wilson, C.H, 1991: 631-640) กล่าวว่า ตัวชีวิตที่เป็นรูปธรรมของการมีครอบครัวที่อบอุ่นและเข้มแข็งประกอบไปด้วย

(1) การแสดงลักษณะพฤติกรรมภายในครอบครัวมีความสัมพันธ์กันหลายบทบาท เช่น การแสดงบทบาทของพ่อ แม่ ที่เป็นทั้งผู้สั่งสอน ผู้ดูแล รวมทั้งการช่วยเหลือเกื้อกูล สมาชิกในครอบครัวให้มีการปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในหลายๆด้าน ส่งผลให้เกิดความเข้าใจ ได้เรียนรู้ค่านิยม ความเชื่อถือ ตลอดจนบุคลิกที่แท้จริงของกันและกัน ครอบครัวจึงมีหน้าที่อบรมขัดเกลาค่านิยมและถ่ายทอดระเบียบของครอบครัว หล่อหลอมบุคลิกภาพ และคุณลักษณะของสมาชิกของครอบครัว ความรู้สึกนึกคิด ทักษะคติ ความเชื่อ ความศรัทธา และวัฒนธรรมจากสมาชิกรุ่นหนึ่ง สิ่งเหล่านี้มีผลต่อพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และจิตใจ ปัจจุบันมักเกิดปัญหาสัมพันธภาพครอบครัว ครอบครัวมักใช้ชีวิตในลักษณะต่างคนต่างอยู่ ปัญหาด้านปัจจัย 4 และการทำงาน มีส่วนเรื่องปัญหาของชีวิตคู่ ไม่ค่อยจะมีปฏิสัมพันธ์กัน นั่นคือ ครอบครัวต้องได้รับการตอบสนองต่อความจำเป็นขั้นพื้นฐานของการดำรงชีวิตมนุษย์ รวมถึงความสามารถในการทำหน้าที่ของครอบครัวต่อสมาชิกของครอบครัวและสังคม ทำให้ครอบครัวสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี และพร้อมที่จะพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ และการปรับตัวให้เกิดสมดุลในการดำเนินชีวิตครอบครัว มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และจิตวิญญาณ เป็นต้นทุนที่ดีในการพัฒนาศักยภาพของคนและครอบครัว ตลอดจนสังคมโดยรวม สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมาน ศิริเจริญสุข (Siricharoenasuk, 2002: 331-342) พบว่า สุขภาวะเป็นการดูแลรักษา การป้องกัน และการเยียวยาทั้งทางด้านร่างกาย สังคม และจิตใจ มนุษย์ทุกคนจำเป็นต้องปฏิบัติประยุกต์ใช้หลักธรรม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการดูแล การป้องกันและการเยียวยาชีวิต โดยเฉพาะทางด้านจิตใจ

(2) การสื่อสารในครอบครัว (Communication) การสื่อสารที่ทำให้ครอบครัวอบอุ่นก็คือ การสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นการสื่อสารทางบวกที่ทำให้เกิดความรู้สึกและความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างสมาชิกในครอบครัวสร้างความสัมพันธ์ในกลุ่มปฐมภูมิ เป็นการสื่อสารแบบเปิด ที่มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างอิสระและกว้างขวาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฬาลักษณ์ ประจะเนย์, (Prachanay, 2557: บทคัดย่อ) พบว่า รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับรูปแบบการดำเนินชีวิตของสมาชิกครอบครัว จะเห็นได้ว่าการสื่อสารมีประโยชน์อย่างยิ่งทั้งต่อครอบครัว บุคคลในครอบครัวสามารถรับรู้

ความรู้สึกนึกคิดและความต้องการของผู้อื่น ก่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือมิตรร่วมกัน ปฏิบัติร่วมกันในครอบครัว หรือมีวินัยในครอบครัว โดยที่พ่อแม่ต้องทำตัวให้เป็นตัวอย่างที่ดีให้ลูกเห็น เพื่อที่สมาชิกในครอบครัวจะได้ปฏิบัติตาม

(3) การแสดงออกทางอารมณ์ (Emotion) ครอบครัวที่มีปัญหาการแสดงออกทางอารมณ์หรือความรู้สึกที่เกิดจากความขุ่นเคืองหรือขัดข้องใจ และเมื่อประสบกับอารมณ์อันไม่พึงปรารถนามากกระทบแล้วเกิดความไม่พอใจ ไม่ชอบใจ ความโกรธจะมีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ความรุนแรงการแสดงออกทางอารมณ์ในครอบครัวอาจเกิดขึ้นจากความรุนแรง ด้านร่างกาย ด้านวาจา หรือการทะเลาะวิวาทในครอบครัว สำหรับปัจจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัวซึ่งสัมพันธ์ภาพที่ไม่ดีจะก่อให้เกิดความขัดแย้ง ระหว่างสามี ภรรยา ปัญหาการแสดงออกทางอารมณ์ไม่เหมาะสมส่วนใหญ่เกิดจากการถูกกดดัน หรือถูกรบกวนทางอารมณ์ ทำให้เกิดภาวะโกรธ หงุดหงิด บางรายอาจแสดงพฤติกรรมความรุนแรงออกมาได้ ซึ่งเป้าหมายของการที่เป็นครอบครัวที่ดีคือการที่มีความสุขและมีความเข้าใจกันในครอบครัวไม่จำเป็นต้องวัดกันด้วยสิ่งภายนอก แต่ว่าเป็นเรื่องของความสุขและความสมัครสมานสามัคคีกันในครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ ช่วยเพล และอภิษฎา ศรีเครือคง (Chuayple & Srikrueadong, 2562: 207-220) พบว่า ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวที่มีผลต่อสุขภาพจิตของวัยรุ่นในเชิงบวก ได้แก่ ด้านการใช้เวลาทำกิจกรรมร่วมกันนอกบ้านกับสมาชิกครอบครัวอย่างมีความสุข ด้านการพูดคุยปรึกษาหารือหรือตัดสินใจร่วมกันด้วยเหตุผลในเรื่องสำคัญของครอบครัว ด้านการแสดงออกถึงความรัก ความเข้าใจ เอื้ออาทรเอาใจใส่กับสมาชิกในครอบครัว ด้านการทำหน้าที่ตามบทบาท หรือความรับผิดชอบของตนเองในครอบครัว และด้านการเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวตามลำดับ ส่วนด้านความรู้สึกขัดแย้งไม่พอใจ ไม่ชอบใจ ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาของครอบครัว

(4) การถ่ายทอดความรู้สึก (Transferability) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการหย่าร้างของคู่สมรสมากที่สุด คือ การไม่สามารถปรับตัวเข้าหากันได้จึงทำให้ไม่สามารถพูดคุยกันอย่างสร้างสรรค์ ปัจจัยที่ทำให้เกิดการหย่าร้างนั้น เป็นปัจจัยทางด้านจิตวิทยามากกว่าที่จะเป็นปัจจัยภายนอก แครนดอล (Crandall RC, 1980: 232-235) กล่าวว่า สาเหตุที่ทำให้คู่สมรสเกิดความขัดแย้งระหว่างกันมีจุดเริ่มต้นมาจากบุคคลมีความแตกต่างกันแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ ภูมิหลัง แบบฉบับ การรับรู้ และความรู้สึกของบุคคล ซึ่งข้อแตกต่างเหล่านี้จะทำให้การอยู่ร่วมกันของสามีภรรยา ซึ่งมีความแตกต่างกันในหลาย ๆ ด้านเกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างกันขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาภรณ์ เจริญประดับ (Rianpradab, 2020: 149-159) พบว่า ความสามารถในการเผชิญปัญหาและการฟันฝ่าอุปสรรค สัมพันธภาพในครอบครัวโดยรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการเผชิญปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จะเห็นได้ว่าความสุขและความอบอุ่นในครอบครัวเป็นที่ต้องการของทุกคนไม่เพียงแต่สร้างความสุข และความมั่นคงให้กับสมาชิกในครอบครัว แต่ยังสร้างพื้นที่ที่เต็มไปด้วยความรักและเชื่อมโยงที่แข็งแกร่ง ครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการสร้างสังคมที่แข็งแกร่งและมีความสุข เป็นศูนย์กลางที่สร้างพื้นที่ให้สมาชิกทุกคนได้เติบโตและพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ครอบครัวที่อบอุ่นมักเป็นสถานที่ที่มีการสื่อสารเปิดเผยและรับฟังอย่างเต็มที่ ดังนั้นเราจะสำเร็จในชีวิตและอาชีพได้อย่างไร เต็มประสิทธิภาพเมื่อมีความสุขและความเข้าใจในครอบครัว

Ogbun and Nimkoff อ่างในธัญญา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา, (Sanitwong Na Ayutthaya, 2545: 129-130) ได้แบ่งหน้าที่ของครอบครัวไว้ 6 ระดับ คือ 1) ให้ความรักความอบอุ่นแก่สมาชิก (Affectional function) 2) หน้าที่ทางเศรษฐกิจ รับผิดชอบในความเป็นอยู่ทางครอบครัว (Economic Function) 3) หน้าที่

เกี่ยวกับสันทนาการ (Recreational function) 4) หน้าที่คุ้มครองป้องกันให้ความปลอดภัยดูแลเอาใจใส่ (Protective function) 5) หน้าที่เกี่ยวกับศาสนา อบรมสั่งสอนให้รู้จัก และปฏิบัติตามหลักศาสนา (Religious function) 6) หน้าที่ในการให้การศึกษา ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม เพื่อให้สมาชิกสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ (Educational function) ดังนั้น ในการอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวที่ดีมีคุณภาพ บุคคลพึงต้องปฏิบัติต่อครอบครัว คือ 1) มีความรักใคร่กลมเกลียว ช่วยเหลือกัน เสียสละไม่เห็นแก่ตัว 2) ยอมรับกติกา ระเบียบของครอบครัว 3) มีความจริงใจและจริงจังต่อหน้าที่ที่รับผิดชอบ 4) ต้องรู้จักตนและเคารพผู้อื่น 5) รู้จักอดทนอดกลั้น ควบคุมอารมณ์ของตนเอง 6) รู้จักใช้เวลาว่างทำกิจกรรมร่วมกัน 7) ปฏิบัติตนให้ถูกต้องดีงามตามหลักพระพุทธศาสนาสิ่งเหล่านี้ถือว่าเป็นแนวทางในการสร้างความเป็นครอบครัวให้มั่นคง

การแสดงลักษณะพฤติกรรมภายในครอบครัว การสื่อสารในครอบครัว การแสดงออกทางอารมณ์ และการถ่ายทอดความรู้สึก การสร้างสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวเกิดขึ้นผ่านการสื่อสารที่เปิดเผยและสร้างความไว้วางใจ สมาชิกในครอบครัวควรสนับสนุนและเข้าใจกันอย่างแท้จริง ให้ความสำคัญและได้รับการรับรู้ช่วยเหลือเสริมสร้างสัมพันธ์ที่แข็งแกร่งในครอบครัว การแก้ปัญหาอย่างสันติสุข การเผชิญกับปัญหาเป็นสิ่งธรรมดาในชีวิตครอบครัว สามารถสร้างพื้นที่ที่อบอุ่น เติบโตและพัฒนาในครอบครัวได้อย่างเต็มศักยภาพ

หนทางสู่ความสุขแนวพุทธ

การเสริมสร้างความสุขในครอบครัวเกิดขึ้นผ่านการสร้างพื้นที่ที่มีความสุขและการแบ่งปันประสบการณ์ที่ดีๆ รวมถึงการสนับสนุนและเติบโตด้วยกัน สิ่งสำคัญที่ช่วยสร้างความสุขในครอบครัวโดยทั่วไป หลักการดำเนินชีวิตในสังคมไทย มีลักษณะการดำเนินชีวิตตามหลักพุทธศาสนาให้สอดคล้องกับความเป็นจริง โดยเน้นกายจิตและสิ่งที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกันในชีวิตต่างๆ พระพุทธเจ้าทรงแสดงสมชิวิกถา คือเหตุที่ทำให้คู่สมรสครองเรือนได้ยืนยาวคุณธรรมประเภทนี้เรียกว่า สมชิวิธรรม มี 4 ประการดังนี้

1. สมศรัทธา มีศรัทธาเสมอกันเคารพในลัทธิศาสนาเดียวกัน มีค่านิยมและรสนิยมทำนอง เดียวกัน หรือพอปรับตัวเข้าหากันได้

2. สมศีลา มีศีลเสมอกันมีความประพฤติดี ตั้งอยู่ในศีลธรรมเหมือนกัน มีกิริยามารยาท และพื้นฐานการอบรมนิสัยเหมือนกัน

3. สมจาคา มีจาคะเสมอกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ โอบอ้อมอารี มีใจกว้าง มีความ เสียสละ มีความพร้อมที่จะช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น

4. สมปัญญา ให้เลือกบุคคลที่มีปัญญาเสมอกัน คือ รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักดี รู้จักชั่ว รู้จัก สิ่งที่เป็นประโยชน์ สิ่งที่ไม่ใช่ประโยชน์ มีการใช้ความคิดเพื่อแก้ปัญหา

หลักธรรมที่สามารถนำมาใช้กับสมาชิกในครอบครัวเพื่อเป็นการเสริมสร้างความสามัคคี หลักธรรมสังคหวัตถุ 4 ประการ สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ประยูร ธมฺมปุตฺโต) เขียนไว้ในหนังสือธรรมานุชีวิต ว่า “ช่วยด้วยเงิน ช่วยด้วยของ ช่วยด้วยถ้อยคำ ช่วยด้วยกำลังแรงงาน ช่วยด้วยการร่วมเผชิญและแก้ปัญหา” โดยสังคหวัตถุ 4 นั้นเป็นหลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจของผู้อื่น เป็นการผูกไมตรีเอื้อเฟื้อเกื้อกูลหรือเป็นการสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน เป็นการสร้างความสามัคคีของสมาชิกในครอบครัว ดังนี้

1. ทาน (Giving) ซึ่งหมายถึง การแบ่งปัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน ถ้าหากสมาชิกในครอบครัวมีการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน ดูแลสมาชิกในครอบครัว และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ก็ย่อมจะเป็นสิ่งที่ทำให้ทุกคนที่ทำธุรกิจครอบครัวมีความรักและสามัคคีกัน

2. ปิยวาจา (Kind Speech) คือ การพูดจาไพเราะ น่ารัก น่านิยม นับถือ การที่สมาชิกในครอบครัวพูดจาไพเราะ น่ารัก ก็จะสามารถครองใจสมาชิกในครอบครัว ซึ่งเป็นการสื่อสาร หรือ

Communication ซึ่งกันและกัน การสื่อสารที่ดีพูดแต่สิ่งที่ดีงามสิ่งที่เป็นความจริง โดยไม่พูดจาใส่ร้าย พูด โทก พูดคำหยาบ และรวมถึงควรเป็นผู้รับฟังที่ดีก็เป็นศิลปะที่จะช่วยลดความขัดแย้งลงได้ การสื่อสาร การ เข้าใจ การยกย่อง สมาชิกในครอบครัว

3. **อัตถจริยา (Doing Good)** ก็คือ การทำตัวหรือประพฤติให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น อัน หมายความว่า สมาชิกในครอบครัวควรจะทำประโยชน์ต่อกัน ต่อส่วนรวมด้วย เป็นการมีความรับผิดชอบทั้ง ส่วนรวมและสังคม ซึ่งก็จะทำให้เกิดประโยชน์ในระยะยาว

4. **สมานัตตา (Even and Equal Treatment)** หมายความว่าถึงมีตนเสมอหรือการทำตัวให้เข้ากันได้ ด้วยการร่วมสุขร่วมทุกข์กัน มีความเสมอภาคและต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง ย่อมสร้างความ สามัคคีให้กับสมาชิกในครอบครัวได้เป็นอย่างดี แม้ประสบปัญหาต่างคนต้องร่วมมือกัน

หลักธรรมพรหมวิหาร 4 ถือว่าเป็นธรรมของผู้ประเสริฐและผู้มีจิตใจยิ่งใหญ่ ย่อมทำให้ผู้ปฏิบัติ สามารถดำรงชีวิตได้อย่างประเสริฐและสมบูรณ์โดยหลักธรรมดังกล่าวอธิบายได้ดังนี้

เมตตา (Loving Kindness) คือ ความรักความปรารถนาอยากให้ทุกคนประสบประโยชน์และ ความสุข ดังนั้น หากสมาชิกในครอบครัวมีความเมตตาต่อกันและต่างคนต่างปรารถนาให้สมาชิกในครอบครัวมี ความสุขข้อพิพาทก็ย่อมไม่เกิดขึ้น ความเมตตาจึงเป็นพื้นฐานสำคัญของครอบครัว ความเมตตา คือ Care and Compassion หรือความเอื้ออาทร จึงมีบทบาทสำคัญ

กรุณา (Compassion) คือ ความสงสารอยากที่จะช่วยเหลือให้พ้นจากความลำบาก เช่น หาก สมาชิกในครอบครัวประสบปัญหา การให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิกในครอบครัวในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น เรื่องการเงิน หรือการให้ความรู้ ก็ย่อมจะสร้างความรู้สึกที่ดีให้แก่สมาชิกในครอบครัว

มุทิตา (Sympathetic Joy) คือ ความเบิกบาน พลอยยินดีเห็นผู้อื่นได้ดี อยู่ดี พร้อมสนับสนุน กล่าวคือ การส่งเสริมสมาชิกในครอบครัวให้ประสบความสำเร็จในทุกเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม หน้าที่การงาน การศึกษา ควรสนับสนุน ยกย่อง ยินดี อันจะทำให้สมาชิกในครอบครัวเกิดกำลังใจและพยายาม ทำหน้าที่ของตนอย่างดีที่สุด

อุเบกขา (Equanimity) คือ ความวางใจเป็นกลาง เป็นการมองตามความจริงโดยวางจิตเรียบ สม่าเสมอมั่นคงเที่ยงตรงดุจตราขึง มองเห็นการที่บุคคลจะได้รับผลดีหรือชั่ว สมควรแก่เหตุที่ตนประกอบ หรือ ทุกอย่างเกิดจากเหตุและปัจจัย พร้อมทั้งจะวินิจฉัยวางตนและปฏิบัติไปตามหลักการ เหตุผลและความเที่ยงตรง สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ประยูร ธมฺมปญฺโญ) ได้กล่าวว่า อุเบกขาที่เกิดจากปัญญาจะช่วยรักษาบุคคล สังคม และธรรม ข้อธรรมใหญ่ที่คุ้มทำอุเบกขาถือเป็นข้อที่สำคัญ เพราะหากมีแต่เมตตา กรุณาและมุทิตาก็อาจจะมี สมาชิกครอบครัวบางคนชอบหวังพึ่งผู้อื่นหรืออาศัยความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ช่วยเหลือกันจนเกินขอบเขต โดยไม่คำนึงถึงหลักการหรือความถูกต้องชอบธรรม

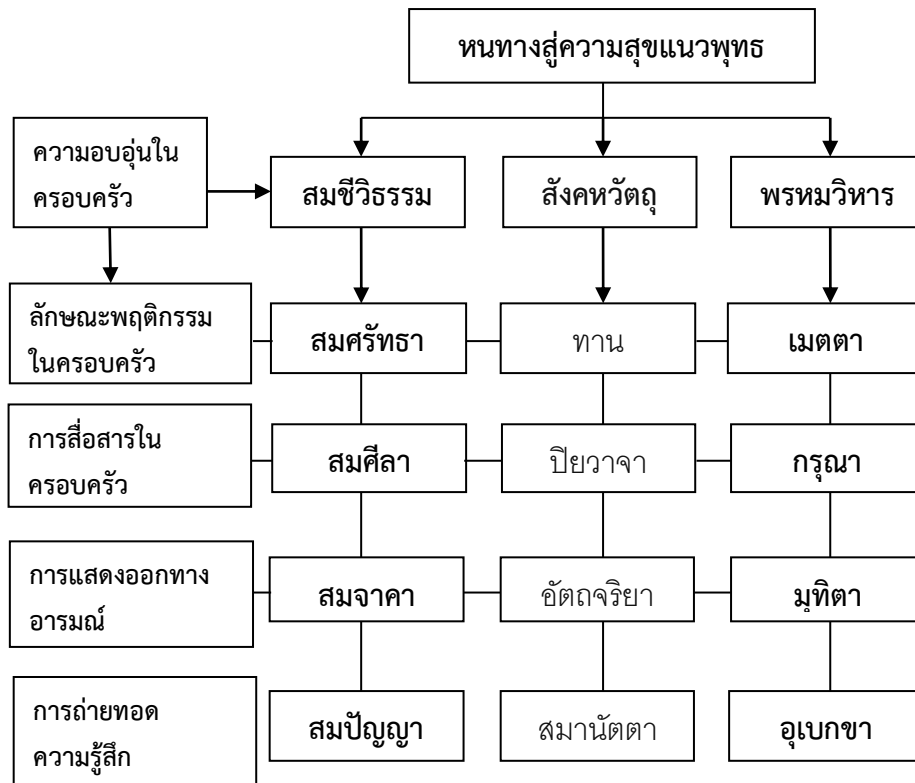
จะเห็นว่าการพัฒนาความสุขในครอบครัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านแนวปฏิบัติทางพุทธศาสนา และคุณค่าของครอบครัว ครอบครัวสามารถเป็นสถานที่ที่เติมเต็มไปด้วยความสุขและความสงบในชีวิตของ สมาชิกทุกคนได้ ดังนั้นการสร้างครอบครัวอบอุ่นและมีความสุขในครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เรามีชีวิตที่มี ความสุขและเติมเต็มไปด้วยความสำเร็จในทุกด้านของชีวิต

บทสรุป

ปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นทุกวันนี้ไม่ว่าจะเป็นปัญหาอาชญากรรม ปัญหาเด็กและเยาวชนกระทำผิด ปัญหา อาชญากรรม ฯลฯ สามารถป้องกันได้ด้วย “การสร้างครอบครัวให้เข้มแข็ง” ครอบครัวเป็นที่ที่เติมเต็มด้วยความ

รักความอบอุ่นซึ่งอยู่บนพื้นฐานความเข้าใจกัน ชีวิตสมรสที่จะมีความสุข ราบรื่น มั่นคงยืนยาวได้นั้น คู่สมรสควรมีคุณธรรมที่สมหรือสม่ำเสมอทั้งความเสมอกันการเสริมสร้างความสามัคคีและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างประเสริฐและสมบูรณ์ ตามลักษณะพฤติกรรมภายในครอบครัว สมาชิกทำหน้าที่ของสามี ภรรยาที่ทำหน้าที่ของภรรยา บุตรธิดาก็ทำหน้าที่ของบุตรธิดาให้สมบูรณ์ สมาชิกในครอบครัวต้องมีการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน ปฏิบัติตนให้สมกับหน้าที่ของตนเองอย่างสมอต้นเสมอปลาย ไม่เอาเปรียบคนในครอบครัว ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบที่ครอบครัวได้วางไว้ มีส่วนร่วมรับผิดชอบกิจกรรมภายในครอบครัว ดูแลสมาชิกในครอบครัวด้วยความรักความปรารถนาอยากให้ทุกคนประสบประโยชน์และความสุขใช้เวลาที่ตีร่วมกันในครอบครัวอย่างสม่ำเสมอ จะช่วยสานสัมพันธ์ภายในครอบครัวให้แน่นแฟ้น มีความเชื่อ ค่านิยมและทัศนคติในการดำเนินชีวิตเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

การสื่อสารในครอบครัว มีกิจกรรมรยาท การพูดจาไพเราะ น่ารัก น่านับถือ พูดแต่สิ่งที่ดีงามสิ่งที่เป็นความจริง ให้อภัยต่อกัน ก็จะสามารถลดความขัดแย้งลงได้ การพูดจาด้วยถ้อยคำไพเราะอ่อนหวาน จริงใจ ไม่พูดหยาบคายก้าวร้าว โดยไม่พูดจาใส่ร้าย พูดโกหก พูดคำหยาบ และรวมถึงควรเป็นผู้รับฟังที่ดี ให้อบรมนิสัย ให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิกในครอบครัวในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเงิน หรือการให้ความรู้ ก็ย่อมจะสร้างความรู้สึกที่ดีให้แก่สมาชิกในครอบครัว การแสดงออกทางอารมณ์ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ โอบอ้อมอารี เสียสละ มีน้ำใจต่อบุคคลในครอบครัว การสละการให้ปันทั้งสิ่งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมเสมอ ไม่ใช่ให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ให้และผู้สละแต่เพียงฝ่ายเดียว ควรพูดคุยเปิดใจในสิ่งที่ต้องการเพื่อไม่ให้เก็บสะสมความไม่พอใจกลายเป็นความขัดแย้ง รับผิดชอบ ประพฤติให้เป็นประโยชน์ต่อสมาชิกในครอบครัว มีความพร้อมที่จะช่วยเหลือให้สมาชิกครอบครัวประสบความสำเร็จในทุกเรื่อง ทำให้สมาชิกในครอบครัวเกิดกำลังใจและพยายามทำหน้าที่ของตนเองอย่างดีที่สุด การถ่ายทอดความรู้สึก การทำตัวให้เข้ากันได้ ด้วยการร่วมสุขร่วมทุกข์กัน มีความเสมอภาคและต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง ให้รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักดี รู้จักชั่ว รู้จัก สิ่งที่เป็นประโยชน์ สิ่งที่ไม่ใช่ประโยชน์ มองตามความจริงโดยวางจิตเรียบสม่ำเสมอมั่นคงตามเหตุและปัจจัยเมื่อครอบครัวเข้มแข็ง สังคมก็จะเข้มแข็ง ประเทศชาติก็จะเข้มแข็งตามไปด้วย ทั้งนี้เพราะครอบครัวที่อบอุ่นถือเป็นเสาหลักของสังคม การได้รับความรัก ความอบอุ่น และความเข้าใจจากสมาชิกในครอบครัวเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเพราะจะช่วยยึดเหนี่ยวจิตใจ รวมทั้งแนวทางปฏิบัติในการดำเนินชีวิตเพื่อให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพของสังคมและประเทศชาติต่อไป

แผนภูมิที่ 1 แสดงบทสรุป หนทางสู่ความสุขแนวพุทธ: การสร้างความอบอุ่นในครอบครัว

เอกสารอ้างอิง

Chulalak Prachanay. (2014). The relationships between family communication patterns, lifestyle, family attachment styles, and social networking behavior and game addiction behavior amongst Thai teenagers in Bangkok metropolitan (ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวรูปแบบการดำเนินชีวิต รูปแบบความผูกพันภายในครอบครัวกับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และการติเกมของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร), Master's dissertation, Bangkok University Bangkok Thailand

Crandall RC. (1980). A behavioral science approach, Massachusetts: Addison-Wesley.

Keith, C. (1995). Family caregiving system : models, resousces, and values. Journal of Marriage and the Family, 57(2), 179-189.

Phrakru nipasdhammathimut (Amporn Parimutto). (2010). Family Conflict Solution Applied From Theravada Buddhism Dhamma (การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวตามหลักธรรมในคัมภีร์ พระพุทธศาสนาเถรวาท), Master's dissertation, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Ayutthaya Thailand.

Phra Methee Waraporn (Sutthat .P.D.9). (2012). Five precepts, five precepts: Enriching human life (เบญจศีลเบญจธรรม : อุดมชีวิตของมนุษย์). 8th, Bangkok: Tonbun Publishing House.

- Phra Vorawat Dhammadinno (Meekull). (2018). The Method of Resolving the Problems of the Family Confliction according to the Buddhist Principle (วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวตามหลักพุทธธรรม). Master's dissertation, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Ayutthaya Thailand.
- Pornthip Chuayple and Apisadha Srikueadong. 2019. The relationship of family members and the mental health of Thai adolescents. Journal of Liberal Art of Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi. 1(3), 207–220.
- Saman Siricharoensuk. (2022). Buddhist Well-Being and Human Security Development (สุขภาวะเชิงพุทธกับการพัฒนาความมั่นคงของมนุษย์), The Journal of Research and Academics, 5(5), 331–342.
- Supaporn Rianpradab. (2020). The Relationship Between Adversity Quotient and Family Relation of supporting Personnels in King Mongkut's University Of Technologynorth Bangkok (ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคกับสัมพันธ์ภาพในครอบครัวของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ). Panyapiwat Journal 12 (2) 149-159.
- Thanya Sanitwong Na Ayutthaya, 2002. Family institutions and the strength of communities and society, (สถาบันครอบครัวกับความเข้มแข็งของชุมชนและสังคม) Master's dissertation, Huachiew Chalermprakiet University, Bangkok Thailand
- Umaporn Trankhasombat. (2002). The Psychology of marriage and marital therapy (จิตวิทยาชีวิตคู่และการบำบัดคู่สมรส), Bangkok ; Santa Printing.
- Wilson, C.H. (1991). Cognitive-behavioral intervention for homebound caregivers of persons with stroke. British Journal of Nursing, 7(11), 631-640.
- Yenjaima R, Suyaporm S. (2018). Conflict in society: theory and solution (ความขัดแย้งในสังคม: ทฤษฎีและแนวทางแก้ไข), Journal of MCU Social Science Review, 7(2): 224-238..

วะบิ-ชะบิ ความงามแห่งชีวิตที่ยั่งยืน
Wabi-Sabi the beauty of sustainable life

จารุวิทย์ อุษมากรกุล
ผศ.ดร. ปิยะมาศ ใจไฝ่
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บทคัดย่อ

บทความ วะบิ-ชะบิ ความงามแห่งชีวิตที่ยั่งยืน เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง แนวคิดทวิภาวะในสุนทรียศาสตร์เซนแบบญี่ปุ่น โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความหมายของแนวคิดวะบิ-ชะบิ 2) เพื่อวิเคราะห์ชีวิตทัศน์แบบเซนผ่านแนวคิดวะบิ-ชะบิ 3) เพื่อเสนอแนวคิดวะบิ-ชะบิ ในฐานะความงามแห่งชีวิตที่ยั่งยืน โดยใช้วิธีการดำเนินวิจัยเชิงเอกสาร หาคความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงเกี่ยวข้องกับวิถีการดำเนินชีวิต

จากผลการศึกษาพบว่า ความงามแบบวะบิ-ชะบิ คือการชื่นชมยินดีสุนทรียภาพความงามชั่วคราว สะท้อนถึงความไม่สมบูรณ์แบบของชีวิตและสรรพสิ่ง มีหลักการและความสัมพันธ์เชื่อมโยงร่วมกับแนวคิดทวิภาวะตามหลักคำสอนของปรัชญาเซน มุ่งทลายความคิดทวิลักษณ์ของปัจเจก เห็นว่าทุกสรรพสิ่งล้วนไม่คงทน ไม่สมบูรณ์แบบ ไม่เสร็จสิ้น เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ความหมายของการมีชีวิตอย่างยั่งยืนแบบวะบิ-ชะบิ เป็นการเข้าใจความจริงของโลกและความชั่วคราวชีวิตในทุกช่วงเวลาตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตายจากไป สามารถที่จะตัดสินใจได้ว่าแท้จริงแล้วอะไรคือสิ่งจำเป็นต่อชีวิตดังนี้ 1) ให้คุณค่ากับความเรียบง่ายในการดำเนินชีวิตและการยอมรับสิ่งที่เกิดขึ้นตามเหตุปัจจัย 2) ให้คุณค่าต่อธรรมชาติและสรรพสิ่งที่อิงอาศัยซึ่งกันและกัน 3) มุ่งปฏิเสธการยึดติดคุณค่าของวัตถุ 4) ตระหนักรู้ถึงความจริงของชีวิตในทุกขณะ วะบิ-ชะบิ เป็นความเข้าใจความงามที่มีความสุขกับความธรรมดา ช่วยยกระดับการมองชีวิตทัศน์ที่มองเห็นความสัมพันธ์กับสิ่งอื่นอย่างเป็นพลวัต และตระหนักถึงความงามของชีวิตในทุกช่วงวัย

คำสำคัญ : วะบิ-ชะบิ, ความงามแบบเซน, ชีวิตที่ยั่งยืน

Abstract

The article Wabi-Sabi the Beauty of Sustainable Life is one part of the research on Concept of Nonduality in Japanese Zen Aesthetics. The objectives of this article are 1) to study the meaning of Wabi-Sabi concept, 2) to analyze the Zen life through wabi-sabi concept and 3) to present the concept of Wabi-Sabi as the beauty of sustainable life. The

methodology used documentary research method to find the relationship related to way of life.

The results indicated that the beauty of wabi-sabi is an appreciation of the transient beauty of the moment that reflects the reality of imperfection in our life and all things. There are principles connected to the concept of non-duality in the Zen philosophy to deny the dualistic thinking of human beings. Seeing all things are impermanent, imperfect, and incomplete. The meaning of Wabi-Sabi sustainable life is understanding the truth of the transient world in every moment from birth until death. This is to be able to decide what is truly necessary for life as follows: 1) The value of simplicity in living life and accepting all things that happen according to their nature. 2) Value nature and all things are interdependent. 3) Reject the value of objects. 4) Be aware of the truth at every moment. Finally, wabi-sabi is an understanding of the beauty at the moment to be happy with the ordinary. It can elevate your perspective of the world that perceives the relationships of all other things dynamically and realize the beauty of every stage in life.

Keywords: Wabi-Sabi, Zen Aesthetics, Way of life.

บทนำ

ท่ามกลางการเติบโตทางเทคโนโลยีและเศรษฐกิจทุนนิยมที่เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว การแลกเปลี่ยนเงิน สินค้า และบริการ การผลิตสินค้าและบริการเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสิ้นเปลือง กลายเป็นส่วนหนึ่งของการให้คุณค่าและความหมายของชีวิตในกระแสการใช้ชีวิตบริโภคนิยมของสังคมปัจจุบัน ผู้คนต่างยอมรับว่าวัตถุ คือ เครื่องแสดงฐานะ ความมั่งมี ให้ความสะดวกสบาย สามารถที่จะเติมเต็มความพึงพอใจในชีวิตจากความต้องการทางวัตถุหรือทางจิตใจ ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่โหยหาความต้องการเกินความจำเป็น ด้วยการเริ่มสะสมสิ่งของ เงินทอง ของมีค่าทางวัตถุและจิตใจ สะสมความมั่งคั่ง และการใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย โดยเฉพาะการแสดงออกสื่อโซเชียลมีเดีย เสพสมการได้รับการยอมรับจากผู้อื่น ความสมบูรณ์แบบ ความสง่า การซื้อสิ่งของภายในบ้านที่มากขึ้นไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตหรือไม่ก็ตาม (เสาวลักษณ์ ผินสันเทียะ, 2561: 1-2) วิถีชีวิตในสังคมบริโภคนิยมจึงยิ่งห่างไกลจากความเป็นหนึ่งเดียวกับธรรมชาติมากยิ่งขึ้น ยึดมั่นถ้อยมั่นในความสมบูรณ์แบบ และตัดสินใจอื่นรอบตัวอย่างไม่มีที่สิ้นสุด สิ่งเหล่านี้ทำให้มนุษย์หลงลืมรากเหง้าในอดีตในการอยู่ร่วมกับธรรมชาติ ในการมองเห็นความหมายคุณค่าของความงามที่แท้ในทุกช่วงเวลาของการดำรงชีวิต และการที่ทำให้ระบบทุนนิยมยังคงหมุนเวียนและเป็นกระแสหลักในการดำรงชีวิตยุคปัจจุบันเป้าหมายของมนุษย์ในกระแสบริโภคนิยมจึงเปรียบเสมือนภาพมายาที่กำลังทำให้เรามอง

โลกอย่างลุ่มหลงวัตถุไปตามกาลเวลา จากชีวิตศน์ในยุคสมัยบริโภคนิยม ผู้วิจัยเห็นว่าหลักแนวคิดสำคัญที่ได้รับอิทธิพลจากปรัชญาเซน ที่ทำให้เกิดการมองโลกและชีวิตของสรรพสิ่ง ต่อต้านแนวคิดทุนนิยมและบริโภคนิยม ผ่านแนวคิด วะปี-ชะปี ความงามของความไม่สมบูรณ์แบบ ในการมองโลกและการแสวงหาความสุขจากการลดทอนให้เหลือเพียงความเรียบง่าย ตัดทอนสิ่งที่ไม่จำเป็นในชีวิตออกไป สู่การค้นพบความงามของการดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่ายที่ยั่งยืน

ดังแนวคิดวะปี-ชะปี มีหลักการดำเนินชีวิตความสอดคล้องกับแนวคิดอทวิภาวะถึงสุนทรียศาสตร์แบบเซน ที่สะท้อนให้เห็นหลักการร่วมกันถึงการดำรงชีวิตอย่างเรียบง่ายและเข้าใจตนเอง (เคมป์ตัน, 2563: 69) คือภูมิปัญญาที่เชิดชูคุณค่า ความงามอันไม่สมบูรณ์แบบ เพื่อเผชิญหน้ากับทุกข์ทอนของความเจ็บป่วยทั้งทางกายและจิตใจ เป็นวิธีมองความงามที่ให้ตัวเองได้ละวางการตัดสินและเลิกแสวงหาความสมบูรณ์แบบอย่างไม่มีสิ้นสุด ถือเป็นกรยอมรับตัวเองในทุกช่วงเวลาของชีวิต ไม่ล่องลอยไปอย่างสูญเปล่า ไม่ใช่การลดระดับมาตรฐานตัวเองหรือละทิ้งปัญหาในชีวิตไป แต่หมายถึงความเข้าใจต่อโลกและสรรพสิ่ง ที่มีใช้ความงามเพียงด้านกายภาพ แต่เป็นพื้นฐานแห่งความจริงของชีวิต ว่าทุกสรรพสิ่งนั้นคือความไม่สมบูรณ์แบบอันสมบูรณ์พร้อม และอีกหลักการมองโลกแบบปรัชญาเซนถึงความจริงแท้หรือสัจจะของสรรพสิ่ง ที่สะท้อนถึงความงามกับความสัมพันธ์ของชีวิตผ่านหลักการมองความจริงสามประการ (เลนาร์ต, 2019: 96-98) ได้แก่

1. สรรพสิ่งทั้งมวลล้วนไม่คงทน (Impermanent) หมายถึงในวาระสุดท้าย สรรพสิ่งทั้งมวลล้วนมาลงเอยที่ความไม่มีอะไร ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนมีอันจะเสื่อมสลายไป ไม่มีสภาพที่จะคงอยู่ได้อย่างถาวร

2. สรรพสิ่งทั้งมวลล้วนไม่สมบูรณ์แบบ (Imperfect) หมายถึงไม่มีสิ่งใดดำรงอยู่โดยปราศจากความไม่สมบูรณ์แบบ สุดท้ายแล้วการมีตำหนิและความไม่สมบูรณ์ย่อมหวนกลับคืนมา

3. สรรพสิ่งทั้งมวลล้วนไม่เสร็จสมบูรณ์ (Incomplete) หมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างรวมทั้งจักรวาลล้วนอยู่ในสภาวะของการเปลี่ยนแปลงไปหรือสูญสลายอยู่เสมอไม่มีวันจบสิ้น

การอธิบายถึงความจริงแท้ของสรรพสิ่งข้างต้น สื่อให้เห็นว่าท้ายที่สุดแล้วสภาวะของแก่นแท้ย่อมปรากฏความจริงต่อทุกสรรพสิ่งที่ล้วนเสมอกัน เป้าหมายของการดำเนินชีวิตต่อความเข้าใจของแนวคิดวะปี-ชะปี จึงเป็นการมองหาคุณค่าและชื่นชมความงามในทุกช่วงเวลาแห่งชีวิตที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบวิถีคิดการมองโลกตรงกันข้ามกับกระบวนการคิดแบบทวิภาวะในสังคมบริโภคนิยมที่ก่อให้เกิดการยึดมั่นถือมั่น สิ่งเหล่านี้ทำให้มนุษย์ลุ่มหลงในคุณค่าความงาม เพราะเกิดการปรุงแต่งด้วยคติแบบทวิภาวะโดยมีทันรู้ตัว ในท้ายที่สุดจากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าวะปี-ชะปี ความงามแห่งชีวิตที่ยั่งยืน ควรค่าแก่การวิจัยในยุคปัจจุบันสังคมปัจจุบัน ในการแสวงหาความหมายและคุณค่าเบื้องหลังของการใช้ชีวิตรูปแบบนี้ถึงความเป็นมาและความสำคัญในประเด็นดังกล่าว มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปลี่ยนมุมมองวิถีคิด อันจะนำไปสู่การเปิดกว้างต่อองค์ความรู้ใหม่ และตระหนักถึงความงามแห่งความยั่งยืนของชีวิตตามหลักคำสอนของปรัชญาเซน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความหมายของแนวคิดวะบิ-ซะบิ
2. เพื่อวิเคราะห์ชีวิตทัศน์แบบเซนผ่านแนวคิดวะบิ-ซะบิ
3. เพื่อนำเสนอแนวคิดวะบิ-ซะบิ ในฐานะความงามแห่งชีวิตที่ยั่งยืน

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดการวิจัย

ตามประวัติศาสตร์แล้วคำว่า วะบิ (Wabi) และ ซะบิ (Sabi) เป็นภาษาญี่ปุ่น ทั้งสองคำต่างมีความหมายพิเศษเฉพาะตัวแตกต่างกัน แต่ต่อมาไม่นานทั้ง วะบิและซะบิ มักถูกใช้ร่วมกันเพื่อแสดงออกถึงความรู้สึกทางสุนทรียภาพแบบหนึ่งของญี่ปุ่นได้แก่ ความเศร้าหมอง หมองหม่น โดดเดี่ยวหรือแม้กระทั่งความสงบเงียบ แนวคิดวะบิ ซะบิ มีบ่อเกิดจากการแผ่อิทธิพลของเมืองจีนแผ่นดินใหญ่ที่แพร่หลายเข้ามาสู่ญี่ปุ่น ถูกค้นพบในยุคสมัยนารา (Nara: 646-749 AD) ยุคก่อนที่นิกายเซนจะแพร่หลายเข้าสู่ญี่ปุ่นสมัยคามาคุระ แต่หลักคำสอนของเซนซึ่งมีอิทธิพลทางความคิดโดยตรงต่อแนวคิดวะบิ ซะบิ จึงทำให้เซนและวะบิ-ซะบิ นั้นมีความสอดคล้องและสัมพันธ์กันอย่างกลมกลืน (ปิยะมาศ ใจไฝ, 2561: 175)

วะบิ ซะบิ เกิดขึ้นจากคำศัพท์สองคำ ทั้งสองสื่อถึงคุณค่าความงามที่แตกต่างกัน ถูกใช้ในวงวรรณกรรม วัฒนธรรมและศาสนา คำว่า วะบิ เกี่ยวข้องกับการมองหาความงามในความเรียบง่าย ความรุ่มรวยทางจิตวิญญาณและความสงบงามที่เกิดจากการไม่ยึดติดกับโลกทางวัตถุ ส่วนคำว่า ซะบิ เกี่ยวข้องกับกาลเวลาที่ล่วงไป นำพาให้สรรพสิ่งเติบโตขึ้นและเสื่อมสลายลง คินวันทีผ่านไปได้แปรเปลี่ยนสิ่งต่างๆที่เราเห็นไปตามธรรมชาติของมันอย่างไร เมื่อนำสองคำดังกล่าวนี้มารวมกัน วะบิ ซะบิ ก็มีความหมายและมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อวัฒนธรรมของคนญี่ปุ่น (เคมป์ตัน, 2563: 42)

แต่เดิมนั้นคำว่า วะบิ (Wabi) มีรากฐานจากคำศัพท์คำกริยาที่เรียกว่า วะบุ (Wabu) อันหมายถึงความกังวล มองโลกในแง่ร้าย รู้สึกโดดเดี่ยว สับสน ลดน้อยลงจนขาดแคลน เพลิดเพลินและยอมรับกับความเจ็บสงบ และการถูกละทิ้ง เป็นการแสดงออกถึงแนวความคิดทางสุนทรียศาสตร์และกฎทางศีลธรรม ซึ่งให้ความสำคัญกับความธรรมดา รูปแบบความงามที่ซึ่งซึ้งเข้มงวดและความสงบ สง่า ที่อยู่เหนือโครงสร้างทางจิตใจ มักชี้ให้เห็นถึงความเพลิดเพลินของความเงียบ ชีวิตที่ตามสบายเรียบง่าย เป็นอิสระจากโลกภายนอก ในแบบดั้งเดิมของวะบิเองแสดงออกถึงคุณลักษณะตามธรรมชาติของความโดดเดี่ยวและความเศร้าเสียใจ แต่เมื่อถูกใช้กับการอ้างอิงถึงบทกวีไฮกุ (Haiku) หรือพิธีชงชา (Tea ceremony) วะบิจะถูกกล่าวถึงความสงบ ความเงียบครึ้มของจิตใจ การแสดงออกที่สัมพันธ์กันแบบวะบิ จึงมิได้มีเพียงความหมายทางสุนทรียภาพนี้เสมอไป ซึ่งโดยแท้จริงแล้วมันถูกใช้พรรณนาถึงสภาวะเงื่อนไข (Conditions) ที่ไม่เหมาะสม ไม่เอื้ออำนวย ดังเช่น ภาวะแห่งความท้อถอย ความรู้สึกท้อใจ ความวิตกกังวลหรือภาวะแห่งการสูญเสีย (J. Davies, R., & Ikeno Osamu, 1949: 230-231)

คำว่า วะบิ (Wabi) สะท้อนถึงนัยยะแห่งการยอมรับความเป็นจริง เมื่อเข้าใจถึงความลึกซึ้งแล้ว สิ่งก็ตามมาก็ทำให้เรารู้ว่า ไม่ว่าสถานการณ์ในชีวิตจะเป็นเช่นไร ย่อมมีความงามซ่อนอยู่ ณ

ที่แห่งใดเสมอ ะบิ คือชุดความคิดที่ยกย่องความอ่อนนุ่มถ่อมตน ความเรียบง่ายและความประหยัดอดออม เป็นหนทางสู่ความสงบสุขและความพึงพอใจในตัวเอง จิตวิญญาณของะบิ เชื่อมโยงอย่างลึกซึ้งกับความคิดที่ว่า ความต้องการที่แท้จริงคือ ความเรียบง่าย การถ่อมตัวและชื่นชมยินดีกับความงามที่มีอยู่แล้วในตัวตนอย่างที่เราเป็น (เคมป์ตัน, 2563: 51)

ส่วนคำว่า ะบิ (Sabi) นั้นเป็นคำนามเช่นกันโดยมีคำกริยาที่เรียกว่า ะบิ (Sabu) ถูกพัฒนาขึ้นในช่วงสมัยกลางของญี่ปุ่นเช่นเดียวกับคำว่า ะบิ เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะของความโดดเดี่ยวอ้างว้าง การยอมจำนน ความสงบเรียบง่ายและความมีอายุ ที่มาพร้อมกันกับนัยยะที่ซ่อนเร้น ชมอารมณ์ สงวนท่าที แต่แม้กระนั้นยังคงแสดงถึงความมีรสนิยมน ซึ่งมีความหมาย 2 นัยที่สัมพันธ์กัน (J. Davies, R., & Ikeno Osamu, 1949: 230-231) หมายถึง การตั้งอยู่บนความเสียเปล่าหรือการไปสู่ความพินาศ, ความรู้สึกโดดเดี่ยว วิเวกหรือเก่าแก่ แ่กล่ง และในอีกนัยยะหนึ่ง หมายถึง เป็นสนิม ลักษณะของการเกิดความอ่อนแอ แห้งเหี่ยว ซีดจาง ความสง่างามอันเนื่องมาจากความมีอายุหรือวัยวุฒิ คำว่า ะบิ ซึ่งยังหมายถึงความคร่ำคร่า ดูเก่าแก่ และความเรียบหรู มาจากคำคุณศัพท์ ะบิอิชิ หมายความว่า โดดเดี่ยว เปลี่ยวเหงา หรือสันโดษ มักจะแทรกซึมและพบได้ในบทกวีไฮกุ (Haiku) ของ มัตสึโอะ บาโซ ที่เขียนขึ้นในศตวรรษที่สิบเจ็ด ดังคำกริยา ะบิรุ ถึงแม้จะมีการเขียนต่างกันแต่ก็มีการอ่านออกเสียงที่เหมือนกัน หมายความว่าขึ้นสนิม ผุพังและการมีอายุอานามมากขึ้น เพิ่มรสชาติให้สลับซับซ้อนยิ่งขึ้น เมื่อเวลาผ่านไปคำว่า ะบิ ถูกนำมาใช้ในการสื่อถึงความงามอันล้ำลึกและสงบสุขที่เกิดขึ้นจากเวลาที่ผ่านไป เห็นได้ด้วยสายตาวามันเก่าคร่ำคร่า ผ่านฝนผ่านหนาว หมองหม่นและกลายเป็นสัญลักษณ์ของวัตถุโบราณ ซึ่งทำให้เห็นถึงวิถีทางของสรรพสิ่งที่มีวิวัฒน์และมีล่มสลาย ที่ก่อให้เกิดการตอบสนองต่ออารมณ์ มักจะเจอความเศร้า อันเนื่องมาจากความเข้าใจต่อโลกและความไม่เที่ยงของชีวิต (เคมป์ตัน, 2563: 52)

ะบิ และ ะบิ ความหมายของทั้งสองนั้นคำมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน เมื่อคนญี่ปุ่นในยุคปัจจุบันกล่าวถึง ะบิ ก็จะกล่าวหมายถึง ะบิ ด้วยเช่นกัน ในการกล่าวสุนทรียภาพ ะบิ-ะบิ เป็นความรู้สึกสุนทรียภาพแห่งความงามอันสะท้อนถึงความจริงที่ปรากฏ และจับต้องไม่ได้ ในการรับรู้ประสบการณ์ดังกล่าวก็ล้วนแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ประกอบกับลักษณะคลุมเครือไม่ชัดเจนของการอธิบายของะบิ ะบินี้เอง จึงทำให้มีผู้คนสนใจได้เข้าใจในความหมายของการนิยามถึงสิ่งที่อนิยามคือ ะบิ-ะบิ ทั้งเหมือน สอดคล้องหรือแตกต่างกันในลักษณะทางสุนทรียภาพอันแสดงถึงความรู้สึกที่มีต่อวิถีชีวิต การมองโลก งานศิลปะรวมไปถึงหลักการปฏิบัติของชาวญี่ปุ่นไว้ดังนี้

วันสนันท์ ขุนพล (2553: 96-97) ได้อธิบายถึงแนวคิดะบิ ะบิ ว่าเป็นสุนทรียภาพทางความงามอย่างหนึ่งต่อการชื่นชมในความเรียบง่าย ปกติ ธรรมดา ตรงไปตรงมา และเป็นธรรมชาติมากที่สุดอันแสดงออกผ่านระยะเวลา และสภาพอากาศรอบข้างจนทำให้เกิดร่องรอย และความทุกข์ทรมาน ต่อการยกย่องในความเสื่อมลง หรือการดับของสรรพสิ่ง อันเป็นความจริงหนึ่งของ

ชีวิตที่ต้องเกิดขึ้น เต็มโต เสื่อมถอยและดับสูญ อีกทั้งยังหมายถึงวิถีชีวิตอย่างหนึ่งที่เน้นความเรียบง่าย ปกติธรรมดา สามัญ และลักษณะของพฤติกรรมที่อ่อนน้อมถ่อมตน สง่า สงบ ไม่ยุ่งยาก วุ่นวาย ณ ความสุขที่เกิดขึ้นในขณะนั้นต่อวิถีอันสงบสุขด้วยตนเอง และยิ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทาดะโอะ อันโด (Tadao Ando, 1941: 1) นักออกแบบชื่อดังชาวญี่ปุ่น ได้กล่าวถึงวะบิ-ชะบิ ในบทความ What is Wabi-Sabi ? ไว้ว่า วะบิ-ชะบิ คือศิลปะญี่ปุ่นในการค้นพบความงามอันไม่สมบูรณ์แบบ และความคิดอันลึกซึ้งในธรรมชาติ การยอมรับในวัฏจักรธรรมชาติของการเติบโต เสื่อมลง เสื่อมลง และตายลงไปในที่สุด เป็นการยกย่องรอยแตกร้าวและร่องรอยแห่งกาลเวลาที่ผ่านมา ยอมรับและชื่นชมต่อความงามชั่วขณะในโลกแห่งกายภาพ ที่สะท้อนให้เราตระหนักถึง กระแสชีวิตที่ร่วงผ่านไปอันไม่หวนกลับคืนมา เป็นความงามที่เรียบง่าย ชนบท ไม่สมบูรณ์หรือ แม้แต่ความเสื่อมถอยของสิ่งต่างๆ เป็นความรู้สึกต่อความงามที่พบได้แม้กระทั่งจากความเศร้าโศก ในความไม่เที่ยงของทุกสรรพสิ่ง (Juniper, 2003: 51)

ดี. ที. ซูซูกิ ได้กล่าวว่า วะบิและชะบิ มีเค้าโครงที่มาจากลักษณะคำสอนของนิกายเซนที่ไม่ได้มุ่งสร้างทฤษฎีหรือระบบคิดที่ยิ่งใหญ่ใดๆ ทั้งยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับวิธีการที่อิงกับระบบตรรกะเหตุผลเช่นที่ลัทธิอื่นๆ นิยามกัน แม้ในคำสอนของเซนเองก็มุ่งเน้นไปที่การทำลายความยึดติดในวิถีคิดที่เต็มไปด้วยแบบแผนต่างๆ เหล่านั้น ในชีวิตด้านพุทธิปัญญา ก็ได้แสวงหาความรู้อย่างไรก็ตาม มิได้แสวงหาความหลักแหลมหรือความชิงชังในการที่จะจัดความคิดให้เป็นระเบียบ และในการสร้างระบบปรัชญาขึ้นมาเลย ลักษณะของนิกายเซนดังนี้ จึงส่งผ่านมายังรสนิยมทางสุนทรียภาพที่ใฝ่หาความเรียบง่าย สงบ ลดทอน และให้ความสำคัญกับความยากไร้ และความไม่สมบูรณ์ไปในที่สุด เป็นวิธีการมองชีวิตและจักรวาล โดยหลักการสำคัญคือการยอมรับความไม่สมบูรณ์แบบและธรรมชาติที่ไม่ยั่งยืนของสรรพสิ่งที่อาศัยอยู่ในโลกใบนี้ เป็นความงามของความไม่เสร็จสิ้นสมบูรณ์ ความไม่จีรังยั่งยืน และความไม่สมบูรณ์แบบ และส่งผลกระทบต่อวิธีการดำเนินชีวิตของมนุษย์ (ไดเซตซ์ ที.ซูซูกิ, 2518: 30)

วิถีปฏิบัติภายใต้การรับรู้ความงามแบบวะบิ-ชะบิ หมายถึงวิถีชีวิตอย่างหนึ่งที่เน้นความเรียบง่าย ปกติธรรมดาสามัญ และลักษณะพฤติกรรมที่อ่อนน้อมถ่อมตน สง่า สงบ ไม่ยุ่งยากวุ่นวาย เป็นวิถีอันสงบสุขเรียบง่ายด้วยตัวเราเอง เป็นความสุขที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาขณะนั้น ไม่ได้เน้นถึงปริมาณเฉกเช่นวิถีของสมัยนิยม และการมีชีวิตแบบธรรมชาติที่เรียบง่ายแท้จริงตามวิถีแห่งวะบิ-ชะบิ (วันสนันท์ ขุนพล, 2553: 49) เห็นได้จากวิถีชีวิตของชาวญี่ปุ่นส่วนใหญ่ซึ่งแสดงออกผ่านศิลปะ วัฒนธรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง วะบิ-ชะบิ จึงสามารถประยุกต์ใช้กับวิถีทางของชีวิต (Way of Life) ที่ธรรมดาเรียบง่าย ปราศจากความเป็นวัตถุนิยม การถ่อมตน สงบเสถียร รู้จักคุณค่า และความเกรงใจ บุคคลที่มีลักษณะของวะบิ-ชะบิ จึงสามารถมีความสุขได้กับสิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ และความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ ที่มีอยู่นอกกรอบความนิยมของคนทั่วไป แสวงหาความงามในความไม่สมบูรณ์ (Simon G. Brown, 2007: 13)

การมีชีวิตแบบธรรมชาติที่เรียบง่ายแท้จริงตามวิถีแห่งวะบิชะบิ หมายถึงการยอมรับสิ่งที่เป็นและมีอยู่ในตอนนี้ และรักตัวเองในแบบที่เป็น อีกทั้งยังเป็นการสนับสนุนให้เราสร้างพื้นที่ว่าง

ในชีวิตของเราแทนการสะสมข้าวของเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ การเติมเต็มด้วยสิ่งที่สวยงามและจำเป็นเท่านั้น มิใช่เติมไปด้วยเรื่องกวนใจหรือแรงกดดันจากความเครียด เห็นได้จากรากฐานของความรู้สึกต่อความงามและธรรมชาติอันอ่อนโยนของคนญี่ปุ่น คือโลกทัศน์หรือมุมมองซึ่งมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิต ตอบสนองด้วยปัญญาญาณต่อความงาม ที่สะท้อนถึงธรรมชาติที่แท้จริงของสรรพสิ่งที่มันเป็น คือความงามที่เข้าใจว่าสรรพสิ่งนั้น ไม่เที่ยง ไม่สมบูรณ์แบบ และไม่เสร็จสิ้น ประสบการณ์แห่งวะบิ ซะบิ จึงมักรับรู้ได้เมื่อเราเห็นวัสดุธรรมชาติ (เคมป์ตัน, 2563: 140-141) อิทธิพลของแนวคิด วะบิ-ซะบิ จึงเป็นภูมิปัญญาล้ำค่าที่เชิดชูคุณค่าของความสงบ สอดคล้องกับความงาม ความไม่สมบูรณ์แบบ เพื่อเผชิญหน้ากับทุกขันธ์ของความเจ็บปวดสมัยใหม่ มิใช่การลดระดับมาตรฐานตนเองแต่เป็นการยอมรับความไม่สมบูรณ์แบบของตนเอง เป็นหนทางใหม่สู่การมองโลกในการดำเนินชีวิต ได้กล่าวอธิบายถึงลักษณะทางพฤติกรรมที่ได้รับอิทธิพลจากแนวคิดวะบิ ซะบิ ถึงการจัดทุกสิ่งที่ไม่จำเป็นออกไป และการจดจ่ออยู่กับคุณค่าที่แท้ที่มีอยู่ภายใน และเพิกเฉยต่อชั้นวรรณะทางวัตถุ (เลนาร์ต, 2019: 116-121)

1) จัดทุกสิ่งที่ไม่จำเป็นออกไป การปฏิบัติแบบวะบิ-ซะบิ คือการรับรู้ ซาบซึ่งต่อคุณค่าของทุกสรรพสิ่งที่ได้เผชิญ เป็นการเลิกยึดติดกับดักในโลกแห่งวัตถุที่พยายามแสวงหาความมั่งคั่ง สถานะ อำนาจและความหรูหรา การพบเจอประสบการณ์ที่ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใหญ่หรือเรื่องเล็กน้อยก็ตามแต่ โดยการดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่ายต่อการยอมรับความจริง ในการตัดสินใจและการยอมรับผลของการกระทำดังกล่าวเพื่อชื่นชมสรรพสิ่ง ปล่อยให้สิ่งทั้งหลายนั้นดำเนินไปอย่างที่ตั้งใจเป็น

2) จดจ่ออยู่กับคุณค่าที่แท้ที่มีอยู่ภายใน และเพิกเฉยต่อชั้นวรรณะทางวัตถุ คือทำที่อันแสดงถึงความไม่ยึดติดต่อโลกของวัตถุหรือทุนนิยม มูลค่า ราคา ยศถาบรรดาศักดิ์เหล่านั้นย่อมเป็นเพียงแค่ว่าเปลือกเท่านั้น มูลค่าหรือผลงานต่างๆของศิลปินมิใช่เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับคุณค่าภายในสิ่งนั้นโดยแท้ หากแต่จะปรากฏมีขึ้นก็ต่อเมื่อได้แสดงให้เห็นถึงคุณค่าแบบวะบิ-ซะบิ ในตัวของสิ่งนั่นเอง

วะบิ-ซะบิ จึงมักจะให้ความเคารพกับการชื่นชมในความธรรมดาสามัญ ที่คนในสังคมสามารถที่จะชื่นชมความงามสิ่งเล็ก ๆ ในทุกวันที่ประสบพบ เปรียบเสมือนการค้นหาความงามในชีวิตประจำวัน เช่น การรดน้ำต้นไม้ อบขนมเค้ก ดูพระอาทิตย์ตก นอนนับดาว อ่านบทกวี การเดินเล่น หรือการทำงาน ซึ่งเราไม่สามารถล่วงรู้กำหนดเวลา ไม่สามารถทำนายเส้นทางล่วงหน้า แต่สามารถที่จะตั้งใจกับทุกก้าวขณะนั้น และหยุดพักเพื่อสัมผัสความงามรอบตัวอย่างมีต้องเร่งรีบ มิใช่การแสวงหาความสมบูรณ์ของชีวิต แต่เป็นดำเนินชีวิตที่สังเกตสิ่งรอบข้างมากยิ่งขึ้น ผ่อนคลายช้าลง และมีความสุข สามารถที่จะพบได้ในสถานที่ที่ไม่คาดคิด น้อมรับต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในทุกขณะ (เคมป์ตัน, 2563: 364-365)

ขอบเขตด้านข้อมูล

สำหรับเอกสารที่ใช้ในบทความวิจัยวิจัย ผู้วิจัยจะมุ่งเน้นศึกษาจากข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดความงามวะบิ-ชะบิ จากหลักการเรื่องสุนทรียตา ของปรัชญาเซน จำนวน 4 เรื่อง ดังนี้

1. วะบิ-ชะบิ สำหรับศิลปิน นักออกแบบ กวีและนักปรัชญา (โคเรน เลนนาร์ด, 2550)
2. Japanese Aesthetics and Culture: A Reader (Nancy G. Hume, 1995)
3. Nonduality: a study in comparative philosophy (R. Loy, 1947)
4. Practical Wabi Sabi (G. Brown, 2007)

วิธีการศึกษา

บทความวิจัยเรื่องวะบิ-ชะบิ ความงามแห่งชีวิตที่ยั่งยืน เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) ในการรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ บทความ สื่ออิเล็กทรอนิกส์และวารสารที่เกี่ยวข้อง นำมาจัดระเบียบและวิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุปถึงความหมาย คุณค่าเบื้องหลังที่มาและหลักการร่วมกันของความงามวะบิ-ชะบิ ถึงการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืน ซึ่งรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้นแล้วนำเสนอในรูปแบบการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Analytic Description)

1. รวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดวะบิ-ชะบิ (Wabi-Sabi) โดยเฉพาะในประเด็นความหมาย ธรรมชาติ และเป้าหมายของความงาม ผ่านองค์ประกอบและสุนทรียทัศน์เซนแบบญี่ปุ่น
2. รวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดวะบิ-ชะบิ โดยศึกษา ประเด็นสุนทรียศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตทัศน์ ความหมาย และคุณค่าของการดำเนินชีวิต บนหลักการสำคัญของปรัชญาเซน
3. วิเคราะห์ชีวิตทัศน์แบบเซนผ่านแนวคิดวะบิ-ชะบิ ในประเด็นความหมาย คุณค่าเป้าหมายของการดำเนินชีวิตแห่งความยั่งยืน ภายใต้หลักการเรื่องสุนทรียตา พื้นฐานของปรัชญาเซน
4. สรุปและตอบคำถามการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
5. นำเสนอผลการศึกษาด้วยวิธีการพรรณนาเชิงวิเคราะห์

ผลการศึกษา

จากผลการศึกษาพบว่า วะบิ-ชะบิ คือ การชื่นชมยินดีสุนทรียภาพความงามชั่วขณะ ถึงความไม่สมบูรณ์แบบของชีวิตและสรรพสิ่ง มิได้เกิดขึ้นจากความคิดจิตปรุงแต่งภายในจิตใจ แต่มองทุกสรรพสิ่งเป็นไปตามความเป็นจริงและเข้าใจว่าทุกอย่างดำเนินไปในทิศทางที่สิ่งนั้นเป็นเปิดเผยอย่างตรงไปตรงมา ณ ขณะนั้น แสดงให้เห็นถึงการมุ่งที่ขจัดหรือละทิ้งสภาวะการยึดมั่นถือมั่นต่อการมองโลกและชีวิตความงามแบบวะบิ-ชะบิ จึงแสดงออกถึงความเป็นไปตามธรรมชาติ

เรียบง่าย และการรับรู้ประสบการณ์สุนทรียภาพวะปี-ชะปี ล้วนแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลไม่ว่าจะอยู่ในสภาพแวดล้อมใดก็ตาม เป็นความรู้สึกต่อความงามที่พบได้แม้กระทั่งจากความเศร้าโศกในความไม่เที่ยงของทุกสรรพสิ่ง สามารถพบได้ในประสบการณ์ทุกช่วงเวลาของชีวิต

วะปี-ชะปี สอดคล้องกับเป้าหมายแห่งเซน ในการมุ่งทลายแนวคิดทวิลักษณ์ของปัจเจก ละทิ้งมโนภาพอันเกี่ยวกับความมีกับไม่มีของคุณตรงกันข้าม รู้แจ้งถึง ความจริงแท้ ความไม่มี ไร้ความปรุงแต่ง ว่าทุกสรรพสิ่งนั้นล้วน ว่างเปล่า เกิดขึ้นและดับลง ล้วนเป็นความจริงสูงสุด ไร้ระเบียบหรือกรอบกำหนด กล่าวคือการเข้าใจและรับรู้ต่อความงามวะปี-ชะปี สามารถที่จะยกระดับไปสู่การรู้แจ้งเพื่อข้ามพ้นระบบเหตุผลหรือ ตรรกะที่ก่อให้เกิดการตัดสินใจในทางตรงกันข้ามแบบทวิภาวะ และจากเป้าหมายดังกล่าวทำให้มองว่าสรรพสิ่งดำเนินเปลี่ยนแปลงไปอย่างเป็นธรรมชาติกันอย่างกลมกลืน มนุษย์กับธรรมชาติ มิได้แยกออกจากกัน สรรพสิ่งล้วนอิงอาศัยซึ่งกันและกันในการเกิด ไม่ว่าจะ เป็นธรรมชาติหรือมนุษย์ ล้วนอยู่ภายใต้ความจริงดังกล่าว ดำรงอยู่และเสื่อมสลายลงไป ความงามในแบบเซนจึงสามารถพบได้ในประสบการณ์ของชีวิตประจำวันของแต่ละบุคคล ซึ่งกำลังเผชิญด้วยตัวเอง เป้าหมายแห่งสุนทรียศาสตร์แบบเซนจึงเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ที่พยายามปลดปล่อยสภาวะภายในจิตให้เป็น วะปี-ชะปี จึงเป็นสิ่งที่สะท้อนสุนทรียภาพร่องรอยการเปลี่ยนแปลงเข้าใจว่าโลกและสรรพสิ่งนั้น ไม่เที่ยง ไม่สมบูรณ์แบบ ไม่เสร็จสิ้น ปรากฏถึงความ เป็นจริงของธรรมชาติที่เป็นเช่นนั้นเอง เคลื่อนไหว แปรเปลี่ยน ว่าไม่มีสิ่งใดนั้นสมบูรณ์แบบ ไม่คงทนถาวร เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา กล่าวคือถึงแม้สิ่งนั้นจะดูไม่สมบูรณ์ น่ารังเกียจ คลุมเครือ เปลี่ยนเหวหา ร่างกายที่แห้งเหี่ยว แสดงออกถึงความเก่าแก่ แม้กระทั่งการดำรงชีวิตอย่างโดดเดี่ยว ทั้งหมดที่กล่าวมานั้นย่อมเป็นความงามที่ปรากฏอยู่ในทุกขณะช่วงเวลา

ความหมายของการมีชีวิตอย่างยั่งยืนแบบวะปี-ชะปี เป็นการชื่นชมยินดีทางสุนทรียภาพในความชั่วคราวของชีวิต มิได้หมายถึงความยั่งยืนในโลกแห่งวัตถุกายภาพที่ก่อให้เกิดความทุกข์ ความเครียดวิตกกังวล ในการแสวงหาความ ยั่งยืนสมบูรณ์ แต่เป็นความเข้าใจความจริงของโลกและชีวิต และสามารถที่จะตัดสินใจได้ว่าแท้จริงแล้วอะไรคือสิ่งจำเป็นต่อชีวิต มิใช่การมองโลกในแง่ลบที่ลดทอนคุณค่าของตัวเอง แต่เป็นวิธิมองความงามจะช่วยยกระดับการมองชีวิตที่คนเรามองเห็นความสัมพันธ์กับสิ่งอื่นอย่างเป็นพลวัต และตระหนักทุกช่วงสำคัญของชีวิตที่กำลังร่วงโรยไปอย่างไม่สูญเปล่า เดินออกจากความทะเยอทะยานอยากที่ไม่สิ้นสุด ซ้ำลง ให้ตัวเองได้ละวางการตัดสินใจ และเลิกแสวงหาความสมบูรณ์แบบอย่างไม่มีสิ้นสุด คือการค้นพบความงามของความไม่สมบูรณ์แบบ ไม่มีกฎ ไม่มีระเบียบ หรือรูปแบบในการดำเนินชีวิตที่ตายตัว มีเพียงความเข้าใจต่อการมองเห็นสิ่งในธรรมชาติที่ดำเนินอยู่ ปล่อยให้ดำเนินไปอย่างเป็นธรรมชาติโดยสามารถสื่อถึงคุณค่าของการดำเนินชีวิตแบบเซนภายใต้แนวคิดวะปี-ชะปี นำไปสู่ความหมายของการมีชีวิตอย่างยั่งยืน ดังนี้

1) ความเรียบง่ายในการดำเนินชีวิต วะปี-ชะปี ในแง่ความหมายของการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืน มิได้ยึดติดบนหลักการใด หากแต่ให้ความสำคัญกับความธรรมดาสามัญ เพื่อแสดงออกถึง

รสนิยมทางสุนทรียภาพที่อยู่ในสถานะของความเรียบง่าย พื้นฐาน สงบ ลดทอน และไม่ซับซ้อน เป็นลักษณะของความเรียบง่าย ที่ปรากฏอยู่ภายในคำสอนถึงการมองสถานะความจริงสรรพสิ่งของเซน มุ่งเน้นไปที่การทำลายความยึดติด วิธีคิดที่เต็มไปด้วยแบบแผน หรือระเบียบ เนื่องจากในชีวิตด้านพุทธิปัญญามีได้แสวงหาความรุ่มรวยแห่งมโนคติ มิได้แสวงหาความคุณค่าปรุงแต่ง เช่น การตัดสินใจ การครุ่นคิด การทำงาน ในการที่จะจัดความคิดให้เป็นระเบียบ และในการสร้างระบบปรัชญาได้ขึ้นมาเลย จากการทำลายความคิดแนวคิดอันตรงกันข้าม ตรรกะหรือการใช้เหตุผล ผู้ที่เข้าใจถึงสัจธรรมดังกล่าว จึงเข้าใจถึงสถานะของความเปลี่ยนแปลงในสรรพสิ่ง จากลักษณะของการสื่อถึงความ เป็นธรรมชาติพื้นฐาน ไม่ซับซ้อน ใช้ชีวิตอย่างธรรมดาสามัญ เรียบง่าย มุ่งสะท้อนให้เห็นถึงความจริงของสรรพสิ่งของชีวิตที่เป็นพื้นฐานและเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ในทุกขณะและวิถีดำเนินชีวิตที่เรียบง่าย ซึ่งสามารถค้นพบได้ในแต่สภาพแวดล้อมของบุคคล ไม่ว่าจะที่ไหน อยู่ภายใต้สถานการณ์ใดก็ตาม ไม่ยุ่งยาก สุนทรียภาพและคุณค่าทางจิตวิญญาณนั้นมุ่งขจัดสิ่งที่ไม่จำเป็นออกไป หวังให้ได้ผลมากที่สุด โดยใช้ให้น้อยที่สุด เพื่อให้มีที่ว่างสำหรับสิ่งที่เป็นแก่นแท้เท่านั้น

2) ให้ความสำคัญต่อธรรมชาติและสรรพสิ่ง ที่ก่อให้เกิดการเคารพและนอบน้อมต่อธรรมชาติและสรรพสิ่ง จากวิธีการมองถึงความสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติและสรรพสิ่งนั้นล้วนอิงอาศัยซึ่งกันและกันภายใต้หลักคำสอนของปรัชญาเซน ในความจริงของการเปลี่ยนแปลงในสรรพสิ่งที่ดำเนินต่อไป ท่าทีต่อผู้ที่บรรลุถึงสัจธรรมความจริงได้แล้วนั้นก็ยังสามารถที่จะใช้ชีวิตอยู่อย่างปกติเช่นเดิม เพียงแต่มีท่าทีอันเข้าใจถึงสถานะตามความเป็นจริงที่ปรากฏ มิใช่การเลือกที่จะไม่กระทำอันใด มิใช่ในฐานะผู้ที่จะเข้าไปจัดการหรือควบคุมให้เกิดผลประโยชน์ของธรรมชาติ ใช้ทรัพยากรเพียงจำเป็น แต่เป็นเพียงการดำรงชีวิตในฐานะผู้ที่อยู่ร่วมกันกับสรรพสิ่งและเป็นเครื่องมือที่จะนำไปสู่การรับรู้ความจริงในทุกขณะด้วยเช่นกัน ทำให้ธรรมชาตินั้นเพียง ดำรงอยู่ เติบโตและเสื่อมสลาย หมุนเวียนต่อเนื่อง อันเป็นสถานะของความจริงที่ปรากฏตามธรรมชาติแห่งตน การรับรู้และใช้ประโยชน์เท่าที่จำเป็นและขจัดแนวคิดทวิลักษณ์ จึงก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับการฟื้นฟูธรรมชาติ สังคม สิ่งแวดล้อมอย่างกลมกลืนและสัมพันธ์กันอย่างยั่งยืน ที่มีส่วนช่วยทั้งทางตรงและทางอ้อมที่จะช่วยให้การดำเนินชีวิตนั้นมิได้ลุ่มหลงไปสู่หนทางแห่งความโลภ และการแสวงหาทรัพยากรอย่างไม่สิ้นสุด

3) มุ่งปฏิเสธการยึดติดคุณค่าของวัตถุ ความหมายของชีวิตที่แท้จริงตามความงามแบบวะปะ-ชะปะบิ นั้นมิได้อยู่ที่คุณค่าของวัตถุ หากแต่เพียงสามารถพบได้ในทุกเหตุการณ์ในชีวิต มิใช่การปรุงแต่ง คือการให้ความสำคัญกับสิ่งที่มีคุณค่าแท้จริง ในความธรรมดาของชีวิต เรียบง่ายธรรมดา แสดงออกอย่างตรงไปตรงมา ไม่โอ้อวด จดจ่ออยู่กับคุณค่าที่แท้ที่มีอยู่ภายใน และการเมินเฉยต่อเปลือกนอกของคุณค่าทางด้านวัตถุ ซึมซับยินดีในความชั่วคราวของชีวิต เห็นความมีระเบียบในความไม่มีระเบียบ มองเห็นความจริงตามสิ่งที่สิ่งนั้นเป็น ท่าทีต่อความไม่สมบูรณ์แบบในเซนจึงมีความเรียบง่าย ธรรมดาสามัญ ซึ่ซึมและเคารพต่อประสบการณ์ในทุกขณะ การชื่นชมเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในทุก ๆ วัน ความงามที่สมบูรณ์นั้นจึงไม่มีอยู่จริง หากแต่ความงามวะปะ-ชะปะบิ ไม่ได้

เป็นเพียงเป็นมโนภาพ หรือมโนคติ แต่จะเป็นการเข้าถึงที่ต้อง ทราบด้วยตนเอง ประสบการณ์ของ ตนเอง ซึ่งก็คือการตระหนักรู้ต่อประสบการณ์ธรรมชาติ ความจริงตรงหน้าต่อผู้นั้น ซึ่งปรากฏ เปิดเผยอยู่ตลอดเวลา ความงามในความจริงของธรรมชาติที่ปรากฏในแต่ละบุคคลจึงไม่มีความ เหมือนกัน เช่นการแสดงออกของพิธีชงชา การโอ้อวดที่น้อยลงเพื่อแสดงความจริงแท้มากขึ้น มุ่ง ปฏิเสธการยึดติดของคุณค่าวัตถุในระบบสังคมนิยมคือ การขจัดคุณค่าเปลือกนอก ความเสแสร้ง จากการปรุงแต่ง เช่น ภาพลักษณ์ การแสวงหาเงินให้มาก ความหรูหรา ฐานะ เกียรติยศ การ สะสม คือคุณค่าเปลือกนอก ไม่มีประโยชน์และสร้างภาระมากยิ่งขึ้นที่กลับกลายมาเป็นการทำลาย ตนเอง ทำให้ห่างไกลความหมายของชีวิต ห่างไกลจากความสุขที่แท้จริง ท่าทีต่อการดำรง ชีวิตประจำวันแบบเซนจึงมีลักษณะที่แปลกแยก ต่อต้านระบบทุนนิยมของผู้บริโภคและแตกต่าง ออกไปจากกลุ่มอื่นในสังคม

4) ตระหนักรู้ถึงความจริงของชีวิตในทุกขณะ กล่าวคือเป็นความงามต่อความเข้าใจ ความหมายของชีวิตที่ว่า การพานพบเพียงคราเดียว คือการให้ความสำคัญในทุกช่วงเวลาใน ชีวิต เพื่อเตือนใจให้คุณค่าของประสบการณ์ตรงหน้า ณ ตอนนี้อย่างแท้จริง เพราะสิ่งที่ผ่านไปแล้วนั้น มันจะไม่หวนกลับมาอีก ความงามที่ปรากฏตรงหน้าจึงอาจจะเกิดเพียงครั้งเดียว และอาจเป็นครั้ง สุดท้ายของชีวิตก็ได้ ความเข้าใจโลกและสรรพสิ่ง จึงเป็นการมุ่งให้มองโลกตามความเป็นจริงที่ ปรากฏอยู่ ซึ่งแสดงถึงความงามอันเป็นธรรมชาติของสิ่งเหล่านั้น ความงามที่สามารถเผยตัวได้ใน ความอัปลักษณ์ การดำเนินชีวิตอย่างมีสติในทุกขณะจึงพยายามให้มนุษย์กลับมาตระหนักถึงความ เข้าใจโลกแห่งกายภาพอันสะท้อนถึงความงามในทุกช่วงเวลาของชีวิตที่แปรเปลี่ยนไปตาม กาลเวลา ไม่เพียงแต่ความรู้เข้าใจสุนทรียภาพแห่งความงาม แต่ยังรวมถึงยังสามารถช่วย แก้ปัญหาที่ไม่จำเป็นในชีวิตออกไปได้ในชีวิตประจำวันได้อย่างยั่งยืน คือการมั่นคงต่อสภาวะจิต ไม่ เป็นทุกข์ เช่นการมีสมาธิต่อกิจกรรมที่ทำอยู่ทุกช่วงเวลา การใช้สติต่อการสร้างสรรค์ การให้ ความสำคัญการเดินป่าเพื่อรับรู้ถึงธรรมชาติที่ปรากฏอยู่ หรือแม้กระทั่งการมีสติที่จะบริโภคใช้จ่าย การใช้จ่ายอย่างเหมาะสม สมาธิจึงเป็นส่วนหนึ่งในการรับรู้สุนทรียะและรับรู้คุณค่าของชีวิตในทุก ยุคสมัย ที่ปรากฏอยู่ตรงหน้าซึ่งเป็นท่าทีต่อประสบการณ์ที่แตกต่างกันไปในแต่ละปัจเจกบุคคล

สรุปผล

แนวคิดวะบิ-ชะบิ ความงามแห่งชีวิตที่ยั่งยืน คือการชื่นชมยินดีสุนทรียภาพความงาม ชั่วขณะ ถึงความไม่สมบูรณ์แบบของชีวิตและสรรพสิ่ง ซึ่งเป็นความงามอันสะท้อนให้เห็นถึงความ จริงสูงสุดในธรรมชาติสภาวะของความจริงที่เปลี่ยนแปลงของธรรมชาติที่ว่าทุกสรรพสิ่งนั้น ไม่ เทียง ไม่สมบูรณ์ และไม่เสร็จสิ้น เกี่ยวข้องกับชีวิตและประสบการณ์ตรงของมนุษย์ แสดงให้เห็น ถึงการมุ่งที่ขจัดหรือละทิ้งสภาวะการยึดมั่นถือมั่นต่อการมองโลกและชีวิต 1) นำไปสู่การรับรู้ ความหมายพื้นฐานของความเรียบง่ายในการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืน คือการรับรู้ความเข้าใจใน ธรรมชาติพื้นฐานอย่างลึกซึ้งต่อความจริงที่ปรากฏ 2) ให้ความสำคัญต่อธรรมชาติและสรรพสิ่ง ว่า ทุกสรรพสิ่งนั้น ไม่ว่าจะเป็มนุษย์ สัตว์ และธรรมชาติ ล้วนอิงอาศัยซึ่งกันและกัน และอยู่ภายใต้

สภาวะแห่งความจริงสูงสุดเดียวกัน 3) มุ่งปฏิบัติการยึดติดคุณค่าของวัตถุ คือการละทิ้งสิ่งที่มีได้
 จำเป็นออกไป เหลือเพียงสิ่งที่จำเป็นและมีคุณค่าต่อการดำเนินชีวิตเท่านั้น 4) ตระหนักรู้ถึงความ
 จริงของชีวิตในทุกขณะ คือการให้ความสำคัญของทุกช่วงเวลาในชีวิต เพื่อเตือนใจให้คุณค่าของ
 ประสบการณ์ตรงหน้า ณ ตอนนี้อย่างเต็มที่ เพราะสิ่งที่ผ่านไปแล้วย่อมจะไม่หวนกลับมาอีก มิใช่
 เพียงการเลือกมองเพียงด้านใดด้านหนึ่ง ชีวิตดำเนินตามแนวคิดวะปี-ชะปี จึงหมายถึงการชื่นชมยินดี
 ทางสุนทรียภาพในความชั่วคราวของชีวิต มิได้หมายถึงความยั่งยืนในโลกแห่งวัตถุกายภาพที่
 ก่อให้เกิดความทุกข์ ความเครียดวิตกกังวล ในการแสวงหาความมั่งคั่ง ยั่งยืนสมบูรณ์ แต่เป็นความ
 เข้าใจความจริงของโลกและชีวิต สามารถที่จะตัดสินใจได้ว่าแท้จริงแล้วอะไรนั้นจำเป็นต่อชีวิต
 และตระหนักรู้ที่อยู่ในทุกช่วงเวลาของชีวิตตั้งแต่เกิดจนตายว่าในแต่ละช่วงเวลาของชีวิตนั้นล้วนมี
 ความหมาย ไม่ว่าจะอยู่ในกายภาพ สภาพแวดล้อมใดก็ตาม ก็สามารถพบวะปี-ชะปี ความงามแห่ง
 ชีวิตที่ยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- โคเรน, เลนนาร์ด. (2550). วะปี-ชะปี สำหรับศิลปิน นักออกแบบ กวีและนักปรัชญา (พิมพ์ครั้งที่
 2). กรินทร์ กลิ่นขจร (ผู้แปล). สวนเงินมีมา.
 ทานิชากิ, จุนอิชิโร. (2561). เยื้องเงาสลัว (In Praise of Shadows). สุวรรณ วาศิวศวรรณ (ผู้
 แปล). โอเพ่น โซไซตี้.
 สุกุกิ, ไตเซตซ์ ที. (2518). เซนกับวัฒนธรรมญี่ปุ่น. จำนง ทองประเสริฐ (ผู้แปล).
 ราชบัณฑิตยสถาน.
 เคมป์ตัน, เบท. (2563). วะปี ชะปี แต่ความไม่สมบูรณ์แบบของชีวิต. วุฒิชัย กฤษณะประกรกิจ (ผู้
 แปล). บิบลีโอ จำกัด.
 ปิยะมาศ ใจไผ่. (2561). ปรัชญาเซน (Zen philosophy). ภาควิชาปรัชญาและศาสนาคณะ
 มนุษยศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. Theprintidea.
 วันสนันท์ ขุนพล. (2553). แนวคิดเรื่องวะปี-ชะปีในปรัชญาเซน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต,
 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
 เสาวลักษณ์ ผินสันเทียะ. (2561). คนในสังคมบริโภคนิยม. วิทยานิพนธ์ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต,
 มหาวิทยาลัยนเรศวร.
 Ando, T. (2008). What is Wabi-Sabi?. Architect Design Studio. Retrieved from
<https://nobleharbor.com/tea/chado/WhatIsWabi-Sabi.htm>
 Loy, D. R. (1947). Nonduality: A Study in Comparative Philosophy. Yale University
 Press.
 Davies, R., & Osamu, I. (Ed.). (1949). The Japanese Mind: Understanding
 Contemporary Japanese Culture. Tokyo: Tuttle Publishing.
 Hume, N. G. (1995). Japanese Aesthetics and Culture: A Reader. New York Press.

- Juniper, A. (2003). *Wabi Sabi: The Japanese Art of Impermanence*. Rutland, VT: Charles Tuttle.
- Brown, S. G. (2007). *Practical Wabi Sabi*. London: Carroll & Brown Publisher Limited.
- Hisamatsu, S. (1971). *Zen and The Fine Art*. Kodansha.
- Suzuki, D. T. (1959). *Zen and Japanese Culture*. Princeton University Press.
<https://doi.org/10.2307/j.ctvc77449>

Factors Affecting Reading Comprehension of EFL Learners: A Case Study of Sichuan Minzu College, China

Xiaoyan Li

Suwaree Yordchim

Suphat Sukamolson

Abstract

Although reading comprehension holds significance, the understanding of English as a Foreign Language (EFL) learners is insufficient, and other factors influence its effectiveness for them. The research aimed to examine the factors that influenced reading comprehension in the EFL learning environment in Sichuan Minzu College. Additionally, it analyzed the reading comprehension problems faced by EFL learners in Sichuan Minzu College. This is survey research. The sample group were 81 first-year English majors in Sichuan Minzu College. The research tools were tests, containing their final examination test and CET 4 (College English Test-Band 4). The results found that factors, such as vocabulary size, discourse analysis and digital reading medium has influenced reading comprehension in the context of Sichuan Minzu College, and there were some problems in the size of vocabulary, the awareness and abilities of doing discourse analysis and the effectiveness of taking the best use of digital reading medium in reading comprehension. Studying the three factors will help EFL learners improve their reading comprehension.

Keywords: factors affecting reading comprehension; reading comprehension; case study

Introduction

Proficiency in reading comprehension is crucial for those learning English as a Foreign Language (EFL), since it directly influences their capacity to absorb and utilize the language proficiently. Developing proficient reading comprehension abilities is crucial for EFL learners as it enables them to comprehend and assimilate new vocabulary, grammatical structures, and cultural subtleties present in the text. This technique not only improves their language skills but also increases their confidence in using English in academic and real-life situations. Yurko & Protsenko (2020) emphasized that reading comprehension is an essential skill for English language learners as it forms the foundation for their total language learning.

Reading comprehension is a complex mental process that is affected by various important factors, such as the size of one's vocabulary, the ability to analyze discourse, and the use of digital reading platforms. Firstly, a restricted vocabulary size impedes the capacity to completely comprehend texts, since readers may encounter difficulty with unfamiliar words, hence hindering their overall understanding. Elleman et al. (2019) found a direct correlation between vocabulary knowledge and reading comprehension. Furthermore,

discourse analysis, which entails comprehending the organization and logical consistency of written communication, is essential for the process of understanding and interpreting texts. Skilled readers who possess the ability to discern the interconnections between sentences and paragraphs are more capable of comprehending the overarching significance of a book. Khabiri & Hajimaghsoodi (2012) conducted research that confirmed previous studies which had presented substantial evidence on the impact of discourse analysis in language instruction in general, and specifically in teaching reading (Ivanov, 2009; McCarthy, 1991; McCarthy, Matthiessen & Slade, 2002; Nunan, 2001; Wenquan, 2009). Their research also contributed additional perspectives to the existing literature. (Khabiri & Hajimaghsoodi, 2012). Finally, the immature transition to digital reading platforms presented some problems. The efforts needed to be conducted to make better reading comprehension. (Singer & Alexander, 2017).

The combination of these elements emphasizes the intricate nature of reading comprehension and the need for specific educational approaches to tackle these difficulties. The English majors in Sichuan Minzu College had problems in the context of the three aforementioned factors with limited vocabulary size and lack of vocabulary learning strategies, insufficient awareness and abilities of doing discourse analysis and insufficient awareness and effectiveness of using digital reading medium, such as Superstar E-learning. Therefore, this study investigated the factors affecting reading comprehension, namely, vocabulary size, discourse analysis and digital reading medium and analyzed the students' problems with these reading comprehension factors in the context of Sichuan Minzu College. Specifically, the objectives were: 1. To investigate the reading comprehension affecting factors in the context of Sichuan Minzu College's EFL learning environment, 2. To analyze the students' problems with reading comprehension factors for EFL learners in Sichuan Minzu College. To achieve these objectives, the study addressed the following questions: 1. What are the reading comprehension affecting factors in the context of Sichuan Minzu College's EFL learning environment? 2. What are the students' problems with reading comprehension factors for EFL learners in Sichuan Minzu College?

Literature Review

1. Reading comprehension

Throughout the extensive duration of researching and investigation, a multitude of research studies have been generated pertaining to reading comprehension. The field of reading study has seen several transformations throughout time. Initially, reading was viewed as a skill, but this perspective changed in the late 1960s. Researchers then focused on the psycholinguistic aspects of reading comprehension, followed by an exploration of the cognitive processes involved in comprehension. Currently, the emphasis is on understanding the online processes of reading. The process is intricate and entails the integration of various

cognitive processes, including attention, memory, and inference (Kintsch, 1988). According to Kintsch (1998), reading comprehension is the act of deriving meaning from written texts by integrating linguistic knowledge, cognitive abilities, and prior experiences. This involves creating a mental representation of the reading material that combines information from the text with the reader's existing knowledge and their purpose for reading. According to Grabe (2009), reading comprehension necessitates a range of abilities, including a strong vocabulary, grasp of grammar, and awareness of discursal organization.

2. Factors Affecting Reading Comprehension

Factor analysis was employed to identify the fundamental reasons for the variability observed in a set of variables. Kintsch (1988) identified two primary elements that influenced reading comprehension: linguistic understanding and text processing. According to Perfetti and Hart (2002), factor analysis was employed to uncover the specific cognitive processes that contributed to reading comprehension. These processes include vocabulary knowledge, syntactic knowledge, and background information. Factor analysis has been extensively utilized in research studies on reading comprehension to investigate the connections between reading comprehension skills and different components, such as vocabulary and metacognitive strategies (Perfetti, Landi & Oakhill, 2005; Cain, Oakhill & Bryant, 2004). Tabachnick and Fidell (2013) asserted that factor analysis is a valuable tool when multiple factors are believed to be connected to a fundamental concept. Nevertheless, there were divergent opinions regarding the factor analysis as well. Alderson (2000) expressed disapproval of the factor analysis method to reading comprehension for some reasons. Although the argument remains unresolved, the factor analysis technique has gained widespread acceptance and has been routinely used for instructional and testing purposes in reading comprehension. Based on the previous studies, in this study, three factors are investigated, which are vocabulary size, discourse analysis and digital reading medium.

2.1 Vocabulary size

According to Anderson and Freebody (1981), the understanding of literature by language learners was highly reliant on the reader's vocabulary expertise. Multiple studies have consistently shown a significant correlation between the extent or complexity of one's vocabulary and their ability to comprehend written text. This highlighted the crucial role of having a wide-ranging vocabulary in achieving excellent reading comprehension (Nation, 2006; Laufer, 1997). Schmitt (2008) posited that the acquisition of vocabulary was influenced by factors such as learners' motivation, exposure to the language being learned, and the use of effective learning procedures. In addition, variations in cognitive ability, working memory, and prior knowledge can also impact the learning of vocabulary in language learners (Nation & Webb, 2011). Beck, McKeown, and Kucan (2013) argued that effective vocabulary education should incorporate three key elements: extensive reading, comprehensive processing, and frequent exposure to new words.

2.2 Discourse analysis

The concept of 'discourse' might vary, depending on the approach used in discourse analysis. In his work from 1952, Harris put out the notion that discourse referred to language that operated at a level beyond individual phrases, clauses, or sentences. Harris (1952) is credited with the introduction of 'discourse analysis' to the scientific world in his influential essay published in the journal *Language*. He defined discourse analysis as a method of analyzing coherent speech or writing that goes beyond individual sentences and incorporates cultural elements with language. While Harris's discourse analysis did not have a specific focus on language instruction, it provided valuable insights that can be applied to language education. He emphasized the interdependence of sentences within texts, a concept that following researchers such as Halliday and Hasan (1976) referred to as cohesive ties. Therefore, it is imperative for language instructors and students to focus on these cohesive connections, since they aid in enhancing understanding during reading exercises. Although Harris had early insights into upcoming trends in language teaching, it took about twenty-five years for discourse analysis to be acknowledged in education. In 1978, Amy Lezberg and Ann Hilferty made a notable advancement by publishing an article titled "Discourse Analysis in the Reading Class" in *TESOL Quarterly*. They regarded discourse analysis as a means of directing learners to examine different elements, such as the beginning and conclusion of a topic. According to McCarthy (1991), discourse analysis is concerned with examining the connection between language and its contextual usage. Hu Zhuanglin (1994) posited that cohesion and coherence are the fundamental components of discourse analysis. Grabe (2009) identified five fundamental reading comprehension abilities that should be taught to enhance students' understanding of texts: main concept identification, reading techniques utilization, grammar comprehension, discourse analysis, and vocabulary acquisition. In order to fully understand a text, it is crucial to not only grasp its explicit meaning but also its implicit connotations. Hence, merely paying attention to vocabulary and grammar when reading texts is insufficient. Instead, to fully comprehend the texts, one must also prioritize understanding at the discourse level. Therefore, Discourse analysis is crucial for enhancing the reading comprehension of English as foreign language learners (EFL).

2.3 Digital reading medium

There has been a significant surge in research conducted on the impact of digital reading mediums on English as a Foreign Language (EFL) reading comprehension in recent years. Researchers have examined the distinctions between digital texts and traditional print materials as a result of the prevalent utilization of e-readers, tablets, and computers. Research has shown that digitized texts offer convenience and easy access for individuals learning a new language. Following the emergence of the COVID-19 pandemic, digital reading and online education have experienced a surge in popularity. Online learning platforms have offered

significant ease. Readers can conveniently access a wide range of online resources at any time and from any location, as long as they have an internet connection. Digital reading resources are typically more cost-effective than traditional printed mediums. This affordability can enhance the accessibility and popularity of information and education, particularly in underdeveloped places. Utilizing digital reading medium enhances the appeal and focus of reading content, fostering more reader engagement and involvement. Digital texts provide the advantageous quality of being readily searchable. Digital reading materials can be promptly updated, guaranteeing that readers can be accessible to the most current information. Consequently, it surpasses the constraints of traditional reading methods and enables access to a wide range of learning resources (Ergun & Adibatmaz, 2020). In China, the emphasis on digital learning in higher education has significantly grown in most Chinese colleges. This is not only due to the rapid advancement of technology but also as a result of the COVID-19 pandemic. Due to this, Superstar E-learning has emerged as a highly popular and innovative digital learning platform. It has been endorsed by the National Ministry of Education in China and is primarily focused on providing English as a Foreign Language (EFL) learners with educational resources.

Methodology

The primary objective of this study was to investigate the factors that influenced the reading comprehension abilities of English as a Foreign Language (EFL) learners in the specific setting of Sichuan Minzu College and analyze the problems faced by students there. This involved investigating aspects such as the size of their vocabulary, their skills in analyzing written discourse, and their usage of digital reading materials.

A literature review was undertaken to examine the factors that influenced reading comprehension. The results of tests, namely, the final examination and CET 4 were gathered at the conclusion of the academic semester. The test findings were recorded for analysis. Analyzing the gathered data enabled the identification of prevalent problems in the learners' reading comprehension. The results were consolidated into a report, highlighting the primary problems in reading comprehension encountered by English as a Foreign Language (EFL) learners in Sichuan Minzu College.

Results

1. Factors Affecting reading Comprehension of EFL learners in the context of Sichuan Minzu College

It was found that there are three factors affecting the context of Sichuan Minzu College's EFL learning environment as shown in figure 1 below.

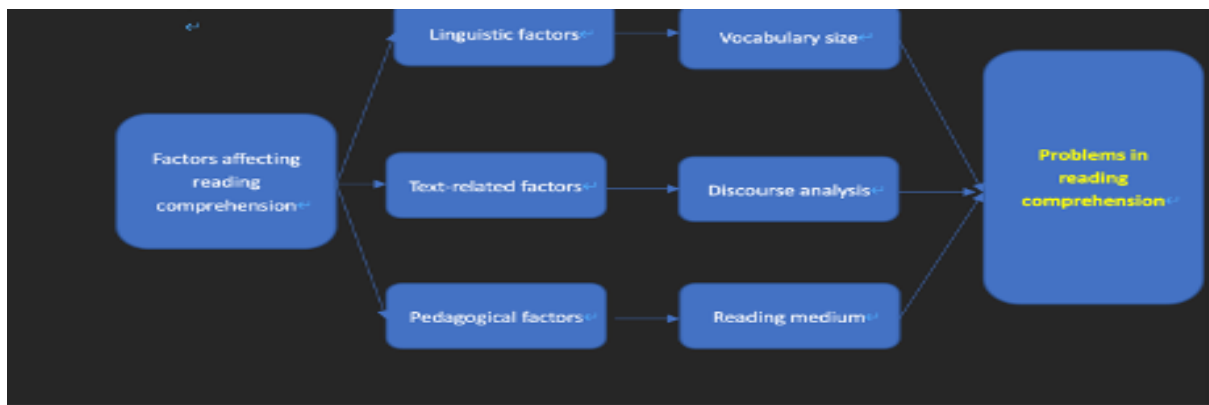

Figure 1 Reading comprehension factors affecting EFL learners in Sichuan Minzu College

Based on the previous research studies, reading comprehension is impacted by several factors that can be broadly classified into linguistic factors, text-related factors, and pedagogical factors. Each of them plays a role in particular elements of reading comprehension, ultimately affecting the overall understanding of texts by English as a Foreign Language (EFL) learners. Linguistic factors, here in this study, relate to the learners' vocabulary size. Having a strong vocabulary is essential for understanding and comprehending written texts. Learners with a restricted vocabulary encounter difficulties in comprehending the meanings of words, hence impeding their capacity to completely absorb texts. Text-related factors pertain to the arrangement and logical consistency of the texts, necessitating learners to actively analyze and interpret the discourse. Discourse analysis, in this study, refers to the capacity to comprehend the interconnection between sentences and paragraphs in order to construct a cohesive entity. Pedagogical factors encompass the method by which reading materials are presented, namely the digital reading medium, in this study.

The interaction between one's vocabulary size, the analysis of discourse, and the digital medium used for reading leads to a range of challenges in understanding written text. Learners with a restricted vocabulary face difficulties in decoding and comprehending words, while a lack of discourse analysis skills hinders their understanding of the general structure and cohesion of texts. In addition, the digital reading medium, with its insufficient awareness and effectiveness, adds more complexity to EFL learners' reading comprehension. By comprehending these characteristics and their influence, educators can formulate specific techniques to enhance reading comprehension among English as a Foreign Language (EFL) learners. To address the reading comprehension problems experienced by learners, it is necessary to improve vocabulary education, teach appropriate discourse analysis approaches, and offer advice on accessing digital texts.

1.1 Vocabulary size

Many research studies have demonstrated that Chinese English as a Foreign Language (EFL) learners possess a comparatively restricted vocabulary, impeding their capacity to comprehend foreign terms during reading comprehension activities (Gu, 2017). According to Gu (2017), a significant number of Chinese EFL learners face difficulties in reading comprehension due to their restricted vocabulary. From the performance of the targeted language learners' performance in final examination, it has been found that learners in Sichuan Minzu College face many difficulties in terms of vocabulary size and vocabulary learning strategies. These difficulties have been affecting their reading comprehension. Many students lacked vocabulary learning strategies during the learning process, resulting in a relatively limited vocabulary. They were unable to grasp and apply new vocabulary effectively and rapidly, which not only limited their ability to understand and analyze their reading materials, but also affected their overall language learning in the long run. Therefore, it is necessary to strengthen the practicality of vocabulary learning instruction to help them improve their vocabulary by familiarizing and mastering vocabulary learning strategies and enhancing their reading comprehension.

1.2 Discourse analysis

Ordinal	Frequency	Centrality	Keyword	Ordinal	Frequency	Centrality	Keyword
1	52	0.45	reading teaching	9	9	0.28	teaching
2	41	0.26	college English	10	8	0.15	reading materials
3	17	0.2	English reading	11	8	0.17	reading strategies
4	14	0.19	reading comprehension.	12	7	0.18	discourse analysis
5	13	0.26	reading abilities	13	6	0.13	reading modes
6	13	0.02	Schema theory	14	6	0	fast reading
7	11	0.09	reading	15	5	0.03	English teaching
8	9	0.4	reading speed	16	5	0.02	discourse

Table2: The rank of high-frequency keywords in English reading teaching research studies in China, Cheng & Wu (2023)

Table 2 demonstrates that there has been an increasing focus on incorporating discourse analysis into reading teaching recently. Discourse analysis has been considered by several scholars as one of the five fundamental abilities for reading comprehension, as previously mentioned. However, Chinese English as a Foreign Language (EFL) learners, as well as many instructors, frequently prioritized vocabulary and grammar over developing a comprehensive knowledge of discourse. Research has demonstrated the constraints of this when it comes to understanding written material. The revised Guidelines for Teaching English in Chinese Universities (2020) emphasized the significance of comprehending the reading materials at a discursal level and gaining a deeper understanding of the writing in order to

foster critical thinking during the reading process. In the context of Sichuan Minzu College, the instructors and the learners also have similar problems. Thus, incorporating discourse analysis into Chinese EFL reading instruction can enhance EFL learners' comprehension of reading materials, necessitating the inclusion of discourse analysis training.

1.3 Digital reading medium

Chen (2023) conducted a study with 50 students at a university in Guang Dong, China. The findings revealed that 16% of students believed that teachers frequently utilized the Internet to support English reading instruction, while 48% believed that teachers only occasionally used the Internet for this purpose. Additionally, it was observed that most teachers did not fully exploit the potential of the Internet to enhance English reading instruction, indicating a lack of adequate utilization of the Internet in university-level English reading teaching. Nevertheless, a significant majority of 70% of students acknowledged that including the Internet into English reading instruction had a pervasive impact on their learning. Furthermore, an additional 20% of students expressed that it yielded positive outcomes, underscoring the crucial significance and imperative nature of integrating the Internet into English reading classes. Certain researchers have proposed the extensive incorporation of information technology into language teaching, advocating for a teaching approach that combines both online and offline methods (Gao, 2021). The researchers suggested that language instruction should integrate reading instruction with new technology in order to foster foreign language learners' holistic growth (Dai et al., 2020). Within the context of Sichuan Minzu College, there were similar problems as stated above.

2. Students' problems with reading comprehension in Sichuan Minzu College

2.1 Reading comprehension

Considering the current problems related to the three factors listed above in relation to EFL learners' reading comprehension, it is evident from figure 3 that the students' reading comprehension in Sichuan Minzu College is not satisfactory.

Figure 3: Descriptive Statistics of students' scores for reading comprehension in Sichuan

Minzu College					
	N	Min.	Max.	Mean	Standard Deviation
Scores	81	2	11	6.17	0.79

The descriptive statistics for the scores variable in the table reveal that the sample size is 81, and the mean score is 6.17 with the total score of 15. The minimum score is 2, the maximum score is 11, and the range of scores is from 2 to 11. The scores are collected from their last final examination, with the reading comprehension exercises adopted from national English test-College English Test, Band 4 (CET-4). It contains three passages with five items

each and 15 items in total and 1 point for 1 item and 15 points in total for this test. From the descriptive statistics above, their performance in reading comprehension is not satisfactory enough.

2.2 Vocabulary Size

The reading comprehension ability of English majors in Sichuan Minzu College was unsatisfactory in terms of vocabulary size. Their vocabulary was relatively limited, as evidenced by their performance in their final examination. The final examination had several distinct sections. The initial segment focused on their vocabulary. Fifteen vocabulary exercises were administered to the students in this section, each worth 1 point. The tasks required the students to match words with their meanings. The words stated there were not novel, but rather the words they had already learned during class time.

The findings were unsatisfactory. The following figure displays the scores of students in the vocabulary section of their final examination.

Figure 4: Descriptive Statistics of students' scores for vocabulary in Sichuan Minzu College

	N	Min.	Max.	Mean	Standard Deviation
Scores	81	4	12	7.11	0.31

Based on the provided figure, the mean score is 7.11 with the total score of 15. The minimum score is 4, the maximum score is 12, and the range of scores is from 4 to 12. The outcomes were unsatisfactory, and the children exhibited a rather limited vocabulary size.

2.3 Discourse analysis

The previous research studies have confirmed the significant relationship between discourse analysis and reading comprehension, and many research studies have proposed different highlights for doing discourse analysis and reading comprehension, such as, main idea, structure, cohesive ties, etc. In terms of Sichuan Minzu College, there existed the same problems in doing discourse analysis in reading comprehension as well, for instance, learners found difficulties in figuring out the structure, main idea, rhetoric devices and cohesive ties, etc. Instead, they put too much attention to looking up the new words and analyzing grammatical rules. They divided the whole reading material into fragments grammatically and forgot to understand it as a logical and discursal whole that is supposed to deliver meanings. Therefore, they could get simple and literal meanings but not the underlying and implied meaning, which is not enough for language learners.

2.4 Digital reading medium

The previous research studies have shown that the digital reading medium has gained increasing popularity in language learning in the current digital world. Sichuan Minzu College, as a higher education organization in remote Southwest China, has relatively limited and poor resources in education. Because of that, the college authority recruited some online course

makers to come and make some online lectures and post them for the students, like the platform named Superstar. Both teachers and students have derived numerous advantages from digital learning, including quick accessibility, rich material, and free peer discussion. Nevertheless, there were certain problems encountered while utilizing the platform. These included insufficient awareness, familiarity and utilization of the platform, as shown by figure 5.

Figure 5: Descriptive Statistics of students' use of Superstar E-learning

	N	Min.	Max.	Mean	Standard Deviation
Percentage of the assignment accomplishment	81	0.00%	77.78%	3.00%	11.51%
Length of enjoying videos	81	0	126	4.02	18.19
Total scores	81	0	46.23	13.61	6.54

Conclusion

This study has investigated the aspects of reading comprehension among EFL students, with a particular focus on the challenges posed by vocabulary size, discourse analysis and digital reading medium in the context of Sichuan Minzu College.

Through a comprehensive literature review, the critical role of vocabulary size in reading comprehension has been explored, highlighting the considerable challenge that Chinese EFL learners face in acquiring an adequate vocabulary to comprehend texts effectively. Additionally, the importance of discourse analysis has been examined, emphasizing the need for learners to move beyond surface-level understanding to grasp deeper and implied meanings within texts. All in all, on the basis of the corresponding research studies, the changing of the reading medium and the increasing importance of digital reading mediums on reading comprehension have seen, such as Superstar E-learning platform in today's English learning instruction. The study has clearly shown the close relationship between the aforementioned three factors affecting EFL learners' reading comprehension. Learners with poor vocabulary may find it difficult to comprehend unfamiliar words in texts, that is, read between the lines. Learners without sufficient understanding of discourse analysis may find it difficult to understand the implied meanings in the text, that is, read beyond the lines. Furthermore, the Superstar platform, as one of the most popular digital learnings in China, has presented some challenges too.

A comprehensive strategy must be conducted by instructors and learners to tackle the problems, which should support the growth of vocabulary, the development of discourse analysis and the use of convenient and flexible digital teaching techniques, like the Superstar E-learning. Language instructors can use vocabulary learning strategies to promote definitional and contextual knowledge. They can provide learners with instructions to improve their ability to analyze discourse. Moreover, in order to give learners a flexible and interesting language learning experience, instructors can post the instructions of the strategies for vocabulary learning and discourse analysis on some convenient digital learning platform, like Superstar. With these, reading comprehension for English majors in Sichuan Minzu College and elsewhere can be made better by expanding vocabulary size, developing discourse analysis abilities, and utilizing the digital reading medium. Hence, this study gave insights for learners and instructors, looking to improve the reading comprehension abilities of EFL learners.

Suggestions

To effectively make use of the findings, suggestions for any concerned persons were made as follows, considering educational purposes.

1. The suggestions from the research

1.1 EFL learners

It is important for EFL learners to actively work on increasing their vocabulary size, as a strong vocabulary is essential for comprehending and interpreting texts. From this research, learners can develop their awareness and abilities by actively participating in substantial reading of a wide range of texts, utilizing vocabulary learning strategies, and engaging in vocabulary-enhancing activities. In addition, learners can improve their discourse analysis skills through activities such as summarizing texts, discerning important ideas, and comprehending the cohesive ties among different sections of a text. They can learn to utilize digital learning systems proficiently to improve their reading comprehension.

1.2 Instructors

Instructors play a vital role in promoting the growth of reading comprehension abilities among English as a Foreign Language (EFL) learners. From this research study, they will consider extensive instructional methods that combine vocabulary enrichment and discourse analysis into reading teaching, including activities that emphasize acquiring vocabulary in context and by providing guidance to students on the structure and cohesive ties of texts during reading exercises. Additionally, instructors will make use of digital learning platforms to complement conventional instructional approaches, including multimedia materials and interactive reading exercises, resulting in a more captivating and supportive learning environment for the learners.

1.3 Curriculum designers

When creating English as a Foreign Language (EFL) programs, curriculum designers will take into account the results of this study. Incorporating a comprehensive range of words into

the curriculum should be a fundamental aspect, with systematic vocabulary lectures and exercises included throughout. Curriculum designers will prioritize the inclusion of discourse analysis abilities, making sure that resources and assignments facilitate the comprehension of text structure and coherence. In addition, it is advisable for them to utilize digital learning platforms by integrating e-learning tools, digital textbooks, and online resources into the curriculum. This integration will enhance students' readiness for the challenges of digital literacy and offer them a wide range of chances to hone their reading abilities.

By directing their attention to these specific areas, individuals who are learning English as a foreign language, as well as their teachers and those responsible for designing the curriculum, can work together in a cooperative manner to enhance the results of reading comprehension. Increasing the amount of one's vocabulary, improving discourse analysis abilities, utilizing digital learning platforms, and implementing thorough teaching methodologies will all assist in improving reading comprehension among English as a Foreign Language (EFL) learners.

2. The suggestions for future research studies

With the rapid changes in educational and technological advancements, the study of EFL reading comprehension has constantly evolved. It has become urgent to explore the factors affecting EFL reading comprehension with the changing situation. In this study, the researcher focused on three factors, namely, vocabulary size, discourse analysis, and digital reading medium. Vocabulary size has remained a fundamental factor of reading comprehension. Discourse analysis has provided a framework to help students accomplish word-to-text understanding. Furthermore, the increasing popularity of the digital reading medium has brought new opportunities to EFL learners' reading experience. The future research will involve the following issues:

2.1 The investigation of English majors' performance in Sichuan Minzu College has shown the significance and difficulties of vocabulary size in reading comprehension. Future study can focus on the way of giving instructions for vocabulary learning strategies, such as, inferencing, note-taking, dictionary use, oral repetition, activation, visual and auditory encoding, structure encoding and selective attention in reading comprehension, Chou (2022).

2.2 Former research studies have confirmed an important relationship between discourse analysis and reading comprehension as well. Learners in Sichuan Minzu College have got stuck in the understanding of structure, main idea, rhetorical devices, and cohesive ties just like the investigation of other language learners in Chinese universities. Therefore, the potential future study can be giving instructions for discourse analysis to improve their discourse analysis abilities, which can be designing instructional materials and exercises, highlighting the identification and interpretation of discourse analysis to improve their reading comprehension.

2.3 The increasing popularity of digital reading mediums in language instruction has provided a precious opportunity to overcome resource limitations in Sichuan Minzu College, a remote and mountainous higher education organization in Southwest China. The future study can investigate the effectiveness of digital platforms, like Superstar E-learning, in improving reading comprehension, which includes the study of the platform's influence on learners' appreciation, involvement, and outcomes. The instructors can design the corresponding content and schedule to take the best of the combination of the instructions of vocabulary learning strategies and discourse analysis strategies with the utilization of this platform. Questionnaires and interviews with learners can provide precious feedback on it.

In conclusion, an empirical study of integrated innovation, combining vocabulary learning strategies, discourse analysis strategies, and digital learning utilization is needed to improve the deeper understanding of the relationship between the aforementioned three factors and EFL learners' reading comprehension.

Reference

- Alderson, C. J., & Alderson, J. C. (2000). *Assessing reading*. Cambridge University Press.
- Anderson, R. C., & Freebody, P. (1981). Vocabulary knowledge. In 1. T. Guthrie (Ed.), *Comprehension and teaching: Research reviews* (pp. 77-117). Newark, DE: International Reading Association.
- Beck, I. L., McKeown, M. G., & Kucan, L. (2013). *Bringing words to life: Robust vocabulary instruction*. Guilford Press.
- Cain, K., Oakhill, J., & Bryant, P. (2004). Children's reading comprehension ability: Concurrent prediction by working memory, verbal ability, and component skills. *Journal of Educational Psychology, 96*(1), 31.
- Chen, S. (2023). Research on the innovative application of integrating "Internet+" into the teaching of college English reading under Thorndike's three laws of learning. *Science & Technology Information, 2023*(6), 115-119. <https://doi.org/10.16661/j.cnki.1672-3791.2208-5042-9790>.
- Cheng, H., & Wu, Y. (2023). Knowledge graph and evolution analysis of the theory and practice of English reading teaching in domestic universities (1992-2021). *Journal of Xi'an International Studies University, 31*(1), 54-58. <https://doi.org/10.16362/j.cnki.cn61-1457/h.2023.01.015>.
- Dai, W., Hu, Z., Wang, C., Li, Y., Wen, Q., Huang, G., & Wang, W. (2020). New interdisciplinary development of linguistics in the context of liberal arts. *Foreign Language Circle, 2020*(4), 2-9, 27.
- Elleman, A. M., Oslund, E. L., Griffin, N. M., & Myers, J. A. (2019). A review of middle school vocabulary interventions: Five research-based recommendations for practice.

- Language, Speech, and Hearing Services in Schools*, 50(4), 477-492.
https://doi.org/10.1044/2019_LSHSS-VOIA-18-0125.
- Ergun, E., & Adibatmaz, F. B. K. (2020). Exploring the predictive role of e-learning readiness and e-learning style on student engagement. *Open Praxis*, 12(2), 175-189.
- Gao, Z. (2021). Higher vocational colleges integrate the excellent traditional Chinese culture into the English teaching of universities. Exploring - Review: A guide to teaching English in universities (2020 edition). *News Enthusiasts*, 2021(10), 109-110.
- Grabe, W. (2009). *Reading in a second language*. Cambridge University Press.
- Gu, T. (2017). The effect of vocabulary knowledge on Chinese English learners' reading comprehension. *International Journal of English Linguistics*, 7(4), 45-55.
- Halliday, M. A. K., & Hasan, R. (1976). *Cohesion in English*. Longman.
- Harris, Z. (1952). Discourse analysis. *Language*, 28(1), 1-30.
- Hu, Z. (1994). *Textual cohesion and coherence*. Shanghai Foreign Language Educational Press.
- Ivanov, S. (2009). Discourse analysis in EFL reading. Retrieved from <http://dspace.mah.se:8080/bitstream/Sergej%20Ivanov%20degree%2project.pdf>
- Khabiri, M., & Hajimaghsoodi, A. (2012). The effect of discourse analysis-based instruction on Iranian EFL learners' reading comprehension. *American Journal of Scientific Research*, 66, 23-36.
- Kintsch, W. (1988). The role of knowledge in discourse comprehension: A construction-integration model. *Psychological Review*, 95(2), 163-182.
- Kintsch, W. (1998). *Comprehension: A paradigm for cognition*. Cambridge University Press.
- Laufer, B. (1997). The lexical plight in second language reading. In N. Schmitt & M. McCarthy (Eds.), *Second language vocabulary acquisition* (pp. 20-34). Cambridge University Press.
- McCarthy, M. (1991). *Discourse analysis for language teachers*. Cambridge University Press.
- McCarthy, M., Matthiessen, C., & Slade, D. (2002). Discourse analysis. In N. Schmitt (Ed.), *An introduction to applied linguistics* (pp. 55-73). Arnold.
- Mu-Hsuan, C. (2022). Validating the vocabulary learning strategies used by English as a foreign language university students in Taiwan. *SAGE Open*.
<https://doi.org/10.1177/00336882221074105>.
- Nation, I. (2006). How large a vocabulary is needed for reading and listening? *Canadian Modern Language Review*, 63(1), 59-82.
- Nation, I. S., & Webb, S. A. (2011). *Researching and analyzing vocabulary*. Heinle, Cengage Learning.
- Nunan, D. (2001). *Second language teaching & learning*. Heinle & Heinle.

- Perfetti, C. A., & Hart, L. (2002). The lexical quality hypothesis. In L. Verhoeven, C. Elbro, & P. Reitsma (Eds.), *Precursors of functional literacy* (pp. 67-86). John Benjamins Publishing Company.
- Perfetti, C. A., Landi, N., & Oakhill, J. (2005). The acquisition of reading comprehension skill. In M. J. Snowling & C. Hulme (Eds.), *The science of reading: A handbook* (pp. 227-247). Blackwell Publishing.
- Schmitt, N. (2008). Instructed second language vocabulary learning. *Language Teaching Research*, 12(3), 329-363.
- Singer, L. M., & Alexander, P. A. (2017). Reading across mediums: Effects of reading digital and print texts on comprehension and calibration. *The Journal of Experimental Education*, 85(1), 155-172. <https://doi.org/10.1080/00220973.2016.1143794>.
- Tabachnick, B. G., Fidell, L. S., & Ullman, J. B. (2013). *Using multivariate statistics* (6th ed.). Pearson.
- Wenquan, W. (2009). Application of discourse analysis in college reading class. Retrieved from <http://www.scribd.com/doc/40905618/APPLICATION-OF-DIS-COURSE-ANALYSIS-IN-COLLEGE-READING-CLASS>
- Yurko, N., & Protsenko, U. (2020). Reading comprehension: The significance, features, and strategies. *European Scientific Journal*, 106-114.

The Application of the Four Iddhipada to Develop English Language Skills

Phra Suvichak Chaidee

Dr. Phrakru Suthee Sutasunthorn

Phra Chomchan Boonjerng

Faculty of Humanities Chiang Rai Buddhist College

Abstract

This research aimed to 1) study the application of The Four Iddhipada to develop English language skills and 2) develop English language skills using The Four Iddhipada. This research was qualitative research. Research tools were questionnaires and interviews. In order to meet the validity, the tools were reviewed and assessed by three experts. In the assessment, the index of Item Objective Congruence (IOC) (Rovinelli & Hambleton, 1976) was applied in order to inquire into the instrument relevance to the expected output. The average score for accepting a question was more than 0.5. The key informants were 20 monks who currently stay at Huai Pla Kang Temple in Chiang Rai and understand daily English conversation.

The results of the research found that the application of The Four Iddhipada to develop English language skills in the digital age is important as they are principles that can be applied in many different fields, especially in learning English as it is a virtue that leads to the completion of the goals set which consists of 1) Chantha Satisfaction means creating satisfaction in learning and desire to study, 2) viriya means diligence in studying with effort and never giving up, 3) Chitta, focused thinking, means having the mind to fight without giving up and 4) Vimansa means knowing how to use wisdom in considering studies to achieve results according to one's own goals. According to the questionnaire and interview, all of the key informants wanted to stay focused in order to achieve the goal in developing English language skills. As a result, The Four Iddhipada helps them to have motivation to learn and know how to use the knowledge gained effectively. In addition, they rely on The Four Iddhipada to help maintaining their goal in developing English language skills.

Keywords: The Four Iddhipada, English Language Skills Development, Monks

Introduction

Buddhism is a fundamental institution in Thai society as the national religion, playing a crucial role in the lives of Thai people in various aspects. Every religion provides moral teachings that serve as spiritual anchors for humanity. These teachings are diverse and applicable to daily life, aiming to bring happiness and success. Educational management, for example, follows steps to achieve success using principles like Four Foundations for accomplishment consist of Chanta (Passion), Wiriya (Diligence), Jittata (Mind or

Consciousness), and Wimangsaa (Investigation). These principles are highly adaptable and beneficial in daily life, guiding adolescents and working adults toward success.

Education is considered crucial for human resource development because of human resources is the most important factor in organizational and national development. Currently, digital technology continues to advance and evolve to meet contemporary learning needs. Therefore, it is imperative that educational systems keep pace with the world and educators develop themselves to have knowledge and skills in utilizing technology for teaching and learning management (Wankong, 2016). As for education in Thailand, every government in every era has given importance and tried to reform education to be on parity with those in other countries. However, the results of Thai education are still not as successful as they should be. The cause is from entering into an aging society completely. Working people must take on the responsibility of caring for the elderly. Children and youth are lack of readiness in language skills and technology and labor groups or even morality that makes a person successful in life. The basis for students which will lead to sustainable and stable educational development is morality because of morality has the most important psychological characteristics (Ojariyapitak, 2014) and is also important to individuals, society, and the nation now, students lack moral principles in living life. They are not interested in studying and lack of enthusiasm in studying therefore, resulting in not being successful in studying.

W. Wachiramedhi (2008) discusses the meaning and components of the four principles of Iddhipada as follows: the 4 principles of Iddhipada refer to the formula for success in life, consisting of four components:

1) Chantha means satisfaction

It is to create satisfaction in learning and want to study more

2) Viriya means perseverance

It is diligence in studying with effort and never giving up

3) Citta means thinking

It is having a fighting spirit and never giving up in whatever you do and do that with care

4) Vimansa means contemplation

It knows how to use wisdom in considering studies to achieve success according to goals.

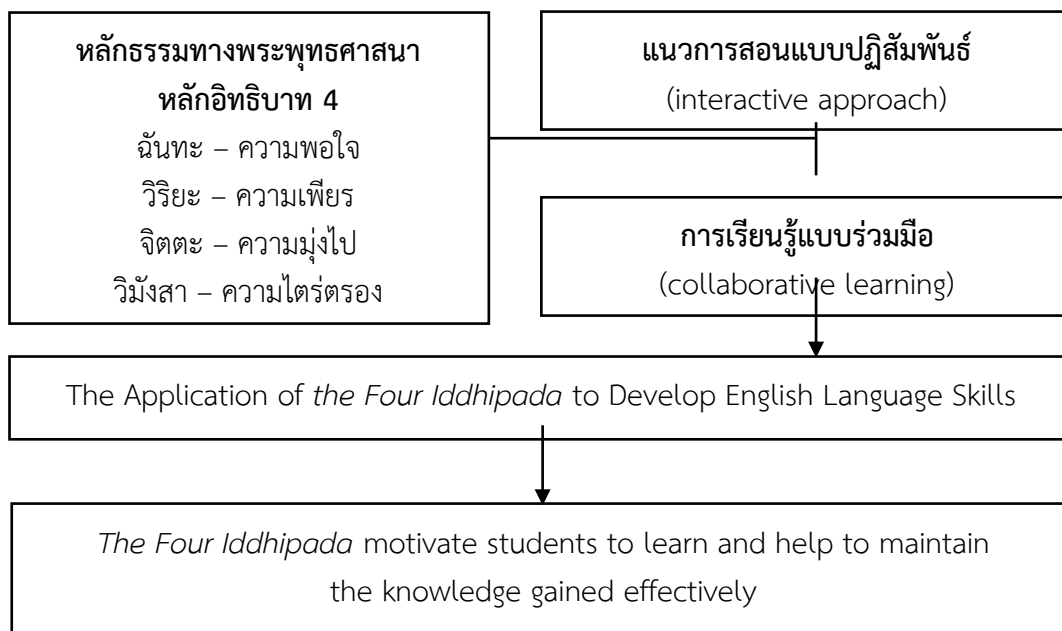
In teaching and learning teachers can instill morality according to the 4 principles of Iddhipada. In order for students to develop in learning as well as supporting students to realize their own goals and try to make yourself successful in your studies Therefore, we propose guidelines for applying the 4 principles of Iddhipada in learning English.

Research Objectives

1. to study the application of The Four Iddhipada to develop English language skills

2. to develop English language skills using The Four Iddhipada.

Conceptual Framework

Picture 1: Conceptual Framework

Research Methodology

This research was a qualitative research.

The Research tools were questionnaires and structure interviews.

The key informants were 20 monks at Huai Pla Kang Temple Chiang Rai, Thailand and studying English at Chiang Rai Buddhist College Mahachulalongkornrajavidyalaya University which understand daily English conversation

Results

The results of this research found that the application of the Four Iddhipada to develop English language skills in the digital age is important because they are principles that can be applied in many different fields, especially study management as it is a virtue that leads to the completion of the goals set which consists of

1) Chantha, is satisfaction

means creating satisfaction in learning and desire to study even more,

2) Viriya, is diligence

means in studying with effort and never giving up,

3) Chitta, is thinking,

means having the mind to fight without giving up in what you do and do it as well.

4) Vimansa is contemplation

Means knows how to use wisdom in considering studies to achieve results according to one's own goals

In addition, the research findings highlight the significance of applying the Four Iddhipada to enhance English language skills in the digital age. These principles are crucial across various domains, particularly in study management, as they embody virtues essential for achieving set goals. The Four Iddhipada include:

1. Chanda (Desire/Satisfaction): This principle emphasizes creating satisfaction in learning and fostering a strong desire to study further. It encourages students to find joy and fulfillment in their learning journey, thereby enhancing their motivation and engagement.

2. Viriya (Effort/Diligence): Viriya underscores the importance of diligence and continuous effort in studying. It promotes the idea of perseverance and resilience, urging students to exert consistent effort and never give up despite challenges or setbacks.

3. Chitta (Focused Thinking): Chitta involves focused and determined thinking. It encourages individuals to maintain concentration and clarity of mind, enabling them to tackle tasks with persistence and determination. This focused thinking is crucial for effective learning and problem-solving.

4. Vimansa (Contemplation/Wisdom): Vimansa emphasizes the application of wisdom in studying. It involves thoughtful consideration and strategic planning, where individuals use their knowledge and understanding to make informed decisions that align with their learning goals. It encourages students to reflect on their learning process and adjust their strategies accordingly to achieve optimal results.

These principles are not only applicable to English language development but also serve as guiding principles in various fields of study and personal development. By integrating these principles into their learning practices, individuals can cultivate essential skills and qualities that contribute to their academic success and overall growth in today.

Conclusion

The results of the research found that, The Four Iddhipada can be applied in many different fields, as it is a virtue that leads to the completion of the goals set which consists of 1) Chantha Satisfaction means creating satisfaction in earning and desire to study, 2) viriya means diligence in studying with effort and never giving up, 3) Chitta, focused thinking, means having the mind to fight without giving up and 4) Vimansa means knowing how to use wisdom in considering studies to achieve results according to one's own goals.

Buddhist Principle	Meaning	Application Steps to Develop English Language Skills
1. Chantha	Satisfaction	Creating satisfaction in earning and desire to study
2. Viriya	Diligence	Studying with effort and never giving up
3. Chitta	Thinking	Having the mind to fight without giving up
4. Vimansa	Knowing	Considering studies to achieve results according to one's own goals

As a result, The Four Iddhipada helps them to have motivation to learn and know how to use the knowledge gained effectively. In addition, they rely on The Four Iddhipada to help maintaining their goal in developing sustainable English language skills.

Reference

- Ojariyapitak, D., et al. (2014). *The study of students' morality: A case study of the students at Rajamangala University of Technology Phra Nakhon*. Bangkok, Thailand: Rajamangala University of Technology Phra Nakhon.
- Wankong, A. (2016). English learning management in the 21st century. *Journal of Yanasangvorn*, 7(2), 304-314.
- Wachiramedhi, W. (2008). *Gandhi pins*. Bangkok, Thailand: Prachachat Business. (In Thai)

The Contributions of Buddhist Philosophy to Khmer Society

Samphose Prak

Faculty of Philosophy and Religion Preah Sihanouk Raja Buddhist University

Abstract

The objectives of this academic article to present what an important of the Buddhist philosophy to contribute the shape of Khmer society so far until the present time, importantly, the paper is concluding 1) to contribute of Buddhist concept in accordance with the Khmer society context, 2) to show of significance of Buddhist philosophy, and 3) to analysis the concept of Buddhist philosophy in practical way in society.

In this article to show of the core value of Buddhism's ethical concepts, including non-violence and materialism, influence Indian philosophical systems. Buddha's philosophy challenges Brahmanic customs, teaching human life's unique purpose. Its implications include origination, karma, change, and soul non-existence, identifying Indian wisdom, and those concepts contributing to the Khmer literature and also daily activities of Khmer people.

Keywords: Buddhist Philosophy; Khmer Literature; Buddhist Adaptation

Introduction

First of all, looking at the significance of Buddhism, a major religion rooted in the teachings of Buddha, is a way of life guiding one towards understanding and transcending suffering. This article explores the core tenets and practices of Buddhism, focusing on its diverse beliefs and practices (ASIAN ART, 2023)

On the other hand, Buddhism is a spiritual journey guided by the Four Noble Truths, the Eightfold Path, the Five Precepts, meditation, compassion, and the recognition of impermanence. It aims to transcend suffering and attain ultimate liberation and peace. The expression of being Buddhist varies globally, reflecting the rich tapestry of Buddhist thought and practice. Significantly, the Buddhist philosophy reflects on the doctrine of Kamma is a simple idea: each action is good or bad, primarily on account of the moral quality of the intention it expresses, and sooner or later, a good action brings well-being to the person who performs it, while a bad action brings the opposite (Christopher W. Gowans, 2003:29)

During the modern civilization from now on, the Buddhist philosophy or the teaching of the Buddha is the most crucial role play to contribute this world, avoiding from the conflict in which has imposed many strains on man, and those in the psychological realm are, perhaps, among the most serious (Sumeddhā Viraj Sripathi Ukwatta, 2019:21)

Significance of Concepts of the Buddhist Philosophy

The key teachings of the Buddhist philosophy such as the Four Noble Truths, Noble Eightfold Path, four *dhyānas*, three marks of existence, five aggregates of clinging, dependent origination, karma and rebirth, and *Nirvāṇa*. These teachings analyze suffering, impermanence, non-self, personal identity, and the cycle of birth, death, and rebirth. Older studies suggest Buddha may have taught these teachings. Buddhism, a philosophical and spiritual tradition, focuses on the Four Noble Truths, which are the realization of human suffering.

On the other hand, the Buddha's teachings, sometimes was known as "The Four Noble Truths," are shared by all Buddhist schools and begin with the realization of suffering. The first truth, "There is suffering," is understood to be the realization that suffering can arise from various situations, such as death, illness, abuse, or poverty. The second truth, "The origin of suffering is desire," explains that all suffering originates from selfish desires that exceed our resources, leading to unhappiness. The third truth, "The cessation of suffering," emphasizes the importance of non-attachment to material goods, places, ideas, or people. The fourth truth, "The path to cessation of suffering," is the "Eightfold Path," which includes right views, intentions, speech, action, livelihood, effort, mindfulness, and concentration (FSCJ, 2020).

The most important of Buddhist philosophy to take part showing the middle way to end of suffering (problems), which happening in human life, so these concepts giving the method of problem resolving in real way in this worldly.

Buddhism Influence on Khmer Society

Buddhism arrived in Cambodia in the 3rd century CE, initially introduced by traders and travelers from India. It spread across the Indian subcontinent during King Ashoka's reign, with Theravada Buddhism being the predominant tradition. On the other hand, Cambodian king, played a significant role in its early propagation. The Khmer Empire's reign, 9th to 13th centuries, saw the peak of Buddhism's influence, with temples like Angkor Wat being significant religious monuments. Buddhism also influenced Khmer culture, art, and architecture (ASIAN ART, 2023)

Buddhism has integrated into Khmer culture, integrating monks into education. Buddhist monks preach the Dharma to gatherings, teaching morality, social values, culture, and religious beliefs. This informal learning environment allows laypeople to absorb knowledge, liberating them from ignorance and worldly desires. The teachings are accessible to all citizens and contribute to knowledge about religion, culture, and moral values for older generations. Although not directly addressing the skills gap, they raise social value and morality in Cambodia.

Pagodas in Cambodia have historically been a hub for education, providing accommodation, food, and support to nearly 60,000 monks in 5,000 pagodas. Historically,

Cambodian leaders like Samdech Chuon Nath, Hun Sen, and King Norodom Sihanouk were ordained in these monasteries. Pagoda-based education, with around 565 schools and 17,000 students, plays a crucial role in enhancing education in Cambodia. Buddhist schools offer scholarships to outstanding students, promoting hard work and offering common subjects like engineering, science, medicine, and health (Rim Sokvy, 2020)

Buddhist temples in Cambodia are not just for monks but also serve as a source of education for ordinary people, particularly in Phnom Penh. Around 4,000 students currently reside in these temples, a significant portion of Cambodian university students studying in the country. These temples are also significant sources of knowledge and architectural styles, including ancient social and legal systems. The Sleuk Rith, palm-leaf manuscripts, are considered valuable documents, containing information about Khmer history, culture, and social interaction. The technique of inscribing texts on these manuscripts was crucial for Cambodia's traditional education, allowing people to transfer skills and information about social and legal systems for generations (Cambodian Education Forum, 2020)

Buddhist temples in Cambodia have played a crucial role in enhancing education, providing well-nourished and flourishing Buddhist educations even during the Sangkum Reastr Niyum. Despite destruction during the Khmer Rouge regimes, pagoda-based education has resurrected and survived. These temples have been the sole place of education and moral values training for centuries, and their teachings remain an essential part of Cambodian culture. The values held at these institutions remain relevant and timeless (Rim Sokvy, 2020)

The Buddhist Ethics such as five precepts are universal principles that can be applied to both Buddhist and non-Buddhist countries. These principles, declared by the Buddha over 25 centuries ago, are crucial for human rights and addressing global sufferings such as internal war, geopolitics, and challenges from superpowers. The practice of these principles can lead to a world of freedom and internal peace, as they help combat evil and promote dignified, honorable, and superior individuals (Samphose Prak, 2023)

In Cambodia, Buddhism was regard as the state religion in its constitution. By practicing these principles in daily life, society can foster peaceful co-existence and promote dignified, honorable, and superior individuals. In anyway, practicing these precepts helps individuals understand how to tolerate workload pressure and help others in conformity and solidarity in a world full of suffering.

Buddhist adaptation into Khmer Context

Buddhism in Cambodia is a deeply ingrained religion, reflected in the country's culture and daily life. It involves merit-making, offering alms to monks at dawn, and participating in festivals like Pchum Ben, or Ancestor's Day, where people visit their ancestors' graves and offer food and prayers. Buddhist elements also play a significant role in weddings and funerals, with traditional ceremonies involving tying a Buddhist string around the bride and groom's wrists. These practices and rituals not only uphold the religion's tenets but also shape the nation's cultural identity (TriplekAngkor Writers, 2024)

There are many forms that Buddhism has its adaptation into Khmer society, meanwhile Cambodians follow monks representing Buddhism, who are considered the basis of daily life and participate in traditional festivals, funerals, and national holidays. Buddhism has contributed to society's development through human resource development, awareness, and social work. Pagodas and monks are practical centers of social development in Cambodia, providing school sites, hospitals, orphanages, and homeless people. However, a lack of understanding of Buddhism theories can lead to misunderstandings and misconceptions, hindering its practice and promoting a society that is not good and does not prosper (វិទ្យា វិសាល, ២០១២)

The Ministry of Cults and Religions reports that there are over 4,000 Buddhist pagodas and 50,000 monks nationwide, as well as three Buddhist universities, colleges, secondary schools, primary schools, and disciplinary schools in almost all provinces. The re-establishment of this Buddhist study base is crucial for monks to educate the people and increase their understanding of Buddhism. A society can prosper if people have the right understanding and do the right thing, especially in the field of Buddhism (វិទ្យា វិសាល, ២០១២)

Buddhist Concept-Based Khmer Literature

In terms of the Buddhist concepts, especially the five precepts of Buddhism was practiced in Khmer society, and this why, the concept was regarded a partly in the Khmer literature for educate local people in accordance with Buddhist stories, Buddhist folktales in conformity of Khmer context then and nowadays.

On the other hand, the Khmer literature is valuable and very important in daily life. A clear understanding of literature is about valuing oneself and society. In doing so, Khmer literature is not just about writing on paper, it includes art in many different forms and with different criteria.

In order for the national unity, Khmer ancestors always brought the concepts of Khmer literature to play significant role in educating local people about lifestyle and everyday life and contributing to the development of Khmer society as well. The social value mindset in literature theory contributes to improving the quality of human characteristics and creating

practical human capital for society. According to Khmer literature's theory, there are four main functions of literature to provide wisdom, education, practical aspects, and aesthetic or artistic functions. The literature is closely related to social and scientific progress (Samphose Prak. 2024)

Significantly, the literature gave more comprehensive knowledge related to the real situation in society is not only focused on the knowledge, but the literature pushes to cultivate ideas or perspectives to analyze social problems intuitively, know how to solve social problems properly, and according to the circumstances and also gave key concepts of compare national and international literature both the region and globe.

Conclusion

The core value of the Buddhist philosophy leading to get rid of suffering and the end, would be free from all the worldly state into completely bliss state, in terms of Buddhists believe life is a cycle of suffering and rebirth, but achieving enlightenment (nirvana) can break this cycle, with Siddhartha Gautama being the first to achieve this.

The Buddhist philosophy plays a crucial role in guiding young people in the context of borderless globalization. It helps them navigate the challenges of materialism and extraordinary progress, while also addressing the values of society. Education in Buddhist philosophy can be an effective remedy for dementia in young people. Monks, often seen as guiding the elderly, can also influence the youth through their psychological education. This valuable medicine is present in Cambodian society, but it is not yet used to treat social illness.

Moreover, Buddha's Dharma emphasizes educating the mind to be free from greed and immorality, overcoming the sensuality of materialism. It is essential to consider whether society should suffer from globalization without fuss or take action to orient society towards a clear goal. Strengthening discipline among the monastic community is also necessary, as misconduct can negatively affect the value of Buddhism. Integrating Buddhist psychological education into schools across Cambodia is not difficult, as more young people receive this kind of education, the calmer they will be, the more they will be punished, and the more they will stop committing inappropriate acts in Khmer society.

Reference

- Gowans, C. W. (2003). *Philosophy of the Buddha*. New York: Routledge.
- Ukwatta, S. V. (2019). Application of Buddhist teaching in doing counseling for children. In D. P. Most Ven. Thich Nhat Tu, *Buddhist approach to harmonious families, healthcare and sustainable societies* (p. 21). Ho Chi Minh: Hong Duc Publication House.
- Samphose, P. (2023). The applied Buddhist five precepts (Panca Sila) in Khmer society. *Journal of Graduate MCU KhonKaen Campus*. Retrieved on Saturday, 8 June, 2024, from <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jg-mcukk/article/view/264341>

- _____. (2024). The concepts of educational philosophy in the Khmer literature. *Arts and Culture Journal of the Lower Moon River*. Retrieved on Friday, 7 June, 2024, from <https://so07.tci-thaijo.org/index.php/acj/article/view/4087>
- ASIAN ART. (2023). The historical journey of Buddhism in Cambodia. [ONLINE]. Retrieved on Wednesday, May 15, 2024, from <https://www.hdasianart.com/blogs/news/the-historical-journey-of-buddhism-in-cambodia>
- FSCJ. (2020). Philosophy in the humanities. [Online]. Retrieved on Thursday, May 16, 2024, from <https://fscj.pressbooks.pub/philosophy/chapter/buddha/>
- TriplekAngkor Writers. (2024). Why is Buddhism significant in Cambodian culture? Exploring its impact. [Online]. Retrieved on Friday, 17 May, 2024, from <https://www.triplekangkor.com/why-is-buddhism-significant-in-cambodian-culture/>
- Rim, S. (2020). The role of Buddhist pagodas in supporting education in Cambodian society. [Online]. Retrieved on Wednesday, 5 June, 2024, from <https://cambodianess.com/article/the-role-of-buddhist-pagodas-in-supporting-education-in-cambodian-society>
- Cambodian Education Forum. (2020). Buddhism has played a vital role in education in Cambodian society. [Online]. Retrieved on Tuesday, 4 June, 2024, from <https://cambodianess.com/article/the-role-of-buddhist-pagodas-in-supporting-education-in-cambodian-society>
- រដ្ឋា, វិសាល. (2012). ការចូលរួមរបស់ព្រះពុទ្ធសាសនា ក្នុងសង្គមខ្មែរ. [Online]. Retrieved on Saturday, 8 June, 2024, from <https://www.rfa.org/khmer/indepth/religion-09222012235917.html>

The Current Situation of Schema Activation in English Reading

Min Zhao

Suwaree Yordchim

Department of Linguistics, Suan Sunandha Rajabhat University

Abstract

Globalization has made English an essential tool for students, but teaching often neglects developing language application abilities, especially in reading. Many students struggle to understand English texts despite possessing basic language knowledge, leading to low reading efficiency and diminished interest and confidence in learning English. Research on schema activation in English reading underscores its significance in comprehension. Integrating cognitive psychology and educational theory can help educators improve students' reading skills through schema activation strategies. Future research should explore the impact of different schema types, conduct longitudinal studies on schema activation, and examine digital reading environments. Schema theory suggests that activating students' background knowledge enhances text understanding. Despite proven benefits, schema activation strategies are not widely applied in English reading instruction, often due to the prevalence of traditional, teacher-centered methods. This research aims to address these gaps and improve educational practices.

Keywords: Schema Activation; Schema Activation Strategies; English Reading

Introduction

Schema activation plays a vital role in the process of English reading comprehension. This concept stems from schema theory, which suggests that readers bring their existing knowledge and experiences to interpret and understand text. When a reader encounters new information, their brain activates relevant schemata or mental frameworks to make sense of the text. These schemata include prior knowledge, beliefs, experiences, and cultural background. In the context of English reading, schema activation occurs when readers connect the text to their existing knowledge of the topic. For example, when reading a passage about a beach vacation, a reader may activate their schema related to beaches, vacations, or sunny weather. This activation helps readers comprehend the text by filling in gaps, making predictions, and drawing inferences based on what they already know.

Effective schema activation in English reading enhances comprehension by providing context and facilitating the interpretation of text. It allows readers to make connections between new information and their existing knowledge, leading to a deeper understanding of the text. Educators often encourage students to activate their schemata before reading to

improve comprehension and critical thinking skills. By leveraging schema activation, readers can engage more deeply with the text and extract meaning beyond the words on the page.

Objective

This study aims to explore the current situation of schema activation in English reading.

Current Trends in Schema Activation

Understanding current trends in schema activation is crucial for educators and researchers in the field of language and literacy development. As education practices evolve and technology influences how we process information, staying abreast of the latest trends in schema activation can enhance teaching strategies and learning outcomes. By recognizing how factors like digital media, multicultural influences, and personalized learning impact schema activation, educators can tailor instruction to better support diverse learners.

Moreover, being aware of current trends in schema activation enables educators to adapt teaching methods to meet the needs of a changing student population. This knowledge allows for the development of more inclusive and effective instructional practices that consider the varied backgrounds and experiences of learners. Ultimately, staying informed about the evolving landscape of schema activation ensures that educators can provide relevant and engaging learning experiences that promote deeper comprehension and critical thinking skills among students.

Role of Schema in Reading Comprehension

Schema theory plays a pivotal role in reading comprehension by positing that readers use pre-existing knowledge structures, or schemas, to understand and interpret text (Anderson & Pearson, 1984). These mental frameworks enable readers to make sense of new information by relating it to their prior experiences (Rumelhart, 1980). Studies have shown that readers with well-developed schemas on a topic comprehend and retain information more effectively (Kintsch, 1998). Schema activation can aid in making inferences, filling gaps, and integrating new knowledge (Bartlett, 1932). Consequently, educators are encouraged to build and activate students' background knowledge to enhance comprehension (Pressley & Afflerbach, 1995). Thus, schema theory underscores the importance of background knowledge in the process of reading comprehension.

Previous Research on Schema Activation in Reading

Previous research on schema activation in reading highlights its critical impact on comprehension. Anderson and Pearson (1984) emphasized that activating relevant schemas before reading enhances understanding by providing a framework for assimilating new information. Rumelhart (1980) demonstrated that schema activation facilitates the prediction and organization of text content, making it easier for readers to fill in gaps and make inferences.

Additionally, studies by Kintsch (1998) showed that readers with activated schemas exhibit improved recall and comprehension, as they can relate new information to existing knowledge structures. Bartlett (1932) pioneered this concept, showing how memory and comprehension are influenced by pre-existing cognitive frameworks. More recent research by Pressley and Afflerbach (1995) suggests that instructional strategies aimed at activating students' prior knowledge can significantly boost reading comprehension. These findings collectively underscore the importance of schema activation in the reading process, highlighting its role in enhancing both the comprehension and retention of textual information.

Studies on the Effectiveness of Schema Activation Strategies

Research on the effectiveness of schema activation strategies in reading comprehension underscores their significant impact on learning outcomes. Anderson and Pearson (1984) found that pre-reading activities that activate relevant schemas enhance students' ability to understand and retain new information. For instance, graphic organizers and semantic mapping have been shown to facilitate schema activation by visually representing relationships between new and prior knowledge (Alvermann & Boothby, 1986). Furthermore, research by Carrell (1987) indicated that culturally familiar texts, which align with students' existing schemas, improve comprehension and recall. Studies by Stahl and Fairbanks (1986) demonstrated that vocabulary instruction, when linked to schema activation, helps students better grasp and remember reading material. Recent meta-analyses by Ness (2011) confirmed that explicit schema activation strategies, such as questioning and discussion, significantly enhance reading comprehension across diverse age groups and educational settings. These findings highlight the importance of integrating schema activation techniques

in educational practices to improve reading comprehension.

Recent studies in the past decades have continued to affirm the effectiveness of schema activation strategies in enhancing reading comprehension. Dorothy (1997) demonstrated that schema-based teaching via multimedia played an important role in vocabulary acquisition and in overall text comprehension. McKeown and Beck (2014) highlighted the positive impact of pre-reading discussions in activating relevant schemas, leading to improved comprehension and retention of texts. A study by van den Broek et al. (2017) found that schema-based instructional techniques, such as graphic organizers and concept mapping, significantly aid students in structuring and recalling information. In addition, Van. et al. (2015) confirmed that explicit schema activation methods, including questioning and thematic discussions, enhance reading comprehension across various age groups and contexts. Recent research by Jung, E., Lim, R., & Kim, D. (2022) showed that integrating schema activation strategies in digital learning environments further promotes comprehension and information retention. These findings underscore the continued relevance and efficacy of schema activation strategies in educational settings.

Challenges and Gaps in Existing Literature

The current body of research on schema activation in English reading reveals notable inconsistencies. While some studies, such as those by Anderson and Pearson (1984), highlight the facilitative role of schemas in enhancing comprehension and recall, others, like Kintsch's (1998) construction-integration model, suggest that schemas can sometimes lead to misinterpretations due to over-reliance on prior knowledge. This disparity underscores the need for further exploration into how different types of schemas (e.g., cultural, situational) interact with various reading contexts. Future research should also consider longitudinal studies to track schema development over time, as suggested by Pressley and Afflerbach (1995), to better understand the dynamic nature of schema activation. Additionally, examining the theoretical implications of current findings could refine existing models of reading comprehension, potentially integrating insights from cognitive psychology and educational theory to provide a more nuanced understanding of how schemas influence reading processes (van Dijk & Kintsch, 1983)

Conclusion

Summary of Key Findings

Research on schema activation in English reading underscores its crucial role in comprehension. Anderson and Pearson (1984) emphasize that schemas help readers organize and interpret text by connecting new information with existing knowledge. However, Kintsch (1998) points out inconsistencies in how different schema types, such as cultural or situational, affect comprehension. Some studies reveal that reliance on schemas can sometimes lead to misinterpretations, highlighting the need for balanced instructional approaches.

Implications for the Field of Reading Comprehension

These findings have significant implications for reading comprehension pedagogy. Educators should integrate schema activation strategies into their teaching to enhance students' understanding and retention of texts. As Pressley and Afflerbach (1995) suggest, developing students' ability to build and utilize schemas can improve their reading efficiency and effectiveness. Combining schema theory with other cognitive models can provide a more holistic view of reading processes, leading to better educational interventions.

Suggestions

1. The suggestions from the research
 - 1.1 Educators can integrate schema activation strategies into their teaching to enhance students' understanding and retention of texts.
 - 1.2 The student's ability to build and utilize schemas can improve their reading efficiency and effectiveness.
2. The suggestions for future research

The future research should involve the following issues:

2.1. Future research should address the inconsistencies in current studies by exploring how different schema types affect comprehension across various contexts.

2.2. Longitudinal studies, as proposed by Pressley and Afflerbach (1995), could shed light on the evolution of schema activation over time. Additionally, investigating the impact of digital reading environments on schema activation could offer new insights, considering the shift toward digital media (van Dijk & Kintsch, 1983).

Reference

- Alvermann, D. E., & Boothby, P. R. (1986). Children's transfer of graphic organizer instruction. *Reading Psychology: An International Quarterly*, 7(2), 87-100.
- Anderson, R. C., & Pearson, P. D. (1984). A schema-theoretic view of basic processes in reading comprehension. In P. D. Pearson & R. Barr (Eds.), *Handbook of reading research* (pp. 255-291). New York, NY: Longman.
- Bartlett, F. C. (1932). *Remembering: A study in experimental and social psychology*. Cambridge University Press.
- Bruner, J. S. (1960). *The process of education*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Carrell, P. L. (1987). Content and formal schemata in ESL reading. *TESOL Quarterly*, 21(3), 461-481.
- Chun, D. M., & Plass, J. L. (1997). Research on text comprehension in multimedia environments.
- Jung, E., Lim, R., & Kim, D. (2022). A schema-based instructional design model for self-paced learning environments. *Education Sciences*, 12(4), 271.
- Kintsch, W. (1998). *Comprehension: A paradigm for cognition*. New York, NY: Cambridge University Press.
- Ness, M. (2011). Explicit reading comprehension instruction in elementary classrooms: Teacher use of reading comprehension strategies. *Journal of Research in Childhood Education*, 25(1), 98-117.
- Pressley, M., & Afflerbach, P. (1995). *Verbal protocols of reading: The nature of constructively responsive reading*. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Rumelhart, D. (1980). Schemata: The building blocks of cognition. In R. J. Spiro, B. C. Bruce, & W. F. Brewer (Eds.), *Theoretical issues in reading comprehension* (pp. 33-58). Hillsdale, NJ: G. Lawrence Erlbaum Associates.
- Stahl, S. A., & Fairbanks, M. M. (1986). The effects of vocabulary instruction: A model-based meta-analysis. *Review of Educational Research*, 56(1), 72-110.
- Van den Broek, P., & Helder, A. (2017). Cognitive processes in discourse comprehension: Passive processes, reader-initiated processes, and evolving mental representations. *Discourse Processes*, 54(5-6), 360-372.

- Van Kesteren, M. T., Rijpkema, M., Ruiters, D. J., Morris, R. G., & Fernández, G. (2014). Building on prior knowledge: Schema-dependent encoding processes relate to academic performance. *Journal of Cognitive Neuroscience*, 26(10), 2250-2261.
- van Dijk, T. A., & Kintsch, W. (1983). *Strategies of discourse comprehension*. New York, NY: Academic Press.

The Representation of “Orientalism” in the Hollywood films, “Tom Yam Goong” (The Protector 2005 and 2013)

Phra Arsarya Āsapo
Phra Thirathon Panupaiboonwa
Phra Nantarsiri Dechapanyo
Paradorn Sukhphan
Lamphun Buddhist College

Abstract

This study aimed to analyze orientalism represented in a Hollywood movie, Tom Yam Goong (2005 and 2013). This was qualitative research. The data was analyzed by using descriptive analysis to find the elements of orientalism represented in Tom Yam Goong (2005 and 2013) through verbal and non-verbal communication. For verbal communication, the researcher focused on spoken and written languages such as dialogues. For, non-verbal communication, colors, tone, and character designs were used to analyze the data.

From the result of the study, it was found that there were eleven elements of Orientalism representation in the Hollywood movie Tom Yam Goong (2005 and 2013). The first element was the character’s demeanor such as emphasizing fierce combat over negotiation, illustrating the savagery employed. The second element was the portrayal of Thai women and prostitution. This framed a negative portrayal and image of women to the global audience. The third element was the presentation of rural life in Thailand, including beliefs and rituals, such as the traditional ceremony performed by villagers. The fourth element was the “elephant” as the national symbol of Thailand, depicted through activities like riding elephants to school. The fifth element was authentic Thai transportation, such as tuk-tuks, showcasing unique Thai vehicles with distinctive characteristics. The sixth element was Tom Yam Goong, a Thai national dish featured as a restaurant name abroad. The seventh element was the refusal to accept the diversity of gender identities, such as a transgender Chinese character striving to prove their abilities to gain acceptance within the family and business leadership roles. The eighth element was the various cultural attitudes and values of Thai people different from the Western world, exemplified by characters like “Mark”. This reflected Thai identity through personality and actions. The ninth element was the presence of hooligans and street racers, like the Rollerblade motorcyclists competing recklessly on the streets without concern for road safety. The tenth element was temples, monks, and Thai religious beliefs. The eleventh element was illegal activities in various forms of the mafia such as the illegal elephant-capturing operation involving Westerners associating Asia with influential individuals, including implicated government officials.

Keywords: Orientalism, verbal language, nonverbal language, Hollywood movie, Tom Yam Goong

Introduction

Films began in the late 19th century and were created to record and project moving images. These recordings and screenings appeared as small films. They often had simple content and no sound. With the development of camera technology and technology, movies began to use the language of film/story film language with more color and sound until they became the movies that we watch today (Bordwell, 2013). There are also mentions of the concept of Orientalism, which is the concept of communicating Eastern culture through the perspective of Western peoples. This idea was inspired by a trip to the East and has been expressed in the film through racism and seeing the inferiority of Eastern culture which is revised and changed with exciting martial arts and cultural traditions (Marchetti, 1993). In the present era, there are changes in traditionalism with Chinese companies playing a role in America and joint ventures in action films that also add to the orientalist changes in Hollywood movies. Therefore, movies are a medium that shows technological development, arts and operations change in society and culture, and cultural concepts that affect our perspective and communication in society in each era. This is especially the case with Orientalism affecting the way we see Eastern culture through movies (Zhu, 2013).

During the colonial era, Orientalism was used to justify colonialism. Westerners regard the East as a backward and undeveloped land. Westerners therefore have a mission to “civilize” the East. Orientalism is still influential today. We can see Orientalism in art, literature, movies, and other media. Orientalism often distorts the image of the East. Orientalism is a concept that describes the way of thinking and creating representations of Western peoples towards Eastern peoples. Edward Said, a Palestinian-American scholar, proposed this idea in the book called “Orientalism” published in 1978. Edward Said points out that Orientalism is more than just admiration or interest in Eastern culture, but it is the idea that the East is seen as strange and backward. The East is seen as a Far Eastern paradise filled with mystery and full of wonder and danger. The East is seen as a world completely different from the West (Said W., 1978).

Tom Yam Goong (2005 and 2013) are Thai martial arts films released in 2005 and 2013, directed by Pratchaya Pinkaew, starring “Kham” (Tatchakorn Yeerum). The films were a huge success both in Thailand and abroad, earning over 150 million US dollars worldwide. As a result, Ja Phanom Yeeram has become a world-famous Thai actor. The films tell the story of “Kham” (Tatchakorn Yeerum), a young boy from a hill tribe village living in the forest. His father raised two elephants: Father Yai and Khon. He loves both elephants very much and intends to give them as a gift to the King. One day, two elephants are kidnapped by a mafia

gang led by Madam “Rose” (Jin Sing). So, Kham decides to travel to Australia to find the elephants.

These elements of Orientalism reflected the values of Thai society at the time. The film was a huge success because it attracted viewers from all walks of life both in Thailand and abroad Tom Yum Goong is therefore an important Thai film in terms of both martial arts and culture. In addition to the issues mentioned about Orientalism, in Hollywood movies, Tom Yum Goong is also interesting. The issue of human trafficking and the use of Thai women as prostitutes are serious issues and happen all over the world. Selling exotic food in Thai restaurants is a complex phenomenon and affects society and culture in Thailand. There are many factors such as sociocultural, economic, and social factors that play a role in these events. Solving and analyzing problems must cover various aspects to develop concrete solutions and sustainability in the long term.

Orientalism

According to Edward Said’s influential book “Orientalism” (1978), Orientalism is a concept that captures the West’s historically condescending depictions and views of “the East” (encompassing the cultures and societies of Asia, North Africa, and the Middle East). Said’s study highlights how the Western world has created a division between the “Orient” and the “Occident” (the West), utilizing this divide to rationalize colonial and imperial pursuits.

Key Points of Said’s Orientalism

1. Western Constructions of the East: Said asserts that Western literature, scholarship, and art have fashioned an image of the East as exotic, backward, uncivilized, and sometimes dangerous. This portrayal, termed “orientalism,” is rooted in Western fantasies rather than the true nature of these cultures.

2. Power and Knowledge: Drawing from French philosopher Michel Foucault, Said argues that knowledge and power are interconnected. Western scholars’ creation of knowledge about the Orient served as a means of exerting power over it, with this knowledge being politically motivated rather than objective.

3. The Othering of the Orient: Orientalism involves the process of “othering,” where the Orient is seen as fundamentally different and inferior to the West. This reinforces the Western identity as rational, developed, and superior.

4. Imperialism and Colonialism: Said believes that Orientalism provided the intellectual basis for European colonial and imperial dominance over Eastern societies. By portraying these societies as incapable of self-rule, Western powers justified their control and exploitation.

5. Cultural Representations: Said explores various cultural depictions of the Orient in literature, art, and academic studies, showing how these representations sustain stereotypes

and misconceptions. He examines works by writers like Rudyard Kipling and painters like Eugène Delacroix as examples.

6. Modern Implications: Although Said's analysis is rooted in historical contexts and texts, he notes that orientalism still shapes contemporary attitudes and policies towards the Middle East and Asia. It influences the understanding and responses to current geopolitical events.

Key Arguments

a. The Construction of the Other: Said asserts that Orientalism is a means by which the West understands and interprets the Orient, rooted in the Orient's unique role in European history. This elaborate framework has been used by Western writers, scholars, and policymakers to depict Eastern societies as fundamentally distinct, inferior, and underdeveloped.

b. Power-Knowledge Relationship: Using Michel Foucault's idea of the link between power and knowledge, Said argues that Orientalism is a discourse that facilitates the exercise of power. By producing knowledge about the Orient, the West can dominate and exert authority over it.

c. Representation and Stereotypes: Orientalism entails the creation and reinforcement of stereotypes about Eastern cultures, portraying them as irrational, corrupt, childlike, or enigmatic. These representations help justify Western control and intervention in Eastern regions.

d. Historical Context and Continuity: Said highlights that Orientalism is not just a relic of the colonial era but continues to influence contemporary Western views of the East. It affects modern media, literature, and policy decisions, perpetuating a legacy of bias and misrepresentation.

Impact of Said's Orientalism

Edward Said's "Orientalism" has significantly influenced numerous disciplines, such as literary criticism, cultural studies, and postcolonial theory. It has prompted scholars to rethink their approaches to studying and representing non-Western cultures and has sparked a critical analysis of colonial and imperialist legacies. Said's work has also been pivotal in critiquing Western media and political narratives, highlighting how they often depict Eastern societies in ways that perpetuate stereotypes and justify interventionist policies.

Related Studies

A study by (Poltecha, 2017), titled “Stereotypical Depiction of Thai Women in Hollywood Films,” is qualitative research employing descriptive analysis. The researcher examined five Hollywood movies: “Bridget Jones’ Diary the Edge of Reason” (2004), “Bangkok Dangerous” (2008), “The Hangover Part 2” (2011), “Only God Forgives” (2013), and “No Escape” (2015). The study found that Thai women were frequently portrayed as prostitutes, perpetuating racial and ethnic stereotypes in international media. This portrayal contributed to the perception of Thailand as a sex tourism destination, implicating all Thai women in the prostitution industry. The study aimed to highlight the stereotypical roles assigned to Thai women, such as prostitutes, barmaids, and go-go bar workers, and to provoke discussion about the persistent stereotyping of women from the Far East, particularly Thailand.

A study by (Klemm, 2015), titled “Representations of Thailand in European Spy and Action-Adventure Films of the 1960s: Thirteen Days to Die (1965) and Island of Lost Girls (1969),” was qualitative research using descriptive analysis. The research examined how European and American films, influenced by the silent film era and post-World War II filmmaking traditions, depict Thailand. These films often focused on the country’s religion, culture, and society, presenting the countryside as a rural landscape—a common Western perception in travel literature. Thailand was portrayed through diverse settings, showcasing famous chaotic places, thrilling car and boat chases, and Bangkok as an alluring yet not modern city filled with excitement and danger. The films also highlighted Thailand’s appeal as a tourist destination, featuring iconic images like the Golden Temple, Buddha statues, the Chao Phraya River, and the Grand Palace, thereby promoting it as a travel paradise.

The study “Destination Space in Film: Viewer Perspectives on Film Destination Contributions to Promoting Thai Tourism” by (Paprach, 2023) analyzed how films produced after 2000 promoted Thai tourism through the depiction of “destination” and “space.” The researchers examined eight films to understand how these elements influence viewers’ perceptions of Thailand. They identified three levels of representation: Physical Characteristics of the Space, Emotional Change, and Thematic Space. This highest level explored how the film’s themes contribute to promoting Thai tourism. The study categorized the roles of destination spaces into six types: exotic worlds, unique, beautiful areas, nostalgic spaces, modern spaces, spiritual spaces, and martial arts spaces. The researchers suggested that viewers were drawn to the contrasting lifestyles shown in these films. They also recommended that the volatility of tourism, as depicted in films, could be mitigated if the Tourism Authority of Thailand collaborated more closely with filmmakers to prioritize storytelling that promoted Thai tourism.

Study by (Rasamiwiangchai, 2017) “Thailand in Foreign Films,” found that Western films often portray Thailand as corrupt, lawless, and immoral, focusing on crime, prostitution, and drugs. Misrepresentations of Thai culture and geography raised questions about the extent to

which films should depict objective reality. The portrayal of Thailand in foreign films influenced tourists' perceptions, particularly regarding safety due to the highlighted sex industry. However, films like "Lost in Thailand" have also positively impacted tourism, attracting around 3 million Chinese tourists. The study also examined whether films were influenced by power dynamics or value judgments, using the concept of Orientalism to understand Western perspectives of Thailand as "the Other." It also compared how Eastern and Western views of the East differ and overlap. The research highlighted both the negative and positive impacts of foreign film portrayals on Thailand's image and tourism industry, while also delving into the broader cultural implications of these representations.

The study by Kritsada Saengchai and Wilailak Saraithong (2017) examines how Western films represent Thailand through an Orientalist perspective. They analyze two specific films, "Hangover Part 2" and "Pattaya Aha Aha," using Edward Said's concept of Orientalism and Stuart Hall's theory of representation. The research revealed that these films depict Thailand in a negative light, reinforcing stereotypes and presenting the country through a lens of Western biases and assumptions. Themes such as the portrayal of men, women, the third gender, religion, illegality, and other aspects of Thai culture were distorted and often disrespectful. The films tended to emphasize Thailand as backward, dangerous, and exotic, focusing on issues like crime, prostitution, and drug use. This negative portrayal could lead to misunderstandings and perpetuate harmful stereotypes, potentially impacting Thailand's international image and its tourism industry negatively.

Methodology

This study aimed to analyze orientalism represented in a Hollywood movie, Tom Yam Goong (2005) and Tom Yam Goong 2 (2013). This was qualitative research. The data was analyzed by using descriptive analysis to find the elements of orientalism represented in Tom Yam Goong (2005) and Tom Yam Goong 2 (2013) through verbal and non-verbal communication. For verbal communication, the researcher focused on spoken and written languages such as dialogues. For, non-verbal communication, colors, tone, and character designs were used to analyze the data.

Results of the Study

1. Silence of Kham (The Protagonist)

The films showed the character Kham in Tom Yum Goong (2005 and 2013) for his reliance on violence rather than negotiation to solve problems. This approach was portrayed as barbaric and lacking in generosity and civility, contrasting with modern values that favor diplomatic communication and negotiation for conflict resolution. The emphasis on violence was seen as potentially leading to more harm and future problems, whereas diplomacy fosters long-term mutual understanding. Additionally, Kham's limited use of dialogue, primarily in

Thai, highlighted a communication barrier due to inadequate English proficiency, which could result in unclear and limited interactions with non-Thai speakers.

2. Reproduction of Thai women's negative image

The films revealed prostitution as a serious social issue, highlighting scenes from *Tom Yum Kung* (2005 and 2013) where characters like Kham encountered the harsh reality faced by women forced into prostitution. It portrayed the exploitation and pressure these women endure, emphasizing the complexity and suffering inherent in prostitution within society. The film depicted Kham's efforts to rescue Sergeant Mark and other Thai women from this plight, shedding light on the abuses they face. Additionally, the portrayal of characters like Fighter No. 20, emphasizing their sexual qualities to attract attention, raised concerns about the representation of Thai women in media and culture. It suggested that while such portrayals may drive plot dynamics, they could also perpetuate stereotypes and distorted perceptions of women's roles and societal standards regarding sex and gender.

3. Presenting images of the countryside in Thailand

The films revealed the significance of beliefs and rituals in societies worldwide, emphasizing their role in community cohesion and individual perspectives. It highlighted an ancient ceremony in Surin province, Thailand, performed when a father-son elephant went missing, illustrating the deep cultural respect and preservation efforts towards elephants in rural Thailand. These rituals served to honor elephants and transmitted cultural heritage within the community, fostering a profound connection between humans and animals in Thai society. Additionally, the portrayal of "backward imagery" in Thai film settings, despite Thailand's modern cities, aimed to provide authenticity and depicted diverse aspects of Thai life beyond mainstream tourism images. This approach sought to convey the complexities and challenges of Thai society, offering viewers a nuanced understanding beyond superficial representations.

4. Depiction of Elephants

Kham raised an elephant named Khon as if he were his younger brother, highlighting the deep bond between humans and elephants. They shared daily activities like playing, bathing, and eating together, showcasing the elephants' intelligence and gentleness. This bond was integral to Thai culture and history, emphasizing conservation and coexistence with nature. The film portrayed elephants not just as pets but as cherished family members, symbolizing Thailand's unique relationship with these animals. Riding an elephant to school in the movie reflected a deep respect and understanding for animals, fostering a stronger connection between humans and nature. This relationship was a central theme, promoting empathy and care for animals in Thai society.

5. Authentic Thai transportation

The films incorporated unique Thai transportation elements like tuk-tuks and long-tail boats to showcase Thailand's cultural identity to foreign audiences. Scenes depicting older buildings, or a sense of "backwardness" were not intended to portray a negative image but

rather to reflect the authentic daily environment in certain areas of Thailand. This choice aimed to create a realistic and immersive atmosphere for the movie, enhancing its believability and appeal. Using these elements could captivate viewers and highlight the diversity of Thai society and culture. Additionally, featuring authentic Thai vehicles promoted the country's image globally, emphasizing its cultural richness and economic development, which could also boost tourism by showcasing distinctive Thai characteristics in films.

6. Tom Yam Goong

The films *Tom Yum Goong* (2005 and 2013) utilized its title in two meaningful ways. Firstly, it named itself after Thailand's national dish, "Tom Yum Goong", to immediately connect with the audience and signify its Thai identity. This helped both Thai and international viewers recognize its cultural context. Additionally, within the film, "Tom Yum Goong" was the name of a restaurant owned by the villain, showcasing Thailand's cultural diversity. The title also metaphorically related to the film's themes of human trafficking and wildlife smuggling, implying intensity and heat, akin to the spicy nature of Tom Yum soup. Thus, the use of "Tom Yum Goong" not only reflected Thai culture and identity but also enhanced the film's accessibility and thematic coherence.

7. Rejection of the abilities of LGBTQ people

The film showed the portrayal of the character Rose, a transgender woman in the Chinese mafia in Sydney, highlighting societal attitudes towards sexual diversity in Chinese culture. Rose faced discrimination and rejection from her family due to her transgender identity, symbolizing the challenges within a patriarchal and male-dominated society. Despite her efforts to prove herself capable of leading the family business, Rose was met with disdain and derogatory remarks. Her subsequent actions, including eliminating family members to assert her leadership, underscored the complexities of identity and power dynamics within her community. Rose's character served as a representation of the LGBTQ community in China, challenging traditional norms and prompting viewers to reflect on social issues surrounding gender and acceptance.

8. The attitudes and values of Thai people

This topic discussed the character of Sergeant Mark, a Thai police officer in Australia, who maintained his cultural identity and values while pursuing his career. Despite his positive image as a capable police officer, Sergeant Mark's actions reflected his deep connection to Thai culture and values. He expressed a desire to help Thai criminals, emphasizing unity and generosity among the Thai people such as receiving free mangoes from a Thai shop owner and speaking Thai to communicate effectively with fellow Thais in Australia highlighting his cultural attachment. In *Tom Yum Goong 2*, Sergeant Mark's promotion to Interpol showcased his professional growth while preserving his Thai identity. His rescue of Kham, a young Thai boy kidnapped by a mafia gang, further illustrated his commitment to helping the Thai people.

He respected his mother, embodied the Thai value of familial gratitude, and refused to accept bribes, demonstrating honesty and courage. Overall, Sergeant Mark represented an ideal Thai individual: loyal, helpful, and respectful. His character positively influenced the audience's perception of Thai people and police, highlighting key cultural traits such as unity, generosity, and integrity.

9. Negative Thai Subculture

In Tom Yam Goong 1 and 2, there were several minutes of action chase scenes that showcased the sub-culture groups in Thai society, namely the vans and the scoops. Groups of rollerbladers, motocross, and ATV (All-Terrain Vehicle) drivers, that is, groups of teenagers who liked to modify their motorcycles to make annoying noises and compete on the road without considering the safety of road users. These teenagers also chose fun over education. This subculture was considered a negative culture because of its behavior that was not accepted by the majority of society and was considered a negative highlight of Thailand.

10. Temples, monks, and religious beliefs of Thai people

The topic described the portrayal of Thai temples, monks, and religious beliefs in the films. In the film, Kham visited a Thai temple in Sydney, Australia, in search of a young elephant. Sergeant Mark and Kham left the elephant with a foreign monk, emphasizing the temple's role as a sanctuary. The temple, led by an abbot, served as a gathering place for Thai Buddhists, offering safety and refuge for both people and elephants. The scene underscored the temple's importance as a community center, protecting it from villains. It highlighted the connection between Thai cultural practices and the diverse, peaceful community in Sydney. The narrative created a positive, comforting atmosphere, showcasing the temple as a hub for community activities and cultural understanding.

11. Mafia, influential people, and illegal activities

The film showed the portrayal of elephants as symbols of prestige in both films, leading to their illegal capture for profit. Kham's elephants, known for their exceptional qualities, were in high demand on the black market, reflecting a perception among foreigners that owning such animals enhances status. The films depicted a dark side of Thailand, highlighting illegal activities like animal trafficking orchestrated by influential individuals with ties to government officials. These portrayals contributed to a negative image of Thailand, depicting it as a hub for crime and corruption. The films used these themes to underscore societal issues such as illegal wildlife trade and the exploitation of elephants, potentially shaping international perceptions negatively and impacting Thailand's global image.

Discussion

This study and previous studies provided focus on the portrayal of Thailand and Thai culture in foreign films, each using qualitative research and descriptive analysis. Each study investigated how Thailand and its culture were depicted in foreign films. All studies highlighted the presence of stereotypes and misrepresentations of Thailand and Thai people in foreign

films. Each study discussed the impact of these film portrayals on Thailand's image and its cultural perception. The studies also explored how film representations affect Thailand's tourism industry, though the depth and focus vary.

This study highlighted the perpetuation of racial and ethnic stereotypes, particularly the portrayal of Thai women as sex workers (Poltecha, 2017). It was found that films emphasized Thailand's religious and cultural aspects, promoting it as a travel destination (Klemm, 2015). This study suggested that films promote Thai tourism through various levels of representation and themes which was similar to the work of Paparch and Hashim (2023). In addition, this study concluded that Western films often depict Thailand negatively, affecting tourist perceptions and raising questions about cultural misrepresentation (Rasamiwangchai, 2017) Lastly, the result concluded that Western films reinforced negative stereotypes and Orientalist views, impacting Thailand's image and tourism negatively (Saengchai and Saraithong, 2017).

While all studies focused on the depiction of Thailand in foreign films, they varied significantly in their film selection, analytical focus, frameworks, and specific findings. These differences highlighted the diverse ways in which film could influence cultural perceptions and tourism, as well as the complex interplay of stereotypes and representations in media.

Conclusion

In the movies "Tom Ya Goong" (2005 and 2013), communication innovations were used to play an important role in presenting images. "Orientalism" allowed viewers to see Thailand from a variety of perspectives and is even more interesting Thailand itself is a developing country and receives a lot of foreign media. This made it possible to appropriately introduce Western culture and ideas into the film. Using communication innovations such as the integration of cultural crossbreeds in presentations, it helps adjust the perspective of the audience to like and accept the skills of Thai people who can produce Hollywood movies at an international level. This enhances a good image and reliability in Thailand in the arts and culture around the world. From the study, it was found that a representation of Orientalism was presented through various elements. As mentioned, some of these were positive images. But some elements were a negative image. Studying these representations helps understand Westerners' perspectives on Thai culture and helps to realize the impact of Orientalism on Thai society.

Reference

- Bordwell, D. &. (2013). *Film History: An Introduction*. McGraw-Hill Education.
- Kaesdaeng, S. &. Saraithong, W. (2017). *Representations of Thailand in Western Films: Analysis of Hangover Part II (2011), Mafia Warlords (2011), and Pattaya Ah Ha (2016) from a*

- futurological perspective. *Journal of Humanities, Mahasarakham Rajabhat University*, 219-228.
- Klemm, A. J. (2015). Representations of Thailand in European spy and action-adventure films of the 1960s: *Thirteen Days to Die* (1965) and *Island of Lost Girls* (1969). *Journal of Popular Film and Television* 43(4), 219-228.
- Marchetti, G. (1993). *Romance and the "Yellow Peril": Race, Sex, and Discursive Strategies in Hollywood Fiction*. University of California Press.
- Paprach, T. &. (2023). Destination space in film: Viewer perspectives on film destination contributions to promoting Thai tourism. *Tourism Management*, 22(1), 1-19.
- Poltecha, S. (2017). Stereotypical depiction of Thai women in Hollywood films. *Journal of International Communication*, 23(1), 1-20.
- Rasamiwiangchai, A. (2017). Thailand in foreign films. *Journal of Humanities and Social Sciences*, 678.
- Rasamiwiangchai, A. (2017). Thailand in foreign films. *Journal of Humanities and Social Sciences*, 678.
- W., E. (1978). *Orientalism*. Pantheon Books.
- Zhu, Y. (2013). *Chinese Cinema during the Era of Reform: The Ingenuity of the System*. Praeger.

The Study of Theories on Teaching the English Language for Kindergarten, Bangkok, Thailand

Parjaree Nakapratip

Suwaree Yordchim

Sarada Jarupan

Graduate School Suan Sunandha Rajabhat University

Abstract

The global importance of English necessitates its early introduction in education to develop proficiency in reading, writing, listening, and speaking. This study examines the critical role of early childhood education in teaching English as a foreign language, emphasizing the Whole Language Approach and Blended Learning models for Kindergarten, Bangkok. Early childhood education lays the groundwork for academic success and cognitive development, making it essential to incorporate effective English instruction. The study explores theories and practices in early childhood English education, addressing the current low proficiency levels in Thailand. The findings aim to provide valuable insights and guidelines for educators, enhancing the language abilities of young learners and establishing a strong foundation for their future academic and personal success.

Keywords: Teaching English, English for Kindergarten, Whole language

Introduction

English is essential for everyone nowadays, both for living and working. Education and emergencies both require the use of English. Even though English is not a native, second, or foreign language in some countries, it is the most commonly spoken language globally, and therefore its importance cannot be ignored or disregarded (Ilyosovna, 2020). English is the single language that operates as the universal language for international communication, media, business, aviation, entertainment, diplomacy, and the internet. It is therefore necessary to develop competence in all four critical linguistic skills – reading, writing, listening, and speaking. (Donkaeobua, S, 2015) Moreover, English is the language of learning and knowledge in education. It has become an interface for access to extensive academic knowledge, study materials, and educational resources (Arini, M. C., Endang, S. R., & Umi D, 2020).

Teaching kindergarten children is as important as the English language (Elangovan, 2023) and is a valuable investment in a child's future in language abilities, interconnecting global society (Discovery Childcare and Education, 2023); brain development fosters social and emotional growth, prepares children for school, and promotes a lifelong love for learning. It lays the groundwork for academic success and enhances cognitive abilities (Walden University, 2024). Well-established research continues to emphasize the importance of early childhood

education as an essential building block for a child's future success (Fikroni, R. M., 2023). Therefore, teaching English is essential for language learning and giving practice to children. From an academic perspective, parents, guardians, and educators emphasize teaching English to kindergarten children.

The education management of English as a foreign language for early childhood children is critical. English instruction is increasingly becoming available to kindergarten students. English must be the primary language of instruction in kindergartens to maximize its utilization in the classroom. Incorporating engaging learning activities into the English curriculum helps youngsters become accustomed to it and advance their language proficiency. English instruction in private kindergartens has been a hot topic of conversation due to the influence of globalization, the growing significance of English learning, and the tendency of younger English education in China. National English proficiency problems still need to be solved (Education First, 2023). Educational agencies in Thailand place moderate importance on English proficiency. Thailand is at a very low proficiency level. Thailand's English language skills score decreased from 423 in 2022 to 416 in 2023. Bangkok has a low level of English proficiency (low proficiency). According to Siridet Suchiwa, Dean of the Faculty of Education at Chulalongkorn University (February 23, 2024), there is a concept that early childhood children have the lowest intellectual and language development, causing a delayed learning curve. Delayed language communication, lack of concentration, and test results of early childhood children's English proficiency demonstrated that issue.

In conclusion, the importance of teaching English as a foreign language in early childhood cannot be overstated, as it lays the foundation for English proficiency later in life. Effective early childhood learning management significantly impacts children's language development. Consequently, the researcher aims to study "Teaching English Language as a Whole Language Approach and Blended Learning for Kindergarten, Bangkok, Thai land." This research will offer valuable insights and guidelines for teachers, helping them to develop the English language abilities of young learners more effectively and ensuring a strong linguistic foundation for their future academic and personal success.

Objective

This study aims to explore the theories and practices of teaching English to kindergarten children, focusing on the Whole Language Approach and Blended Learning models.

Teaching English for Kindergarten

Early childhood management is essential to kindergarten schools. These institutions require an excellent early childhood curriculum to develop children effectively. The school program in Thailand has employed the Early Childhood Curriculum A.D. 2017 to integrate, apply, and develop educational practices that may include Thai programs, English programs,

or those emphasizing English communication. A superb curriculum must meet the early childhood curriculum standards set by the Ministry of Education. This curriculum framework includes a student learning concept that allows children to integrate old knowledge with new daily life experiences, thereby preparing them for a promising future. The Ministry of Education's mission is to provide quality education for every child and youth, including those who are disabled or disadvantaged, equitably across all areas, from urban to rural and remote regions, through both public and private authorities, from early childhood up to year six of secondary education Ministry of Education, (2024).

The Early Childhood Principles outlined in the curriculum assert that all children have the right to be cared for, to experience appropriate childhood development, and to receive learning experiences that involve interaction between a child and their parent or teacher. Teachers are expected to impart comprehensive knowledge and working potential to the children, supporting their learning process and development. The principles encourage student-centered learning, focusing on holistic development through activities such as play-based learning and learning by doing in a comfortable environment. This approach ensures that children can follow an appropriate developmental path, enhancing their life skills and overall learning experience Ministry of Education (2017, p. 4).

The Early Childhood Curriculum for children aged three to six years is designed to provide developmentally appropriate education. It aims to foster physical, emotional, social, and cognitive development according to the goals and individual abilities of each child. The curriculum's development goals include promoting good physical health, mental well-being, life skills, thinking skills, communication skills, and age-appropriate knowledge (Ministry of Education, 2017, p. 29). Furthermore, the curriculum includes indicators and desirable conditions that serve as behavioral targets for early childhood students. Teachers are required to consider these indicators and conditions when planning educational experiences, ensuring that the educational activities are aligned with the appropriate developmental stages and desired outcomes. Learning content for children from three to six years of age: Learning content is a center for children's learning experience to improve child development.

Linguistics in the Whole Language Approach

Guidelines for exemplary phonics instruction in a whole language classroom for kindergarten focus on teaching children about the orthographic code of the language and the relationships between spelling and sound patterns. In this context, phonics can be integrated into shared reading activities. Exemplary phonics instruction begins by building on a child's understanding of print functions, either starting from letters and sounds and blending them into words (part-to-whole) or beginning with words and breaking them down into letters (whole-to-part). Activities such as sharing books, writing stories, and engaging in authentic reading and writing tasks help develop this base of experience. Additionally, phonemic

awareness, which is the awareness of sounds in spoken words, serves as a critical precursor to reading success, distinguishing it from phonics, which involves the relationship between letters and sounds in written words

Phonics instruction in a whole language classroom should be clear and direct. Teachers can show pictures and pronounce words that share a phonetic element, such as 'boat,' 'ball,' and 'bed,' pointing out that each word begins with the letter 'B' which makes the /b/ sound. This method can be applied in small groups, pairs, or individually, and reinforced with worksheets. Phonics should be integrated into a total reading program using consistent books for phonics elements, focusing on reading words rather than learning rules. This approach may include teaching onsets and rimes, where syllables are broken down into components to aid comprehension. Teachers might also encourage invented spelling practices to enhance phonemic awareness and develop independent word recognition strategies, enabling children to recognize orthographic patterns and develop automatic word recognition skills, thus focusing their attention on comprehension rather than decoding words.

Teaching phonics within the whole language approach also extends to independent reading. This method involves using background knowledge to predict and discuss meanings, utilizing cue systems such as meaning, grammar, and graph phonics, which relates to the correspondence between sound and letter patterns. In practice, teachers may introduce consonants first, with vowels being introduced later in writing. Focusing on the sound of one letter, brainstorming, and drawing related pictures on the board helps reinforce learning. Activities like coloring pictures and pronouncing sounds while observing letters simultaneously further support phonics instruction. In the whole language approach, phonics is not ignored but kept within the context of real reading and writing, ensuring that phonics rules preserve the meaning relationships between words, thus maintaining a holistic and meaningful learning experience for children. (Goodman, K, 2014, pp. 81-83), (Froese, V, 1996, pp. 9-13), (Steven A. Stahl, 1992, Vol. 45, pp. 620-624), and (Chow, M., Dobson, L., Hurst, M., and Nucich, J., 1991, p. 56).

Models of Blended Learning

The blended learning models include three models: Dreambox. (2013)

In the first model, the fundamental component of blended presentation and interaction is classroom participation, which is reinforced by online tasks completed outside of class. A popular application of this concept is the flipped classroom or flipped curriculum approach. In this approach, students independently watch podcasts or other internet materials and then participate in tutorials or seminars based on these resources within the classroom setting. This method enhances group learning and ensures that classroom time is used

effectively for interactive and collaborative activities, maximizing the benefits of both in-person and online educational experiences.

The second model is the blended block model, also known as the program flow model. This approach organizes a series of tasks or "blocks" that combine online and in-person instruction while considering practical limitations and pedagogical objectives. For example, courses designed for geographically dispersed learners or working professionals might start with an intensive block of in-person sessions. This is followed by blocks of online study and collaboration through online tutorials. This model may then conclude with another block of in-person instruction or group projects, allowing for a flexible yet structured learning experience that accommodates diverse schedules and learning environments.

The third paradigm is entirely online but can still be considered blended learning if it combines asynchronous activities, such as discussion boards, with synchronous learning like online tutorials. Blended learning, therefore, encompasses several scenarios: combining different teaching methods or delivery mediums, mixing up the ways of teaching, and integrating in-person and virtual education. This approach allows for a dynamic and versatile educational experience, catering to various learning preferences and needs, and ensuring that students receive a comprehensive education that leverages the strengths of both online and traditional classroom settings.

Conclusion

In conclusion, the importance of teaching English as a foreign language in early childhood cannot be overstated, as it lays the foundation for English proficiency later in life. Effective early childhood learning management significantly impacts children's language development. Consequently, the researcher aims to explore the theories and practices of teaching English to kindergarten children, focusing on the Whole Language Approach and Blended Learning models. This research will offer valuable insights and guidelines for teachers, helping them to develop the English language abilities of young learners more effectively and ensuring a strong linguistic foundation for their future academic and personal success.

Reference

- Arini, M. C., Endang, S. R., & Umi, D. (2020). Benefits of teaching foreign language for early childhood. In *Proceedings of the 6th International Conference on Education and Technology* (p. 112). Indonesia: Atlantis Press SARL.
- Chow, M., Dobson, L., Hurst, M., & Nucich, J. (1991). *Reading Horizons: A Journal of Literacy and Language Arts*, 34(3), 1-98.
- Donkaeobua, S. (2015). *Linguistics for English teachers*. Bangkok: Chulalongkorn University Press.

- Discovery Childcare and Education. (2023). The importance of early childhood education: How your child can benefit from quality childcare. Retrieved April 22, 2023, from <https://www.linkedin.com>
- Dreambox. (2013). 6 models of blended learning. Retrieved May 10, 2023, from <https://www.dreambox.com>
- Education First. (2023). EF English Proficiency Index 2023 shows Covid dip and longer-term trends. Retrieved April 22, 2023, from <https://studytravel.network>
- Elangovan, S. (2023). The importance of teaching foreign languages in kindergarten. Retrieved April 22, 2023, from <https://www.linkedin.com>
- Fikroni, R. M. (2023). In English language teaching at kindergarten: What happens in the classroom. *Journal of Early Childhood Education*, 3(3), 1-98.
- Froese, V. (1996). *Whole language: Practice and theory*. Allyn and Bacon.
- Goodman, K. (2014). *What's whole in whole language?*. Heinemann.
- Steven, A. S. (1992). In saying the "P" word: Nine guidelines for exemplary phonics instruction. *International Reading Association*, 45, 620-624.
- Ilyosovna, N. A. (2020). The importance of English language. *International Journal on Orange Technologies*, 2(1), 22-24.
- Walden University. (2024). What's the importance of early childhood education?. Retrieved April 22, 2023, from <https://www.waldenu.edu>
- Ministry of Education Thailand. (2017). *Early childhood curriculum B.E. 2560 (A.D.2017)*. Bangkok: AKSORNTHAI PRINTING.
- Ministry of Education. Description of the mission of the Ministry of Education. Retrieved February 17, 2024, from <https://www.socialprotection.org>

The Variety of Pu'er Tea, and Bulang Buddhists: A Case Study of Bulang Tea Tradition in Laoman'e Village

Rev. Wenen Yan

Rajamangala University of Technology Krungthep

Abstract

This study presents Pu'er tea's range while shedding light on its identity and classifications, which are directly related to Yunnan province's growth. The previous scholarship had widely neglected this topic and failed to examine the diversity of Pu'er tea. However, for this research work, there are four primary objectives: identifying and highlighting ancient and king Pu'er teas; assessing the economic standing of the Bulang Buddhist community; differentiating between these two varieties of Pu'er tea; and exploring the historical context of Chinese tea culture. The study revealed four main findings. The first suggests that tea traders promoted the phrase "Pu'er tea" to integrate and assess all Pu'er area tea varieties in order to enhance sales. The fourth finding, based on Chinese tea history, demonstrates the significance of ancient and King Pu'er teas for the Bulang Buddhist community. The third finding indicates a total of eight varieties of Pu'er tea. This study employs a mixed-methods approach, integrating both qualitative and quantitative techniques. The author conducted in-depth interviews with twenty two study participants and carried out fieldwork in the Laoman'e hamlet in Xishuangbanna, in the Chinese province of Yunnan. This study is significant for the Bulang Buddhist ethnic group of Laoman village, who rely mostly on the ancient and king pu'er tea sale in the mountain region of Xishuangbanna, Yunnan Province, China.

Keywords: Ancient tea, king tea, Pu'er tea, Bulang Buddhist community, Laoman'e village, and Xishuangbanna.

Introduction

The author dedicated a significant amount of time to understanding the significance of pu'er teas grown in hilly, mountainous areas, particularly in Laoman'e village. This research study contributes to the Bulang ethnic tribe, which mostly relies on their traditional ancient and king pu'er farming in the mountainous region of Xishuangbanna, Yunnan Province, China. Most people in Laoman'e village rely on tea as their primary source of income. After conducting a series of research fieldwork and reviewing related literature on Yunnan's Pu'er tea varieties, the author concluded that "pu'er tea" is one of the most misinterpreted terms in use today. Because tea scholars have not provided a comprehensive description of pu'er tea and its history in previous scholarship, so most people have misunderstood the term. As a result, many people have already come to believe that Yunnan Province, produces pu'er tea,

a unique, high-quality form of tea. However, the results of this study suggest that Pu'er tea should not always be considered a high-quality Pu'er tea. Because the region boasts a multitude of Pu'er tea varieties. The study underscores that pu'er tea, regardless of its quality, refers to any type of tea that thrives in the Pu'er area, with the area name “Pu'er” in Yunnan Province serving as its eponym. The region harbors numerous unique tea varieties, such as green tea, black tea, white tea, xiaoshu cha (young tea), Qiaomu tea (middle age tea), dashu cha (old age tea), gushu cha (ancient tea), and cha wang (king tea), all referred to as Pu'er tea.

Research Objects

1. To describe and highlight the ancient tea and king tea of the Bulang Buddhist community in Xishuangbanna, Yunnan Province, China.
2. To evaluate the Bulang people's economic situation by illustrating the exceptional rare ancient tea and king tea in the beverage markets around the world.
3. To distinguish the ancient tea and king tea from the rest of the pu'er teas in Xishuangbanna, Yunnan Province, China.
4. To study the history of Chinese tea and Pu'er tea in Xishuangbanna.

Materials and Research Method

This study uses mixed-method research combining qualitative and quantitative approaches in social science of Buddhist Studies. This research approach, on the other hand, consists of a depth interview with 22 research participants, combined interview data, and textual analysis to provide a clear picture of this research area. The author conducted two rounds of research fieldwork from October 2023 to February 14, 2024, in Laoman'e village, Yunnan Province, China. The author selected 11 male, 8 female laymen, and 3 Buddhist monks, ages 35–60, as research participants from the Bulang Buddhist community.

The author used a paper notebook and a cell phone as research tools to note down and record data from research participants during fieldwork. The interview work took place in two separate sections: group and individual interviews, to maintain and protect the privacy of the research participants according to research ethics. A quantitative research approach involves finding secondary data bases from both online and offline sources such as official records, manuscripts, books, articles, magazines, and so on. Therefore, Timans, Paul Wouters, and Johan Helibron (2019) described that mixed-method research usually aims to gain important findings and gives a clear framework for triangulation, combining, and using more than one strategy. With the unique feature of methodological pluralism, the mixed method integrates both quantitative and qualitative methods to help researchers in the disciplines of sociology, psychology, education, history, business, religion, and social science studies comprehend the answers to the research questions.

Azorin and Roslyn Cameron (2010) illustrated that the mixed research approach gives a more comprehensive viewpoint, a clear research methodological design for the study, and an improved comprehension of the complicated phenomena and research difficulties. On the other hand, McKim Courtney A., (2017) holds the opinion that because mixed-method research gives researchers a greater knowledge of phenomena, this study uses this mixed method in a social science study to strengthen the validity of the data generated from both primary and secondary sources. Therefore, Molin-Azorin and Roslyn Cameron (2010) test the method with a variety of data sources in the study's field that are available when employing this mixed technique. However, since this is the only way to quickly locate and analyze primary and secondary materials for a deeper understanding of the study field and its problems, it aids in the integration of the components and produces trustworthy results for this research study

Historical Background of the King Tea

Southwest China's Yunnan is home to the oldest tea trees, estimated to be 2700 years old tea trees are still available over there. The first tea consumption and its discovery now became a subject to debate when and how tea was first discovered in mainland China. However, Chinese oral history suggest that mainland China may have consumed tea for the first time as early as 5,000 BCE. Unfortunately, there is no reliable evidence to support the theory that the region specifically discovered and consumed tea. Furthermore, Chinese tea scholars argue that tea consumption may have begun much later than previously thought, at approximately 4,000 BCE. However, the majority of Chinese people think that the mythical King Shennong (2737–2697 BCE) made the initial discovery of tea in Southwest China, in Xishuangbanna, Yunnan Province, China. Numerous popular oral histories and myths, both Chinese and indigenous, bolster the notion that the legendary king Shennong made the initial discovery of wild tea. Therefore, while he was boiling water under a tree, a dead leaf from a tea tree bush dropped into his kettle. Thus, he noticed that the water's color had gradually changed to a dark green color, and after tasting it, he felt a pleasant sensation, marking the beginning of Chinese tea drink culture.

According to theories, this marked the inception of tea consumption in China's tea cultural history. Since then, tea has undergone significant transformations in the diverse Chinese tea cultures of today. Figure-I (see below) depicts the concept of tea discovery, with the legendary king Shennong being the first to discover tea. According to earlier literature, China's culture of drinking tea later moved from the southeast to the north. On the other hand, some academics contend that tea was already present in China during the Zhou dynasty (1100–771 BCE) and rose to prominence during that time, ranking among the most popular drinks among affluent Chinese society. However, in the beginning, people only used tea as

medicine to stop the spread of diseases and as a religious offering to the gods and goddesses. Later, Buddhist monks received tea to help them relax during their meditation retreats at temples or in forest. As early as 547–490 BCE, Chinese Buddhist monks carried on the tea culture with them wherever they traveled from one place to another. Following that, the transmission of tea culture from one generation to the next resulted in a rapid expansion of the influence of tea drinking customs within China's multiethnic communities in China.

Figure-1: An art photograph of king Shennong who first discovered tea sitting under tea bush (Accessed January 27, <https://twitter.com/LadyTeapots/status/1382711125339426818>).

Furthermore, the evidence suggests that the Han dynasty (207–189 CE) and possibly even 476 BCE were the times when tea-drinking culture was most likely deeply ingrained in China. The research data suggests that when Qin founded and conquered Sichuan in the 316th century BCE, Buddhist missionary monks brought tea culture from India. Constantly, tea became one of the most popular soft drinks among the Chinese elite class and meditation monks, according to written records and documents that strongly imply tea drinking culture had already gained significant traction in Chinese elite society in 59 BCE. Buddhist monks used to plant young tea trees around their monastery grounds, pickle the fresh tea leaves, and then consume them with boiling water. As a result, two thousand old Bulang King tea trees are a vivid testament to China's ancient tea culture nowadays. Many ancient tea trees, believed to be more than two thousand years old, which are still seen in Laoman'e village. The local Bulang community believe that these ancient and king tea trees are currently blessed them contributing significantly to the region's economic growth in the region. In fact, during the early days, the development of the tea-drinking system and quality-controlled management system was in its infancy. As a result, the bitter taste of tea only piqued the interest of a small number of people, who resorted to using it as a natural herbal remedy for unexpected illnesses due to its undeveloped flavor.

For instance, tea was not as popular as today, but when tea gained widespread popularity then people adopted tea exchange policy with their desired goods. The data also

strongly indicates that the tea trade began during the Tang Dynasty (618–907) as a commodity or commercial product to exchange goods surrounding Yunnan and other parts of China. Later, Yunnan's Pu'er area gained widespread recognition for its traditional tea production. As a result, Pu'er area is commonly known as best tea brand name (Pu'er tea) in Yunnan province, China. Nowadays Laoman'e village of Bulang Buddhists is the only place in the province of Yunnan—possibly even in all of China—that still produces the best quality of pu'er tea, because the oldest tea trees are only available in there, so tea culture deeply rooted to the Bulang Buddhist community. King tea is comparatively expensive and widely consumed around the world due to its oldest age of tea trees and 100% organic. As a result, the price of ancient and king tea has increased rapidly in the tea beverage market from 2013 onward, giving the Bulang Buddhist community a fortunate break and removing the financial crisis that the community formally faced in the past. Now that ancient and king teas are considered the golden crops of the Bulang people, and they are able to support Buddhism within their community in the region and sustain their means of subsistence.

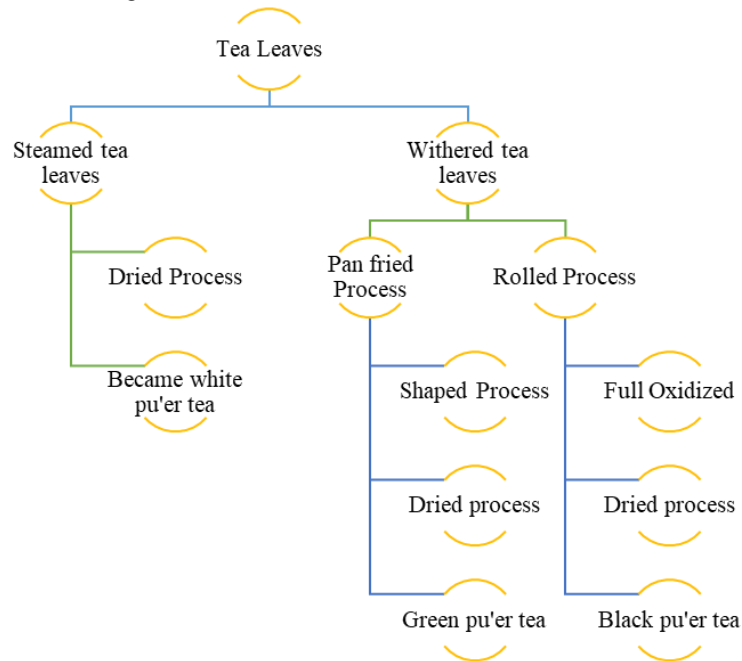
The Variety of Pu'er Tea

This study identifies two main categories of pu'er teas that exist in Xishuangbanna, Yunnan Province, the People's Republic of China. In the first category, there are five distinct varieties of pu'er tea: (1) Xiaoshu pu'er cha (young pu'er tea); (2) Qiaomu pu'er cha (middle-aged pu'er tea); (3) Dashu pu'er cha (old-aged pu'er tea); (4) Gushu pu'er cha (ancient pu'er tea); and (5) Pu'er cha wang (king pu'er tea), respectively. The second category categorizes three distinct varieties of pu'er tea: (1) Green pu'er tea; (2) Black pu'er tea; and (3) White pu'er tea, respectively. The quality of pu'er teas in the first category above is entirely dependent on the age of the tea trees rather than any unique production methods for producing high-quality pu'er tea. For instance, the age range for Xiaoshu cha tea trees is 1–50 years; for Qiaomu cha tea trees, it is 50–100 years; for Dashu cha tea trees, it is 100–500 years; for Gushu cha tea trees, it is 500–1000 years; and for Cha wang tea trees, it is 1000–2000 years or more.

As a result, each of these pu'er tea varieties in the first category has unique and significant values. However, the production process or method, which uses *Camellia sinensis* shrubs from small-young tea trees, may determine the quality of the Pu'er teas in the second category of tea varieties, and the stages and duration of the production process also influence the precise quantity as well as a drawn-out production process for creating a suitable tea. For instance, gathering tea leaves or buds from young tea trees or gardens is the first step in the tea-making process. Next, farmers gather the collected young tea leaves or buds in a storage place before scattering them on the ground to dry and evaporate the water. They make the various Pu'er tea varieties from *Camellia sinensis*, a shrub of small, young tea trees, using specific production and processing steps for white Pu'er tea, black Pu'er tea, and green Pu'er

tea, which have less value in the Chinese or global tea beverage markets. The following diagram illustrates the process of creating these pu'er teas, which aligns with the production and storage procedures for various pu'er teas.

1. Diagram of Young Tea Trees' Leaves or Buds Production Process

Analysis of Diagram

This diagram illustrates how tea leaves are required in the initial stage and then go through two distinct processes, such as steaming and withering. Additionally, Laoman's village of Xishuanbanna observes three primary harvest seasons for the collection of Bulang ancient and king tea varieties. The best time of year to collect pu'er tea leaves is thought to be during the spring season, which begins from April to June. The second tea harvest season runs from July to October in summer, and the third season runs from November to January in autumn. White pu'er tea is made through two primary steps. However, two distinct processes separate the withered tea leaves into two different types, such as black tea and green tea. There are four main steps involved in making green pu'er tea: The first step involves withering the tea leaves, followed by their frying in a large pan on a fire oven. After shaping and frying, it can dry the fried tea leaves in the sun for a few days before packaging and selling them as green pu'er tea. On the other hand, the withered tea leaves must roll down, then fully oxidize and dry in the sun for a few days before packaging and sale. After this analysis, it clarifies the procedures for the next two varieties of pu'er tea.

Ancient and King Teas of Laoman'e Village

Within the first category of pu'er tea discussed above, people consider ancient tea and king tea to be the finest, superior-quality pu'er tea varieties. These kinds of ancient and king

tea tree records, as a tribute from the Yunnan to the Qing court, have endowed Pu'er town with an aura of organisms, antiquity, nostalgia, and exoticism. It is one of the oldest beverage crops grown in China, and it is thought to be an ecosystem agricultural method that dates back more than 5000 years. In addition, tea is also a significant sociocultural phenomenon in China that is always associated with the hospitality of guests, friendliness, and health benefits in Chinese tea culture. In China, Vietnam, Japan, and South Korean, many Buddhist monks drink tea to refresh and restore strong mindfulness during meditation retreats with a cup of tea, as it is considered a vital mental refreshment during meditation practice to release depression and anxiety. In particular, drinking tea is a common custom and culture among Zen Buddhist monks who practice tranquil meditation at temples and in forests. Bulang tea farmers use a traditional harvest system to preserve the organic Pu'er tea production method's purity. As a result, Bulang ancient and King teas are considered to be world-class Pu'er teas. These Bulang teas are the ideal choice for many tea lovers seeking mental refreshment and a unique insight into the mind. The art photos' diagram below illustrates the entire production process from the beginning to the end, demonstrating how simple it is to produce Bulang ancient and King Pu'er tea.

1. Processing of ancient and king tea

1. Picking the tea leaves

2. withering to evoporate water about 3-5 hours

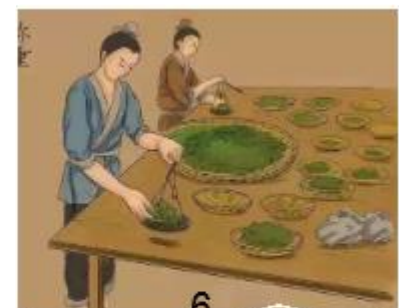
3. Firing on fire by pan for 35 minutes

4. Rolling the fried leaves for 5-10 minutes

5. Drying in sun light

6. Measurementing for different packaging size

7. Packaging tea cake

8. Drying king tea cake

9. packaging tea bag

9. A opened king tea cake

10. Laoman'e village ancient tea cake package

11. The Author making and drinking king

2. Analysis of the diagram and arts images

The Bulang ancient and King tea production processing method shows how to make ready-made tea from the beginning to the end, as depicted in the diagram and art images above. The first image depicts farmers picking tea leaves from tea trees, while the second image shows them scattering the leaves in a storeroom to allow the water to evaporate. The third image illustrates the process of frying tea leaves over a fire using large pans, containing up to 20 kg of tea leaves at a time, before moving on to the fourth stage of production. In the fifth image illustrated how the tea leaves are dried in the sun again after frying. The sixth art image depicts the process of measuring and weighing tea leaves to prepare them for different packing sizes. The seventh image shows how to press the tea leaves together to make tea cake, and the eighth image shows drying tea cake in the sun again. The ninth image shows a ready-made tea cake how looks like, and the tenth image shows a ready-made tea package with the author's name. The eleventh image shows the author making tea and drinking tea at Laoman'e village temple. Ancient and king teas use these processes to create various-sized Bulang King tea cakes, which are then ready for consumption or for sale.

Area of tea King tea

According to the locals, the Xishuangbanna of Yunnan province consists of six hill regions—Bulang Mountain, Yiwu Mountain, Jingmai Mountain, Nannuo Mountain, Bada Mountain, and Mengsong Mountain—are currently the best places to produce pu'er tea. Laoman'e village is located on a sky-touching mountain range in Menghai, Xishuangbanna, Yunnan, province. According to a stone inscription, the Bulang village is more than 1,880-year old, and it is one of the oldest villages in the region. At present, there are a total of 300 families, with more than 1200 populations that have lived harmoniously and peacefully there for many centuries. With a thousand-year-old ancient and king tea trees

Figure II: A Landscape photograph of Laoman'e village's sky view captured by the author December 18, 2023.

and a deep green reserve forest surrounding it, Laoman'e village is particularly charming and alluring to tourists, making it one of the top tourist destinations in Xishuangbanna. Research subjects believe that Bulang ancient and king pu'er teas, produced in the Laoman'e village of Bulang Mountains, are the best pu'er tea. Tea is the major income source for the Laoman'e villagers, which has brought about lifestyle changes since the price of tea has increased in the tea beverage market. Many generations have protected these thousand-year-old tea trees, passing them down from one generation to the next for centuries. Consequently, these king tea tree gardens have become a source of blessings for the villagers, transforming their livelihood into great fortune.

The important to Ancient and King tea for Bulangs

Since there is no other alternative source of family income in the mountainous areas, the tea trade has had a significant impact on the livelihoods and social welfare of the Bulang Buddhist community. This has led to a deep attachment to ancient tea and king tea trade. Therefore, the Bulang Buddhist community of Laoman'e village heavily relies on ancient tea and king tea farming and tea production. From October 2023 to February 14, 2024, the author conducted two round of research fieldwork with 22 research participants in the Laoman'e village. During fieldwork, numerous Bulang research participants shared their personal experiences both before and after ancient and king tea's price increases in the beverage market in China. Prior to ancient and king tea's price increase, a key informant describes their family's

lifestyle how they experienced the hardship life in the previous decades. For instance, he stated this following saying that;

"My parents could not afford to buy food when I was a child, so sometimes we would only have one meal a day. As a result, we did not have enough food to eat. In our Laoman'e village, the majority of families face similar challenges and rely primarily on forest vegetables for sustenance. Even though it was extremely cold in Xishuangbanna during the cold season, we are unable to make an effort to purchase clothing. If we are fortunate, however, our parents may purchase one dress for us during Chinese New Year once a year, as no one else purchases ancient and king teas during that period, despite the fact that they were extremely inexpensive. Because my parents could not afford the costs of my education, I was unable to attend school in the city. The price of tea only began to rise gradually in 2013, and now, all of a sudden, our village's way of life has drastically changed from that of a poor family to that of a medium family. Since ancient and king tea are expensive, we can now sell tea, which has significantly improved our village's residents' quality of life. Thus, tea holds great significance for us, and we consider ancient tea and King Tea to be a precious and divine commodity."

This is how a participant described his personal experiences and understanding of the hardships people faced prior to the price increases of ancient and king teas in the tea beverage market. Additionally, many research participants related similar accounts of their experiences; some even surmised that they might remain in the same impoverished state, which is uncertain for their means of subsistence, if they did not have access to ancient and king tea. Therefore, on February 8, 2024, research participant from Laoman'e village described his experiences with low family income and the treatment they received from other majority ethnic groups due to their poor financial status, as follows.

"We had a very low social status because of the terrible economic conditions we were in, and other mainstream ethnic groups would regularly look down on and discriminate against us. I still vividly remember how we were threatened by the elite class ethnic group in the Xishuangbanna. Even eating together at the same tables, locations, or dishes at the same time was not permitted to share seats or objects. We had

Figure III: A Landscape photograph of Laoman'e village temple ruptured by the author on December 18, 2023.

to sit in a separate area, and anywhere we might have touched or sat had to be cleaned up right away. I still get really sad when I think back to the last few decades when we were threatened. For our Bulang Buddhist people, we owe a debt of gratitude to our ancestors and the mother nature, who bestowed upon us such exquisitely valuable ancient and king tea. Without ancient tea and king tea trees, I really could not imagine what our way of life would be like today."

At the Laoman'e village temple on February 9, 2024, the author had a chance to engage in a group discussion with three Bulang monastic orders. It was, of course, a part of this research study who eagerly shared their experiences and opinions of how ancient and king teas are important and changed the life style of Laoman'e villagers. Since they have direct knowledge of the disparities in the livelihood conditions and financial standing of the Bulang people in the Laoman'e village before increasing the ancient and king tea price in the vegetable market. They illustrated that the Bulang people of Laoman'e village now have a better livelihood compared to previous decades. And they now have a beautiful, rich Buddhist temple with the decoration of beautiful arts and crafts in the Laoman'e village.

The monk research participants also mentioned that the wealthy Bulang families in Laoman'e village are used to fund scholarships for deserving students to pursue higher education, and the villagers assist in building houses for low-income families who are unable to effort for education. They underlined that the price of ancient and King tea has steadily increased since 2013. Furthermore, compared to earlier decades, the Laoman'e village is now among the most developed modern villages, and its residents lead beautiful lives. When tea prices were relatively low, most Bulang people in Laoman'e village have experience of hardshipness because no one was interested in purchasing tea at that time, so they remained vulnerable about their financial status. On February 11, 2024, the author interviewed a Bulang Buddhist monk, he explained his melancholy life experience prior to the ancient and king tea's price increases. The author is a native of Laoman'e Village and belongs to the Bulang ethnic group, so the author has firsthand knowledge of the terrible circumstances that existed fifteen years ago.

"My childhood was not good because I grew up with my family in poor economic condition, and my parents could not make an effort to buy our daily necessities. I still clearly remember living in poor condition and without access to clothing, food, and basic needs when I was twelve years old. Of course, I had a piece of tear cloth to cover only the secret part of my body when I went outside. I was unable to attend school to obtain a basic education, so I just simply followed my mother and assisted her with her farming in the mountains. At that time, the majority of Bulang people were accustomed to shifting cultivation, which involved clearing forests through the slash and burn method and then cultivating paddy and other essential crops in the mountainous areas. Nevertheless, at the

age of thirteen, I later went to the temple and was ordained as a novice. I constantly began learning monastic education about Buddhism and Pali literature in the Dai language at temple. I eventually passed high school and middle high school in Buddhism. However, now our family is quite okay with their financial status, and they have enough money to support themselves because of ancient and king tea. Moreover, ancient and king teas are undeniably important for the Bulang Buddhist community of Laoman'e village in Xishuangbanna. And tea culture is now deeply rooted in our Bulang society, which is why we are trying to promote our ancient and king teas with the religious line around the globe for the benefits of the community and Buddhism."

This is how many research subjects expressed their opinions of how ancient and king teas are important for their livelihoods. As a legacy of their illustrious forefathers, the ancient and king teas are considered an golden crops of Bulang people. These kinds of ancient and king tea trees have been handed down from generation to generation for a long time, and they have been maintaining tradition with great care. In addition, ancient and king tea trees in Xishuangbanna, Yunnan province, are also considered as the gods of tea trees. As a result, the Bulang people celebrate an exquisite tea festival each year on April 9, just before tea leaves are harvested.

The Results

There are a total of four findings that emerged from the study; the first finding shows that tea traders popularized the term "Pu'er tea" in order to evaluate all tea varieties of the Pu'er region for the purpose of good sales. Pu'er was a small region in Yunnan Province during the Qing dynasty (1666–1911) and the early Republican era (1911–1949), and it was popular for tea production and supply centers. Of course, it is still called Pu'er now a days but tea production became less and rubber plantation has been replaced instead. Therefore, Puer's tea gained a wide spread of popularity across mainland China, so many people still believe that all types of Puer's tea are unique and high-quality. Once, Pu'er was a center of tea supply, and the best-quality teas were produced in the area due to good enviroment for tea growth in the high mountain regions. The Pu'er region shares thringle borders with Myanmar, Vietnam, and Laos. This finding is lined with Wanlin Li's (2023) study of *"Traditional Management of Ancient Pu'er Teagardens in Jingmai Mountain in Yunnan, China: A Designated Globally Imported Agricultural Heritatge System Site."* The *Pu'er* is a name of a particular area in the province of Yunnan. Therefore, *Pu'er tea* refers to any type of tea that grows in that region, regardless of the age or quality of the tea trees. *Pu'er* was only one tea production area at that time and the tea Murchents traded tea to neighboring areas, so, *Pu'er tea* gained significant popularity across the country . As a result, the Chinese began referring to *Pu'er regional tea* as *Pu'er Cha*. This term has constantly gained widespread popularity in the tea beverage markets since long before, and people still use this term in their tea brands to market low-quality tea with high values.

The second finding is based on Chinese tea history, which completely relies on documentary research and textual analysis. Most research participants, therefore, lack of knowledge about the history of tea and its precise discovery in mainland China, but some research subjects, of course, provided narrative, myths, and legends about tea discovery. According to *Chinese oral history*, a mythical Chinese king, Shennong, was boiling water under a tree in the forest when suddenly a dead leaf from a tree bush dropped into the kettle. Hence, he noticed that the water's color had changed to a dark green, and he drank it. Since then it believed that tea was first discovered by King Shennong and that he was the first tea consumer as well. This finding is consistent with Vasilisa Pedan's (2018) study that points a mythical king Shennong (2737–2697 BCE) made the initial discovery of tea in Southwest China.

The third finding identifies a total of eight distinct varieties of Pu'er teas currently produced in Xishuanbanna. For instance, this study classifies these varieties of pu'er teas into two main categories, such as, in the first category: (1) *xiaoshu pu'er cha* (young pu'er tea); (2) *Qiaomu pu'er cha* (middle aged pu'er tea); (3) *dashu pu'er cha* (old aged pu'er tea); (4) *gushu pu'er cha* (ancient pu'er tea); and (5) *pu'er cha wang* (king pu'er tea), respectively. In the second category, a total of three different varieties of pu'er tea are classified: (1) *green pu'er tea*; (2) *black pu'er tea*; and (3) *white pu'er tea*, respectively. The second category produces Pu'er teas from *Camellia sinensis* shrubs of small-young tea trees, with the precise quantity used based solely on the stages and duration of the production process. As a result, each of these three pu'er tea varieties in the first category has a unique, drawn-out production process that goes into making a suitable tea. For instance, gathering tea leaves or buds from young tea trees or gardens is the first step in the tea-making process.

The fourth finding strongly indicates that tea is significantly important for the Bulang Buddhist tribe's livelihoods and community development, including sociology, economics, education, business, and so on. Therefore, the Bulang Buddhist community of Laoman'e village heavily relies on ancient tea and king tea trade production. Data also suggest that the Bulang ethnic people of Laoman village were relatively backward in economics and education before increasing the ancient and king teas' prices in the tea beverage market. As a result, Bulang Buddhist people were victims of social discrimination from other ethnic groups due to their poor financial status. Eventually, ancient and king tea prices have gradually increased in the tea beverage market since 2013, and many tea farmers have benefited from it and have improved their livelihoods. When ancient and king tea prices gradually increased in the tea beverage market, tea became a major family income source for most of the Bulang people in the Laoman'e village. As a result, they could make an effort to buy food, accommodations, medical care, education, and community development in the village. Since the Bulang people started the gradual development of their livelihood, lifestyle, social, economic, and community developments, other ethnic groups began to respect the Bulang community. So, the study puts a strong emphasis on

the importance of ancient and king teas for the Bulang people in the mountain region of Laoman'e village in Xishuangbanna, Yunnan Province, Yunnan.

Conclusion

In conclusion, the research shows that Pu'er is actually just the name of a region in Xishuangbanna, Yunnan Province, which was historically a center for the supply of tea. However, Chinese people refer to all teas that originate in the Pu'er region as "*Pu'er Cha*," or *Pu'er tea*. Therefore, in comparison to ancient and king teas, pu'er tea is nothing special because it refers to varieties of Pu'er regional teas, regardless of quality. The term "pu'er tea" is one of the most misunderstood concepts among the many tea consumers around the world. The study reveals that the highest-quality pu'er tea varieties are ancient tea (Gushu cha) and king tea (Cha wang), with tea trees estimated to be more than 500–2000 years old. While the leaves or buds of other young tea trees require a special production process in order to produce high-quality tea, ancient and king pu'er teas do not require any special methods to produce the best quality of tea. Because the ancient and king teas are already the highest quality pu'er tea due to their old age tea trees, the Bulang tea farmers strictly maintain a 100% organic ancient and king teas production process without touching any heavy modern mechanism from the harvesting to the packaging and then supply it to the tea beverage markets.

On the other hand, ancient and king tea trees maintain China's environmentally sound agricultural system, which has enriched and graced the ecological system of Xishuangbanna, Yunnan province. Data suggests that tea was discovered in China around 5000 years ago; this finding is in line with Ruan's work. Therefore, Chinese tea scholars argue that tea consumption in China may have begun much later than previously thought, perhaps as late as 4,000 BCE. Indeed, this study strongly suggests that the ancient and king teas are so important for the many Bulang families of Laoman'e village to support their livelihood. The research study additionally delineates the obstacles and crises that the Bulang Buddhist community of Laoman'e village encountered during the period when the cost of ancient and king tea was comparatively low.

As a result of their low socioeconomic standing, the elite class in the local community subjected the majority of Bulang Buddhist families to social discrimination due to poor financial status. But since 2013, the market for tea beverages has seen a rise in the price of ancient and king tea, and many Bulang Buddhist families have seen significant changes in their lives—from subsistence to affluent lifestyles—as well as in the village's overall reputation. For this reason, the Bulangs of Laoman'e village worship the ancient and king tea trees and consider ancient and king tea trees to be the gods of their prosperity. Therefore, the Bulang people of Xishuangbanna, Yunnan province, hold an annual tea festival every year in April, which is in line with the previous study of this author. Since tea has become a significant source of income for their family, the Bulang Buddhist community wishes to spread awareness about the reputation of ancient and king pu'er teas, as well as their markets worldwide.

Reference

- Azorin, J. M., & Cameron, R. (2010). The application of mixed methods in organizational research: A literature review. *Electronic Journal of Business Research Methods*, 8(2), 95-105.
- Coyle, J., & Williams, B. (2000). An exploration of the epistemological intricacies of using qualitative data to develop a quantitative measure of user views of health care. *Journal of Advanced Nursing*, 31, 1235-1243.
- Fang, G. Y. (2001a). Pu'er cha (Pu'er tea). In C. L. Fang (Ed.), *Fang Guoyu Wenji (Collected works of Fang Guoyu)* (pp. 426-430). Yunnan Jiaoyu Chubanshe.
- Gilbert, M. J. (2008). Chinese tea in world history. *Education About Asia*, 13(2), 01-07.
- Han, P. L. (2007). Tea and tourism. In *Tourists, traditions, and transformations* (p. 3). The Cromwell Press.
- Hung, P. Y. (2015a). Tea forest in the making: Tea production and the ambiguity of modernity on China's southwest frontier. *Geoforum*, 4(7), 178-188.
- Jiang, C., Li, S., Huang, J., Ren, X., Liang, Y., & Shi, J. (2018). Chemical compositions of Pu'er tea fermented by *Eurotium cristatum* and their lipid-lowering activity. *Elsevier*, 98(71), 204-211.
- Li, W., Xue, H., Huang, X., & Sun, J. (2023). Traditional management of ancient Pu'er tea gardens in Jingmai Mountains in Yunnan, China: A designated globally important agricultural heritage systems site. *Journal of Ethnobiology and Ethnomedicine*, 19(26), 01-15.
- Li, S., Zhang, Q., Zhao, H., & Chen, L. (2021). Effect of drying on the quality of raw tea of Pu'er tea. *Earth and Environmental Science*, 29(03), 01-07.
- Li, X., Zhang, L., & Wu, W. (2014). Effects of organic and other management practices on soil nematode communities in tea plantations: A case study in Southern China. *Journal of Plant Nutrition and Soil Science*, 177(1), 604-612.
- Li, Q. M., & Ren, T. (2011). *Guanxi yu bu tong: Zhong Mianbian jing yi ge Meng Gao Mian yu zu you guan cha ye de she hui shen huo* (Identity, relationship, and difference: The social life of tea in a group of Mon-Khmer-speaking people along the China-Burma frontier). Yunnan Daxue Chubanshe Press.
- Lin, C. M. (2008). *Puer cha san lun* (A casual talk on Pu'er tea: Lin Chaomin Wenji - Collected works of Lin Chaomin). Yunnan Renmin Chubanshe.
- Ma, Z. (2018). Sensorial place-making in ethnic minority areas: The consumption of forest Pu'er tea in contemporary China. *Asia Pacific Journal of Anthropology*, 19(4), 316-332.
- Mckim, C. A. (2017). The values of mixed methods research: A mixed methods study. *Journal of Mixed Methods Research*, 11(2), 202-222.

- Molina-Azorin, J. F. (2011). The use and added value of mixed methods in management research. *Journal of Mixed Methods Research*, 5(1), 7-24.
- Pedan, V., Yip, W., & Li, Y. (2018). Bioactive compound fingerprint analysis of aged raw Pu'er tea and young ripened Pu'er tea. *Molecules*, 23(31), 01-18.
- Perdue, P. C. (2015). Is Pu'er in Zomia? Tea cultivation and the state in China. *Agrarian Studies Colloquium*, 15(10), 01-24.
- Qiong, Y. X., & Yan, X. (2014). History of Pu'er tea and comparative study for the effect of its various extracts on lipid-lowering diet. *Pakistan Journal of Pharmaceutical Sciences*, 27(4), 01-22.
- Ruan, H. (1995a). Hangzhou (Chinese version). Zhejiang Press.
- Sieber, S. D. (1973). The integration of fieldwork and survey methods. *American Journal of Sociology*, 78, 1335-1359.
- Tian, J., Zhang, X., & Lin, J. (2013). Bacterial and fungal communities in Pu'er tea samples of different ages. *Journal of Food Science*, 78(8), M1249-M1256.
- Timans, R., Wouters, P., & Heilbron, J. (2019). Mixed methods research: What it is and what it could be. *Springer*, 48(2019), 193-216.
- Yan, X., Wei, L., & Zhang, M. (2023). Analysis of the key aroma components of Pu'er tea by synergistic fermentation with three beneficial microorganisms. *Food Chemistry - X*, 21(10), 01-10.
- Yan, W. (2022). The Laoman'e-Bulang tradition of tea-tree consecration under Theravāda Buddhism: An empirical study. The University of Mahidol Press.
- Yan, W. (2023). The Laoman'e-Bulang tradition of tea-tree consecration under Theravāda Buddhism: An empirical study. *Journal of International Buddhist Studies*, 14(4), 01-19.
- Yan, W. (2023). Ancient village, ancient tea trees, my dreams, and more (Chinese version). *Journal of Chinese Buddhist Culture*, 27(10), 01-30.
- Yu, S. D. (2016a). The authenticity taste of Pu'er tea and transnational interests. *Taiwan Journal of Anthropology*, 14(1), 89-110.
- Yu, S. D. (2016b). Taiwan and the globalization of Pu'er tea: The role of the taste of aging. *Cultural and Religious Studies*, 4(5), 310-320.
- Zhang, J. H. (2014). *Puer tea: Ancient caravans and urban chic*. Seattle: University of Washington Press.

Transitivity Process Analysis of the “Four Noble Truths” by Phra Rajsamedhajar Based on Systemic-Functional Theory

Phra Suman Raja Bajracharya

Cholthicha Sudmuk

Suwaree Yordchim

Suan Sunandha Rajabhat University

Abstract

This study was designed to delineate and elucidate the experiential meaning of the “Four Noble Truths” by Phra Rajsamedhajar (Venerable Sumedho). A descriptive qualitative method was employed, with content analysis serving as the primary technique. The data was randomly collected from the book “The Four Noble Truths”, a total of 231 sentences and 41 paragraphs. This study focused on the transitivity process that functions as one of the clause analyses in an ideational metafunction of Halliday’s Systemic-Functional Theory (1967). The findings revealed that Venerable Sumedho conveyed the experiential meaning using all six processes of transitivity, with the relational, mental, and material processes being the most frequently used.

Keywords: Systemic Functional Grammar, Transitivity Analysis, The Four Noble Truths

Introduction

Thailand is the country where Buddhism has flourished since the ancient era. There have been many remarkable monks in Thailand who have inspired many foreign believers to conduct the ways of Buddha. Not long ago, about 40-30 years ago, many foreigners came to Thailand to practice meditation. The famous monk who taught Buddhism to foreigners in Thailand was the late Thai meditation master, Phra Ajran Chah Subhaddo, or Ajahn Chah. His Dhamma talks have been recorded, transcribed, and translated into different languages, including English. One of the disciples of Ajahn Chah is Phra Rajsamedhajar (Ven. Sumedho). He was born at Robert Karr Jackman in Seattle, Washington, U.S.A. in 1934. He became a novice or samanera at Wat Sri Saket in Nong Khai province, Thailand, in 1966 and was ordained as a bhikkhu (Buddhist monk) in May. From 1967-77 at Wat Nong Pah Pong, he trained under Ajahn Chah. In 1975, he helped to establish and became the first abbot of the International Forest Monastery, Wat Pa Nanachat, in northeast Thailand, founded by Ajahn Chah for training his non-Thai monk students. In 1977, Ven. Sumedho accompanied Ajahn Chah on a visit to England. After observing a keen interest in Buddhism among Westerners, Ajahn Chah encouraged Ven. Sumedho stayed on in England to establish a sister monastery in the United Kingdom. This later developed into Cittaviveka Forest Monastery in West Sussex. Ven. Sumedho is now settled as an abbot at Amaravati Buddhist Centre, Hemel Hempstead,

Hertfordshire, England. He constantly uses the English language as a medium to convey Lord Buddha's teachings to non-Thai people who are interested in Buddhism in England.

Language is an essential part of carrying out teachings and instructions between religious leaders and followers or believers. The language used in teaching religion must provide elaborate meanings because religion deals with beliefs, the spiritual world, and the faith of believers. Buddhist scriptures were inscribed for the first time in the ancient languages of India, Sanskrit, and Pali. Buddhism is thought to have found a route into Thailand in the 3rd century BCE during the reign of the Indian Emperor Ashoka. The monks in Thailand study Pali and Sanskrit from the Buddhist scriptures, most famously The Three Baskets or Tipitaka, which included the Four Noble Truths. The Four Noble Truths of the Buddha were first enunciated in 528 BC in the Deer Park at Sarnath near Varanasi and kept alive in the Buddhist world ever since. In 2020, the small booklet "The Four Noble Truths" (Illustrated Edition), written in English, was published and copyrighted by Amaravati Publications in the United Kingdom. The contents of this book were compiled and edited from talks given by Ven. Sumedho on the Four Noble Truths of Buddhism, the kernel teaching of the Lord Buddha: that the suffering of humanity can be transcended through religion. This book is available to download free from www.amaravati.org. This book helps non-Thai speakers to understand the meaning of the Four Noble Truths, the very essence of Buddhism. It has been also translated into Sinhala and Hindi. It is astonishing how Ven. Sumedho uses the English language to articulate the religious truths of Buddhism.

In this study, the Transitivity Analysis of Halliday's Systemic-Functional Theory (1994) was employed to interpret the meaning of the expository discourse in the First Noble Truth by Ven. Sumedho. The Systemic-Functional theory is a linguistic-based theory that posits that language is a social system, and its users have choices to convey meanings. According to Halliday (1967), three main kinds of meanings are used simultaneously in the structure of language: ideational, interpersonal, and textual. These three elements are also known as metafunctions, the categories that constitute one of the tenets of Systemic Functional Theory. The functions of a clause are integrated into three systems of choices that correspond to these categories: Transitivity, Mood, and Theme. The transitivity system functions as one of the clause analyses in an ideational metafunction. In Halliday's framework, there are three components of what he refers to as a "transitivity process": the process itself, the participants involved in the process, and the circumstances associated with the process. The transitivity process describes clauses as representation and focuses on content and ideas, and how people actively construe and make sense of reality. Additionally, Halliday categorizes the system of transitivity or process types into six processes: material, mental, relational, behavioral, verbal, and existential. This framework gives insight into what the text means and how the clauses in the text can provide that meaning.

This study investigates how Ven. Sumedho uses the English language to construe and articulate the religious truths of Buddhism through six processes of transitivity: material process, mental process, relational process, behavioral process, verbal process, and existential process. The findings of this study will reveal how Ven. Sumedho uses the grammatical functions within clauses in the English language to express the core meaning of Buddhism which originated in the ancient languages of India, Sanskrit, and Pali.

Research Questions

How did Ven. Sumedho convey the experiential meaning in the first chapter of the Four Noble Truths through the distributions of the six processes in the Transitivity System based on Halliday's Systemic-Functional Theory (1994)?

Objective

To investigate the distributions of the six processes of the Transitivity System based on Halliday's Systemic-Functional Theory (1994) that conveyed the experiential meaning in the first chapter of the "Four Noble Truths" by Ven. Sumedho.

Research Methodology

This study has adopted a descriptive qualitative method to describe the transitivity system of the clauses in the expository discourse of the first chapter of the "Four Noble Truths" by Ven. Sumedho. The data was randomly selected as the representative of Ven. Sumedho's Buddhist teachings. The content analysis technique is used to determine the six processes of transitivity: material process, mental process, relational process, behavioral process, verbal process, and existential process, in the discourse.

Findings

The study mainly focuses on the transitivity system to examine how the First Noble Truth is explained in the book "Four Noble Truths" by Ven. Sumedho. The result of the analysis is based on the analysis of the six processes of transitivity: material process, mental process, relational process, behavioral process, verbal process, and existential process. The principles of process, participant, and circumstance are semantic categories that fundamentally describe how real-world phenomena are represented in linguistic structures. Processes are central to transitivity, focusing on the part of the clause expressed by the verbal group.

It was found that Ven. Sumedho utilized all six processes of transitivity with a clause's participants and circumstances to express the core meaning of Buddhism which originated in Sanskrit and Pali. Processes are conveyed through verbal groups, participants through nominal

groups, and circumstances through adverbial groups or prepositional phrases. However, not every paragraph employed all six processes. The frequency of types of Processes used in the first chapter of the “Four Noble Truths” are shown in Table 1.

Table 1. The frequency of types of Processes used in the first chapter of the “Four Noble Truths”

Paragraph	Type of processes					
	Material	Behavioral	Mental	Verbal	Relational	Existential
1					1	
2					1	
3			3	1		1
4			11			
5					4	
6			2		2	
7					3	1
8		1			4	
9			2			1
10	3		1		6	
11		1			3	2
12				2	4	
13			1			
14	1	1			3	
15			1		3	
16				2	2	
17	1		1		3	
18			3		6	
19	2			2		
20					6	1
21			1	2	2	
22				5	2	1
23		1	2		1	1
24	2		3		3	
25	2		1		1	
26	2			2		
27	1		1	2		
28	1		2	1	1	1

Paragraph	Type of processes					
	Material	Behavioral	Mental	Verbal	Relational	Existential
29	2	1	1	1		
30	1		1	1	2	1
31	3		2		2	
32	5		2	3		
33	3			2	1	5
34			2	1	1	2
35	1		4	1		2
36	1	2				1
37	3	1	1	1		2
38			1	1		
39	1	1		2		1
40	1	1	1	1	1	1
41			3	2	3	1
Total	36	10	53	35	71	25

As shown in Table 1, the relational process was mostly employed in the first chapter. Then, it is followed by a mental process. Material and verbal processes are also frequently used. The behavioral and existential processes are less used in the first chapter.

Discussion

The results of the study showed that Ven. Sumedho uses the grammatical functions within clauses in the English language to deliver the core meaning of the first truth of Buddhism’s “Four Noble Truths” by employing all six process types of experiential meaning (transitivity). The most frequently used process type in the first chapter of the “Four Noble Truths” is relational processes. This is because Relational processes are important in language as they allow speakers to describe and categorize entities based on their qualities or identities. They provide a means to convey information about states of being, characteristics, or classifications without necessarily implying action. The second process mostly involves mental processes. Emilia (2012) and Simon & Schuster (2002), as referenced in Kemendikbud (2014:114), highlight that one of the key features of expository text is the employment of mental verbs. This is where authors aim to convey the emotions or thoughts of the individuals involved concerning the subject under discussion. According to Olson (2003:161), one of the primary roles of expository text is to elucidate facts or disseminate information. It serves as a platform for presenting data, viewpoints, or concepts, shedding light on a particular subject.

Consequently, the necessary information to execute a task, outline the state or circumstances of the discussed issue and disclose the causes and effects is primarily conveyed through the utilization of material processes.

Conclusion

Based on the study's findings, it is inferred that Ven. Sumedho conveyed the experiential meaning by employing six types of transitivity processes along with their participants and circumstances. In general, he employed all process types to express the experiential meaning in the expository discourse. The relational process was the most frequently used. Following that, the mental process was the second most common, and the material process held the third position while the behavioral and existential processes were less used.

Reference

- Agbedo, C. U. (2012). Placards as a language of civil protest in Nigeria: A systemic-functional analysis of the fuel subsidy crisis. *IOSR Journal of Humanities and Social Science*, 6(2), 17-21.
- Treimane, L. (2011). Analyzing parliamentary discourse: Systemic functional perspective. *Kalbotyra*, 63, 78-94.
- Ellis, D. G. (1999). *From language to communication* (2nd ed.). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Halliday, M. A. K. (1967a). *Some aspects of the thematic organization of the English clause*. Santa Monica: The RAND Corporation (Memorandum RM-5224-PR).
- Halliday, M. A. K. (1985). *An introduction to functional grammar*. London: Edward Arnold.
- Halliday, M. A. K. (1994). *An introduction to functional grammar* (2nd ed.). London: Edward Arnold.
- Hancock, C. (2005). *Meaning-centered grammar: An introductory text*. London: Equinox Publishing Ltd.
- Hicks, W. (2007). *English for journalists* (3rd ed.). London: Routledge.
- Kebudayaan, Kementerian Pendidikan. (2014). *Bahasa Inggris SMA/MA/SMK/MAK kelas XI*. Jakarta: Pusat Kurikulum dan Perbukuan, Balitbang, Kemdikbud.
- Martin, J. R. (1992). *English text: System and structure*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.
- Simpson, J. (2011). *The Routledge handbook of applied linguistics*. New York: Routledge.
- Thompson, G. (2004). *Introducing functional grammar* (2nd ed.). London: Edward Arnold.

An Analytical Study of Masculinity in Bruno Mars' Songs

Phra Dammathaya Dhammathatto

Thanwa Chaikew

Jantanee Kanto

Wipaporn Surintham

Lamphun Buddhist College, Thailand

Abstract

This research employed a qualitative methodology to study and analyze the portrayal of masculinity in Bruno Mars' music, both verbally and nonverbally. Song lyrics were examined for verbal analysis, while storytelling in music videos was assessed for nonverbal cues. The research aimed to describe masculinity as depicted in Bruno Mars' most popular songs. Data were collected from the five most-viewed Bruno Mars songs on YouTube. Masculinity in these songs and music videos was then analyzed using descriptive methods to explain how it was conveyed through lyrics and visual elements.

An analysis of the lyrics and music videos of five songs revealed that masculinity was expressed in the form of hegemonic masculinity, which could be categorized into two main types: "Bad Boy" Masculinity which displayed wealth to attract women, referencing luxury brands, gold and diamond jewelry, expensive vehicles, high-end real estate, and lavish trips. This suggested that women were impressed or bought by male wealth. Female objectification was indicated by the presence of scantily clad women and the use of derogatory terms in some songs. For "Romantic" Masculinity in "Just the Way You Are," contrasted with the other songs by expressing love through positive praise of a woman's physical beauty and inner personality, using only positive and loving language.

Keywords: Masculinity, Bruno Mars

Introduction

Music is a crucial component of human civilization, capable of impacting society on emotional, moral, and cultural levels. When people from different cultures share their music, they gain valuable insights into each other's ways of life. Understanding the connection between music and social bonds is extremely important. In situations where other forms of communication become difficult, music, as a cultural right, can help promote and protect other human rights. It facilitates healing, breaks down barriers, and connects people across different contexts. For example, music can communicate ideas through political songs, religious songs, or messages about various societal issues, including gender topics like masculinity, which is the theoretical framework of this study (Peralta, 2021).

The issue with how masculinity has been depicted in music in past studies is that it is often portrayed negatively. A prevalent theme is the portrayal of men as dominating women through physical strength or financial power. This is evident in songs from various eras where male artists impose rules and norms on women. This concept is particularly prominent in the rap genre, contributing to listeners becoming more likely to engage in sexual harassment and view the dehumanization and oppression of women as acceptable or even amusing. Music producers reinforce these ideas to create widely accepted myths or beliefs in society. Other genres, such as country music, also exhibit sexism and traditional masculinity. Interestingly, female country artists' songs have been criticized for sexism as frequently as those by male country artists (Smith, 2023).

On the other hand, studies indicate that the representation of masculinity in the music industry has evolved since 2000. For instance, One Direction's depiction of masculinity marked a shift from the gender constructs promoted by earlier boy bands. Harry Styles, in particular, has sought to redefine masculinity through non-normative clothing, aiming for gender fluidity. This trend challenges the traditional view of competitive gender defiance (Lykotrafiti, 2020).

Moreover, the dominant discourse on masculinity has significantly changed in the 2000s. By 2020, K-Pop's global influence has been a key promoter of gender fluidity. K-pop idols like BTS embody a hybrid Korean masculinity that merges Western and Asian gender expression constructs (Prasertpaitoon, 2020). Despite some of their older lyrics adhering to hegemonic masculine discourse, BTS has gained worldwide popularity by defying gender norms. They exhibit what can be termed "gentle masculinity," showing emotion, and mutual affection, and wearing clothing traditionally considered women's fashion, along with using cosmetics and skincare products—actions that Western discourse typically associates with femininity (Jones & Deflem, 2022).

BTS not only challenge the dominant discourse but also significantly influences how teenagers perceive gender. Their global popularity helps to change societal stereotypes about gender norms, inspiring and encouraging the younger generation to express themselves freely. In their UNICEF speech, BTS conveyed a message to their followers to challenge restrictive gender norms. Thus, there is now a more permissive and accepting discourse regarding gender and masculinity performance. This evolution in the portrayal of masculinity is explored in Laura Maria Moranta Granados's 2021 study, "Rock Your Body! Examining the Performance of Masculinity of the Backstreet Boys, One Direction, and BTS." (Moranta Granados, 2021).

Therefore, the researcher recognizes the importance of studying how masculinity is portrayed in the music industry across other genres, specifically pop and R&B. The researcher selected songs by Bruno Mars, a male artist who has been nominated for numerous music awards worldwide and has won many first-place prizes. Additionally, several of Bruno Mars' songs have garnered billions of views. Thus, examining his work is valuable for generating new

insights into how masculinity is depicted in this type of music and understanding its direction and form.

Masculinity

R. W. Connell (1995) identifies four types of masculinity in her work on gender and masculinities. These types are hegemonic, subordinate, complicit, and marginalized masculinities. Below is a brief explanation of each type along with relevant academic references.

1. Hegemonic Masculinity

Hegemonic masculinity refers to the culturally dominant ideal of masculinity that legitimizes men's dominant position in society and justifies the subordination of women and other forms of masculinity.

2. Subordinate Masculinity

Subordinate masculinity encompasses forms of masculinity that are oppressed or marginalized by the dominant hegemonic masculinity. This often includes gay men and other men who do not conform to heterosexual norms.

3. Complicit Masculinity

Complicit masculinity refers to men who may not embody hegemonic masculinity but still benefit from the patriarchal system. These men do not actively challenge hegemonic norms and thus gain from the gender order.

4. Marginalized Masculinity

Marginalized masculinity includes the masculinities of men who are positioned powerlessly in terms of race, class, or other social hierarchies. These men are excluded from hegemonic masculinity due to their social positioning.

Methodology

This research employed a qualitative methodology to study and analyze the portrayal of masculinity in Bruno Mars' music, both verbally and nonverbally. For the verbal analysis, song lyrics were examined, while nonverbal cues were assessed through storytelling in music videos. The research was designed to describe masculinity as depicted in Bruno Mars' most popular songs. Data were collected from the five most-viewed Bruno Mars songs on YouTube. Masculinity in these songs and music videos was then analyzed using descriptive methods to explain how masculinity was conveyed through the lyrics and visual elements in the music videos.

Related Studies

The first research work is by Dittaphong Prasertpaitoon, 2020, titled “Male hegemony: Devaluation and sexual violence in the Thai rapper industry.” This study explored how a certain culture within the rap industry dehumanized rappers and fostered sexual violence, particularly through Diss Battle competitions in the media. The researcher analyzed rap lyrics and speculated on the potential outcomes, particularly how these might influence public perceptions of sexual violence. Using Galtung’s concept of violence and the concept of myth, the author applied Roland Barthes’ theory of cultural construction through symbols to interpret rap lyrics. The analysis indicated that the ideas expressed in rap lyrics could lead listeners to engage in sexual harassment and view the dehumanization and oppression of women as acceptable and playful. These notions were then ingrained as myths or beliefs widely accepted by society without question. The study aimed to understand the implications of rap lyrics and mitigate future conflicts within the Thai rapper community.

The study “This is a Man’s World: The Construction of Masculinity in Rap Songs’ Lyrics from 1990-1995 and Rap Songs from 2005-2010” by Maria Lykotrafiti (2020) examined how black masculinity was portrayed in rap lyrics from these two periods. The research addressed gaps in the existing literature by analyzing 12 rap songs and identifying four main themes for each era, with misogyny as an additional theme. The findings showed that 1990s masculinity was associated with physical power and endurance, while in the 2000s, it shifted towards wealth and extravagant possessions. In both periods, masculinity was linked to male superiority over women, with gender equality rarely mentioned. Although misogyny was common in both eras, references to sexual objectification were less frequent in the 2000s. The themes of men dominating women through physical power or money were consistent across both periods. References to love were mostly about pride, support, and unconditional love for young women. This study aimed to fill the literature gap on masculinity in rap music and explore the gender dynamics within the genre.

The study “Rock Your Body!: Examining the Performance of Masculinity of the Backstreet Boys, One Direction, and BTS” by Laura Maria Moranta Granados (2021) explored how the portrayal of masculinity in boy bands had evolved from the late ’90s to the 2020s. It found that while the Backstreet Boys reinforced traditional hegemonic masculinity through their music and interactions, One Direction began to challenge these norms, particularly through Harry Styles’ gender-fluid style. This shift was further amplified by BTS, who embraced a hybrid masculinity that blends Western and Asian gender expressions, actively challenging gender norms and influencing global perceptions of masculinity towards greater fluidity and acceptance.

The fourth study, Ryan Mack’s “Fluid Bodies: Masculinity in Emo Music,” explored how emo music combined hegemonic and subordinate masculinities into what the researcher called synergistic masculinity. The study analyzed emo music through four main aspects: lyrics, upper body movements with pitch and rhythm, interval relationships and dynamics, and the

use of public and private spaces in music videos. Findings indicated that male emo performers dissolved traditional hierarchies of masculinity, offering a deeper musical understanding of masculinity. Emo music videos emphasized the blurred lines between dominance and vulnerability, using conventions that traditionally objectify women to highlight fluid gender expressions. This subverted singular gender identities by portraying the male body as both sexual and non-sexual, controlled and uncontrolled, thus challenging binary gender norms.

The final study, “Sexism and Traditional Masculinity in Country Music: Practicing Inclusivity and Innovation in Research and Education” by Nancy C. Jones and Mathieu Deflem (2022), examined sexism and traditional masculinity in contemporary country music lyrics from 2019 and 2020. The study analyzed the presence of benevolent and hostile sexism, traditional masculinity, and heterosexual relationships in popular country songs. It also looked at the proportion of songs with sexist content and their distribution by the artist’s gender. The findings revealed that most contemporary country songs displayed sexism and traditional masculinity, with female and male artists equally criticized for sexist content. This sexism impacted attitudes towards sex and relationships. Additionally, female artists were working to challenge sexism in the genre. The research highlighted the changing expressions of masculinity, which did not have to be confined to traditional norms, affecting societal values. However, traditional masculine norms remained prevalent in black rap music, influencing perceptions of gender and relationships, and rap artists were encouraged to challenge these norms to promote gender equality.

Results of the study

An analysis of the lyrics and music videos of five songs revealed that the expression of masculinity was presented in the form of hegemonic masculinity. This could be divided into two main formats as follows:

“Bad Boy” Masculinity

1.1 24K Magic

In the second verse of the song, the male singer expressed his willingness to pay attention to and take care of women in general. The lyrics reflected his understanding and enthusiasm for creating happiness and satisfaction for the woman he loves. This could be seen as an invitation to have fun or to do something enjoyable for both parties. The male singers collectively described how men dress to a high standard, referring to items often associated with luxury and good health, such as Cuban link chains. These chains were typically made from gold or other high-quality metals. Designer minks likely referred to coats made from quality wool, while “Inglewood's finest shoes” suggested high-quality, stylish footwear from Inglewood, a district in Los Angeles. The male singer also talked about his confidence and abilities, particularly when he had money, implying financial security and stability. This

allowed him to create happiness and entertain himself and others. He mentioned the presence of many beautiful women, highlighting his admiration for their attractiveness or possibly celebrating beauty in the living things around him. This might also refer to encountering a woman who captivated many people at various events where attractive women were often present.

1.2 Uptown Funk

In the first verse of the song, the male singer referred to Hollywood star Michelle Pfeiffer as timelessly beautiful, comparing her to white gold, which retained its allure despite age. He emphasized that the song was dedicated to all beautiful women, calling them “good women” and describing them as true masterpieces. The singer then talked about his stylish life in the city, wearing canvas Chucks and Yves Saint Laurent clothes, an expensive brand. He expressed confidence in his appearance, even to the point of kissing himself and complimenting his own cuteness. The next part of the song continued with his boastful and narcissistic tone, humorously claiming he was so hot that people should call the police and fire department. He likened his fervor to being so intense that even a fire-breathing dragon would be outdone.

The singer invited everyone to call his name, as his reputation precedes him and mentioned his substantial wealth. The music video showed men playfully interacting with beautiful women, and the lyrics included an exclamation of “Hallelujah.” He described drinking behavior, asking friends to fill his glass with liquor, then signing a check to cash it. He then instructed Julio to get a limo so they could drive to Harlem, Hollywood, Jackson, and Mississippi, promising to show off their moves.

The singer boasted that his performance was smoother than Skippy brand peanut butter. This part of the song suggested that being a man involves drinking, having lots of money, and having personal servants for various services, including driving. The lyrics invited women to join in and show off their sexiness, challenging them to express themselves and not just talk. This challenge seemed to be a psychological tactic to encourage action and confidence.

1.3 Uptown Funk

In the first part of the song, the male singer started by talking about his wealth, mentioning that he owned a condominium in Manhattan. He generously invited women and friends to his place, encouraging them to dance and have fun together.

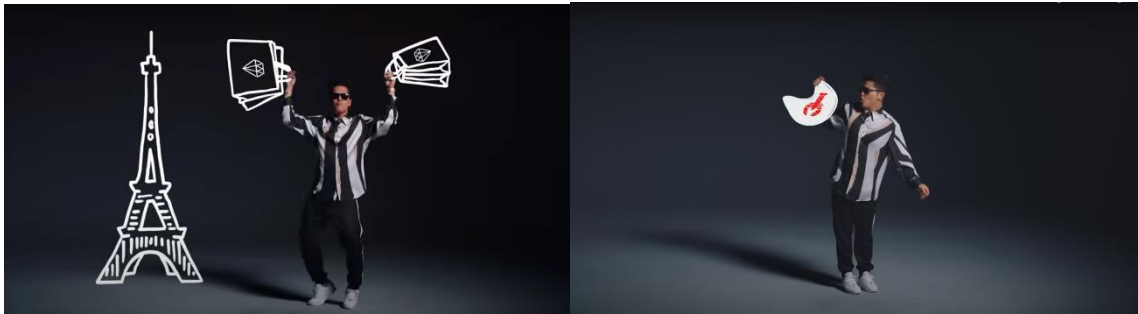
The next verse continued to boast about his wealth, stating that he had enough assets to rent a beach house in Miami, where they could enjoy a disturbance-free stay. The male singer then described a luxurious dinner he had, featuring lobster tails and shrimp scampi, served by his personal assistant named Julio.

Throughout the lyrics, the male singer showcased his generosity. He claimed that he could provide anything the woman desired, even throwing money from his wallet and offering it to her if she wanted it. This displayed his wealth and his confidence in his ability to provide for his woman. The song's lyrics were not directly illustrated in the music video, but they hinted at a deep relationship with the woman. The singer described his silk bedding, emphasizing its luxurious, diamond-like sparkle.

The music video showed the male singer inviting the woman into his Cadillac, an expensive car not easily affordable for the middle class. He also suggested that women deserved whatever they wanted just by smiling beautifully, reinforcing his willingness to give them anything they desired. This was visually supported in the video by scenes of him holding a champagne bottle and glass, and throwing out diamonds, symbolizing his wealth and his belief that it would attract women. The singer confidently told the woman she was lucky to be liked by him, suggesting they would make a great match. He talked about going shopping

in Paris, a city known for its high cost of living and leading fashion, and mentioned the price of 24-karat gold, highlighting its high value.

In a playful scene, he referenced the famous Disney cartoon “Snow White and the Seven Dwarfs,” asking the mirror who was the best in the world, teasing the woman and himself. The song concluded with him reassuring the woman that if she wanted to have a good time, he’s there for her, ready to give her anything she wanted. The lyrics reflected the male singer’s identity as a generous and joyful person, willing to give everything to the woman he liked. His wealth was not a concern for him, and he was always ready to support the woman both financially and emotionally.

Picture 3: That’s What I Like music video

In “The Lazy Song,” while the display of masculinity was less aggressive and more about a laid-back personality, the song still involved sensual choreography, such as removing outer trousers to reveal underwear and waist-twirling dances. The derogatory further exemplified this negative attitude. Despite the relaxed demeanor, the song continued to discuss sex with women, similar to other songs.

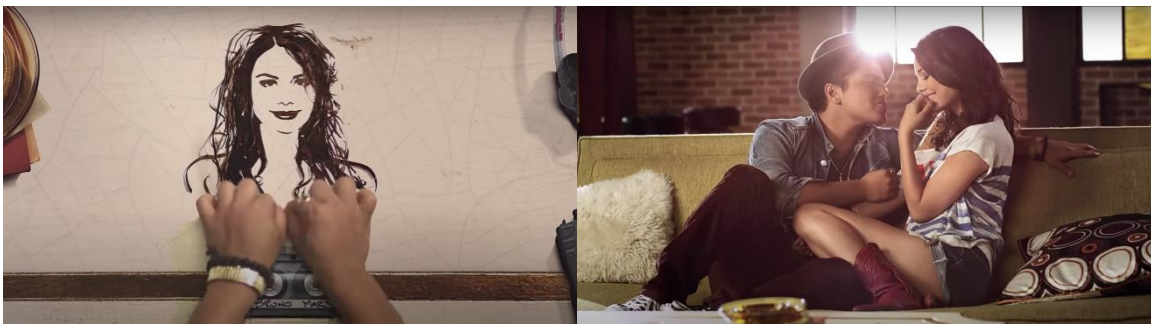
Picture 4: The Lazy Song music video

“Romantic” Masculinity

In the first verse of the song, a male singer expressed his deep feelings for the woman he loves. The lyrics vividly described her beauty, from her eyes to her hair and smile. He reassured her that she was beautiful just the way she was, with no need to change anything. The singer conveyed his masculinity in a gentlemanly manner.

The second part of the song portrayed a relationship filled with love, care, and encouragement. The singer demonstrated his masculinity by being a true gentleman, showing care and support. He saw beauty in the woman beyond conventional standards, admiring her confidence and authenticity. He embraced her for who she was, with all her strengths and flaws, encouraging her to be herself without any pretenses.

A woman's smile, according to the lyrics, brought happiness and attracted attention. The singer supported her in building self-confidence and maintaining a positive outlook on life. The song exuded romance through its words, offering warmth and gentleness towards the woman. He cared for her, enjoyed playful moments with her, had a good sense of humor, and loved to make her laugh. Intelligent and capable of solving problems, he was portrayed as a leader who could make sound decisions.

Picture 5: Just the Way You Are music video

Discussion

From the result of the study, it was found that the masculinity depicted in the lyrics and the five most viewed music videos by Bruno Mars aligns with R.W. Connell's theory of masculinity in terms of performance. Specifically, the representation of hegemonic masculinity was evident, characterized by a desire for dominance over femininity and the exclusion of women from the masculine sphere. Consequently, traits perceived as weak or sweet, traditionally associated with femininity, were shunned and excluded. This separation established the standard of ideal masculinity.

The research results aligned with Ditchapong Prasertpaitoon's 2020 study, suggesting that lyrics could influence listeners to become perpetrators of sexual harassment and view the dehumanization and oppression of women as entertaining and acceptable. These ideas contributed to creating societal myths and beliefs that were widely accepted without question. Additionally, the link between masculinity, wealth, and extravagant possessions aligned with Maria Lykotrafiti's 2020 work. Both studies highlighted the common theme of objectifying women as sexual objects. Across both periods, there was a trend of men asserting dominance over women by constructing a masculinity that viewed women as sexual objects.

However, a contrasting portrayal of love appears in “Just the Way You Are,” where the lyrics expressed pride, support, and unconditional love for a woman.

Nancy C. Jones and Mathieu Deflem’s 2022 study demonstrated that most contemporary country songs shared similarities with the songs analyzed in this research, displaying sexism, traditional masculinity, and relationships between men and women. “Uptown Funk,” for instance, continued the blend of hegemonic and subordinate/alternative masculinity. Ryan Mack (2014) refers to this as synergistic masculinity, where the lead singer commands a chauffeur named Julio to fetch his car and has friends follow him in the music video.

The research findings also aligned with Laura Maria Moranta Granados’s 2021 study of British singer Harry Styles and Korean boy band BTS, which highlighted the fluidity of masculinity. In “Uptown Funk,” Bruno Mars exemplified this modern masculinity by wearing a pink suit—a color traditionally associated with femininity—and showcasing love and beauty by getting his hair done at a woman’s salon. This reflected a modern masculinity that incorporated feminine elements.

Conclusion

In the song “24K Magic, That’s What I Like”, and Uptown Funk,” expressions of wealth were used to attract women. This was evident through references to world-famous brands such as Inglewood shoes, Chuck sneakers, mink clothes, Cuban-style necklaces, and silk bedsheets, jewelry made from real gold and diamonds, expensive vehicles like Cadillacs, and owning real estate in high-end urban areas such as Manhattan or beach houses in Miami were also highlighted. Women were taken on lavish trips to different cities or countries, with expenses including shopping in Paris, dining on expensive food such as lobster and shrimp scampi and drinking champagne. These elements suggested a view of women as being impressed or bought by male wealth. The presence of women from various nationalities, often scantily clad, during festivals, indicated an expectation of female objectification. Women followed men who could afford luxurious lifestyles.

This type of masculinity was evident in one of the five analyzed songs: “Just the Way You Are.” The portrayal of masculinity in this song contrasted with the other four, as the man expressed his love by praising the woman in entirely positive ways. He admired both her physical beauty and inner personality, using only positive and loving words, phrases, and sentences.

Reference

- Connell, R. W. (2005). *Masculinities* (2nd ed.). University of California Press.
- Prasertpaitoon, D. (2020). Male dominance: The devaluation and sexual violence in the Thai rapper industry. *Journal of Standpoint*, 7(1), 133-149.

- Jones, N. C., & Deflem, M. (2022). Sexism and traditional masculinity in country music: Practicing inclusivity and innovation in research and education. *Education Sciences & Society - Open Access*, 13(2). <https://doi.org/10.3280/ess2-2022oa14508>
- Lykotrafiti, M. (2020). This is a man's world: The construction of masculinity in rap songs' lyrics from 1990-1995 and rap songs from 2005-2010 (Master's thesis). Erasmus School of History, Culture and Communication, Erasmus University Rotterdam.
- Moranta Granados, L. M. (2021). “Rock your body”: Examining the performance of masculinity of the Backstreet Boys, One Direction, and BTS (Research paper). Faculty of Philosophy and Arts, Universitat de les Illes Balears.
- Peralta, L. (2021, November 3). How does music affect society? Save The Music. Retrieved from <https://www.savethemusic.org/blog/how-does-music-affect-society/>
- Smith, A. (2023, September 3). Five reasons why everyone should have music in their lives. BBC Teach. Retrieved from <https://www.bbc.co.uk/teach/bring-the-noise/five-reasons-why-music-is-important/zv3krj6#:~:text=Music%20improves%20your%20health%20and%20wellbeing&text=A%20study%20from%20Harvard%20has,to%20loneliness%20and%20social%20isolation>

Buddhism and Thai Society in the Digital Age

Phrapalad Apichet Supattavathee

ASEAN Studies Center, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Phra Kongkiat Suvatthanapanyo

Graduate School, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Assoc.Prof. Anuphum Sowkasem

Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Abstract

This article aims to explore the role of Buddhism in Thai society in the digital age, emphasizing its continuing importance in shaping and unifying the community. It reflects reality and provides inspiration for facing contemporary challenges. Additionally, the integration of traditional teachings with modern technology enhances the effectiveness of disseminating Buddhism. However, the growing influence of Western culture has impacted traditional Thai culture, leading to the neglect of important spiritual values. Therefore, it is essential to preserve and pass on the valuable aspects of Thai culture while adapting to new influences with discernment. The article also emphasizes non-violent practices, collaboration, and living in harmony with nature as crucial elements for developing a peaceful Thai society, integrating these principles with modern technology

Keywords: Buddhism, Thai society, digital

Introduction

The lifestyle of people in contemporary Thai society has undergone significant changes from the past. Most people have started to neglect moral values, and government leaders do not see the importance of ethics education. As a result, society has become chaotic and confused, with issues such as crime, exploitation, and a lack of compassion and kindness towards one another. This situation arises because Thai people do not recognize the importance of Buddhism. While modern Thais have made material progress and advancements in science and technology, this has led to a spiritual and ethical void.

Currently, Buddhism is facing significant challenges from the forces of globalization, which is an era dominated by information and communication technology. Technology has made it possible to connect the world into a single entity, allowing humanity to access and receive information rapidly. For Buddhism, information and communication technology has had both positive and negative impacts. On the positive side, it has facilitated the rapid and widespread dissemination of Buddhism globally. People can easily access the teachings through information and communication technology at any time and place. This study,

conducted in the current social environment, which has both direct and indirect impacts on the dissemination of Buddhism, and aims to understand the obstacles faced in propagating Buddhism in the digital era in Thailand (Phrabhromkhunaphon (P.A. Payutto), 2005).

The presentation of Buddhism in Thai society during the digital era through newspaper media shows that religious institutions have historically shaped Thai society and served as a central societal pillar. Simultaneously, the existence of mass media in today's world also influences people in society. The common point between religion and mass media is their role in creating a world that is more complete than the real world. Mass media reflect the reality of society, while also presenting an ideal world filled with goodness. It can be said that both religion and mass media have similar roles: one is a mirror reflecting the present state of the world, and the other creates or motivates people to transcend the current pressures of the world. Media presentation goes beyond simply reporting who did what and where (Thanit Amornwitayakitwecha, 2016).

Buddhism, with its history spanning over 2,567 years, has been propagated throughout this period. From the early days to the present, Buddhist teachings have increasingly spread into cyberspace in various forms, such as online versions of the Tripitaka and websites explaining religious teachings. In this era, Buddhism needs to adapt to a broader audience by using modern media, which has its pros and cons. The advantage is that teachings can be disseminated more widely, but the disadvantage is the potential for inappropriate use of media. Therefore, modern monks need to learn and adapt mindfully, using contemporary media to benefit the proper and timely propagation of Buddhism. However, many people today neglect morality, leading to societal chaos and a lack of compassion. Material and technological advancements have resulted in a spiritual and ethical deficiency. Buddhism thus faces challenges from global trends, and modern monks must adapt and use media wisely.

For the reasons mentioned above, Buddhism in the digital era is a blend of preserving and spreading the traditional teachings of the Buddha and using modern technology to make these teachings more accessible and understandable. Therefore, the study of Buddhism in the digital era is an interesting and worthy topic for further exploration.

Buddhism in Contemporary Thai Society

Buddhism has endured for thousands of years, demonstrating the sustained transmission, teaching, propagation, and communication of its teachings to Buddhists. This transmission has evolved from traditional memorization methods to the use of information technology, the internet, and social media networks to aid in the dissemination of Buddhist teachings in today's world. Phra Thulakarn Kittikhutto (2018) discusses this evolution, and Phrathepsophon (Prayoon Dhammachitto, 2001) summarizes that historically, there has never been a war between nations citing Buddhism as the cause. Buddhists have never waged

religious wars, and thus, Vesak Day should be a day to reflect on world peace. Buddhism is a religion of love and peace. Buddhists may love peace to the extent that they refrain from retaliation.

However, it is not only in Thailand where Buddhism faces challenges. For instance, the Taliban government in Afghanistan destroyed two of the world's oldest Buddha statues, over 2,000 years old, using explosives. This unexpected event occurred despite the world's recognition of Vesak Day as an important international day, yet the oldest Buddha statues could not be preserved. Not even UNESCO or the G7 countries could intervene successfully. This situation raises the question of what Buddhists should do on Vesak Day to honor the Buddha, both nationally and globally. In Thailand, which is predominantly Buddhist, the government should promote policies that reflect the country's Buddhist identity. If Buddhism is to be recognized as the national religion, this should be reflected not only in the constitution but also in the government's core policies and ministries to demonstrate that Thailand is a Buddhist nation.

Theravada Buddhism is considered Eastern wisdom, while the Western world faces confusion and economic problems. The U.S. economy is slowing down, and the global economy is sluggish due to materialistic or consumerist thinking. Each country produces goods to stimulate demand, with no sufficiency in the capitalist economy.

To give in a proper manner, we should align almsgiving, keeping precepts, and meditation with the current world situation. Almsgiving and keeping precepts should align with the principle of a sufficiency economy, while meditation should reform education to foster self-reliant wisdom. Ultimately, giving, precepts, and meditation will help strengthen Thailand, creating a Buddhist society that can not only be self-reliant but also spread Buddhist civilization globally.

Education plays a crucial role in the development of Thai society, with Buddhism at its center. Temples were once the primary centers of learning through the tradition of monastic education for young men, focusing on spiritual, ethical, and doctrinal matters, both historically, currently, and in future trends. Economically, Buddhism promotes the principle of contentment, which impacts the lifestyle and economy of Thais. Socially, Buddhism influences the resolution of social issues such as crime, drug abuse, and family problems. Politically, Buddhist principles have been applied to create justice in Thailand's political system in the past, present, and foreseeable future.

Other factors to consider include the transition of Thai society from an agricultural to an industrial and information society, the presence of different beliefs and religions in Thai society, and the varying understanding and practice of Buddhism by Thais, which differ according to the culture and traditions of each community.

Furthermore, examining current Thai society reveals that while the majority of Thais are Buddhists, this is often more of a tradition or census fact, with many not having the

opportunity to study Buddhism adequately. This situation is due to various factors, and to address it, a change in mindset or approach is necessary. All sectors should work together, as tackling issues individually is ineffective. Family and community should be the foundation, using tools and methods to achieve goals through a New Development Paradigm. This new paradigm fosters cooperation in development among all parties, including the government, communities, NGOs, academic institutions, religious institutions, and the private sector, to develop the economy, mind, environment, society, and culture in a balanced and sustainable manner by linking all resources and efforts to create a cohesive society. (Phrakrupriyatikittithamrong, 2020)

Phrarajarattanamongkol (2019) explains that since the majority of Thais are Buddhists, their way of life aligns with Buddhist teachings, which emphasize rationality and living according to three main practices: giving, keeping precepts, and meditation.

Firstly, giving, which in Thailand, often involves offering alms to monks as part of the daily morning routine. Offering food to monks, known as making merit, is an integral part of Thai and monk life.

Secondly, keeping precepts involves Buddhists making vows to abstain from wrongdoings, such as not killing, not stealing, not engaging in sexual misconduct, not lying, and not consuming intoxicants.

Thirdly, meditation is the practice of cultivating a virtuous mind. Buddhism places great importance on mental training, believing that all human actions originate from the mind. Cultivating a mind of compassion and goodness makes one a good person and creates a peaceful society.

The key principles of Buddhism are to abstain from evil, to do good, and to purify the mind. This is coupled with rationality and wisdom to analyze things, leading to an understanding of the truths of life, which include birth, existence, and cessation. Possessing wisdom and living a mindful life leads one to uphold moral virtues. Buddhism in Thailand has flourished for a long time, attracting many foreigners who come to study Buddhism in Thailand. Some have even ordained as monks and learned the true doctrines of Buddhism.

Buddhism is deeply intertwined with the Thai way of life, evident in daily activities such as giving alms, keeping precepts, and meditating. When Thais move abroad, they often establish temples in their new countries, such as in the United States. Moreover, Buddhism has gained international popularity, with people from around the world coming to study and practice in Thailand, whether they are laypeople or monks, both groups can fully immerse themselves in Buddhist study and practice.

Overall, Buddhism has transmitted its teachings for thousands of years, from traditional memorization methods to using modern technology for dissemination. Buddhism emphasizes principles such as abstaining from evil, doing good, and purifying the mind. Buddhists live their

lives by giving, keeping precepts, and meditating, aligning their way of life with these teachings. However, there should be increased promotion of Buddhist education and educational reform to foster wisdom and self-reliance, creating a peaceful society and contributing to sustainable national development.

Context of Contemporary Thai Society

In the current technological society, we cannot deny that technology is inevitably intertwined with human life, leading society to interact with technology and causing the world to undergo transformations. The global society has shifted from an agricultural-industrial society to an information society, making global communication more convenient and rapid. This era can be described in various ways, whether as the industrial age, space age, or information age, each highlighting different aspects of progress. However, regardless of the terminology used, the era is characterized by information and data.

Addressing the needs of the present generation often requires utilizing natural resources and the environment, which negatively impacts the future. Hence, the concept of sustainable development has been adopted to address this issue by striving to conserve nature on a macro scale. This means that if activities impact the environment in one area, they must be compensated by enhancing environmental quality in another area to maintain overall environmental quality. Development must consider a holistic and balanced approach, based on the use of natural resources, wisdom, and Thai culture, with active public participation, mutual respect, and self-reliance to ensure a good and equitable quality of life. Living in harmony with nature is the best approach, ensuring balance in economic, social, environmental, and human health aspects. Additionally, ethical principles of religion should be integrated into daily life (Kriangsak Jaroenwongsak, 2003).

Currently, Western culture increasingly influences Thai culture, affecting Thai social behavior by incorporating Western ideas and values, leading to changes in social relationships. This often results in overlooking or disregarding traditional Thai cultural values, particularly those related to the mind, leading to cultural issues such as diminishing gratitude, compassion, love, and unity. Therefore, it is necessary to select and preserve valuable Thai cultural elements being overshadowed by Western culture, conserving and passing on valuable and rational aspects such as smiles, independent thinking, creativity, and maintaining Thai identity. Adapting to new things with discernment, pursuing moderation, avoiding violence, fostering cooperation, compassion, mutual support, and living in harmony with nature are important principles to uphold and develop continuously (Kriangsak Jaroenwongsak, 2003).

The current state of Thai society features a prominent use of digital tools and technology such as computers, phones, tablets, iPads, and online platforms, maximizing their benefits for communication, work, and collaboration. Advanced communication and transportation technologies have made it easier and faster for people to connect, increasing

freedom, travel, and reducing national boundaries. Cultural conflicts or preferences for one's own culture are diminishing, with technology-driven progress leading to the transformation of traditional culture into a commodity. This has led to a crisis in cultural identity, as culture becomes a business trend, impacting traditional lifestyles and reducing cultural essence to mere nationalism, influenced by capitalism and survival needs. Thai society cannot stop the flow of transnational culture but should adjust its mindset by adapting new cultures to fit Thai society (Pratuwan Wannit and Manoon Sonphonngam, 2022).

In the digital age, widespread use of media and technology has made the world smaller with convenient and rapid communication, changing the thinking patterns of people of all ages. Adapting to the digital age requires efficiency and staying updated with technological and social changes. Developing knowledge, analytical skills, and online expression are crucial for making informed and timely decisions.

The rapid growth of the global society, businesses, and online services, along with changes in education to lifelong learning, health services from both private and public sectors, and increased employment opportunities, make it necessary to adapt to be contemporary in the digital age. This includes creatively updating thoughts, accepting individual and cultural diversity, and preserving Thai identity with wisdom, not believing or changing without reason. Demonstrating one's identity in development and effective communication within a diverse society allows for creative living in the digital age (Sawaluck Panthabut, 2017).

Thus, in the present era where the global society has entered the information age, communication and access to information have become highly convenient and rapid. This change has led to significant advancements in technology and increased individual freedom.

Buddhism and Thai Society in the Digital Age

Being born as a human, the aspect of religion is indispensable. The four basic needs of life become meaningless without the factor of religion. Even with vast wealth, if life lacks a religious foundation, one might never have the opportunity to use that wealth. The religion each person adheres to varies based on their disposition and societal context, making religion something that cannot be dismissed or ridiculed. Rejecting religion is akin to rejecting humanity. The principles of religion may not stem from scientific experiments, logical reasoning, or mathematical results but from pure emotion. The human brain is divided into the left and right hemispheres. The left hemisphere deals with concrete matters and intellectual debates, contributing to modern scientific advancements. In contrast, the right hemisphere is concerned with abstract concepts and emotions, including religious doctrines and enlightenment. Religion thus begins with emotions and feelings, evolving from reality into truth. However, in the modern era, changes in material aspects and the accessibility of dharma require a strategic adjustment from the Buddhist community to reach people in the

contemporary age. If the old methods of dissemination are maintained, Buddhism may fail to connect with modern individuals (Phramaha Somjin Sammapanyo, 2000).

The presentation of Buddhism in Thai society through digital media and newspapers reflects this need for adaptation. Religious institutions have historically molded Thai people and served as the core stabilizing force in society. With the influence of modern mass media, religion and media share a significant commonality in their roles: both aim to create an ideal world beyond reality. Mass media reflects the reality of society while also presenting an idealized world of goodness. Both religion and media act similarly in reflecting current realities and inspiring transcendence from present conditions (Thanit Amornwitthayakitwecha, 2016).

In today's world, technology, information systems, and the internet are crucial for future education. Modern humans inevitably rely on technology for life, work, and achieving happiness. Some religious teachings attempt to interpret and explain through technology. Some thinkers strive to connect Buddhist teachings with the world of science and technology. It is suggested that current scientific and technological advancements can create a "heavenly realm" comparable to the divine weapons of heaven, such as the destructive power of modern weaponry and advanced technology (Phrakrusangkharak Phittaya Yanataro, 2018). However, many devoutly religious individuals tend to resist new technologies, as religious followers often lean towards conservatism, while technology drives changes contrary to religious traditions.

Physical ailments and numerous social problems arise from an excessive obsession with material values. It is argued that people today do not need to reject material values entirely but should avoid prioritizing them to the extent that they overshadow true values. Information technology has revolutionized human lifestyles and work, leading to an information society driven by computers and telecommunications. The spread of information on the internet has created vast and accessible sources for everyone. To adapt to the digital age, it is necessary to integrate Buddhist principles and ideas, focusing on creating a culture of curiosity and perseverance through education and development (Phra Nattawat Yanappapho, 2015).

Even in the digital age, Buddhism faces challenges and opportunities to adapt to a world where digital technology plays a crucial role in societal, cultural, and technological changes. This requires understanding and communicating through social media, creating engaging content, and fostering online communities to attract interest in Buddhism. Studying new technologies and adapting them to communication and accessibility is essential, as is accepting and confronting cultural differences, which is a challenge for Buddhism to grow continuously (Patama Phunoi, 2023).

In summary, religion is an essential factor for human life. Even with great wealth, the absence of religious principles might mean missing the chance to use that wealth meaningfully. Religion differs based on personal disposition and social context and cannot be

dismissed or belittled. Rejecting religion is rejecting humanity. Religious principles often arise from emotions rather than scientific testing. Adapting Buddhist strategies to the modern age and utilizing digital media for dissemination is crucial. Information technology and the internet play significant roles in education and life. Interpreting religious teachings in line with new technologies connects with the modern world. Applying Buddhist principles in the digital age helps humans live happily and overcome dominating desires.

Conclusion

The lifestyle of modern Thai people has changed, with most neglecting moral values and leaders not emphasizing ethical education, resulting in many societal issues. Buddhism, once a significant part of Thai life, has seen a decline in religious and ethical practices due to increased materialism. However, Buddhism still plays an important role in daily life, such as through merit-making and almsgiving, and remains popular internationally. There has been an increase in foreign visitors coming to Thailand to study and practice Buddhism. The dissemination of Dharma has adapted to modern technology. Buddhist teachings emphasize avoiding evil, doing good, and cultivating a pure mind. Promoting Buddhist education and reforming the educational system is crucial for creating a peaceful society. In the information age, communication and access to information are swift and convenient, and digital technology plays a key role in spreading religion. Adapting teachings to new technologies will help people live happily.

References

- Kriangsak Jaroenwongsak. (2003). *Future Images and Desired Characteristics of Thai People*. Bangkok: V.T.P. Communication.
- Thanit Amornwitthayakitwecha. (2016). *The Presentation of Buddhism in Thai Society in the Digital Age Through Newspapers* (Master's Thesis in Communication Arts). Bangkok: Bangkok University.
- Pratuwan Wannit and Manoon Sonphonngam. (2022). *Cultural Crisis: Transition of Thai Society's Way of Life in the Digital Age*. *Wanaamdaung Phra Buddhadhamma Journal*, 9(2), 117-126.
- Patama Phunoi. (2023). *Adapting Buddhist Access Methods: Challenges of Buddhism in the Digital Age*. *Graduate Academic Journal*, 1(3), 1-12.
- Phrakrupriyatikittithamrong. (2020). *Buddhism and Social Development*. In *Buddhist Studies Thesis 2020* (pp. 83-100). Phra Nakhon Si Ayutthaya: Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

- Phrakrusangkharak Phittaya Yanataro. (2018). *Study on the Dissemination of Buddhism in Thailand in the Digital Age* (Master's Thesis in Buddhist Studies). Phra Nakhon Si Ayutthaya: Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Phra Thulakarn Kittikhutto. *New Media and the Dissemination of Buddhism in the Modern Era. Academic Journal of the Institute of Buddhist Studies*, 1(2), 106-118.
- Phra Nattawat Yanappapho. (2015). *Digital Media Learning Models in Accordance with Buddhist Principles* (Doctoral Thesis in Buddhist Studies). Phra Nakhon Si Ayutthaya: Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Phrabhromkhunaphon (P.A. Payutto). (2005). *Thais and Technology* (8th ed.). Bangkok: Panyapat Foundation.
- Phramaha Somjin Sammapanyo. (2000). *Critique of Concepts: Buddhism for a Post-Modern World*. Bangkok: Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Phrarajarattanamongkol. (2019). *Buddhism and Thai Society. Journal of Dharma Education Research*, 2(2), 18-24.
- Pitthur Malivan and Saiwai Malathong. (1999). *History of Buddhism*. Bangkok: Religious Printing House.
- Mahachulalongkornrajavidyalaya University. (2016). *Buddhism in the Current Global Situation*. Retrieved June 17, 2024, from <https://www.mcu.ac.th/article/detail/431>
- Sawaluck Panthabut. (2017). *Living as a Contemporary Person in the Digital Age. Journal of Social Communication Innovation*, 5(2), 161-167.

"Buddhism in Literature of Southeast Asia" Buddhist Contribution in Khmer Literature

Most Ven. Dr. Sok Bunthoeun

Department of Buddhist Undergraduate and Post-graduate Education

Abstract

The paper "Buddhism in Literature of Southeast Asia", Buddhist Contribution in Khmer Literature aims to (1) study how Buddhist Literature contributes to the Literature of Southeast Asia, (2) to understand the Buddhist aspect of Khmer Literature, and to apply the value of Buddhist Literature in Khmer Society. This research paper is based on documentary research and uses a descriptive approach. It is found that King Asoka, emperor of the Mauryan Kingdom, promoted Buddhism and built infrastructure without discrimination. This marked the first development of Buddhism in India and other countries. Asoka sent missionaries to spread Buddhism to Sri Lanka, Afghanistan, Central Asia, and Southeast Asia, spreading the faith rapidly.

Buddhist teachings significantly influenced Southeast Asian literature, particularly in Khmer literature. They provided important perspectives, concepts, and philosophies, intersecting with classical and modern Khmer literature. These contributions continue to influence Khmer literature, promoting social development, harmony, and common interests.

Khmer literature is a vital part of Khmer society, providing valuable values such as education, character building, awareness, self-confidence, moral and ethical principles, peacebuilding, nationalism, public service, and leadership. It teaches Khmer people to respect Buddhism, promotes self-confidence, and emphasizes moral and ethical principles. Khmer literature also highlights the importance of peace-building and nationalist concepts, while public service and administrative affairs are crucial for building great leaders and establishing good governance and the rule of law.

Buddhist teachings significantly influenced Southeast Asian literature, particularly Khmer literature, providing perspectives, concepts, and philosophies that continue to influence modern and classical Khmer literature.

Keywords: Buddhist Literature, Southeast Asia, Buddhist Contribution, Khmer Literature

Introduction

The history of Buddhism appeared since the sixth century B.C.E to the present day, starting with the birth of Buddha Siddhartha Gautama in ancient India in what is now Lumbini, Nepal. Siddhartha Gautama was born in the family of Sakya in 563 B.C.E. After becoming an ascetic and sitting in meditation, he discovered the path of moderation away from the extremes of self-indulgence and mortification called the middle path. Siddhartha attained the

enlightenment under Bothi Tree, now known as Buddha Gayā in India. Through his enlightenment, he was known as Buddha meaning that "One who knows everything in the universe or the perfectly Self-Awakened one".

After his enlightenment, Lord Buddha received the patronage of the emperor Bimbisāra. King Bimbisāra accepted Buddhism as his personal faith and allowed the establishment of many temples as Buddhist heritages, especially in the state of Bihār.

At the Isipatanamikhadāya Vana (Deer Park) near Vārāṇasī in northern India, Lord-Buddha preached Dhamma Cakkappavatana Sutta (the Wheel of Dharma) by delivering his first sermon to a group of five companions. Then, the Triple Gem was formed (Buddha, Dharma and Saṅgha). It was the structure of Buddhism.

Buddha is the greatest spiritual leader who has three kinds of qualities, Wisdom, Purification and Compassion. He was the founder of Buddhism and performs services for humankind regardless of race, social strata, religious and political tendencies and so on. Dhamma is the doctrine, the universal truth common to all individuals at all times, proclaimed by the Buddha.

Sangha is the community of believers and followers or the monastic communities of monks, nuns across the Buddhist world. The Sangha has kept Buddhist texts safer over the centuries and has interpreted, practiced and taught Buddhist philosophy aiming to promote the Buddhist teachings to the world.

For the remaining times of his life, the Buddha traveled in the Gangetic Plain of North eastern India and other regions to promote his teachings. When he was 80 years old, he attained enlightenment in the abandoned jungles of Kuśinārā, what is now known Kusināgā. Just before Buddha passed away, he advised his followers that thereafter the Dharma-Vinaya would be their teachers. After attaining Nirvanir, the Dharma-Vinaya was not recorded yet. The versions of the canon were preserved in Pali, Sanskrit were crystalized during three centuries of oral transmission. It was reflected that Buddhism is an old religion among the others, but his sublime teachings are deadless, ageless to be devoted to service for humankind in all occasions, circumstances and mix with human society without any conflict.

After that, King Asoka, the emperor of Mauryan Kingdom in 273-232 B.C.E, proselytized his original belief to become Buddhist. He built roads, hospitals, guest-houses, universities, educational institutions and irrigation systems around the country. He had no any discrimination to all humans. It was the first development of Buddhism and the promotion of Buddhist messages in India and other countries. According to the inscriptions said that, Asoka sent his religious missionaries to promote Buddhist teachings to the different countries, such as, Sri Lanka, Afghanistan and the countries in Central Asia and Southeast Asia. Besides, the Buddhist faith was propagated throughout the Hellenic and western worlds and the countries near Mediterranean Ocean. By starting to promote from the Northeast of Indian peninsula, Buddhism spread rapidly to the Central Asia, Eastern Asia and Southeast Asia.

Buddhist Texts

Buddhist scriptures are the religious texts. There are a lot of kinds of the Buddhist texts. In this context, I would like to divide into 5 categories. They are: the Tripitaka (canon), Atthakatā (commentaries), Tikā (sub-commentaries), Anu-Tikā (commentaries on sub-commentaries) and the authors' written documents.

A-The Tripitaka, Buddhist canon, was the first inscription called Pali and was inscribed in 433 Buddhist Era (B.E). They were the first texts initially passed on orally by Buddhist monastics, but later written down and composed as manuscripts in various Indo-Aryan languages such as Pali, Gāndhārī and Buddhist Hybrid Sanskrit and collected into the Buddhist Canon: Sutra (Discourse), Vinaya (Discipline) and Abhidhamma (ultimate truth). They were then written and translated into other languages. Memorizing, reciting and copying the texts were spiritually valuable by Buddhist institutions and then copy them by hand as the spiritual practice. In an effort to preserve these scriptures, Asian Buddhist institutions were the forefront of the adoption of Indo-Aryan languages.

The Theravada commentarial literatures were attributed to scholars such as Ven. Buddhaghosa (5th century C.E) and Ven. Dhammapala, much of which is still un-translated.

B-The words for commentaries about Pali or Tripitaka, the second inscription, called Attakatā or Vannatā (commentaries or narrations). It was inscribed in 956 B.E.

C-The words for commentaries about Atthakatā, the third inscription, called Tikā (sub-commentaries). It was inscribed in 1587 B.E. According to research found that Ven. Buddhaghosa was also the author of Visuthimagga, or path of purification, which is a manual of the doctrine and practice. A similar albeit shorter work is the Vimuttimagga or path of liberation. Another highly influential Pali Theravada work is the Abhidhammatthasangaha (11th or 12th century). Ven. Buddhaghosa was very well known to have worked from Buddhist commentaries in the Sri Lankan Sinhala language, which are now lost. Sri Lankan literature in the vernacular contains many Buddhist works, including as classical Sinhala poems such as Muvadevatā (the story of the Bodhisatta's birth as King Mukhadeva, 12th century) and Sasadāvatā (the story of Bodhisatta's birth as a Hare, 12th century) as well as prose works like the Dhampiyāvāyuvā gatapadaya (commentary on the Blessed Doctrine), a commentary on words and phrases in Pali Dhammapada. The Theravada Texts spread into the South-east Asia and Pali literature continued to be composed and flourish with such works.

D-The words for commentaries about Tikā, the fourth inscription, called Anu-Tikā (commentaries on sub-commentaries). It was inscribed in the year later.

E-Documents were the texts written by the religious scholars. Cambodia like the other countries in Southeast Asia and in the world, there are numbers of kinds of the books both religious and non-religious books were written by the scholars remaining in Cambodia today.

The Aspect of Khmer Literature

According to the inscription in thirteenth century on the Edict of Asoka expressed that, in the reign of Asoka (260-218 B.C), he sent Buddhist missionaries to the Golden Peninsula, known as the Southeast Asia of Mons (Myanmar in the present time) and Khmer (Kingdom of Cambodia in the present day). In additions, based on the Buddhist chronicle cited that "Buddhism was propagated to Suvannaphummi or the Golden Peninsula or Southeast Asia continent in the third century B.C under the patronage of Asoka emperor. The other sources cited that, two venerable monks, Sonathera and Uttarathera, were sent to this region, having the big council in 274 B.C held at Pāṭaliputta city of Asoka, India. These missions were the important and remarkable events that revealed that Buddhism existed in the Southeast Asia for a long time. Buddhist teachings intersected with the existing traditions and literatures.

Buddhist Literature is influenced from Theravada Buddhism and universalize in the countries of Southeast Asia . Khmer Literature, like the most Southeast Asia national literatures, has a very ancient origin and two distinct aspects. They are:

1-The oral literature: it is based on the local folklore, folktales or Jatakas. It is heavily influenced by Buddhism, predominant religion.

2-The written literature: it is mostly restricted to the royal courts and the Buddhist monasteries. Some of the oldest Khmer documents are the translation and commentaries of the Pali Buddhist texts (Tripitaka) written in the Khmer script. These texts were written with stencils by the monks on sugar palm leaves and kept in various monasteries through the country.

Period of Khmer Literature

Until 21st century, most vernacular literatures were composed or known in Cambodia, including literature intended primarily for entertainment, articulated Buddhist themes concerning cosmology, history, biography of the Buddha, education, building awareness about society, customs or traditions. Khmer Literature is generally divided into following 3 periods.

1-The Ancient Period (Pre-Angkorian Period and Angkorian Period)

Since the beginning of the territory formation until 7th century of Buddhist Era (B.E), Khmer did not have the script for record yet. Cambodia began to have her specific history since the 1st century Christ Era (C.E). Until 2nd century of Christ Era, Khmer had the script to record the historical events through inscriptions. The appearance of writing was used the old Khmer language and Sanskrit. The past research shown that "the Vo-Cānh inscription was the oldest one and the scripts were recorded in that inscription was the Bami and Sanskrit ".

The Khmer alphabet was descended from the Brami script of ancient India by the way of the Pallava script, which was used in Southern India and Southeast Asia during the 5th and 6th centuries AD . The oldest dated inscription in Khmer, found at the Angkor Borei in Takev Province, dated from 611 AD (K.600). The Khmer script was one of the earliest writing systems used in Southeast Asia, first appearing in the 7th century . The Khmer script was inscribed in the materials such as: animal leather, stone (inscription), scroll (ancient parchment book folded into several sections, cold documents) and Sleak Rith (kind of tree-leaves that have long leaves can be used to inscribe the script to maintain as documents), books .

To the present day, they were seen 1400 articles and were translated for 1000 articles. According to Khing Hukdi's works published in 2003 show that there are 1150 inscriptions. The researchers concluded that Khmer literature originated since Khmer had the state since Nokor Phnom. The Khmer script was seen since the ancient time to the present day by receiving the influence of India was the record as Sanskrit language. The script which recorded her language had continual evolution. From 7th to the 9th century, Khmer had her specific script and flourished up.

In the 9th century, it was the time that Khmer became Khmer Empire. The historian used Khmer Empire to refer Cambodia from the 9th century to 15th century when the nation was a Hindu and Buddhist empire in Southeast Asia.

At the end of the 12th century in the reign of Jayavaraman VII, the style of the body of Khmer was angle. A testimony of the antiquity of the Khmer language is the multitude of epigraphic inscriptions on stone. The first written proofs that have allowed the history of the Khmer Empire to be reconstructed are those inscriptions.

These writings on columns, stelaes and walls throw light on the royal lineages, religious edicts, territorial conquests and internal organization of the Kingdom. Until to the present day, the body of the script evolved into 2 forms, round style of Khmer scrip and oblique style of Khmer script. Round Khmer script is the script for inscribing or writing religious documents as Pali language, sacred documents, while oblique Khmer script is the script for writing the ordinary documents. The definitions of the documents are:

- Rhymed, praise for the king
- Description about the royal history,
- Preliminary works before going to the war
- Praise for the well-known name of the king, supreme power and wisdom of the Kingdom,
- Praise for dignitaries both laypeople and religious scholars who had great works to build monasteries, temples, hospitals, gardens, irrigation systems etc.
- Describing the historical events, fight in the battle fields,
- Describing about tragedies,

-Describing about the huge territories and religious beliefs.

The Khmer inscriptions shown that, there were 619 documents inscribed in the Pre-Angkorian period (6th to 8th century). They mentioned about the religious roles for social works, national construction, and administrative affairs.

In conclusion, we can notice that all inscriptions had the following characteristics:

- Judicial documents,
- Historical documents,
- Dedicated words,
- Narrative words,
- Administrative affairs

Those inscriptions originated from the influences of Buddhism and Brahmanism.

2-Middle Period

This is the Post-Angkorian period called" the middle period" by the historians. This period was influenced by Theravada Buddhism. In general, all documents were inscribed as Pali language. Khmer Literature was classified into 2 kinds, canonical literature (Aksassātra Kampi) and literature of stories. Canonical literature referred to Sāstra (documents written on palm leaves) Cbap (Law), Dhamma-vinay, which collected as volume. Literature of stories referred to the different documents as stories for entertainment.

Moreover, the classical literature of Cambodia was composed in verses and recorded between 16th and mid-19th century.

It could be classified into 3 major genres: the epic, verse novels and Cbap or code of conduct.

The epic, Lpoek Angkor Wat (the story of Angkor Wat), which dates from the beginning of the 17th century, celebrates the magnificent temple complex at Angkor and describe the bas-reliefs in the temple galleries that portray the Rama story. One of the best-known is Tum Teav, a tragic love story believed to be based on real events that occurred during the 17th century. The story was passed down orally and then eventually recorded in the 19th century by the poet Santhor Mok. It remains a widely known story that taught in schools and often retold in comic-strip format. It has also been filmed on two occasions and has inspired stage adaptation and popular songs.

Verse novels emerged during the early 18th century. There were 8000 stanzas. Most were based on the Jataka tales (story of the former story lives of Buddha) and other drawn on local folktales and legends. Buddhist Jatakas depicted the moral development of Budhisattva in his many lives as he moves toward Buddhahood. In the 18th century, Dassajataka appeared in Cambodia. The narrative of Boddhisattva's penultimate life, the Mahavessantara-jataka(also called the Mahajata), is the most popular of these Jataka, redacted in many different manuscript and later print versions. Jataka stories were also rendered into Satra, a genre of narrative poetry intended for entertainment which often contained long descriptions of magical battles and other feats performed by the Boddhisattva.

The works, however, of Khmer Literature appeared in Long Vek and Udng were comprehensively full of Theravada Buddhism that the authors revealed the performing of perfection of Boddhisattva such as charity, morality, public services etc .

Cbap or codes of conduct are constituted another prominent genre of vernacular literature in Cambodia known since at least the 17th century. Dialectic poetry intended to transmit religious values and practical advice for livings. They were written by monks and used for moral instruction. They were usually short, the shortest being only 29 stanzas, and passages from them are quoted as proverbs. They are practical rules, based on Theravada Buddhist philosophy, for a wide variety of everyday activities, ranging from home economics and education to gender roles and government. In traditional Cambodian society, monks would use the Cbap as texts for children to read copy and memorize.

3. Modern Period

After Cambodia became a French protectorate in 1863, the royal court continued to be the center of literary production. Literature flourished during the reign of King Ang Doung(1841-1860). He tried his best to renew and revise the original works and old manuscript and translate Buddhist texts from Pali into Khmer. French scholars took interests in Cambodian culture and to collect and publish folktales, first in Paris, and then in Cambodia. They were involved in establishing the Buddhist institute.

The latter half of the 19th century, prominent vernacular texts used in Buddhist education included not only the texts already mentioned, but also new several works were translated into Khmer versions: Trai Bhum(a cosmological text), the Mangalatthadipani(a narrative commentary on the Mangala-sutta) and Pattham- sombodhi(a biography of the Buddha). It was also in evidence in monastic collections during the period were manuals (Kboun or Tamra) on ritual, medicine, and astrology. Buddh Damnay texts, prophesies of the Buddha concerning the arrival of the Buddhist Dhammik, or righteous king, circulated in written and oral forms. Folk stories loosely based on Buddhist themes were transmitted orally until the early part of the 20th century when Buddhist writers such as Ukñā Suttantprijā Ind, author of the ethics manual Gatilok(1921), began to collect and record Khmer oral stories. While French colonial scholars during the protectorate period were often critical of the fanciful nature of Khmer vernacular works, their objections have been countered by Khmer scholars. Keng Vansak, a Khmer scholar , has argued that Khmer writers have been concerned not with literal representation of reality, but rather with representing the moral experience of social lives, which often presents human beings with " insolvable contradictions " between their aspirations for moral perfection and their situated-ness in a world of social and political bond. In 1926 journal, Kambujasuriya was established and issued Khmer culture and Buddhist culture written by many Khmer scholars.

The Buddhist institute was established in 1930. It became the main publisher in the country that could bring the readers the works that had, until then, often been available only on palm-leaf manuscripts, its journal, Kambujasuriya.

The Buddhist institute played major roles to publish works of classical literature, religious works, folktales, and later novels. It also served as a forum for serious scholarship in Cambodia. Besides that, there were also educational expansion that created a reading public, and the growth of print media all facilitated the emergence of the prose novel in Cambodia in the late 1930s. The novelists were aim to challenge the dominance of Chinese and Vietnamese novels in the street stalls.

Rim Kin's *Sophat*, written in 1938 and published in Vietnam in 1941 but not available in Cambodia until January 1942, is widely regarded as the first Cambodian novel. *Dik Danle Sap* (the water of Tonle Sap) written by Kim Hak was also the first modern novel of Cambodia. It appeared in *Kambujasuriya* in January 1939. The other classic novels, *Kulap Pailin* (the Rose of Pailin) by Nhok Them, first serialized in *Kambujasuriya* in 1941, and *Phka Srabon* (the Faded Flower) by Nou Hach, first serialized in the weekly newspaper *Kambuja* in 1947 had been made into the films and taught in schools. By the end of French protectorate in 1953, about 48 novels had appeared.

Along with the works already described, Khmer Buddhists used vernacular versions of canonical texts. By the 18th and 19th centuries, many texts based on the Pali canonical sources such as the *Jataka* and the *Dhammapada* were translated into genre of texts known as *Samrāy*, consisting of interwoven Pali verses and their Khmer translations, followed by commentary in Khmer. Most of *Samrāy* that survived in existing collection of Khmer manuscripts date from no earlier than the 19th century, when monastic libraries were reconstituted following a long period of warfare in Cambodia. During the 20th century, Khmer *Samrāy* originally composed on palm leaves were republished as print texts with little or no change from the origins.

Buddhism intersects with modern literature at a multitude of junction. In all forms, schools, geo-locations, Buddhist teachings continue to appear in literary cultural product of the 20th and 21st century. The products of this convergence bear the marks of modernity such as globalization and secularization. Modern literature here refers to creative works of fiction, poetry, and creative non-fiction (real life stories told creatively).

Between 1954 and 1969, more than 500 novels were published, with almost half of them appearing in the year 1965 and 1966. Variation on the themes of arranged marriage and thwarted love to continue to be popular, the twist in Hak Chhay Hok's best-selling *O Phsaen Maranah* (Fatal Smoke). By the late 1960s, the political situation within Cambodia deteriorated and a sharp decline in literary production followed, some writers dare not write, while economic pressures also contributed to a production in the number of novels that appeared during this period was Nou Hach's *Mala Doung Citt* (Garland of the Heart), published in 1972, but

written some 20 years, the novel portrays Cambodian society during World War II and reflects the author's nationalism.

In 1975, the Khmer Rouge captures the power. Almost four years in power they did nothing to foster literature, beyond the promotion of revolutionary songs glorifying the peasants and the new society they were supposedly building. Cambodian refugees in exile, especially in France wrote novels, short stories, and poems, typically depicting the suffering endured prior to and during hazardous escapes from Cambodia and the pain of exile and separation. One such "survival novel," (Vipatti Khnun Samarabhumi Sneha 1990-Disaster in the Battlefield of Love), written in the United States by Doung Ratha, is unusual for its portrayal of life in the Khmer Rouge " liberation zones" before the fall of Phnom Penh in 1975.

By 1979-1989 and 1991-present, we can see the novels as the following kinds.

- Sentiment novels
- Hazardous novels
- Historical novels
- Spy novels
- Political and social novels
- Psychological and philosophical novels

The Value of Buddhist Literature in Khmer Society

In all forms of Khmer literature play important roles in Khmer society. What are quoted from the stories of the Boddhisattva and Buddha's teachings in the Buddhist scriptures and written in the Khmer literature provided the great values. In these reasons, I would like to reveal some values of Khmer literature in society as the following.

1-Educational Value: Education is the most important device for building capacity. Capacity here refers to 3 kinds of capacities: physical, verbal and mental capacities. Physical capacity is the competent body that can do all kinds of works, do good, raise the hand to respect to the ancestor and social moralities. Verbal capacity is the good way of speaking, good verbal inter-communication, and using the useful words with the other people, especially, parents, teachers, and the elders. Mental capacity is the ability of brain and mind, wisdom that can think positively in all occasions. In these reasons, Khmer Literature is the set of education to meets these capacities in all generations.

2-Character Building Value: Character is the mental and moral qualities to an individual. It is the pre-condition for every person. Those who have good characters, they will be sociable. Khmer people always study Khmer literature and respect Buddhism. They quote good ideas, educational perspectives to educate themselves. In additions, they always follow from the good model roles of Boddhosattva to be good persons in the society. In these

reasons, the characters will be built to be good. Moreover, Khmer Literature helps to change or transform behaviors, negative mental attitude (NMA) to the positive mental attitude (PMA).

3-Awareness Building Value: Buddhist teaching is the treasury of wisdom, knowledge, philosophy. Buddhist teachings in Khmer Literature through verses, poems, Dassa-jataka are full of methods to build awareness for both religious and secular systems for Khmer people.

4-Self-Confidence Building and Struggle Value: Khmer Literature also builds self-confidence and spirit of struggle to overcome the obstacles facing in daily lives. All Jataka-tales upgrade and strengthen the power of mind. For instance, activities of Bodhisattva and classical, modern novels reveal the best efforts, struggles, and overcoming the obstacles and not kneel down to the problems. Moreover, the story of Kulap Pailin (the Rose of Pailin) by Nhok Them shown the struggle of Bunthoeun in his life by practicing the Buddhist teaching "self-reliance, self-dependent or Attāhi Attano Neatho".

5-Moral or Ethical Value: Morality is the particular concerning the distinction between rights and wrongs or good or bad behavior, while ethics is moral principles that govern a person's behavior or conduct. They are in the Khmer Literature. Therefore, Khmer Literature is full of set of moral and ethical principles aiming at providing; educating Khmer people to be moral, such as social moral conducts, respecting the others, performing social services for social development. The moral development is the one of the other elements for social development.

6-Spiritual Value: The essence of Khmer Literature illuminates the efforts, qualities of mind and patient of the role players in all times and places. They built strong commitments to perform their duties to get success. It was the way of taming and strengthening the mind to be strong. When the mind is strong and developed, then it can face every problem in society. Mind leads the world and foundation of development in daily lives. Thus, the educational concepts in Khmer Literature show that the Khmer's spirits are alive all the times.

7-Peace-Building Value: Khmer Literature also shows the model of peaceful dispute resolution. Peaceful dispute resolution is the most important means to solve the problems called "science of dispute resolution" existed in Cambodia for long time. It was derived from the Buddhist philosophy on non-violence and Khmer Literature. It is not only the way of peace-building through practicing the love and compassion, but it is also the best way of peace-keeper through maintaining keeping the peaceful mind for personal, community, and social advancements and interests. Peace-building and peace-keeper are interrelated, dependent on each other.

8-Value of Nationalism: Khmer Literature builds the nationalist concepts to the Khmer people. All activities of actors played to show the spirits of love to the nation. Moreover, the models of the actors symbolize to preserve the national culture, civilization, identity and national construction to develop the nation as the whole.

9-Public Service and Administrative Affair Value: In the body of Khmer Literature reveals the duties of performing the public services and administrative affairs in Khmer society in all generations. It paves the ways to construct the great leadership for leading the nation. Good and great leaders could do whatever they could for the interests of their people by following the model-roles in the Khmer Literature. Therefore, Khmer literature builds the foundation of public and administrative affairs for leaders that can satisfy the beneficiaries (people) in the countries. It is also the foundation of good-governance and rule of law.

Reference

ខ្លួន ធីតា. (2008). មូលដ្ឋានគ្រឹះនៃទស្សនវិជ្ជា. ភ្នំពេញ: ក្រុមការងារ.

_____. (2009). មូលដ្ឋានគ្រឹះនៃសីលវិទ្យាសកលលោក. ភ្នំពេញ: ក្រុមការងារ.

_____. (2009). គតិបណ្ឌិតសម្រាប់ពុទ្ធសាសនិក. ភ្នំពេញ: ក្រុមការងារ.

យឹង ហុកឌី. (1997). ទិដ្ឋភាពទូទៅនៃអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ. ក្រុងប៉ារីស: ក្រុមការងារ.

_____. (2003). អក្សរសិល្ប៍ខ្មែរសតវត្សរ៍ទី១៩. ភ្នំពេញ: ក្រុមការងារ.

_____. (2002). អក្សរសិល្ប៍ខ្មែរសតវត្សរ៍ទី២០. ភ្នំពេញ: ក្រុមការងារ.

_____. (1985). ល្ខើកអង្គរវត្ត. France: ក្រុមការងារ.

ជួន ណាត. (1968). វចនានុក្រមខ្មែរ ភាគ១-២ (បោះពុម្ពគ្រានី៥). ភ្នំពេញ: ក្រុមការងារ.

ញឹក ថែម. (1963). បញ្ហាសជាតិក. ភ្នំពេញ: ក្រុមការងារ.

ញឹក ថែម. (1995). មហាវេស្សន្តរជាតិក. ភ្នំពេញ: ក្រុមការងារ.

ឆ សោ. (1994). អក្សរសិល្ប៍ពុទ្ធនិយម. ភ្នំពេញ: ក្រុមការងារ.

_____. (1994). ព្រហ្មញ្ញសាសនានិងសង្គមខ្មែរ. ភ្នំពេញ: ក្រុមការងារ.

ណុន សុខា. (2009). ស្ថានភាពទូទៅនៃអក្សរសិល្ប៍ខ្មែរ: បទបង្ហាញ. ភ្នំពេញ: ក្រុមការងារ.

ត្រឹង ងា. (1973). ប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរ ភាគ១-២. ភ្នំពេញ: ក្រុមការងារ.

_____. (1974). អរិយធម៌ខ្មែរ. ភ្នំពេញ: ក្រុមការងារ.

ប៉ាង ខាត់. (1970). វប្បធម៌-អរិយធម៌ ខ្មែរ-ឥណ្ឌា. ភ្នំពេញ: ក្រុមការងារ.

ព្រះបនុត្តេរ សោម. (1971). រឿងទុំទារ. ភ្នំពេញ: ក្រុមការងារ.

ព្រំ មល់. (2021). វចនានុក្រមភាសាខ្មែរបច្ចុប្បន្ន. ភ្នំពេញ: ក្រុមការងារ.

ភាជ ណាង. (2015). អក្សរសិល្ប៍ខ្មែរបែបពុទ្ធនិយម. ភ្នំពេញ: ក្រុមការងារ.

សុង សិវ. (1971). ចលនាអារ្យធម៌ ភាគ១-២. ភ្នំពេញ: ក្រុមការងារ.

សែម សុរ. (1968). អត្តាធិប្បាយមហាវេស្សន្តរជាតិក. ភ្នំពេញ: ក្រុមការងារ.

Development of the Use of English for the Propagation of Buddhism

Anurak Sakaew

Baibou Pholmuangdee

Faculty of Humanities Chiang Rai Buddhist College

Abstract

This research aimed to 1) study the development of English for the propagation of Buddhism in the digital age and 2) develop the use of English for the propagation of Buddhism in the digital age. This research was qualitative. The study was conducted using questionnaires and interviews. The key informant was 40 monks in Huay Pla Kung Temple.

The research result was found that the use of English communication skills can be examined and research data finds problems that can be used for further development as follows: (1) Practice in speaking English. Perseverance and patience in practicing speaking English, (2) Shyness in speaking English due to concerns about mispronunciation; (3) not knowing vocabulary; (4) not knowing grammar; (5) not frequently communicating in English. Therefore, in developing the use of English for the propagation of Buddhism, it must be self-learning from experience. The temple and monks should adjust their roles to be in line with the current situation. The duties of monks in propagating Buddhism and the traditional method alone may not be enough and not interesting for those who come to study and visit the temple. It is important for novice monks to develop English communication skills as various temples and monasteries are of great interest to foreigners because the temple is classified as a cultural tourist attraction. Therefore, the best person to explain things clearly and accessibly must be someone in the field of Buddhism or the owner of the place, such as the monks and novices living in that temple or monastery.

Keywords: Development, Propagation of Buddhism, English Language

Introduction

Buddhism has historically been spread worldwide through the use of languages from its home countries, such as Pali, Sanskrit, Chinese, and Tibetan. However, more and more, English is being used as a medium. In the present period, the use of English as a tool for Buddhist dissemination has become essential, allowing the teachings of Buddhism to transcend cultural and geographic barriers. The adaptability of Buddhist doctrine and the increasing interest and engagement of English-speaking audiences in Buddhist thought and practice are both reflected in this evolution (Keown, 2013). The use of English in Buddhist propagation initiatives has created new channels for understanding and communication, enabling a wider audience to access Buddhist literature, teachings, and practices. English has been used by monasteries, academics, and practitioners through a variety of platforms,

including books, websites, social. The development of the use of English for the propagation of Buddhism has become crucial in the modern era, facilitating the spread of Buddhist teachings across cultural and geographical boundaries. This evolution reflects not only the adaptability of Buddhist doctrine but also the growing interest and engagement of English-speaking audiences in Buddhist philosophy and practice.

The adoption of English in Buddhist propagation efforts has opened new avenues for communication and understanding, making Buddhist texts, teachings, and practices accessible to a broader audience. Monasteries, scholars, and practitioners have leveraged English through various channels—books, websites, social media, and academic discourse—thereby fostering a global Buddhist community. This development also encourages cross-cultural dialogue, enriching both the Eastern and Western interpretations and applications of Buddhism (Conze, 1975).

Exploring the development of English in the context of Buddhist propagation involves examining historical milestones, influential figures, and contemporary methods of communication. By understanding these elements, the researchers gain insight into how Buddhism has adapted to a global stage and continues to thrive in a multicultural world. This study not only highlights the resilience and versatility of Buddhist teachings but also underscores the importance of language as a bridge between diverse cultures and spiritual traditions.

Research Objectives

1. To study the development of English for the propagation of Buddhism.
2. To develop the use of English for the propagation of Buddhism.

Literature Review

The development of the use of English for the propagation of Buddhism is a multifaceted topic that has garnered scholarly interest over the years. This literature review aims to explore the historical progression, key figures, methodologies, and impacts of using English to spread Buddhist teachings.

Historical Progression

The use of English in propagating Buddhism can be traced back to the late 19th and early 20th centuries, with figures such as Anagarika Dharmapala playing a pivotal role. Dharmapala, a Sri Lankan Buddhist reformer, extensively used English to communicate Buddhist teachings to Western audiences. His participation in the World Parliament of Religions in Chicago in 1893 marked a significant milestone in this regard (Piyadassi, 1964).

The establishment of Buddhist societies in the West, such as the Buddhist Society of London in 1924, further cemented the role of English in Buddhist dissemination. These

societies published English translations of Buddhist texts and hosted lectures and seminars to introduce Buddhism to English-speaking audiences (Prebish, 1975).

Key Figures and Contributions

Several key figures have significantly contributed to the use of English in spreading Buddhism. In addition to Dharmapala, figures like D.T. Suzuki, Thich Nhat Hanh, and the Dalai Lama have been instrumental. Suzuki's works on Zen Buddhism, written in English, opened the doors for Westerners to engage with Buddhist philosophy (Suzuki, 1964). Thich Nhat Hanh's teachings on mindfulness and peace, conveyed through numerous books and lectures in English, have reached a global audience.

The Dalai Lama has also played a crucial role by giving lectures and publishing extensively in English, making Tibetan Buddhism accessible to a wider audience (Dalai Lama, 1995). His collaborations with Western scholars and institutions have furthered the integration of Buddhist teachings into contemporary discourse.

Methodologies and Channels

The methodologies for propagating Buddhism in English have evolved with technological advancements. Initially, printed books and journals were the primary mediums. Today, the internet, social media, and digital platforms play a significant role. Websites like Access to Insight and BuddhaNet provide extensive resources, including translations of scriptures, articles, and multimedia content.

Method

This research was a qualitative study. The participants of this research included 20 monks at Huai Pla Kang Temple in Chiang Rai who can communicate basic English conversation. Research tools were surveys and interview that were assessed by three experts.

The data was conducted at Huai Pla Kang Temple in Chiang Rai. The researchers asked all of the participants to finish the surveys and did the interview later on..

Results

The study revealed several key challenges in English communication skills among monks and novices, which are crucial for effectively propagating Buddhism, especially in attracting and educating international visitors. The findings highlight the need for targeted development in the following areas:

(1) Practice in Speaking English

The study underscores the importance of regular practice in improving English-speaking skills. Consistent practice helps build confidence and fluency. Monks and novices should engage in daily speaking exercises, possibly through conversation clubs or language exchange programs with native speakers.

(2) Shyness in Speaking English

Shyness and fear of making mistakes are significant barriers to overcome concerns about mispronunciation. Strategies to overcome these include:

2.1) Supportive Environments: Creating a supportive environment where mistakes are seen as learning opportunities.

2.2) Pronunciation Workshops: Conducting workshops focused on common pronunciation challenges specific to English speakers of their native language background.

(3) Lack of Vocabulary

Vocabulary is foundational to effective communication. Strategies to enhance vocabulary include:

3.1) Vocabulary Lists: Developing and using lists of essential vocabulary related to Buddhism, tourism, and everyday conversations.

3.2) Contextual Learning: Learning new words in context through reading and listening to English media related to their field of interest.

(4) Lack of Grammar Knowledge

Proper grammar usage is essential for clear communication. To address this, monks and novices can attend classes focused on English grammar, specifically tailored to the common grammatical issues they face. Moreover, they can practice by engaging in regular grammar exercises and receive feedback from knowledgeable instructors or peers.

(5) Infrequent Use of English

Regular use of English is necessary for retention and improvement and it can be achieved as follows:

5.1) Incorporating English into daily routines, such as speaking with fellow monks in English or participating in English-speaking activities at the temple.

5.2) Actively engaging with foreign visitors in English to provide tours and answer questions about Buddhism and temple practices.

In addition, it is better for monks to learn and practice individually through online learning sources as they can be encouraged to take initiative in their learning through language learning applications to utilize language learning apps and online resources tailored for self-paced learning and to gain immersive experiences as by interacting with English-speaking tourists or participating in exchange programs.

Role Adjustment of Temples and Monks

Temples and monks need to evolve their roles to meet contemporary demands by coming up with training programs to implement structured training programs that focus on English communication skills relevant to their roles and integrating modern teaching aids and methods, such as multimedia presentations and interactive sessions, to make learning more engaging and effective.

In addition, it is known that monks are ideally positioned to serve as cultural ambassadors. Their deep knowledge of Buddhism, combined with strong English skills, can enhance the visitor experience and promote cultural exchange. This provides monks with specific training in English communication tailored to the needs of cultural tourism and religious education.

Conclusion

In conclusion, developing English communication skills among monks and novices is crucial for effectively propagating Buddhism to a global audience. It involves a multifaceted approach that includes practice, overcoming shyness, vocabulary and grammar development, and frequent use of English. Additionally, self-learning and role adjustments within the temple context are essential to meet contemporary challenges and enhance the appeal of Buddhism to international visitors.

Reference

- Conze, E. (1975). *Buddhism and its development*. New York, NY: Harper Colophon Books.
- Dornish, M. H. (1970). Aspects of D. T. Suzuki's early interpretations of Buddhism and Zen. *The Eastern Buddhist*, 3(1), 47-66.
- Dumoulin, H., & Maraldo, J. C. (1976). *Buddhism in the modern world*. New York, NY: Collier Books.
- Keown, D. (2013). The spread of Buddhism. In *Buddhism: A very short introduction* (2nd ed., Very Short Introductions). Oxford University Press.
<https://doi.org/10.1093/actrade/9780199663835.003.0006>
- Prebish, C. S. (1975). *Buddhism: A modern perspective*. Pennsylvania, PA: The Pennsylvania State University Press.
- Piyadassi, T. (1964). *The Buddha's ancient path*.
- Weeks, P. (2015). Tradition and modernity in the transformation of Tibetan Buddhism (Master's thesis, La Trobe University). <https://doi.org/10.26181/21854535.v1>

Differences in English Education and Factors Influencing Motivation among Left-Behind Children in Rural and Minority Areas of China: A Case Study of Yunnan Province

Tingqian Zhang

Suwaree Yordchim

Graduate School Suan Sunandha Rajabhat University

Abstract

This abstract explores the disparities in English education between urban and rural/minority areas in China, focusing on Yunnan province as a case study. Urban centers demonstrate advanced English education infrastructure with qualified teachers and rich extracurricular opportunities, while rural and minority regions face significant challenges including limited resources and cultural diversity. Left-behind children in these areas experience additional hardships such as economic constraints and lack of parental support, affecting their motivation and academic performance in learning English. Drawing on Gardner's socio-educational model and insights from Wen Qiufang's research, the abstract highlights the importance of tailored interventions that enhance learning environments, promote linguistic self-confidence, and integrate English education into cultural contexts. These efforts aim to address the educational needs of marginalized students in Yunnan and similar regions, ultimately striving for equitable access to quality English education across China.

Keywords: English Education; Factors Influencing Motivation; Left-Behind Children; Rural and Minority Areas of China

Introduction

Overview of English Education in Rural and Minority Areas in China

English education in China has undergone significant transformations since the country opened up to the world in the late 20th century. Fang, F., & Baker, W. (2018) reported that recognizing English as a global lingua franca, China has integrated it into all levels of its educational system. However, the implementation and effectiveness of English education vary greatly across the country. Urban areas, with their advanced infrastructure and better resources, have made considerable progress in English education. In contrast, rural and minority regions, such as Yunnan province, face significant challenges, resulting in a marked disparity in the quality of English education (Hu, 2007).

In urban areas, English education is often more advanced and well-supported. Schools in cities typically have access to qualified teachers, modern teaching materials, and a range of extracurricular activities that enhance language learning. Urban students also benefit from

greater exposure to English outside the classroom through media, internet access, and interactions with English speakers. Conversely, rural areas struggle with a lack of qualified teachers, inadequate teaching materials, and limited exposure to English beyond the classroom. In minority regions like Yunnan, these challenges are further exacerbated by cultural and linguistic diversity. Students in these areas often speak a minority language as their first language, Mandarin as their second, and English as a third language, adding another layer of difficulty to mastering English.

Objective

The study aims to explore factors influencing English learning motivation among left-behind children in Yunnan's minority areas.

Attitudes Toward the Learning Situation

In addition to motivation, Gardner's model places significant emphasis on learners' attitudes toward the learning situation. This includes their perceptions of the language teacher, the course content, and the overall classroom environment. Yu, Gao, and Wang (2021) reported that positive attitudes toward these elements can significantly enhance motivation and lead to better learning outcomes. For instance, if students have a positive relationship with their English teacher and find the lessons engaging and relevant, they are more likely to be motivated to participate actively and put in the effort required to learn the language. Conversely, negative attitudes toward the teacher or the course can demotivate students, leading to disengagement and poor performance. Thus, the attitudes students hold towards their learning environment play a crucial role in their language acquisition success.

Linguistic Self-Confidence

Another critical component of Gardner's socio-educational model is linguistic self-confidence, which refers to a learner's belief in their ability to successfully learn and use the language. High linguistic self-confidence can enhance motivation by reducing anxiety and increasing the learner's willingness to take risks and engage in communicative activities. For example, a student with high self-confidence in their English abilities is more likely to participate in class discussions, volunteer for presentations, and practice speaking with native speakers. This active engagement is crucial for language acquisition, as it provides more opportunities for practice and feedback.

Conversely, low linguistic self-confidence can lead to language anxiety, which inhibits learning. Students who doubt their abilities may avoid participating in class, speaking in front of others, or attempting to use the language outside the classroom. Over time, this avoidance can become a significant barrier to language development. Thus, fostering linguistic self-

confidence is essential for encouraging active participation and facilitating successful language learning.

Application to Left-Behind Children in Yunnan Minority Areas.

Gardner's socio-educational model is particularly relevant for left-behind children in Yunnan minority areas, who face unique socio-cultural and educational challenges affecting their motivation to learn English. To foster integrative motivation, schools can create opportunities for these children to connect with English-speaking cultures through cultural exchange programs, interactions with native speakers, and exposure to English media. Highlighting the practical benefits of English proficiency, such as improved educational and career opportunities, can enhance instrumental motivation.

Improving the learning environment is essential, including well-trained English teachers and adequate resources like modern textbooks and technology to foster positive attitudes toward learning. Building linguistic self-confidence among left-behind children is also critical. This can be achieved through positive reinforcement, a supportive classroom atmosphere, and activities that allow students to use English in non-threatening environments, such as language games and group projects.

Wen Qiufang's Contextual Factors in China

Wen Qiufang's research offers a detailed understanding of English learning motivation within China's unique context. Focusing on Chinese students, her work underscores the influence of socio-cultural and educational factors on motivation. This approach is particularly relevant for addressing the challenges faced by left-behind children in rural and minority areas such as Yunnan.

Socio-Economic Background: Wen (1996) highlights the critical influence of socio-economic background on English learning motivation in China. There is a stark contrast between urban and rural areas regarding economic development and access to educational resources, with urban students often having better opportunities for learning English, such as private tutoring and well-resourced schools. This creates a significant motivational advantage for urban students. In economically disadvantaged rural areas like Yunnan, students face challenges such as a lack of qualified teachers and modern teaching materials, which can diminish their motivation to learn English. For left-behind children, these challenges are further exacerbated by economic hardships and a lack of direct parental support due to parents' migration for work, making English learning seem less relevant and attainable.

Parental Expectations: Parental expectations play a significant role in shaping students' motivation to learn English. In many Chinese families, high academic expectations serve as a powerful extrinsic motivator. However, left-behind children, who often live with grandparents

or other relatives due to their parents' labor migration, may not receive the same level of educational support or encouragement, leading to lower motivation and academic performance. Wen's research emphasizes the importance of parental involvement in fostering motivation and suggests that regular communication and involvement in school activities can help bridge this gap. Schools can support caregivers to better aid the children's education.

Perceived Utility of English: The perceived utility of English significantly influences motivation. In China, English proficiency is often seen as a key to future success, providing access to higher education, better job prospects, and international opportunities. Emphasizing these practical benefits can enhance motivation, especially for left-behind children. Educators can highlight success stories of individuals from similar backgrounds and demonstrate real-world applications of English in various fields, making the language more relevant and appealing.

Exam-Oriented Education: China's highly exam-oriented education system, which emphasizes high-stakes exams like the Gaokao, greatly influences English learning motivation. While this focus can drive students to study hard, it can also lead to a narrow emphasis on rote memorization rather than genuine language proficiency, potentially undermining intrinsic motivation. For left-behind children, who may already face significant stress, the additional exam pressure can be particularly demotivating. Educators can promote a balanced approach that values both exam success and practical language skills through communicative teaching methods that encourage active English use.

Cultural Context: Wen Qiufang's research emphasizes the importance of cultural context in understanding motivation. In China's collectivist culture, social expectations and the desire to contribute to family and community shape motivation. For left-behind children, leveraging these cultural values can enhance motivation. Educators can stress the collective benefits of English proficiency and create a supportive classroom environment that fosters a sense of belonging, aligning with students' cultural values.

Language and Identity: Language learning is closely tied to identity, and for left-behind children, who may feel marginalized, learning English can help build a positive self-identity and a sense of empowerment. However, in minority areas like Yunnan, where students may speak a minority language at home, learning English can add complexity to their linguistic landscape. Educators should use culturally responsive teaching practices that respect students' linguistic and cultural backgrounds, helping them view English as a tool for expanding horizons rather than a replacement for their native language, and fostering a more positive and motivated attitude toward learning.

Studies on Left-behind Children

Li, Zhou, and Yuan (2017) informed that left-behind children, known as "留守儿童" in Chinese, are children under the age of 18 who remain in rural areas while one or both parents migrate to urban areas for work. This phenomenon has become widespread in China due to rapid economic development and urbanization, which have created significant labor

demands in urban centers. As parents seek better employment opportunities in cities, they often leave their children in the care of grandparents, other relatives, or sometimes older siblings. These children are referred to as "left behind" because they remain in rural areas without the direct supervision and care of their parents.

Conclusion

In conclusion, the disparities in English education between urban and rural/minority areas in China highlight significant challenges faced by regions like Yunnan province. Urban centers benefit from better resources and infrastructure, fostering advanced English education with qualified teachers and abundant extracurricular opportunities. In contrast, rural and minority areas struggle with inadequate resources, including qualified teachers and modern teaching materials, compounded by cultural and linguistic diversity. Left-behind children in these regions face additional hurdles such as economic hardships and limited parental support, impacting their motivation and academic performance in learning English. Understanding these complexities through frameworks like Gardner's socio-educational model and insights from Wen Qiufang's research underscores the need for tailored interventions that enhance learning environments, promote linguistic self-confidence, and integrate English education into cultural contexts to better support the educational needs of marginalized students in Yunnan and similar regions.

Reference

- Cheng, J., & Sun, Y. H. (2015). Depression and anxiety among left-behind children in China: A systematic review. *Child: Care, Health and Development*, 41(4), 515-523.
- Fang, F., & Baker, W. (2018). 'A more inclusive mind towards the world': English language teaching and study abroad in China from intercultural citizenship and English as a lingua franca perspective. *Language Teaching Research*, 22(5), 608-624.
- Gao, W. B., Wang, T., Liu, Z. K., & Wang, X. L. (2007). A study on depression characteristics and its influencing factors in children left in rural areas. *Chinese Journal of Behavioral Medical Science*, 16, 238-240.
- Gu, C. M., Sun, Y. H., Yang, L. S., Han, T. W., Sun, Y., & Cao, Q. Q. (2011). Study on the current status and influential factors of neglect of left-behind children in rural area of Anhui province. *Chinese Journal of Epidemiology*, 32, 1212-1215.
- Halawah, I. (2011). Factors influencing college students' motivation to learn from students' perspective. *Education*, 132(2).
- He, B., Fan, J., Liu, N., Li, H., Wang, Y., Williams, J., & Wong, K. (2012). Depression risk of 'left-behind children' in rural China. *Psychiatry Research*, 200, 306-312.

- Hu, H., Lu, S., & Huang, C. C. (2014). The psychological and behavioral outcomes of migrant and left-behind children in China. *Children and Youth Services Review, 46*, 1-10.
- Hu, Y. (2007). *China's foreign language policy on primary English education: From policy rhetoric to implementation reality* (Doctoral dissertation, Purdue University).
- Johnson, C. R. (2000). Factors influencing motivation and de-motivation in Mexican EFL teachers.
- Lan, Y. L., Li, Y., Tang, X. J., Zhang, Y. Y., Tan, Y. N., & Tan, J. Y. (2009). Personality and depressive symptoms and their influential factors in children left-behind in rural areas. *Chinese Journal of Public Health, 25*, 901-903.
- Li, Q., Zhou, X., & Yuan, C. (2017). The impact of parental migration on psychological well-being of left-behind children in rural China. *Children and Youth Services Review, 82*, 204-210.
- Li, Y., Guo, G. P., Shi, A. P., Li, Y. P., Anme, T., & Ushijima, H. (1999). Prevalence and correlates of malnutrition among children in rural minority areas of China. *Pediatrics International, 41*(5), 549-556.
- Lyu, Y., Chow, J. C. C., Hwang, J. J., Li, Z., Ren, C., & Xie, J. (2022). Psychological well-being of left-behind children in China: Text mining of the social media website Zhihu. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 19*(4), 2127.
- Raturi, R., & Cebotari, V. (2023). The impact of parental migration on psychological well-being of children in Ghana. *Journal of Ethnic and Migration Studies, 49*(1), 192-211.
- Sun, X., Tian, Y., Zhang, Y., Xie, X., Heath, M. A., & Zhou, Z. (2015). Psychological development and educational problems of left-behind children in rural China. *School Psychology International, 36*(3), 227-252.
- Yuan, H. (2017). *Preparing culturally responsive Han teachers in China: A case study of one teacher education program* (Doctoral dissertation).
- Yu, Z., Gao, M., & Wang, L. (2021). The effect of educational games on learning outcomes, student motivation, engagement, and satisfaction. *Journal of Educational Computing Research, 59*(3), 522-546.

Digital Harmony: Utilizing Social Media Platforms to Promote Cultural, Religious, and Linguistic Diversity for Lifestyle Stability and Enhanced Choices

Dr. Nicharee Preecha,

Dr. Phrakruarunsutangkarn

MCU Nakhon Sithamarat Campus, Thailand

Abstract

In today's digital age, social media platforms like Facebook, Instagram, and Twitter are powerful tools for connecting people from different cultures, religions, and languages. These platforms help spread cultural and religious ideas, a concept known as soft power. Soft power means influencing others through attraction and persuasion rather than force or money. By sharing cultural and religious values online, social media helps people learn about different lifestyles and make better choices for their own lives. “ I have strongly believe that using digital technology and social media to promote cultural, religious, and linguistic diversity, aiming to create balance in lifestyle and enhance choices. ”

One major benefit of social media is that it allows people to learn about other cultures. For instance, someone in the United States can follow

Japanese influencers or watch videos about Japanese traditions to learn more about that culture. This kind of cultural exchange can make people more open-minded and accepting of others. It also helps people appreciate their own culture more. When people understand and respect different cultures, it can lead to a more peaceful and stable society. An American student following a Japanese who post the video online might learn about tea ceremonies and traditional festivals, which fosters deeper appreciation and respect for Japanese culture.

Social platforms also help spread religious ideas and practices. People can join online communities to learn about different religions, ask questions, and share their beliefs. This can make people feel more connected to their faith and find support from others who share their beliefs. For example, someone interested in Buddhism can join a Facebook group to learn about Buddhist teachings and practices from people worldwide. Similarly, a person exploring Hinduism might follow Instagram accounts that share daily prayers and rituals, deepening their spiritual journey.

Social media also promotes lifestyle stability by offering various lifestyle choices. People can follow influencers who share tips on healthy living, cooking, exercise, and more. This can inspire people to try new things and make positive changes in their lives. For example, someone who follows a fitness influencer on Instagram might start exercising regularly and eating healthier foods. However, there are pros and cons to this phenomenon. The advantages include increased cultural understanding, enhanced religious knowledge, and support for

healthier lifestyles, all contributing to a more connected and open-minded society. On the downside, social media can also lead to information overload, spread misinformation, and sometimes create echo chambers that reinforce existing biases instead of promoting genuine understanding. Balancing these pros and cons is essential to maximize the benefits of social media while mitigating its drawbacks.

Keywords: Intercultural Exchange , linguistic diversity ,Community Belonging

Introduction

In the modern era, social media platforms such as Facebook, Instagram, and Twitter have become integral to daily life, transforming how people connect, communicate, and share information. These digital spaces have the unique ability to bridge gaps between diverse cultural, religious, and linguistic groups, fostering a global environment of mutual understanding and respect. The influence exerted through these platforms, known as soft power, allows for a gentle yet impactful way to shape perceptions and behaviors without coercion or monetary incentives. By promoting cultural, religious, and linguistic diversity, social media can enhance lifestyle choices and contribute to overall lifestyle stability.

Buddhist Texts

Buddhist scriptures are the religious texts. There are a lot of kinds of the Buddhist texts. In this context, I would like to divide into 5 categories. They are: the Tripitaka (canon), Atthakatā (commentaries), Tikā (sub-commentaries), Anu-Tikā (commentaries on sub-commentaries) and the authors' written documents.

A-The Tripitaka, Buddhist canon, was the first inscription called Pali and was inscribed in 433 Buddhist Era (B.E). They were the first texts initially passed on orally by Buddhist monastics, but later written down and composed as manuscripts in various Indo-Aryan languages such as Pali, Gāndhārī and Buddhist Hybrid Sanskrit and collected into the Buddhist Canon: Sutra (Discourse), Vinaya (Discipline) and Abhidhamma (ultimate truth). They were then written and translated into other languages. Memorizing, reciting and copying the texts were spiritually valuable by Buddhist institutions and then copy them by hand as the spiritual practice. In an effort to preserve these scriptures, Asian Buddhist institutions were the forefront of the adoption of Indo-Aryan languages.

The Theravada commentarial literatures were attributed to scholars such as Ven. Buddhaghosa (5th century C.E) and Ven. Dhammapala, much of which is still un-translated.

B-The words for commentaries about Pali or Tripitaka, the second inscription, called Attakatā or Vannatā (commentaries or narrations). It was inscribed in 956 B.E.

C-The words for commentaries about Atthakatā, the third inscription, called Tikā (sub-commentaries). It was inscribed in 1587 B.E. According to research found that

Ven. Buddhaghosa was also the author of Visuthimagga, or path of purification, which is a manual of the doctrine and practice. A similar albeit shorter work is the Vimuttimagga or path of liberation. Another highly influential Pali Theravada work is the Abhidhammatthasangaha (11th or 12th century). Ven. Buddhaghosa was very well known to have worked from Buddhist commentaries in the Sri Lankan Sinhala language, which are now lost. Sri Lankan literature in the vernacular contains many Buddhist works, including as classical Sinhala poems such as Muvadevāvatā (the story of the Bodhisatta's birth as King Mukhadeva, 12th century) and Sasadāvatā (the story of Bodhisatta's birth as a Hare, 12th century) as well as prose works like the Dhampiyāyuvā gatapadaya (commentary on the Blessed Doctrine), a commentary on words and phrases in Pali Dhammapada. The Theravada Texts spread into the South-east Asia and Pali literature continued to be composed and flourish with such works.

D-The words for commentaries about Tikā, the fourth inscription, called Anu-Tikā (commentaries on sub-commentaries). It was inscribed in the year later.

E-Documents were the texts written by the religious scholars. Cambodia like the other countries in Southeast Asia and in the world, there are numbers of kinds of the books both religious and non-religious books were written by the scholars remaining in Cambodia today.

InterCultural Exchange through Social Media

How can we enhance the intercultural exchange? What is the meaning of culture exchange? Intercultural exchange: the evidence shows that "Introduction to Online intercultural Exchange: this academic article explores collaborative projects where language learners engage with peers from different cultures using online communication tools" it emphasizes the benefits of online interactions for developing intercultural skills. There are several which is related to such as due to foster Inclusivity and Respect: Recognize and appreciate cultural differences. Celebrate diversity and ensure everyone's voice is heard. Avoid biases and stereotypes. Another thing provide Opportunities for Cross-Cultural Collaboration: Assign joint projects, cross-functional teams, or mentorship programs. Exposure to different perspectives enhances trust. In addition invest in Diversity and Inclusion Training: Regular training sessions on cultural competence, unconscious bias, and intercultural communication help team members understand and appreciate each other's backgrounds.

One of the most profound impacts of social media is its ability to facilitate cultural exchange. The book discusses how digital tools facilitate intercultural learning. Users from different parts of the world can easily share their traditions, customs, and daily practices, allowing others to learn and appreciate these diverse perspectives. For example, an American teenager following a Japanese who regularly posts short video might gain insights into Japanese tea ceremonies, traditional festivals, and local cuisine. This exposure can lead to greater cultural appreciation and open-mindedness, fostering a more inclusive society.

By understanding and respecting different cultures, social media users can contribute to a more peaceful and stable world, where diversity is celebrated rather than feared. One clear example of cultural exchange through social media is how users in the United States have gained insights into Japanese culture. By following Japanese influencers and watching videos about Japanese traditions, users can learn about practices such as tea ceremonies, traditional festivals, and local cuisine. For instance, the YouTube channel "Kimono Mom,"n by a Japanese mother who shares her everyday life, cooking recipes, and cultural practices, has garnered a global audience. Her videos provide a window into Japanese culture, making it accessible to viewers worldwide (Kimono Mom, n.d.). the evidence has been shown that the kimono is Japan's traditional clothing .People of all genders werr it. . It evolved from the kosode, a garment worn by both upper and lower classes since the 16th century.

Additionally, academic studies have highlighted the impact of social media on cultural exchange. According to a study by Wang and Liu (2020), social media platforms like Facebook and Instagram have significantly contributed to the dissemination and acceptance of cultural practices globally. The study emphasizes that these platforms enable users to engage in cultural learning and exchange, which helps reduce cultural biases and fosters a more inclusive and diverse society.

Religious Inclusivity on Social Platforms What role do algorithms play in shaping religious content visibility? Algorithms significantly shape religious content visibility on social media platforms. These complex formulas curate users' content feeds, determining the order and prominence of posts. Here's how they influence visibility:

Content Ranking: Algorithms consider various factors (e.g., engagement, relevance, timeliness) to prioritize content. The chronological order is no longer the sole determinant; instead, recent and relevant posts take precedence.

Personalization: Algorithms tailor content to individual preferences, showing users what they're likely to engage with. This personalization affects which religious content appears in their feeds. There are various factors ,for instance social media also plays a crucial role in spreading religious ideas and practices, offering a platform for individuals to explore and deepen their spiritual beliefs. Online communities dedicated to various religions provide spaces where users can share their faith, ask questions, and support one another. For instance, a person interested in Buddhism can join a Facebook group to learn about Buddhist teachings and practices from individuals around the globe. Similarly, someone exploring Hinduism might follow Instagram accounts that share daily prayers and rituals. These digital interactions can lead to greater spiritual fulfillment and stability, as individuals find solace and support in their online religious communities. Social media platforms provide a valuable space for the exchange of religious ideas and practices, fostering inclusivity and understanding among people of different faiths. These platforms enable users to join online communities, learn

about various religions, ask questions, and share their beliefs, leading to greater spiritual fulfillment and support.

One notable example of religious inclusivity on social media is the Facebook group "Buddhism and Meditation," where members from around the world discuss Buddhist teachings and practices. This group provides a platform for individuals interested in Buddhism to learn from others, share their experiences, and find a sense of community and support. Members can participate in discussions, share resources, and even join virtual meditation sessions, which enhances their spiritual journey and understanding of Buddhism (Buddhism and Meditation,).

Academic research also supports the role of social media in promoting religious inclusivity. A study by Campbell and Tsuria (2021) highlights how social media platforms like Facebook and Instagram enable users to engage with diverse religious content and communities. The study found that these interactions help individuals deepen their religious knowledge and connect with others who share their faith, fostering a sense of inclusivity and spiritual well-being.

Linguistic Diversity in the Digital Space When critically considering linguistic diversity in the digital space, here are some important questions to ponder. There are many factors which related this topic such as adaptability: How can digital platforms adapt to shifting linguistic requirements, technological demands, and diverse user needs?

Cultural Sensitivity: How do algorithms An algorithm is like a recipe for computers. It tells them exactly what steps to follow to solve a problem or do something specific .For instance , when you try different combinations to unlock a safe .

Promoting linguistic diversity is another significant benefit of social media. Platforms encourage the use and learning of different languages, enabling users to communicate across linguistic barriers. Multilingual content on social media not only helps preserve lesser-known languages but also provides opportunities for users to learn new languages. For example, language learning apps and groups on Facebook can connect native speakers with learners, facilitating a mutual exchange of knowledge. This linguistic diversity enriches global communication, making it more inclusive and dynamic. One compelling example of linguistic diversity on social media is the platform Twitter. Twitter allows users to post tweets in multiple languages, creating a diverse linguistic environment where people from different cultural backgrounds can communicate and share ideas. Hashtags like #LanguageLearning and #PolyglotCommunity bring together individuals interested in learning and practicing multiple languages, fostering a community dedicated to linguistic diversity (Twitter, n.d.).

Academic research supports the role of social media in promoting linguistic diversity. A study by Androutsopoulos (2014) explored how social media platforms like Facebook and Twitter facilitate translanguage practices it is emphasis on when people use more than one

language together. It's like mixing languages to communicate. Translanguaging refers to the use of multiple languages in communication to bridge linguistic and cultural boundaries. The study found that social media enables users to creatively blend languages, share cultural perspectives, and participate in global conversations, thereby promoting linguistic diversity on a global scale.

These examples illustrate how social media platforms facilitate linguistic diversity by providing spaces for multilingual communication, language learning, and cultural exchange. They empower users to engage with languages beyond their native tongue, contributing to a richer global linguistic landscape.

Health and Wellness Influences :Global perspectives : how do different cultures define and prioritize wellness? What role does technology play in expanding educational opportunities?

As social media influencers play a vital role in shaping health and wellness choices among their followers. Fitness gurus, nutritionists, and mental health advocates use platforms like Instagram and YouTube to share tips, routines, and motivational content. These influencers inspire their audience to adopt healthier lifestyles, leading to improved physical and mental well-being. For instance, a young adult might start a regular exercise routine and follow a balanced diet after engaging with a fitness influencer's content. Such positive lifestyle changes contribute to overall stability and enhanced quality of life. The best example to explain this situation is a prime example of health and wellness influence on social media is the impact of fitness influencers on Instagram. Influencers such as Kayla Itsines, who has millions of followers, share workout routines, healthy recipes, and motivational content. Her "Sweat" app and social media presence have inspired countless people to start exercising regularly and make healthier dietary choices. Followers often share their fitness journeys, progress photos, and success stories, creating a supportive community that motivates others to pursue similar goals (Itsines).

Research supports the significant impact of social media on health behaviors. A study by Maher et al. (2014) A recent study looked at how social media affects health behavior. It discovered that when people see health related content on platforms like Facebook or Instagram, it can actually encourage them to exercise more and make healthier food choices. By following fitness influencers and engaging with health content, users are more likely to adopt and maintain healthier lifestyle choices.

Educational Opportunities and Personal Growth

The educational potential of social media is immense, with countless resources available for free to anyone with an internet connection. Users can access tutorials, webinars, and articles on a wide range of topics, from cooking and photography to coding and entrepreneurship. This democratization of knowledge the evidence has been shown that the

idea that science is always objective and neutral. These movements encourage regular viewpoints and impact official research and allows individuals to develop new skills and enhance their career prospects. For example, a teenager from a small town might use Khan Academy to master algebra, boosting their academic performance and opening doors to higher education and better job opportunities. Social media thus acts as a powerful tool for personal growth and economic stability. One of the most compelling examples of educational opportunities through social media is the use of YouTube for learning new skills. Channels like "Khan Academy" and "CrashCourse" offer free educational videos on subjects ranging from mathematics and science to history and art. Khan Academy, for instance, provides comprehensive lessons and practice exercises, helping students understand complex subjects at their own pace. This platform has become an invaluable resource for students worldwide, especially those who may not have access to high-quality education in their local areas (Khan Academy,).

Additionally, LinkedIn Learning is another example of a social media platform that offers extensive courses and tutorials aimed at professional development. Users can learn new software, enhance their business skills, and even gain certifications in various professional fields. This platform has become a critical tool for career growth and lifelong learning (LinkedIn Learning,).

Academic research supports the significant role of social media in education. A study by Tess (2013) highlights how social media platforms serve as effective educational tools, providing opportunities for interactive learning and knowledge sharing. The study found that platforms like Facebook, YouTube, and Twitter facilitate collaborative learning environments where students can engage with content, educators, and peers, enhancing their educational experience.

These examples illustrate how social media platforms can be powerful tools for educational opportunities and personal growth, providing users with access to a wealth of resources and communities dedicated to learning and self-improvement.

Community Building and Social Support

In an increasingly isolated world, social media provides a sense of community and belonging for many individuals. Online communities bring together people with shared interests and values, offering support and companionship. This is particularly important for those who may not have access to such communities in their immediate surroundings. For instance, someone passionate about environmental conservation might join an online group like the Sierra Club to discuss ideas and take action. These digital communities offer psychological benefits, reducing feelings of loneliness and providing a support network.

One compelling example of linguistic diversity on social media is the platform Twitter. Twitter allows users to post tweets in multiple languages, creating a diverse linguistic environment where people from different cultural backgrounds can communicate and share ideas. Hashtags like #LanguageLearning and #PolyglotCommunity bring together individuals interested in learning and practicing multiple languages, fostering a community dedicated to linguistic diversity (Twitter, n.d.). They connect online or in person to learn from each other and share their passion for different languages.

Academic research supports the role of social media in promoting linguistic diversity. A study by Androutsopoulos (2014) explored how social media platforms like Facebook and Twitter facilitate translanguaging practices among users. Translanguaging refers to the use of multiple languages in communication to bridge linguistic and cultural boundaries. The study found that social media enables users to creatively blend languages, share cultural perspectives, and participate in global conversations, thereby promoting linguistic diversity on a global scale.

These examples illustrate how social media platforms facilitate linguistic diversity by providing spaces for multilingual communication, language learning, and cultural exchange. It is focus on when people learn multiple languages together, it help them become better at using those languages to talk to different people from different cultures. Even if they're not experts in all languages, they can still connect with others. They empower users to engage with languages beyond their native tongue, contributing to a richer global linguistic landscape. Synthesis, The Impact of Social Media on Cultural, Religious, and Linguistic Diversity

In today's interconnected world, social media platforms have emerged as powerful tools that transcend geographical boundaries, enabling individuals to connect, share, and learn about diverse cultures, religions, and languages. This essay synthesizes the multifaceted impacts of social media on promoting cultural exchange, religious inclusivity, and linguistic diversity, while also exploring their implications for societal stability and personal growth.

Cultural Exchange through Social Media

Social media platforms such as Facebook, Instagram, and YouTube facilitate profound cultural exchanges by allowing users to share traditions, customs, and daily practices from around the globe. For instance, platforms host channels like "Kimono Mom," which offers insights into Japanese culture through everyday routines and culinary practices (Kimono Mom, n.d.). Studies underscore that social media not only promotes cultural understanding but also fosters societal acceptance and peace by reducing cultural biases (Wang & Liu, 2020).

Religious Inclusivity on Social Platforms

Similarly, social media serves as a haven for religious inclusivity, enabling individuals to explore and deepen their spiritual beliefs through online communities and content sharing. Platforms like Facebook groups dedicated to Buddhism and Meditation provide spaces for global discussions on teachings and practices, enhancing spiritual fulfillment and community

support (Buddhism and Meditation, n.d.). Research highlights how social media nurtures religious diversity by connecting believers worldwide (Campbell & Tsuria, 2021).

However, critics argue that social media can make a problem echo chambers and misinformation, hindering genuine cultural understanding and religious dialogue. To address these concerns, platforms could implement robust fact-checking mechanisms, promote diverse perspectives, and encourage respectful discourse. Moreover, fostering digital literacy and critical thinking skills among users can empower them to navigate online spaces responsibly and perceive credible information from biased content, therefore this academic paper can be get two benefits not only to explores social media's role in promoting diversity, cultural awareness, supporting isolated individuals, healthy lifestyles, and providing educational resources but also it will enhance cultural understanding, social cohesion, healthier lifestyles, religious tolerance, community building, and balanced media consumption, informing effective policies.

Conclusion

In today's interconnected world, social media platforms serve as pivotal tools that extend far beyond mere social networking. They actively promote diversity by facilitating cultural, religious, and linguistic exchanges where users can share traditions, customs, and daily practices. For instance, platforms like YouTube's "Kimono Mom" offer glimpses into Japanese culture, fostering appreciation for diverse cultural practices (Kimono Mom, n.d.). Similarly, Facebook groups dedicated to religious discussions enable believers globally to exchange spiritual beliefs and experiences, enhancing cultural understanding (Buddhism and Meditation, n.d.).

Moreover, social media platforms positively influence health behaviors by inspiring millions through fitness routines and dietary advice shared by influencers on platforms like Instagram (Itsines, n.d.). Research underscores that such content promotes healthier lifestyles, contributing to both physical and mental well-being (Maher et al., 2014). Additionally, these platforms democratize access to education by offering free courses and resources via platforms such as Khan Academy and LinkedIn Learning, empowering users worldwide to acquire new skills and advance their careers (Tess, 2013).

However, social media encounters challenges like misinformation and echo chambers, which can impede genuine cultural understanding and informed decision-making. Addressing these issues is critical to maximizing the positive societal impacts of social media. Robust fact-checking mechanisms, promotion of critical thinking skills, and enhancement of digital literacy are essential steps toward mitigating misinformation and ensuring that social media platforms foster cultural understanding, social cohesion, and informed decision-making globally.

Moreover, while social media platforms provide substantial benefits in promoting diversity, supporting healthy lifestyles, and democratizing education, combating challenges like misinformation is paramount. This academic paper emphasizes the significance of harnessing social media for positive societal impacts and advocating for effective policies that enhance cultural understanding and contribute to a more interconnected and harmonious world. By utilizing social media responsibly, we can create an environment where diverse perspectives are celebrated, informed decisions are facilitated, and global connectivity nurtures mutual respect and collaboration.

Suggestion

Based on the research findings, suggestions include using social media in institutions to promote diversity and in personal development to explore cultural and spiritual diversity effectively.

Institutions and organizations can harness the transformative potential of social media by integrating cultural and religious diversity initiatives into their digital strategies. By leveraging platforms like Facebook, Instagram, and Twitter, institutions can facilitate meaningful cultural exchanges and promote understanding among diverse communities worldwide. This approach not only enriches organizational diversity efforts but also fosters a more inclusive and harmonious organizational culture.

For personal development, individuals can use social media to explore cultural and spiritual diversity effectively. Engaging with content that explores different lifestyles, religions, and cultural practices helps enhance empathy, tolerance, and appreciation for diversity. This exposure supports personal growth and broadens perspectives, enriching one's worldview and identity.

Looking ahead, future research should critically examine how social media influences cultural and religious discussions, and its role in combating misinformation and echo chambers. It is crucial to approach online information critically, promote balanced viewpoints, and use social media ethically to promote global unity.

Critical thinking in this context involves questioning the accuracy and impact of online information, advocating for fair perspectives, and encouraging responsible digital engagement. By fostering a thoughtful approach to social media use, institutions, organizations, and individuals can leverage its potential to bridge cultural divides, build inclusive communities, and contribute positively to global interconnectedness. For personal development, individuals can utilize social media as a platform to explore and engage with diverse cultural and spiritual perspectives effectively. Active consumption of content that delves into various lifestyles, religious beliefs, and cultural practices facilitates the cultivation of empathy, tolerance, and a deeper appreciation for diversity. This engagement not only fosters personal growth but also broadens one's worldview and strengthens personal identity.

Moving forward, future research should critically assess the influence of social media on cultural and religious discourse, particularly its role in mitigating misinformation and echo chambers. It is imperative to adopt a rigorous approach to evaluating online information, promote balanced perspectives, and advocate for ethical digital practices that uphold global unity.

Reference

- Kimono Mom. (n.d.). *YouTube channel*. Retrieved June 12, 2024, from <https://www.youtube.com/channel/>
- Wang, Y., & Liu, X. (2020). Social media engagement and global cultural exchange: A study of Facebook and Instagram use. *Journal of International and Intercultural Communication*, 13(4), 298-312. <https://doi.org/10.1080/17513057.2020.1727739>
- Buddhism and Meditation. (n.d.). *Facebook group*. Retrieved June 12, 2024, from <https://www.facebook.com/groups/BuddhismAndMeditation>
- Campbell, H. A., & Tsuria, R. (2021). *Religion and social media: An introduction*. Oxford University Press.
- Twitter. (n.d.). *Twitter page*. Retrieved June 12, 2024, from <https://www.twitter.com/>
- Androutsopoulos, J. (2014). Linguaging on and across platforms: Analysing and interpreting linguistic practices on social media. In C. Thurlow & K. Mroczek (Eds.), *Digital discourse: Language in the new media* (pp. 239-259). Oxford University Press.
- Itsines, K. (n.d.). *Instagram page*. Retrieved June 12, 2024, from https://www.instagram.com/kayla_itsines/
- Maher, C. A., Ryan, J., Ambrosi, C., & Edney, S. (2014). Users' experiences of social media as a tool for promoting physical activity: A qualitative study. *BMC Public Health*, 14(1), 1276. <https://doi.org/10.1186/1471-2458-14-1276>
- Khan Academy. (n.d.). *Website*. Retrieved June 12, 2024, from <https://www.khanacademy.org/>
- LinkedIn Learning. (n.d.). *Website*. Retrieved June 12, 2024, from <https://www.linkedin.com/learning>
- Tess, P. A. (2013). The role of social media in higher education classes (real and virtual) – A literature review. *Computers in Human Behavior*, 29(5), A60-A68. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2012.12.032>
- Reddit. (n.d.). *Website*. Retrieved June 12, 2024, from <https://www.reddit.com/>
- Ellison, N. B., Steinfield, C., & Lampe, C. (2014). Social capital, self-esteem, and use of online social network sites: A longitudinal analysis. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 29(6), 434-445. <https://doi.org/10.1016/j.appdev.2013.07.002>

Polyglotclub.com. (n.d.). *Website*. Retrieved June 12, 2024, from <https://www.polyglotclub.com/>

Bing.com. (n.d.). *Website*. Retrieved June 12, 2024, from <https://www.bing.com/>

Scribbr.com. (n.d.). *Website*. Retrieved June 12, 2024, from <https://www.scribbr.com/>

Dictionary.apa.org. (n.d.). *Website*. Retrieved June 12, 2024, from <https://dictionary.apa.org/>

English Language Learning Management for Monks in the Present Era

Supakorn Napikul

Mr. Colin Bottoms

Phra Songyod Cheewinmahachai

Faculty of Humanities Chiang Rai Buddhist College

Abstract

This research aimed 1) to investigate the management of English language learning for monks and 2) to develop English language learning management for monks. This research was a mixed-method. The study was conducted questionnaires and interviews. The participants were 40 monks at Huay Pla Kang Temple in Chiang Rai.

The research results according to the first research objective showed that the management of English language learning for monks in Huai Pla Kang Temple has set goals and needs, that is, clearly defined English learning goals for what they want to use them for, as follows: 1) for communicating with tourists, 2) for further education and 3) for propagating religious teachings. According to the questionnaires and interviews, the researchers analyzed the needs for developing English language skills of each monk in various areas and found that 35 monks wanted to improve their English-speaking skills as they often have the opportunity to talk with tourists but they struggle with communication process because of the lack of confidence. In addition, 5 monks wanted to improve their English skills, both speaking and writing for the reason that the temple must regularly make publicity signs for tourists. Therefore, communicating in English through letters is important. The research results according to the second research objective showed that in order to develop English language learning management for monks in Huai Pla Kang Temple, the researcher has made a learning data set consisting the content of learning for monks including 1) English communication and 2) vocabulary and expressions used in the daily life of monks. The goal is for monks to improve their English skills through this learning kit. In addition, this learning kit can be organized as group activities for monks to practice communication and emphasize on evaluating your ability to use English in real situations.

Keywords: English, Learning Management, Monks

Introduction

The rapid globalization of the world has underscored the importance of English as a global lingua franca, facilitating communication across diverse cultures and societies. In the context of Buddhist monastic communities, the need for English language proficiency is increasingly recognized as essential for a variety of reasons. Monks often engage in international dialogue, participate in interfaith discussions, attend global conferences, and

interact with foreign devotees and scholars. Effective communication in English not only aids in the dissemination of Buddhist teachings but also enhances the monks' ability to engage in global discourse (Crystal, 2012; Jenkins, 2015).

Despite the evident need, the unique lifestyle and commitments of monks present distinct challenges for English language learning. Monks adhere to rigorous schedules that prioritize meditation, religious study, and community service, leaving limited time for conventional language classes (Rahula, 2006). Additionally, the pedagogical approaches suitable for laypersons may not align with the monastic values and learning styles, which emphasize reflection, memorization, and oral transmission of knowledge (Gombrich, 1995).

According to the current National Education Plan (2017-2036), the education system is focused to be efficient by aiming for learners to have characteristics and learning skills in the 21st century to make Thai people accessible education with standard quality and full potential. Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Chiang Rai Buddhist College is the university that provides education in Buddhism integrated with modern science to develop the mind and society. Student monks who are able to use English in studying and communicating have a huge advantage in terms of great demand for international quality standards. By addressing these aspects, this research aspires to contribute to the broader field of language education and support the global engagement of Buddhist monastic communities. The ultimate goal is to empower monks with the language skills necessary to participate fully in international dialogues, promote understanding and peace, and share the rich heritage of Buddhism with a global audience (Smith & Carvill, 2000).

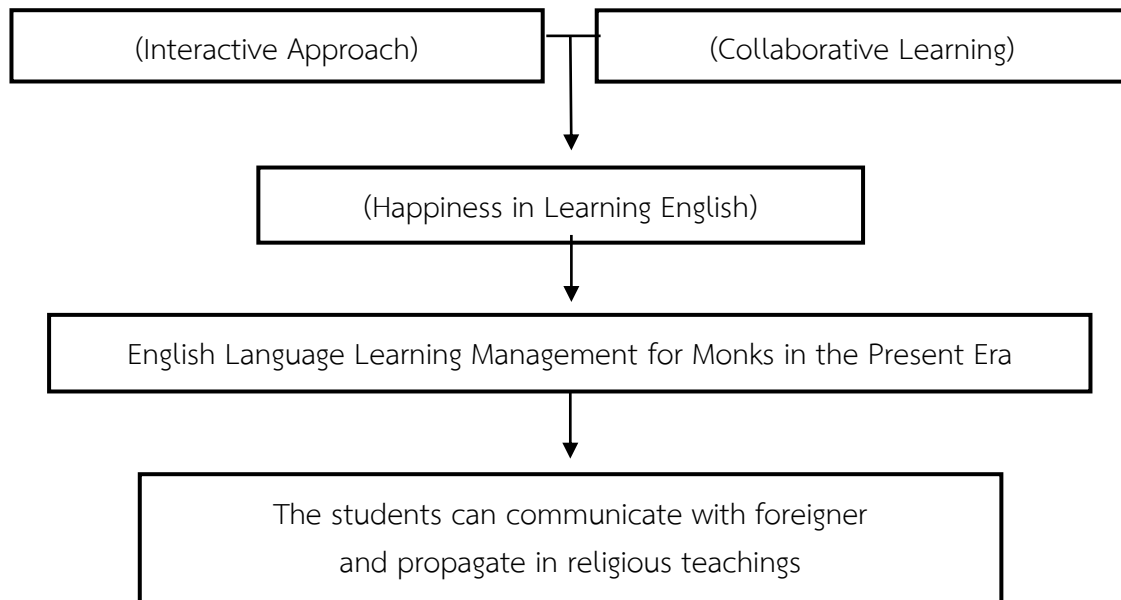
Therefore, from the reasons mentioned above the researcher is interested in studying English Language Learning Management for Monks in the Present Era at Huai Pla Kang Temple, Mueang District, Chiang Rai Province because the use of English is considered a second language that plays a role and is extremely important in learning spreading Buddhism, describing the beauty of Thai architecture and publicizing important festivals and traditions of Thai people to be useful in communicating on a wider level or at the international level efficiently.

Research Objectives

This research aimed to

- 1) investigate the management of English language learning for monks.
- 2) develop English language learning management for monks.

Conceptual Framework

Picture 1: Conceptual Framework

Research Methodology

This research was a mixed-method

The research study was conducted questionnaires and interviews.

The main participants are 40 monks who currently stay at Huai Pla Kang Temple in Chiang Rai who can understand daily English conversation and currently studying English at Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Chiang Rai Buddhist College.

Results

The research results according to the first research objective showed that the management of English language learning for monks in Huai Pla Kang Temple has set goals and needs, that is, clearly defined English learning goals for what they want to use them for, as follows:

1) For Communicating with Tourists: Many monks at Huai Pla Kang Temple have frequent interactions with tourists, making effective communication in English a necessity. The goal here is to enable monks to provide guidance, share information about the temple, and engage in meaningful conversations with visitors from around the world.

2) For Further Education: Some monks aim to pursue higher education, both locally and internationally. Proficiency in English is crucial for accessing academic resources, participating in educational programs, and collaborating with scholars and institutions globally.

3) For Propagating Religious Teachings: English proficiency is also important for monks who wish to disseminate Buddhist teachings beyond their native language communities. This includes writing articles, giving talks, and participating in international religious forums.

According to the questionnaires and interviews, the researchers analyzed the needs for developing English language skills of each monk in various areas and found the following:

1) Speaking Skills: 35 monks expressed a desire to improve their English-speaking skills. They often have the opportunity to talk with tourists but struggle with the communication process due to a lack of confidence. These monks identified conversational fluency and the ability to answer tourists' questions as their primary needs.

2) Speaking and Writing Skills: 5 monks wanted to improve both their speaking and writing skills. This is particularly important because the temple regularly needs to create publicity signs, informational brochures, and other written materials for tourists. Effective written communication in English is essential for this task, as it ensures that the information is accessible to a wider audience.

The research results according to the second research objective showed that in order to develop English language learning management for monks in Huai Pla Kang Temple, the researcher has created a learning data set consisting of the content of learning for monks. This learning kit includes:

1) English Communication: Focuses on practical conversational skills that monks need for day-to-day interactions with tourists and other English speakers. This includes greetings, giving directions, explaining temple customs, and answering common questions.

2) Vocabulary and Expressions Used in the Daily Life of Monks: Provides monks with the specific vocabulary and expressions that are relevant to their daily routines and religious practices. This ensures that they can describe their activities and explain their way of life in English.

The goal is for monks to improve their English skills through this learning kit. In addition, this learning kit can be organized as group activities for monks to practice communication, with an emphasis on evaluating their ability to use English in real situations. Group activities encourage collaborative learning, allowing monks to support each other, share their experiences, and practice English in a supportive environment.

By integrating these tailored learning modules and fostering a collaborative learning environment, the research aims to create an effective and sustainable model for English language learning among monks. This approach not only addresses their immediate communication needs but also empowers them to engage more fully with the global community, thereby enhancing the overall mission of the temple.

Summary

The study on English language learning management for monks at Huai Pla Kang Temple identified key goals for learning English as follows:

Monks can improve their English skills by communicating with tourists and this helps them interact effectively with visitors. Moreover, it is beneficial to propagate religious teachings as it leads to disseminate Buddhist teachings internationally and may aid monks in pursuing higher education.

Through questionnaires and interviews, it was found that 35 monks want to improve their speaking skills for better interaction with tourists but lack confidence. Meanwhile, 5 monks seek to enhance both speaking and writing skills to create informative materials for tourists.

In addition, a tailored learning kit was developed to address these discussed needs by focusing on;

- English Communication: Practical conversational skills for daily interactions.
- Vocabulary and Expressions for Monks' Daily Life: Relevant terminology for their routines and religious practices.

Furthermore, the learning kit also includes group activities to practice real-life English communication, fostering a collaborative learning environment that helps monks build confidence and proficiency. The monks need to adapt their learning processes to enhance their English language proficiency on 4 important contents:

Content	Learning Process
1. Objectives and Needs.	To establish clear English learning goals. To analyze individual monk needs.
2. Content:	To gather everyday language. To enhance communication skills.
3. Teaching Methods:	To emphasize active learning. To utilize diverse teaching materials. To organize group activities.
4. Assessment and Evaluation:	To focus on practical language skills. To provide constructive feedback.

To conclude, the learning kit can be organized as group activities for monks to practice communication, exchange ideas and learn from each other. It is emphasized on evaluating the ability to effectively use English in real situations.

Reference

- Brown, H. D. (2007). *Principles of language learning and teaching*. Pearson Education.
- Crystal, D. (2012). *English as a global language*. Cambridge University Press.
- Gombrich, R. (1995). *Buddhist precept and practice: Traditional Buddhism in the rural highlands of Ceylon*. Motilal Banarsidass.
- Jenkins, J. (2015). *Global Englishes: A resource book for students*. Routledge.
- Rahula, W. (2006). *What the Buddha taught*. Grove Press.
- Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1976). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. *Dutch Journal of Educational Research*, 2(2), 49-60.
- Smith, D. I., & Carvill, B. (2000). *The gift of the stranger: Faith, hospitality, and foreign language learning*. Eerdmans Publishing.
- Warschauer, M. (2010). *New perspectives on CALL for second language classrooms*. Lawrence Erlbaum Associates.

English Learning Strategies for Monks in Modern Era

Phra Chetawit Khamma

Asst. Prof. Dr. Phrakru Srirattanakorn

Phra Chanapat Khlaicharoensri

Faculty of Humanities Chiang Rai Buddhist College

Abstract

The purposes of this research were 1. To study the behavior of learning English and 2. To disseminate the behavior of learning English. This research was qualitative research. The research tools consisted of surveys and interviews. The key informants were 40 monks at Huai Pla Kang Temple in Chiang Rai province.

The results showed that the behavior of learning English or develop English skills for monks was based on online media as they adjusted learning process by self-learning and practiced with foreigners who came to visit the temple. In addition, the variety of online media helps in enhancing and developing English language skills as the use of online media is now popular that there is information related to English to be studied and applied to help develop English language skills. Therefore, learning English in online media helps monks to be able to apply their skills in various situations as well as to help strengthen and develop English language skills to be better. In the form of learning English of monks, when using these technologies as a learning tool, they must be aware of the status of the monks that there is a framework for measuring behavior according to the Buddha commandment, the Sangha supreme council of Thailand, and the norms of Thai society, and should set own roles are suitable, composed and simple. Moreover, they must also use knowledge to develop themselves, society and obtain the basis for propagating religion to Thai and foreigners.

Keywords: English, Learning Strategies, Monks

Introduction

In the modern era, the role of Buddhist monks has expanded beyond traditional religious duties to include engaging with a global audience and participating in cultural tourism. As temples and monasteries become popular destinations for international visitors, monks are increasingly required to communicate effectively in English. This necessitates the development of robust English learning strategies tailored to their unique needs and contexts.

Monks face distinct challenges in learning English, such as balancing their religious commitments with language study, overcoming shyness in speaking, and mastering both the vocabulary and grammar necessary for effective communication. Addressing these challenges is essential not only for enhancing their ability to propagate Buddhist teachings but also for facilitating meaningful intercultural exchanges. Moreover, the research highlights the

importance of adapting English learning strategies to the unique lifestyle and schedules of monks. It underscores the need for flexible and context-sensitive approaches that respect their religious practices while providing effective language education. Strategies such as immersive language experiences, interactive learning modules, and peer support systems are evaluated for their effectiveness in this unique setting.

This research explores various strategies that can aid monks in acquiring English language proficiency. It examines traditional and contemporary methods, including self-learning, formal education, and the use of technology. Additionally, it considers the role of the temple environment and community support in fostering a conducive learning atmosphere. By identifying effective English learning strategies for monks, this study aims to contribute to their personal development and the broader goal of promoting Buddhism in the global context.

Research Objectives

This research aimed

1. To study the behavior of learning English of monks
2. To disseminate the behavior of learning English of monks

Literature Review

According to the inscription in thirteenth century on the Edict of Asoka expressed that, in the The acquisition of English language skills by monks has gained significance in the modern era due to globalization and the increasing need for cross-cultural communication. This literature review aims to explore the strategies employed by monks for learning English, the challenges they face, and the impact of these strategies on their monastic duties and broader educational goals.

Successful Language Learning Strategies

In the field of second/foreign language teaching and learning, the interests of practitioners and researchers have been geared to the language learning strategies (LLSs) selection and adoption of successful language learners. The suggestion that a good language learner may have some special strategies that others could learn from was initially introduced by Rubin (1975). Using a mixed methods approach including classroom observation, self-observation, and interviews, Rubin proposed a list of seven characteristics of good language learners. They include the ability to make good guesses, communicate in many ways, tolerate mistakes, pay attention to form and communication, practice the language regularly, monitor one's own language use, and understand and attend to meaning.

With the same goal, to help less successful learners enhance their success, Skehan (1975) introduced his description of good language learners with ten LLSs, which were drawn from his interpretation of language competence and second language acquisition; his

experience as a teacher and learner; and his review of the literature of language learning. The most significant elements in his proposed strategies were the initiative and activeness of the learners in approaching a learning task or problem. Findings by Rubin (1975) and Skehan (1975) have been supported and further developed by many subsequent researchers in the field.

Historical Context of Monastic Education

Monastic education has traditionally focused on religious and philosophical teachings, often relying on classical languages such as Pali, Sanskrit, or Tibetan. English language education in monastic settings is a relatively recent development, driven by the need to engage with international communities, access global religious and educational resources, and participate in interfaith dialogues.

Modern Educational Strategies for English Learning

Formal Education Programs

Formal English language education programs within monasteries often include structured curricula, qualified instructors, and dedicated study time. These programs may be integrated into the broader monastic education system or offered as supplementary courses. Studies highlight the effectiveness of these programs in providing foundational language skills but note the challenges of aligning them with monastic schedules and priorities (Smith, 2015).

Informal Learning Methods

Monks frequently employ informal learning strategies, such as self-study, peer learning, and immersion techniques. These methods leverage the monks' disciplined study habits and their ability to create supportive learning communities. Research indicates that informal learning can be particularly effective when combined with formal instruction, allowing monks to practice and reinforce their language skills in everyday contexts (Chand, 2019).

Challenges in English Language Acquisition

Cultural and Religious Constraints

Monastic life imposes certain cultural and religious constraints that can impact English language learning. For example, monks may have limited access to secular media or internet resources, and the content of their studies must align with religious principles. These constraints necessitate the development of culturally sensitive and context-appropriate teaching materials (Williams, 2017).

Access to Resources

Access to high-quality educational resources and trained instructors is often limited in monastic settings, particularly in remote or underfunded monasteries. Digital tools and online courses have emerged as valuable resources, but their effectiveness is contingent on reliable internet access and digital literacy among monks (Chen, 2020).

Motivational Factors

Monks' motivation to learn English can vary widely, influenced by personal, communal, and institutional factors. Studies suggest that intrinsic motivations, such as a desire to engage with global Buddhist communities or access religious texts, are powerful drivers of language learning. Extrinsic motivations, such as the potential for international travel or academic advancement, also play a role (Lama, 2016).

Technological Integration in English Learning

The integration of digital tools and online platforms has transformed English language education for monks. Language learning apps, virtual classrooms, and multimedia resources offer flexible and accessible learning opportunities. Research highlights the benefits of these tools in providing individualized learning experiences and enabling monks to study at their own pace (Jin, 2021).

Comparative Analysis of Learning Strategies

Comparative studies reveal that monks often adopt different learning strategies than laypersons due to their unique lifestyle and educational needs. For example, monks may rely more heavily on memorization and recitation techniques, reflecting traditional monastic educational practices. Additionally, the communal living environment of monasteries facilitates collaborative learning and peer support (Kim, 2019).

Case Studies and Empirical Research

Several case studies provide insights into successful English language programs for monks. For instance, a program in Myanmar demonstrated significant improvements in monks' English proficiency through a combination of formal instruction and interactive learning activities (Aung, 2018). Another study in Thailand emphasized the role of community support and immersion in language learning (Suwan, 2020).

Method

This research was a qualitative study. The research tools consisted of surveys and interviews. The key informants were 20 monks who can communicate and understand daily English conversation.

Results

The results revealed that

Monks have increasingly turned to online media to learn and improve their English skills. The flexibility and accessibility of online resources make them an attractive option for self-learning. Online platforms provide a wide variety of materials, including videos, interactive exercises, and forums where learners can practice their skills. This diversity allows monks to tailor their learning to their individual needs and pace, making it possible for them to fit English study into their busy schedules. In addition, self-learning monks engage in self-directed study, using online resources to learn at their own pace as online media offer a broad range of

learning materials, from instructional videos to language learning apps and interactive websites. Moreover, many monks practice English with foreigners who visit their temples, using these interactions to apply what they've learned in real-life situations. The widespread availability of online media has significantly contributed to enhancing and developing monks' English language skills. The internet provides access to a vast array of information related to English learning, which monks can study and apply. This helps them improve their vocabulary, grammar, and conversational skills. Moreover, the interactive nature of many online tools, such as language learning apps and online courses, offers immediate feedback and personalized learning experiences. The popularity of online media means there is ample information and tools available for English language learning. Learning through online media enables monks to apply their English skills in various real-life situations, enhancing practical language use. Online resources support ongoing language development, allowing monks to continually improve their proficiency.

Furthermore, when monks use technology and online media for learning English, they must consider their monastic status and adhere to the guidelines set by the Buddha's commandments, the Sangha Supreme Council of Thailand, and the norms of Thai society. This requires a mindful approach to using these tools, ensuring that their behavior remains appropriate and composed. Monks are encouraged to integrate their knowledge of English in ways that support personal development, benefit society, and aid in the propagation of Buddhism to both Thai people and foreigners. However, monks must use technology in a manner that aligns with monastic rules and societal expectations. Learning activities should be suitable, composed, and simple, reflecting the monks' status and responsibilities. Monks are expected to use their English skills to develop themselves and their communities and to facilitate the dissemination of Buddhist teachings.

Practical Implications

The findings of this study highlight the importance of online media in modern language learning, particularly for monks who have specific constraints and needs. The use of online resources not only makes learning more accessible but also allows for more effective and personalized education. As monks continue to embrace these tools, it is essential to support them with appropriate resources and training, ensuring that their learning remains effective and aligned with their monastic duties. Additionally, online media provide a practical and efficient way for monks to learn English, fitting into their unique lifestyle and there should be efforts to provide monks with the right tools and resources, helping them maximize their learning potential. It is important for monks to always ensure that learning methods and materials are in harmony with monastic guidelines and societal norms is crucial for the successful integration of English learning into monks' lives.

Conclusion

In conclusion, the research results underscore the significant role of online media in the learning behavior of monks, offering them a flexible, diverse, and practical means to enhance their English skills. By understanding and supporting these behaviors, we can help monks achieve greater proficiency in English, enabling them to better communicate with international visitors, access a broader range of religious texts, and effectively propagate Buddhist teachings.

Reference

- Chand, D. D. (2019). *Teachers' perception of science inquiry in Fijian primary schools* (Doctoral dissertation, University of Tasmania).
- Fernández Da Lama, R. G., & Brenlla, M. E. (2023). Past-positive time perspective predicts academic achievement via motivation, and procrastination might not be as bad as it seems. *Journal of Applied Research in Higher Education*, 15(2), 392-410.
- Perera, H. R. (1966). *Buddhism in Ceylon: Its past and present*. Kandy: Buddhist Publication Society.
- Rubin, J. (1975). What the 'good language learner' can teach us. *TESOL Quarterly*, 9, 41-51.
- Skehan, P. (1989). *Individual differences in second-language learning*. London: Edward Arnold.
- Smith, M. L., Ory, M. G., Ahn, S., Kulinski, K. P., Jiang, L., Horel, S., & Lorig, K. (2015). National dissemination of chronic disease self-management education programs: An incremental examination of delivery characteristics. *Frontiers in Public Health*, 2, 227.
- Williams, S. H. (2017). Religion, custom, and legal pluralism. In *Constitutions and gender* (pp. 413-437). Edward Elgar Publishing.

Synergizing SDG's Focus on Quality Education with Buddhist Principles to Reduce Communication Apprehension in 21st Century Learners

Phramaha Ashir Bajracharya

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Abstract

This study explores the integration of Buddhist principles with Sustainable Development Goal (SDG) 4's focus on quality education to address communication apprehension in 21st-century learners. Effective communication skills are crucial for personal, academic, and professional success, yet anxiety associated with communication often hinders learning outcomes. By synergizing Buddhist teachings, which emphasize mindfulness and compassion, with SDG 4's objectives, educators can create inclusive learning environments that empower students to overcome communication barriers and foster holistic development. Mindfulness practices, such as meditation and breathing exercises rooted in Buddhist principles, have been shown to reduce anxiety and enhance communication skills. Additionally, incorporating cognitive-behavioral therapy principles can challenge negative beliefs about communication and promote confidence. This integration not only improves communication skills but also nurtures emotional intelligence, empathy, and resilience, contributing to a positive and supportive learning environment. Therefore, by equipping learners with essential life skills and promoting overall well-being, educators prepare students for success in diverse academic and professional settings. Thus, synergizing SDG 4's emphasis on quality education with Buddhist principles offers a promising approach to reduce communication apprehension, ensuring all individuals have access to high-quality educational opportunities that prepare them for active participation in society and the global workforce.

Keywords: Reducing anxiety, communication apprehension, SDGs, Quality Education

Introduction

Effective communication techniques are crucial foundations for success in the personal, academic, and professional spheres in the fast-paced world of the 21st century. Effective communication crosses borders and creates possibilities whether one is negotiating interpersonal relationships, participating in intellectual discourse, or succeeding in the job. Therefore, it is impossible to exaggerate how important it is to hone these talents. Furthermore, the definition of "sustainable development" encompasses two primary ideas: (1) the notion of 'needs', especially the fundamental requirements of impoverished populations worldwide, which should receive utmost priority; and (2) the concept of constraints imposed by the current level of technology and social structure on the environment's capacity to fulfill

both current and future needs (Kittiprapas, 2022). Moreover, the United Nations' Sustainable Development Goals (SDGs) offer a comprehensive framework for tackling global issues while promoting high-quality education. SDG 4 highlights the significance of providing inclusive and equitable quality education for everyone, among other goals. But obtaining a decent education requires more than just sharing knowledge; in order to promote understanding and learning, there must be good communication. Sustainable development is a strategic priority increasingly encountered across industries and educational institutions, championed globally by the United Nations through the 17 Sustainable Development Goals (SDGs). The definition of sustainable development is commonly accepted as development that “meets the needs of the present without compromising the ability of future generations to meet their own needs” (Brundtland, 1998). A possible strategy for reducing communication anxiety in the context of 21st century education is to combine Buddhist concepts with SDG's emphasis on quality education. This is because learners often experience a variety of communication apprehensions. On the other hand, according to the teachings of Buddhism as outlined in the Tipitaka, education is not merely the acquisition of knowledge but the development of wisdom and compassion. Education in Buddhism aims not only to cultivate intellectual abilities but also to nurture ethical and moral values, leading to the holistic development of individuals and the betterment of society. Moreover, in the Pali canon, education is referred to as *Sikkhā*, which translates to "training." *Sikkhā* is depicted as a means of self-realization, implying an understanding of one's own qualities, abilities, and potential, and the skill to utilize them effectively. In summary, education enables individuals to develop various aspects such as practical skills, knowledge, and the capacity to engage effectively in their chosen fields. Self-awareness leads to self-realization and enables individuals to relate to appropriate aspects of life. Therefore, education, according to this perspective, is aimed at facilitating self-realization (Srivichai, 2004). According to Chansomsak & Vale (2008), education in Buddhism serves as a pathway to embodying a life of virtue, emphasizing the importance of personal growth through ethical living. *Sila Sikkhā*, representing moral conduct, fosters harmony and tranquility by guiding our actions and speech. *Samadhi Sikkhā* focuses on understanding the mind and cultivating self-awareness, facilitating personal growth and the pursuit of objectives. *Panna Sikkhā* involves examining the interconnectedness of phenomena and the principles of cause and effect.

Therefore, Buddhist perspective on education transcends mere knowledge acquisition; it encompasses the cultivation of wisdom, compassion, and ethical values. Deeply rooted from the teachings of the Tipitaka, Buddhist education emphasizes the holistic development of individuals, fostering self-realization and societal betterment. Described as *Sikkhā*, or "training," education in Buddhism is viewed as a journey towards self-awareness and actualization, enabling individuals to harness their potential effectively. Through moral conduct (*Sila*), understanding the mind (*Samadhi Sikkhā*), and analyzing cause and effect

(Panna Sikkhā), education becomes a transformative force, guiding individuals towards virtuous living and personal growth. Ultimately, education in Buddhism serves as a pathway to self-realization and the embodiment of ethical principles, shaping individuals to lead purposeful and harmonious lives.

Additionally, Sustainable Development Goals (SDGs) of the United Nations are not the first set of objectives intended to support international cooperation in the creation of a more equitable and cleaner world. The Millennium Development Goals (MDGs) of the previous agenda were created in 2000 and had eight objectives that were to be completed by 2015: the eradication of extreme poverty and hunger; the achievement of universal primary education; the empowerment of women and gender equality; the reduction of child mortality; the enhancement of maternal health; the fight against HIV/AIDS, malaria, and other diseases; the preservation of the environment; and the formation of an international development partnership (United Nations Millennium Declaration, 2000). The agenda prioritizes quality education, with a particular focus on Sustainable Development Goal 4 (SDG 4). Its objective is to ensure that all individuals have access to inclusive, fair, and high-quality educational opportunities, fostering lifelong learning opportunities for everyone (Unterhalter, 2019). Reducing communication apprehension in educational settings is paramount for achieving Sustainable Development Goal 4 (SDG 4) by enhancing the quality and inclusivity of education. states that addressing communication apprehension fosters inclusive learning environments where students feel empowered to actively participate in classroom activities, discussions, and presentations. This active engagement not only enriches the educational experience but also improves academic performance (McCroskey (1992). Moreover, reducing communication apprehension promotes collaborative learning by facilitating effective communication among students, thereby contributing to a more equitable learning environment (Pavlina, 2014). Additionally, it prepares students for lifelong learning and success in the workforce by equipping them with essential communication skills (Rubin & Martin, 1994). Furthermore, by fostering intercultural understanding and global citizenship, addressing communication apprehension aligns with the goal of promoting inclusive education (Nemati, & Razavieh, 2012). Therefore, efforts to reduce communication apprehension are essential for advancing the objectives of SDG 4, ensuring that all individuals have access to high-quality education opportunities that prepare them for active participation in society and the global workforce. In terms of achieving sustainable development goal 4, which covers the inclusive and equitable quality education and promote lifelong learning opportunities for all, which underscores the importance of quality education for all, addressing communication apprehension among learners emerges as a critical endeavor. Communication apprehension, characterized by anxiety and discomfort in interpersonal communication situations, can hinder academic success and social integration. Therefore, effective communication skills are

foundational in navigating the complexities of the modern world, spanning personal, academic, and professional realms. The concept of sustainable development, encapsulating the meeting of present needs without compromising future generations' ability to meet their own, underscores the vital role of education as a driver of societal progress. The Sustainable Development Goals (SDGs), particularly SDG 4, underscore the imperative of providing inclusive, equitable, and quality education for all individuals by bridging the gap between effective communication and sustainable development entails addressing communication apprehension among learners. Buddhist education offers a holistic approach to personal development, emphasizing wisdom, compassion, and ethical values. Rooted in disciplines such as moral conduct, mind training, and wisdom cultivation, Buddhist education fosters self-realization and societal betterment. Furthermore, efforts to reduce communication apprehension align with the broader objectives of SDG 4, promoting inclusive and equitable quality education. By fostering collaborative learning environments and intercultural understanding, addressing communication apprehension prepares students for active participation in society and the global workforce. In summary, integrating mindfulness techniques rooted in Buddhist teachings into educational curricula represents a promising approach to reducing communication apprehension, enhancing student well-being, and advancing the goals of quality education outlined in Sustainable Development Goal 4. By embracing mindfulness, educators empower students to navigate communication challenges, cultivate essential life skills, and contribute to a more inclusive, equitable, and sustainable future for all.

Addressing Communication Apprehension in 21st-Century Learners:

A Pathway to Sustainable Education

Anxiety plays vital factor within learning communities, as it can hinder both effective communication and the overall learning outcomes. In such environments, learners often encounter challenges stemming from differences in communication skills and anxiety levels, particularly when there's a mismatch between the experts and novices (Young, et.al., 2018). McCroskey (1984) states in his study that people may experience communication apprehension when they are speaking or writing. According to Gardner, et. al., (2005) oral communication apprehension, is anxious feeling when communicating with others, whether it's students, professionals, or other groups, and this anxiety may be influenced by cultural factors. For instance, individuals might feel subordinate and act according to hierarchical expectations set by authority figures.

Communication apprehension or the reduced willingness and anxiety is related to talking, it can significantly impact the quality education and learning outcomes High levels of communication apprehension may hinder students' ability to effectively participate in

classroom discussions, engage with peers and teachers, and express their ideas and opinions. This can ultimately impede their overall learning experience and academic performance.

Through the PRCA-24 questionnaire, the communication apprehension tendencies can be assessed and detected. Furthermore, educators and policymakers also gain insights about the barrier's learners face in communication. Therefore, by addressing these barriers are essential for achieving objectives SDG 4, as it promotes an inclusive learning environment where all students have equal opportunities to actively participate and engage in the educational process.

Furthermore, reducing communication apprehension is also in line with the broader objectives of SDG 4 which aims to enhance the quality of education and foster holistic development among learners. Therefore, when Students feel confident and comfortable communicating, they are more likely to learn, share their ideas, and inquire all which ultimately lead to a positive learning environment. This, in turn, fosters critical thinking, creativity, and problem-solving skills, which are essential for achieving sustainable development in the long run.

However, it is also important to note that while addressing communication apprehension is for quality education, it just an aspect for achieving the SDG goal 4, which cannot be covered for the whole other 17 SDGs goal. Therefore, Sustainable development in education requires a comprehensive approach that also addresses factors such as access to education, teacher training, curriculum development, and educational infrastructure. Therefore, while studying communication apprehension levels contributes to SDG 4, it should be complemented by broader efforts to ensure inclusive and quality education for all learners.

Integrating Psychology and Buddhist Doctrines to Alleviate Communication Apprehension: A Path towards Sustainable Development: Quality Education

Strategies for reducing communication apprehension that are in line with Sustainable Development Goal 4, which prioritizes inclusive and equitable high-quality education for all, by using ideas from psychology and Buddhist teachings. Communication apprehension, often a hindrance to effective learning and communication, can be addressed through various psychological and philosophical approaches. By integrating principles from psychology and Buddhist doctrines, educators and learners can cultivate environments conducive to overcoming communication barriers and fostering holistic development, by incorporating mindfulness practices into communication training programs. Mindfulness, rooted in Buddhist teachings, involves cultivating present-moment awareness and non-judgmental acceptance. Research has shown that mindfulness-based interventions can effectively reduce anxiety and improve communication skills. Furthermore, by incorporating mindfulness techniques into communication training, learners can develop a greater sense of self-awareness, emotional

regulation, and empathy, which are essential for effective communication and building positive relationships.

Another approach to alleviate communication apprehension is through cognitive-behavioral therapy (CBT), a psychological intervention that focuses on identifying and modifying negative thought patterns and behaviors. CBT has been shown to be effective in reducing communication anxiety and improving communication competence. Based on problems found in a research study, interventions of CBT have shown a positive effect on reducing communication apprehension, which includes behavior therapy (Erford, 2015), and cognitive therapy. The cognitive-behavioral therapy (CBT) method is regarded as effective in reducing communication apprehension by addressing cognitive aspects contributing to communication anxiety, along with the practical experience aspect in communication, which can reinforce these cognitive changes (Khoirunnisa, et.al., 2023). By integrating CBT principles into educational programs, learners can develop cognitive strategies to challenge and reframe negative beliefs about communication, leading to increased confidence and improved communication outcomes. The integration of psychology and Buddhist doctrines in addressing communication apprehension can have several benefits. Furthermore, Levine (2000) states that there are some similarities between Western psychology and Buddhism: Both care about reducing pain in people. Both emphasize the human situation and give a naturalistic interpretation of it as opposed to a religious one. Both view persons as caught in a matrix of forces derived from their cravings according to their nature. Both impart the wisdom that kindness, care, and unwavering respect for all living things are acceptable, and also growing and developing are ideals shared by both. Furthermore, both agree on the superficial and deep level of mental functions. Firstly, it promotes a holistic approach to education by considering both the psychological and spiritual aspects of individuals. This approach recognizes the interconnectedness of mental well-being and effective communication skills, which are crucial for personal and professional success. Secondly, integrating these perspectives can foster a more inclusive and compassionate learning environment. Buddhist teachings emphasize empathy, compassion, and non-violent communication, which can enhance interpersonal relationships and create a supportive atmosphere for learners. By incorporating these principles into educational practices, learners can develop a deeper understanding of others' perspectives and engage in respectful and empathetic communication.

Furthermore, integrating psychology and Buddhist doctrines in communication training aligns with the principles of SDG 4, as it promotes lifelong learning and the development of essential skills for personal and professional growth. By equipping learners with effective communication strategies and fostering their psychological well-being, this integration contributes to creating a more inclusive and equitable educational system.

In conclusion, by integrating both the psychological and Buddhist teachings and approaching alleviate communication apprehension based on psychology and Buddhist doctrines with Sustainable Development Goal 4 can enhance the quality of education and promote lifelong learning opportunities. By incorporating mindfulness practices, cognitive-behavioral therapy, and principles of empathy and compassion, learners can develop effective communication skills and psychological well-being. This integration aligns with the principles of SDG 4 and contributes to creating a more inclusive and equitable educational environment.

Application of Buddhist-Based Approaches to Reduce Communication Apprehension: Promoting Quality Education

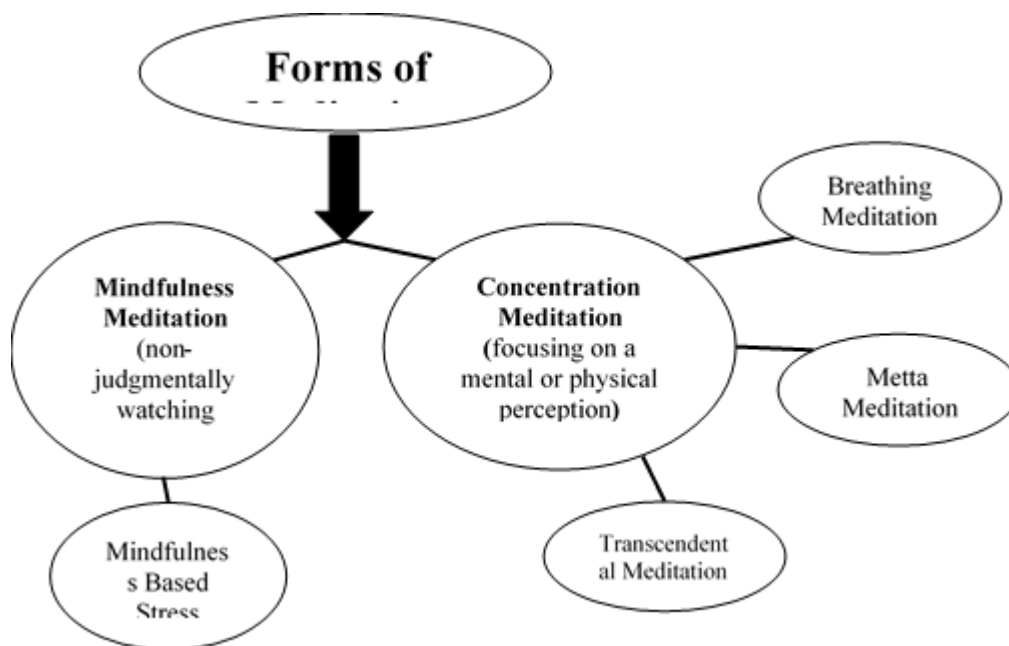
Buddhist education is a way to end all the mental ills like lust, faults and ignorance through the entire physical and mental discipline and can be a way of gaining spiritual purity. Discipline, an important education objective, is the controlling body and speech. The knowledge that a person gains on crafts without any discipline is not for the good of society, but the Buddhist view is that it should be with ethics. The intelligence of the person, who is without virtue and discipline, is fruitless. It is clear from one of the main activities of an education process is training members to live honoring the other members of the society. The object of Buddhist education is to teach person keeping him as the center and subordinates in various social status by keeping close relationship with them from childhood (Piyarathana, 2017). Educators can improve communication anxiety by adding techniques that help students manage their emotions. These techniques come from mindfulness practices based on Buddhist teachings, like meditation and breathing exercises. Studies show these practices can help people control their feelings and feel less stressed while communicating. Furthermore, most of the literature on mindfulness meditation and its effects on health focuses on Mindfulness-Based Stress Reduction (MBSR) (Ospina, 2009). Therefore, by teaching these skills in communication classes, educators give students practical tools to overcome their anxiety and enhance their communicator skills. While MBSR and mindfulness meditation are distinct concepts, they are often treated interchangeably in current literary works. A diagram is included below to illustrate their relationship as depicted in contemporary literature.

Mindfulness Meditation

(As seen in the academic literature)

Figure 1:

Mindfulness Meditation: A brief overview of different forms of meditation in the current literature.

Note. The figure of Forms of Meditation is from Spowart, S. A. (2014). Long-Term Mindfulness Meditation: Anxiety, Depression, Stress and Pain, Is There a Connection for Public Health? University of South Florida (p.2).

In addition, the study comparison between Mindfulness-Based Stress Reduction (MBSR) to other typical stress treatments found that both were equally good at reducing stress. However, MBSR offered additional benefits. It helped people dwell less on negative thoughts (rumination) linked to depression and anxiety. It also increased empathy and self-compassion more than just stress reduction techniques, that highlights the need to understand how MBSR works and how it compares to treatments that aren't as focused, like daily meditation practice for a long time (Chiesa, 2009, pp. 585-592). Mindfulness isn't just about helping students deal with communication anxiety; it also improves the overall learning environment. By learning to stay present and manage their emotions through mindfulness practices, students can better focus on the material and interact positively with classmates. This improved focus and emotional control create a more positive and supportive classroom atmosphere, which ultimately leads to better learning for everyone.

Furthermore, Berger and McCroskey (1982) have shown that programs that help students see things from each other's perspectives (empathy and understanding) can greatly reduce their fear of communication. When teachers encourage students to be kind to themselves and others (compassion), they create a safe learning space where students feel respected and supported. This approach isn't just about communication skills; it also improves students' overall well-being and their ability to connect with each other (pp. 132-136). Therefore, incorporating mindfulness practices goes beyond just improving communication skills in the classroom. It actually fits perfectly with one of the big goals on quality education laid out in Sustainable Development Goal 4. This goal emphasizes equipping students with important life skills and focusing on their overall well-being. Mindfulness helps with both of

these by preparing students to succeed in various academic and professional settings. Additionally, by fostering emotional intelligence and resilience through mindfulness, educators create a more inclusive and equitable learning environment. This ensures all students have the support they need to. Overall, integrating mindfulness techniques rooted in Buddhist teachings into educational curricula represents a promising approach to reducing communication apprehension, enhancing student well-being, and advancing the goals of quality education outlined in Sustainable Development Goal 4. Through this integration, educators empower students with the tools and skills necessary to navigate challenges, communicate effectively, and succeed in their academic and personal endeavors.

Therefore, Buddhist education offers a holistic approach to address mental challenges and attain spiritual purity through rigorous physical and mental discipline. Central to this education is the cultivation of discipline, which governs actions and speech, ensuring knowledge acquisition is accompanied by ethical considerations. By instilling virtues and discipline, Buddhist education aims to nurture individuals who honor and respect others within society, fostering harmonious relationships from childhood. Moreover, integrating mindfulness practices derived from Buddhist teachings into educational settings proves beneficial in addressing communication anxiety and enhancing overall well-being. These practices enable students to manage emotions effectively, fostering a positive learning environment conducive to academic success and personal growth. Additionally, incorporating mindfulness aligns with Sustainable Development Goal 4's objective of promoting inclusive and equitable quality education, equipping students with essential life skills and preparing them for diverse academic and professional challenges. Ultimately, by embracing mindfulness techniques, educators can empower students to overcome communication apprehension, enhance well-being, and achieve success in their educational journey and beyond.

Conclusion

In conclusion, effective communication skills are indispensable in today's rapidly evolving world, spanning personal, academic, and professional domains. Quality education, as envisioned by the United Nations' Sustainable Development Goals (SDGs), emphasizes inclusive and equitable learning opportunities for all, recognizing education as a fundamental human right and a catalyst for societal progress. Sustainable development encompasses meeting present needs without compromising the ability of future generations to meet their own needs, underscoring the importance of education in fostering global prosperity while preserving environmental integrity by bridging the gap between effective communication and sustainable development necessitates addressing communication apprehension among learners. Communication apprehension, characterized by anxiety and reluctance in interpersonal communication, poses a significant barrier to inclusive education and hinders

academic achievement and social integration. By integrating psychological principles and Buddhist teachings, educators can cultivate learning environments that empower students to overcome communication barriers and thrive. Therefore, Buddhist education, rooted in as Sila (moral conduct), Samadhi Sikkha (mind training), and Panna Sikkha (wisdom cultivation), offers a holistic approach to personal development, emphasizing ethical living and self-realization. By instilling virtues and discipline, Buddhist education nurtures individuals who honor and respect others, fostering harmonious relationships and societal cohesion. Moreover, integrating mindfulness practices derived from Buddhist teachings into educational settings proves beneficial in addressing communication anxiety and enhancing overall well-being. Mindfulness techniques, including meditation and breathing exercises, enable students to manage emotions effectively, cultivate present-moment awareness, and foster emotional resilience. By incorporating mindfulness into communication training programs, educators provide students with practical tools to overcome anxiety and enhance their communication skills. Moreover, mindfulness fosters a positive learning environment characterized by empathy, compassion, and respect, aligning with the principles of inclusive and equitable education outlined in SDG 4.

In conclusion, integrating mindfulness techniques rooted in Buddhist teachings into educational curricula represents a promising approach to reducing communication apprehension, enhancing student well-being, and advancing the goals of quality education outlined in Sustainable Development Goal 4. By embracing mindfulness, educators empower students to navigate communication challenges, cultivate essential life skills, and succeed in their academic and personal endeavors, contributing to a more inclusive, equitable, and sustainable future for all.

Conclusion

In conclusion, the research results underscore the significant role of online media in the learning behavior of monks, offering them a flexible, diverse, and practical means to enhance their English skills. By understanding and supporting these behaviors, we can help monks achieve greater proficiency in English, enabling them to better communicate with international visitors, access a broader range of religious texts, and effectively propagate Buddhist teachings.

Reference

- Berger, B. A., & McCroskey, J. C. (1982). Reducing communication apprehension in pharmacy students. *American Journal of Pharmaceutical Education*, 46(2).
- Bodie, G. D. (2011). A racing heart, rattling knees, and ruminative thoughts: Defining, explaining, and treating public speaking anxiety. *Communication Education*, 60(1).

- Brundtland, G. (1998). *Report of the World Commission on Environment and Development (WCED)*.
- Chansomsak, S., & Vale, B. (2008). The Buddhist approach to education: An alternative approach for sustainable education. *Asia Pacific Journal of Education, 28*(1), 35-50. <https://doi.org/10.1080/02188790701850063>
- Chiesa, A. (2009). Zen meditation: An integration of current evidence. *The Journal of Alternative and Complementary Medicine, 15*(5).
- Erford, B. T. (2015). *40 techniques every counselor should know*. Boston: Pearson Higher Ed.
- Gardner, C. T., Milne, M. J., Stringer, C. P., & Whiting, R. H. (2005). Oral and written communication apprehension in accounting students: Curriculum impacts and impacts on academic performance. *Accounting Education, 14*(3).
- Kittiprapas, S. (2022). Buddhist sustainable development: Inner happiness as a direction for sustainable development. In *Linking Sustainability and Happiness: Theoretical and Applied Perspectives*.
- Khoirunnisa, K., & Ambarini, T. K. (2023). Cognitive behavior therapy to reduce communication apprehension in students who are working on thesis. *Jurnal Psikologi Teori dan Terapan, 14*(03).
- Levine, M. (2009). *The positive psychology of Buddhism and yoga: Paths to a mature happiness* (2nd ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203843116>
- McCroskey, J. C. (1984). The communication apprehension perspective. In J. A. Daly & J. C. McCroskey (Eds.), *Avoiding communication: Shyness, reticence, and communication apprehension*. Sage.
- McCroskey, J. C. (1992). Reliability and validity of the PRCA-24: A brief measure of communication apprehension. *Communication Quarterly, 40*(4).
- Nemati, A., & Razavieh, A. (2012). Developing global citizens: Service-learning and intercultural competence. *Journal of Studies in International Education, 16*(4).
- Pavlina, S. (2014). Collaborative learning: Techniques and applications in business education. *Journal of Management Education, 38*(3).
- Piyarathana, M. (2017). Share the vision on Buddhist philosophy of education. *Asia Pacific Journal of Contemporary Education and Communication Technology, 3*(2).
- Srivichai, S. (2004, May). Buddhism and education. Paper presented at the International Conference on Theravada and Mahayana Buddhism: United Nations Day of Vesak.
- Spowart, S. A. (2014). Long-term mindfulness meditation: Anxiety, depression, stress and pain, is there a connection for public health? [Master's thesis, University of South Florida].
- Unterhalter, E. (2019). The many meanings of quality education: Politics of targets and indicators in SDG 4. *Global Policy, 10*, 39-51.

Buddhist Pragmatic Way of Building a Peaceful Society

Ven. Indaka

International Buddhist Studies College

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Abstract

This paper entitled ‘Buddhist pragmatic way of building a peaceful society’ has three main objectives, namely: 1) to study Buddhist pragmatic way of building a peaceful society; 2) to study the problem and meaning of a peaceful society; and 3) to apply Buddhist pragmatic way of building a peaceful society. This paper employs documentary studies and qualitative research methods, and data are collected from Pāli Tipitaka, books, academic journals, articles, and internet sources.

The first finding shows that Buddhist pragmatic way or approach to peacebuilding is holistic in nature and human-centered, and it applies to three levels: individual, collective, and state level. Buddhist teachings that conduce to peacebuilding include the practice of self-reflection, five moral precepts, six cordial principles, and non-violence, which entails mutual respect and the promotion of harmonious coexistence and cooperation based on the law of interdependency (paṭṭiccasamuppāda). Moreover, the Sedaka Sutta also provides a simple yet practical approach to peacebuilding, which stresses the important need of the individual to protect one another by mindfully fulfilling one’s duty and responsibility, respectively.

The second finding shows that all conflicts and violence are committed by humans driven by their greed for power and gains, fueled by hatred and ignorance. Buddhists see the mind as the primary cause of both chaotic society and peaceful society. Ajahn Sumedho (1990) said, “We talk about the mind because that’s what we live in. Even the concept of the planet is the concept of the mind. Opinions we have about the world, about ourselves, about other beings, about other planets, are in fact the conditions that arise and cease in the mind.” This is perfectly in line with Citta sutta, which says, “The world is led on by the mind” (Cittena nīyati loko). In this sense, a truly peaceful society is not just about the physical environment as it is usually perceived. It is more about the human mind and behaviors that make up a society. Hence, a peaceful society can be understood as the absence of conflicts in mind and behavior and the presence of supportive conditions (sappāya) in seven areas of society.

The last finding asserts that since the untrained mind is the source of all problems, it is only people who can improve their minds and behaviors and apply Buddhist teachings or ways for a peaceful society. In doing so, people from all three levels: individual, collective, and state levels are equally important and needed. Individually, people should practice self-reflection, follow the five precepts, and protect oneself and others by each fulfilling one’s duty mindfully. Collectively, people should uphold the principles of six cordialities and non-

violence. At state level, the state leaders should be wise, righteous, visionary, honest, considerate, and uncorrupted. They should enforce and ensure the rule of law and create a sound economy. When people from all three levels, with each fulfilling one's duty and responsibility mindfully, all together, can help create a peaceful society.

Keywords: society as the mind's make-up, holistic and human-centered approach, duty and responsibility, Buddhist peace teachings and strategies

Introduction

In the field of Buddhist peace studies, many studies have been conducted to explore how Buddha's teachings can help build a peaceful society or provide a model of peacebuilding. Different models or strategies for peacebuilding had been proposed by various scholars; some were solely based on Buddhist perspectives, while others had some modern perspectives integrated into them. The Buddhist approach to peacebuilding is holistic and human-centered. Theresa Der-Lan Yeh (2006), for instance, proposes a Buddhist holistic approach to peacebuilding for four levels of human interactions: intra-personal, inter-personal, in-group, and inter-group or international. While this approach is well-presented, it did not include the explicit role of the state, an important governing body of the country, of which this paper attempts to address, but as a small compliment to the Therese's already great task. For this, the author explores Sedaka Sutta's idea of protection of oneself and others as a peace approach and discusses the role and duty or responsibility of the people of the three levels: individual, collective, and state.

Peace is an elusive concept (Juichirotanabe, 2014) and always has varying meanings depending on different contexts and circumstances. It is intersubjective, and people interpret it differently; there is no universally agreed definition of it. Dennis Candy (2008), for instance, in his thorough and comprehensive research work, "Peace in the Buddha's Discourses: A Compilation and Discussion," explores the Buddhist concept of peace from various pāli references and mentions many different terms that bear the concept of peace. These terms include calmness (sama), tranquility (samatha), contentment (santutthi), harmlessness (ahimsa), non-violence (avihimsa), peacefulness (vūpasama), equanimity (upekkhā), and so on. In a negative sense, these concepts imply the absence of conflictual and violent mental propensities, and in a positive sense, they denote the presence of beautiful and beneficial mental qualities.

While these concepts of peace have been presented clearly, it is less clear who and how to apply or implement them in society; more importantly, how can these concepts be interpreted into a more practical application, and what does a society built upon these concepts really look like in reality? These in turn lead us to the question of what society is,

its components, and its defining factors. Cambridge dictionary, for instance, defines society as “people considered as a group, or a group of people who live together in a particular social system,” and Oxford dictionary as “people in general, living together in communities or a particular community of people who share the same customs, laws, etc.” These two pragmatic definitions clearly show that, more than just a physical environment with a demarcated boundary, as it is usually misconstrued, society is a make-up of individuals, and it is these individuals that compose the essential component or the defining factor of a society. Thus, whether a society is peaceful or not depends greatly on the people inhabiting it. This also implies that it is people who can apply or implement these concepts in society since they themselves are the determining factors of society.

In creating a peaceful society, one also needs to look at the causes or factors that make a society unpeaceful, both externally and internally, and address them properly. External causes include, among others, injustice in political and economic structures. Internal causes include fear, anger, hate, attachment to subjective views, desire for material things, and so on. Physical and structural violence are just mental products induced by fear, anger, etc. However, the fundamental root cause of all violence and conflicts is still ignorance. Ignorance builds up self-identity and reinforces the idea of 'me' and 'mine' (Theresa, 2006). Clinging to me and mine finally creates fear and anger etc. Moreover, in the Bhaya sutta, the Buddha said that all trembling, violence, and fears are caused by fools, not by the wise. This also shows that it is untrained and unrestrained people who create these problems and conflicts. Understanding the causes of the problems and who committed them provides us with a framework by which these problems can be effectively addressed.

Who is then to apply or implement? As all people are interdependent on each other, whatever one does here, good or bad, just or unjust, will affect other people in another place. Martin Luther King once said, “Injustice anywhere is injustice everywhere.” This indeed highlights both the significance and relevance of this Buddhist interdependent origination. This also implies that in creating a peaceful society, everyone is important and should do whatever they can to fulfill their role as a good member of human society.

How then can people apply or implement? In terms of human's interaction and duty, individuals are encouraged to apply peace, first and foremost, to one's individual life by practicing self-reflection and enhance one's interaction with others by following five precepts. Collectively, people should adhere to the six principles of cordiality and non-violence for harmonious living. At the state level, a leader, for instance, be it a king, prime minister, or president, should be righteous, visionary, sincere, considerate, uncorrupted, and fulfill his duty as a good leader by enacting and enforcing the rule of laws, creating a sound economy, managing the country, and governing the citizens wisely and compassionately in accordance with dhamma, or the principle of righteousness (dhmmika dhamm^rāja), a universal principle for any king or leader wishing to create a peaceful society. When people from all these three

levels work together, abide by the law, and with each fulfilling one's duty and responsibility mindfully, all together, they can help create a peaceful society.

Buddhist Pragmatic Ways of Building a Peaceful Society

As discussed above, the Buddhist approach to peacebuilding is holistic in nature and human-centered in its application. This holistic approach is based on the concept of the 'multiple-caused' (aneka hetuaka) of abhidhamma, which asserts that "for each effect to occur, there are many causes involved." The multiple-caused principle implies that to create a peaceful society, more than one or many factors or causes must be present.

Johan Galtung contends (1985), in his article on 'peace and Buddhism,' that any approach to peace should encompass four dimensions: nature, humans, society, and the world. He argues that peace should be understood not only as peace among nations but also as peace within societies, within human beings, and with nature. These four dimensions are interrelated. Moreover, he also mentions Buddhist twenty strong points for approaching peace. These include 1) non-self, 2) non-violence, 3) five precepts, 4) Buddyhood as a possible means of self-realization for all, 5) tolerance, 6) middle road (as doctrine or philosophy); 7) middle road (as policy); 8) small is beautiful. 9) holism; 10) religion of the great masses; 11) we have only ourselves to rely upon; 12) less of a subject-object distinction (non-dualism); 13) impermanence 14) Interaction is always two-way, 15) Diversity with contradictions 16) dynamism, 17) optimism, 18) cyclinical processes, 19) self-development, and 20) nibbana, a state of constant sukkah.

These are the Buddhist principles or right attitude upon which the Buddhist approach to peace or way of building a peaceful society should be firmly established. The first principle (#1) refers to the importance of being selfless and selfish as opposed to self-centered and self-oriented thinking as the foundational Buddhist approach to peace. (#2), (#3), and (#5) refer to the commonly accepted principles important for peacebuilding, and (#4), (#11), and (#19) highlight the importance of humans's efforts and self-reliance. (#11) clearly shows that peace is not a result of divine power but that of humans' effort. Yuval once contends that we reached this relatively peaceful era not because of divine power but due to humans' wise decisions and collective efforts. Humans must rely on themselves in the creation of a peaceful society. To be self-reliant, people must improve themselves through (#19) self-development, which is possible for everyone as indicated by (#4), which represents the highest possible form of self-development. (#13) presents the changeability and transcendability of things. This means that things are not static but (#16) active and dynamic, and any difficult situation or challenge of peacebuilding, however impossible it might seem, can be overcome and changed for the better, and as such, it offers a new light of hope and a source of (#17) optimism. (#8) encourages one to stay detached and content with little as an approach to peace, for peace

is possible only when there are no selfish and exploitive motives in people's mind. The other remaining principles can also be understood in the same manner.

Regarding the Buddhist way of implementing these principles into society, this paper proposes the Buddhist pragmatic way or approach from three levels: individual, collective, and state level. The practice of self-reflection and five precepts are encouraged at the individual level, as are the six principles of cordiality and non-violence at the collective level. At the state level, state leaders should uphold the law of righteousness in their governing and yielding of their authoritative power, enforcing the rule of law, redressing injustice, and addressing conflicts and violence properly. In all three levels, each individual should protect each other by mindfully fulfilling one's duty to the best of their ability, respectively.

Problems and Meaning of a Peaceful Society

Regarding the meaning of a peaceful society and its defining factor, one problem that tends to undermine our understanding of it lies in the way we perceive the society itself. Generally, we tend to view society as a particular environment or place with a demarcated boundary. With that view, we define a peaceful society as a place that is devoid of wars, conflicts, violence, fighting, discrimination, torture, and physical abuse and where there is peace, stability, harmony, prosperity, justice, and equality. While this view is not incorrect, it still misses one essential aspect of a peaceful society, which is the people, the main component that creates or makes up the society. Because all those wars, conflicts, peace, harmony, etc. that define the nature of a society can only be committed or created firstly in the minds of people. Therefore, in a deeper sense, more than just a physical environment, society is the creation of the human's mind and thus exists only in the minds or imaginations of the people.

In this connection, it is worth recalling Ajahn Sumedho's statement (1990), which said, "We talk about the mind because that's what we live in." This exactly shows that we create concepts of the planet, the world, ourselves, and other beings in our imagination. This idea is also supported by a secular perspective. Yuval (2015), for instance, as a secular scholar, also shares a similar idea and contends that "corporations, money, and nations exist only in our imagination. We invented them to serve us." Here, he includes 'nation', which encompasses the idea of society or country as only an imagined reality in our minds. Both of these two statements point out a similar crucial message: that society is created in our minds, and thus whether it is peaceful or not depends on people's minds. Peaceful minds create a peaceful society, and a bad mind creates a bad society. Hence, in this sense, a peaceful society is a result or product of the collective peaceful minds of individuals. A peaceful mind can be defined as one that is detached, calm, tranquil, pure, and clear. How can these peaceful minds be translated or understood in terms of a peaceful society? One way is to understand them in terms of appropriateness (*sappāya*) in each of the seven places of society.

In Buddhism, there are seven things or places where sappāya should be present. Sappāya literally means beneficial, wholesome, healthy, and supportive. These include the supportiveness of 1) place or dwelling (āvāsa sappāya), 2) village for arms around (gocara sappāya), 3) speech (bhassa sappāya), 4) companion (puggala sappāya), 5) food (bhojana sappāya), 6) weather (utu sappāya), 7) posture or movement (iriyā sappāya) (Visuddhi, 1:123). While these seven supportive conditions are meant to create a balanced or peaceful environment for the sangha community conducive to their contemplation, they can also have a wider implication for society as well.

First, supportive dwelling is mentioned as an important factor for a desirable place. For lay society, this can be interpreted as a peaceful home where everyone is taking care of and supporting each other and where there is no domestic violence or discrimination. As home constitutes the most basic unit of a society, if each and every home is peaceful, the society that is composed of such homes will be peaceful. Mother Teresa well recognized this and said, “Peace and war begin at home. If we truly want peace in the world, let us begin by loving one another in our own families. If we want to spread joy, we need every family to have joy.” Second, supportive villages can also be understood in the same manner. A village where people can easily do business, interact with one another in a supportive manner, and protect each other can be regarded as a peaceful village. In mangala sutta, it speaks of such a place as “Paṭṭirūpa-desa vasa,” a civilized place that is conducive to one’s happiness and development.

Third, for a peaceful society, the speech of the people should be supportive of harmony, unity, truth, and peace but not divisiveness, harm, or lying. Buddhists mention four types of unwholesome speech that should be avoided: 1) Lying; 2) Slander and tale-bearing; 3) Harsh speech; and 4) Frivolous and meaningless talk. If people tell lies and spread false news and disinformation, people will misunderstand and distrust each other, and society will be chaotic and unsafe. On the contrary, if people speak the truth, then people will understand things correctly, and harmony and trust will prevail, and as such, society will be peaceful. In Buddhism, speaking of falsehood is regarded as a breach of dhamma, which can have bad consequences. For instance, statements such as “The king who lies destroys dhamma, and those who destroy dhamma destroy themselves” (Maung Manung Hlaing, 1997) and “Nothing for those who dare lie dare not to commit” (MN 61). As seen, when truth disappeared and dhamma destroyed in Myanmar since 2021, violence arises, dragging Myanmar to ruin, thousands of Myanmar people to death, and approximately 42 million people (75% of the whole population) are facing poverty (UNDP report, June 26, 2024), insecurity, homelessness, and suffering.

Fourth, having supportive companions, friends, or neighbors is also important for a peaceful society. When everyone acts and behaves toward each other in a supportive manner

with a healthy attitude, then everyone in that society or environment will feel peace and happiness. A supportive friend can be regarded as a good friend (*kalyāṇa mitra*), of which the Buddha speaks of as one who can help others accomplish the job (e.g., in the practice of holy life) wholly. The idea that people should be supportive of each other stems from the profound teaching of mutual interdependency. Ikeda Sense said, “The mutual development and true Buddhist practice lie in joining together with many different kinds of individuals, sharing various challenges, and working with them as we encourage one another to advance and grow.” Even in the international arena, many countries try to form a strong collision or alliance to support and help each other economically, militarily, or both, in times of need and crisis. Being supportive of each other constitutes a healthy relationship. Nowadays, a healthy relationship is regarded as an important factor for both emotional and social well-being, not only for romantic but also for platonic, familial relationship etc., (Molly Hutchison, 2020). A healthy relationship involves (open) communication, boundaries, consent, trust, honesty, independence, equality, responsibility, healthy conflict, safety, and fun.

Fifth, healthy food, apart from its obvious benefits to physical wellbeing and development, also has a wider implication in societal context. Closely connected to a lack of healthy food is malnutrition or undernutrition. This can be related to the economic condition of a society or country. Here, Myanmar can be a good example. As there is no peace in Myanmar, people cannot do business safely and easily, and the price of everything is skyrocketing. Except for rich people, people of grassroots level and of the middle class have to struggle in great pain for their daily subsistence. UNDP estimates 13.3 million Myanmar people suffer from food insecurity (June 26, 2024). Many people live below the subsistence level; some people cannot afford even basic foods such as rice and oil, while many others miss many of their breakfasts. This has a direct and immediate effect on the physical wellbeing and an indirect and gradual effect on the mental wellness of people, leads to depression, and culminates in suicide. Voice of Myanmar reported 44 people committed suicide during six months (June to November, 2022) as a result of depression or stress due to skyrocketing prices of health expenses and other commodities, and a lack of jobs, a sign of economic slump, and high inflation (1 dollar=4610 kyats (July 6, 2024) and 1=1300 kyats (January 31, 2021). The Buddha acknowledged this and said, “All living things are sustained by food” (*sabbesatta ahara thitika*). Having a sound economy thus constitutes one factor of peaceful society.

Sixth, appropriate weather or season refers to the natural environment, which is in a state of balance and harmony and which comes about only when natural resources are not being exploited or misused but taken care of. Here comes Johan’s concept of peace with nature. A peaceful society or environment is one in which nature is in a state of harmony or balance where the weather is neither too cold nor too hot but functions properly and accordingly, for instance, by giving proper rain in the rainy season, an important need for crops

and the source of food. Thus, in the past, kings were expected to govern and follow the dhamma so that seasons operated properly and orderly, supporting those citizens living off the plantation. The last one, iriya sappaya, is much more dependent on the choice of the individual. Having the right posture or movement in our daily activities is important for a healthy body, a precondition for being a productive member of a peaceful society.

All these should be done in the appropriate manner, and the exercises of one can lead to extreme harm to others. For instance, while having healthy food is good, consuming too much of it can have side effects on the body as well, such as obesity and other physical-related problems. Thus, a peaceful society can be characterized by the presence of this healthy or supportive condition in these seven areas of society.

Applying the Buddhist Pragmatic Way to Building a Peaceful Society

The Buddhist pragmatic way or means of creating a peaceful society can be classified into different levels. Since people are the main agents that can create peace, it is imperative to understand their roles, duties, and responsibilities. The author proposes the Buddhist pragmatic way of building a peaceful society that encompasses three levels: the individual level, the collective level, and the state level. The following will delineate these three levels in a comprehensive manner.

Individual level

Individually, there are many things people can do to help create a peaceful society. These include the practice of self-reflection, the five precepts, the protection of oneself, and others. Theresa (2006) suggests the individual practice self-reflection to achieve peace within themselves. Bhikkhu bodhi (2016) contends that peaceful and harmonious society cannot be imposed by a powerful authority but can only emerge when people rectify their minds and adopt worthy standards of conduct. This requires personal transformation. Moreover, Sedaka sutta also suggests peacebuilding through protection of oneself and others with a simile of an acrobatic bamboo pole display, which stresses the important need of each individual to fulfill one's duty mindfully. The sutta contends that one can protect oneself through mindfulness and others through non-violence and empathy. One protects oneself from the enticement of greed, the aggressiveness of anger, and the blindness of ignorance. Protecting oneself from these defilements amounts to protecting others as well. In explaining this idea, the Buddha said, "Becoming familiar with one's own mind, developing it, protecting it accordingly, and attaining realization—this is called 'protecting oneself protects others.'" Ven. Ñāṇaponika (1968–1986) expounded on the meaning and implication of this in daily life and said, "Just as certain reflex movements automatically protect the body, similarly, the mind needs spontaneous spiritual and moral self-protection. The practice of bare attention will provide

this vital function. It also enables him to deal smoothly with the various difficult situations and obstacles encountered in daily life."

In the context of social harmony and peaceful coexistence, the protection of oneself also has ethical relevance and significance. Ven. Ñāṇaponika said, "Self-protection will safeguard others, individuals, and society against our own unrestrained passions and selfish impulses. They will be safe from our reckless greed for possessions and power, from our unrestrained lust and sensuality, from our envy and jealousy, and from the disruptive consequences of our hate and enmity." In contrast, he argues that "if we ourselves think of nothing else than to crave and grasp... then we may rouse or strengthen these possessive instincts in others... our own conduct may induce others to join us in the common satisfaction of rapacious desires; or we may arouse in them feelings of resentment and competitiveness." Finally, he compares greed and hate as contagious or infectious diseases and says that "we shall, to some extent, at least also protect others."

When people observe and reflect carefully upon the condition of their mind and outer environment, the chance of getting the most adequate response will be higher, and as such, harmful consequences for themselves and others will be lessened. Moreover, people with peace inside will not harbor any negative feelings or thoughts towards others (Theresa, 2006). Closely connected with this is self-introspection, an examination of one's thoughts and feelings, which is reflective looking inward (Merriam Webster). Yuval Noah Harari (2024) once said, "Our best qualities are non-verbal. Again, they come from things like compassion and introspection. There is a place where you need the words, but the deepest insights don't come from words." In MN 61, the buddha give instruction to rahula about the moral introspection of one's bodily action. He said one should reflect upon one's bodily action before doing, while doing, and after finished doing something so that what one wishes to do, is doing, or had done with the body does not lead to one's won suffering, the suffering of others, or the suffering of both, but to the happiness. Self-reflection helps us in two ways: first, with our immediate feelings and response to outer, changing circumstances; and second, with a better understanding of reality and self-development. Lee Kuan Yew (2013) once said that if possible, he would advise the world leader to take a short time of meditation before the important meeting, as having a clear mind would bring clear understanding and a better result.

When one is free, through the practice of mindfulness, from the influence of defilements of craving, anger, and ignorance, the behaviors generated by such minds will be harmless to others. The Buddha explains this as protection for others, which is the most beautiful gift one can ever give. He said, "By the gift of fearlessness, the gift of non-violation, the gift of harmlessness, by having a mind of benevolence and empathy for the other, this is called 'protecting others protects oneself.'" The best way to protect others, according to Ven. Ñāṇaponika, is through the protection of oneself. When someone is patient and forbearing

towards others, he said, "He will protect himself better than he could with physical strength or with any mighty weapon." Moreover, he argues that such a person "will, under normal conditions, rarely become an object of violence himself, and if he should encounter violence, he will bring it to an early end as he will not perpetuate hostility through vengeance."

Either to protect others or to create peace for others, one will always need to protect and make oneself peaceful first. Only when one can protect and make oneself peaceful can he protect and make others peaceful. This idea to make oneself peaceful and protect oneself first in order to protect others later can be found in the Sallekha-sutta, which says: "Cunda, it is impossible that one who is himself sunk in the mire should pull out another who is sunk in the mire. But it is possible, Cunda, that one not sunk in the mire himself should pull out another who is sunk in the mire." In the context of society, Ven. Ñāṇaponika (1967–1990) explains that "if we leave unresolved the actual or potential sources of social evil within ourselves, our external social activity will be either futile or markedly incomplete. Therefore, if we are moved by a spirit of social responsibility, we must not shirk the hard task of moral and spiritual self-development. Preoccupation with social activities must not be made an excuse or escape from the first duty, to tidy up one's own house first."

Summarizing this sutta, Ven. Analayo said, "Instead, the acrobat simile... If developed in this balanced manner, mindfulness meditation, while giving clear priority to self-development, concurrently fosters the benefit of others and of society at large." This protection of oneself and others by the individual indicates the very crucial role of the individual itself in the creation of a peaceful society.

As peace can be achieved and maintained only by people with restraint in mind and manner, the Buddha encourages his Buddhist followers in particular and all people in general to live in accordance with the five moral precepts. These moral precepts are neither divine law nor God's commandments. They are more of one's commitment to his good will and behaviors towards others. The five precepts include restraining: 1) killing; 2) stealing; 3) committing adulterous acts; 4) lying; and 5) drinking intoxicants. These five precepts can have wider implications for society. (#1 and #5) precepts are meant to prevent violence on physical, (#2) economic, (#3) familial, and (#4) verbal level in inter-personal interaction. Galtung contends that the five precepts explicit rejection of committing direct violence is "the basic contribution of Buddhism in the creation of peace."

The second precept contends that no one should take what is not given, and taking such would amount to stealing and breaching social norms or structures. This also applies to economic exploitation, or unequal distribution, the cause of structural violence, which can, in the long run, harm and oppress people slowly and indirectly (Theresa, 2006). As poverty is one of the reasons for stealing, to solve this problem, people should not exploit one another but make a fair distribution of the resources equally. However, a more difficult one is when

the motive for stealing lies in his or her overt greediness. Paloka Sutta speaks of this type of greediness as “immoral greed” and see it as the causes of the destruction of the world. In Pāli, it is called “visasmalobha” (AN 3.56). The third precept has a direct impact on the family. Given the important role of family as the most basic unit of a society, breaking the second precept can have an impact on a larger community in the long run. The fourth precept forbade anyone from speaking of falsehood and adhamma. The consequence of this precept has been discussed above already. Ven. Ñāṇaponika (1967/1990) further contends that when a person sincerely commits himself to moral self-improvement and spiritual self-development, he then “will be a strong and active force for good in the world.” This shows the wider ramifications of this self-protection for a better society and the world at large.

Collective Level

As disputes and conflicts tend to occur among people living in groups, to prevent them from occurring, the six principles of cordiality are recommended. These principles encourage the group members to both publicly and privately maintain 1) bodily acts, 2) verbal acts, 3) mental acts of loving-kindness toward other group members, 4) sharing material gains with others, 5) following the same codes of conduct, and 6) holding the same view that would lead “one who practices in accordance with it to the complete destruction of suffering.”

The first three principles have a direct impact on an individual group member’s behavior toward other members. The last three have indirect structural and cultural impacts. The fourth principle encourages the equal and fair distribution of wealth and resources among the members of a community (Theresa, 2006). This can create a sound economy and prevent poverty, theft, conflicts, and instability. If shared with understanding, it could reduce one’s attachment to material things, a root cause of the conflict. Bhikkhu bodhi (2016) speak of this as implying “the sharing of resources and the social redistribution of revenues to eliminate flagrant disparities of wealth.” The fifth principle urges the group members to uphold the same rules, regulations, or laws. The last one is to have the same view. Having the same view does not rule out the place or possibility for different opinions and disagreements, but, however different they are, they should aim at reducing violence and conflicts and achieving a complete end to suffering. The last principle can be, according to bhikkhu bodhi, interpreted to mean mutual and tolerance among those holding diverse views. These six cordial principles are extolled as “leading affection, respect, concord, harmony, non-dispute, and unity.”

When dealing with conflicts and affairs in an intergroup or international arena, non-violence is highly encouraged. The principle of non-violence is not a sign of weakness but of strength. Gandhi once said, “Non-violence is much more effective and stronger than violence.” and he further argued that “Ahimsa is the basis of the search for truth. I am realizing that this search is vain unless it is founded on ahimsa as the basis” (Dr. Vandana Arora, 2024). Intimately

related to nonviolence is tolerance. Without tolerance, nonviolence is difficult to sustain in the long run. Tolerance requires the ability to accept and endure the harsh and tough conditions, the uneasiness of life's vicissitudes, criticism, pain, and so on. If one loses his tolerance, he will tend to resort to violence. The end of tolerance is the beginning of violence. For instance, those who are short-tempered tend to resort to violence when trying to solve conflicts and problems. Both non-violence and tolerance are important, and they go hand in hand and help each other.

In Buddhism, the king Asoka, the ideal leader for all Buddhists, is famous for both his non-violence and tolerance. He shows his non-violence through his advocacy of conquest by dhamma. His nonviolence extends even to animals. He forbade the killing of animals in the kingdom, even as for his food. Regarding King Asoka's tolerance, Kristin Baird Rattini (2019) said, "His remarkable transformation of the kingdom came not through the intense violence that marked his early reign. Instead, it resulted from his embrace of Buddhism and the messages of tolerance and nonviolence that he spread throughout the sprawling empire.

As a great monarch ruling over a vast empire, he understood well the importance of the practice of tolerance for peaceful coexistence among the members of different religions. Thus, he encourages different groups of religions to live and treat one another in the spirit of tolerance. He said, "One should not honor only one's own religion and condemn the religions of others, but one should honor others' religions for this or that reason. So, by doing so, one helps one's own religion grow and renders service to the religions of others too... So, concord is good. Let all listen, and be willing to listen to the doctrines professed by others.

State Level

While there are many things that people, either individually or collectively, can do to help build a peaceful society, there are certain limitations as well. For instance, enacting law, enforcing law, and hearing and resolving legal disputes are the spheres of the state. In all these cases, it involves legal processes and procedures that not all people, individually or collectively, can easily understand and decide. Moreover, there are many areas where people cannot manage or handle, for instance, things that concern the security of the country (e.g. border's security, terrorism, or any other threats to national sovereignty or the lives of the people), national economic policymaking, foreign cooperation, international relations, and so on. These are the jobs of the government for which they are elected.

The state should enact the laws that serve and protect the lives and prosperity of the people, enforce the rule of laws to reduce crimes and violence, and had any crimes occurred, hear and resolve them justly and redress the injustices and damage. These are the duties assigned to the state, and the state is responsible for making sure that all these are done properly and effectively. According Buddhism, a community where disciplinary acts that accord with dhamma are enacted and disciplinary acts contrary to dhamma are not enacted

is regarded as righteousness community (AN, 2:49). It follows from this reasoning that to create a righteous society, leader should enact laws that accord with the dhamma but not those contrary to dhamma. Moreover, Buddhists also acknowledge the curial role of leadership in maintaining peace. As ideal ruler, the leader should be just and righteous, and honor, esteem, respect dhamma, uphold dhamma as his standard, banner, sovereign, and provides lawful protection, shelter, safety for own dependents such as khattiyas, army, brahmins, householders, inhabitants of town and countryside, ascetics, even beasts and birds (AN 3:14).

While rule of law is important, economic wellbeing is also integral for promoting peace in society as well. Even if there is rule of law, if economy is not properly managed, for instance, the resources are not well distributed or the state does not provide wealth to those needy, then poverty will become rife and eventually create instability in the society. In DN 26, it said “Thus, from the not giving of wealth to the needy, poverty became rife. From the growth of poverty, theft increased. From the increase of theft, the use of weapons increased; from the increased use of weapons, the taking of life increased, lying increased, divisive speech increased, and sexual misconduct increased— and on account of this, people’s life- span decreased and their beauty decreased.” This shows that the state should make sure that the national economic policy is transparent, the distribution of resources and wages is just and fair, and the exploitation of natural resources is redressed and addressed properly.

Whether the state or state-leader can govern and serve its people or not can be measured by how much it can reduce, if not completely eradicate, conflicts, violence, and discrimination and promote freedom, prosperity, quality, justice, and peace. In many cases, countries and people tend to get more freedom, prosperity, and safety when the state leaders are efficient, righteous, prudent, visionary, and uncorrupted. And the opposite ones tend to produce results when they are not. Thus, in creating a peaceful society, the leader should be just and righteous, ensure the rule of law and create a sound economic system where wealth and resources are fairly distributed and leave no one behind.

Conclusion

To sum up, peace is an elusive concept, and people usually have a narrow understanding of it, if not the wrong one. More than that, peacebuilding can be an ‘easier said than done’ job. The western scholars define peace as an ever-going process and a never-ending process. Peacebuilding is a difficult and changing task, and it requires constant effort, patience, and understanding. However, people, as individual and collective group, have the wisdom and ability to build a peaceful society. In doing so, each and every one must fulfill their assigned duties and improve their mind and behaviors.

The Buddhist way of building peace is holistic and human-centered, and it applies to three levels: individual, collective, and state-level. individually, people should train and improve themselves via self-reflection, enhance their interaction with other by restraining their

behaviors following the five precepts, and protect oneself and others with the help of mindfulness. Collectively, people promote peace by means of six cordiality principles and non-violence practice. At state level, leader must be righteous, wise, and considerate. He should ensure the rule of law, secure the safety, and create a sound economy for the citizens.

Peaceful society means, in a narrow sense, the absence of wars, conflicts, and violence, and, in extension of them, any other forms of violence, such as domestic violence, discrimination, and so on. In a higher sense, a peaceful society means not only the absence of those violence mentioned above but also the mental defilements such as greed, hatred, ignorance, jealousy, resentment, and others that disturb and cloud the mind. The outer violent and aggressive behaviors are indeed just manifestations of the inner violent and aggressive mind. A violent mind produces violent behaviors, and a peaceful mind creates peaceful behaviors. hence, people need to

When people improve their mind and behaviors individually via self-reflection, five precepts, and mutual protection, people will be able to establish a solid foundation for peaceful society. And, when people as collective group uphold six cordial principles and non-violence, people can help reduce jealousy, resentment, and hatred and promote harmonious and peaceful society on large scale. At state level, when leaders are enacting laws, ensuring the safety of the people, and creating a sound economy for everyone, people will feel at ease and the society will be prosperous and peaceful.

Suggestion

This paper focuses on the Buddhist way of building a peaceful society. Due to the limitations of scope, focused area of study, and time, this paper cannot cover all other important topics. One interesting topic concerning Buddhism that may be worthy of further research is “The proper role and impact of Buddhism on governance.” While scholars such as Mattwe and others claim that Buddhism does not concern much with politics and governance, others scholar, such as Ajhan Buddhadasa, holds a different view and says that politics is about serving the benefits of the larger people and thus a noble job. Ajahn even wrote a controversial book that claims that Buddhism would prefer a democratic socialism-type of governance that cares about harmony and peace. Ajhan P.A. Payutto also, in his book “Buddhist Solutions for the Twenty-First Century,” discussed the nature of good governance both from a modern and Buddhist perspective. He also wrote a book called “Royal” in which he discusses the 31 duties of the kings, the duties that ask the king to run the government in accordance with dhamma. Moreover, general Aung San, father of Myanmar independence, despite having had close contact with Buddhism, asserts that Buddhism is not concerned with politics. Yet his daughter, Daw Aung San Suu Kyi, despite having to move to India at young age and her more exposure with western democratic ideas as she lived and studied in Oxford for many years, contends

Buddhism does and should play an important role in politics due to its teaching of morality. As seen here, father and daughter, while sharing the same blood, hold a strikingly opposite view about the role of Buddhism in politics and governance. Thus, it is crucial to understand the proper role of Buddhism in politics, its impact and limitations, etc. With proper analysis and evidence-based reasoning, Buddhism may have a meaningful contribution to politics and peacebuilding for humanity and the world.

Reference

- Aggamahāpaṇḍita, Mahasi Sayadaw. (1971). *Vissuddhimagga Pāli*. Myanmar Translation (Vol. 4). Myanmar Buddhist Organization Publication.
- Arora, Dr. V. (2024). Mahatma Gandhi and the non-violent revolution. Retrieved June 14, 2024, from Mahatma Gandhi and the Non-Violent Revolution: Political Theory and Thought: Western and Indian Traditions: <https://inflibnet.ac.in>.
- Bodhi, Bhikkhu (Ed.). (2016). *The Buddha's teachings on social and communal harmony: An anthology of discourses from the Pāli Canon*. Wisdom Publications.
- Buddhaghosajahn, Somdet Phra. (2017). *Royal virtues* (Jayasaro Bhikkhu, Trans.). Pet & Home Publishing House Co., Ltd.
- Buddhassa, Bhikkhu. (1994). *Dhammic socialism* (Donald K. Swearer, Trans.). Suksit Siam.
- Cambridge Dictionary. (2024). Society. Retrieved June 20, 2024, from <https://dictionary.cambridge.org>.
- Candy, D. (2008). *Peace in the Buddha's discourses: A compilation and discussion*. Buddhist Publication Society.
- Davids, T. W. R., & Stede, W. (1921–1925). *The Pali Text Society's Pali-English dictionary*.
- Der-Lan Yeh, T. (2006). The way to peace: A Buddhist perspective. *International Journal of Peace Studies*, 11(1), spring/summer.
- Eleven Media, Asia News Network. (2024). Myanmar's middle class shrinks by 50% as 42 million people face poverty. Retrieved June 27, 2024, from <https://nationthailand.com>.
- Freeman, L. OSB. (2024). Why meditate: Interview with Lee Kuan Yew. Retrieved June 20, 2024, from <https://wccm.org>.
- Galtung, J. (1985). *Peace and Buddhism*. Universite Nouvelle Transnationale.
- Hammons, N. (2024). Martin Luther King Jr. and a letter from a Birmingham Jail. Retrieved June 5, 2024, from <https://ushistoryscene.com>.
- Hutchison, M. (2020). 12 elements of healthy relationships. Retrieved July 5, 2024, from <https://jhu.edu>.
- Ken, & Kawasaki, V. (1998). *Jataka tales of the Buddha* (Part IV). Buddhist Publication Society.
- Lex Fridman. (2024). Transcript for Yuval Noah Harari: Human nature, intelligence, power, and conspiracies. Retrieved June 12, 2024, from <https://lexfridman.com>.

- Matthew, J. M. (n.d.). *Political theory in canonical Buddhism*. Department of Political Science, Cal Poly State University, San Luis Obispo.
- Maha Thera, Venerable K. Sri Dhammananda. (1983). *Buddhist attitude towards other religions*. Buddhist Missionary Society.
- Maha Thera, Venerable K. Sri Dhammananda. (2024). What Buddhists believe. Retrieved June 5, 2024, from <https://budsas.org>.
- Oxford Dictionary. (2024). Society. Retrieved June 20, 2024, from <https://oxfordlearnersdictionaries.com>.
- Payutto, P. A. (1994). *Buddhist solution for the twenty-first century* (Bruce Evans, Trans.). Buddhadhamma Foundation.
- Payutto, Prayudh. (1990). *Helping yourself to help others* (Puriso Bhikkhu, Trans.). Buddhama Foundation.
- Rattini, K. B. (2024). Who was Ashoka? Retrieved June 14, 2024, from <https://nationalgeographic.com>.
- Rachel Forton. (2024). Mother Teresa's wisdom for families. Retrieved June 5, 2024, from <https://coraevans.com>.
- Sri Dhammananda, Maha Thera. (1983). *Buddhist attitude towards other religions*. Buddhist Missionary Society.
- Spowart, S. A. (2014). *Long-term mindfulness meditation: Anxiety, depression, stress, and pain, is there a connection for public health?* [Master's thesis, University of South Florida].
- Sivaraksa, S. (Ed.). (1994). *The quest for a just society: The legacy and challenge of Buddhadhasa Bhikkhu*. Suksit Siam.
- Sujato, Bhikkhu. (2024). Palokasutta. Retrieved June 22, 2024, from <https://suttacentral.net>.
- Sumedho, Bhikkhu. (1990). The Buddhist idea of a perfect society. In *Radical Conservatism: Buddhism in the Contemporary World*. Suksit Siam.
- Swearer, D. (1981). *Buddhism and society in Southeast Asia*. Anima Books.
- Tanabe, J. (2016). Review of *Peace: A very short introduction*. *Journal of Peace Studies*, 9(1), 303-307.
- Thanissaro, Bhikkhu. (2024). Ambalaṭṭhikā Rāhulovāda Sutta. Retrieved June 22, 2024, from <https://dhammatalks.org>.
- Voice of Myanmar. (2022). သတ်သေမှုတွေရဲ့နောက်ကွယ် (Behind the suicide). Retrieved July 7, 2024, from <https://voiceofmyanmarnews.com>.
- World Tribune. (2024). Advancing with good friends is the Buddha way. Retrieved July 5, 2024, from <https://worldtribune.org>.

ภาคผนวก

คำสั่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ที่ ๑๒๗/๒๕๖๗

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเอกสารประชุมวิชาการระดับชาติและระดับนานาชาติ ครั้งที่ ๑
เนื่องในโอกาสครบรอบ ๑๒ ปี การก่อตั้งสถาบันภาษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เพื่อให้การดำเนินการจัดประชุมวิชาการระดับชาติและระดับนานาชาติ ครั้งที่ ๑ เนื่องในโอกาสครบรอบ ๑๒ ปี การก่อตั้งสถาบันภาษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง “ความหลากหลายทางศาสนา ภาษา และวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืน” (The 1th TASCHR International and National Conference to celebrate the 12th Anniversary Language Institute on Multifaceted Religions, Languages and Cultures for Sustainability) ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ (๑) และ (๔) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการเอกสารประชุมวิชาการระดับชาติและระดับนานาชาติ ครั้งที่ ๑ เนื่องในโอกาสครบรอบ ๑๒ ปี การก่อตั้งสถาบันภาษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประกอบด้วย :-

๑. พระเมธีวัชรบัณฑิต ศาสตราจารย์ ดร.	ประธานคณะกรรมการ
๒. พระปัญญาวชิรบัณฑิต รองศาสตราจารย์ ดร.	คณะกรรมการ
๓. พระครูปริยัติรัตนคุณบัณฑิต รองศาสตราจารย์ ดร.	คณะกรรมการ
๔. พระมหาจิรวัฒน์ กนตวณโณ รองศาสตราจารย์ ดร.	คณะกรรมการ
๕. พระปลัดระพี นพธิสาโร รองศาสตราจารย์ ดร.	คณะกรรมการ
๖. พระมหาบัณฑิต ปณฺธิตเมธี ดร.	คณะกรรมการ
๗. พระมหาภราดร ภูริสุสโร ดร.	คณะกรรมการ
๘. รองศาสตราจารย์ ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง	คณะกรรมการ
๙. รองศาสตราจารย์ ดร.โกนิภูฏี ศรีทอง	คณะกรรมการ
๑๐. รองศาสตราจารย์ ดร.โสภณา ศรีจำปา	คณะกรรมการ
๑๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑารัตน์ คัมภีร์ภาพ	คณะกรรมการ
๑๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผดุง วรรณทอง	คณะกรรมการ
๑๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีรกาญจน์ กนกกมลเศ	คณะกรรมการ
๑๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิลาวัฒน์ ชัยวงศ์	เลขานุการคณะกรรมการ
๑๕. อาจารย์ ดร.ลำพอง กลมกุล	ผู้ช่วยกรรมการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๓๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

(พระพรหมวัชรธีรจารย์, ศ.ดร.)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

คำสั่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ที่ ๑๒๗๑/๒๕๖๗
เรื่อง แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความวิชาการ (Peer Review)
ในการประชุมวิชาการระดับและระดับนานาชาติ ครั้งที่ ๑
เนื่องในโอกาสครบรอบ ๑๒ ปี การก่อตั้งสถาบันภาษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เพื่อให้การดำเนินการจัดประชุมวิชาการระดับชาติและระดับนานาชาติ ครั้งที่ ๑ เนื่องในโอกาสครบรอบ ๑๒ ปี การก่อตั้งสถาบันภาษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง “ความหลากหลายทางศาสนา ภาษา และวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืน” (The 1th TASCHR International and National Conference to celebrate the 12th Anniversary Language Institute on Multifaceted Religions, Languages and Cultures for Sustainability) ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ (๑) และ (๔) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความวิชาการ (Peer Review) ในการประชุมวิชาการระดับและระดับนานาชาติ ครั้งที่ ๑ เนื่องในโอกาสครบรอบ ๑๒ ปี การก่อตั้งสถาบันภาษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประกอบด้วย :-

ผู้ทรงคุณวุฒิภายในมหาวิทยาลัย

๑. พระเมธีวัชรบัณฑิต ศาสตราจารย์ ดร.
๒. พระปัญญาวัชรบัณฑิต รองศาสตราจารย์ ดร.
๓. พระครูปริยัติรัตนคุณบัณฑิต รองศาสตราจารย์ ดร.
๔. พระมหาจิววัฒน์ กนตวณโณ รองศาสตราจารย์ ดร.
๕. Professor Dr. Frank J. Hoffman
๖. รองศาสตราจารย์ ดร.सानู มหัทธนาคุณุ์
๗. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิลาวัฒน์ ชัยวงศ์
๘. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมโภช ศรีวิจิตรวรกุล
๙. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผดุง วรรณทอง

ผู้ทรงคุณวุฒิกายนอกมหาวิทยาลัย

๑. ศาสตราจารย์ ดร.วัชระ งามจิตระเจริญ	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๒. รองศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี ไชยศุภรากุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
๓. รองศาสตราจารย์ ดร.โสภณา ศรีจำปา	มหาวิทยาลัยมหิดล
๔. รองศาสตราจารย์ ดร.ประกาศิต สิทธิธิดิกุล	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๕. รองศาสตราจารย์ ดร.ประเวศ อินทองปาน	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๖. รองศาสตราจารย์ ดร.อภิญวัฒน์ โพธิ์สาน	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
๗. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นวมินทร์ ประชานันท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
๘. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมพรนุช ดันศรีสุข	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๙. Dr. John Johnston	Arizona State University

- ๒ -

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๓๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

(พระพรหมวัชรธีรจารย์, ศ.ดร.)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

